

อำนาจในการบังคับใช้กฎหมายของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายป้องกันและ
ปราบปรามการฟอกเงิน

นายสิงหนพล พลสิงห์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชานิติศาสตร์
คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2551
ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

LAW ENFORCEMENT OF COMPETENT OFFICIAL ACCORDANCE WITH
ANTI-MONEY LAUNDERING ACT OF B.E. 2542

Mr.Singhaphon Phonsing

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Laws Program in Laws
Faculty of Law
Chulalongkorn University
Academic Year 2008
Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์

อำนาจในการบังคับใช้กฎหมายของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมาย
ป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

โดย

นายสิงหนผล พลสิงห์

สาขาวิชา

นิติศาสตร์

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

ศาสตราจารย์ วีระพงษ์ บุญโญภาส

คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยรับเป็น ส่วนหนึ่งของ
การศึกษาตามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

..... คณบดีคณะนิติศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ธิติพันธุ์ เชื้อบุญชัย)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ศาสตราจารย์ ไชยยศ เหมะรัชตะ)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(ศาสตราจารย์ วีระพงษ์ บุญโญภาส)

..... กรรมการ
(อาจารย์ อรรถนพ ลิขิตจิตถะ)

..... กรรมการ
(พันตำรวจเอก สมพร แดงดี)

สิงหล พลสิงห์ : อำนาจในการบังคับใช้กฎหมายของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน. (LAW ENFORCEMENT OF COMPETENT OFFICIAL ACCORDANCE WITH ANTI-MONEY LAUNDERING ACT OF B.E. 2542.) อ.ที่ปริกษาวิทยานิพนธ์หลัก : ศ.วีระพงษ์ บุญญเษาศ, 261 หน้า.

ในปัจจุบันพบว่า การฟอกเงินถือเป็นปัญหาอาชญากรรมทางเศรษฐกิจที่สำคัญ ซึ่งเหล่าอาชญากรได้พัฒนารูปแบบการฟอกเงินให้มีความหลากหลายและลับซับซ้อนมากยิ่งขึ้น ทำให้ยากต่อการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน และในการดำเนินคดีฟอกเงิน ทั้งในส่วนของดำเนินการกับทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดมูลฐานและฐานฟอกเงิน การดำเนินการทางอาญากับผู้กระทำความผิดฐานฟอกเงิน ในปัจจุบันยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร เนื่องจากลักษณะคดีมีความพิเศษแตกต่างจากคดีทั่วไปซึ่งต้องใช้ผู้ที่มีความรู้ความสามารถเฉพาะ และต้องใช้ระยะเวลาในการสืบสวนสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐานเป็นเวลานานเพราะผู้กระทำความผิดเป็นองค์กรอาชญากรรมที่มีความรู้หรือมีฐานะในสังคม ประกอบกับพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ให้อำนาจในการบังคับใช้กฎหมายของพนักงานเจ้าหน้าที่ในการดำเนินการกับทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดมูลฐานและฐานฟอกเงินซึ่งเป็นมาตรการในทางแพ่งเป็นหลัก แต่อำนาจในการดำเนินการกับตัวผู้กระทำความผิดในคดีอาญาส่วนใหญ่ยังคงเป็นอำนาจของตำรวจ แม้จะมีระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการประสานงานในการปฏิบัติตาม พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 พ.ศ.2544 ก็ยังขาดความร่วมมือระหว่างหน่วยงานเป็นเหตุให้การดำเนินคดีล่าช้า ขาดประสิทธิภาพและขาดความเป็นเอกภาพของคดีทั้งในทางแพ่งและทางอาญา นอกจากนั้น พนักงานเจ้าหน้าที่ไม่มีอำนาจในตัวเอง แต่จะมีอำนาจเมื่อได้รับมอบหมายเป็นหนังสือจากเลขาธิการ ปปง. หรือคณะกรรมการธุรกรรม เท่านั้น ซึ่งในบางกรณีทำให้การบังคับใช้กฎหมายเกิดความล่าช้า

ดังนั้น จึงควรพิจารณาแก้ไขตัวบทกฎหมายโดยให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน เป็นผู้ที่มีอำนาจในการบังคับใช้กฎหมายทั้งในส่วนของยึดทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดมูลฐาน ซึ่งเป็นมาตรการในทางแพ่ง และการดำเนินคดีทางอาญา โดยให้มีอำนาจตั้งแต่การสืบสวน จับกุม การสอบสวน จนถึงการดำเนินคดีอาญาแก่ผู้กระทำความผิดฐานฟอกเงิน ซึ่งเป็นมาตรการในทางอาญา โดยมีการกำหนดให้ในกรณีที่ต้องการความรวดเร็วในการบังคับใช้กฎหมายให้พนักงานงานเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจบังคับใช้กฎหมายได้ทันทีโดยไม่ต้องได้รับมอบหมายเป็นหนังสือจากเลขาธิการ ปปง. หรือคณะกรรมการธุรกรรมก่อน ซึ่งจะทำให้การบังคับใช้กฎหมายเป็นไปอย่างรวดเร็ว ทันต่อการหลบเลี่ยงการจับกุมและการย้าย จำหน่าย จ่าย โอน ปกปิด ซ่อนเร้นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดมูลฐานและฐานฟอกเงิน ซึ่งการแก้ไขกฎหมายดังกล่าวจะทำให้สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินมีฐานข้อมูลผู้กระทำความผิดฐานฟอกเงินอันนำไปสู่การดำเนินการทางแพ่ง ซึ่งจะทำการระบวงการยุติธรรมในการดำเนินคดีอาญาฐานฟอกเงินและการดำเนินการกับทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ได้ชี้ให้เห็นถึงการเพิ่มอำนาจหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. ทั้งในส่วนของดำเนินการในทางแพ่งและทางอาญาในคดีฟอกเงิน อันจะทำให้การดำเนินคดีฟอกเงินมีประสิทธิภาพมากขึ้น ในขณะที่เดียวกันก็ได้เสนอกระบวนการในการควบคุมการบังคับใช้กฎหมายของพนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. ด้วยเช่นกัน ทั้งนี้เพื่อเป็นหลักประกันแก่ประชาชนว่าการบังคับใช้กฎหมายฟอกเงินจะเป็นไปโดยความบริสุทธิ์ ยุติธรรมและกระทบสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชนที่รัฐธรรมนูญรับรองน้อยที่สุด สมดังเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542

สาขาวิชา.....นิติศาสตร์..... ลายมือชื่อนิติ.....
ปีการศึกษา.....2551..... ลายมือชื่อ อ.ที่ปริกษาวิทยานิพนธ์หลัก.....

##4886287934 : MAJOR LAWS

KEY WORD: ANTI-MONEY LAUNDERING / LAW ENFORCEMENT

SINGHAPHON PHONSING : LAW ENFORCEMENT OF COMPETENT OFFICIAL
ACCORDANCE WITH ANTI-MONEY LAUNDERING ACT OF B.E. 2542. THESIS

PRINCIPAL ADVISOR : PROF.VIRAPHONG BOONYOBHAS, 261 pp.

Presently, money laundering is a crucial criminal economy problem. By the criminal, money laundering tactics have been developed in a variety and complex ways which are hard to make a law enforcement in money laundering and the initial guilty. And also the process to deal with the criminal in money laundering is quite unsuccessful. Each money laundering case carries specific details differing from the normal and most of the money laundering offender are the high-education or the celebrity in society so the expert, the specialist and the long terms for gathering witnesses and evidences are needed. Moreover, due to Anti – Money Laundering Act of B.E. 2542, the officers have an authority mainly in civil law to deal with the asset concerning with the initial guilt and the money laundering crime but the power to proceed with the criminal offender is mostly in the police officer's hands. Though, there is Prime Minister Office Regulation on the Coordination in Compliance with the Anti Money Laundering Act of B.E. 2542, 2544 in the coordination in investigation, Anti – Money Laundering Act of B.E. 2542 is still working without teamwork between official departments making the proceeding delayed, ineffective and lacked of the unity (in both of civil and criminal ways). In addition, the officers could not gain the authority in their own but only the warrant from The Secretary of Anti-Money Laundering Organization or the Transaction Commission which cause the delay in law enforcement for some case.

As a result, the law amendment is needed. By the Money-Laundering Law, the officers should have power to commit a law enforcement covering the criminal proceeding consisting of investigation, an arrest, interrogation, the criminal proceeding for a person who infringement the Money-Laundering law, and the confiscation which is the civil measure. In a case that need the urgent law enforcement, the officers must have the power without the warrant from The Secretary of Anti-Money Laundering Organization or the Transaction Commission that appropriate for law enforcement against avoiding, removing, exchanging, expanding, transferring, and hiding the asset from the initial guilt and the money-laundering one. From the amendment, the more Anti-Money Laundering Organization could make the database of the money-laundering offenders that leads to the civil proceeding, the more judicial process in criminal proceeding for the money-laundering issue and the management in the asset concerning with the crime is effective.

This thesis points out that increasing of the authority in both of civil and criminal side to the officers could help the money-laundering case proceeding go on successfully. On the other hand, to give a guarantee to the public that the law enforcement will full of purity, justice and take a less impact to the element right of man approved in the constitution, the thesis also offers the measure to control the law enforcement of the official to keep following the intention of the Anti – Money Laundering Act of B.E. 2542.

Field of study.....Laws..... Student's signature.....

Academic Year.....2008..... Principal Advisor's signature.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้เพราะได้รับความกรุณาจากท่านศาสตราจารย์ วีระพงษ์ บุญโญภาส ที่ได้กรุณาสละเวลาอันมีค่ามารับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ให้คำแนะนำทางวิชาการ ให้คำปรึกษาอันเป็นประโยชน์ในการเขียนวิทยานิพนธ์ตลอดจนได้กรุณาตรวจแก้ไขวิทยานิพนธ์จนเสร็จสมบูรณ์

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงต่อท่านศาสตราจารย์ไชยยศ เหมะรัชตะ ที่ได้สละเวลาอันมีค่ารับเป็นประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงต่อท่านอาจารย์อรรณพ ลิขิตจิตตะ และพันตำรวจเอก สมพร แดงดี ที่ได้สละเวลาอันมีค่ารับเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ได้ตรวจแก้ไขวิทยานิพนธ์ ตลอดจนให้ข้อคิดและคำแนะนำจนทำให้วิทยานิพนธ์นี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี

นอกจากนี้ผู้เขียนกราบขอบพระคุณท่านพันตำรวจเอกยุทธบูล ดิสสะมาน เลขาธิการ ปปง. ท่านอัยการสุรศักดิ์ ตริรัตน์ตระกูล รองอธิบดีอัยการฝ่ายคดีพิเศษ ท่านชาติชาย สุทธิกลม ที่ปรึกษาการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด สำนักงาน ปปส. และพันตำรวจโทธนัท ธรรมากุลวิเศษ พนักงานสอบสวน (สบ 3) ฝ่ายปฏิบัติการ 1 กองบังคับการปราบปรามอาชญากรรมทางเศรษฐกิจและเทคโนโลยี ที่ได้กรุณาให้ความรู้ ให้คำแนะนำ เสนอแนะแนวความคิดเห็นทางวิชาการและให้ประสบการณ์ต่างๆ เกี่ยวกับการปฏิบัติงานจริง อันนำมาสู่การวิเคราะห์ วิจัยในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จนสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่ห้องสมุด คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ได้ให้ความช่วยเหลือเป็นอย่างดี และขอขอบพระคุณผู้มีพระคุณทุกท่านที่คอยให้ความช่วยเหลือ ให้กำลังใจที่มีได้กล่าวมา ณ ที่นี้ด้วย

สุดท้ายที่สำคัญยิ่ง ผู้เขียนขอขอบพระคุณบิดามารดา ที่คอยอบรมสั่งสอนให้ความรู้ ให้กำลังใจและให้ความช่วยเหลือแก่ผู้เขียนด้วยดีตลอดมา หากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้พอจะมีประโยชน์และคุณค่าทางวิชาการอยู่บ้าง ผู้เขียนขอกราบเป็นกตเวทิตาคุณแก่บิดามารดา คุณาจารย์และผู้มีพระคุณทุกท่าน รวมทั้งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่ให้โอกาสในการศึกษา แต่หากมีข้อบกพร่องประการใด ผู้เขียนขอน้อมรับไว้แต่เพียงผู้เดียว

สารบัญ

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	3
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	6
1.4 สมมติฐานของการวิจัย.....	6
1.5 วิธีการดำเนินการวิจัย.....	7
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษาวิจัย.....	8
บทที่ 2 อำนาจในการบังคับใช้กฎหมายป้องกันและปราบปราม	
การฟอกเงินของประเทศไทย.....	9
2.1 สาระสำคัญเกี่ยวกับกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน.....	9
2.1.1 ความหมายของการฟอกเงิน.....	10
2.1.2 แนวคิดเกี่ยวกับกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน.....	13
2.1.3 ความผิดมูลฐานตามกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน.....	17
2.2 มาตรการในกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน.....	39
2.2.1 มาตรการยัดทรัพย์ทางแพ่ง.....	39
2.2.2 มาตรการทางอาญา.....	41
2.2.3 มาตรการอื่นๆ.....	44
2.3 อำนาจในการบังคับใช้กฎหมายของพนักงานเจ้าหน้าที่ตาม	
กฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน.....	45
2.3.1 การแต่งตั้ง คุณสมบัติ และการพ้นจากตำแหน่ง.....	46
2.3.2 อำนาจในการดำเนินการกับทรัพย์สินที่เกี่ยวข้อง	
การกระทำผิด.....	48
2.3.2.1 อำนาจในการตรวจสอบเบื้องต้น.....	48
2.3.2.2 อำนาจในการสืบสวนสอบสวนหลังจากมีคำสั่งมอบหมาย.....	53
2.3.2.3 อำนาจในการยึดหรืออายัดทรัพย์สินที่เกี่ยวข้อง	
การกระทำความผิดมูลฐาน.....	62

2.3.3	อำนาจในการดำเนินคดีอาญาเกี่ยวกับคดีฟอกเงิน.....	68
2.4	การประสานงานกับเจ้าหน้าที่หน่วยงานอื่นในการบังคับใช้	
	กฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน.....	72
2.4.1	สำนักงานตำรวจแห่งชาติ	73
2.4.2	สำนักงานอัยการสูงสุด.....	74
2.4.3	ศาลยุติธรรม.....	76
2.4.4	หน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง.....	79
2.4.4.1	สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด.....	79
2.4.4.2	สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปราม	
การทุจริตแห่งชาติ.....	80	
2.4.4.3	กรมศุลกากร.....	82
2.4.4.4	กรมสอบสวนคดีพิเศษ.....	83
2.4.4.5	สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กระทรวงการคลัง.....	85
2.4.4.6	สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง.....	86
2.4.4.7	สำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและ	
ความมั่นคงของมนุษย์.....	89	
บทที่ 3	อำนาจในการบังคับใช้กฎหมายของพนักงานเจ้าหน้าที่	
	หน่วยงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินของต่างประเทศ.....	94
3.1	กฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินสหรัฐอเมริกา.....	95
3.1.1	สาระสำคัญของกฎหมายฟอกเงิน.....	95
3.1.2	ความเป็นมาและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการฟอกเงิน.....	95
3.1.3	หน่วยงานที่รับผิดชอบ.....	103
3.1.4	อำนาจหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่.....	108
3.2	กฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินออสเตรเลีย.....	110
3.2.1	สาระสำคัญของกฎหมายฟอกเงิน.....	110
3.2.2	ความเป็นมาและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการฟอกเงิน.....	111
3.2.3	หน่วยงานที่รับผิดชอบ.....	115
3.2.4	อำนาจหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่.....	119
3.3	กฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินอังกฤษ.....	122
3.3.1	สาระสำคัญของกฎหมายฟอกเงิน.....	122
3.3.2	ความเป็นมาและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการฟอกเงิน.....	122

3.3.3	หน่วยงานที่รับผิดชอบ.....	124
3.3.4	อำนาจหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่.....	129
3.4	กฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินนิวซีแลนด์.....	130
3.4.1	สาระสำคัญของกฎหมายฟอกเงิน.....	130
3.4.2	ความเป็นมาและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการฟอกเงิน.....	130
3.4.3	หน่วยงานที่รับผิดชอบ.....	133
3.4.4	อำนาจหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่.....	133
3.5	กฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินแคนาดา.....	135
3.5.1	สาระสำคัญของกฎหมายฟอกเงิน.....	135
3.5.2	ความเป็นมาและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการฟอกเงิน.....	135
3.5.3	หน่วยงานที่รับผิดชอบ.....	137
3.5.4	อำนาจหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่.....	141

บทที่ 4	วิเคราะห์หาแนวทางที่เหมาะสมสำหรับอำนาจในการบังคับใช้	
	กฎหมายของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายป้องกันและ	
	ปราบปรามการฟอกเงิน.....	143
4.1	อำนาจในการบังคับใช้กฎหมายของพนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง.พิจารณา	
	เปรียบเทียบกับ ป.ป.ส.....	143
4.1.1	อำนาจในการบังคับใช้กฎหมายของพนักงานเจ้าหน้าที่ตาม	
	พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542.....	143
4.1.2	อำนาจในการบังคับใช้กฎหมายของพนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง.	
	เปรียบเทียบกับพนักงานเจ้าหน้าที่ ป.ป.ส.และเจ้าพนักงาน ป.ป.ส....	160
4.1.2.1	เปรียบเทียบกับพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติ	
	มาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับ	
	ยาเสพติด พ.ศ 2534.....	163
4.1.2.2	เปรียบเทียบกับเจ้าพนักงานตามพระราชบัญญัติป้องกัน	
	และปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. 2519.....	176
4.2	อำนาจในการบังคับใช้กฎหมายของพนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง.ของไทย	
	พิจารณาเปรียบเทียบกับต่างประเทศ.....	184
4.3	แนวทางที่เหมาะสมในการให้อำนาจในการบังคับใช้กฎหมายของ	
	พนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง.	186

4.3.1	แนวทางพัฒนาการใช้อำนาจในการดำเนินการทางทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำผิดโดยพนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง.	186
4.3.2	แนวทางพัฒนาการใช้อำนาจในการดำเนินคดีอาญาโดยพนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง.	192
4.3.3	แนวทางพัฒนาการใช้อำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. สำหรับมาตรการอื่นๆ	206
4.4	การควบคุมการบังคับใช้กฎหมายของพนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง.	207
4.4.1	กระบวนการตรวจสอบและควบคุมโดยองค์กรภายในสำนักงาน ปปง.....	207
4.4.1.1	เลขานุการ ปปง.	208
4.4.1.2	คณะกรรมการธุรกรรม.....	209
4.4.1.3	คณะกรรมการ ปปง.....	211
4.4.2	กระบวนการตรวจสอบและควบคุมโดยองค์กรภายในกระบวนการยุติธรรม.....	213
4.4.2.1	อัยการ.....	213
4.4.2.2	ศาล.....	216
4.4.3	กระบวนการตรวจสอบและควบคุมจากองค์กรภายนอกกระบวนการยุติธรรม.....	220
4.4.3.1	สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ.....	220
4.4.3.2	สำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน	223
4.4.3.3	ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา.....	225
4.4.3.4	สำนักงานสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ	230
บทที่ 5	บทสรุปและข้อเสนอแนะ.....	235
5.1	บทสรุป.....	235
5.2	ข้อเสนอแนะ.....	243
	รายการอ้างอิง.....	246
	ภาคผนวก.....	251
	ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	261

บทที่ 1

บทนำ

ในปัจจุบันอาชญากรรมที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดและอาชญากรรมทางเศรษฐกิจเป็นอาชญากรรมที่ส่งผลกระทบต่อสังคมและเศรษฐกิจของประเทศชาติอย่างมหาศาล การประกอบอาชญากรรมได้มีการพัฒนารูปแบบจากการกระทำความผิดที่ไม่สลับซับซ้อน ซึ่งเป็นอาชญากรรมที่กระทำผิดโดยลำพังเพื่อบุคคลหนึ่งหรือสองคน ที่เรียกว่า อาชญากรรมท้องถนน (Street Crime) มาเป็นองค์กรอาชญากรรมที่ก่อตั้งขึ้นมาโดยมีวัตถุประสงค์ในการกระทำความผิดกฎหมายมีรูปแบบขบวนการที่สลับซับซ้อนมากขึ้น เรียกว่า องค์กรอาชญากรรม (Organized Crime) ซึ่งผู้กระทำความผิดมักจะเป็นผู้ที่มีความรู้ ความชำนาญ ความเชี่ยวชาญ ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีที่มีประสิทธิภาพสูงในการกระทำความผิด มีการจัดระบบป้องกันการจับกุมและการดำเนินคดี รวมทั้งมีการจัดลำดับในการบังคับบัญชาของบุคคลที่ร่วมกันกระทำความผิด การสั่งการหรือการติดต่อสื่อสารกระทำโดยมีการรักษาความลับอย่างเคร่งครัด ทำให้ยากแก่การสืบสวนสอบสวนและแสวงหาพยานหลักฐานเพื่อมัดตัวผู้กระทำความผิด โดยองค์กรอาชญากรรมเหล่านั้นมีวัตถุประสงค์หรือมีเหตุจูงใจในการกระทำความผิด คือ ต้องการเงินหรือผลประโยชน์ที่มีมูลค่ามหาศาล¹ โดยกิจกรรมที่สำคัญขององค์กรอาชญากรรม คือ การสนองความต้องการสินค้าและบริการที่ผิดกฎหมาย เช่น การค้ายาเสพติด สินค้าหนีภาษี การพนัน การค้าประเวณี การปลอมแปลงหนังสือเดินทางและการบริการลูกค้ารูปแบบอื่นๆ อันส่งผลให้ระบบเศรษฐกิจของประเทศชาติเสถียรภาพและเกิดผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศชาติ ปัจจัยที่มีผลให้องค์กรอาชญากรรมคงอยู่และเจริญเติบโต คือ การนำเงินที่ได้จากการกระทำความผิดมาเป็นเงินทุนหมุนเวียนเพื่อใช้สนับสนุนในการปกปิดการกระทำความผิดและเพื่อขยายขอบเขตอำนาจในการประกอบอาชญากรรมให้มั่นคงและกว้างขวางจนเป็นอาชญากรรมข้ามชาติ อันทำให้ยากต่อการปราบปรามโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐ และเนื่องจากเงินดังกล่าวอาจถูกฟ่องเล็งเป็นพิเศษจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ ดังนั้น พวกอาชญากรจึงต้องพยายามหาวิธีในการปกปิด ซ่อนเร้น แต่ในขณะเดียวกันถ้าสามารถนำเงินดังกล่าวมาดำเนินการหาผลตอบแทนในทางธุรกิจได้ก็ย่อมเป็นประโยชน์มหาศาลแก่เหล่าอาชญากร

การฟอกเงินเป็นวิธีการหนึ่งที่เหล่าอาชญากรมักนำมาใช้ โดยดำเนินการด้วยวิธีการต่างๆ เพื่อให้เงินหรือทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดเปลี่ยนเป็นเงินหรือทรัพย์สินที่บุคคลอื่นหลงเชื่อว่าเป็นเงินหรือทรัพย์สินที่ได้มาโดยชอบด้วยกฎหมาย

¹ วีระพงษ์ บุญญเษภาส, อาชญากรรมทางเศรษฐกิจ, พิมพ์ครั้งที่ 3 (กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัด บี.เจ.เพลท โปรเซ็สเซอร์, 2544), หน้า 23-24.

การฟอกเงิน (Money Laundering) เป็นอาชญากรรมทางเศรษฐกิจประเภทหนึ่ง หมายถึง การกระทำใดๆ ที่ทำให้เงินที่ได้มาโดยการกระทำที่มีขอบด้วยกฎหมายหรือได้มาโดยไม่สุจริตกลายเป็นเงินที่ได้มาโดยถูกต้องตามกฎหมาย หรือไม่อาจพิสูจน์ได้ว่าเป็นเงินที่ได้มาโดยทุจริต หรืออาจกล่าวได้ว่า คือการทำเงินสกปรกให้สะอาดนั่นเอง²

ปัญหาอาชญากรรมได้ทวีความรุนแรงขึ้นเป็นอย่างมาก ซึ่งสร้างความเสียหายต่อสังคมเป็นมูลค่ามหาศาล อีกทั้ง เมื่อมีการพัฒนาทางเทคโนโลยี แนวโน้มของอาชญากรรมซึ่งแต่เดิมเป็นเพียงอาชญากรรมภายในประเทศได้ถูกปรับเปลี่ยนรูปแบบของการประกอบอาชญากรรมโดยพัฒนาเป็นอาชญากรรมข้ามชาติ ผู้กระทำความผิดได้หาแนวทางใหม่ๆ ให้รูปแบบของอาชญากรรมมีพฤติกรรมที่สลับซับซ้อนยากที่จะปราบปราม จากปัญหาดังกล่าว ทำให้ประเทศต่างๆ ทั่วโลกตระหนักและให้ความสำคัญในการป้องกันและแก้ไขปัญหาคารก่อก่ออาชญากรรมเหล่านี้ ซึ่งในปัจจุบัน อาชญากรรมที่สำคัญอันนำไปสู่การฟอกเงินนั้น ส่วนมากเป็นเงินที่ได้มาจากการค้ายาเสพติด ประเทศต่างๆ จึงได้ตระหนักถึงปัญหาอาชญากรรมที่เกี่ยวข้องไปถึงปัญหาการฟอกเงิน ดังนั้น ในปี พ.ศ. 2531 องค์การสหประชาชาติได้ประกาศใช้ อนุสัญญาว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบค้ายาเสพติดและวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ค.ศ. 1988 (United Nations Convention Against Illicit Trafficking in Narcotic Drug and Psychotropic Substance, 1988 หรือ Vienna Convention 1988) ซึ่งกำหนดให้ประเทศที่เข้าเป็นภาคีสมาชิกต้องมีมาตรการในการจัดการกับการค้ายาเสพติด และบังคับให้มีกฎหมายเฉพาะกำหนดให้การฟอกเงินเป็นความผิดอาญาด้วย และเมื่อทั่วโลกได้ตระหนักถึงความจำเป็นในการจัดการกับปัญหาอาชญากรรมที่มีศักยภาพทางด้านเทคโนโลยีและการเงิน โดยองค์กรอาชญากรรมเหล่านี้จะทำทุกวิถีทางที่จะลักลอบเข้าไปทำลายระบบทางการเงินและพยายามสร้างอำนาจทางเศรษฐกิจโดยการให้สินบนแก่องค์กรหรือสถาบันที่มีส่วนในการดำเนินการทางการเงิน และเจ้าหน้าที่ของรัฐ รวมทั้งแทรกแซงทางการเมือง ทำให้ในขณะนี้การฟอกเงินถือเป็นปัญหาใหญ่ที่จะต้องแก้ไขและจัดการกับองค์กรอาชญากรรมทุกรูปแบบ ซึ่งองค์กรปฏิบัติการทางการเงิน (The Financial Action Task Force หรือ FATF) เป็นองค์กรที่จัดตั้งขึ้นเพื่อจัดการกับปัญหาการฟอกเงินของโลก จัดตั้งขึ้นโดย G-7 Economic Summit ในปี ค.ศ. 1989 ประกอบด้วยสมาชิก 26 ประเทศ ร่วมกับ European commission และ Gulf Cooperation Council โดยมีวัตถุประสงค์ให้เกิดความร่วมมือระหว่างสมาชิกทั่วโลกในการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน หลักการทำงานของ FATF คือ การแนะนำ 40 ประการที่กำหนดขึ้นเพื่อเป็นแผนการเบื้องต้น ให้แต่ละประเทศได้นำไปใช้ประกอบการออกกฎหมายและการบังคับใช้กฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินตลอดจนโครงการ

²ไชยยศ เหมะรัชตะ, “กฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน,” *วารสารกฎหมาย* 16 (2539): 8.

ต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง และนอกจากนั้น FATF ยังได้สนับสนุนองค์กรอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น The Caribbean Financial Action Task Force (CFATF) และ The Asian Secretariat การทำงานของ FATF ได้ส่งผลให้เกิดการก่อตั้งหน่วยข่าวกรองทางการเงิน (Financial Intelligence Units หรือ FIUs) ขึ้นในหลายๆ ประเทศทั่วโลกเพื่อป้องกันการร่วมมือกันระหว่างธนาคารในการกระทำความผิดและสืบค้นการใช้ระบบทางการเงินของธนาคารในทางมิชอบ รวมถึงการตรวจสอบให้เป็นที่น่าใจได้ว่ามีการปฏิบัติตามกฎหมายต่อต้านอาชญากรรมทางการเงินเป็นที่เรียบร้อยแล้ว

สำหรับประเทศไทยเพื่อเป็นการสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจและการที่ประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งซึ่งเข้าเป็นภาคีสมาชิกอนุสัญญากรุงเวียนนา ค.ศ. 1988 นี้ จึงได้พิจารณาร่างกฎหมายเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและได้ประกาศใช้เป็น “พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542” เมื่อวันที่ 21 เมษายน พ.ศ.2542 และมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 19 สิงหาคม พ.ศ.2542

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542 นั้น มีที่มาและเหตุผลในการยกร่างกฎหมายดังกล่าว คือ เพื่อตัดวงจรการประกอบอาชญากรรมซึ่งกระทำความผิดกฎหมายบางประการในการนำเงินหรือทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดมาทำในรูปแบบต่างๆ อันเป็นการฟอกเงินและสืบเนื่องมาจากการเพิ่มปริมาณการกระทำความผิดในหลายประเภทโดยเฉพาะ ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด การค้าโสเภณีข้ามชาติ การลักลอบภาษีศุลกากร การฉ้อโกงหรือการทุจริตของผู้บริหารสถาบันการเงิน ซึ่งตามพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวประกอบด้วย 8 หมวด อันได้แก่ หมวดอันว่าด้วยบททั่วไป หมวดการรายงานและการแสดงตน หมวดคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน หมวดคณะกรรมการธุรกรรม หมวดสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน หมวดการดำเนินการเกี่ยวกับทรัพย์สิน หมวดกองทุนการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน³ และหมวดบทกำหนดโทษ ซึ่งในปัจจุบันพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ได้มีการกำหนดให้การฟอกเงินเป็นความผิดอาญาและกำหนดมาตรการในการยึดทรัพย์สินเพื่อดำเนินการกับทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด โดยมีการกำหนดเป็นความผิดมูลฐานไว้ 9 ฐานความผิด ได้แก่ ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ความผิดทางเพศ ความผิดฐานฉ้อโกงประชาชน ความผิดเกี่ยวกับกฎหมายธนาคาร กฎหมายประกอบธุรกิจเงินทุน กฎหมายหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ ความผิดต่อ

³ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา 26 แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ 2) พ.ศ.

ตำแหน่งหน้าที่ราชการและตำแหน่งทางการเมือง ความผิดฐานกรรโชกหรือรีดเอาทรัพย์สิน ความผิดเกี่ยวกับกฎหมายศุลกากร ความผิดเกี่ยวกับการก่อการร้ายตามประมวลกฎหมายอาญาและความผิดเกี่ยวกับการพนันตามกฎหมายว่าด้วยการพนัน นอกจากนี้ กำหนดให้การซื้อเสียดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งวุฒิสมาชิก พ.ศ. 2550 และกำหนดให้ความผิดเกี่ยวกับการค้ำมนุษย์ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ำมนุษย์ พ.ศ. 2551 เป็นความผิดมูลฐานตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542

สำหรับปัญหาอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ การฟอกเงิน นับเป็นปัญหาใหญ่ที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศ เพราะเงินสกปรกเหล่านั้น เป็นเงินมูลค่ามหาศาลที่อาชญากรนำมาใช้เป็นทุนในการประกอบอาชญากรรม และสร้างฐานอำนาจอันมิชอบอีกด้วย เมื่อประเทศไทยได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542 ทำให้พบว่าตลอดระยะเวลาเกือบ 10 ปีที่ผ่านมา อาชญากรทางเศรษฐกิจต่างได้พัฒนารูปแบบการฟอกเงินให้มีความหลากหลาย และสลับซับซ้อนมากยิ่งขึ้น อาชญากรโดยส่วนใหญ่ เรียนรู้การดำเนินคดีความผิดฐานฟอกเงิน จึงทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติการณ์เพื่อหลบเลี่ยงความผิด ประกอบกับปัจจุบันยังมีปัญหาที่เป็นเหตุให้การดำเนินคดีมีความล่าช้าและไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร เนื่องจากกฎหมายที่ใช้ในปัจจุบันมิได้ให้อำนาจแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินในการดำเนินการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินให้มีประสิทธิภาพ เนื่องจากอำนาจในการบังคับใช้กฎหมายของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินมีอยู่อย่างจำกัด ซึ่งไม่มีอำนาจในตัวเอง แต่จะมีอำนาจเมื่อได้รับมอบหมายเป็นหนังสือจากเลขาธิการ ป.ปง.หรือคณะกรรมการธุรกรรม ทำให้การปฏิบัติงานเกิดความล่าช้า ไม่เท่าทันต่อการหลบเลี่ยงของผู้กระทำความผิด

นอกจากนั้น จากการปฏิบัติงานจริง พบว่า ผู้กระทำความผิดส่วนใหญ่เป็นผู้มีอิทธิพลหรือนักการเมืองในท้องถิ่น ทำให้ความลับทางราชการมีโอกาสเปิดเผย เนื่องจากเจ้าหน้าที่ของรัฐในท้องถิ่นมีความสัมพันธ์กับบุคคลในท้องถิ่น ซึ่งหากการดำเนินการดังกล่าวเป็นไปได้ด้วยความล่าช้า ผู้กระทำความผิดก็มักไหวตัวทัน และหลบหนีการจับกุม หรือยกย้าย ถ้ายโอนทรัพย์สินไปยังบุคคลอื่นๆ ซึ่งทำให้คดีมีความยุ่งยากและซับซ้อนมากขึ้น หนึ่ง การที่เจ้าหน้าที่ตำรวจบางรายมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 น้อยนั้น ก็ทำให้ขาดประสิทธิภาพในการดำเนินคดี และอาจส่งผลถึงการให้ความร่วมมือของเจ้าหน้าที่ตำรวจในการดำเนินคดีอาญาฐานฟอกเงินอีกด้วย เพราะการดำเนินคดีอาญาฐานฟอกเงินและการยึดทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดฐานฟอกเงินนั้น เป็น

มาตรการที่สำคัญในการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ซึ่งจะต้องมีการประสานงานเป็น
 อย่างดี เพื่อความสมบูรณ์ของคดีและสามารถขยายผลไปยังบุคคลที่อยู่เบื้องหลังได้ ดังนั้น ผู้ที่จะ
 ดำเนินคดีอาญาฐานฟอกเงินและผู้ที่ยื่นการยึดทรัพย์สิน จึงสมควรเป็นบุคคลที่มีความรู้ความ
 ชำนาญเกี่ยวกับกฎหมายฟอกเงินเป็นอย่างดี นอกจากนี้ การบังคับใช้กฎหมายป้องกันและ
 ปราบปรามการฟอกเงินจะบรรลุผลได้ เจ้าหน้าที่จะต้องมีความรู้ความเข้าใจในดับทกฎหมาย
 และขั้นตอนการปฏิบัติงานอย่างแท้จริง เนื่องจากหากขั้นตอนในการปฏิบัติงานมีความล่าช้า ขาด
 การประสานงานในระดับหน่วยงานและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง จะส่งผลให้การดำเนินคดีมีความ
 ยุ่งยาก ซับซ้อนและล่าช้า จนไม่อาจรักษาความยุติธรรมและผลประโยชน์อันสูงสุดของ
 ประเทศชาติไว้ได้

ดังนั้น หากมีการแก้ไขปัญหาดังกล่าว โดยให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมาย
 ป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน เป็นผู้ที่มีอำนาจในการบังคับใช้กฎหมายทั้งในส่วนการยึด
 ทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดมูลฐาน ซึ่งเป็นมาตรการในทางแพ่ง และการดำเนินคดี
 ทางอาญา โดยให้มีอำนาจตั้งแต่การสืบสวน จับกุม การสอบสวน จนถึงการดำเนินคดีอาญาแก่
 ผู้กระทำความผิดฐานฟอกเงิน ซึ่งเป็นมาตรการในทางอาญา โดยมีการกำหนดให้ในกรณีที่
 ต้องการความรวดเร็วในการบังคับใช้กฎหมายให้พนักงานงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจบังคับใช้กฎหมาย
 ได้ทันทีโดยไม่ต้องได้รับมอบหมายเป็นหนังสือจากเลขาธิการ ป.ป.ง.หรือคณะกรรมการธุรกรรมก่อน
 ซึ่งจะทำให้การบังคับใช้กฎหมายเป็นไปอย่างรวดเร็ว ทันต่อการหลบเลี่ยงการจับกุมอันและการยก
 ย้าย จำหน่าย จ่าย โอนทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดมูลฐานและฐานฟอกเงิน อันจะทำให้
 กระบวนการยุติธรรมในการดำเนินคดีอาญาฐานฟอกเงินและการดำเนินการกับทรัพย์ที่เกี่ยวข้อง
 การกระทำความผิดมีประสิทธิภาพ สมดังเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปราม
 การฟอกเงิน พ.ศ. 2542

ในการศึกษาวิจัยนี้ มุ่งศึกษาและวิเคราะห์มาตรการทางกฎหมายและระเบียบวิธี
 ปฏิบัติที่บังคับใช้อยู่ในปัจจุบัน เกี่ยวกับการสอบสวนคดีความผิดเกี่ยวกับการฟอกเงินของ
 สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน โดยศึกษาจาก พระราชบัญญัติป้องกันและ
 ปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการประสานงานในการ
 ปฏิบัติตาม พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 พ.ศ.2544 และ
 ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาเป็นหลัก โดยชี้ให้เห็นผลดี ผลกระทบในการให้อำนาจ
 พนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ในการดำเนินคดีอาญาฐาน
 ฟอกเงิน และการยึดทรัพย์สินในทางแพ่งเพื่อได้ข้อสรุปและข้อเสนอแนะสำหรับพิจารณาปรับปรุง

แก้ไข พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 และระเบียบที่เกี่ยวข้องต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1) เพื่อศึกษาปัญหาที่เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่รวดเร็ว ทำให้มีผลต่อการเกิดแนวความคิดที่จะเพิ่มอำนาจในการดำเนินคดีทั้งทางแพ่งและทางอาญาให้กับพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

2) เพื่อศึกษาถึงอำนาจในการบังคับใช้กฎหมายของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ทั้งกฎหมายในระดับระหว่างประเทศและกฎหมายในประเทศไทย

3) เพื่อศึกษาบทบัญญัติของกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน เกี่ยวกับอำนาจในการบังคับใช้กฎหมายของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินโดยเปรียบเทียบกฎหมายของประเทศต่าง ๆ และกฎหมายของประเทศไทย

4) เพื่อวิเคราะห์หาข้อเสนอแนะและแนวทางที่เหมาะสมสำหรับนำมาปรับปรุงแก้ไข หรือการปรับใช้กฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน เกี่ยวกับอำนาจในการบังคับใช้กฎหมาย และกระบวนการตรวจสอบและควบคุม ของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินให้เหมาะสมกับประเทศไทย

1.3 ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยนี้มุ่งศึกษาและวิเคราะห์ถึงอำนาจในการบังคับใช้กฎหมายของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ของสำนักงานตรวจสอบและคดี สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ซึ่งปัจจุบันยังมีได้เอื้อประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานของพนักงานเจ้าหน้าที่ในการบังคับใช้กฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

1.4 สมมติฐานของการวิจัย

ปัจจุบันการดำเนินคดีฟอกเงินยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร เนื่องจากลักษณะคดีมีความพิเศษแตกต่างจากคดีทั่วไปซึ่งต้องใช้ผู้ที่มีความรู้ความสามารถเฉพาะ และต้องใช้ระยะเวลาในการสืบสวนสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐานเป็นเวลานานเพราะผู้กระทำความผิดเป็นองค์กรอาชญากรรมที่มีความรู้หรือมีฐานะในสังคม ประกอบกับพระราชบัญญัติป้องกันและ

ปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ให้อำนาจในการบังคับใช้กฎหมายของพนักงานเจ้าหน้าที่ในการดำเนินการกับทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดมูลฐานและฐานฟอกเงินซึ่งเป็นมาตรการในทางแพ่งเป็นหลัก แต่อำนาจในการดำเนินการกับตัวผู้กระทำความผิดในคดีอาญาส่วนใหญ่ยังคงเป็นอำนาจของตำรวจ แม้จะมีระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการประสานงานในการปฏิบัติตาม พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 พ.ศ.2544 ก็ยังขาดความร่วมมือระหว่างหน่วยงานเป็นเหตุให้การดำเนินคดีล่าช้า ขาดประสิทธิภาพและขาดความเป็นเอกภาพของคดีทั้งในทางแพ่งและทางอาญา นอกจากนี้ พนักงานเจ้าหน้าที่ไม่มีอำนาจในตัวเอง แต่จะมีอำนาจเมื่อได้รับมอบหมายเป็นหนังสือจากเลขาธิการ ป.ป.ง.หรือคณะกรรมการธุรกรรม เท่านั้น ซึ่งในบางกรณีทำให้การบังคับใช้กฎหมายเกิดความล่าช้า ดังนั้น จึงเห็นควรที่จะพิจารณาแก้ไขตัวบทกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับอำนาจในการบังคับใช้กฎหมายของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ในการดำเนินการกับทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดและการดำเนินคดีอาญาในคดีฟอกเงิน ซึ่งการแก้ไขกฎหมายดังกล่าวจะทำให้สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินมีฐานข้อมูลผู้กระทำความผิดฐานฟอกเงินอันนำไปสู่การดำเนินการทางแพ่ง กระบวนการยุติธรรมในคดีฟอกเงิน ทั้งทางแพ่งและทางอาญามีความเป็นธรรม รวดเร็วและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

1.5 วิธีการดำเนินการวิจัย

แนวทางที่ผู้เขียนใช้ในการนำเสนอนิพนธ์ฉบับนี้สามารถสรุปได้ 4 แนวทาง ดังนี้

- 1) การรวบรวมและศึกษาจากเอกสารข้อมูลต่าง ๆ ที่มีอยู่แล้ว (Documentary Research) ทั้งกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินของไทยและของต่างประเทศ
- 2) ประสพการณ์ที่ผู้เขียนได้รับความเมตตาจากผู้บริหารในสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินหลายท่าน ที่ให้โอกาสผู้เขียนได้เรียนรู้และศึกษาการบังคับใช้กฎหมายของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินพร้อมทั้งโอกาสที่ได้เข้าร่วมฟังการสัมมนาทางวิชาการ ตลอดจนการปฏิบัติงานจริงในฐานะ เจ้าหน้าที่สืบสวนสอบสวน ทำให้ได้ทราบถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในกระบวนการดังกล่าวทั้งในเชิงทฤษฎีและปฏิบัติ
- 3) ศึกษาจากข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น (Factual Research) ของไทยที่มีอยู่ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน จากสิ่งพิมพ์และเอกสารต่าง ๆ
- 4) จากการนำความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของพนักงานเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องมาเป็นข้อมูลส่วนหนึ่ง ในการวิเคราะห์ปัญหาและเพื่อกำหนดบทสรุปในเรื่องอำนาจในการบังคับใช้กฎหมายของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

ดังนั้น ผู้เขียนจึงใคร่ขอนำแนวทางการศึกษาดังกล่าว มาประกอบการเขียนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เพื่อให้สามารถนำมาวิเคราะห์หาข้อสรุปที่เหมาะสม และสามารถนำมาปรับใช้หรือเสนอแนวทางการแก้ไขกฎหมายภายในที่มีอยู่แล้วให้ดีขึ้น

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษาวิจัย

1) ทำให้ทราบถึงผลกระทบและปัญหาที่เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงของสังคมและปัญหาเกี่ยวกับอำนาจในการบังคับใช้กฎหมายของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินทั้งในทางแพ่งและทางอาญา

2) ทำให้ทราบถึงอำนาจในการบังคับใช้กฎหมายของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ทั้งในระดับประเทศและระดับสังคมระหว่างประเทศ

3) ทำให้ทราบถึงความเป็นมาของกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและทราบถึงแนวคิดและทางปฏิบัติของการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินโดยเปรียบเทียบกับกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินของต่างประเทศและของประเทศไทย

4) ทำให้สามารถวิเคราะห์และเสนอแนะแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขบทบัญญัติของกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินของประเทศไทยเกี่ยวกับอำนาจในการบังคับใช้กฎหมายของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินที่มีอยู่ให้เกิดความทันสมัย และรัดกุมต่อการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินมากยิ่งขึ้น อีกทั้งเป็นการตรวจสอบถึงเนื้อหาของอำนาจในการบังคับใช้กฎหมายของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

บทที่ 2

อำนาจในการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปราม การฟอกเงินของประเทศไทย

เนื่องจากการประกอบอาชญากรรมในปัจจุบันเหล่าอาชญากรจะได้รับผลประโยชน์ซึ่งมีมูลค่ามหาศาล ไม่ว่าจะเป็นผลประโยชน์ที่เป็นตัวเงินหรือทรัพย์สินอื่นใด จากผลประโยชน์ที่มีมูลค่ามหาศาลนั้นเป็นเหตุจูงใจให้อาชญากรมีการกระทำความผิดมากขึ้น ซึ่งอาชญากรรมที่ได้สร้างความเสียหายให้แก่ประเทศไทยมากได้แก่ อาชญากรรมทางเศรษฐกิจ และอาชญากรรมยาเสพติด อาชญากรรมดังกล่าวสร้างความเสียหายต่อวงการธุรกิจ เศรษฐกิจและชื่อเสียงของประเทศ¹ ปัจจัยสำคัญของการดำรงอยู่และความเจริญเติบโตของเหล่าอาชญากรหรือองค์กรอาชญากรรม คือ การมีเงินทุนหมุนเวียนเพื่อใช้สนับสนุนในการที่จะปกปิดการกระทำ ความผิดและเพื่อขยายขอบเขตอิทธิพลของการประกอบอาชญากรรมให้มั่นคงและกว้างขวางจนกลายเป็นอาชญากรรมข้ามชาติ แต่อาชญากรเหล่านั้นก็มีความเกรงกลัวมาตรการในการ ดำเนินการกับทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิด จึงมีการปกปิดการกระทำความผิดของตน ไม่ว่าจะด้วยวิธีการใดๆ รวมถึงการนำผลประโยชน์ที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดไปทำการเปลี่ยนแปลง ให้กลายเป็นเงินหรือทรัพย์สินที่บุคคลทั่วไปหลงเชื่อว่าเป็นเงินหรือทรัพย์สินที่ได้มาโดยชอบ ด้วยกฎหมาย ซึ่งการปกปิด ซ่อนเร้น เปลี่ยนหรือแปรสภาพเงินหรือทรัพย์สินที่ได้มาจากการ กระทำความผิด เรียกว่า การฟอกเงิน ซึ่งเป็นวิธีที่ผู้กระทำความผิดนำมาใช้เพื่อหลีกเลี่ยงไม่ให้ ทรัพย์สินดังกล่าวถูกยึดคืน และเมื่อสังคมเจริญมากขึ้นการดำเนินชีวิตและการประกอบอาชีพ ย่อมมีความซับซ้อนมากขึ้น ทำให้วิธีการหลีกเลี่ยงไม่ให้ถูกดำเนินการกับทรัพย์สินมีวิธีการที่ แขนงเนียนขึ้นตามไปด้วย อันทำให้ยากในการปราบปรามจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ

2.1 สาระสำคัญเกี่ยวกับกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอก

การฟอกเงิน (Money Laundering) เป็นหลักการเกี่ยวกับการนำเงินที่ได้มาโดย ไม่ชอบด้วยกฎหมายมาผ่านกระบวนการทางพาณิชย์กรรมหรือธุรกรรม เพื่อให้กลายเป็นเงินที่ ถูกต้องตามกฎหมายหรืออีกนัยหนึ่งเป็นการขจัดร่องรอยของผลประโยชน์ซึ่งเกิดจากการกระทำอัน ผิดกฎหมายโดยผ่านกระบวนการทางธุรกรรมเพื่อให้ผลประโยชน์ดังกล่าวกลายเป็นรายได้ที่ชอบ ด้วยกฎหมายในที่สุด จึงอาจกล่าวได้ว่า “การฟอกเงิน” เป็นเล่ห์เหลี่ยมเพื่อการสร้างและปกปิด

¹ วีระพงษ์ บุญญเษาศ, อาชญากรรมทางเศรษฐกิจ, พิมพ์ครั้งที่ 2 (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์นิติธรรม, 2540), หน้า 291.

ผลประโยชน์อันมหาศาลโดยการประกอบอาชญากรรม² ซึ่งกล่าวกันว่าผู้ที่คิดค้นแนวความคิดของการฟอกเงินดังกล่าวนี้ ได้แก่ นายเมเยอร์ แลนสกี (Meyer Lansky)

2.1.1 ความหมายของการฟอกเงิน

ในปัจจุบันได้มีการให้ความหมายของคำว่า “การฟอกเงิน” ไว้หลากหลายทัศนะมากมาย ดังนี้

การฟอกเงิน (Money Laundering) คือ การกระทำใด ๆ ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อจะทำให้เงินหรือทรัพย์สินใด ๆ ซึ่งมีที่มาจากกระทำความผิดใด ๆ เปลี่ยนสภาพให้เป็นเงินหรือทรัพย์สินซึ่งบุคคลทั่วไปหลงเชื่อว่าเป็นเงินหรือทรัพย์สินที่ได้มาโดยชอบด้วยกฎหมาย³

การฟอกเงิน (Money Laundering) คือ การเปลี่ยนเงินที่ได้มาโดยมิชอบด้วยกฎหมายหรือไม่สุจริต ให้กลายเป็นเงินที่ได้มาโดยถูกกฎหมายหรือพิสูจน์ไม่ได้ว่าทุจริต การฟอกเงินนั้นจะเกี่ยวข้องกับอาชญากรรมร้ายแรงต่าง ๆ อาชญากรรมเศรษฐกิจ รวมทั้งการค้ายาเสพติด ทั้งนี้เพราะผู้กระทำความผิดกฎหมายซึ่งส่วนมากเป็นผู้ค้ายาเสพติดไม่ต้องการให้ผู้อื่นทราบที่มาของทรัพย์สิน จึงจำเป็นต้องใช้วิธีปิดบังหรือซุกซ่อนทรัพย์สิน อันจะช่วยปิดบังการกระทำความผิดของตน นอกจากนี้ทรัพย์สินที่ได้เปลี่ยนสภาพกลายเป็น “เงินสะอาด” แล้วผู้ค้ายาเสพติดก็สามารถใช้เป็นทุนในการขยายเครือข่ายอาชญากรรมยาเสพติด และคุ้มครองความมั่นคงให้กับอาชญากรรมดังกล่าวของตนอีกด้วย⁴

การฟอกเงิน (Money Laundering) คือการเปลี่ยนแปลงเงินที่ได้มาโดยไม่ถูกกฎหมายหรือไม่สุจริต ให้กลายเป็นเงินที่ได้มาโดยสุจริต หรือพิสูจน์ได้ว่าไม่ทุจริต กล่าวโดยทั่วไปก็คือ กระบวนการที่ทำให้เงินสกปรกกลายเป็นเงินสะอาด หรือกลายเป็นเงินที่สามารถอ้างอิงได้ว่าได้มาอย่างไร สาเหตุที่ต้องมีการฟอกเงินเพราะว่าเงินที่ได้มาจากธุรกิจผิดกฎหมายนั้นไม่สามารถอ้างอิงแหล่งที่มาหรือไม่ได้รับการยอมรับในสังคม ดังนั้น โดยความหมายของการฟอกเงินจึงไม่ได้

²ไชยยศ เหมะรัชตะ, มาตรการทางกฎหมายในการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน, (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์นิติธรรม, 2540), หน้า 9.

³เรื่องเดียวกัน.

⁴ศูนย์บริการข้อมูลทางกฎหมาย, “การป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน,” เอกสารเผยแพร่, สำนักเลขาธิการวุฒิสภา สิงหาคม 2537, หน้า 1-2.

ผูกติดกับกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งโดยทั่วไป การฟอกเงินจึงให้ความหมายถึงการนำเงินสกปรกจากกิจกรรมที่ถือว่าอาชญากรรมร้ายแรงต่างๆ มาทำให้เป็นเงินสะอาด⁵

การฟอกเงิน (Money Laundering) คือ การเปลี่ยน แปรสภาพเงิน หรือทรัพย์สินที่ได้มาโดยผิดกฎหมายหรือโดยมิชอบด้วยกฎหมายให้เสมือนหนึ่งว่า เป็นเงินที่ได้มาโดยชอบหรืออาจจะกล่าวอีกนัยหนึ่งว่า การฟอกเงินเป็นกระบวนการซึ่งกระทำโดยบุคคลต่อทรัพย์สินเพื่อปกปิดแหล่งที่มาของรายได้ที่ผิดกฎหมาย และทำให้รายได้นั้นมีที่มาโดยชอบด้วยกฎหมายหรือไม่สุจริต ให้กลายเป็นเงินหรือทรัพย์สินที่ได้มาโดยชอบด้วยกฎหมาย⁶

การฟอกเงิน (Money Laundering) คือ การกระทำใด ๆ ที่ทำให้เงินที่ได้มาโดยการกระทำที่มิชอบด้วยกฎหมาย หรือได้มาโดยการไม่สุจริต ให้กลายเป็นเงินที่ได้มาโดยถูกต้องตามกฎหมาย หรือไม่อาจพิสูจน์ได้ว่าเป็นเงินที่ได้มาโดยสุจริต สรุปคือ การทำเงินที่สกปรกให้สะอาด⁷

การฟอกเงิน (Money Laundering) คือ การเปลี่ยนเงินหรือทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำผิดกฎหมายโดยตรงเป็นสิ่งอื่น แล้วนำสิ่งนั้นไปเปลี่ยนต่อโดยทำให้ถูกกฎหมาย เช่น นำเงินที่ได้จากการกระทำความผิดไปเข้าธนาคาร ไปซื้อเช็คเดินทาง ไปซื้อหุ้น ซื้อบ้าน ที่ดิน แล้วก็ขายสิ่งเหล่านี้ไป ก็จะได้ “เงินใหม่” ที่มีเงิน “ก้อนเดียวกัน” กับเงินที่ได้มาแต่แรก⁸

การฟอกเงิน (Money Laundering) คือ การนำเงินที่ได้มาโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายจากการประกอบอาชญากรรมต่าง ๆ เช่น การค้ายาเสพติด การขโมย การค้าสินค้าเถื่อน การลักพาตัว การค้าอาวุธเถื่อน การก่อการร้าย และการหลีกเลี่ยงภาษี เป็นต้น หรือที่มักเรียกกันโดยทั่วไปว่า “เงินสกปรก” (Dirty Money) มาผ่านกระบวนการทางพาณิชย์กรรมหรือธุรกรรม เพื่อให้กลายมาเป็นเงินที่ถูกต้องตามกฎหมาย หรือที่เรียกว่า “เงินสะอาด”

⁵ วีระพงษ์ บุญญาภิลาส, อาชญากรรมทางเศรษฐกิจ, พิมพ์ครั้งที่ 3 (กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัด บี.เจ.เพลท โปรเซสเซอร์, 2544), หน้า 813.

⁶ สีนานา ประยูรรัตน์, คำอธิบายพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2524 (กรุงเทพฯ: ส.เอเชีย เพลส, 2542), หน้า 61.

⁷ ไชยยศ เหมะรัชตะ, “มาตรการทางกฎหมายในการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน,” รพีสาร 4, 13 (ตุลาคม-ธันวาคม 2538): 11.

⁸ ทวีเกียรติ มีนะกนิษฐ, “สิ่งที่ควรคำนึงเกี่ยวกับกฎหมายฟอกเงิน,” ใน รวมบทความและสาระน่ารู้เกี่ยวกับกฎหมายฟอกเงิน, (กรุงเทพมหานคร: กองนิติการ สำนักงาน ป.ส.ส. สำนักนายกรัฐมนตรีย, 2542), หน้า 87.

(Clean Money) หรืออีกนัยหนึ่งเป็นการขจัดร่องรอยของผลประโยชน์ซึ่งเกิดจากการกระทำอันผิดกฎหมาย โดยผ่านขั้นตอนของการโอนและธุรกิจต่างๆ เพื่อให้จำนวนผลประโยชน์เดียวกันดังกล่าว กลายเป็นรายได้ที่ชอบด้วยกฎหมายในที่สุด⁹

อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบค้ายาเสพติดและวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ค.ศ. 1988 ได้กำหนดให้การกระทำต่อทรัพย์สินในลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้ เป็นความผิดทางอาญาตามกฎหมายภายในของประเทศภาคี กล่าวคือ

1. การกระทำต่อทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ประกอบด้วย การแปรสภาพ หรือ การโอนทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดเพื่อปกปิดแหล่งที่มา หรือเพื่อช่วยเหลือผู้กระทำความผิดมิให้ถูกดำเนินคดี[ข้อ 3 วรรค 1(ข)(1)]
2. การปกปิด หรือ อำพรางสถานะ หรือแหล่งที่มาที่เกี่ยวกับทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด[ข้อ 3 วรรค 1 (ข)(2)]
3. การครอบครองหรือใช้ทรัพย์สินนั้น โดยรู้ในขณะได้มาว่าเป็นทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิด[ข้อ 3 วรรค 1(ค)(3)]

จากหลักการที่กำหนดไว้ในอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบค้ายาเสพติดและวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ค.ศ. 1988 แต่ละประเทศจึงได้นำมาเป็นแนวทางในการกำหนดความผิดอาญาภายในประเทศ เพื่อดำเนินการกับผู้กระทำความผิดต่อทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด สำหรับประเทศไทย ได้นำแนวทางดังกล่าวมากำหนดเป็นความผิดอาญาโดยมีการตรากฎหมายออกใช้บังคับ คือ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 และได้ให้ความหมายของ “การฟอกเงิน” ไว้ดังนี้

มาตรา 5 ผู้ใด

- 1) โอน รับโอน หรือเปลี่ยนแปลงทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดเพื่อซุกซ่อนหรือปกปิดแหล่งที่มาของทรัพย์สินนั้น หรือเพื่อช่วยเหลือผู้อื่นไม่ว่าก่อน ขณะ หรือหลังการกระทำความผิดมิให้ต้องรับโทษหรือรับโทษน้อยลงในความผิดมูลฐานหรือ

⁹ วีชรพล ประสารราชกิจ, “อาชญากรรมข้ามชาติในประเทศไทย : รูปแบบ ขอบเขตความรุนแรงและแนวทางแก้ไขปัญหา” เอกสารวิจัยหลักสูตรผู้บริหารระดับสูง วิทยาลัยการยุติธรรม กระทรวงยุติธรรม, 2541, หน้า 14.

2) กระทำด้วยประการใดๆ เพื่อปกปิดหรืออำพรางลักษณะที่แท้จริงการได้มา แหล่งที่ตั้ง การจำหน่าย การโอน การได้สิทธิใดๆ ซึ่งทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดผู้กระทำความผิดฐานฟอกเงิน

จากบทบัญญัติดังกล่าว จะสามารถพิจารณาได้ว่าการกระทำความผิดฐานฟอกเงินนั้นนอกจากการโอน รับโอน หรือเปลี่ยนแปลงสภาพทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดเพื่อการซุกซ่อนหรือปกปิดแหล่งที่มาของทรัพย์สินนั้น ๆ ดังที่บัญญัติไว้แล้ว การกระทำดังกล่าวแม้จะเป็นการช่วยเหลือผู้อื่นไม่ว่าจะก่อนการกระทำความผิด ขณะการกระทำความผิด หรือหลังกระทำความผิดเพื่อมิให้ต้องรับโทษหรือรับโทษน้อยลงในความผิดมูลฐาน ก็ให้ถือว่ามีความผิดฐานฟอกเงินเช่นเดียวกัน

ดังนั้น การฟอกเงิน คือ การนำเงินหรือทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดมูลฐาน มาเปลี่ยนหรือแปรสภาพให้ดูเสมือนว่าเป็นเงินหรือทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำที่ชอบด้วยกฎหมาย

2.1.2 แนวคิดเกี่ยวกับกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

กฎหมายเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินของประเทศไทยนั้น ประกอบด้วยพระราชบัญญัติและกฎหมายลำดับรองอื่น ๆ อีกหลายฉบับ โดยกฎหมายหลักคือพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 นั้น ได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาฉบับกฤษฎีกา เล่ม 166 ตอนที่ 29ก วันที่ 21 เมษายน 2542 และให้มีผลใช้บังคับในวันที่ 19 สิงหาคม พ.ศ. 2542 ประกอบด้วยหมวดต่าง ๆ ทั้งสิ้น 7 หมวด และมีการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. (ฉบับที่ 2) 2551 ได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาฉบับกฤษฎีกา เล่ม 125 ตอนที่ 40 ก วันที่ 1 มีนาคม 2551 และให้มีผลใช้บังคับในวันที่ 2 มีนาคม 2551โดยมีการเพิ่มเติมหมวดกองทุนการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน เพิ่มความผิดมูลฐาน เพิ่มอำนาจในการจับกุมผู้กระทำความผิดฐานฟอกเงินและแก้ไขในส่วนอื่นๆ เพื่อให้การตัดวงจรการประกอบอาชญากรรมเป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพตามที่กฎหมายกำหนดไว้อย่างแท้จริง

ก. แนวความคิดเกี่ยวกับกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 มีวัตถุประสงค์ที่จะใช้เป็นมาตรการในการทำลายเศรษฐกิจของอาชญากร เพื่อเป็นการตัดวงจรอาชญากรไม่ให้นำ

เงินที่ได้ไปประกอบอาชญากรรมต่อไปอีก¹⁰ และมีวิวัฒนาการในทางกฎหมายที่ต้องการปราบปรามการกระทำความผิดที่เกี่ยวข้องกับอาชญากรรมทางการเงินประเภทต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งอาชญากรรมที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด โดยก่อนที่ประเทศไทยจะดำเนินการร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ประเทศไทยมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดหลายฉบับ รวมทั้งพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. 2534

สำหรับทรัพย์สินที่ถูกริบตามพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534 แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ

1) ทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ซึ่งได้แก่ เงินหรือทรัพย์สินที่ได้รับมาเนื่องจากการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด และให้หมายรวมถึงเงินหรือทรัพย์สินที่ได้มาโดยการนำทรัพย์สินดังกล่าวซื้อหรือกระทำไม่ว่าด้วยประการใด ๆ ให้เงินหรือทรัพย์สินนั้นเปลี่ยนสภาพไปจากเดิม ไม่ว่าจะมีการเปลี่ยนสภาพไปกี่ครั้งก็ตาม และไม่ว่าเงินหรือทรัพย์สินนั้นจะอยู่ในความครอบครองของบุคคลอื่นก็ตาม

2) ทรัพย์สินที่เป็นของกลางในคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ได้แก่ เครื่องมือเครื่องใช้ ยานพาหนะ เครื่องจักรกล หรือทรัพย์สินอื่นใดที่ใช้ในการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด หรือใช้เป็นอุปกรณ์ให้ได้รับผลในการกระทำความผิด หรือมีไว้เพื่อใช้ในการกระทำความผิด ซึ่งทรัพย์สินที่ถูกริบทั้งสองประเภทนี้จะตกเป็นของกองทุนป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

อย่างไรก็ตาม แม้พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534 จะมีวัตถุประสงค์เพื่อดำเนินการกับเงินหรือทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ทั้งนี้ ไม่ว่าจะเงินหรือทรัพย์สินนั้นจะได้เปลี่ยนสภาพไปจากเดิมหรือไม่ว่าจะเปลี่ยนสภาพไปกี่ครั้งก็ตาม แต่มาตรการทางกฎหมายดังกล่าวก็ไม่อาจเท่าทันต่อการประกอบอาชญากรรมทางการเงินของเหล่าอาชญากรทั้งหลายได้ เนื่องจากหลักในการดำเนินการริบทรัพย์สินตามพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อผู้ต้องหาหรือผู้ถูกกล่าวหาได้ถูกดำเนินคดีตามกฎหมายเสียก่อน จึงจะสามารถร้องขอต่อศาลหรือให้อำนาจศาลในการสั่งริบทรัพย์สินได้ เพื่อให้การดำเนินการในทางกฎหมายเท่าทันต่อการประกอบอาชญากรรมที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด รวมถึงอาชญากรรมประเภทอื่น ๆ จึงได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ซึ่งสามารถดำเนินการกับทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดทั้งหมด โดยไม่คำนึงว่าทรัพย์สินดังกล่าว จะมีการโอน แปรเปลี่ยนสภาพแล้ว

¹⁰ วีระพงษ์ บุญญากาศ, “ความผิดมูลฐานตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 กับความจำเป็นในการบังคับใช้กฎหมายของประเทศไทย,” *วารสารกฎหมาย* 21,1 (2545): 353.

ครั้ง หรือตกไปเป็นกรรมสิทธิ์ของบุคคลอื่นก็ตาม และมีต้องพิจารณาว่าผู้ที่เป็นเจ้าของ หรือผู้ครอบครองทรัพย์สินนั้นจะได้รับโทษจากการกระทำความผิดนั้นตามคำพิพากษาในคดีอาญาหรือไม่ก็ตาม ก็สามารถดำเนินการยึดหรืออายัดทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดได้

ข.เจตนารมณ์ในการบัญญัติ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินพ.ศ. 2542

ปัญหาการฟอกเงินที่ได้มาจากการกระทำความผิดเป็นปัญหาอาชญากรรมทางเศรษฐกิจที่นานาอารยประเทศ รวมทั้งประเทศไทยต้องการที่จะแก้ไขปัญห โดยเฉพาะการฟอกเงินที่ได้มาจากการประกอบอาชญากรรมเกี่ยวกับยาเสพติด ดังนั้น เมื่อปี พ.ศ. 2531 องค์การสหประชาชาติได้ประกาศใช้อนุสัญญาว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบค้ายาเสพติดและวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ค.ศ. 1988 (Vienna Convention) เพื่อกำหนดมาตรการในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด เช่น การส่งมอบยาเสพติดภายใต้การควบคุม (Controlled Delivery) การริบทรัพย์ (Confiscation) การสมรู้ร่วมคิด (Conspiracy) ความช่วยเหลือทางกฎหมายซึ่งกันและกัน (Mutual Legal Assistance) ตลอดจนกฎหมายฟอกเงิน (Money Laundering) เป็นต้น¹¹ ในขณะนั้น มาตรการต่างๆ ดังกล่าวประเทศไทยได้มีกฎหมายรับรองไว้เกือบหมดแล้ว ยกเว้นกฎหมายเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ดังนั้น ประเทศไทยจึงได้ร่างกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน และประกาศใช้ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ทำให้ประเทศไทยสามารถเข้าเป็นภาคีสมาชิกของอนุสัญญากรุงเวียนนา ค.ศ. 1988 ได้

นอกจากนั้น เมื่อพิจารณากฎหมายและมาตรการต่างๆ ที่ประเทศไทยมีอยู่ในขณะนั้น เพื่อดำเนินการเกี่ยวกับทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดต่างๆ และความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดนั้นยังคงไม่เพียงพอที่จะรองรับปัญหาในการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน แม้ว่ากรณียาเสพติดจะมีพระราชบัญญัติมาตรการในการป้องกันและปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534 ที่มีมาตรการริบทรัพย์สินที่ได้มาจากการค้ายาเสพติด แต่มาตรการดังกล่าวจะกระทำต่อเมื่อได้มีการดำเนินคดียาเสพติดในศาลและศาลได้มีคำพิพากษาว่าผู้นั้นกระทำความผิดจริง จึงจะดำเนินการริบทรัพย์สินที่ได้มาจากการค้ายาเสพติดนั้นได้ จากข้อบกพร่องของพระราชบัญญัติมาตรการในการป้องกันและปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับ

¹¹ อรรถนพ ลิขิตจิตถะ, “เอกสารถาม-ตอบประกอบการแถลงและชี้แจงร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.....เสนอต่อสภาผู้แทนราษฎร,” ชุดที่ 20, ปีที่ 2, ครั้งที่ 4(สมัยสามัญ) เมื่อวันที่ 1, 2, 15 และ 22 กรกฎาคม 2541, 9.

ยาเสพติด พ.ศ. 2534 ที่ยังไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอในเรื่องเกี่ยวกับการริบทรัพย์สินและไม่มี การกำหนดให้การฟอกเงินเป็นความผิดอาญาด้วย¹² จึงเป็นการแก้ไขข้อบกพร่องดังกล่าว เพราะ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ได้กำหนดให้มาตรการในการยึด ทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดไม่ผูกติดกับการดำเนินคดีอาญา จึงสามารถดำเนินการยึด ทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดได้ แม้จะไม่ได้ดำเนินคดีกับผู้ถูกกล่าวหาในศาลหรือศาล ไม่ได้มีคำพิพากษาว่าผู้นั้นกระทำความผิด เพียงแต่ผู้ที่ถูกกล่าวหาไม่สามารถพิสูจน์ที่มาของ ทรัพย์สินว่าเป็นทรัพย์สินที่ได้มาโดยสุจริต ก็สามารถยึดทรัพย์ตามพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวได้

ดังนั้น เจตนารมณ์ที่สำคัญของพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 มี 2 ประการที่สำคัญ คือ ประการแรก เพื่อให้ประเทศไทยสามารถเข้าเป็นภาคี สมาชิกอนุสัญญากรุงเวียนนา ค.ศ. 1988 อันมีวัตถุประสงค์หลักในการป้องกันและปราบปราม การค้ายาเสพติดและวัตถุที่มีฤทธิ์ต่อจิตและประสาทที่นานาอารยประเทศได้ตระหนักถึง ความสำคัญของปัญหาดังกล่าว และ ประการที่สอง เพื่อเป็นการแก้ไขข้อบกพร่องของกฎหมายที่ เกี่ยวกับการดำเนินการกับทรัพย์สินที่ประเทศไทยได้เคยใช้บังคับอยู่

ค. ทฤษฎีในการกำหนดความผิดทางอาญาเกี่ยวกับการฟอกเงิน

กฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินนั้น นอกจากหลักการที่กล่าวไว้ใน อนุสัญญากรุงเวียนนา ค.ศ. 1988 และหลักการสากลที่กำหนดให้การฟอกเงินเป็นความผิดทาง อาญาแล้ว นักกฎหมายของสหรัฐอเมริกาได้เสนอแนวความคิดว่าด้วยการสมคบกันกระทำการ ฟอกเงินไว้ด้วยซึ่งแนวความคิดดังกล่าวได้เสนอให้นำทฤษฎี 2 ทฤษฎี คือ ทฤษฎีการสมคบกัน (Conspiracy Theory) และทฤษฎีการช่วยเหลือและสนับสนุน (Aiding and Abetting Theory) มา ใช้¹³

1) **ทฤษฎีการสมคบ (Conspiracy Theory)** มีหลักการ คือ บุคคลที่ร่วมในการ สมคบจะต้องมีความรับผิดชอบเช่นเดียวกับตัวการอย่างไม่จำกัดและการสมคบกันย่อมทำให้เกิดการ รวมตัวกันกลายเป็นกลุ่ม นอกจากนี้ การจะเกิดการสมคบกันได้จะต้องมีการตกลงกันที่จะกระทำ ความผิดและต้องมีการแสดงออกเพื่อจะบรรลุวัตถุประสงค์ของการสมคบกันด้วย โดยการสมคบ

¹² พีรพันธุ์ เปรมภูติ, "การฟอกเงินและการปราบปรามยาเสพติด," เอกสารประกอบการบรรยายวิชา กฎหมายเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ, (คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ วันที่ 7 กรกฎาคม 2547). (อัดสำเนา)

¹³ ไซยศ เหมะรัชตะ, มาตรการทางกฎหมายในการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์นิติธรรม, 2540), หน้า 59.

กันต้องอาศัยหลักการกระทำที่ปรากฏออกมาภายนอก (Over Act) หรือต้องมีการแสดงออกมาประกอบด้วย ทั้งนี้เพื่อเป็นการผ่อนคลายนัยหลักการสมคบกันที่จะเป็นความผิดสำเร็จทันที เมื่อได้มีการตกลงกันโดยผู้สมคบซึ่งถือว่าเป็นความผิดในขั้นตกลงใจในการกระทำความผิด¹⁴ ซึ่งอาจมีข้อโต้แย้งได้ว่าเพียงแค่การตกลงกันซึ่งมีลักษณะเป็นอัตตวิสัย คงไม่เพียงพอจะสามารถพิสูจน์ได้ว่าบุคคลนั้นมีการสมคบกันกระทำความผิดฐานฟอกเงินได้อย่างชัดเจนที่สุด ดังนั้น ตามหลักทฤษฎีนี้ ถ้าหากไม่สามารถทำการฟ้องร้องในความผิดฐานฟอกเงินได้ ก็อาจฟ้องร้องในข้อหาสมคบกันกระทำความผิดได้

2) ทฤษฎีการช่วยเหลือและสนับสนุน (Aiding and Abettina Theory) ได้ถูกนำมาใช้กับความผิดฐานฟอกเงินด้วย เพราะการฟอกเงินที่ได้มาจากการกระทำความผิดนั้นถือว่าเป็นการช่วยเหลือและสนับสนุนอาชญากรให้กระทำความผิด ซึ่งตามทฤษฎีนี้ จะต้องมีการพิสูจน์อยู่ 2 ประการ คือ ประการแรกจะต้องพิสูจน์ว่าผู้กระทำการฟอกเงินได้รู้ว่าเป็นเงินดังกล่าวนี้ได้มาจากการกระทำความผิด และประการที่สองจะต้องพิสูจน์ว่าผู้กระทำการฟอกเงินได้ทำการฟอกเงินโดยมีเจตนาที่จะช่วยให้มีการกระทำความผิดต่อไป

2.1.3 ความผิดมูลฐานตามกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

แนวความคิดเบื้องต้นของการกำหนดความผิดมูลฐานมีที่มาจากหลักการที่ว่า แม้การฟอกเงินจะเป็นสิ่งชั่วร้ายและสมควรมีกฎหมายบัญญัติให้เป็นความผิดอาญาเพื่อลงโทษผู้กระทำการฟอกเงินก็ตาม แต่เนื่องจากการดำเนินการเพื่อหาตัวอาชญากรผู้ฟอกเงินและการสืบค้นตรวจสอบเพื่อยึด หรืออายัดเงินหรือทรัพย์สินของผู้ฟอกเงินนั้น รัฐจำเป็นต้องได้รับความช่วยเหลือจากเอกชน โดยเฉพาะธนาคารและสถาบันการเงินที่เกี่ยวข้องกับการทำธุรกรรมทางการเงิน หรืออาจกล่าวได้ว่า รัฐไม่สามารถดำเนินการให้สำเร็จลงอย่างมีประสิทธิภาพได้โดยปราศจากการกำหนดให้เอกชนมีภาระหน้าที่ในการรายงานข้อมูลทางการเงินที่เป็นประโยชน์ในการดำเนินการของรัฐ ทั้งนี้ เหตุผลสำคัญประการหนึ่งคือ อาชญากรรมที่เกี่ยวข้องกับการฟอกเงินโดยส่วนใหญ่เกี่ยวกับการทำธุรกรรมและเอกสารทางการเงินที่ยุ่งยากซับซ้อนนั่นเอง

กล่าวอีกนัยหนึ่ง ในการตรากฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินรัฐจะต้องพิจารณาซึ่งน้ำหนักผลได้ผลเสียให้สมดุลกันระหว่างประโยชน์ของรัฐในการคุ้มครองป้องกันสังคมโดยรวมด้านหนึ่ง ในที่นี้หมายถึง การป้องกันสังคมจากภัยคุกคามของอาชญากรรม

¹⁴ สุปัญญา แพใหญ่, “อนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านองค์การอาชญากรรมข้ามชาติ ค.ศ. 2000 ศึกษาเฉพาะกรณีความผิดฐานฟอกเงินเปรียบเทียบกับพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542,” (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์, 2547), หน้า 22.

การฟอกเงิน อีกด้านหนึ่งคือ ภาระหน้าที่ที่รัฐจะผลักดันให้แก่เอกชนที่เกี่ยวข้องรับไปปฏิบัติ เพื่อให้สมประโยชน์ของรัฐที่กล่าวแล้วนั่นเอง จุดสมดุลที่สมบูรณ์แบบคือ จุดที่รัฐสามารถคุ้มครองป้องกันประโยชน์ของคนส่วนใหญ่ได้มากที่สุด ในขณะที่ผลักดันภาระรับผิดชอบแก่เอกชน หรือให้กระทบกระเทือนประชาชนทั่วไปน้อยที่สุด

การพิจารณาบัญญัติกฎหมายเพื่อหาทางลงโทษอาชญากรรมการฟอกเงินจึงไม่อาจกำหนดให้การฟอกเงินทุกกรณี ทุกประเภทเป็นความผิดทางอาญาได้ เนื่องจากจะก่อให้เกิดผลกระทบเป็นภาระแก่ประชาชนทั่วไปเกินความจำเป็น แต่สมควรพิจารณาเลือกกำหนดให้การฟอกเงินในกรณีที่กระทำต่อเงิน หรือทรัพย์สินที่ได้มาจากอาชญากรรมบางชนิดเท่านั้น ซึ่งหมายถึงอาชญากรรมที่ร้ายแรงทั้งหลาย เช่น อาชญากรรมที่เกี่ยวกับยาเสพติดซึ่งนานาประเทศยอมรับว่าเป็นภัยบ่อนทำลายอย่างใหญ่หลวง ส่วนอาชญากรรมอื่น ๆ ที่สมควรกำหนดเป็นความผิดมูลฐานในการกระทำความผิดฐานฟอกเงิน มีข้อพิจารณาว่าน่าจะเป็นอาชญากรรมที่มีลักษณะก่อให้เกิดรายได้มหาศาลอันจะทำให้อาชญากรสามารถนำไปกระทำความผิดต่อไปได้ นอกจากนี้หลักเกณฑ์ประการอื่นที่อาจจะใช้การพิจารณา ได้แก่ เป็นความผิดที่มีลักษณะกระทำโดยองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติหรือเป็นกรณีที่ยากที่จะนำกฎหมายทั่วไปมาใช้ลงโทษผู้กระทำความผิดและความผิดที่กระทบต่อความมั่นคงของประเทศไม่ว่าทางเศรษฐกิจหรือสังคม

การกำหนดความผิดมูลฐานเป็นหลักการสำคัญของกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน เพราะจะต้องมีการพิจารณาให้รอบคอบว่าจะใช้มาตรการของกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินดำเนินการกับเงิน หรือ ทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำผิดอาญาฐานใดบ้าง เนื่องจากจะมีผลกระทบต่อประชาชนและการประกอบธุรกิจในภาคธุรกิจ ซึ่งจะต้องมีการปรับตัวเองเพื่อให้สอดคล้องกับมาตรการที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน โดยหลักการแล้ว การกำหนดความผิดมูลฐานมีแนวคิดที่ควรเป็นความผิดอาญาที่มีลักษณะดังต่อไปนี้

1. ความผิดที่มีรูปแบบและวิธีการดำเนินงาน มีลักษณะเป็นองค์กรอาชญากรรม
2. ความผิดที่โดยลักษณะของการประกอบอาชญากรรมทำให้มีผลตอบแทนสูง
3. ความผิดที่มีลักษณะการกระทำที่สลับซับซ้อน ยากแก่การปราบปราม
4. ความผิดที่มีลักษณะเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐในทางเศรษฐกิจ

ความหมายของความผิดมูลฐาน

คำว่า “ความผิดมูลฐาน” ตามมาตรา 3 แห่งพระราชบัญญัติ ป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542

“ความผิดมูลฐาน” หมายความว่า

(1) ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดหรือกฎหมายว่าด้วยมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด

(2) ความผิดเกี่ยวกับเพศตามประมวลกฎหมายอาญา เฉพาะที่เกี่ยวข้องกับการเป็นกระจัดหาล่องไป หรือพาไปเพื่อการอนาจารหญิงและเด็ก เพื่อสนองความใคร่ของผู้อื่นและความผิดฐานพรากเด็กและผู้เยาว์ ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยมาตรการในการป้องกันและปราบปรามการค้าหญิงและเด็ก หรือความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี เฉพาะที่เกี่ยวข้องกับการเป็นกระจัดหาล่องไปหรือชักพาไปเพื่อให้บุคคลนั้นกระทำการค้าประเวณี หรือความผิดเกี่ยวกับการเป็นเจ้าของกิจการการค้าประเวณี ผู้ดูแล หรือผู้จัดการกิจการค้าประเวณีหรือสถานการค้าประเวณี หรือเป็นผู้ควบคุมผู้กระทำการค้าประเวณีในสถานการค้าประเวณี

(3) ความผิดเกี่ยวกับการข่มขู่ประชาชนตามประมวลกฎหมายอาญา หรือความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการกักขังที่เป็นการข่มขู่ประชาชน

(4) ความผิดเกี่ยวกับการข่มขู่หรือข่มขู่หรือประทุษร้ายต่อทรัพย์สินหรือกระทำโดยทุจริตตามกฎหมายว่าด้วยการธนาคารพาณิชย์ กฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์และธุรกิจเครดิตฟองซิเอร์ หรือกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ซึ่งกระทำโดยกรรมการผู้จัดการ หรือบุคคลใดซึ่งรับผิดชอบหรือมีประโยชน์เกี่ยวข้องในการดำเนินงานของสถาบันการเงินนั้น

(5) ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรมตามประมวลกฎหมายอาญา ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยความผิดของพนักงานในองค์การหรือหน่วยงานของรัฐ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่หรือทุจริตต่อหน้าที่ตามกฎหมายอื่น

(6) ความผิดเกี่ยวกับการกระทำความผิดหรือผิดอาชญากรรมที่กระทำการโดยการอ้างอำนาจอัยการ หรือช่องโหว่ตามประมวลกฎหมายอาญา

(7) ความผิดเกี่ยวกับการลักลอบหนีศุลกากรตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากร

(8) ความผิดเกี่ยวกับการก่อการร้ายตามประมวลกฎหมายอาญา¹⁵

(9) การซื้อเสียง ตามมาตรา 53 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. 2550¹⁶ กำหนดให้ ความผิดตามมาตรา 53(1) หรือ (2) ให้ถือว่าเป็นความผิดมูลฐานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

(10) ความผิดเกี่ยวกับการค้ามนุษย์ ตามมาตรา 14 แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. 2551¹⁷ กล่าวคือ ให้ความผิดเกี่ยวกับการค้ามนุษย์ตามพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวเป็นความผิดมูลฐานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

(11) ความผิดเกี่ยวกับการพนันตามกฎหมายว่าด้วยการพนัน เฉพาะความผิดเกี่ยวกับการเป็นผู้จัดให้มีการเล่นการพนันโดยไม่ได้รับอนุญาต และมีจำนวนผู้เข้าเล่นหรือเข้าพนันในการเล่นแต่ละครั้งเกินกว่าหนึ่งร้อยคน หรือมีวงเงินในการกระทำผิดรวมกันมีมูลค่าเกินกว่าสิบล้านบาทขึ้นไป¹⁸

ตามมาตรา 5(1) แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 การกระทำความผิดฐานฟอกเงินหรือทรัพย์สินที่นำมาฟอกนั้นจะต้องเป็นทรัพย์สินที่เกิดจากการกระทำความผิดในความผิดมูลฐาน จึงจะมีความผิดฐานฟอกเงินซึ่งมีโทษตามมาตรา 60 คือ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ 1 ปี ถึง 10 ปี หรือปรับตั้งแต่ 2 หมื่นบาท ถึง 2 แสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ถ้าผู้กระทำความผิดฐานฟอกเงินเป็นนิติบุคคลก็มีโทษตามมาตรา 61 วรรคสอง คือ เท่ากับโทษตาม มาตรา 60 ถ้าทรัพย์สินที่นำมาฟอกนั้นไม่ใช่ทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดในความผิดมูลฐาน ผู้นั้นก็ไม่มี ความผิดฐานฟอกเงิน ความผิดมูลฐานจึงเป็นองค์ประกอบสำคัญข้อหนึ่งของมาตรา 5(1) ดังนั้น มาตรา 3 จึงได้บัญญัติคำจำกัดความของคำว่า “ความผิดมูลฐาน” ไว้ โดยเฉพาะว่าหมายถึงความผิดเกี่ยวกับกฎหมายใดบ้าง เพราะผู้ที่กระทำความผิดฐานฟอกเงินตามมาตรา 5(1) นั้นต้องเป็นกรณีที่ทรัพย์สินซึ่งนำมาฟอกนั้นเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำ

¹⁵ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 พ.ศ. 2546, มาตรา 3.

¹⁶ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 124 ตอนที่ 64 ก ลงวันที่ 7 ตุลาคม 2550 มีผลใช้บังคับวันที่ 8 ตุลาคม 2550.

¹⁷ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 125 ตอนที่ 29 ก ลงวันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2551 มีผลใช้บังคับวันที่ 5 มิถุนายน 2551.

¹⁸ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2551, มาตรา 3.

ความผิดในความผิดมูลฐานเท่านั้น ถ้าได้มาจากการกระทำความผิดในความผิดอย่างอื่นซึ่งไม่ใช่ความผิดมูลฐาน ก็ไม่เป็นความผิดฐานพอกเงิน และในการบังคับใช้กฎหมายดังกล่าวพนักงานเจ้าหน้าที่จะมีอำนาจในการบังคับใช้กฎหมายป้องกันและปราบปรามก็ต่อเมื่อผู้กระทำความผิดได้กระทำความผิดมูลฐาน เท่านั้น และความผิดมูลฐานในปัจจุบันมีรายละเอียด ดังนี้

1. ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดหรือกฎหมายว่าด้วยมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ได้แก่

1.1 ความผิดตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2528 (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2530 (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2543 และ (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2545

1.2 ความผิดตามพระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2518 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2528 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2535 และ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2543

1.3 ความผิดตามพระราชกำหนดป้องกันการใช้สารระเหย พ.ศ. 2533 และ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2543

1.4 ความผิดตามพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534 และ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2543

2. ความผิดเกี่ยวกับเพศตามประมวลกฎหมายอาญา เฉพาะที่เกี่ยวกับการเป็นธุระจัดหา ล่อไป หรือพาไปเพื่ออนาจารหญิงและเด็ก เพื่อสนองความใคร่ของผู้อื่น และความผิดฐานพรากเด็กและผู้เยาว์ ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยมาตรการในการป้องกันและปราบปรามการค้าหญิงและเด็ก หรือความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณีเฉพาะที่เกี่ยวกับการเป็นธุระ จัดหา ล่อไป หรือชักพาไปเพื่อให้บุคคลนั้นกระทำการค้าประเวณีหรือความผิดเกี่ยวกับการเป็นเจ้าของกิจการการค้าประเวณีผู้ดูแลหรือจัดการกิจการค้าประเวณี หรือสถานการค้าประเวณีหรือเป็นผู้ควบคุมผู้กระทำการค้าประเวณีในสถานการค้าประเวณี ได้แก่

2.1 ความผิดเกี่ยวกับเพศตามประมวลกฎหมายอาญา เฉพาะที่เกี่ยวกับการเป็นธุระ จัดหา ล่อไป พาไปเพื่อการอนาจารหญิงและเด็ก เพื่อสนองความใคร่ของผู้อื่น และ

ความผิดฐานพรากเด็กและผู้เยาว์ อันได้แก่ ความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 282, 317-319

2.2 ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยมาตรการในการป้องกันและปราบปรามการค้าหญิงและเด็ก ได้แก่ พระราชบัญญัติมาตรการในการป้องกันและปราบปรามการค้าหญิงและเด็ก พ.ศ. 2540 คือ การกระทำความผิดเกี่ยวกับการค้าหญิงหรือเด็ก ชื่อ ชายจำหน่าย พามา หรือส่งไปยังที่ใด รับ หน่วงเหนี่ยว หรือกักขังซึ่งหญิงหรือเด็ก หรือจัดให้หญิงหรือเด็กกระทำการหรือยอมรับการกระทำใดเพื่อสนองความใคร่ของผู้อื่น ไม่ว่าจะหญิงหรือเด็กนั้นจะยินยอมหรือไม่ก็ตาม อันเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี กฎหมายว่าด้วยสวัสดิภาพเด็กและเยาวชน หรือพระราชบัญญัติดังกล่าวนี้ รวมถึงการเตรียมการเพื่อกระทำความผิดและการสมคบกันตั้งแต่สองคนขึ้นไปเพื่อกระทำความผิดด้วย

2.3 ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี เฉพาะที่เกี่ยวกับการเป็นธุระ จัดหา ล่องไป หรือชักพาไปเพื่อให้บุคคลนั้นกระทำการค้าประเวณี หรือความผิดเกี่ยวกับการเป็นเจ้าของกิจการค้าประเวณี ผู้ดูแล หรือผู้จัดการกิจการค้าประเวณี หรือสถานการค้าประเวณี หรือเป็นผู้ควบคุมผู้กระทำการค้าประเวณีในสถานการค้าประเวณี ได้แก่

2.3.1 พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ. 2539 มาตรา 9 คือ การเป็นธุระ จัดหา ล่องไป หรือพาไปซึ่งบุคคลใด เพื่อให้บุคคลนั้นกระทำการค้าประเวณีแม้บุคคลนั้นจะยินยอมก็ตาม และไม่ว่าการกระทำต่าง ๆ อันประกอบเป็นความผิดนั้นจะได้กระทำภายใน หรือนอกราชอาณาจักร

2.3.2 พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ. 2539 มาตรา 11 คือ การเป็นเจ้าของกิจการการค้าประเวณี ผู้ดูแล หรือผู้จัดการกิจการค้าประเวณี หรือสถานการค้าประเวณี หรือเป็นผู้ควบคุมผู้กระทำการค้าประเวณีในสถานการค้าประเวณี

3. ความผิดเกี่ยวกับการฉ้อโกงประชาชน ตามประมวลกฎหมายอาญา หรือความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน

3.1 ความผิดเกี่ยวกับการฉ้อโกงประชาชน ตามประมวลกฎหมายอาญา ได้แก่ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 341 และมาตรา 343 คือ การหลอกลวงผู้อื่นด้วยการแสดง

ข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อความจริงซึ่งควรบอกให้แจ้ง และโดยการหลอกลวงดังว่านั้นได้ไปซึ่งทรัพย์สินจากผู้ถูกหลอกลวงหรือบุคคลที่สาม หรือทำให้ผู้ถูกหลอกลวงหรือบุคคลที่สาม ทำถอน หรือทำลายเอกสารสิทธิ์ โดยการกระทำดังกล่าวนั้นได้กระทำด้วยการแสดงข้อความอันเป็นเท็จต่อประชาชน หรือด้วยการปกปิดความจริง ซึ่งควรบอกให้แจ้งแก่ประชาชน

3.2 ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน ได้แก่ พระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ. 2527 มาตรา 4 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ. 2527 มาตรา 4 คือ การโฆษณา หรือประกาศให้ปรากฏต่อประชาชน หรือกระทำด้วยประการใด ๆ ให้ปรากฏแก่บุคคลตั้งแต่สิบคนขึ้นไป ว่าในการกู้ยืมเงินตนหรือบุคคลใด จะจ่ายผลประโยชน์ตอบแทนให้สูงกว่าอัตราดอกเบี้ยสูงสุดที่สถาบันการเงินตามกฎหมายว่าด้วยดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมของสถาบันการเงินพึงจะจ่ายได้ โดยที่ตนรู้หรือควรรู้อยู่แล้วว่าตนหรือบุคคลนั้นจะนำเงินจากผู้ให้กู้ยืมเงินรายนั้น หรือรายอื่นมาจ่ายหมุนเวียนให้แก่ผู้ให้กู้ยืมเงิน หรือโดยที่ตนรู้หรือควรรู้อยู่แล้วว่าตนหรือบุคคลนั้น ไม่สามารถประกอบกิจการใด ๆ โดยชอบด้วยกฎหมาย ที่จะให้ผลประโยชน์ตอบแทนพอเพียงที่จะนำมาจ่ายในอัตรานั้น และในการนั้นเป็นเหตุให้ตนหรือบุคคลใดได้กู้ยืมเงินไป

4. ความผิดเกี่ยวกับการยักยอก หรือฉ้อโกง หรือประทุษร้ายต่อทรัพย์สิน หรือกระทำการโดยทุจริตตามกฎหมายว่าด้วยการธนาคารพาณิชย์ กฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเออร์ หรือกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ซึ่งกระทำโดยกรรมการ ผู้จัดการ หรือบุคคลใดซึ่งรับผิดชอบหรือมีประโยชน์เกี่ยวข้องในการดำเนินงานของสถาบันการเงินนั้น

4.1 ความผิดเกี่ยวกับการยักยอก หรือฉ้อโกง หรือประทุษร้ายต่อทรัพย์สิน หรือกระทำการโดยทุจริตตามกฎหมายว่าด้วยการธนาคารพาณิชย์ ได้แก่ พระราชบัญญัติธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. 2505 มาตรา 46 นว แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติธนาคารพาณิชย์ กระทำความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินตามที่บัญญัติไว้ในหมวด 1 (ความผิดฐานลักทรัพย์และวิ่งราวทรัพย์) หมวด 3 (ความผิดฐานฉ้อโกง) หมวด 4 (ความผิดฐานโกงเจ้าหน้าที่) หมวด 5 (ความผิดฐานยักยอก) หรือหมวด 7 (ความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์) ของลักษณะ 12 (ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน) แห่งประมวลกฎหมายอาญา รวมถึงผู้ใช้ให้กระทำความผิด หรือเป็นผู้สนับสนุนกระทำความผิด

4.2 ความผิดเกี่ยวกับการยกยอก หรือข้อโกง หรือประทุษร้ายต่อทรัพย์ หรือกระทำการโดยทุจริตตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเออร์ ได้แก่ พระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเออร์ พ.ศ. 2522 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดแก้ไขพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเออร์ พ.ศ. 2522 ,พ.ศ. 2526

4.3 ความผิดเกี่ยวกับการยกยอกหรือข้อโกง หรือประทุษร้ายต่อทรัพย์สิน หรือกระทำการโดยทุจริตตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ ได้แก่ พระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535

5. ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการหรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรมตามประมวลกฎหมายอาญา ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยความผิดของพนักงานในองค์การหรือหน่วยงานของรัฐ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ หรือทุจริตต่อหน้าที่ตามกฎหมายอื่น ซึ่งแยกพิจารณาได้ดังนี้

5.1 ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 147-166

5.2 ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรมตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 200-204

5.3 ความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดของพนักงานในองค์การหรือหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. 2502 ตั้งแต่มาตรา 4 ถึงมาตรา 11

5.4 ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่หรือทุจริตต่อหน้าที่ตามกฎหมายอื่น เช่น ความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2542 เป็นต้น

6. ความผิดเกี่ยวกับการกรรโชก หรือรีดเอาทรัพย์สิน ที่กระทำโดยอ้างอำนาจอั้งยี่ หรือช่องโง่ ตามประมวลกฎหมายอาญา ได้แก่

6.1 ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 337 คือ การกรรโชกทรัพย์ด้วยการข่มขืนใจผู้อื่น ให้อยอมให้ หรือยอมจะให้ ตนหรือผู้อื่นได้รับประโยชน์ในลักษณะที่เป็นทรัพย์สิน โดยใช้กำลังประทุษร้าย หรือโดยขู่เข็ญว่าจะทำอันตรายต่อชีวิต ร่างกาย เสรีภาพ ชื่อเสียง หรือทรัพย์สินของผู้ถูกขู่เข็ญ หรือของบุคคลที่สาม จนผู้ถูกข่มขืนใจยอมเช่นนั้น โดยอ้างว่าเป็น

สมาชิกของคณะบุคคลซึ่งปกปิดวิธีดำเนินการ และมีความมุ่งหมายเพื่อการอันมิชอบด้วยกฎหมาย หรือโดยสมคบกันตั้งแต่ห้าคนขึ้นไป เพื่อกระทำการกรรโชกทรัพย์

6.2 ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 338 คือ การริดเอาทรัพย์ด้วยการข่มขืนใจผู้อื่นให้ยอมให้ หรือยอมจะให้ตนหรือผู้อื่นได้รับประโยชน์ในลักษณะที่เป็นทรัพย์สิน โดยผู้เชื่อว่าจะเปิดเผยความลับ ซึ่งการเปิดเผยนั้นจะกระทำให้ผู้ถูกข่มขืนใจ หรือของบุคคลที่สามเสียหายจนผู้ถูกข่มขืนใจยอมเช่นนั้น โดยอ้างว่าเป็นสมาชิกของคณะบุคคลซึ่งปกปิดวิธีดำเนินการ และมีความมุ่งหมายเพื่อการอันมิชอบด้วยกฎหมาย หรือโดยสมคบกันตั้งแต่ห้าคนขึ้นไป เพื่อการริดเอาทรัพย์

7. ความผิดเกี่ยวกับการลักลอบหนีศุลกากรตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากร ได้แก่ พระราชบัญญัติ ศุลกากร พ.ศ. 2469 กล่าวคือ

7.1 ตามพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2469 ปัจจุบันยังมีผลใช้บังคับอยู่ ทั้งนี้ มีการยกเลิกบางมาตราของกฎหมายดังกล่าว และปรับปรุงบทกฎหมายดังกล่าวให้เหมาะสมยิ่งขึ้น โดยมีการตรากฎหมายศุลกากรขึ้นใช้บังคับสืบมาอีก 19 ฉบับ ดังนี้

7.1.1 พระราชบัญญัติศุลกากร พุทธศักราช 2469

7.1.2 พระราชบัญญัติศุลกากร แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 1) พ.ศ. 2471

7.1.3 พระราชบัญญัติศุลกากร แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2472

7.1.4 พระราชบัญญัติศุลกากร แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2474

7.1.5 พระราชบัญญัติศุลกากร แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2475

7.1.6 พระราชบัญญัติศุลกากร (ฉบับที่ 6) พ.ศ. 2479

7.1.7 พระราชบัญญัติศุลกากร (ฉบับที่ 7) พ.ศ. 2480

7.1.8 พระราชบัญญัติศุลกากร (ฉบับที่ 8) พ.ศ. 2480

7.1.9 พระราชบัญญัติศุลกากร (ฉบับที่ 9) พ.ศ. 2482

7.1.10 พระราชบัญญัติศุลกากร (ฉบับที่ 10) พ.ศ. 2483

7.1.11 พระราชบัญญัติศุลกากร (ฉบับที่ 11) พ.ศ. 2490

7.1.12 พระราชบัญญัติศุลกากร (ฉบับที่ 12) พ.ศ. 2497

7.1.13 พระราชบัญญัติศุลกากร (ฉบับที่ 13) พ.ศ. 2499

7.1.14 ประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 329 วันที่ 13 ธันวาคม พ.ศ. 2515

7.1.15 พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติศุลกากร

พ.ศ. 2469 พ.ศ. 2528

7.1.16 พระราชบัญญัติศุลกากร (ฉบับที่ 14) พ.ศ. 2534

7.1.17 พระราชบัญญัติศุลกากร (ฉบับที่ 15) พ.ศ. 2540

7.1.18 พระราชบัญญัติศุลกากร (ฉบับที่ 16) พ.ศ. 2542

7.1.19 พระราชบัญญัติศุลกากร (ฉบับที่ 17) พ.ศ. 2543

7.2 พระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2469 มาตรา 27 ความในตอนที่ห้าได้บัญญัติใหม่โดยพระราชบัญญัติศุลกากร (ฉบับที่ 11) พ.ศ. 2490 มาตรา 3 คือ การนำหรือพาของที่ยังไม่ได้เสียภาษี หรือของต้องจำกัด หรือของต้องห้าม หรือที่ยังไม่ได้ผ่านศุลกากรโดยถูกต้องเข้ามาภายในพระราชอาณาจักรสยาม หรือที่ส่ง หรือพาของเช่นว่านี้ ออกไปนอกพระราชอาณาจักร หรือช่วยเหลือด้วยประการใด ๆ ในการนำเข้ามาของเช่นว่านี้เข้ามา หรือส่งออกไป หรือย้ายถอนไป หรือช่วยเหลือให้ย้ายถอนไปซึ่งของดังกล่าวนี้จากเรือกำปั่น ท่าเทียบเรือ โรงเก็บสินค้า คลังสินค้าที่มั่นคง หรือโรงเก็บของ โดยไม่ได้รับอนุญาต หรือให้ที่อาศัยเก็บ หรือเก็บ หรือซ่อนของเช่นว่านี้ หรือยอมหรือจัดให้ผู้อื่นกระทำการเช่นว่านี้ หรือเกี่ยวข้องด้วยประการใด ๆ ในการขน หรือย้ายถอน หรือกระทำการอย่างใดแก่ของเช่นว่านี้ หรือเกี่ยวข้องด้วยประการใด ๆ ในการขน หรือย้ายถอน หรือกระทำการอย่างใดแก่ของเช่นว่านี้ หรือเกี่ยวข้องด้วยประการใด ๆ ในการหลีกเลี่ยง หรือพยายามหลีกเลี่ยงบทกฎหมายและข้อจำกัดใด ๆ อันเกี่ยวแก่การนำเข้า ส่งของออก ขนของขึ้น เก็บของในคลังสินค้าและการส่งมอบของโดยเจตนาจะหนีค่าภาษีของรัฐบาลในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่จะต้องเสียสำหรับของนั้น ๆ

7.3 พระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2469 มาตรา 27 ทวิ เพิ่มความโดยได้บัญญัติใหม่ตามพระราชบัญญัติศุลกากร (ฉบับที่ 13) พ.ศ. 2499 มาตรา 4 คือ การช่วยซ่อนเร้น ช่วยจำหน่าย ช่วยพาเอาไปเสีย ซ้ำ รับจํานำ หรือรับไว้โดยประการใด ซึ่งของอันตนรู้ว่าเป็นของที่นำเข้ามาในราชอาณาจักร โดยหลีกเลี่ยงอากรข้อห้ามหรือข้อจำกัด

ความผิดมูลฐานที่สำคัญตามกฎหมายศุลกากร สามารถจัดแบ่งความผิดที่สำคัญเกี่ยวกับพระราชบัญญัติศุลกากร ได้ดังนี้

1. ความผิดตามพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2469 มาตรา 2
2. ความผิดตามพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2469 มาตรา 27 ทวิ
3. ความผิดตามพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2469 มาตรา 31
4. ความผิดตามพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2469 มาตรา 96
5. ความผิดฐานนำของเข้าหรือส่งออกนอกทางอนุมัติตามพระราชบัญญัติศุลกากร มาตรา 5 และมีโทษตามมาตรา 10 แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร (ฉบับที่ 7) พ.ศ. 2480

6. ความผิดฐานสำแดงเท็จตามพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2469
มาตรา 99

7. ความผิดเกี่ยวกับการทุจริตใจการส่งออกของซึ่งขอคืนอากรตาม
พระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2469 มาตรา 60

8. ความผิดเกี่ยวกับการก่อการร้ายตามประมวลกฎหมายอาญา

ความผิดเกี่ยวกับการก่อการร้ายตามประมวลกฎหมายอาญา เพิ่มเติมโดย
พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. 2546 โดยมาตรา 4 ได้บัญญัติว่า “ให้
เพิ่มความต่อไปนี้เป็นลักษณะ 1/1 ความผิดเกี่ยวกับการก่อการร้าย มาตรา 135/1 มาตรา 135/2
มาตรา 135/3 และมาตรา 135/4 ในภาค 2 ความผิดแห่งประมวลกฎหมายอาญา

มาตรา 135/1 ผู้ใดกระทำการอันเป็นความผิดอาญา ดังต่อไปนี้

(1) ใช้กำลังประทุษร้าย หรือกระทำการใดอันก่อให้เกิดอันตรายต่อ
ชีวิต หรืออันตรายอย่างร้ายแรงต่อร่างกาย หรือเสรีภาพของบุคคลใด ๆ

(2) กระทำการอันใดอันก่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงแก่ระบบ
การขนส่งสาธารณะ ระบบโทรคมนาคม หรือโครงสร้างพื้นฐานอันเป็นประโยชน์สาธารณะ

(3) กระทำการใดอันก่อให้เกิดความเสียหายแก่ทรัพย์สินของรัฐหนึ่ง
รัฐใด หรือของบุคคลใด หรือต่อสิ่งแวดล้อม อันก่อให้เกิดหรือน่าจะก่อให้เกิดความเสียหายทาง
เศรษฐกิจอย่างสำคัญ

ถ้าการกระทำนั้นได้กระทำโดยมีความมุ่งหมายเพื่อขู่เข็ญหรือบังคับรัฐบาลไทย
รัฐบาลต่างประเทศ หรือองค์การระหว่างประเทศ ให้กระทำหรือไม่กระทำการใดอันจะก่อให้เกิด
ความเสียหายอย่างร้ายแรง หรือเพื่อสร้างความปั่นป่วนโดยให้เกิดความหวาดกลัวในหมู่ประชาชน
ผู้นั้นกระทำความผิดฐานก่อการร้าย ต้องระวางโทษประหารชีวิต จำคุกตลอดชีวิต หรือจำคุกตั้งแต่
สามปีถึงยี่สิบปี และปรับตั้งแต่หกหมื่นบาทถึงหนึ่งล้านบาท

การกระทำในการเดินขบวน ชุมนุม ประท้วง โต้แย้ง หรือเคลื่อนไหว เพื่อเรียกร้อง
ให้รัฐช่วยเหลือ หรือให้ได้รับความเป็นธรรมอันเป็นการให้เสรีภาพตามรัฐธรรมนูญ ไม่เป็นการ
กระทำความผิดฐานก่อการร้าย

มาตรา 135/2 ผู้ใด

(1) ขู่เข็ญว่าจะกระทำการก่อการร้าย โดยมีพฤติการณ์อันควรเชื่อได้ว่า
บุคคลนั้นจะกระทำการตามที่ขู่เข็ญจริง หรือ

(2) สะสมกำลังพลหรืออาวุธ จัดหาหรือรวบรวมทรัพย์สิน ให้หรือรับการฝึกการก่อการร้าย ตระเตรียมการอื่นใด หรือสมคบกัน เพื่อก่อการร้าย หรือกระทำความผิดใด ๆ อันเป็นส่วนหนึ่งของแผนการเพื่อก่อการร้าย หรือยุยงประชาชนให้เข้ามามีส่วนในการก่อการร้าย หรือรู้ว่ามีผู้จะก่อการร้ายแล้วกระทำการใดอันเป็นการช่วยปกปิดไว้

ผู้นั้นต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สองปีถึงสิบปี หรือปรับตั้งแต่สี่หมื่นบาทถึงสองแสนบาท

มาตรา 135/3 ผู้ใดเป็นผู้สนับสนุนในการกระทำความผิดตามมาตรา 135/1 หรือมาตรา 135/2 ต้องระวางโทษเช่นเดียวกับตัวการในความผิดนั้น ๆ

มาตรา 135/4 ผู้ใดเป็นสมาชิกของคณะบุคคลซึ่งมีมติของหรือประกาศภายใต้คณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ กำหนดให้เป็นคณะบุคคลที่มีการกระทำอันเป็นการก่อการร้ายและรัฐบาลไทยได้ประกาศให้ความรับรองมติหรือประกาศดังกล่าวด้วยแล้ว ผู้นั้นต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินเจ็ดปี และปรับไม่เกินหนึ่งแสนสี่หมื่นบาท

9. การซื้อเสียง ตามมาตรา 53 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. 2550 กำหนดให้ ความผิดตามมาตรา 53(1) หรือ (2) ให้ถือว่าเป็นความผิดมูลฐานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ดังนี้

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. 2550

มาตรา 53 บัญญัติว่า ห้ามมิให้ผู้สมัครหรือผู้ใดกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อจูงใจให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งลงคะแนนเสียงเลือกตั้งให้แก่ตนเอง หรือผู้สมัครอื่น หรือพรรคการเมืองใด หรือให้งดเว้นการลงคะแนนให้แก่ผู้สมัครหรือพรรคการเมืองใด ด้วยวิธีการดังต่อไปนี้

(1) จัดทำ ให้ เสนอให้ สัญญาว่าจะให้ หรือจัดเตรียมเพื่อจะให้ ทรัพย์สิน หรือผลประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้ แก่ผู้ใด

(2) ให้ เสนอให้ หรือสัญญาว่าจะให้เงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดไม่ว่าจะโดยตรงหรือโดยอ้อม แก่ชุมชน สมาคม มูลนิธิ วัด สถาบันการศึกษา สถานสงเคราะห์ หรือสถาบันอื่นใด

(3) ทำการโฆษณาหาเสียงด้วยการจัดให้มีหรรสพหรือการรื่นเริงต่างๆ

(4) เลี้ยงหรือรับจะเลี้ยงผู้ใด

(5) หลอกหลวง บังคับ ชูเชื้อ ใช้อิทธิพลคุกคาม ใสร้ายด้วยความเท็จ หรือ จูงใจให้เข้าใจผิดในคະแนนนิยมของผู้สมัครหรือพรรคการเมืองใด

ความผิดตาม (1) หรือ (2) ให้ถือว่าเป็นความผิดมูลฐานตามกฎหมายว่า ด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน และให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจส่งเรื่องให้ สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ได้

ดังนั้น เฉพาะความผิดตามมาตรา 53(1)(2) เท่านั้น ที่เป็นความผิดมูลฐานตามกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

10. ความผิดเกี่ยวกับการค้ำมนุษย์ ตามมาตรา 14 แห่งพระราชบัญญัติ ป้องกันและปราบปรามการค้ำมนุษย์ พ.ศ. 2551 กล่าวคือ ให้ความผิดเกี่ยวกับการค้ำ มนุษย์ตามพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวเป็นความผิดมูลฐาน

ความผิดเกี่ยวกับการค้ำมนุษย์ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปราม การค้ำมนุษย์ พ.ศ. 2551 นั้นได้บัญญัติไว้ในหมวดที่ 1 บททั่วไป ดังนี้

มาตรา 6 ผู้ใดเพื่อแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ กระทำการอย่างหนึ่ง อย่างใดดังต่อไปนี้

(1) เป็นธุระจัดหา ชื่อ ชาย จำหน่าย พามาจากหรือส่งไปยังที่ใด หน่วง เหนียวกักขัง จัดให้อยู่อาศัย หรือรับไว้ซึ่งบุคคลใด โดยข่มขู่ ใช้กำลังบังคับ ลักพาตัว ฉ้อฉล หลอกหลวงใช้อำนาจโดยมิชอบ หรือโดยให้เงินหรือผลประโยชน์อย่างอื่นแก่ผู้ปกครองหรือผู้ดูแล บุคคลนั้นเพื่อให้ผู้ปกครองหรือผู้ดูแลให้ความยินยอมแก่ผู้กระทำความผิดในการแสวงหาประโยชน์ จากบุคคลที่ตนดูแล หรือ

(2) เป็นธุระจัดหา ชื่อ ชาย จำหน่าย พามาจากหรือส่งไปยังที่ใด หน่วง เหนียวกักขัง จัดให้อยู่อาศัย หรือรับไว้ซึ่งเด็ก

ผู้นั้นกระทำความผิดฐานค้ำมนุษย์

มาตรา 7 ผู้ใดกระทำการดังต่อไปนี้ต้องระวางโทษเช่นเดียวกับผู้กระทำความผิดฐานค้ำมนุษย์

- (1) สนับสนุนการกระทำความผิดฐานค้ำมนุษย์
- (2) อุปการะโดยให้ทรัพย์สิน จัดหาที่พักหรือที่พำนักให้แก่ผู้กระทำความผิดฐานค้ำมนุษย์
- (3) ช่วยเหลือด้วยประการใดเพื่อให้ผู้กระทำความผิดฐานค้ำมนุษย์ พ้นจากการถูกจับกุม

(4) เรียก รับ หรือยอมจะรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากผู้กระทำ ความผิดฐานค้ำมนุษย์เพื่อมิให้ผู้กระทำความผิดฐานค้ำมนุษย์ถูกลงโทษ

(5) ชักชวน ชี้แนะ หรือติดต่อบุคคลให้เข้าเป็นสมาชิกขององค์กร อาชญากรรมเพื่อประโยชน์ในการกระทำความผิดฐานค้ำมนุษย์

มาตรา 8 ผู้ใดตระเตรียมเพื่อกระทำความผิดตามมาตรา 6 ต้องระวางโทษ หนึ่งในสามของโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น

มาตรา 9 ผู้ใดสมคบโดยการตกลงกันตั้งแต่สองคนขึ้นไปเพื่อกระทำความผิด ตามมาตรา 6 ต้องระวางโทษไม่เกินครึ่งหนึ่งของโทษที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น

ถ้าผู้ที่สมคบกันกระทำความผิดคนหนึ่งคนใดได้ลงมือกระทำความผิด ตามที่ได้สมคบกัน ผู้ร่วมสมคบด้วยกันทุกคนต้องระวางโทษตามที่ได้บัญญัติไว้สำหรับความผิดนั้น อีกกระทงหนึ่งด้วย

ในกรณีที่มีความผิดได้กระทำถึงขั้นลงมือกระทำความผิด แต่เนื่องจากการเข้าขัดขวาง ของผู้สมคบทำให้การกระทำนั้นกระทำไปไม่ตลอด หรือกระทำไปตลอดแล้วแต่การกระทำนั้น ไม่บรรลุผล ผู้สมคบที่กระทำการขัดขวางนั้นต้องรับโทษตามที่กำหนดไว้ในวรรคหนึ่ง

ถ้าผู้กระทำความผิดตามวรรคหนึ่งกลับใจให้ความจริงแก่การสมคบ ต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ก่อนที่จะมีการกระทำความผิดตามที่ได้มีการสมคบกัน ศาลจะไม่ลงโทษ หรือลงโทษผู้นั้นน้อยกว่าที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดนั้นเพียงใดก็ได้

มาตรา 10 ถ้าการกระทำความผิดตามมาตรา 6 ได้กระทำโดยร่วมกันตั้งแต่สาม คนขึ้นไปหรือโดยสมาชิกขององค์กรอาชญากรรม ต้องระวางโทษหนักกว่าโทษที่กฎหมายบัญญัติ ไว้กึ่งหนึ่ง

ในกรณีที่สมาชิกขององค์กรอาชญากรรมได้กระทำความผิดตามมาตรา 6 สมาชิกขององค์กรอาชญากรรมทุกคนที่เป็นสมาชิกอยู่ในขณะที่กระทำความผิด และรู้เห็น หรือยินยอมกับการกระทำความผิดดังกล่าว ต้องระวางโทษตามที่บัญญัติไว้สำหรับความผิดนั้น แม้จะมีได้เป็นผู้กระทำความผิดนั้นเอง

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่งได้กระทำเพื่อให้ผู้เสียหายที่ถูกพาเข้ามา หรือส่งออกไปนอกราชอาณาจักรตกอยู่ในอำนาจของผู้อื่นโดยมิชอบด้วยกฎหมาย ต้องระวางโทษ เป็นสองเท่าของโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น

มาตรา 11 ผู้ใดกระทำความผิดตามมาตรา 6 นอกราชอาณาจักร ผู้นั้นจะต้องรับโทษในราชอาณาจักรตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้ โดยให้นำมาตรา 10 แห่ง ประมวลกฎหมายอาญามาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา 12 ผู้ใดกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ โดยแสดงตนเป็นเจ้าพนักงานและกระทำการเป็นเจ้าพนักงาน โดยตนเองมิได้เป็นเจ้าพนักงานที่มีอำนาจหน้าที่กระทำการนั้น ต้องระวางโทษเป็นสองเท่าของโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น

มาตรา 13 ผู้ใดเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่น ข้าราชการ พนักงานองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น พนักงานองค์การหรือหน่วยงานของรัฐ กรรมการหรือผู้บริหารหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ เจ้าพนักงาน หรือกรรมการองค์การต่าง ๆ ตามรัฐธรรมนูญ กระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ต้องระวางโทษเป็นสองเท่าของโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น

กรรมการ กรรมการ ปกค. อนุกรรมการ สมาชิกของคณะทำงาน และพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ผู้ใดกระทำความผิดใดตามพระราชบัญญัตินี้เสียเอง ต้องระวางโทษเป็นสามเท่าของโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น

มาตรา 14 ให้ความผิดตามพระราชบัญญัตินี้เป็นความผิดมูลฐาน ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542

ความผิดมูลฐาน คือ ความผิดอาญาที่เป็นมูลเหตุ เป็นที่มา หรือเป็นฐานก่อให้เกิด หรือให้ได้มาซึ่งเงินหรือทรัพย์สินจากการกระทำความผิด หลังจากนั้นก็มี การนำเงินหรือทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดอาญาดังกล่าวไปโอน เปลี่ยนสภาพ หรือกระทำด้วยประการใด ๆ เพื่อปกปิด อำพรางที่มาของเงิน หรือทรัพย์สินนั้น ๆ ซึ่งกระบวนการดังกล่าวนี้เรียกว่า **การฟอกเงิน**

การกำหนดให้มีความผิดมูลฐานขึ้น ก็เพื่อทำให้เกิดความชัดเจนในการนำ มาตราการริบทรัพย์สินไปใช้กับเงินหรือทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดว่า จะต้องดำเนินการ กับเงิน หรือทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดอาญา ตามที่กฎหมายกำหนดไว้เท่านั้น นอกจากนี้ ยังมีการกำหนดมาตรการในการลงโทษทางอาญากับผู้ที่ฟอกเงิน หรือริบทรัพย์สินที่ ได้มาจากการกระทำซึ่งเป็นความผิดมูลฐาน และในการดำเนินการเกี่ยวกับทรัพย์สินตามกฎหมาย นี้ ยังได้มีการกำหนดมาตรการในการริบทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำซึ่งเป็นความผิดมูลฐาน หรือจากการสนับสนุนช่วยเหลือการกระทำซึ่งเป็นความผิดมูลฐานอีกด้วย

11. ความผิดเกี่ยวกับการพนันตามกฎหมายว่าด้วยการพนัน เฉพาะ ความผิดเกี่ยวกับการเป็นผู้จัดให้มีการเล่นการพนันโดยไม่ได้รับอนุญาต และมีจำนวนผู้ เข้าเล่นหรือเข้าพนันในการเล่นแต่ละครั้งเกินกว่าหนึ่งร้อยคน หรือมีวงเงินในการกระทำ ความผิดรวมกันมีมูลค่าเกินกว่าสิบล้านบาทขึ้นไป

ตามพระราชบัญญัติการพนัน พ.ศ. 2478

มาตรา 4 ห้ามมิให้อนุญาตจัดให้มี หรือเข้าเล่น หรือเข้าพนันในการเล่นอันระบุนี้ไว้ในบัญชี ก. ท้ายพระราชบัญญัตินี้ หรือการเล่นซึ่งมีลักษณะคล้ายกัน หรือการเล่นอันร้ายแรงอื่นใด ซึ่งรัฐมนตรีเจ้าหน้าที่ได้ออกกฎกระทรวงระบุเพิ่มเติมห้ามไว้ แต่เมื่อรัฐบาลพิจารณาเห็นว่า ณ สถานที่ใดสมควรจะอนุญาตภายใต้บังคับเงื่อนไขใด ๆ ให้มีการเล่นชนิดใดก็อนุญาตได้ โดยออกพระราชกฤษฎีกา

การเล่นอันระบุนี้ไว้ในบัญชี ข. ท้ายพระราชบัญญัตินี้ หรือการเล่นซึ่งมีลักษณะคล้ายกัน หรือการเล่นอื่นใดซึ่งรัฐมนตรีเจ้าหน้าที่ได้ออกกฎกระทรวงระบุเพิ่มเติมไว้ จะจัดให้มีขึ้นเพื่อเป็นทางนำมาซึ่งผลประโยชน์แก่ผู้จัดโดยทางตรงหรือทางอ้อมได้ต่อเมื่อรัฐมนตรีเจ้าหน้าที่หรือเจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาตเห็นสมควรและออกใบอนุญาตให้ หรือมีกฎกระทรวงอนุญาตให้จัดขึ้น โดยไม่ต้องมีใบอนุญาต

ในการเล่นอันระบุนี้ในวรรค 2 ข้างต้นนั้นจะพนันกันได้เฉพาะเมื่อได้มีใบอนุญาตให้จัดมีขึ้นหรือมีกฎกระทรวงอนุญาตให้จัดขึ้นได้โดยไม่ต้องมีใบอนุญาต

การเล่นหมายเลข 5 ถึง 15 ในบัญชี ข. หรือการเล่นซึ่งมีลักษณะคล้ายกัน หรือการเล่นอื่นใดซึ่งรัฐมนตรีเจ้าหน้าที่ได้ออกกฎกระทรวงระบุเพิ่มเติมไว้ นั้น จะให้รางวัลตีราคาเป็นเงินไม่ได้ และห้ามมิให้ผู้ได้รับรางวัลที่ให้ไปแล้วกลับคืน หรือรับซื้อหรือแลกเปลี่ยนรางวัลนั้นในสถานงาน หรือการเล่นหรือบริเวณต่อเนื่องในระหว่างมีงานหรือการเล่น

มาตรา 4 ทวิ ในการเล่นอื่นใดนอกจากที่กล่าวในมาตรา 4 จะพนันกัน หรือจะจัดให้มีเพื่อให้พนันกันได้เฉพาะการเล่นที่ระบุชื่อและเงื่อนไขไว้ในกฎกระทรวง

คำว่า การเล่น ในวรรคก่อน ให้หมายความรวมถึงการทายและการทำนายด้วย

มาตรา 5 ผู้ใดจัดให้มีการเล่น ซึ่งตามปกติย่อมจะพนันเอาเงินหรือทรัพย์สินอย่างอื่นแก่กัน ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้นั้นจัดให้มีขึ้นเพื่อนำมาซึ่งผลประโยชน์แห่งตน และผู้ใดเข้าเล่นอยู่ด้วยก็ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้นั้นพนันเอาเงินหรือทรัพย์สินอย่างอื่น

มาตรา 6 ผู้ใดอยู่ในวงการเล่นอันขัดต่อบทแห่งพระราชบัญญัตินี้ หรือขัดต่อข้อความในกฎกระทรวง หรือใบอนุญาตซึ่งออกตามพระราชบัญญัตินี้ ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้นั้นเล่นด้วย เว้นแต่ผู้ซึ่งเพียงแต่ดูการเล่นในงานรื่นเริงสาธารณะ หรือในงานนักขัตตฤกษ์ หรือในที่สาธารณสถาน

มาตรา 7 ใบอนุญาตทุกฉบับต้องกำหนด

(1) ลักษณะข้อจำกัดและเงื่อนไขของการเล่นพนันโดยชัดแจ้ง

(2) สถานที่ วัน เดือน ปี และกำหนดเวลาที่อนุญาตให้เล่น ถ้าเป็นใบอนุญาตสลากกินแบ่ง สลากกินรวบ และสล็อต ให้ระบุจำนวนสลากที่จะขายกับสถานที่วันและเวลาที่จะออกด้วย

(3) จำนวนบุคคลผู้จะเข้าเล่นมีกำหนดหรือไม่ และไม่ให้บุคคลอายุต่ำกว่า 20 ปีบริบูรณ์หรือไม่บรรลุนิติภาวะเข้าเล่นด้วย เว้นแต่การเล่นตามบัญชี ข. หมายเลข 16

มาตรา 8 การจัดให้มีการแกมพอกหรือรางวัลด้วยการเสี่ยงโชคโดยวิธีใด ๆ ในการประกอบกิจการค้าหรืออาชีพ จะต้องได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาตก่อน จึงจะทำได้

มาตรา 9 สลากกินแบ่ง สลากกินรวบ และสล็อต หรือการเล่นอย่างใดที่เสี่ยงโชคให้เงินหรือประโยชน์อย่างอื่นแก่ผู้เล่นคนหนึ่งคนใดนั้น ต้องส่งสลากให้เจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาตประทับตราเสียก่อน จึงนำออกจำหน่ายได้

ถ้ายังมีได้รับอนุญาตให้มีการเล่นที่กล่าวไว้ในวรรคก่อน ห้ามมิให้ประกาศโฆษณาหรือชักชวนโดยทางตรงหรือทางอ้อมให้บุคคลใด ๆ เข้าร่วมในการเล่นนั้น

มาตรา 9 ทวิ ห้ามมิให้ผู้ใดเสนอขายหรือขายสลากกินแบ่งที่ออกจำหน่าย ตามมาตรา 9 และที่ยังมิได้ออกรางวัลเกินกว่าราคาที่กำหนดในสลาก

มาตรา 9 ตริ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 9 ทวิ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 10 ททรัพย์สินพนันกันซึ่งจับได้ในวงการเล่นอันขัดต่อบทแห่งพระราชบัญญัตินี้หรือขัดต่อข้อความในกฎกระทรวงหรือใบอนุญาตซึ่งออกตามพระราชบัญญัตินี้ให้ริบเสียทั้งสิ้น เว้นแต่ทรัพย์สินซึ่งมิได้เอาออกพนัน

เครื่องมือที่ใช้ในการเล่นนั้น ให้ศาลมีอำนาจริบได้ตามกฎหมายลักษณะอาญา

ประกาศหรือเอกสารอย่างใด ๆ อันมุ่งหมายให้เป็นการชักชวนผู้อื่นให้เข้าเล่นดังกล่าวไว้ในมาตรา 9 วรรค 2 นั้น ตำรวจหรือกรมการอำเภอจะยึดและทำลายเสียก็ได้ ถ้าประกาศหรือเอกสารนั้นส่งทางไปรษณีย์ถึงผู้รับที่อยู่ในราชอาณาจักร เจ้าพนักงานไปรษณีย์จะยึดประกาศหรือเอกสารนั้นไว้ก็ได้ แต่เจ้าพนักงานไปรษณีย์ต้องแจ้งให้ผู้รับทราบ ถ้าผู้รับมีข้อโต้แย้งว่าประกาศหรือเอกสารนั้นมิได้เกี่ยวแก่การพนัน ผู้รับจะนำคดีไปฟ้องศาลภายในกำหนด 1 เดือนนับแต่วันที่ได้รับความแจ้งจากเจ้าพนักงานไปรษณีย์ก็ได้ ถ้าผู้รับมิได้นำคดีไปฟ้องศาลก็ดี หรือเมื่อศาลสั่งยื่นการยึดนั้นก็ดี เจ้าพนักงานไปรษณีย์มีอำนาจทำลายประกาศหรือเอกสารที่ยึดไว้แล้วได้

แต่เจ้าพนักงานไปรษณีย์จะเปิดซองหรือห่อออกดูโดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรานี้ไม่ได้ เว้นแต่จะมีเครื่องหมายภายนอกแสดงว่า ในซองหรือในห่อนั้นมีสิ่งที่จะต้องริบและทำลายตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา 11 เจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาตมีสิทธิจะเรียกใบอนุญาตคืนเมื่อมีเหตุสมควรเชื่อว่า ผู้รับใบอนุญาตกระทำการละเมิดพระราชบัญญัตินี้ หรือกฎกระทรวง หรือใบอนุญาตซึ่งออกตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา 12 ผู้ใดจัดให้มีการเล่น หรือทำอุบายล่อ ช่วยประกาศโฆษณา หรือชักชวนโดยทางตรงหรือทางอ้อม ให้ผู้อื่นเข้าเล่นหรือเข้าพนันในการเล่นซึ่งมิได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานหรือรับอนุญาตแล้วแต่เล่นพลิกแพลงหรือผู้ใดเข้าเล่นหรือเข้าพนันในการเล่นอันขัดต่อบทแห่งพระราชบัญญัตินี้ หรือกฎกระทรวง หรือข้อความในใบอนุญาต ผู้นั้นมีความผิดต่อไปนี้

(1) ถ้าเป็นความผิดในการเล่นตามบัญชี ก. หมายเลข 1 ถึงหมายเลข 16 หรือการเล่นตามบัญชี ข. หมายเลข 16 เฉพาะสลากกินรวบหรือการเล่นซึ่งมีลักษณะคล้ายกันนี้ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ 3 เดือนขึ้นไปจนถึง 3 ปี และปรับตั้งแต่ 500 บาท ขึ้นไปจนถึง 5,000 บาท ด้วยอีกโทษหนึ่งเว้นแต่ผู้เข้าเล่นหรือเข้าพนันที่เรียกว่าลูกค้า ให้จำคุกไม่เกิน 3 ปี หรือปรับไม่เกิน 5,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

(2) ถ้าเป็นความผิดในการเล่นอื่นใดตามพระราชบัญญัตินี้ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 2 ปี หรือปรับไม่เกิน 2,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ เว้นแต่ความผิดตามมาตรา 4 ทวิ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 1 ปี หรือปรับไม่เกิน 1,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 13 ผู้ใดฝ่าฝืนบทบัญญัติมาตรา 4 อันว่าด้วยการรับกลับคืนหรือรับซื้อ หรือแลกเปลี่ยนรางวัลนั้น มีความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 3 เดือน หรือปรับไม่เกิน 500 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 14 ผู้ใดฝ่าฝืนบทบัญญัติมาตรา 8 มีความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 1 ปี หรือปรับตั้งแต่ 50 บาท ขึ้นไปจนถึง 2,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 14 ทวิ ผู้ใดกระทำความผิด ต้องระวางโทษตามพระราชบัญญัตินี้เมื่อพ้นโทษแล้วยังไม่ครบกำหนดสามปี กระทำความผิดต่อพระราชบัญญัตินี้อีก

(1) ถ้าโทษซึ่งกำหนดไว้สำหรับความผิดที่กระทำครั้งหลังเป็นโทษจำคุกและปรับ ให้วางโทษทัณฑ์

(2) ถ้าโทษซึ่งกำหนดไว้สำหรับความผิดที่กระทำครั้งหลังเป็นโทษจำคุกหรือปรับ ให้วางโทษทั้งจำทั้งปรับ

บัญชี ก.

1. หวย ก. ข.
2. โปป๋น
3. โปก้า

4. ถั่ว
5. แปดเก้า
6. จับยี่กี
7. ต่อแต้ม
8. เบี้ยโบก หรือคูคี หรืออีโจ้ง
9. ไฟสามใบ
10. ไม้สามอัน
11. ช้างงา หรือป้อก
12. ไม้ดำ ไม้แดง หรือปลาดำปลาแดง หรืออีดำอีแดง
13. อีโปงครอบ
14. กำตัด
15. ไม้หมุน หรือล้อหมุนทุก ๆ อย่าง
16. หัวโตหรือทายภาพ
17. การเล่นซึ่งมีการทรมานสัตว์ เช่นเอาไม้ดหรือหนามผูก หรือวางยาเบื่อเมาให้สัตว์ชนหรือต่อสู้กัน หรือสูมไฟบนหลังเต่าให้วิ่งแข่งกันหรือการเล่นอื่น ๆ ซึ่งเป็นการทรมานสัตว์อันมีลักษณะคล้ายกับที่วามานี้
18. บิลเลียดรู ดีผี
19. โยนจิม
20. สีเหงาลัก
21. ขลุขลิก
22. น้ำเต้าทุก ๆ อย่าง
23. ไฮโลว์
24. อีก้อย
25. ปั้นแปะ
26. อีโปงซัด
27. บาการา
28. สลือทแมชีน

บัญชี ข.

1. การเล่นต่าง ๆ ซึ่งให้สัตว์ต่อสู้หรือแข่งกัน เช่น ชนโค ชนไก่ กัดปลา แข่งม้า ฯลฯ นอกจากที่กล่าวไว้ในหมายเลข 17 แห่งบัญชี ก.

2. วิ่งวู้วคน
3. ชกมวย มวยปล้ำ
4. แข่งเรือฟ่ง แข่งเรือลื้อ
5. ชู้รูป
6. โยนห่วง
7. โยนสตางค์หรือวัตถุใด ๆ ลงในภาชนะต่าง ๆ
8. ตกเบ็ด
9. จับสลากโดยวิธีใด ๆ
10. ยิงเป้า
11. ปาหน้าคน ปาสัตว์ หรือสิ่งใด ๆ
12. เต่าข้ามด่าน
13. หมากแกว
14. หมากหัวแดง
15. ปิงโก
16. สลากกินแบ่ง สลากกินรวบหรือการเล่นอย่างใดที่เสี่ยงโชคให้เงินหรือประโยชน์อย่างอื่นแก่ผู้เล่นคนใดคนหนึ่ง
17. โตแตโลเซเตอร์ สำหรับการเล่นอย่างใดอย่างหนึ่ง
18. สวีป สำหรับการเล่นอย่างใดอย่างหนึ่ง
19. บู้กเมกิง สำหรับการเล่นอย่างใดอย่างหนึ่ง
20. ขายสลากกินแบ่ง สลากกินรวบ หรือสวีป ซึ่งไม่ได้ออกในประเทศสยาม แต่ได้จัดให้มีขึ้นโดยชอบด้วยกฎหมายของประเทศที่จัดนั้น
21. ไฟนกกกระจอก ไฟต่อแต้ม ไฟต่าง ๆ
22. ดวด
23. บิลเลียด
24. ช้องอ้อย
25. สะบ้าทอย
26. สะบ้าชุด
27. ฟุตบอลโต๊ะ
28. เครื่องเล่นซึ่งใช้เครื่องกล พลังไฟฟ้า พลังแสงสว่าง หรือพลังอื่นใดที่ใช้เล่นโดยวิธีสัมผัส เลื่อน กด ดึง ยิง โยน โยก หมุน หรือวิธีอื่นใดซึ่งสามารถทำให้แพ้ชนะกันได้ไม่ว่าจะโดยมีการนับแต้มหรือเครื่องหมายใด ๆ หรือไม่ก็ตาม

แต่การที่จะเป็นความผิดมูลฐานตามกฎหมายฟอกเงินนั้น ต้องเป็นกรณีเป็นผู้จัดให้มีการเล่นการพนันโดยไม่ได้รับอนุญาต และมีจำนวนผู้เข้าเล่นหรือเข้าพนันในการเล่นแต่ละครั้งเกินกว่าหนึ่งร้อยคน หรือมีวงเงินในการกระทำความผิดรวมกันมีมูลค่าเกินกว่าสิบล้านบาทขึ้นไป

พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2551 มีผลบังคับใช้แล้ว เมื่อวันที่ 2 มีนาคม 2551 โดยมีการแก้ไขเพิ่มเติมในหลายประเด็น ได้แก่ การเพิ่มความผิดมูลฐาน ที่มาของคณะกรรมการธุรกรรม การยับยั้งธุรกรรม เป็นต้น ซึ่งจากการแก้ไขเพิ่มเติม ทำให้ปัจจุบันมีความผิดมูลฐาน คือ ฐานความผิดที่นำไปสู่การบังคับใช้กฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ซึ่งปัจจุบันมี เพียง 11 ความผิดมูลฐาน ได้แก่ (1)ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด (2)ความผิดเกี่ยวกับการค้าหญิง-ค้าเด็ก (3)ความผิดเกี่ยวกับการฉ้อโกงประชาชน (4)ความผิดเกี่ยวกับการยกยอก ฉ้อโกง ซึ่งกระทำลงโดยผู้บริหาร หรือผู้มีอำนาจสั่งการของสถาบันการเงิน (5)ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในกระบวนการยุติธรรม (6)ความผิดเกี่ยวกับกรรโชก รีดเอาทรัพย์สินโดยอ้างอำนาจอั้งยี่ ช่งโจร (7)ความผิดเกี่ยวกับการลักลอบหนีภาษีศุลกากร (8)ความผิดเกี่ยวกับการก่อการร้าย (9)ความผิดเกี่ยวกับการเลือกตั้ง (10)ความผิดเกี่ยวกับการค้ามนุษย์ และ (11)ความผิดเกี่ยวกับการพนัน

สำนักงาน ปปง.เคยขอเสนอเพิ่มความผิดมูลฐานอีก 8 ความผิดมูลฐาน ซึ่งได้แก่ (1)ความผิดเกี่ยวกับการพนัน (2)ความผิดเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติ (3)ความผิดเกี่ยวกับการกระทำไม่เป็นธรรมในการซื้อขายหลักทรัพย์ (4)ความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ (5)ความผิดเกี่ยวกับกฎหมายปรัวรรตเงินตรา (6)ความผิดเกี่ยวกับการค้าอาวุธ (7)ความผิดเกี่ยวกับการฉ้อโกงแรงงาน และ (8)ความผิดเกี่ยวกับสรรพสามิต บุหรี่เถื่อนและสุราเถื่อน แต่การแก้ไข พ.ร.บ.ป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ 2) โดย สนช.ได้ยกเอาบุคคลผู้ซึ่งเคยเป็นผู้บริหารของสำนักงาน ปปง.ขึ้นมาเป็นที่ตั้งแล้ว พยายามแก้กฎหมายเพื่อจำกัดอำนาจในการดำเนินงานของสำนักงาน ปปง.

หลังจากกฎหมายฉบับดังกล่าวมีผลบังคับใช้แล้ว พบว่ามีประเด็นข้อสังเกต ดังนี้¹⁹

1.การแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 3 เกี่ยวกับความผิดมูลฐานในเรื่องความผิดมูลฐานนี้ ได้มีการเสนอขอแก้ไขเพิ่มเติมอีก 8 ความผิดมูลฐาน แต่ได้รับการพิจารณาให้เพิ่มเติมขึ้นมาอีกเพียงมูลฐานเดียว คือ "ความผิดเกี่ยวกับการพนันตามกฎหมายว่าด้วยการพนัน" จริงๆ แล้ว

¹⁹ วีระพงษ์ บุญไญยภาส, “สนช.แก้ไขกฎหมายฟอกเงิน ประสงค์ดี หรือ มีเบื้องหลัง?,” ประชาชาติธุรกิจ(3 เมษายน 2551): 36.

ความผิดมูลฐานที่เสนอใหม่ และน่าจะได้รับการพิจารณา มากกว่าความผิดเกี่ยวกับการพนัน เช่น ความผิดเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติ ซึ่งประเทศไทยได้พบกับปัญหาการทำลายทรัพยากรธรรมชาติ เช่น การบุกรุกป่าสงวนแห่งชาติมาเป็นระยะเวลาอันยาวนาน มากแล้ว หลายคนได้เสนอความเห็นหรืออาจจะเป็นเพราะผู้ใหญ่ในบ้านเมืองกำลังมีปัญหาเกี่ยวกับการบุกรุกป่าสงวนแห่งชาติ ความผิดมูลฐานนี้จึงถูกมองข้ามไป ส่วนความผิดมูลฐานอื่นที่เสนอไปแล้ว ล้วนแต่เป็นปัญหาอาชญากรรมที่สำคัญของประเทศทั้งนั้น แต่ก็ไม่ได้รับการพิจารณา

2. การแก้ไขมาตรา 12 ในเรื่องคณะกรรมการธุรกรรม สำหรับบทบาทของคณะกรรมการธุรกรรมในการบังคับใช้กฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ถือได้ว่ามีความสำคัญมาก เพราะเป็นด่านแรกที่ต้องบังคับใช้กฎหมายป้องกัน และปราบปรามการฟอกเงิน ในปัจจุบันคณะกรรมการธุรกรรม ประกอบไปด้วยผู้ทรงคุณวุฒิในแต่ละสาขาอาชีพทั้งสิ้น 4 คน ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิจากตุลาการ ผู้ทรงคุณวุฒิจากอัยการ ผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านการเงิน และนักวิชาการจากมหาวิทยาลัยโดยมีเลขาธิการเป็นประธาน และคณะกรรมการ ปปง. ซึ่งมีภาระหน้าที่การควบคุมดูแล การดำเนินงานของสำนักงาน ปปง. เป็นผู้แต่งตั้ง ซึ่งนานาประเทศก็ได้ดำเนินการในลักษณะนี้ทั้งนั้น แต่หลังจากผ่านการแก้ไขโดยคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิของสนช. แล้ว ปรากฏว่าคณะกรรมการธุรกรรมมาจาก 1. ผู้ได้รับการเสนอชื่อจากคณะกรรมการตุลาการศาลยุติธรรม 2. ผู้ได้รับการเสนอชื่อจากคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน 3. ผู้ได้รับการเสนอชื่อจากคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ 4. ผู้ได้รับการเสนอชื่อจากคณะกรรมการอัยการ 5. เลขาธิการ ปปง. จากโครงสร้างดังกล่าวถือว่าเป็นการเข้าไปแทรกแซงการทำงานของสำนักงาน ปปง. โดยตรง เพราะแทนที่จะมีการ กลั่นกรองสองชั้น คือ ผ่านการคัดเลือกในเบื้องต้น และคณะกรรมการ ปปง. พิจารณาความเหมาะสมในการแต่งตั้งอีกครั้งหนึ่ง แต่กลับให้การพิจารณาตกไปอยู่กับหน่วยงานที่เสนอชื่อเข้ามา

นอกจากนี้ผู้ที่ได้รับการเสนอชื่อจากคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ซึ่งปกติจะเป็นองค์กรภายนอกที่คอยตรวจสอบการทำงานในด้านสิทธิมนุษยชน แต่กลับถูกให้เป็นหนึ่งในกรรมการธุรกรรมด้วย แสดงให้เห็นถึงความรอบรู้ของผู้เสนอแก้ไขว่าอยู่ในวงจำกัดเพียงใด เพราะแม้แต่ประเทศสหรัฐอเมริกา และออสเตรเลีย ซึ่งเป็นต้นตำรับของการบังคับใช้กฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ก็ยังไม่กล้าที่จะดำเนินการลักษณะนี้ นอกจากนี้ตามโครงสร้างเดิมของคณะกรรมการธุรกรรม เลขาธิการ เป็นประธาน แต่ตามกฎหมายที่มีการแก้ไขใหม่ให้เลขาธิการเป็นกรรมการและเลขานุการ เพียงแค่นี้ก็เห็นได้ชัดถึงเจตนารมณ์ของผู้ขอแก้ไขได้แล้วว่ามืออยู่อย่างไร

3.การแก้ไขเพิ่มเติม ในเรื่องอำนาจหน้าที่ของเลขาธิการในมาตรา 18 ของ พ.ร.บ. ป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2551 โดยกำหนดให้มีอำนาจหน้าที่เพิ่มเติม แต่ในที่นี่จะขอวิเคราะห์กรณีตามมาตรา 37 ซึ่งบัญญัติว่า...รายงานการสั่งยับยั้งการทำธุรกรรมตามมาตรา 35 และมาตรา 36 ต่อคณะกรรมการธุรกรรม คณะกรรมการ ปปง. และคณะกรรมการ ป.ป.ช. ดังได้กล่าวมาแล้วว่าการฟอกเงินในปัจจุบันมีการดำเนินการได้อย่างรวดเร็ว ยิ่งถ้ามีเทคโนโลยีเข้ามาช่วยด้วยแล้ว การกระทำความผิดอาจจะสำเร็จลงภายในเวลาเพียงไม่กี่นาที ดังนั้นการยับยั้งธุรกรรมภายในเวลา 3 วัน 10 วัน และ 90 วัน ต้องกระทำอย่างรวดเร็ว การกำหนดให้รายงานผลการยับยั้งไปยังคณะกรรมการธุรกรรม และคณะกรรมการ ปปง. ก็เป็นวิธีที่กระทำกันอยู่ เพราะเป็นเรื่องภายในหน่วยงานเดียวกันแต่การกำหนดให้รายงานไปยังคณะกรรมการ ป.ป.ช. ด้วยนั้น แสดงให้เห็นถึงความอ่อนด้อยในประสิทธิภาพการทำงานของ ผู้เสนอขอให้แก้ไขอย่างแท้จริง เพราะภาระการทำงานของ 2 หน่วยงานนี้มีความ แตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัด ภาระหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช.ในเรื่องเกี่ยวกับการทุจริต คอร์รัปชัน ก็มีอย่างล้นเหลือ ในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมาเคยมีเรื่อง ค้างพิจารณาของคณะกรรมการ ป.ป.ช. นับเป็นหมื่นเรื่อง การที่จะไปเพิ่มภาระหน้าที่ให้กับคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีนัยที่จะมองได้ 2 ทางคือ ทางที่หนึ่งอาจเสนอไปด้วยความสุจริตใจ แต่มีความรอบรู้ในวงจำกัด หรือทางที่สอง ทำให้การทำงานของสำนักงาน ปปง.ต้องติดขัด และยากที่จะบังคับใช้กฎหมายต่อไปได้ ซึ่งอาจจะเป็นประโยชน์ต่อคนบางกลุ่มก็ได้

2.2 มาตรการในกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

เนื่องจากก่อนที่จะมีการประกาศใช้พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ประเทศไทยยังไม่มีกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินที่กำหนดให้การฟอกเงินเป็นความผิดอาญาและไม่มีมาตรการยึดทรัพย์สินในทางแพ่ง ทำให้ไม่สามารถปราบปรามการฟอกเงินหรือดำเนินการกับเงินหรือทรัพย์สินที่อาชญากรทำการฟอกได้เท่าที่ควร พระราชบัญญัตินี้จึงได้ตราขึ้นเพื่อกำหนดมาตรการต่าง ๆ ให้สามารถดำเนินการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อเป็นการตัดวงจรการประกอบอาชญากรรมเกี่ยวกับยาเสพติดและอาชญากรรมทางเศรษฐกิจดังกล่าว กฎหมายนี้ถือเป็นการประกาศเจตนารมณ์ของรัฐที่จะจัดการดูแลให้มีการฟอกเงินกลายเป็นปัญหาใหญ่ของสังคมมากกว่านี้ โดยมีหลักการและสาระสำคัญได้แก่

2.2.1 มาตรการการยึดทรัพย์สินทางแพ่ง

มาตรการการยึดทรัพย์สินทางแพ่ง (Civil Forfeiture Measure) เป็นการดำเนินการเกี่ยวกับทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดซึ่งเป็นความผิดมูลฐานหรือจากการ

สนับสนุน หรือช่วยเหลือการกระทำซึ่งเป็นความผิดมูลฐานหรือทรัพย์สินที่ได้มาจากการจำหน่ายจ่าย โอนด้วยประการใด อันเป็นมาตรการทางแพ่งที่ดำเนินการเกี่ยวกับทรัพย์สินโดยเฉพาะ ตามความในหมวด 6 แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ซึ่งเป็นการนำมาตราทางแพ่งมาใช้บังคับกับทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดโดยไม่คำนึงว่าจะมีการดำเนินการกับตัวบุคคลหรือไม่ หรือเมื่อนำมาตรการทางอาญา หรือกฎหมายอื่น ๆ มาบังคับใช้แล้วไม่เป็นผล เช่น การกำหนดมาตรการทางอาญาตามมาตรา 29 , 32 แห่งพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534 ซึ่งมาตรการทางอาญาตามพระราชบัญญัติดังกล่าวนั้นไม่สามารถที่จะริบทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการกระทำความผิดตามกฎหมายดังกล่าวได้ แต่มาตรา 58 แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 สามารถเปลี่ยนวิธีการดำเนินการเกี่ยวกับทรัพย์สินนั้น ๆ ต่อไปได้อีกเพราะก่อให้เกิดประโยชน์แก่ทางราชการมากกว่า

1. กำหนดให้นำมาตรการยึดทรัพย์สินในทางแพ่งไปใช้ควบคู่การดำเนินในกฎหมายอื่นได้ ในกรณีที่ทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดใดเป็นทรัพย์สินที่สามารถดำเนินการตามกฎหมายอื่นได้อยู่แล้ว แต่ยังไม่มีการดำเนินการกับทรัพย์สินนั้นตามกฎหมายดังกล่าว หรือการดำเนินการตามกฎหมายดังกล่าวแล้วแต่ไม่เป็นผล หรือการดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินนี้จะก่อให้เกิดประโยชน์แก่ทางราชการมากกว่าก็ให้ดำเนินการกับทรัพย์สินนั้นต่อไปตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน จึงเป็นมาตรการยึดทรัพย์สินในทางแพ่งตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินไปเสริมกับมาตรการลงโทษผู้กระทำความผิด การริบทรัพย์สินในทางอาญาแก่ผู้กระทำความผิดตามกฎหมายอื่น ๆ ได้เป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการบังคับกับทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดตามกฎหมายนั้น ๆ ได้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยสามารถยึดทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดนั้นได้ แม้จะไม่มีผู้ถูกลงโทษในการกระทำความผิดนั้นตามคำพิพากษาในคดีอาญาก็ตาม

2. กำหนดให้มีมาตรการยึดทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดในทางแพ่ง กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน เป็นกฎหมายที่มีบทบัญญัติมีลักษณะเป็นมาตรการดำเนินการกับทรัพย์สิน โดยนำเอาการยึดทรัพย์สินในทางแพ่งมาใช้ด้วยการยึดหรืออายัดทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดสำหรับทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดในที่นี่คือ เงินหรือทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำซึ่งเป็นความผิดมูลฐานหรือจากการสนับสนุนหรือช่วยเหลือการกระทำซึ่งเป็นความผิดมูลฐาน ซึ่งกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินกำหนดไว้ 11 มูลฐานความผิด จะเห็นได้ว่ากฎหมายว่าด้วยการป้องกัน

และปราบปรามการฟอกเงินมุ่งที่จะยึดทรัพย์ที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด ดังนั้น หากศาลเชื่อว่า ทรัพย์สินใดเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด ศาลจะมีคำสั่งให้ทรัพย์สินนั้นตกเป็นของแผ่นดิน โดยที่ศาลอาจจะไม่พิจารณาถึงว่าผู้กระทำความผิดได้รับโทษตามความผิดมูลฐานนั้น ๆ หรือไม่

ด้วยมาตรการทางแพ่งของกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินฉบับนี้ เมื่อดำเนินการคู่กับการริบทรัพย์สินทางอาญา คือ การริบทรัพย์สินเมื่อมีคำพิพากษา ลงโทษผู้กระทำความผิดทางอาญาจะเป็นมาตรการเสริมซึ่งกันและกัน เพื่อทำลายเศรษฐกิจของ อาชญากรไม่ให้สามารถนำเงินไปฟอก จนทำให้เกิดเงินที่ถูกกฎหมายอันเป็นแรงจูงใจให้ประกอบ อาชญากรรมขึ้นมาอีก

2.2.2 มาตรการในทางอาญา

1. กำหนดให้การฟอกเงินเป็นความผิดอาญา พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 กำหนดให้การฟอกเงินเป็นความผิดทางอาญา เป็นการกำหนดความผิดทางอาญาเพื่อลงโทษแก่ผู้ที่กระทำความผิดฐานฟอกเงินโดยเฉพาะ ซึ่งเป็นการลงโทษผู้ที่กระทำกับเงิน หรือทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดมูลฐาน โดยการโอน แปรสภาพ หรือกระทำด้วยประการใด ๆ อันเป็นการปกปิด อำพรางที่มาของเงินหรือทรัพย์สินดังกล่าว เนื่องจากข้อกำหนดและบทลงโทษตามกฎหมายอื่น ๆ ที่มีลักษณะใกล้เคียงกันไม่สามารถที่จะเอาผิดและลงโทษผู้ที่กระทำผิดในลักษณะนี้ได้ ประกอบกับเป็นลักษณะของฐานความผิดที่สอดคล้องกับมาตรการทางกฎหมายที่กำหนดไว้ในอนุสัญญาเวียนนา 1988 ที่ให้ประเทศภาคีกำหนดให้การกระทำความผิดฐานฟอกเงินเป็นความผิดอาญาตามกฎหมายแต่ละประเทศ บทลงโทษตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินของประเทศไทย ได้กำหนดให้มีโทษจำคุก ตั้งแต่หนึ่งถึงสิบปี หรือโทษปรับตั้งแต่สองหมื่นบาท ถึงสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

เมื่อการฟอกเงินเป็นความผิดอาญาแล้ว ผู้กระทำการฟอกเงินก็ต้องเป็นความผิดตามกฎหมาย โดยทั่วไปประเทศที่มีการพัฒนากฎหมายฟอกเงินไปมากแล้ว เช่น สหรัฐอเมริกา หรืออังกฤษ จะกำหนดลักษณะความผิดฐานฟอกเงินให้ครอบคลุมถึงการโอนเงินไม่ว่าเงินนั้นจะได้อามาด้วยความผิดอาญาใด หากเป็นเงินที่ได้มาจากรูปแบบของการกระทำอันมิชอบด้วยกฎหมาย โดยผู้รับเงินรู้ว่าผู้ให้เงินไม่มีแหล่งที่มาของเงินที่แน่นอน ก็เป็นการเพียงพอที่จะถือว่าผู้รับเงินกระทำการเป็นเครื่องมือในการฟอกเงิน การรับเงินไว้โดยไม่อธิบายได้ถึงแหล่งที่มาของเงินจำนวนมาก เป็นเหตุผลหนึ่งในการสื่อให้เห็นว่าผู้กระทำมีเจตนาช่วยให้เงินจากองค์กรอาชญากรรมคงอยู่ และมุ่งเบี่ยงเบนความสนใจไปจากผู้รับประโยชน์ที่แท้จริง ในการกระทำดังกล่าวผู้ฟอกเงินย่อม

ได้รับผลประโยชน์ตอบแทนอยู่ในตัว และการกำหนดความผิดอาญาเกี่ยวกับการฟอกเงินจะทำให้สามารถแยกแยะกระแสการเงินที่หมุนเวียนอย่างผิดปกติ และตามวงจรการเงินไปจนถึงผู้รับประโยชน์ที่แท้จริง ซึ่งเป็นการขัดขวางฐานทางเศรษฐกิจขององค์กรอาชญากรรมและทำให้ภาวะเศรษฐกิจของประเทศมีความมั่นคงและอยู่ในรูปแบบที่ปกติ

ในปัจจุบันหลายประเทศได้มีมาตรการในการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินที่ได้มาจากการกระทำผิดกฎหมาย เช่น ค้ายาเสพติด รวมถึงอาชญากรรมทางเศรษฐกิจประเภทต่าง ๆ ด้วยโดยออกเป็นกฎหมาย ในภาคพื้นเอเชียได้เริ่มมีการประชุมและอภิปรายปัญหาการฟอกเงินที่ประเทศสิงคโปร์ ระหว่างวันที่ 21-23 เมษายน 2536 โดยในการประชุมครั้งนั้นได้มีการอภิปรายปัญหาการฟอกเงินทั่วโลก และตั้งข้อสังเกตว่าการฟอกเงินนั้นไม่เพียงแต่จะเกิดขึ้นในกลุ่มของผู้ค้ายาเสพติดเท่านั้น แต่ก็ยังเกิดในกลุ่มของอาชญากรรมทางเศรษฐกิจอีกด้วย เช่น กลุ่มปั่นหุ้น แคร่ลูกโซ่ กักตุนสินค้า คำกำไรเกินควร เป็นต้น

ที่ประชุมดังกล่าวจึงได้วางมาตรการไว้รวม 10 ประการดังนี้

- 1) ประเทศต่าง ๆ ควรดำเนินการให้การฟอกเงินเป็นความผิดอาญา
- 2) ให้ประเทศต่าง ๆ ให้สัตยาบันอนุสัญญากรุงเวียนนา ค.ศ. 1988 ซึ่งอนุสัญญานี้กำหนดมาตรการและแนวทางให้ประเทศต่าง ๆ ร่วมมือกันในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดและกำหนดมาตรการในการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน เช่น การกำหนดให้การฟอกเงินเป็นความผิดอาญา
- 3) ให้ถือว่าการประสานงานร่วมกันระหว่างธนาคารและสถาบันการเงินต่าง ๆ กับหน่วยงานบังคับใช้กฎหมายเป็นความจำเป็นในการต่อต้านการฟอกเงิน
- 4) ความจำเป็นในการทราบประวัติและรายละเอียดเกี่ยวกับลูกค้าของสถาบันการเงินโดยจัดให้มีการจัดแจ้งการแสดงตนของลูกค้า รวมทั้งการเก็บรักษาบันทึกหลักฐานไว้ในสถาบันการเงิน
- 5) ขอความร่วมมือธนาคารในการรายงานบัญชีที่ต้องสงสัยการโอนเงินจำนวนมาก
- 6) กำหนดมาตรการทางด้านการเงินแก่ธนาคารและธุรกิจการเงินที่ไม่ใช่ธนาคาร
- 7) ตรวจสอบควบคุมการไหลเวียนของเงินระหว่างประเทศ
- 8) จัดให้มีสื่อหรือตัวกลางที่มีประสิทธิภาพในการแลกเปลี่ยนข้อมูลและข่าวสารระหว่างหน่วยงานภายในประเทศกับหน่วยงานระหว่างประเทศ
- 9) จัดให้มีการร่วมมือระหว่างประเทศในทางอาญาที่มีประสิทธิภาพ

10) ให้พิจารณาโดยถือเป็นความสำคัญในการติดตามยึด อายัดทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำผิด

เมื่อพิจารณาแล้วเห็นได้ว่า มาตรการพื้นฐานของกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน คือ การกำหนดให้การฟอกเงินเป็นความผิดอาญา ส่วนความหนักเบาของโทษนั้นแต่ละประเทศอาจกำหนดแตกต่างกันออกไป²⁰

2. กำหนดให้มีมาตรการลงโทษผู้สนับสนุน หรือช่วยเหลือผู้พยายามกระทำความผิดหรือผู้สมคบเพื่อกระทำความผิดฐานฟอกเงิน ด้วยรูปแบบและวิธีการฟอกเงินที่ซับซ้อนขึ้น เพื่อหลบเลี่ยงจากการตรวจสอบและถูกจับกุมโดยการแบ่งหน้าที่กันระหว่างผู้รับประโยชน์ หรือการประสานงานกับบุคคลในตำแหน่งหน้าที่ต่าง ๆ ทำให้การกระทำความผิดฐานฟอกเงินนั้นอาจเกี่ยวข้องกับคนมากกว่าหนึ่งคน จึงกำหนดบทลงโทษในความผิดฐานฟอกเงินให้ครอบคลุมไปถึงบุคคลต่าง ๆ ที่ให้ความช่วยเหลือสนับสนุน หรือทำการสมคบกัน เพื่อการกระทำความผิด ตลอดจนผู้กระทำความผิดด้วย

กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินกำหนดบทลงโทษผู้ที่สนับสนุนการกระทำความผิด หรือช่วยเหลือผู้กระทำความผิดไม่ว่าก่อนหรือขณะกระทำความผิดหรือจัดหา หรือให้เงิน หรือทรัพย์สิน ยานพาหนะ สถานที่ หรือวัตถุใด ๆ หรือกระทำการใดเพื่อช่วยให้ผู้กระทำความผิดหลบหนี หรือเพื่อมิให้ผู้กระทำความผิดถูกลงโทษ หรือเพื่อให้ได้รับประโยชน์ในการกระทำความผิดฐานฟอกเงิน ผู้ที่พยายามกระทำความผิดฐานฟอกเงินและผู้สมคบเพื่อกระทำความผิดฐานฟอกเงิน (ได้มีการกระทำความผิดฐานฟอกเงินเพราะเหตุที่ได้มีการสมคบกัน) ไว้ให้ได้รับโทษเช่นเดียวกับตัวการที่กระทำความผิด อันถือว่าเป็นบทลงโทษที่หนักพอสมควร เพราะการสนับสนุนการกระทำความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 86 ได้รับโทษเพียงสองในสามส่วนของโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดที่สนับสนุนการพยายามกระทำความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 80 ได้รับโทษสองในสามส่วนของโทษที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น หรือในกรณีที่มีความผิดเกิดขึ้นโดยการกระทำของบุคคลนั้นตั้งแต่สองคนขึ้นไป ผู้ที่ได้ร่วมกระทำความผิดด้วยกันนั้น ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 83 กำหนดให้ผู้ที่เป็นตัวการได้รับโทษตามที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดดังกล่าวเท่านั้น

3. กำหนดให้มีมาตรการลงโทษที่หนักขึ้นหากผู้กระทำความผิดเป็นผู้มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ผู้มีอำนาจตาม

²⁰ สุรพล ไตรเวทย์, คำอธิบายกฎหมายฟอกเงิน, (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2542), หน้า 26-27.

พระราชบัญญัตินี้ หมายถึง กรรมการ อนุกรรมการ กรรมการธุรกรรม เลขานุการ รองเลขานุการ หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ ผู้ได้กระทำความผิดฐานฟอกเงิน ไม่ว่าจะเป็นผู้กระทำความผิดเอง ผู้สนับสนุน ผู้สมคบ หรือพยายามกระทำความผิด ต้องระวางโทษเป็นสามเท่าของโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น เนื่องจากบุคคลเหล่านี้เป็นผู้ที่มีอำนาจ หรือมีหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับงานต่าง ๆ ที่สามารถเอื้อประโยชน์ในการฟอกเงิน จึงทำให้สามารถใช้ตำแหน่งของตนเป็นทางทำให้การฟอกเงินสำเร็จ หรือแสวงหาประโยชน์อื่นใดได้

4. ผู้กระทำความผิดฐานฟอกเงินแม้จะกระทำความผิดนอกราชอาณาจักร ผู้นั้นอาจจะต้องรับโทษในราชอาณาจักร ผู้กระทำความผิดฐานฟอกเงิน แม้จะกระทำความผิดนอกราชอาณาจักร ผู้นั้นอาจจะต้องรับโทษในราชอาณาจักร ถ้าปรากฏว่า

- 1) ผู้กระทำความผิดหรือผู้ร่วมกระทำความผิดคนใดคนหนึ่งเป็นคนไทย หรือมีถิ่นที่อยู่ในประเทศไทย
- 2) ผู้กระทำความผิดเป็นคนต่างด้าว และได้กระทำให้ไปโดยประสงค์ให้ความผิดเกิดขึ้นในราชอาณาจักร หรือรัฐบาลไทยเป็นผู้เสียหาย หรือ
- 3) ผู้กระทำความผิดเป็นคนต่างด้าวและการกระทำนั้นเป็นความผิดตามกฎหมายของรัฐที่การกระทำเกิดขึ้นในเขตอำนาจของรัฐเท่านั้น หากผู้นั้นได้ปรากฏตัวอยู่ในราชอาณาจักรและมิได้มีการส่งตัวผู้นั้นออกไปตามกฎหมายว่าด้วยการส่งผู้ร้ายข้ามแดน

2.2.3 มาตรการอื่นๆ

1. กำหนดให้มีการตรวจสอบการดำเนินการต่างๆ เพื่อให้เกิดความเป็นธรรม กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินมีมาตรการในการตรวจสอบการใช้อำนาจในการปฏิบัติงานของพนักงาน เจ้าหน้าที่ในทุก ๆ ขั้นตอน เพื่อให้แน่ใจว่าการดำเนินการเหล่านั้นมีความโปร่งใส ถูกต้อง และเป็นธรรม รวมถึงการให้สิทธิผู้ที่เป็นเจ้าของทรัพย์สิน ผู้รับโอนขอคืนทรัพย์สิน หรือให้ผู้รับประโยชน์ยื่นขอคุ้มครองสิทธิของตนได้ นอกจากนี้ยังกำหนดให้มีการให้คืนทรัพย์สินพร้อมทั้งชดเชยค่าเสียหาย และค่าเสื่อมสภาพ การชดเชยราคาทรัพย์สิน การชดเชยดอกเบี้ยในอัตราสูงสุด ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมในการบังคับใช้กฎหมาย²¹

2. กำหนดให้มีการรายงานและรวบรวมข้อมูลการทำธุรกรรมกำหนดให้สถาบันการเงิน สำนักงานที่ดิน และผู้ประกอบการอาชีพเกี่ยวกับการดำเนินการ หรือให้คำแนะนำในการทำธุรกรรมที่เกี่ยวกับการลงทุน หรือเคลื่อนย้ายเงินทุน มีหน้าที่ต้องรายงานการทำธุรกรรมต่อ

²¹ สีนทาท ประยูรรัตน์, คำอธิบาย พ.ร.บ.ป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542, (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ ส.เอเชียเพลส, 2542), หน้า 100-102.

สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน เพื่อให้สามารถพิสูจน์ทราบถึงแหล่งที่มาของเงินหรือทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด ที่นำมาใช้ประกอบธุรกรรม ทำให้การติดตามและตรวจสอบการฟอกเงินเป็นไปได้ง่ายและมีประสิทธิภาพมากขึ้น นอกจากนี้ยังทราบถึงความเคลื่อนไหวของกระแสเงินตราภายในประเทศและเงินตราที่ไหลเวียนโดยการนำเข้าหรือส่งออกนอกประเทศอีกด้วย

ผู้กระทำความผิดฐานฟอกเงินใช้ช่องโหว่ของธุรกิจที่ไม่มีการจดบันทึกหรือเอกสารหลักฐานทางการเงิน ทำให้การฟอกเงินนั้นเป็นไปอย่างง่ายดาย และการสืบสวนสอบสวนเป็นไปด้วยความยากลำบาก กฎหมายนี้จึงกำหนดให้ผู้เกี่ยวข้องในการดำเนินธุรกิจเกี่ยวกับการเงินต้องมีหน้าที่ในการรายงานการทำธุรกรรม และดำเนินการในการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ในประการอื่น ๆ ด้วย ได้แก่ สถาบันการเงิน, สำนักงานที่ดิน, ผู้ประกอบอาชีพที่ปรึกษาลงทุน

2.3 อำนาจในการบังคับใช้กฎหมายของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ได้กำหนดสาระสำคัญที่เกี่ยวข้องกับ “พนักงานเจ้าหน้าที่” ไว้ดังต่อไปนี้

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า ผู้ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้²² ให้นายกรัฐมนตรีมีอำนาจแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่²³ และให้พนักงานเจ้าหน้าที่เป็น “เจ้าพนักงาน” ตามประมวลกฎหมายอาญา²⁴

สำหรับ คำว่า “เจ้าพนักงาน” ตามประมวลกฎหมายอาญานั้น ไม่มีการนิยามไว้ในประมวลกฎหมายอาญาว่าหมายถึงบุคคลใดบ้าง จึงต้องอาศัยบทบัญญัติของกฎหมายหรือพระราชบัญญัติที่ระบุให้บุคคลใดเป็นเจ้าพนักงาน ตามความหมายแห่งกฎหมายอาญาและจากแนวคำพิพากษาศาลฎีกาซึ่งวินิจฉัยสรุปได้ว่า เจ้าพนักงาน หมายถึง บุคคลซึ่งมีพระราชบัญญัติพิเศษระบุให้เป็นเจ้าพนักงานตามความหมายของกฎหมายอาญา เช่น พนักงานการรถไฟแห่งประเทศไทย พนักงานการทำเรือแห่งประเทศไทย พนักงานเทศบาล พนักงานป่าไม้ และหมายถึงบุคคลที่ได้รับแต่งตั้งให้ปฏิบัติราชการ ไม่ว่าจะเป็นประจำหรือชั่วคราวและไม่ว่าจะได้รับ

²² พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542, มาตรา 3.

²³ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542, มาตรา 4.

²⁴ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542, มาตรา 12.

ผลประโยชน์ตอบแทนเพื่อการนั้นหรือไม่ ทั้งนี้ การที่จะเป็นเจ้าพนักงานได้จะต้องประกอบด้วยลักษณะดังนี้ คือ ได้มีการแต่งตั้งโดยชอบด้วยกฎหมายหรือผู้มีอำนาจตามกฎหมายที่จะแต่งตั้งได้ จะเห็นได้จากพระราชบัญญัติบางฉบับกำหนดให้บุคคลที่ดำรงตำแหน่งใดตำแหน่งหนึ่งเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายอาญา เช่น เจ้าพนักงานตำรวจ พนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ หรือกรณีที่มีการแต่งตั้งให้ปฏิบัติราชการ เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เป็นต้น

ดังนั้น คำว่า “เจ้าพนักงาน” จึงอาจเป็นได้โดยการแต่งตั้งหรือโดยบทบัญญัติแห่งกฎหมาย ซึ่งการเป็นเจ้าพนักงานจะมีบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 136 ถึงมาตรา 146 กำหนดความผิดที่บุคคลธรรมดากระทำได้ต่อเจ้าพนักงานเอาไว้

2.3.1 การแต่งตั้ง คุณสมบัติ และการพ้นจากตำแหน่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ ปง.

การแต่งตั้ง คุณสมบัติ และการพ้นจากตำแหน่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ เป็นไปตามที่ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 และระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยคุณสมบัติ การแต่งตั้ง การปฏิบัติหน้าที่และการกำกับดูแลการปฏิบัติงานของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 พ.ศ. 2543 กำหนดไว้ดังนี้²⁵

1) **อำนาจการแต่งตั้ง** นายกรัฐมนตรีเป็นผู้มีอำนาจแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542

2) **คุณสมบัติ** ผู้ซึ่งได้รับการแต่งตั้งเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่จะต้องมีคุณสมบัติดังนี้

2.1 **การศึกษา** ต้องสำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีหรือเทียบเท่าในสาขา เศรษฐศาสตร์ การเงิน การคลัง กฎหมาย หรือสาขาใดสาขาหนึ่งที่มีประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

2.2 **การทำงานหรือประสบการณ์** ต้องมีคุณสมบัติอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้

²⁵ สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน, คู่มือพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542, (กรุงเทพฯ: 2547), หน้า 31-32.

- เป็นข้าราชการตั้งแต่ระดับ 3 หรือเทียบเท่า หรือเป็นข้าราชการตำรวจหรือทหารตั้งแต่ชั้นสัญญาบัตรขึ้นไป
- เป็นพนักงานรัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานรัฐ ตั้งแต่ระดับ 4 หรือเทียบเท่าขึ้นไป หรือ
- เป็นผู้ซึ่งได้รับมอบหมายเป็นหนังสือ จากหัวหน้าส่วนราชการ หรือหัวหน้าหน่วยงานของรัฐให้มีหน้าที่และความรับผิดชอบเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

2.3 ลักษณะต้องห้าม ผู้ซึ่งได้รับการเสนอชื่อเพื่อแต่งตั้งเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ต้องไม่เคยมีมลทินมัวหมอง หรือมีความประพฤติเสื่อมเสีย เช่น การทุจริต หรือประพฤติมิชอบในวงราชการ

3) **ขั้นตอนการแต่งตั้ง** โดยเลขาธิการ ป.ปง. มีหนังสือแจ้งให้ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามผู้กระทำความผิดมูลฐานและการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน เสนอชื่อผู้ซึ่งมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามที่เห็นสมควรได้รับแต่งตั้งเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ต่อเลขาธิการ ป.ปง. ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่เลขาธิการกำหนด เมื่อได้รายชื่อแล้ว เลขาธิการ ป.ปง. จะเสนอชื่อผู้ซึ่งมีคุณสมบัติครบถ้วน ต่อนายกรัฐมนตรี เพื่อมีคำสั่งแต่งตั้งเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ เมื่อมีคำสั่งแต่งตั้งผู้ใดเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่และผู้นั้นผ่านการฝึกอบรมเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักสูตรที่เลขาธิการ ป.ปง. กำหนดแล้ว เลขาธิการ ป.ปง. จะออกบัตรประจำตัวให้แก่ผู้นั้นต่อไป

4) **การพ้นจากตำแหน่ง** พนักงานเจ้าหน้าที่จะพ้นจากตำแหน่งในกรณีดังต่อไปนี้

- ขาดคุณสมบัติของพนักงานเจ้าหน้าที่
- มีลักษณะต้องห้ามของพนักงานเจ้าหน้าที่
- บัตรประจำตัวหมดอายุและไม่ดำเนินการขอมีบัตรประจำตัวใหม่
- กระทำการฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามอย่างใดอย่างหนึ่งตามที่กำหนดไว้ในระเบียบ
- นายกรัฐมนตรีมีคำสั่งให้พ้นจากตำแหน่งตามความเห็นของเลขาธิการหรือของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐต้นสังกัด

2.3.2 อำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่ในการดำเนินการกับทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิด

พนักงานเจ้าหน้าที่ ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 นั้นมีอำนาจในการดำเนินการกับทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดมูลฐาน ซึ่งสามารถแบ่งอำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติงานทางด้านการสืบสวนสอบสวนได้ ดังนี้

2.3.2.1 อำนาจในการตรวจสอบเบื้องต้น

อำนาจในการตรวจสอบเบื้องต้นของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 นั้น คือ การตรวจรายงานการทำธุรกรรมเบื้องต้นเพื่อหาสิ่งบอกรหัสหรือข้อพิรุฑว่าในการทำธุรกรรมนั้นมีเหตุบ่งชี้ถึงพฤติการณ์อันเป็นการฟอกเงินหรือไม่ โดยเริ่มจากการรายงานข้อมูลการทำธุรกรรมมายังสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ซึ่งกฎหมายได้กำหนดวิธีการดำเนินการกับทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดซึ่งเป็นมาตรการทางแพ่ง โดยกำหนดให้มีการรายงานธุรกรรมของหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐและภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

1) **สถาบันการเงิน** มีหน้าที่ต้องรายงานธุรกรรมทางการเงิน เช่น การโอนเงิน การถอนเงิน การฝากเงินและปรากฏว่าธุรกรรมนั้นมีการใช้เงินสดที่มีจำนวนมากกว่าที่กำหนดในกฎกระทรวงหรือในกรณีที่เป็นธุรกรรมที่เกี่ยวกับทรัพย์สินที่มีมูลค่าเกินกว่าที่กำหนดในกฎกระทรวง หรือในกรณีที่เป็นธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย ไม่ว่าจะเป็เงินสดมีจำนวนเกินที่กำหนดในกฎกระทรวงหรือไม่ก็ตาม หรือเป็นธุรกรรมที่เกี่ยวกับทรัพย์สินที่มีมูลค่าเกินกว่าที่กำหนดในกฎกระทรวงหรือไม่ก็ตาม สถาบันการเงินนั้นต้องรายงานการทำธุรกรรมต่อสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน²⁶

การรายงานธุรกรรมของสถาบันการเงินนั้น ให้รายงานการทำธุรกรรมทุกรายการตามหลักเกณฑ์ กำหนดไว้ในกฎกระทรวง ฉบับที่ 2 (พ.ศ.2543) ข้อ 1 การรายงานการทำธุรกรรมของสถาบันการเงินต่อสำนักงาน ปปง. ในกรณีที่เป็นธุรกรรมตามมาตรา 13 (1) และ (1) ให้กระทำเฉพาะที่เป็นธุรกรรม ดังนี้

- (1) ธุรกรรมตามมาตรา 13 (1) มีจำนวนเงินสดตั้งแต่สองล้านบาทหรือกว่านั้นขึ้นไป
- (2) ธุรกรรมตามมาตรา 13 (2) มีมูลค่าทรัพย์สินตั้งแต่ห้าล้านบาทหรือกว่านั้นขึ้นไป

ดังนั้น สถาบันการเงินจะต้องรายงานธุรกรรมของลูกค้ำเฉพาะที่เป็นไปตามที่กำหนดในกฎหมายเท่านั้น แต่ถ้าสถาบันการเงินไม่ได้รายงานธุรกรรมที่ต้องรายงาน ให้สถาบันการเงินรายงานให้

²⁶ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542, มาตรา 13.

สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินทราบโดยไม่ชักช้า²⁷ ในกรณีนี้ หากเป็นธุรกรรมเงินสดหรือเป็นธุรกรรมเกี่ยวกับทรัพย์สินนั้นอาจจะไม่เกิดขึ้น เนื่องจากสถาบันการเงินต้องรายงานธุรกรรมต่อสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินเมื่อธุรกรรมนั้นมีการใช้เงินสดหรือทรัพย์สินเกินกว่าที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง แต่ในกรณีนี้อาจเกิดขึ้นได้หากเป็นธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยตามความในมาตรา 13(3) กล่าวคือ ในเบื้องต้นสถาบันการเงินอาจยังไม่มีข้อมูลแน่ชัดว่าเป็นธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยหรือไม่ จึงไม่ได้รายงานการทำธุรกรรมนั้นให้สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินทราบ แต่ต่อมาในภายหลังมีหลักฐานปรากฏว่าธุรกรรมนั้นเป็นธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย ดังกล่าวนี้อาจเป็นกรณีที่สถาบันการเงินต้องรายงานโดยไม่ชักช้า

2) สำนักงานที่ดิน นอกจากสถาบันการเงินมีหน้าที่ต้องรายงานการทำธุรกรรม สำนักงานที่ดินก็เป็นอีกหน่วยงานหนึ่งที่ต้องรายงานธุรกรรมต่อสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน เนื่องจากสำนักงานที่ดินเป็นอีกหน่วยงานที่ถูกใช้เป็นแหล่งฟอกเงินโดยการนำเงินที่ได้มาจากการกระทำความผิดมาเปลี่ยนสภาพเป็นที่ดินหรืออสังหาริมทรัพย์ โดยให้สำนักงานที่ดินกรุงเทพมหานคร สำนักงานที่ดินจังหวัด สำนักงานที่ดินสาขา และสำนักงานที่ดินอำเภอ มีหน้าที่ต้องรายงานต่อสำนักงาน เมื่อปรากฏว่ามีการขอจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์ที่สถาบันการเงินมิได้เป็นคู่กรณีและมีลักษณะดังต่อไปนี้²⁸

- (1) เมื่อมีการชำระด้วยเงินสดเป็นจำนวนเกินกว่าที่กำหนดในกฎกระทรวง
- (2) เมื่ออสังหาริมทรัพย์มีมูลค่าตามราคาประเมินเพื่อเรียกเก็บค่าธรรมเนียมจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมเกินกว่าที่กำหนดในกฎกระทรวง เว้นแต่เป็นการโอนในทางมรดกให้แก่ทายาทโดยธรรม หรือ
- (3) เมื่อเป็นธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย

ดังนั้น เมื่อปรากฏว่ามีการขอจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์มีการชำระด้วยเงินสดเป็นจำนวนเกินกว่าที่กำหนดในกฎกระทรวงหรือเมื่ออสังหาริมทรัพย์มีมูลค่าตามราคาประเมินเพื่อเรียกเก็บค่าธรรมเนียมจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมเกินกว่าที่กำหนดในกฎกระทรวงหรือเมื่อเป็นธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย สำนักงานที่ดินมีหน้าที่ต้องรายงานการทำธุรกรรมต่อสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน แต่ถ้าการทำธุรกรรมนั้นมีสถาบันการเงินเป็นคู่กรณีสำนักงานที่ดินไม่ต้องรายงานธุรกรรมนั้นก็ได้ หรือกรณีการโอนในทางมรดกให้แก่ทายาทโดยธรรม เมื่อมีการประเมินราคาอสังหาริมทรัพย์เพื่อเรียกเก็บ

²⁷ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542, มาตรา 14.

²⁸ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542, มาตรา 15.

ค่าธรรมเนียมจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมแม้ว่าจะเกินกว่าที่กำหนดในกฎกระทรวง สำนักงานที่ดินไม่ต้องรายงานให้สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินก็ได้

3) **ผู้ประกอบการวิชาชีพเกี่ยวกับการลงทุน** นอกจากสถาบันการเงินและสำนักงานที่ดินแล้ว ผู้ประกอบอาชีพในดำเนินการหรือให้คำแนะนำในการลงทุนหรือการเคลื่อนย้ายเงินทุนเป็นอีกอาชีพหนึ่งที่พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ได้กำหนดให้มีหน้าที่ต้องรายงานการทำธุรกรรมด้วย ในกรณีที่มีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าการทำธุรกรรมนั้นเกี่ยวข้องกับทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดหรือเป็นธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยและในกรณีที่ปรากฏว่ามีข้อเท็จจริงใดที่เกี่ยวข้องหรืออาจจะเป็นประโยชน์ในการยืนยันหรือยกเลิกข้อเท็จจริงเกี่ยวกับธุรกรรมที่ได้รายงานไปแล้ว ให้ ผู้ประกอบวิชาชีพเกี่ยวกับการลงทุน รายงานข้อเท็จจริงนั้นให้สำนักงานทราบโดยไม่ชักช้า²⁹

ดังนั้น ผู้ประกอบอาชีพดังกล่าว จึงมีหน้าที่ต้องรายงานต่อสำนักงานในกรณีมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่า การทำธุรกรรมนั้นเกี่ยวข้องกับทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดหรือเป็นธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย

4) **การรับรายงานธุรกรรมโดยทางอื่น** ซึ่งเป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กฎกระทรวงกำหนดไว้ตามมาตรา 48 วรรคสาม ได้แก่ การรายงานธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยโดยเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจตามกฎหมาย เช่น พนักงานสอบสวน เจ้าหน้าที่ของสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน เจ้าหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด หรือเป็นกรณีที่ประชาชนเป็นผู้ให้ข้อมูลข่าวสารเพื่อป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ตามมาตรา 25(4) เป็นต้น ซึ่งแนวทางปฏิบัติเป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

เมื่อได้รับรายงานและข้อมูลเกี่ยวกับการทำธุรกรรม พนักงานเจ้าหน้าที่ที่จะต้องทำการตรวจสอบพยานหลักฐานตามที่หน่วยงานหรือบุคคลข้างต้นได้รายงานมาว่าเป็นข้อมูลที่เข้าหลักเกณฑ์ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 หรือไม่ และอยู่ในอำนาจหน้าที่ของสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินหรือไม่ โดยพิจารณาอำนาจของสำนักงาน ปปง. ซึ่งมีดังนี้³⁰

²⁹ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542, มาตรา 16.

³⁰ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542, มาตรา 40 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2551.

- (1) ดำเนินการให้เป็นไปตามมติของคณะกรรมการและคณะกรรมการธุรกรรม และปฏิบัติงานธุรกรรมอื่น
- (2) รับรายงานการทำธุรกรรมที่ส่งให้ตามหมวด 2 และแจ้งตอบการรับรายงาน รวมทั้งการรับรายงานและข้อมูลเกี่ยวกับการทำธุรกรรมที่ได้มาโดยทางอื่น
- (3) รับหรือส่งรายงานหรือข้อมูลเกี่ยวกับการทำธุรกรรมเพื่อปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่น
- (4) เก็บรวบรวม ติดตาม ตรวจสอบ ศึกษา และวิเคราะห์รายงานและข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับการทำธุรกรรม
- (5) เก็บรวบรวมพยานหลักฐานเพื่อดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้
- (6) จัดให้มีโครงการที่เกี่ยวกับการเผยแพร่ความรู้ การให้การศึกษา และฝึกอบรม ในด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้ หรือช่วยเหลือหรือสนับสนุนทั้งภาครัฐและภาคเอกชนให้มีการจัดโครงการดังกล่าว
- (7) ปฏิบัติการอื่นตามพระราชบัญญัตินี้หรือตามกฎหมายอื่น

ดังนั้น เมื่อได้รับรายงานธุรกรรมหรือได้รับรายงานคดีจากบุคคลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง พนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งได้รับการแต่งตั้งตามกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน มีหน้าที่ตรวจสอบรายงานการทำธุรกรรมหรือรายงานคดี ซึ่งพนักงานเจ้าหน้าที่จะต้องพิจารณาในเรื่องความผิดมูลฐานว่าเป็นไปตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542 หรือไม่ นอกจากนั้นต้องพิจารณาในเรื่องอำนาจหน้าที่ และการดำเนินการกับทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด เมื่อได้พิจารณาในเบื้องต้นแล้วเห็นว่ารายงานธุรกรรมหรือรายงานคดีที่ส่งมาอยู่ในอำนาจของสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน และมีสิ่งบอเหตุว่าธุรกรรมนั้นเกี่ยวข้องหรืออาจเกี่ยวข้องกับการฟอกเงินพนักงานเจ้าหน้าที่จะต้องปฏิบัติ ดังนี้

กรณีมีเหตุอันควรสงสัยและมีพยานหลักฐานอันสมควรว่าธุรกรรมใดเกี่ยวข้องหรืออาจเกี่ยวข้องหรืออาจเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดมูลฐานหรือความผิดฐานฟอกเงิน ให้รายงานเพื่อเสนอให้คณะกรรมการธุรกรรม หรือเลขาธิการ แล้วแต่กรณีพิจารณาสั่งเป็นหนังสือ ให้ยับยั้งการทำธุรกรรมนั้น เมื่อคณะกรรมการธุรกรรมเห็นว่าเป็นกรณีที่มีเหตุอันควรสงสัยและมีพยานหลักฐานอันสมควรว่าธุรกรรมใดเกี่ยวข้องหรืออาจเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดมูลฐานหรือความผิดฐานฟอกเงิน ให้คณะกรรมการธุรกรรมมีอำนาจสั่งเป็นหนังสือยับยั้งการทำธุรกรรม

นั้นไว้ก่อนได้ภายในเวลาที่กำหนดแต่ไม่เกิน 3 วันทำการและในกรณีจำเป็นหรือเร่งด่วน เลขาธิการ จะสั่งยับยั้งการทำธุรกรรมไปก่อน แล้วรายงานต่อคณะกรรมการธุรกรรมก็ได้³¹

แต่ถ้าเหตุดังกล่าวถึงขั้น มีพยานหลักฐานเป็นที่เชื่อได้ว่าเป็นการทำธุรกรรมที่ เกี่ยวข้องหรืออาจเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดมูลฐานหรือความผิดฐานฟอกเงิน ก็ให้รายงาน เพื่อเสนอให้คณะกรรมการธุรกรรมพิจารณาสั่งเป็นหนังสือ ให้ยับยั้งการทำธุรกรรมนั้นไว้ชั่วคราว ไม่เกิน 10 วันทำการ³²

กรณีมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่า การทำธุรกรรมนั้น อาจมีการโอน จำหน่าย ยักย้าย ปกปิด หรือซ่อนเร้นทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด ให้พนักงานเจ้าหน้าที่รับรายงาน คณะกรรมการธุรกรรมหรือเลขาธิการภายใน 7 วันนับแต่วันพบเหตุ³³ เมื่อคณะกรรมการธุรกรรม ได้ตรวจสอบรายงานและข้อมูลเกี่ยวกับการทำธุรกรรมหากมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าอาจมีการโอน จำหน่าย ยักย้าย ปกปิด หรือซ่อนเร้นทรัพย์สินใด ที่เป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด ให้ คณะกรรมการธุรกรรมมีอำนาจสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สินนั้นไว้ชั่วคราวมีกำหนดไม่เกิน 90 วัน ใน กรณีจำเป็นหรือเร่งด่วน เลขาธิการจะสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สินไปก่อนแล้วรายงานต่อ คณะกรรมการธุรกรรม³⁴

แต่ถ้าพนักงานเจ้าหน้าที่พิจารณาแล้วเห็นว่าพยานหลักฐานที่ได้รับรายงานมา ยัง ไม่เพียงพอต่อการที่จะบ่งชี้ว่าบุคคลเป้าหมายนั้นเกี่ยวข้องกับการทำธุรกรรมฟอกเงินหรือไม่ พนักงานเจ้าหน้าที่ก็ต้องเริ่มการตรวจสอบเบื้องต้นเพื่อที่จะนำรายงานธุรกรรมหรือรายงานคดี เสนอต่อคณะกรรมการธุรกรรมหรือเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน เพื่อให้มีคำสั่งมอบหมายพนักงานเจ้าหน้าที่ให้มีอำนาจตรวจสอบธุรกรรมและทรัพย์สินของ ผู้กระทำความผิดและบุคคลที่เกี่ยวข้อง ดังนั้น ก่อนที่จะนำรายงานธุรกรรมหรือรายงานคดีเสนอ ต่อคณะกรรมการธุรกรรมพนักงานเจ้าหน้าที่จะต้องทำการเก็บรวบรวมพยานหลักฐานเบื้องต้น และทำบันทึกการหาข่าวของบุคคลเป้าหมายและรายละเอียดแห่งทรัพย์สินของบุคคลเป้าหมาย ทั้งก่อนเกิดเหตุ ขณะเกิดเหตุ และหลังเกิดเหตุ อันการรวบรวมพยานหลักฐานเบื้องต้นก่อนที่

³¹ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542, มาตรา 35 แก้ไขเพิ่มเติมโดย พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2551.

³² พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542, มาตรา 36 แก้ไขเพิ่มเติมโดย พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2551.

³³ กฎกระทรวงฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2543) ออกตามความในพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการ ฟอกเงิน พ.ศ. 2542, ข้อ 1.

³⁴ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542, มาตรา 48.

เลขาธิการ ปปง. จะมีคำสั่งมอบหมายพนักงานเจ้าหน้าที่ นั้นอาศัยอำนาจของสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน กล่าวคือ อำนาจในการรับหรือส่งรายงานหรือข้อมูลเกี่ยวกับการทำธุรกรรมเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่น เก็บรวบรวม ติดตาม ตรวจสอบ ศึกษา และวิเคราะห์รายงานและข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับการทำธุรกรรม เก็บรวบรวมพยานหลักฐานเพื่อดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้³⁵ แต่มีนักกฎหมายบางท่านเห็นว่าพนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. ไม่มีอำนาจตรวจสอบเบื้องต้นถ้ายังไม่มีคำสั่งมอบหมายเป็นหนังสือจากเลขาธิการ ปปง. และจะอาศัยอำนาจตามมาตรา 40 ซึ่งเป็นอำนาจเฉพาะของสำนักงาน ปปง. มาเป็นอำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่ในการตรวจสอบเบื้องต้นไม่ได้ เนื่องจากบทบัญญัติที่กล่าวถึงอำนาจหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. นั้นคือตามมาตรา 38 และ 38/1 เท่านั้นและพนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. จะมีอำนาจก็ต่อเมื่อได้รับมอบหมายเป็นหนังสือจากเลขาธิการ ปปง. ก่อน

2.3.2.2 อำนาจในการสืบสวนสอบสวนหลังจากมีคำสั่งมอบหมายจากเลขาธิการ ปปง.

เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ได้นำข้อมูลและพยานหลักฐานเบื้องต้นเกี่ยวกับบุคคลเป้าหมายว่ามีพฤติการณ์เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดมูลฐานและพยานหลักฐานเบื้องต้นเกี่ยวกับทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดเสนอต่อคณะกรรมการธุรกรรมหรือเลขาธิการ ปปง. เมื่อคณะกรรมการธุรกรรมพิจารณาพยานหลักฐานเบื้องต้นแล้วเห็นว่าผู้กระทำความผิดได้กระทำความผิดมูลฐานจริง คณะกรรมการธุรกรรมก็จะมีมติมอบหมายพนักงานเจ้าหน้าที่ให้ทำการตรวจสอบธุรกรรมทางการเงินและทรัพย์สินของผู้กระทำผิดและบุคคลที่เกี่ยวข้อง โดยเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินจะออกคำสั่งมอบหมายพนักงานเจ้าหน้าที่ให้ตรวจทรัพย์สินของผู้กระทำความผิดและบุคคลที่เกี่ยวข้องต่อไปโดยอำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่จะเกิดขึ้นเมื่อได้มีคำสั่งมอบหมายเป็นหนังสือจากเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ซึ่งทำให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจดังต่อไปนี้³⁶

1) มีหนังสือสอบถามหรือเรียกให้สถาบันการเงิน ส่วนราชการ องค์การ หรือหน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ แล้วแต่กรณี ส่งเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องมาเพื่อให้ถ้อยคำ ส่งคำชี้แจงเป็นหนังสือ หรือส่งบัญชี เอกสาร หรือหลักฐานใด ๆ มาเพื่อตรวจสอบหรือเพื่อประกอบการพิจารณา

³⁵ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542, มาตรา 40(3)(4)(5).

³⁶ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542, มาตรา 38.

2) มีหนังสือสอบถามหรือเรียกบุคคลใด ๆ มาเพื่อให้ถ้อยคำ ส่งคำชี้แจงเป็นหนังสือหรือส่งบัญชี เอกสาร หรือหลักฐานใด ๆ มาเพื่อตรวจสอบหรือเพื่อประกอบการพิจารณา

3) เข้าไปในเคหสถาน สถานที หรือยานพาหนะใด ๆ ที่มีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการ ซุกซ่อนหรือเก็บรักษาทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด หรือพยานหลักฐานที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดฐานฟอกเงิน เพื่อตรวจค้นหรือเพื่อประโยชน์ในการติดตาม ตรวจสอบ หรือยึดหรืออายัดทรัพย์สินหรือพยานหลักฐาน เมื่อมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าหากเนิ่นนานช้ากว่าจะเอาหมายค้นมาได้ทรัพย์สินหรือพยานหลักฐานดังกล่าวนั้นจะถูกยกย้าย ซุกซ่อน ทำลาย หรือทำให้เปลี่ยนแปลงสภาพไปจากเดิม ในการปฏิบัติหน้าที่ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ที่ได้รับมอบหมายแสดงเอกสารมอบหมายและบัตรประจำตัวต่อบุคคลที่เกี่ยวข้อง

ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคุณสมบัติ การแต่งตั้ง การปฏิบัติหน้าที่ และการกำกับดูแลการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 พ.ศ. 2543 หมวดที่ 2 ข้อ 11 ได้กำหนดให้การมีหนังสือสอบถามหรือเรียกให้หน่วยงานหรือบุคคลมาให้ถ้อยคำ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่แจ้งเลขາธิการหรือรองเลขาธิการซึ่งเลขาธิการมอบหมายทราบก่อนดำเนินการ เว้นแต่เป็นกรณีจำเป็นหรือเร่งด่วน ให้ดำเนินการไปก่อนแล้วรายงานให้ทราบโดยเร็ว โดยหนังสือมอบหมายหน้าที่นั้นต้องระบุชื่อ ตำแหน่ง สังกัด และอำนาจที่ได้รับมอบหมาย และหลังจากการปฏิบัติหน้าที่ พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องจัดทำรายงานตามแบบที่เลขาธิการกำหนด แล้วส่งรายงานให้เลขาธิการทราบภายใน 15 วัน นับแต่วันที่ได้ปฏิบัติหน้าที่ สำหรับการเข้าไปในเคหสถาน สถานที หรือยานพาหนะใด ๆ ระเบียบดังกล่าว ข้อ 12 ได้กำหนดให้การปฏิบัติหน้าที่นั้น พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องแจ้งเลขาธิการหรือรองเลขาธิการซึ่งเลขาธิการมอบหมายทราบก่อนดำเนินการ เว้นแต่เป็นกรณีจำเป็นหรือเร่งด่วน ให้ดำเนินการไปก่อนแล้วรายงานให้ทราบโดยเร็ว และในกรณีที่เป็นการค้นเคหสถาน สถานทีหรือยานพาหนะใด ๆ ต้องแสดงเอกสารมอบหมายและบัตรประจำตัวต่อผู้ครอบครองหรือผู้ดูแลสถานทีนั้น ถ้าหาผู้นั้นไม่พบให้แสดงต่อบุคคลที่อยู่ในสถานทีนั้น ก่อนลงมือค้นให้แสดงความบริสุทธิ์ก่อน และให้ค้นต่อบุคคลดังกล่าว หรือถ้าหาบุคคลดังกล่าวไม่ได้ ก็ให้ค้นต่อหน้าอย่างน้อย 2 คน ซึ่งพนักงานเจ้าหน้าที่ได้ขอร้องให้มาเป็นพยาน เมื่อทำการค้นแล้วให้บันทึกรายละเอียดแห่งการค้น และบัญชีสิ่งของที่ค้นได้แล้วอ่านให้บุคคลผู้ครอบครองหรือผู้ดูแลสถานที หรือบุคคลที่อยู่ในสถานทีนั้นหรือบุคคลอื่นอย่างน้อย 2 คนซึ่งเป็นพยานฟังและลงลายมือชื่อรับรองไว้ หากบุคคลดังกล่าวไม่ลงลายมือชื่อให้หมายเหตุไว้ในบันทึกการค้น หลังจากนั้นจัดทำรายงานตามแบบที่เลขาธิการกำหนด แล้วส่งรายงานพร้อมสำเนาบันทึกการค้นและบัญชีสิ่งของให้เลขาธิการทราบภายใน 15 วันนับแต่วันที่ค้น

นอกจากนี้กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ยังได้กำหนดหลักเกณฑ์ในการเก็บรักษาและใช้ประโยชน์จากข้อมูลที่ได้มาอีกด้วย กล่าวคือบรรดาข้อมูลที่ได้มาจาก การให้ถ้อยคำ คำชี้แจงเป็นหนังสือ บัญชี เอกสาร หรือหลักฐานใดๆ ที่มีลักษณะเป็นข้อมูลเฉพาะของบุคคล สถาบันการเงิน ส่วนราชการ องค์การหรือหน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจให้เลขาธิการ ปปง. เป็นผู้รับผิดชอบในการจัดเก็บรักษาและใช้ประโยชน์จากข้อมูลนั้น

ในการตรวจสอบทรัพย์สิน การรวบรวมข้อมูลและเอกสารหลักฐานประกอบการตรวจรายงานการทำธุรกรรม การขอทราบข้อเท็จจริงและเอกสารหลักฐานเพื่อให้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับทรัพย์สิน อาชีพ รายได้ ของผู้ถูกตรวจสอบ การติดตามร่องรอยทางบัญชีเพื่อค้นหาที่มาและที่ไปของเงินฝาก การสอบปากคำผู้ถูกตรวจสอบ ผู้ที่อาจอ้างว่าเป็นเจ้าของทรัพย์สินหรือผู้เกี่ยวข้อง การวิเคราะห์ทรัพย์สินเพื่อหาทรัพย์สินที่ผู้ถูกตรวจสอบมีเกินกว่าฐานะ หรือความสามารถในการประกอบอาชีพ และต้องทำการสรุปสำนวนการตรวจสอบทรัพย์สินพร้อมความเห็น ซึ่งจากกระบวนการข้างต้นสามารถแบ่งการดำเนินการเป็น 3 ขั้นตอน คือ การสืบสวน การสืบสวนพิเศษ และการสอบสวน ดังนี้³⁷

1) การสืบสวน คือการแสวงหาข้อเท็จจริงและพยานหลักฐาน เพื่อที่จะทราบรายละเอียดแห่งความผิด ซึ่งมีด้วยกันหลายวิธี เช่น การสะกดรอย การตรวจสอบทางทะเบียนและการเงิน การใช้สายลับและแหล่งข่าวอื่นๆ ซึ่งบางครั้งต้องใช้เทคนิคพิเศษประกอบการสืบสวนรวบรวมพยานหลักฐาน

ในการสืบสวนพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ทำการสืบสวนต้องพิจารณาได้ว่าพยานหลักฐานใดมีความน่าเชื่อถือสามารถพิสูจน์ความผิดในชั้นศาลได้ ดังนั้น พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องมีความรู้เกี่ยวกับกฎหมายพยานหลักฐานพอสมควร เช่น พยานเอกสาร พยานวัตถุ และพยานบุคคล เป็นต้น และเมื่อทราบว่าพยานหลักฐานใดมีความสำคัญที่ต้องใช้พิสูจน์ความผิด พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ทำการสืบสวนต้องแสวงหาพยานหลักฐานซึ่งแสวงหาได้จาก พฤติการณ์ในการกระทำความผิด ประวัติบุคคลต้องสงสัย ลักษณะการกระทำความผิด รายงานการสืบสวน รายงานข่าวสารหรือแหล่งข่าวต่างๆ

เนื่องจากการสืบสวนหาพยานหลักฐานความผิดเกี่ยวกับการฟอกเงินนั้น พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องคำนึงถึงฐานความผิดที่จะดำเนินการกับผู้กระทำความผิดซึ่งปัจจุบันมี 11

³⁷ สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน, คู่มือพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542, หน้า 38.

มูลฐาน ดังนั้น ผู้สืบสวนต้องทราบองค์ประกอบของฐานความผิดนั้นๆ และในกรณีการกระทำผิดตามกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินนั้นต้องดำเนินการแยกเป็น 2 ทาง คือ ทางแพ่งและทางอาญา ในทางแพ่งนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง คือ สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน สำนักงานอัยการสูงสุด และศาล ในทางอาญานั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง คือ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน สำนักงานอัยการสูงสุด และศาล ดังนั้น ในการสืบสวนต้องมีการแยกสำนวนคดีแพ่งกับคดีอาญาเป็นคนละส่วนกัน

ในการสืบสวนคดีฟอกเงินมีขั้นตอนดำเนินการดังต่อไปนี้

1.1 การประมวลและวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น คือการที่สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินได้รับข้อมูลหรือรายงานธุรกรรมตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542

(1) การแจ้งเบาะแสหรือข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้องกับทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำ ความผิด หรือการกระทำ ความผิดมูลฐาน หรือความผิดฐานฟอกเงิน หรือพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับทรัพย์สิน หรือการกระทำ ความผิดมูลฐาน หรือความผิดฐานฟอกเงิน ซึ่งได้รับข้อมูลจากเอกชน ผ่านช่องทางต่างๆ ได้แก่ การแจ้งข้อมูลด้วยตนเอง ไม่ว่าจะผ่านทางโทรศัพท์ โทรสาร อินเทอร์เน็ต ไปรษณีย์ หรือการมาพบเจ้าหน้าที่ด้วยตนเอง

(2) การรายงานข้อมูลการทำธุรกรรมจากสถาบันการเงินหรือหน่วยงานอื่นๆ ซึ่งมีหน้าที่ต้องรายงานตามกฎหมาย

(3) การประสานข้อมูลหรือรายงานเกี่ยวกับการทำธุรกรรมจากหน่วยงานด้านการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินต่างประเทศ

(4) การรายงานผลการสืบสวนตามโครงการจัดชุดสืบสวนของหน่วยงานภายนอก สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

(5) การรายงานตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการประสานงานในการปฏิบัติตาม พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 พ.ศ. 2544

โดยมีขั้นตอนการปฏิบัติงานในขั้นนี้คือ การรวบรวมข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานต่างๆ ที่ได้รับมาในเบื้องต้น และดำเนินการวิธีทางข้อมูล โดยการสกัดข้อมูลบันทึกข้อมูลเข้าสู่สารบรรณทะเบียนเอกสารอิเล็กทรอนิกส์

เมื่อได้รับข้อมูลหรือรายงานการทำธุรกรรม ทรัพย์สิน หรือบุคคลที่มีพฤติกรรมการกระทำ ความผิดมูลฐาน หรือความผิดฐานฟอกเงินหรือผู้เกี่ยวข้องกับ การกระทำ หรือผู้มี

พฤติการณ์ดังกล่าว ให้ดำเนินการศึกษาข้อเท็จจริงเบื้องต้นและพยานหลักฐานในชั้นต้น อีกทั้งตรวจสอบจากฐานข้อมูลการกระทำความผิดมูลฐาน แล้วนำมาพิจารณาโดยใช้กรรมวิธีทางการข่าว คือ ประเมินค่าของข้อมูลข่าวสาร ว่ามีความน่าเชื่อถือหรือไม่เพียงใด และนำมาพิจารณาประกอบกับข้อกฎหมาย แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 และกฎหมายอื่นๆ ว่ามีการกระทำความผิดประกอบความผิดตามกฎหมายใด หรือไม่ อย่างไร โดยให้พิจารณาถึงรายละเอียดที่เกี่ยวข้องกับเบาะแสที่รับแจ้งว่ามีข้อมูลที่ชัดเจนหรือไม่ ผู้ถูกร้องเรียนหรือถูกรายงาน เคยมีประวัติหรือพฤติการณ์เกี่ยวกับการกระทำความผิดมูลฐาน หรือความผิดฐานฟอกเงินหรือไม่ นอกจากนี้ ต้องพิจารณาว่าพยานหลักฐานที่กล่าวอ้างมีความน่าเชื่อถือ หรือสามารถพิสูจน์ทราบได้หรือไม่ เพียงไร หรือมีพยานแวดล้อมกรณีใดๆ อีกหรือไม่ จากนั้นดำเนินการวิเคราะห์และประมวลผลข้อมูลเบื้องต้น สรุปรายงานเสนอต่อผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้น เพื่อพิจารณาสั่งการตามอำนาจหน้าที่

1.2 การดำเนินการตรวจสอบ สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน มีฐานข้อมูลภายในและฐานข้อมูลที่ได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการตรวจสอบฐานข้อมูลเพื่อพิสูจน์ทราบข้อมูลเบื้องต้นดังนี้

- (1) ตรวจสอบข้อมูลทะเบียนราษฎร (ทร.14)
- (2) ตรวจสอบข้อมูลทะเบียนยาเสพติด (สำนักงาน ป.ป.ส.)
- (3) ตรวจสอบข้อมูลหนังสือเดินทางและประวัติการเดินทางเข้าออกราชอาณาจักร (สำนักงาน ป.ป.ส.)
- (4) ตรวจสอบข้อมูลทะเบียนพาณิชย์ (ระบบ BOL)
- (5) ตรวจสอบรายงานธุรกรรมสงสัย (ระบบ AERS)
- (6) ตรวจสอบข้อมูลทะเบียนรถยนต์ (กรมการขนส่งทางบก)
- (7) ตรวจสอบข้อมูลเกี่ยวกับทรัพย์สิน ประเภทบัญชีเงินฝากธนาคารไปยังธนาคารพาณิชย์ ตรวจสอบที่ดินและอาคารไปยังสำนักงานที่ดินพื้นที่เป้าหมาย

1.3 การแสวงหาข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานเพิ่มเติม

- (1) การประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อพิสูจน์ทราบและรวบรวมข้อมูลข่าวสาร (Coordination)
- (2) สัมภาษณ์ตามข้อมูลที่ได้มา (Casing)
- (3) สะกดรอย (Surveillance)

(4) จัดตั้งแหล่งข่าว ทำการควบคุมดูแลและจำกัดข่าวสาร การใช้สายลับและเจ้าหน้าที่อำพราง (Informant Handing/ Undercover Operation)

(5) สืบสวนโดยใช้เทคนิคพิเศษต่างๆ ได้แก่ การทำ MI (Mail Intercept) ทั้งจดหมายพัสดุภัณฑ์ และจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (e-mail) การทำ TI (Telephone Intercept) ทั้งระบบพื้นฐานและระบบเครือข่าย การทำ FI (Fax Intercept) คือการดักข้อมูลข่าวสารทางโทรสาร

(6) การลงนาม สัมภาษณ์ สอบปากคำบุคคลที่เกี่ยวข้อง (Debriefing)

(7) นิติวิทยาศาสตร์ (Forensic Science)

(8) สืบสวนทางการเงินและการติดตามร่องรอยจากเอกสารทางการเงิน (Forensic Accountance)

(9) การส่งของกลางภายใต้การควบคุม (Control Delivery)

1.4 การศึกษาและวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการทำธุรกรรม ทรัพย์สินและบุคคลที่เกี่ยวข้อง โดยการดำเนินศึกษาและวิเคราะห์ความสัมพันธ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นทั้งในด้านธุรกรรม ทรัพย์สิน และเป้าหมายการสืบสวนตลอดจนผู้ที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับเป้าหมายในทุกๆ ด้าน และจัดทำรายงานการวิเคราะห์ ในรูปแบบภาพแสดงความสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ได้รับการสนับสนุนจากการตรวจสอบฐานข้อมูลต่างๆ ประกอบรายงานการสืบสวน

สูตรการวิเคราะห์รายได้ที่ได้จากการกระทำผิด ซึ่งสามารถตั้งเป็นสูตรในการคำนวณ คือ $\text{ทรัพย์สินที่มีเกินฐานะ} = (\text{ทรัพย์สิน} + \text{รายจ่าย}) - (\text{รายได้สุทธิ} + \text{หนี้สิน})$

1.5 การประมวลผลและวิเคราะห์ข่าวสารและการส่งต่อข้อมูลไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอก โดยการดำเนินการประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสืบสวน รายงานวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของทรัพย์สินและพฤติการณ์การกระทำผิดมูลฐานหรือความผิดฐานฟอกเงิน ประกอบข้อมูลการตรวจสอบจากฐานข้อมูลต่างๆ

สำหรับกรณีที่ได้รับการร้องขอความร่วมมือจากหน่วยงานต่างประเทศให้ตรวจสอบการทำธุรกรรม เมื่อได้รับการร้องขอให้ดำเนินการรายงานเข้าสู่การพิจารณาของคณะกรรมการธุรกรรมหรือเลขาธิการ แล้วรายงานผลไปยังประเทศที่ร้องขอ

2) การสืบสวนพิเศษ การสืบสวนพิเศษใช้ในกรณีที่ พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องการเข้าถึงลูกค้าของสถาบันการเงิน การเข้าถึงข้อมูลทางการสื่อสาร หรือการเข้าถึงข้อมูลทางคอมพิวเตอร์ ซึ่งตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ได้ให้อำนาจพนักงานเจ้าหน้าที่สามารถดำเนินการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร ดังนี้ ในกรณีที่มีเหตุอันควรเชื่อได้ว่า

บัญชีลูกค้าของสถาบันการเงิน เครื่องมือหรืออุปกรณ์ในการสื่อสาร หรือเครื่องคอมพิวเตอร์ใด ถูกใช้หรืออาจถูกใช้เพื่อประโยชน์ในการกระทำความผิดฐานฟอกเงิน พนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งเลขาธิการมอบหมายเป็นหนังสือจะยื่นคำขอฝ่ายเดียวต่อศาลแพ่ง เพื่อมีคำสั่งอนุญาตให้พนักงานเจ้าหน้าที่เข้าถึงบัญชี ข้อมูลทางการสื่อสาร หรือข้อมูลคอมพิวเตอร์เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลดังกล่าวนั้นก็ได้อ และศาลจะสั่งอนุญาตให้พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ยื่นคำขอดำเนินการโดยใช้เครื่องมือหรืออุปกรณ์ใด ๆ ตามที่เห็นสมควรก็ได้ แต่ทั้งนี้ให้อนุญาตได้คราวละไม่เกินเก้าสิบวัน เมื่อศาลได้สั่งอนุญาตแล้ว ผู้เกี่ยวข้องกับบัญชี ข้อมูลทางการสื่อสารหรือข้อมูลคอมพิวเตอร์ตามคำสั่งดังกล่าว จะต้องให้ความร่วมมือกับพนักงานเจ้าหน้าที่ ปง. ³⁸ สำหรับการสืบสวนพิเศษมีแนวทางในการปฏิบัติดังต่อไปนี้

(1) การยื่นคำขอฝ่ายเดียว ในการยื่นคำขอฝ่ายเดียว ผู้ยื่นขอต้องเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งได้รับมอบหมายเป็นหนังสือจากเลขาธิการ และในการมอบหมายเป็นหนังสือนั้นต้องระบุให้ชัดเจนว่า วัตถุประสงค์ให้เข้าถึงประเภทใดและใช้วิธีการเข้าถึงชนิดใดโดยให้ครอบคลุมถึงประโยชน์ในการรวบรวมพยานหลักฐานและความจำเป็นของข้อมูลที่เกี่ยวข้อง พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องแสดงเหตุผลและความจำเป็นประกอบพยานหลักฐานตามสมควรเสนอต่อศาล ในการสั่งตามคำขอนั้น ศาลอาจจะให้พนักงานเจ้าหน้าที่นำอุปกรณ์ เครื่องใช้ในการดำเนินการตามคำขอแสดงต่อศาลก็ได้

(2) รายละเอียดคำขอ ต้องระบุชื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ที่จะดำเนินการตามคำขอ และระบุให้ชัดเจนถึงวัตถุประสงค์ของการเข้าถึงข้อมูลและวิธีการเข้าถึงข้อมูล มีคำรับรองของเลขาธิการหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ว่าข้อมูลที่จะได้จากการดำเนินการตามคำขอนั้นเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดฐานฟอกเงินอย่างไร มีการรายงานการสืบสวนสอบสวนหรือรายงานข้อเท็จจริงและพฤติการณ์ต่างๆ ซึ่งเกี่ยวข้องกับการดำเนินการตามคำขอ นอกจากนั้น ต้องมีการระบุชื่อหรือรูปพรรณและสถานภาพของบุคคล เครื่องมือ อุปกรณ์หรืออื่นๆ ที่ต้องถูกดำเนินการตามคำขอเท่าที่จำเป็นหรือพอสมควรแก่ศาลที่จะกำหนดในคำสั่งได้

(3) การนำพยานหลักฐานฐานไปใช้และการตรวจสอบ พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องเก็บรักษาข้อมูลที่ได้จากการดำเนินการตามคำขอที่ศาลอนุญาตไว้ในที่ปลอดภัย มีการป้องกันมิให้มีการเปลี่ยนแปลงแก้ไขในภายหลังเป็นอันขาด ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคุณสมบัติ การแต่งตั้ง การปฏิบัติหน้าที่และการกำกับดูแลการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 พ.ศ. 2543 หมวดที่ 2 ข้อ 13 นั้น

³⁸ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542, มาตรา 46.

ได้กำหนดการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่เมื่อศาลได้อนุญาตตามมาตรา 46 โดยให้พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องแจ้งเลขอาธิการหรือรองเลขอาธิการซึ่งเลขอาธิการมอบหมายทราบก่อนดำเนินการ เว้นแต่เป็นกรณีจำเป็นหรือเร่งด่วน ให้ดำเนินการไปก่อนแล้วรายงานให้ทราบโดยเร็ว พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องจัดทำหนังสือโดยระบุชื่อ ตำแหน่ง สังกัดและคำสั่งอนุญาตของศาล เพื่อแสดงต่อบุคคลที่เกี่ยวข้องกับบัญชีข้อมูลการทางการสื่อสารหรือข้อมูลคอมพิวเตอร์ นอกจากนี้ต้องจัดทำหนังสือโดยระบุรายละเอียดเท่าที่มีเกี่ยวกับบัญชีของลูกค้ำสถาบันการเงิน ข้อมูลเกี่ยวกับเครื่องมือหรืออุปกรณ์ในการสื่อสารหรือเครื่องคอมพิวเตอร์ใดๆ ที่ต้องการเข้าถึง เพื่อแสดงต่อบุคคลที่เกี่ยวข้อง เมื่อผู้นั้นร้องขอ หลังจากนั้นจัดทำรายงานตามแบบที่เลขอาธิการกำหนด แล้วรายงานดังกล่าวพร้อมด้วยสารบบคดีและบันทึกรายละเอียดต่างๆ ให้เลขอาธิการทราบภายใน 15 วันนับแต่วันที่ได้ปฏิบัติหน้าที่ รายงานนั้นให้เลขอาธิการเป็นผู้รับผิดชอบในการเก็บรักษาและใช้ประโยชน์

3) การสอบสวน

การสอบสวน หมายความว่า การสอบสวนตามกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา หรือตามกฎหมายอื่น และให้หมายรวมถึงการแสวงหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการกระทำความผิดกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินด้วย³⁹

ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาตรา 2(11) “การสอบสวน” หมายความว่า การรวบรวมพยานหลักฐาน และการดำเนินการทั้งหลายอื่นตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้ ซึ่งพนักงานสอบสวนได้ทำไปเกี่ยวกับความผิดที่กล่าวหา เพื่อที่จะทราบข้อเท็จจริงหรือการพิสูจน์ความผิด และเพื่อจะเอาตัวผู้กระทำความผิดมาฟ้องโทษ

ดังนั้น ในการสอบสวนพนักงานเจ้าหน้าที่ต้องสอบสวนบันทึกคำให้การของผู้ต้องหา บันทึกคำให้การของผู้ถูกจับกุม บันทึกคำให้การของผู้รู้เห็นเหตุการณ์ ตรวจสถานที่เกิดเหตุและบันทึก ทำแผนที่เกิดเหตุและถ่ายภาพที่เกิดเหตุ ตรวจสอบการใช้โทรศัพท์ ตรวจสอบเอกสารทางทะเบียนต่างๆ ตรวจสอบประวัติบุคคลที่เกี่ยวข้อง ตรวจสอบหลักฐานทางทรัพย์สิน และหากเห็นว่ายังขาดพยานหลักฐานใดก็ต้องดำเนินการแสวงหาพยานหลักฐานเพิ่มเติม หลังจากนั้นนำข้อมูลที่ได้จากการสอบสวนมาตรวจสอบกับหลักฐานที่มีอยู่ซึ่งอาจจะเป็นหลักฐานทางทรัพย์สิน เช่น ทะเบียนพาณิชย์หรือนิติบุคคล บัญชีธนาคาร ทรัพย์สินไม่ว่าจะเป็น อสังหาริมทรัพย์หรือสังหาริมทรัพย์ หลักฐานการเสียภาษีเงินได้จากกรมสรรพากร กรมธรรม์

³⁹ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการประสานงานในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 พ.ศ. 2544, ข้อ 2.

ประกันชีวิต กรรมธรรม์ประกันภัย หุ่น พันธบัตร ยานพาหนะ โทรศัพท์เคลื่อนที่หรือเครื่องมือสื่อสารอื่นๆ เป็นต้น หรืออาจจะเป็นหลักฐานทางทะเบียน เช่น ทะเบียนบ้าน บัตรประจำตัวประชาชน ทะเบียนสมรส ทะเบียนหย่า หลักฐานการเปลี่ยนชื่อตัว ชื่อสกุล หนังสือเดินทาง ทะเบียนอาวุธปืน ทะเบียนประวัติอาชญากรรม หมายจับ การต้องโทษ ทะเบียนยานพาหนะ ทะเบียนผู้เช่าหรือผู้ใช้โทรศัพท์หรือเครื่องมือสื่อสารอื่นๆ เป็นต้น เพื่อพิจารณาคำให้การที่ได้จากการสอบสวนกับหลักฐานทางทรัพย์สินและทางทะเบียนที่มีอยู่ว่าตรงกันหรือไม่ อย่างไร

เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการสืบสวนสอบสวนเสร็จสิ้นและปรากฏหลักฐานเป็นที่เชื่อได้ว่าเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องทำรายงานการสืบสวนสอบสวน ประกอบพยานหลักฐานและนำเสนอต่อที่ประชุมคณะกรรมการธุรกรรม เพื่อคณะกรรมการธุรกรรมจะได้ทำการตรวจสอบธุรกรรมหรือทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด⁴⁰ หากกรณี ปรากฏหลักฐานเป็นที่เชื่อได้ว่าเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดก็ให้เลขาธิการส่งเรื่องให้พนักงานอัยการยื่นคำร้องขอต่อศาลมีคำสั่งให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน ซึ่งอาจแบ่งได้เป็น 2 กรณี

(1) กรณีไม่มีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าจะมีการโอน จำหน่าย ยักย้าย ปกปิดหรือซ่อนเร้นทรัพย์สินใดที่เป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดและคณะกรรมการธุรกรรมไม่ได้สั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สินไว้ชั่วคราว และจากการตรวจสอบรายงานและข้อมูลเกี่ยวกับการทำธุรกรรม การตรวจสอบธุรกรรมหรือทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด ปรากฏหลักฐานเป็นที่เชื่อได้ว่าเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด เลขาธิการสามารถส่งเรื่องให้พนักงานอัยการยื่นคำร้องขอต่อศาลมีคำสั่งให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน ซึ่งการยื่นคำร้องของพนักงานอัยการขอให้ทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดตกเป็นของแผ่นดินในกรณีนี้ เป็นกรณีที่ไม่มีการยึดหรืออายัดทรัพย์สินชั่วคราว

(2) กรณี มีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าจะมีการโอน จำหน่าย ยักย้าย ปกปิดหรือซ่อนเร้นทรัพย์สินใดที่เป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดและคณะกรรมการธุรกรรมสั่งให้ยึดหรืออายัดทรัพย์สินไว้ชั่วคราวมีกำหนดเวลาไม่เกิน 90 วัน⁴¹ ในกรณีนี้เลขาธิการต้องส่งเรื่องให้พนักงานอัยการยื่นคำร้องขอต่อศาลมีคำสั่งให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน ภายในเวลาที่ยึดหรืออายัดไว้

⁴⁰ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542, มาตรา 34(1).

⁴¹ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542, มาตรา 48 วรรคหนึ่ง.

ดังนั้น ถ้าเป็นกรณีที่คณะกรรมการธุรกรรมมีคำสั่งให้ยึดหรืออายัดทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดไว้ชั่วคราวมีกำหนดเวลาไม่เกิน 90 วัน พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องดำเนินการยึดหรืออายัดทรัพย์สินดังกล่าวซึ่งจะได้กล่าวในหัวข้อถัดไป

2.3.2.3 อำนาจในการยึดหรืออายัดทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดมูลฐาน

คำว่า ยึด และ อายัด ไม่ได้มีการให้บทนิยามไว้ตามกฎหมาย ไม่ว่าจะเป็นตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 และประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง แต่ได้มีแนวคำวินิจฉัยของศาลฎีกาให้ความหมายของคำว่า ยึด ไว้ว่า การยึด คือ การเอาทรัพย์สินมาไว้ในความดูแลรักษาของเจ้าพนักงานบังคับคดี คำว่า อายัด คือ การส่งบุคคลภายนอกมิให้ทำการโอนหรือชำระหนี้ในคดี แต่ให้ชำระแก่เจ้าพนักงานคดีแทน

ดังนั้น คำว่า ยึด จึงใช้กับทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด ส่วนคำว่า อายัด คือ มักใช้กับสิทธิเรียกร้องของทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดหรือใช้กับสิทธิที่เกี่ยวข้องกับทรัพย์สินนั้นๆ กล่าวคือ อายัดสิทธิเรียกร้องที่มีต่อบุคคลภายนอกมิให้บุคคลภายนอกหรือบุคคลอื่นใดทำการ โอนหรือชำระหนี้ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด

เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งได้รับมอบหมายเป็นหนังสือจากเลขาธิการ ปปง. ทำการสืบสวนสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐานอันเกี่ยวกับการกระทำความผิดมูลฐานและทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดได้แล้วก็นำเสนอต่อคณะกรรมการธุรกรรมเพื่อตรวจรายงานและข้อมูลเกี่ยวกับการทำธุรกรรมหรือทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดและหากคณะกรรมการธุรกรรมเห็นว่ามีความเห็นสมควรเชื่อว่าอาจมีการโอน จำหน่าย ยักย้าย ปกปิด หรือซ่อนเร้นทรัพย์สินใดที่เป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด คณะกรรมการธุรกรรมมีอำนาจสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สินนั้นชั่วคราวมีกำหนดไม่เกิน 90 วัน สำหรับกรณีจำเป็นเร่งด่วนเลขาธิการคณะกรรมการ ปปง. จะสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดไปก่อนได้⁴²

เมื่อมีการยึดหรืออายัดทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดชั่วคราวมีกำหนดไม่เกิน 90 วัน ไม่ว่าจะเป็นการยึดหรืออายัดโดยคณะกรรมการธุรกรรมหรือโดยเลขาธิการในกรณีจำเป็นเร่งด่วน กฎหมายได้กำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการยึดหรืออายัดทรัพย์สินนั้นตามแนวทางที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงฉบับที่ 10(พ.ศ. 2543) ออกตามความในพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ดังนี้

⁴² พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542, มาตรา 48

1. เมื่อคณะกรรมการธุรกรรมหรือเลขาธิการ แล้วแต่กรณี มีคำสั่งให้ยึด อสังหาริมทรัพย์ใดแล้ว ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีหนังสือแจ้งให้เจ้าพนักงานที่ดินหรือเจ้าหน้าที่ผู้มี อำนาจหน้าที่ในการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์นั้นทราบโดยเร็วและให้ เจ้าพนักงานที่ดินหรือเจ้าหน้าที่ดังกล่าวบันทึกการสั่งยึดไว้

2. ก่อนทำการยึดทรัพย์สิน ให้พนักงานเจ้าหน้าที่แสดงเอกสารมอบหมายบัตร ประจำตัว และคำสั่งยึดทรัพย์สินต่อเจ้าของหรือผู้มีสิทธิในทรัพย์สิน ถ้าไม่พบผู้นั้น ให้แสดงต่อผู้ ครอบครองหรือบุคคลในครอบครัวของผู้ครอบครองทรัพย์สิน หากไม่พบบุคคลดังกล่าวให้ ดำเนินการยึดโดยให้เจ้าพนักงานตำรวจหรือเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองแห่งท้องที่นั้นมาร่วมเป็น พยานด้วย

3. ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการยึดทรัพย์สินได้ทุกวันในเวลาระหว่าง พระ อาทิตย์ขึ้นถึงพระอาทิตย์ตก เว้นแต่ในกรณีที่มีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าหากไม่ดำเนินการทันที ทรัพย์สินนั้นจะสูญหายหรือถูกยกย้าย ให้มีอำนาจดำเนินการยึดทรัพย์สินในเวลาอื่นได้

4. ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ปิดประกาศการยึดไว้ ณ บริเวณอสังหาริมทรัพย์นั้นและ มีหนังสือแจ้งการยึดให้เจ้าของอสังหาริมทรัพย์และเจ้าของรวม หรือผู้มีสิทธิในอสังหาริมทรัพย์ ทราบ หากไม่สามารถแจ้งแก่บุคคลดังกล่าวได้ ให้ปิดประกาศแจ้งการยึดไว้ในที่เปิดเผย ณ สำนักงานที่ดิน สำนักงานเขตหรือที่ว่าการอำเภอแห่งท้องที่ที่มีการยึดอสังหาริมทรัพย์นั้น และที่ทำการ ของสำนักงานทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ในกรณีที่พนักงานเจ้าหน้าที่สามารถนำหนังสือ สำคัญสำหรับอสังหาริมทรัพย์มาได้ให้นำหนังสือสำคัญนั้นมาเก็บรักษาไว้ ณ สำนักงาน

5. การยึดที่ดินที่มีโรงเรือน สิ่งปลูกสร้าง หรือสิ่งใด ๆ ที่เป็นของผู้อื่นหรือที่ผู้อื่นมี สิทธิรวมอยู่ด้วย ให้พนักงานเจ้าหน้าที่บันทึกถ้อยคำผู้เป็นเจ้าของ ผู้มีสิทธิหรือผู้ครอบครอง โรงเรือน สิ่งปลูกสร้าง หรือสิ่งใด ๆ นั้น ให้ปรากฏว่ามีสิทธิในที่ดินนั้นอย่างไร เช่น สิทธิอาศัยสิทธิ การเช่า หรือสิทธิเหนือพื้นดิน

6. การยึดโรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่น ให้พนักงานเจ้าหน้าที่จดแจ้ง รายละเอียดของโรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างนั้นตามสมควร

7. การยึดอสังหาริมทรัพย์ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีหนังสือแจ้งการยึดให้เจ้าของ ทรัพย์สินและเจ้าของรวม หรือผู้มีสิทธิในทรัพย์สินทราบ ถ้าไม่สามารถแจ้งแก่บุคคลดังกล่าวได้ให้ ปิดประกาศแจ้งการยึดไว้ ณ สถานที่ตำรวจแห่งท้องที่ที่มีการยึดทรัพย์สินนั้น และที่ทำการของ สำนักงานทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค

กรณียึดอสังหาริมทรัพย์ที่มีทะเบียนกรรมสิทธิ์ เช่น เรือกำปั่นหรือเรือที่มีระวาง ตั้งแต่หกตันขึ้นไป เรือกลไฟหรือเรือยนต์ที่มีระวางตั้งแต่ห้าตันขึ้นไป แพคนอยู่อาศัย เครื่องจักร

หรืออากาศยาน ให้พนักงานเจ้าหน้าที่แจ้งการยึดไปยังนายทะเบียนแห่งทรัพย์สินนั้น และให้นำทะเบียนบันทึกการยึดนั้นไว้

8. ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทำบัญชีทรัพย์สินที่ยึด โดยแสดงรายละเอียดเกี่ยวกับทรัพย์สิน เช่น ชื่อ ประเภท จำนวน ขนาด น้ำหนัก และสภาพของทรัพย์สิน ตามลำดับหมายเลขไว้ และให้แสดงเครื่องหมายไว้ ที่ทรัพย์สินนั้นให้เห็นเป็นที่ประจักษ์แจ้งว่าได้มีการยึดแล้วตามวิธีที่เห็นสมควร

9. เมื่อได้ยึดทรัพย์สินแล้ว ให้พนักงานเจ้าหน้าที่จัดการให้เจ้าของหรือผู้มีสิทธิในทรัพย์สินนั้นหรือผู้ครอบครองหรือบุคคลในครอบครองของผู้ครอบครองทรัพย์สินนั้นลงลายมือชื่อรับรองบัญชีทรัพย์สินที่ยึดไว้ หากผู้นั้นไม่ยินยอมลงลายมือชื่อ หรือในกรณีที่ไม่มีบุคคลดังกล่าวให้จดแจ้งในบัญชีทรัพย์สินที่ยึดและให้เจ้าพนักงานตำรวจหรือเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองแห่งท้องที่นั้นลงลายมือชื่อรับรองแทน

10. ในกรณีที่พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการยึดสังหาริมทรัพย์ใดแล้วไม่สามารถขนย้ายสังหาริมทรัพย์นั้นมาเก็บรักษาไว้ ณ สำนักงาน หรือสถานที่เก็บรักษาได้ หรือสังหาริมทรัพย์นั้นมีสภาพไม่เหมาะสมที่จะนำมาเก็บรักษา ให้รายงานคณะกรรมการธุรกรรมหรือเลขาธิการทราบเพื่อพิจารณาสั่งการตามที่เห็นสมควร

ในกรณีที่คณะกรรมการธุรกรรมหรือเลขาธิการ แล้วแต่กรณี ยังไม่สั่งการตามวรรคหนึ่ง ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ดำเนินการยึดนั้นจัดการเก็บรักษาทรัพย์สินไว้ตามที่เห็นสมควรไปพลางก่อน

11. เมื่อคณะกรรมการธุรกรรมหรือเลขาธิการ แล้วแต่กรณี ได้มีคำสั่งให้อายัดทรัพย์สินใดแล้ว ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีหนังสือแจ้งคำสั่งแก่เจ้าของทรัพย์สิน ผู้มีสิทธิหรือผู้ครอบครองทรัพย์สินนั้น กรณีทรัพย์สินประเภทสิทธิเรียกร้อง ให้แจ้งแก่บุคคลภายนอกซึ่งมีหน้าที่หรือความรับผิดชอบในการชำระเงินหรือส่งมอบสิ่งของตามสิทธิเรียกร้องนั้นด้วย

12. ถ้าค่าแห่งทรัพย์สินประเภทสิทธิเรียกร้องที่ได้อายัดไว้นั้น ต้องเสื่อมเสียไปเพราะความผิดของบุคคลภายนอกเนื่องจากการไม่ปฏิบัติตามคำสั่งอายัดไม่ว่าด้วยประการใด ๆ ให้คณะกรรมการธุรกรรมหรือเลขาธิการ แล้วแต่กรณี เรียกให้บุคคลภายนอกนั้นรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อความเสียหายใด ๆ อันเกิดขึ้นแต่การนั้น

13. คำสั่งอายัดทรัพย์สินนั้น อาจออกได้ไม่ว่าหนึ่งหรือมากกว่าบุคคลภายนอกนั้น จะมีข้อโต้แย้ง ข้อจำกัด หรือเงื่อนไข หรือไม่

14. เมื่อมีการยึดหรืออายัดทรัพย์สินรายใดแล้ว ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ได้รับมอบหมายดำเนินการประเมินราคาทรัพย์สินดังกล่าวโดยเร็ว

15. ในการประเมินราคาทรัพย์สินบางประเภท พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ได้รับมอบหมายอาจขอความร่วมมือจากผู้เชี่ยวชาญหรือผู้มีความรู้ความชำนาญ เพื่อตรวจสอบประเภทชนิด และประเมินราคาทรัพย์สินนั้นได้ แต่ในกรณีที่คณะกรรมการธุรกรรมหรือเลขาธิการเห็นว่าราคาทรัพย์สินที่พนักงานเจ้าหน้าที่ประเมินนั้นต่ำหรือสูงเกินไป คณะกรรมการธุรกรรมหรือเลขาธิการอาจสั่งให้พนักงานเจ้าหน้าที่ชี้แจงเหตุผลในการประเมิน หรือสั่งให้มีการประเมินราคาทรัพย์สินนั้นใหม่

16. เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ได้ดำเนินการยึดหรืออายัด และประเมินราคาทรัพย์สินเสร็จแล้ว ให้ทำรายงานเสนอต่อคณะกรรมการธุรกรรมหรือเลขาธิการ แล้วแต่กรณีพร้อมทั้งแนบบัญชี ทรัพย์สินที่ยึดหรืออายัดนั้นไปด้วย

17. ค่าใช้จ่ายในการยึด อายัด และประเมินราคาทรัพย์สินให้ใช้เงินจากงบประมาณ ทั้งนี้ ตามที่เลขาธิการกำหนดโดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง

18. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการยึด อายัด ประเมินราคาทรัพย์สิน และรายงานต่าง ๆ ให้เป็นไปตามแบบที่สำนักงานกำหนด

เมื่อคณะกรรมการธุรกรรมทำการตรวจสอบธุรกรรม ทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดและในกรณีเป็นที่ปรากฏหลักฐานเป็นที่เชื่อได้ว่าทรัพย์สินใดเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน จะส่งเรื่องให้พนักงานอัยการพิจารณาเพื่อยื่นคำร้องขอให้ศาลมีคำสั่งให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน

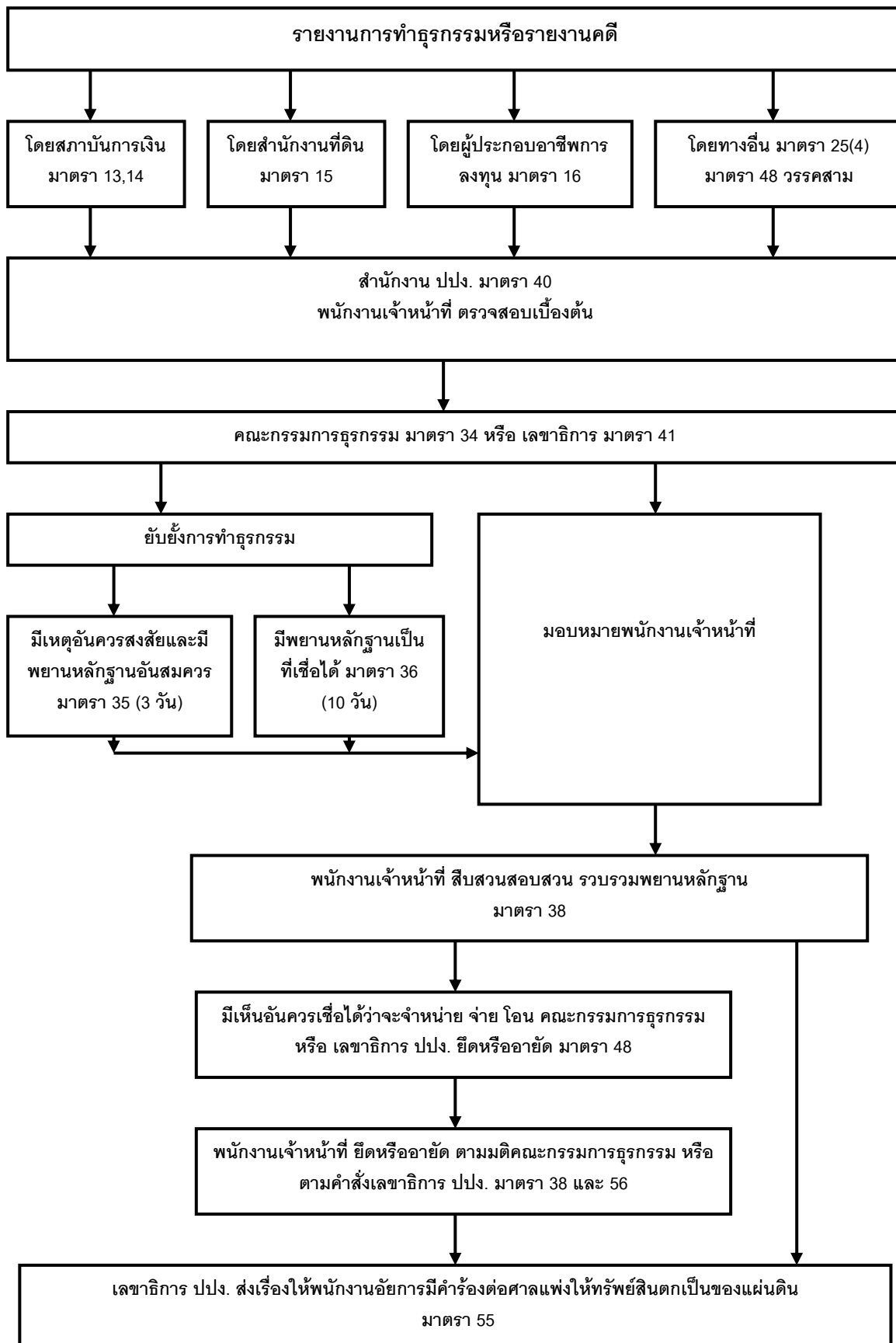
ในกรณีที่พนักงานอัยการเห็นว่าเรื่องดังกล่าวยังไม่สมบูรณ์พอที่จะยื่นคำร้องขอให้ศาลมีคำสั่งให้ทรัพย์สินนั้นทั้งหมดหรือบางส่วนตกเป็นของแผ่นดินได้ ให้พนักงานอัยการรีบแจ้งให้เลขาธิการทราบเพื่อดำเนินการต่อไป โดยให้ระบุข้อที่ไม่สมบูรณ์นั้นให้ครบถ้วนและให้เลขาธิการรีบดำเนินการแล้วส่งเรื่องเพิ่มเติมไปให้พนักงานอัยการพิจารณาอีกครั้งหนึ่ง หากพนักงานอัยการยังเห็นว่าไม่มีเหตุพอที่จะยื่นคำร้องขอให้ศาลมีคำสั่งให้ทรัพย์สินนั้นทั้งหมดหรือบางส่วนตกเป็นของแผ่นดิน ให้พนักงานอัยการรีบแจ้งให้เลขาธิการทราบเพื่อส่งเรื่องให้คณะกรรมการ ปปง.วินิจฉัยชี้ขาดภายในกำหนด 30 วันนับแต่ได้รับเรื่องจากเลขาธิการ ปปง. และเมื่อคณะกรรมการ ปปง. วินิจฉัยชี้ขาดเป็นประการใดให้พนักงานอัยการและเลขาธิการ ปปง. ปฏิบัติตามนั้น หากคณะกรรมการมิได้วินิจฉัยชี้ขาดภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ให้ปฏิบัติตามความเห็นของพนักงานอัยการ เมื่อคณะกรรมการมีคำวินิจฉัยชี้ขาดไม่ให้อัยการยื่นคำร้องหรือไม่วินิจฉัยชี้ขาดภายในกำหนดระยะเวลาและได้ปฏิบัติตามความเห็นของพนักงานอัยการแล้ว ให้เรื่องนั้นเป็นที่สุด และห้ามมิให้มีการดำเนินการเกี่ยวกับบุคคลนั้นในทรัพย์สินเดียวกันนั้นอีก เว้นแต่จะได้พยานหลักฐานใหม่อันสำคัญซึ่งน่าจะทำให้ศาลมีคำสั่งให้ทรัพย์สินของบุคคลนั้นตกเป็นของ

แผ่นดินได้ แต่ถ้าเป็นกรณีที่พนักงานอัยการยื่นคำร้องต่อศาล และเมื่อศาลรับคำร้องแล้ว ให้ศาลสั่งให้ปิดประกาศไว้ที่ศาลนั้นและประกาศอย่างน้อย 2 วันติดต่อกันในหนังสือพิมพ์ที่มีจำหน่ายแพร่หลายในท้องถิ่นเพื่อให้ผู้ซึ่งอาจอ้างว่าเป็นเจ้าของหรือมีส่วนได้เสียในทรัพย์สินมายื่นคำร้องขอ ก่อนศาลมีคำสั่ง กับให้ศาลสั่งให้ส่งสำเนาประกาศไปยังเลขาธิการเพื่อปิดประกาศไว้ที่สำนักงาน ปปง. และสถานีตำรวจท้องที่ที่ทรัพย์สินนั้นตั้งอยู่และถ้ามีหลักฐานแสดงว่าผู้ใดอาจอ้างว่าเป็นเจ้าของหรือมีส่วนได้เสียในทรัพย์สิน ก็ให้เลขาธิการ ปปง. มีหนังสือแจ้งให้ผู้นั้นทราบ เพื่อใช้สิทธิดังกล่าว การแจ้งนั้น ให้แจ้งโดยทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับตามที่อยู่ครั้งหลังสุดของผู้นั้นเท่าที่ปรากฏในหลักฐาน ในกรณีมีเหตุสมควรที่จะดำเนินการเพื่อคุ้มครองสิทธิของผู้เสียหาย ในความผิดมูลฐาน ให้เลขาธิการส่งเรื่องให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายที่กำหนดความผิดฐานนั้น ดำเนินการตามกฎหมายดังกล่าวเพื่อคุ้มครองสิทธิของผู้เสียหายก่อน⁴³

เมื่อพนักงานอัยการได้ยื่นคำร้องต่อศาล ขอให้ศาลมีคำสั่งให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน คดีจะต้องมีการพิจารณาในชั้นศาลเป็นเวลานาน โดยต้องมีการไต่สวนคำร้องของพนักงานอัยการและของผู้ซึ่งอ้างว่าเป็นเจ้าของทรัพย์สินหรือของผู้รับโอนแล้วแต่กรณี ซึ่งอาจทำให้ทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดมีการโอน จำหน่ายหรือยกย้ายไปเพื่อให้พ้นจากการดำเนินการทางศาล และเมื่อศาลได้มีคำสั่งให้ทรัพย์สินดังกล่าวตกเป็นของแผ่นดินแล้วก็อาจไม่มีตัวทรัพย์สิน ดังนั้น เพื่อมิให้มีการโอน จำหน่ายหรือยกย้ายไปซึ่งทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด หากมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าอาจมีการโอน จำหน่ายหรือยกย้ายไปซึ่งทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด กฎหมายกำหนดให้อำนาจเลขาธิการส่งเรื่องให้พนักงานอัยการยื่นคำขอฝ่ายเดียวร้องขอให้ศาลมีคำสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สินไว้ชั่วคราว ก่อนที่ศาลจะมีคำสั่งให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินหรือสั่งคืนทรัพย์สินแล้วแต่กรณี เมื่อศาลได้รับคำขอของพนักงานอัยการและศาลพิจารณาคำขอเป็นการด่วน ถ้ามีหลักฐานเป็นที่เชื่อได้ว่ามีเหตุอันสมควรศาลก็จะสั่งตามที่ขอ

⁴³ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542, มาตรา 49.

แผนผังการบังคับใช้กฎหมายของพนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. ในการดำเนินการกับทรัพย์สิน
ที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด

2.3.3 อำนาจในการดำเนินคดีอาญาเกี่ยวกับคดีฟอกเงิน

การดำเนินคดีอาญาเกี่ยวกับคดีฟอกเงินนั้นสามารถแบ่งได้เป็น 2 ส่วน คือ การดำเนินคดีอาญาตามความผิดมูลฐานและการดำเนินคดีอาญาฐานฟอกเงิน ซึ่งตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ได้กำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายเป็นหนังสือจากเลขาธิการ ป.ป.ง. มีอำนาจจับผู้กระทำความผิดฐานฟอกเงินและบันทึกถ้อยคำผู้ถูกจับเพื่อเป็นหลักฐานเบื้องต้นแล้วส่งตัวไปยังพนักงานสอบสวนโดยไม่ชักช้าแต่ต้องไม่เกิน 24 ชั่วโมง⁴⁴ ส่วนอำนาจสอบสวนผู้กระทำความผิดฐานฟอกเงิน อำนาจจับกุมและสอบสวนผู้กระทำความผิดมูลฐานยังคงเป็นอำนาจของตำรวจ พนักงานสอบสวนและหน่วยงานที่มีอำนาจดำเนินคดีอาญาตามความผิดมูลฐานนั้นๆ

การกระทำความผิดฐานฟอกเงินนั้นมีหลักเกณฑ์ ดังนี้⁴⁵

ผู้ใด (1) โอน รับโอน หรือเปลี่ยนแปลงสภาพทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดเพื่อชุกซ่อนหรือปกปิดแหล่งที่มาของทรัพย์สินนั้น หรือเพื่อช่วยเหลือผู้อื่นไม่ว่าก่อน ขณะ หรือหลังการกระทำความผิดมิให้ต้องรับโทษหรือรับโทษน้อยลงในความผิดมูลฐาน หรือ

(2) กระทำด้วยประการใด ๆ เพื่อปกปิดหรืออำพรางลักษณะที่แท้จริง การได้มาแหล่งที่ตั้ง การจำหน่าย การโอน การได้สิทธิใด ๆ ซึ่งทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด ผู้นั้นกระทำความผิดฐานฟอกเงิน

ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ได้มีการกำหนดให้ความผิดฐานฟอกเงินเป็นความผิดทางอาญาแยกจากการดำเนินการกับทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดมูลฐาน ดังนั้นในส่วนของการดำเนินคดีอาญาจึงมีระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการประสานงานในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542 พ.ศ. 2544 ไว้ประสานงานในส่วนการดำเนินคดีอาญาระหว่างสำนักงาน ป.ป.ง. กับเจ้าหน้าที่และหน่วยงานต่างๆ ที่มีอำนาจดำเนินคดีอาญาตามความผิดมูลฐาน ซึ่งในกรณีที่มีการร้องทุกข์หรือกล่าวโทษหรือจับกุมดำเนินคดีในความผิดมูลฐานให้พนักงานสอบสวนแห่งท้องที่หรือหน่วยงานซึ่งมีอำนาจหน้าที่ทำการสอบสวนในความผิดมูลฐาน เช่น กรมศุลกากร สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ป.ป.ส.) ดำเนินการสืบสวนสอบสวนว่ามีหรือมีเหตุอันควรเชื่อว่าจะมีการกระทำความผิดฐานฟอกเงินตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินด้วยหรือไม่ หากปรากฏว่ามีการกระทำความผิดฐานฟอกเงินฐานใด

⁴⁴ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542, มาตรา 38/1.

⁴⁵ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542, มาตรา 5.

ฐานหนึ่งดังกล่าว ให้พนักงานสอบสวนดำเนินการสืบสวนสอบสวนในความผิดฐานนั้นๆด้วย แล้วให้หัวหน้าพนักงานสอบสวนแห่งท้องที่หรือหน่วยงานนั้นรับรายงานสำนักงาน ปปง.⁴⁶ เมื่อสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินได้รับรายงานแล้ว หากเลขาธิการ ปปง. เห็นสมควรอาจขอเข้าร่วมฟังการสอบสวนด้วยตนเองหรือให้พนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งเลขาธิการมอบหมายเข้าร่วมฟังการสอบสวนด้วยก็ได้ โดยต้องมีหนังสือแจ้งหัวหน้าพนักงานสอบสวนแห่งท้องที่หรือหน่วยงานซึ่งมีอำนาจหน้าที่ทำการสอบสวนทราบก่อนว่าจะเข้าร่วมฟังการสอบสวนและหัวหน้าพนักงานสอบสวนหรือหน่วยงานที่ได้รับแจ้งนั้นรับทำหนังสือแจ้งกำหนด วัน เวลา และสถานที่ที่จะทำการสอบสวนไปให้เลขาธิการหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งเลขาธิการมอบหมายทราบล่วงหน้าก่อนทุกครั้งที่จะทำการสอบสวนโดยให้มีวันเวลาเพียงพอแก่การเดินทางด้วย เว้นแต่ในกรณีจำเป็นเร่งด่วนจะแจ้งทางโทรศัพท์หรือเครื่องมือสื่อสารอื่น เช่น ทางจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (e-mail) หรือทางวิทยุสื่อสารก็ได้และในกรณีที่เลขาธิการหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งเลขาธิการมอบหมาย ไม่อาจเข้าร่วมฟังการสอบสวนตามที่ได้แจ้งไว้ ให้พนักงานสอบสวนบันทึกไว้ในสำนวนการสอบสวนแล้วให้ดำเนินการสอบสวนต่อไปได้⁴⁷

ในการร่วมฟังการสอบสวนนั้น เมื่อเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งเลขาธิการมอบหมายร่วมฟังการสอบสวนแล้ว เห็นว่ามีข้อเท็จจริงใดเป็นสาระสำคัญแห่งคดี หรือเห็นว่ามีพยานหลักฐานใดเป็นพยานหลักฐานที่เป็นประโยชน์ต่อการพิสูจน์ความผิดในคดี ให้เลขาธิการหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งได้รับมอบหมายแจ้งให้พนักงานสอบสวนดำเนินการ แต่ถ้าพนักงานสอบสวนไม่เห็นด้วย ให้เลขาธิการหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งเลขาธิการมอบหมายเข้าร่วมฟังการสอบสวนนั้น ทำบันทึกความเห็นพร้อมเหตุผลว่าทำไมต้องมีความจำเป็นต้องซักถามประเด็นนั้นหรือทำไมต้องมีพยานหลักฐานรายการนั้น โดยรวมไว้ในสำนวนการสอบสวน เพื่อประกอบการพิจารณาของพนักงานอัยการต่อไป⁴⁸

กรณีที่ไม่มีเข้าร่วมฟังการสอบสวน แต่เป็นคดีที่ต้องรายงาน กล่าวคือ เป็นคดีตามความผิดมูลฐานหรือความผิดฐานฟอกเงินตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน หากเลขาธิการ ปปง. เห็นว่าสำนวนการสอบสวนนั้นเป็นประโยชน์ต่อคดีการ

⁴⁶ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการประสานงานในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542 พ.ศ. 2544, ข้อ 4.

⁴⁷ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการประสานงานในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542 พ.ศ. 2544, ข้อ 5.

⁴⁸ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการประสานงานในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542 พ.ศ. 2544, ข้อ 6.

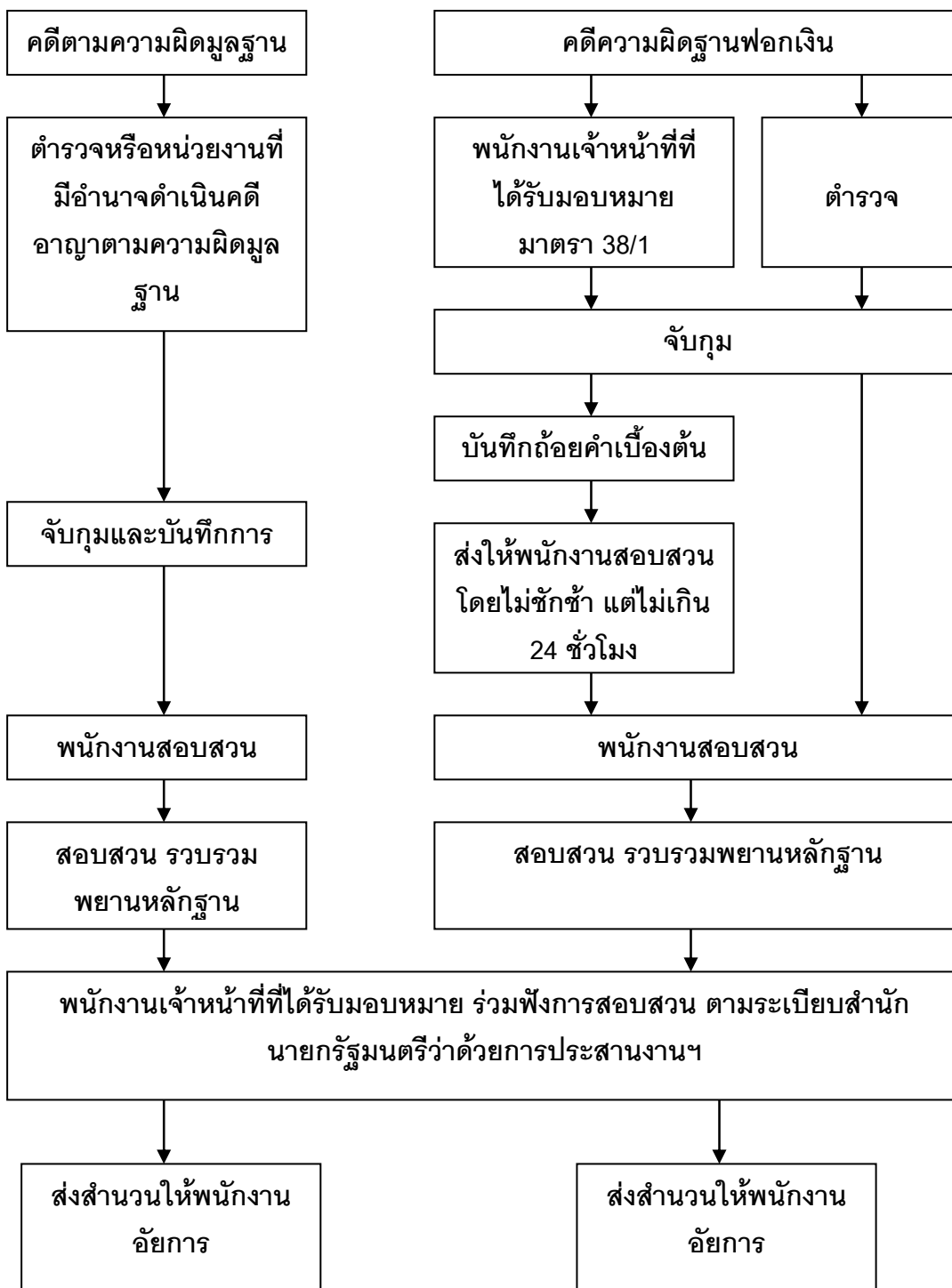
ดำเนินการกับทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดมูลฐานซึ่งอยู่ในอำนาจของสำนักงาน
 เลขาธิการอาจขอให้พนักงานสอบสวนแห่งท้องที่หรือหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ทำการสอบสวน
 ส่งสำเนารายงานการสอบสวนในคดีนั้นให้สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินภายใน
 เวลาที่กำหนดก็ได้⁴⁹ นอกจากนี้ เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน
 หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งเลขาธิการมอบหมายอาจแจ้งให้พนักงานสอบสวนแห่งท้องที่หรือ
 หน่วยงานซึ่งมีอำนาจหน้าที่ทำการสอบสวน ทำการสอบสวนในคดีความผิดมูลฐานหรือความผิด
 ฐานฟอกเงินได้ นอกจากนี้ยังสามารถเข้าไปสอบถามหรือตรวจสอบกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับ
 คดี หรือสามารถเข้าไปซักถามผู้ต้องหาหรือผู้ต้องขังในสถานที่ควบคุมหรือเรือนจำได้ ซึ่งกรณี
 ดังกล่าวต้องมีการแจ้งให้หัวหน้าหน่วยงานนั้นทราบก่อน⁵⁰

ดังนั้น จากอำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. จะเห็นได้ว่าอำนาจส่วนใหญ่แล้ว
 เป็นอำนาจในการดำเนินการที่มุ่งเน้นไปที่ตัวทรัพย์สินมากกว่าอำนาจในการดำเนินคดีอาญา ดัง
 จะเห็นได้จากอำนาจในการดำเนินคดีอาญาส่วนใหญ่แล้วเป็นอำนาจของตำรวจ พนักงาน
 สอบสวนและหน่วยงานที่มีอำนาจทำการสอบสวนตามความผิดมูลฐาน พนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง.
 มีอำนาจในการดำเนินคดีอาญาเฉพาะการจับผู้กระทำความผิดฐานฟอกเงินและบันทึกถ้อยคำผู้
 ถูกจับเบื้องต้นก่อนส่งตัวให้พนักงานสอบสวนเท่านั้น ไม่มีอำนาจจับผู้กระทำความผิดมูลฐาน
 นอกจากนี้อำนาจในการสอบสวนคดีอาญาไม่ว่าจะเป็นความผิดฐานฟอกเงินหรือความผิดมูล
 ฐานพนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. ไม่มีอำนาจในส่วนนี้เลย โดยมีอำนาจเพียงร่วมฟังการสอบสวน
 เท่านั้น

⁴⁹ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการประสานงานในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติป้องกันและ
 ปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542 พ.ศ. 2544, ข้อ 7.

⁵⁰ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการประสานงานในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติป้องกันและ
 ปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542 พ.ศ. 2544, ข้อ 9.

แผนผังการบังคับใช้กฎหมายของพนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง.
ในการดำเนินคดีอาญาในคดีฟอกเงิน

2.4 การประสานงานกับหน่วยงานอื่น ๆ ในการบังคับใช้กฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

องค์กรประสานงานและองค์กรเสริม นอกจากองค์กรและบุคคลที่มีการแต่งตั้ง และมีอำนาจหน้าที่ตามที่ระบุไว้โดยตรง ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 แล้ว ในการดำเนินการจริงในทางปฏิบัติ ป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินจะประสบความสำเร็จได้ต้องมีความร่วมมือและประสานงานเป็นอย่างดีกับหน่วยงานอื่น ๆ

ในปัจจุบันจึงได้มีระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการประสานงานในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 พ.ศ. 2544 ออกมาใช้บังคับเป็นแนวทางในการปฏิบัติในการประสานงานกับส่วนราชการ หน่วยงานและบุคคลซึ่งเกี่ยวข้องเพื่อให้การปฏิบัติการเป็นไปตามกฎหมาย

หลักการสำคัญของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการประสานงานในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 พ.ศ. 2544

1. การกำหนดความหมาย คำจำกัดความ ที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

บทวิเคราะห์ศัพท์หรือคำจำกัดความต่าง ๆ เกี่ยวกับกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินที่บัญญัติไว้ในข้อ 2 ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฉบับนี้มีทั้งหมด 13 คำจำกัดความ เมื่อระเบียบข้อใดมีคำดังกล่าวปรากฏอยู่ต้องแปลความตามความหมายที่บัญญัติไว้ในระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฉบับนี้ในข้อ 2 (เว้นแต่ในระเบียบข้อนั้นจะได้บัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น) ดังนี้

“การสืบสวน” หมายความว่า การสืบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

“การสอบสวน” หมายความว่า การสืบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา หรือ ตามกฎหมายอื่น และให้ความหมายรวมถึงการแสวงหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการกระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินด้วย

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ตามกฎหมายว่าด้วยป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

“คดี” หมายความว่า คดีในความผิดมูลฐานหรือความผิดฐานฟอกเงิน หรือการดำเนินการเกี่ยวกับทรัพย์สินว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

“ความผิดมูลฐาน” หมายความว่า ความผิดมูลฐานตามกฎหมายว่าด้วย ป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

“ความผิดฐานฟอกเงิน” หมายความว่า ความผิดฐานฟอกเงินตามกฎหมาย ว่าด้วยป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

“ทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด” หมายความว่า ทรัพย์สินที่ เกี่ยวกับการกระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า พนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายว่า ด้วยป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

“พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ” หมายความว่า พนักงานฝ่าย ปกครองหรือตำรวจตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

“พนักงานสอบสวน” หมายความว่า พนักงานสอบสวนตามประมวล กฎหมายวิธีการพิจารณาความอาญา และให้หมายความรวมถึงเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐซึ่งมีหน้าที่ใน การสอบสวนตามกฎหมายอื่นด้วย

“ร่วมฟังการสอบสวน” หมายความว่า ร่วมฟังการสอบสวนตั้งแต่ พนักงานสอบสวนเริ่มดำเนินการสอบสวนจนกว่าสอบสวนเสร็จสิ้น รวมทั้งกรณีการสอบสวน เพิ่มเติมด้วย

“เลขาธิการ” หมายความว่า เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและ ปราบปรามการฟอกเงิน

“สำนักงาน” หมายความว่า สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอก เงิน (สำนักงาน ปปง.)

2. การกำหนดให้ส่วนราชการและ/หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมี อำนาจออกกระเบียบประกาศหรือคำสั่งเพื่อปฏิบัติการตามระเบียบนี้

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฉบับนี้ในข้อ 3 ให้อำนาจส่วนราชการหรือหน่วยงาน ที่ต้องปฏิบัติตามระเบียบนี้ สามารถออกกระเบียบหรือคำสั่งของหน่วยงานนั้น ๆ เพื่อปฏิบัติให้ เป็นไปตามระเบียบฉบับนี้โดยไม่ต้องขัดหรือแย้งกับระเบียบฉบับนี้ โดยหน่วยงานอื่น ๆ ที่ เกี่ยวข้อง ได้แก่

2.4.1 สำนักงานตำรวจแห่งชาติ เนื่องจากการกระทำความผิดมูลฐานทั้ง 8 ประเภทตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542

ก่อให้เกิดหรือทำให้อาชญากรได้มาซึ่งเงินหรือทรัพย์สินที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งมีแนวโน้มสูงที่จะต้องมีการฟอกเงินก่อนการนำไปใช้ต่อไป การฟอกเงินจึงมีความเกี่ยวข้องกับการกระทำ ความผิดมูลฐานดังกล่าวหรืออีกด้านหนึ่ง การดำเนินคดีฟอกเงินทำให้เจ้าหน้าที่หาความสัมพันธ์ย้อนกลับไปที่หาความผิดมูลฐานที่ก่อให้เกิดเงินสกปรกได้ สำนักงานตำรวจแห่งชาติซึ่งรับผิดชอบในการสืบสวนสอบสวนคดีอาญาโดยทั่วไป จึงเป็นหน่วยงานที่มีบทบาทอย่างสูงในการดำเนินคดีฟอกเงินและคดีมูลฐานที่เกี่ยวข้องในระยะเริ่มต้น สำนักงาน ปปง. และหน่วยงานตำรวจได้มีการประสานงานกัน โดยผ่านทางกรอบรอมสัมมนาและการประชุมร่วมกัน ซึ่งทำให้มีการเตรียมจัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการร่วมสืบสวนสอบสวนคดีฟอกเงิน หรือ ส.ส.ง. (Joint Operation Center or Money Laundering Investigation – CMLI)⁵¹ โดยเมื่อเกิดคดีฟอกเงินขึ้นมามีแนวทางให้สำนักงาน ปปง. ดำเนินการเกี่ยวกับการเงินหรือทรัพย์สิน เช่น การยึด หรืออายัด หรือริบทรัพย์สิน และดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวกับความผิดอาญฐานฟอกเงิน

2.4.2 สำนักงานอัยการสูงสุด พนักงานอัยการมีบทบาทสำคัญทั้งในการใช้ดุลพินิจเพื่อนำคดีอาญฐานฟอกเงินขึ้นสู่ศาล และในการขอให้ศาลมีคำสั่งให้ทรัพย์สินที่ปรากฏหลักฐานเป็นที่เชื่อได้ว่าเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดตกเป็นของแผ่นดิน ซึ่งต้องดำเนินการโดยเร็ว นั้น การประสานงานและความเข้าใจร่วมกันของสำนักงาน ปปง. และสำนักงานอัยการสูงสุดเป็นกุญแจสำคัญในการนำไปสู่การดำเนินการอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ ในการปฏิบัติงานของพนักงานอัยการตามกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินมีดังต่อไปนี้

1. พนักงานอัยการมีอำนาจในการยื่นคำร้องขอให้ศาลสั่งให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน

ทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดตามกฎหมายฉบับนี้ เป็นทรัพย์สินที่ต้องริบ เพื่อมิให้ทรัพย์สินนั้นเป็นแรงจูงใจในการกระทำความผิด หรือมิให้ผู้กระทำความผิดได้ใช้ประโยชน์จากทรัพย์สินนั้น พ.ร.บ. ป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน จึงได้กำหนดมาตรการริบทรัพย์สินหรืออีกนัยหนึ่งคือ การให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน ซึ่งมีกระบวนการและขั้นตอนตามกฎหมายดังนี้³⁹

⁵¹ สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน, การป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน : คู่มือประชาชน, (กรุงเทพฯ: สิงหาคม 2543), หน้า 13-14.

2. พนักงานอัยการมีอำนาจในการขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน

การขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน เป็นขั้นตอนแรกของกระบวนการริบทรัพย์สินตามกฎหมายนี้ แต่อย่างไรก็ตาม มิได้หมายความว่าเมื่อมีการขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินแล้ว ผลลัพธ์ขั้นสุดท้าย ทรัพย์สินนั้นจะต้องถูกริบหรือตกเป็นของแผ่นดินเสมอไป ทั้งนี้เพราะกฎหมายนี้ได้กำหนดให้มีการพิสูจน์ความบริสุทธิ์ของผู้เป็นเจ้าของทรัพย์สินและความบริสุทธิ์ของทรัพย์สินว่ามีได้เกี่ยวกับการกระทำความผิด หากพิสูจน์ได้ และศาลเชื่อตามนั้น ก็จะได้ทรัพย์สินนั้นคืนไป

ในการขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินจะกระทำได้ เมื่อคณะกรรมการธุรกรรมพบว่าหลักฐานเป็นที่เชื่อได้ว่าทรัพย์สินใดเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด โดยเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน จะส่งเรื่องให้พนักงานอัยการพิจารณา เพื่อยื่นคำร้องขอให้ศาลมีคำสั่งให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินโดยเร็ว

พนักงานอัยการมีอำนาจในการใช้ดุลพินิจ หากเห็นว่าเรื่องที่เสนอมายังไม่สมบูรณ์พอที่จะยื่นคำร้องขอให้ศาลมีคำสั่งได้ พนักงานอัยการจะแจ้งให้เลขาธิการทราบ โดยระบุข้อที่ไม่สมบูรณ์นั้นด้วย เพื่อให้การดำเนินการแก้ไข เปลี่ยนแปลง หรือเพิ่มเติมแล้วแต่กรณี

เมื่อเลขาธิการดำเนินการแล้วจะส่งเรื่องให้พนักงานอัยการพิจารณาอีกครั้งหนึ่ง แต่ถ้าพนักงานอัยการยังเห็นว่าไม่มีเหตุเพียงพอที่จะยื่นคำร้องขอให้ศาลมีคำสั่งได้ พนักงานอัยการจะแจ้งให้เลขาธิการทราบ เพื่อส่งเรื่องให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินวินิจฉัยชี้ขาด ซึ่งถ้าผลการชี้ขาดเป็นอย่างไร พนักงานอัยการและเลขาธิการจะต้องปฏิบัติตามนั้น แต่ถ้าคณะกรรมการมิได้วินิจฉัยชี้ขาดภายในกำหนดสามสิบวัน นับแต่ได้รับเรื่องจากเลขาธิการ ก็จะต้องปฏิบัติตามความเห็นของพนักงานอัยการ

พนักงานอัยการก็ต้องนำพยานบุคคลและพยานเอกสารมาสืบพิสูจน์ให้ศาลเห็นว่า ทรัพย์สินที่ร้องขอมานั้นเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด ส่วนผู้ที่อ้างว่าเป็นเจ้าของทรัพย์สิน ก็ต้องพิสูจน์แก้ไขโดยนำพยานบุคคลและพยานเอกสารมาสืบให้ศาลเห็นว่าตนเป็นเจ้าของที่แท้จริง และทรัพย์สินนั้นไม่ใช่ทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดหรือตนเป็นผู้รับโอนโดยสุจริตและมีค่าตอบแทน หรือได้มาโดยสุจริตและตามสมควรในทางศีลธรรมอันดี หรือในทางกุศลสาธารณะ

เมื่อทั้งสองฝ่ายนำพยานบุคคลและพยานเอกสารมาสืบหมดแล้ว ศาลจะพิจารณาซึ่งน้ำหนักคำพยานของทั้งสองฝ่ายว่า ฝ่ายไหนมีน้ำหนักน่าเชื่อถือมากกว่า หากศาลเชื่อว่าทรัพย์สินตามคำร้องเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด และคำร้องของผู้ซึ่งอ้างว่าเป็นเจ้าของทรัพย์สินหรือผู้รับโอนทรัพย์สินฟังไม่ขึ้น ศาลก็มีคำสั่งให้ทรัพย์สินนั้นตกเป็นของแผ่นดิน หากศาลเชื่อว่าทรัพย์สินตามคำร้องไม่ใช่ทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดผู้ร้องเป็นเจ้าของที่แท้จริง หรือเป็นผู้รับโอนทรัพย์สินนั้นมาโดยสุจริตและเสียค่าตอบแทน หรือได้ทรัพย์สินมาโดยสุจริตและตามสมควรในทางศีลธรรมอันดี หรือในทางกฤษฎาธิภาวะ ศาลก็มีคำสั่งให้ยกคำร้องนั้น และให้คืนทรัพย์สินให้กับผู้ร้องไป

2.4.3 ศาลยุติธรรม ความศักดิ์สิทธิ์ของกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน นอกจากจะอยู่ที่ความจริงจังของสำนักงาน ป.ป.ง. และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องแล้ว ทศนคติและความรู้ความเข้าใจของศาลก็เป็นปัจจัยหนึ่งที่สำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่ากัน ในส่วนที่เกี่ยวกับทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดมูลฐาน นอกจากศาลจะสามารถมีคำสั่งให้รับทรัพย์สินนั้นตกเป็นของแผ่นดินได้แล้ว ยังมีอำนาจในการอนุญาตให้เจ้าหน้าที่ใช้เครื่องมือในการสืบสวนพิเศษด้วยตามมาตรา 46 เช่น อนุญาตให้ดักฟังทางโทรศัพท์ หรือเข้าถึงข้อมูลทางคอมพิวเตอร์ เป็นต้น การประสานงานและความเข้าใจตรงกันสามารถทำให้ดำเนินคดีกับอาชญากรฟอกเงินได้อย่างเด็ดขาดตามวัตถุประสงค์ของกฎหมายฉบับนี้

ศาลที่มีอำนาจรับฟ้องคดีกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 มีมาตรการสำคัญทั้งทางแพ่งและอาญา ซึ่งมาตรการทางแพ่ง ได้แก่ การดำเนินการเกี่ยวกับทรัพย์สินตามที่บัญญัติไว้ในหมวด 6 ส่วนมาตรการทางอาญา ได้แก่ มาตรการเกี่ยวกับความผิดต่าง ๆ และบทกำหนดโทษ โดยการดำเนินการทางอาญานั้น ๆ ให้ยื่นฟ้องต่อศาลอาญา

สำหรับการดำเนินการเกี่ยวกับทรัพย์สินในหมวด 6 ตั้งแต่มาตรา 48 ถึงมาตรา 57 เป็นกระบวนการรับทรัพย์สินทางแพ่ง พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินจึงได้กำหนดให้ดำเนินการต่อศาลแพ่ง พร้อมกันนั้นก็ให้นำประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้บังคับโดยอนุโลม

การนำประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้บังคับโดยอนุโลมในส่วนที่เกี่ยวข้องกับศาลในการดำเนินการตามประมวลกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินพิจารณาได้ดังต่อไปนี้

1. การยื่นคำขอฝ่ายเดียวของพนักงานเจ้าหน้าที่ เพื่อให้ศาลมีคำสั่งให้พนักงานเจ้าหน้าที่เข้าถึงบัญชีข้อมูลทางการสื่อสารหรือข้อมูลคอมพิวเตอร์ เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลดังกล่าว ตามมาตรา 46

2. การยื่นคำร้องและการดำเนินการตามคำร้องขอให้ศาลสั่งให้ทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดตกเป็นของแผ่นดิน ตามมาตรา 49

3. การที่ศาลสั่งปิดประกาศและประกาศในหนังสือพิมพ์ที่มีจำหน่ายแพร่หลายในท้องถิ่นเพื่อให้ผู้ที่อาจอ้างว่าเป็นเจ้าของหรือมีส่วนได้ส่วนเสียในทรัพย์สินมายื่นคำร้องขอก่อนศาลมีคำสั่ง กับให้ศาลส่งสำเนาประกาศไปยังเลขาธิการเพื่อปิดประกาศไว้ที่สำนักงานและสถานีตำรวจท้องที่ที่ทรัพย์สินนั้นตั้งอยู่และถ้ามีหลักฐานแสดงว่าผู้ใดอาจอ้างว่าเป็นเจ้าของหรือมีส่วนได้เสียในทรัพย์สินก็ให้เลขาธิการมีหนังสือแจ้งให้ผู้นั้นทราบ เพื่อใช้สิทธิดังกล่าวได้ตามมาตรา 49

4. การที่เจ้าของทรัพย์สินที่พนักงานอัยการร้องขอให้ศาลสั่งให้ตกเป็นของแผ่นดิน ยื่นคำร้องก่อนศาลมีคำสั่ง โดยต้องแสดงให้ศาลเห็นข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการเป็นเจ้าของทรัพย์สิน หรือได้ทรัพย์สินมาโดยสุจริตตามมาตรา 50

5. การที่ผู้รับประโยชน์ในทรัพย์สินที่พนักงานอัยการร้องขอให้ศาลสั่งให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน ยื่นคำร้องขอคุ้มครองสิทธิของตนก่อนศาลมีคำสั่ง โดยต้องแสดงให้ศาลเห็นข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการได้ทรัพย์สินมาโดยสุจริต ตามมาตรา 50

6. การไต่สวนคำร้องของพนักงานอัยการ และคำร้องของผู้ซึ่งอ้างว่าเป็นเจ้าของทรัพย์สิน หรือผู้รับโอนทรัพย์สิน ตามมาตรา 51

7. การนำสืบข้อเท็จจริงในข้อสันนิษฐานตามประมวลกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินว่า ทรัพย์สินที่พนักงานอัยการร้องขอให้ศาลสั่งให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินนั้น เป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด หากอ้างว่าผู้เป็นเจ้าของทรัพย์สิน หรือผู้รับโอนทรัพย์สินเป็นผู้เกี่ยวข้องหรือเคยเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับผู้กระทำความผิดมูลฐาน หรือความผิดฐานฟอกเงินมาก่อน ตามมาตรา 51

8. การไต่สวนคำร้องของผู้รับประโยชน์ และการที่ศาลมีคำสั่งคุ้มครองสิทธิของผู้รับประโยชน์ ตามมาตรา 52

9. การนำสืบข้อเท็จจริงในข้อสันนิษฐานตามประมวลกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินว่า ผลประโยชน์ในทรัพย์สินที่พนักงานอัยการร้องขอให้ศาลสั่งให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินนั้นเป็นผลประโยชน์ที่มีอยู่ หรือได้มาโดยไม่สุจริต หากผู้ที่อ้างว่าได้รับผลประโยชน์เป็นผู้เกี่ยวข้อง หรือเคยเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับผู้กระทำความผิดมูลฐาน หรือความผิดฐานฟอกเงินมาก่อน ตามมาตรา 52

10. การสังคินทรัพย์สินให้กับเจ้าของทรัพย์สินผู้รับโอน หรือการกำหนดเงื่อนไขในการคุ้มครองสิทธิของผู้รับประโยชน์ที่ยื่นเข้ามา ตามมาตรา 53

11. กรณีเมื่อทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดเพิ่มขึ้น และพนักงานอัยการร้องขอให้ศาลสั่งให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน ตามมาตรา 54

12. การยื่นคำขอฝ่ายเดียวของพนักงานอัยการ และคำสั่งตามคำขอกรณีขอให้ศาลมีคำสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สินหลังจากที่ได้ยื่นคำร้องขอให้ศาลสั่งให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินแล้ว ตามมาตรา 55

13. การยึดหรืออายัดทรัพย์สิน และการประเมินราคาทรัพย์สินที่ยึดหรืออายัดไว้ตามมาตรา 56

14. การเก็บรักษาทรัพย์สิน ตามมาตรา 57

ดังที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น จะเห็นได้ว่านอกจากข้อบัญญัติของกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินที่ได้กำหนดแนวทางในการดำเนินการเกี่ยวกับทรัพย์สินโดยนำเอากระบวนการวิธีพิจารณาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้บังคับโดยอนุโลมแล้ว ในกรณีอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการเกี่ยวกับทรัพย์สินหากเป็นกระบวนการทางแพ่งแล้ว กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินก็ให้นำเอาประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาในการดำเนินการเกี่ยวกับทรัพย์สินหากเป็นกระบวนการทางแพ่งแล้ว กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินก็ให้นำเอาประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้โดยอนุโลมได้อีกเช่นกัน⁵²

⁵² สีนหาท ประยูรรัตน์, คำอธิบายพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2524, (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ ส. เอเซียเพลส, 2542), หน้า 203-205.

2.4.4 หน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง นอกเหนือจากที่ได้กล่าวแล้ว สำนักงาน ปปง. จะต้องร่วมมือประสานงานกับหน่วยงานอื่นอย่างใกล้ชิด โดยเฉพาะหน่วยงานที่มีหัวหน้าหน่วยงานหรือผู้บริหารระดับสูงเป็นกรรมการในคณะกรรมการ ปปง. หรือเป็นหน่วยงานที่มีอำนาจบังคับใช้กฎหมายตามความผิดมูลฐาน โดยหน่วยงานเหล่านี้อาจมีผู้ทำหน้าที่ประสานงาน โดยเฉพาะสำหรับเรื่องนี้ หรือการให้มีศูนย์ปฏิบัติการของผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในสำนักงาน ปปง. เป็นต้น

2.4.4.1 สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ป.ป.ส.) สำนักงาน ป.ป.ส. ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบในการดำเนินการตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ในระยะเริ่มต้น และความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด เป็น 1 ใน 11 ฐานความผิดมูลฐานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดตามที่ระบุไว้ดังกล่าวนี้มีหลายฉบับดังนี้

1) ความผิดตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2528 (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2530 (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2543 และ (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2545

2) ความผิดตามพระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2518 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2528 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2535 และ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2543

3) ความผิดตามพระราชกำหนดป้องกันการใช้สารระเหย พ.ศ. 2533 และ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2543

4) ความผิดตามพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534 และ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2543

ดังนั้น ป.ป.ส. จึงเป็นหน่วยงานที่มีบทบาทสำคัญในการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน โดยหน้าที่หรือบทบาทที่สำคัญตามกฎหมายฉบับนี้ เช่น สำนักงาน ป.ป.ส. สามารถสนับสนุนข้อมูลเกี่ยวกับกรณีเจ้าของหรือผู้รับโอน หรือรับประโยชน์ที่เป็นผู้เกี่ยวข้องหรือเคยเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับผู้กระทำความผิดมูลฐานหรือฟอกเงินมาก่อนเพื่อให้เข้าข้อสันนิษฐานตามมาตรา 51 และ 52 แห่งกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน หรือกรณีที่ไม่อาจดำเนินการริบทรัพย์สินทางอาญาตาม พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534 ได้ สำนักงาน ป.ป.ส. อาจประสานงานเรื่องนี้ให้สำนักงาน ปปง. ดำเนินการยึดทรัพย์สินได้ ซึ่งเป็นกรณีที่เป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดและสามารถดำเนินการตามกฎหมายอื่นได้อยู่แล้ว แต่ยังไม่มีการ

ดำเนินการกับทรัพย์สินนั้นตามกฎหมายดังกล่าว หรือดำเนินการตามกฎหมายดังกล่าวแล้วแต่ไม่เป็นผล หรือการดำเนินการตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542 จะก่อให้เกิดประโยชน์แก่ทางราชการมากกว่า ก็ให้ดำเนินการกับทรัพย์สินนั้นต่อไปตามพระราชบัญญัตินี้⁵³ เป็นต้น

2.4.4.2 สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) สำนักงาน ป.ป.ช. นั้นมีอำนาจดำเนินการในความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการหรือในการยุติธรรม เป็น 1 ใน 11 สถานความผิดมูลฐานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน และมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตบัญญัติให้คณะกรรมการ มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

1) ไต่สวนข้อเท็จจริงและสรุปสำนวน พร้อมทั้งนำความเห็นเสนอต่อวุฒิสภา กรณีมีการร้องขอให้ถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ประธานศาลฎีกา ประธานศาลรัฐธรรมนูญ ประธานศาลปกครองสูงสุด อัยการสูงสุด กรรมการการเลือกตั้ง ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ กรรมการตรวจเงินแผ่นดิน รองประธานศาลฎีกา ตุลาการศาลปกครองสูงสุด หัวหน้าสำนักตุลาการทหาร รองอัยการสูงสุด ผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูง และผู้ดำรงตำแหน่งอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ

2) ไต่สวนข้อเท็จจริงและสรุปสำนวน พร้อมทั้งทำความเห็นส่งไปยังอัยการสูงสุด เพื่อฟ้องคดีต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง กรณีมีผู้กล่าวหา ร้องเรียนให้ดำเนินคดีอาญากับผู้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือข้าราชการการเมืองอื่นร้ายแรงผิดปกติ กระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการตามประมวลกฎหมายอาญา หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่หรือทุจริตต่อหน้าที่ตามกฎหมายอื่น และให้ใช้บังคับกับกรณีที่เป็นบุคคล ดังกล่าวหรือบุคคลอื่นเป็นตุลาการ ผู้ใช้หรือผู้สนับสนุนด้วย

3) ไต่สวนและวินิจฉัยว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐร้ายแรงผิดปกติ กระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม

⁵³ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542, มาตรา 58.

4) ตรวจสอบความถูกต้องและความมีอยู่จริง รวมทั้งความเปลี่ยนแปลงของทรัพย์สินและหนี้สินของเจ้าหน้าที่ของรัฐ รวมทั้งตรวจสอบความเปลี่ยนแปลงของทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

5) กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการกำหนดตำแหน่งและชั้นหรือระดับของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่จะต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน

6) กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของเจ้าหน้าที่ของรัฐ และการเปิดเผยบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรี

7) รายงานผลการตรวจสอบ และผลการปฏิบัติหน้าที่พร้อมข้อสังเกตต่อคณะรัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และวุฒิสภา ทุกปี และนำรายงานนั้นออกพิมพ์เผยแพร่ต่อไป

8) เสนอมาตรการ ความเห็น หรือข้อเสนอแนะต่อคณะรัฐมนตรี รัฐสภา ศาล หรือคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน เพื่อให้มีการปรับปรุงการปฏิบัติราชการ หรือวางแผนงานโครงการของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐเพื่อป้องกันและปราบปรามการทุจริตต่อหน้าที่ การกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือการกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม

9) ดำเนินการให้ศาลมีคำสั่งหรือคำพิพากษาให้ยกเลิกหรือเพิกถอนสิทธิหรือเอกสารสิทธิที่เจ้าหน้าที่ของรัฐได้อนุมัติหรืออนุญาตให้สิทธิประโยชน์หรือออกเอกสารสิทธิแก่บุคคลใดไปโดยมิชอบด้วยกฎหมายหรือระเบียบของทางราชการอันเป็นเหตุให้เสียหายแก่ทางราชการ

10) ดำเนินการเพื่อป้องกันการทุจริตและเสริมสร้างทัศนคติและค่านิยมเกี่ยวกับความซื่อสัตย์สุจริต รวมทั้งดำเนินการให้ประชาชนหรือกลุ่มบุคคลมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

11) ให้ความเห็นชอบในการแต่งตั้งเลขาธิการ

12) แต่งตั้งบุคคลหรือคณะบุคคลเพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมาย

13) ดำเนินการอื่นตามที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้บัญญัติ หรือที่กฎหมายอื่นกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในชั้นนี้ได้แก่

13.1 พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. 2542

13.2 พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. 2542

13.3 กฎหมายว่าด้วยการจัดการหุ้นส่วนหรือหุ้นของรัฐมนตรี

ดังนั้น ในการประสานงานระหว่างสำนักงาน ปปง. กับสำนักงานคณะกรรมการ ป.ป.ช.ทางสำนักงาน ปปง. จะประสานงานเพื่อให้ทราบพฤติการณ์ผู้กระทำความผิด ขอสำนวน การสอบสวน และพยานหลักฐานอื่นๆ รวมทั้งเพื่อให้ทราบผลการชี้มูลความผิดจากสำนักงาน คณะกรรมการ ป.ป.ช. เพื่อนำมาประกอบการพิจารณาตามความผิดมูลฐานตามมาตรา 3(5) ซึ่งเป็นความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรมตาม ประมวลกฎหมายอาญา ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยความผิดของพนักงานในองค์การหรือ หน่วยงานของรัฐ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่หรือทุจริตต่อหน้าที่ตามกฎหมายอื่น แห่ง พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 และดำเนินการกับทรัพย์สินที่ เกี่ยวกับการกระทำความผิดของผู้กระทำความผิด ต่อไป

2.4.4.3 กรมศุลกากร

ความผิดเกี่ยวกับการลักลอบหนีศุลกากรตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากร เป็น 1 ใน 11 ฐานความผิดมูลฐานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ดังนั้น กรมศุลกากรจึงเป็นหน่วยงานหนึ่งที่มีบทบาทสำคัญในการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการ ฟอกเงิน ดังนี้

1) ตามพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2469 ปัจจุบันยังมีผลใช้บังคับ อยู่ ทั้งนี้ มีการยกเลิกบางมาตราของกฎหมายดังกล่าว และปรับปรุงบทกฎหมายดังกล่าวให้ เหมาะสมยิ่งขึ้น โดยมีการตรากฎหมายศุลกากรขึ้นใช้บังคับสืบมาอีก 19 ฉบับ

2) พระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2469 มาตรา 27 ความใน ตอนท้ายได้บัญญัติใหม่โดยพระราชบัญญัติศุลกากร (ฉบับที่ 11) พ.ศ. 2490 มาตรา 3 คือ การ นำหรือพาของที่ยังไม่ได้เสียภาษี หรือของต้องจำกัด หรือของต้องห้าม หรือที่ยังไม่ได้ผ่านศุลกากร โดยถูกต้องเข้ามาภายในพระราชอาณาจักสยาม หรือที่ส่ง หรือพาของเช่นว่านี้ ออกไปนอกพระ ราชอาณาจัก หรือช่วยเหลือด้วยประการใด ๆ ในการนำเข้าของเช่นว่านี้เข้ามา หรือส่งออกไป หรือย้ายถอนไป หรือช่วยเหลือให้ย้ายถอนไปซึ่งของดังกล่าวนั้นจากเรือกำปั่น ท่าเทียบเรือ โรงเก็บ สินค้า คลังสินค้าที่มั่นคง หรือโรงเก็บของ โดยไม่ได้รับอนุญาต หรือให้ที่อาศัยเก็บ หรือเก็บ หรือ ซ่อนของเช่นว่านี้ หรือยอมหรือจัดให้ผู้อื่นกระทำการเช่นว่านั้น หรือเกี่ยวข้องด้วยประการใด ๆ ใน การขน หรือย้ายถอน หรือกระทำการอย่างใดแก่ของเช่นว่านั้น หรือเกี่ยวข้องด้วยประการใด ๆ ในการ ขน หรือย้ายถอน หรือกระทำการอย่างใดแก่ของเช่นว่านั้น หรือเกี่ยวข้องด้วยประการใด ๆ ในการ หลีกเลี่ยง หรือพยายามหลีกเลี่ยงบทกฎหมายและข้อจำกัดใด ๆ อันเกี่ยวแก่การนำของเข้า ส่งของ

ออก ขนของขึ้น เก็บของในคลังสินค้า และการส่งมอบของโดยเจตนาจะซื้อค่าภาษีของรัฐบาล พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่จะต้องเสียสำหรับของนั้น ๆ

3) พระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2469 มาตรา 27 ทวิ เพิ่มความโดยได้บัญญัติใหม่ตามพระราชบัญญัติศุลกากร (ฉบับที่ 13) พ.ศ. 2499 มาตรา 4 คือ การช่วยเหลือเร่งด่วน ช่วยจำหน่าย ช่วยพาเอาไปเสีย ซื้อ รับจําหน่าย หรือรับไว้โดยประการใด ซึ่งของอันตนรู้ว่าเป็นของที่นำเข้ามาในราชอาณาจักร โดยหลีกเลี่ยงอากรข้อห้ามหรือข้อจำกัด

ดังนั้น ในการประสานงานระหว่างสำนักงาน ปปง. กับกรมศุลกากรจึงต้องมีการประสานงานเมื่อเกิดคดีตามความผิดดังกล่าวข้างต้น กรมศุลกากรก็จะทำการแจ้งถึงการกระทำ ความผิดมายังสำนักงาน ปปง. เพื่อให้ดำเนินการตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ซึ่งทางสำนักงาน ปปง. ก็จะทำกรสืบสวน สอบสวนรวบรวมพยานหลักฐาน โดยมีการประสานงานกับกรมศุลกากรเพื่อทราบพฤติการณ์ผู้กระทำความผิด ขอสำนวนการสอบสวน และพยานหลักฐานอื่นๆ เพื่อพิจารณาตามความผิดมูลฐานตามมาตรา 3(7) แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ต่อไป

2.4.4.4 กรมสอบสวนคดีพิเศษ (DSI)

บทบาทและภารกิจของกรมสอบสวนคดีพิเศษ กระทรวงยุติธรรม มีอำนาจและหน้าที่ตามบทบาทและภารกิจ ดังต่อไปนี้

1) การป้องกัน ปราบปราม และควบคุมอาชญากรรมพิเศษ ซึ่งได้แก่ อาชญากรรมทางเศรษฐกิจ อาชญากรรมคอมพิวเตอร์ อาชญากรรมที่มีอิทธิพลเข้ามาเกี่ยวข้องกับ อาชญากรรมข้ามชาติ องค์การอาชญากรรมรวมทั้งอาชญากรรมอื่นที่สร้างความเสียหายและส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจ สังคม และความมั่นคงของประเทศ ทั้งนี้ โดยการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนในสังคมได้ทราบ ตระหนัก และไม่หลงผิดไปกระทำความผิด การสืบสวนทั้งก่อนและหลังการกระทำความผิดเพื่อเป็นการป้องกันและป้องปรามการกระทำความผิด และการสอบสวนดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดคดีพิเศษเพื่อให้ผู้กระทำผิดได้รับการลงโทษอันเป็นการปราบปรามการกระทำความผิด

2) พัฒนาระบบ รูปแบบ วิธีการ และมาตรการในการป้องกัน ปราบปราม และควบคุมอาชญากรรมพิเศษ โดยการแก้ไขปรับปรุงแบบวิธีการปฏิบัติงานให้เท่าทันกับ สถานภาพและแนวโน้มของอาชญากรรมพิเศษ ด้วยการนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการ ป้องกัน ตรวจสอบและตรวจพิสูจน์การกระทำความผิด มีการจัดเก็บข้อมูลที่เกี่ยวข้องอย่างเป็น

ระบบและมีมาตรฐาน เช่น ข้อมูลบุคคล แผนประทุษกรรม สถิติคดีและมูลค่าความเสียหาย หมายอาญา ส่วนวนการสอบสวน เป็นต้น

3) พัฒนาบุคลากรในการเสริมสร้างศักยภาพในด้านความรู้ ความสามารถ และขวัญกำลังใจ โดยการพัฒนาศักยภาพในด้านต่าง ๆ ของบุคลากรให้เท่าทันกับ สถานภาพและแนวโน้มของการกระทำความผิดที่มีการพัฒนารูปแบบวิธีการอยู่ตลอดเวลา ควบคู่ไปกับการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมในการปฏิบัติงานและขวัญกำลังใจในการทำงาน ด้วยการฝึกอบรมในด้านการสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษ จรรยาบรรณในวิชาชีพ การส่งเสริมให้มีการศึกษา และวิจัย การให้คำตอบแทนและการจัดสวัสดิการในด้านต่าง ๆ อย่างเหมาะสม

4) ประสานความร่วมมือในการป้องกันปราบปรามและควบคุมอาชญากรรมพิเศษจากหน่วยงานภาครัฐและภาคประชาชนทั้งภายในและต่างประเทศ โดยการประสานความร่วมมือกับสำนักงานตำรวจแห่งชาติ หน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในเรื่องข้อมูลข่าวสารและการช่วยติดตามจับกุมตัวผู้กระทำความผิด การประสานความร่วมมือตำรวจสากล FBI และหน่วยงานต่างประเทศที่เกี่ยวข้องในเรื่องข้อมูลข่าวสาร การช่วยติดตามจับกุมตัวผู้กระทำความผิด การโอนตัวนักโทษและการส่งผู้ร้ายข้ามแดน การประชาสัมพันธ์ ภารกิจและผลการปฏิบัติงานของกรมสอบสวนคดีพิเศษ การจัดตั้งศูนย์รับเรื่องร้องเรียนและแสดงความคิดเห็นจากประชาชนและการสร้างเครือข่าย ความร่วมมือในการแจ้งข่าวคดีพิเศษจากประชาชนบทบาทที่เพิ่มขึ้นจากหน่วยงานเดิม

คดีความผิดตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 นั้น อยู่ในอำนาจหน้าที่ของกรมสอบสวนคดีพิเศษ ตามบัญชีแนบท้ายด้วย ซึ่งพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547 (16) “คดีความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน” แต่มีใช้คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินทั้งหมดจะอยู่ในอำนาจหน้าที่ของกรมสอบสวนคดีพิเศษทั้งหมด เฉพาะคดีความผิดฐานฟอกเงินที่เข้าลักษณะมาตรา 21 และมาตรา 22 ของพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547 เท่านั้นที่กรมสอบสวนคดีพิเศษจะเข้าไปดำเนินการซึ่งสรุปได้ดังนี้

1. คดีการกระทำความผิดฐานฟอกเงินผ่านบริษัทบังหน้า ซึ่งตั้งอยู่ในหลายประเทศ โดยมีการโอนเงินผ่านไประยะหนึ่งเพื่อซื้อสินค้าที่ไม่มีตัวตนแท้จริง หรือมีการแลกเปลี่ยนเป็นเงินหลายสกุลก่อนมีการโอนไปมาหลายทอด

2. คดีการกระทำความผิดฐานฟอกเงินจากรายได้ของการค้ามนุษย์หรือนำตัวบุคคลลงเป็นทาสซึ่งกระทำเป็นขบวนการจากประเทศด้อยพัฒนาไปสู่ประเทศที่พัฒนาแล้ว

3. คดีการกระทำความผิดฐานฟอกเงิน จากเงินได้ค้ายาเสพติด ซึ่งมีวัตถุประสงค์ในการนำเอาเงินนี้ไปสนับสนุนขบวนการก่อการร้ายแบ่งแยกดินแดน

4. คดีการกระทำความผิดฐานฟอกเงิน ซึ่งกระทำต่อรายได้จากการประกอบอาชญากรรมขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ ไม่ว่าจะเป็นการค้าอาวุธสงคราม อาชญากรรมทางเศรษฐกิจข้ามชาติ การค้าเงินเถื่อนข้ามชาติ หรืออาชญากรรมคอมพิวเตอร์

5. คดีการกระทำความผิดฐานฟอกเงิน ซึ่งกระทำต่อเงินได้จากการทุจริตโครงการใหญ่ของประเทศซึ่งกระทำโดยนักการเมือง ซึ่งกระทำลงในรูปแบบของขบวนการ

ดังนั้น ถ้าเข้าหลักเกณฑ์ 1 ใน 5 ข้อที่กล่าวมาข้างต้นก็จะเป็นคดีที่สำนักงานปปง. และกรมสอบสวนคดีพิเศษมีอำนาจดำเนินการตามกฎหมายร่วมกัน และมีการประสานงานระหว่างสำนักงาน ปปง. และกรมสอบสวนคดีพิเศษ

2.4.4.5 สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กระทรวงการคลัง

หน้าที่และความรับผิดชอบของสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง

สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง มีภารกิจเกี่ยวกับการเสนอแนะและออกแบบนโยบายและมาตรการด้านการคลัง ระบบการเงิน รวมทั้งเศรษฐกิจมหภาคและเศรษฐกิจระหว่างประเทศที่มีคุณภาพต่อกระทรวงการคลัง เพื่อส่งเสริมการพัฒนาอย่างยั่งยืนรวมทั้งการพัฒนาาระบบบริหารที่มีมาตรฐานและเทคโนโลยีที่ทันสมัย โดยยึดหลักธรรมาภิบาล ตลอดจนส่งเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจและการยอมรับในนโยบายและผลงานของกลุ่มเป้าหมาย บุคคล และหน่วยงานทั่วไปทั้งในประเทศและต่างประเทศ โดยให้มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

ด้านนโยบายการคลังและนโยบายภาษีอากร มีหน้าที่ เสนอแนะและออกแบบนโยบาย แผน และมาตรการเกี่ยวกับการคลังและภาษีอากร เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล

ด้านนโยบายการเงิน นโยบายการออม และการลงทุน มีหน้าที่ เสนอแนะและออกแบบนโยบาย แผน และมาตรการเกี่ยวกับระบบการเงิน การออม การลงทุน และการพัฒนาตลาดทุน ตลอดจนวางแผนและดำเนินการเกี่ยวกับความร่วมมือทางการเงินและ

การธนาคารระหว่างประเทศ และองค์การระหว่างประเทศ เพื่อให้เหมาะสมกับสถานการณ์และเป้าหมายในเชิงนโยบายเศรษฐกิจมหภาคและเศรษฐกิจจุลภาคของประเทศ

ด้านนโยบายเศรษฐกิจมหภาคและเศรษฐกิจระหว่างประเทศ ทำหน้าที่ เสนอแนะและออกแบบนโยบาย และมาตรการเกี่ยวกับเศรษฐกิจมหภาคและเศรษฐกิจระหว่างประเทศ รวมทั้งวางแผนประสานและดำเนินการเกี่ยวกับความร่วมมือทางการเงินและการคลังระหว่างประเทศ และองค์การระหว่างประเทศ เพื่อให้เป็นไปตามข้อผูกพันระหว่างประเทศและสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

ด้านอื่นๆ ทำหน้าที่ ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของสำนักงานหรือตามที่กระทรวงหรือคณะรัฐมนตรีมอบหมาย

ในปัจจุบัน สำนักงานเศรษฐกิจการคลังมีหน้าที่ดูแลเกี่ยวกับแชร์ลูกโซ่ ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับความผิดมูลฐานตามมาตรา 3(3)ความผิดเกี่ยวกับการฉ้อโกงประชาชนตามประมวลกฎหมายอาญาหรือความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการกู้ยืมที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ดังนั้น พนักงานเจ้าหน้าที่ของสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินจึงต้องมีการประสานงานกับเจ้าหน้าที่ของสำนักงานเศรษฐกิจการคลังกรณีที่เป็นความผิดฐานฟอกเงินที่เกี่ยวกับเรื่องแชร์ลูกโซ่

2.4.4.6 สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นหน่วยงานของรัฐ มีฐานะเป็นนิติบุคคล และอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของคณะกรรมการการเลือกตั้ง โดยมีประธานกรรมการการเลือกตั้งเป็นผู้บังคับบัญชาสูงสุด และมีเลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้ง และรองเลขาธิการทำหน้าที่ช่วยเหลือในการควบคุมดูแลการทำงานของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อยและสามารถรองรับนโยบายของคณะกรรมการการเลือกตั้งได้และมีอำนาจดังต่อไปนี้

1) รับผิดชอบงานธุรการของคณะกรรมการการเลือกตั้งและนายทะเบียนพรรคการเมือง ศึกษาและรวบรวมข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวกับงานของคณะกรรมการการเลือกตั้ง และนายทะเบียนพรรคการเมือง

2) ศึกษาและสนับสนุนให้มีการวิจัยเกี่ยวกับการเลือกตั้ง การออกเสียงประชามติและการพัฒนาพรรคการเมือง

3) เผยแพร่วิชาการและให้ความรู้และการศึกษาแก่ประชาชนเกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

4) รับเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับการเลือกตั้ง หรือการออกเสียงประชามติ ผู้มีอำนาจหน้าที่ดูแลและรักษาความสงบเรียบร้อยในการเลือกตั้ง หรือเกี่ยวกับการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้ง หรือเกี่ยวกับการทุจริตหรือประพฤติมิชอบในการเลือกตั้งของผู้สมัครรับเลือกตั้ง ผู้เลือกตั้ง พรรคการเมืองหรือบุคคลอื่นใด เพื่อเสนอต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง

5) ปฏิบัติงานอื่นใดตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งมอบหมาย

คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญ ดังนี้

1. ควบคุมและดำเนินการจัด หรือจัดให้มีการเลือกตั้งและการออกเสียงประชามติ ตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม

2. ออกประกาศกำหนดการทั้งหลายอันจำเป็นแก่การปฏิบัติงาน ตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งส.ส. และส.ว. กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการออกเสียงประชามติ และกฎหมายการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

3. มีคำสั่งให้ข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยงานราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจหรือราชการส่วนท้องถิ่น หรือเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ ปฏิบัติการทั้งหลายอันจำเป็นในการเลือกตั้ง

4. ออกข้อกำหนดเป็นแนวทางการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ได้รับแต่งตั้งให้มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการเลือกตั้งและการออกเสียงประชามติ

5. ดำเนินการแบ่งเขตเลือกตั้งสำหรับการเลือกตั้งที่ใช้วิธีการแบ่งเขตเลือกตั้ง และจัดให้มีบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

6. สืบสวนสอบสวนเพื่อหาข้อเท็จจริงและวินิจฉัยชี้ขาดปัญหาหรือข้อโต้แย้งเกี่ยวกับการเลือกตั้ง

7. สั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่หรือออกเสียงประชามติใหม่ในหน่วยเลือกตั้งหนึ่งหรือทุกหน่วยเลือกตั้ง หรือสั่งให้มีการนับคะแนนใหม่เมื่อมีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าการทุจริตการเลือกตั้ง

8. เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งและดำเนินคดีอาญากับผู้สมัคร หัวคะแนน และผู้เกี่ยวข้อง ให้ใบเหลือง หรือใบแดง

9. การดำเนินคดีในศาลเกี่ยวกับความผิดการเลือกตั้งหรือพรรคการเมือง

10. ประกาศผลการเลือกตั้งหรือการออกเสียงประชามติ
11. มีอำนาจแจ้งพนักงานสอบสวน เพื่อดำเนินการสอบสวนและให้มีอำนาจฟ้องคดีต่อศาล ไม่ว่าในเรื่องทางแพ่ง หรืออาญา หรือทางปกครอง แก่ผู้กระทำผิดกฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้ง ตลอดจนให้ชดใช้ค่าเสียหายในการเลือกตั้งใหม่แก่ผู้ถูกใบแดงและผู้ที่เกี่ยวข้อง
12. การรับรองและการแต่งตั้งผู้แทนองค์กรเอกชนเพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบการเลือกตั้ง
13. ดำเนินการหรือประสานงานกับหน่วยราชการ ส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ หรือสนับสนุนองค์กรเอกชนในการให้การศึกษาแก่ประชาชน เกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตย และหน้าที่ของ กกต. คือการให้การศึกษาแก่ประชาชนเรื่องการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นพระประมุข
14. จัดทำรายงานผลการปฏิบัติงานประจำปีและข้อสังเกตเสนอต่อรัฐสภา
15. ดำเนินการเรื่องอื่นๆ ตามที่กฎหมายกำหนด

สรุป กกต. จะมีอำนาจหน้าที่อยู่ 3 ประการ ที่ครอบคลุมทั้ง ด้านบริหาร ตุลาการ และนิติบัญญัติ กล่าวคือ ด้านบริหาร มีอำนาจหน้าที่ควบคุมและดำเนินการจัดให้มีการเลือกตั้งทั้ง การเลือกตั้งระดับชาติ ระดับท้องถิ่น รวมทั้งการออกเสียงประชามติ ด้านตุลาการ มีอำนาจหน้าที่สืบสวนสอบสวนและวินิจฉัยชี้ขาด สั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่ นับคะแนนใหม่ รวมทั้งการสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งผู้สมัครและสมาชิกสภาที่ทำผิดกฎหมายเลือกตั้ง ด้านนิติบัญญัติ มีอำนาจหน้าที่ออกระเบียบ คำสั่ง ข้อกำหนดที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงาน

ในการประสานงานกับสำนักงาน ปปง. เนื่องจากความผิดเกี่ยวกับการซื้อเสียงเป็นความผิดมูลฐานตามกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน โดยตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. 2550 มาตรา 53 บัญญัติว่า ห้ามมิให้ผู้สมัครหรือผู้ใดกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อจูงใจให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งลงคะแนนเสียงเลือกตั้งให้แก่ตนเอง หรือผู้สมัครอื่น หรือพรรคการเมืองใด หรือให้งดเว้นการลงคะแนนให้แก่ผู้สมัครหรือพรรคการเมืองใด ด้วยวิธีการดังต่อไปนี้

- (1) จัดทำ ให้ เสนอให้ สัญญาว่าจะให้ หรือจัดเตรียมเพื่อจะให้ ทรัพย์สิน หรือผลประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้ แก่ผู้ใด

(2) ให้ เสนอให้ หรือสัญญาว่าจะให้เงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดไม่ว่าจะโดยตรงหรือโดยอ้อม แก่ชุมชน สมาคม มูลนิธิ วัด สถาบันการศึกษา สถานสงเคราะห์ หรือสถาบันอื่นใด

(3) ทำการโฆษณาหาเสียงด้วยการจัดให้มีหรรสพหรือการรื่นเริงต่างๆ

(4) เลี้ยงหรือรับจะเลี้ยงผู้ใด

(5) หลอกลวง บังคับ ชูเชื้อญ ใช้อิทธิพลคุกคาม ใสร้ายด้วยความเท็จ หรือจูงใจให้เข้าใจผิดในคะแนนนิยมของผู้สมัครหรือพรรคการเมืองใด

ความผิดตาม (1) หรือ (2) ให้ถือว่าเป็นความผิดมูลฐานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน และให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจส่งเรื่องให้สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ได้

ดังนั้นถ้าเป็นกรณีตามมาตรา 53(1)หรือ(2) คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจส่งเรื่องให้สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ได้ เมื่อสำนักงาน ป.ป.ง. ได้รับเรื่องก็จะดำเนินการตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ต่อไป

2.4.4.7 สำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เป็นศูนย์กลาง การบริหารของกระทรวง ในการพัฒนายุทธศาสตร์ แปลงนโยบายของกระทรวงเป็นแผนปฏิบัติ จัดสรรทรัพยากร เพื่อการบรรลุเป้าหมาย และเกิดผลสัมฤทธิ์ ตามภารกิจของกระทรวง ตลอดจน พัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อให้สำนักงานปลัดกระทรวง เป็นศูนย์กลางการบริหารราชการ โดยกำหนดให้ มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับราชการประจำทั่วไปของกระทรวง และราชการที่คณะรัฐมนตรี ได้กำหนดให้เป็นหน้าที่ของกรมใดกรมหนึ่ง ในสังกัดกระทรวงโดยเฉพาะ รวมทั้งกำกับ และเร่งรัด การปฏิบัติราชการ ของส่วนราชการในกระทรวง ให้เป็นไปตามนโยบาย แนวทาง และแผนการปฏิบัติ ราชการ ของกระทรวง อำนาจหน้าที่ดังกล่าวให้รวมถึง

1. พัฒนายุทธศาสตร์การบริหารของกระทรวง
2. แปลงนโยบายเป็นแนวทางและแผนปฏิบัติการ
3. จัดสรรและบริหารทรัพยากรของกระทรวง เพื่อให้เกิดการประหยัด คุ่มค่า และสมประโยชน์
4. ประสานงาน กำกับ เร่งรัด ติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติราชการ ของส่วนราชการ ในสังกัดกระทรวง

5. พัฒนาระบบสารสนเทศ เพื่อใช้ในการบริหารงานและการบริการของหน่วยงานในสังกัด กระทรวง

6. ประสานความร่วมมือระหว่างประเทศ ดำเนินการแลกเปลี่ยนความช่วยเหลือกับต่างประเทศ รวมทั้งเสนอแนะนโยบาย ด้านการพัฒนาสังคม สวัสดิการสังคม และความมั่นคงของมนุษย์ ให้สอดคล้องกับข้อตกลงตามปฏิญญาและอนุสัญญา

7. กำหนดมาตรฐานการพัฒนาสังคม การจัดสวัสดิการสังคม และการคุ้มครองพิทักษ์สิทธิ รวมทั้งการติดตามประเมินผล ให้เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด

8. ศึกษา วิเคราะห์ สภาพการณ์ทางสังคม การวิจัยเพื่อพัฒนางานวิชาการด้านการพัฒนาสังคม และความมั่นคงของมนุษย์ การสร้างระบบเตือนภัย และการป้องกันและแก้ไขปัญหาสังคม

9. พัฒนาปรับปรุงกฎหมาย และดำเนินการเกี่ยวกับงานกฎหมาย ในความรับผิดชอบของกระทรวง และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

10. ส่งเสริมและพัฒนาระบบเครือข่ายความร่วมมือของทุกภาคส่วนในการพัฒนาสังคม การจัดสวัสดิการสังคม การคุ้มครองพิทักษ์สิทธิ

11. บริหารจัดการกองทุนเพื่อการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

12. ประมวลและวิเคราะห์ข่าวสาร เผยแพร่ และประชาสัมพันธ์ กิจกรรมและผลงานของกระทรวง

13. ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของสำนักงานปลัดกระทรวง หรือตามที่รัฐมนตรี หรือคณะรัฐมนตรีมอบหมาย

นอกจากอำนาจทั่วไป สำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ยังมีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ.2551 โดยให้สำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการและคณะกรรมการ ปกค. โดยให้มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้⁵⁴

1) ปฏิบัติงานธุรการทั่วไปของคณะกรรมการและคณะกรรมการ ปกค.

2) เป็นศูนย์กลางในการประสานงานและร่วมมือกับส่วนราชการหน่วยงาน ของรัฐ และเอกชนที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและต่างประเทศ ในการดำเนินงานตามพระราชบัญญัตินี้

⁵⁴ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ.2551, มาตรา 26.

3) จัดระบบงานด้านการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ รวมทั้งช่วยเหลือเหยื่อขบวนการและคุ้มครองสวัสดิภาพผู้เสียหายให้มีประสิทธิภาพ

4) จัดให้มีการรวบรวม ศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อประโยชน์ในการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ รวมทั้งจัดให้มีการศึกษาวิจัยเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้

5) จัดให้มีข้อมูลสารสนเทศและการเชื่อมโยงระบบฐานข้อมูลด้านการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์

6) ปฏิบัติตามมติของคณะกรรมการ ปคม.และคณะกรรมการ ปกค. หรือตามที่คณะกรรมการ ปคม.และคณะกรรมการ ปกค. มอบหมาย

ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ.2551 กำหนดให้มีคณะกรรมการ 2 ชุด กล่าวคือ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์(คณะกรรมการ ปคม.)และคณะกรรมการประสานและกำกับการดำเนินงานป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ (คณะกรรมการ ปกค.) โดยคณะกรรมการ ปคม. มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้⁵⁵

1) เสนอความเห็นต่อคณะรัฐมนตรีในการกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์

2) เสนอความเห็นต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อให้มีการปรับปรุงกฎหมาย กฎระเบียบ หรือโครงสร้างของส่วนราชการที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ เพื่อให้การปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

3) กำหนดยุทธศาสตร์และมาตรการในการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์

4) กำหนดแนวทางและกำกับดูแลการดำเนินการตามพันธกรณีระหว่างประเทศ ตลอดจนการให้ความร่วมมือและประสานงานกับต่างประเทศเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์

5) ส่งเสริมและกำกับดูแลให้มีการศึกษาวิจัยและจัดทำข้อมูลแบบบูรณาการเพื่อประโยชน์ในการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์

6) วางระเบียบเกี่ยวกับการจดทะเบียนองค์กรเอกชนที่มีวัตถุประสงค์ด้านการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ ตลอดจนหลักเกณฑ์ในการช่วยเหลือการดำเนินงานกิจกรรมขององค์กรดังกล่าว

⁵⁵ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ.2551, มาตรา 16.

7) วางระเบียบโดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลังเกี่ยวกับการ
รับเงิน การจ่ายเงิน การเก็บรักษาเงิน การจัดหาผลประโยชน์ และการจัดการกองทุน

8) วางระเบียบเกี่ยวกับการรายงานสถานะการเงินและการจัดการ
กองทุนเพื่อปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้

9) สั่งการและกำกับดูแลการดำเนินงานของคณะกรรมการ ปกค.

10) ดำเนินการตามที่คณะรัฐมนตรีมอบหมาย

คณะกรรมการ ปกค. มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้⁵⁶

1) จัดทำและกำกับการดำเนินการตามแผนปฏิบัติการและแผน
ประสานงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งในระดับส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค ส่วนท้องถิ่น ชุมชน และ
ประชาสังคมให้สอดคล้องกับนโยบาย ยุทธศาสตร์ และมาตรการในการป้องกันและปราบปราม
การค้ามนุษย์

2) จัดทำและกำกับการดำเนินการตามแผนงานและแนวทางในการ
พัฒนาศักยภาพของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์

3) จัดให้มีและกำกับการดำเนินการตามโครงการรณรงค์และการให้
การศึกษาแก่ประชาชนทั่วไป เพื่อประโยชน์ในการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์

4) จัดให้มีการรายงานผลการติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน
ตามนโยบาย ยุทธศาสตร์ มาตรการ และการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้เสนอต่อคณะกรรมการ

5) ติดตามและจัดทำรายงานเกี่ยวกับการดำเนินการตามพันธกรณี
ระหว่างประเทศ การให้ความร่วมมือและประสานงานกับต่างประเทศเกี่ยวกับการป้องกัน
และปราบปรามการค้ามนุษย์เสนอต่อคณะกรรมการ ปคม.

6) กำหนดหลักเกณฑ์และอนุมัติการใช้เงินและทรัพย์สินของกองทุน

7) จัดทำและกำกับแผนปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ เพื่อให้การ
บังคับใช้กฎหมายเกิดประสิทธิภาพสูงสุด และสอดคล้องกับกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและ
ปราบปรามการฟอกเงิน กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติและ
กฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง และพันธกรณีระหว่างประเทศ

8) ดำเนินการตามที่คณะกรรมการ ปคม.มอบหมาย

ดังนั้น ถ้ามีการกระทำความผิดเกี่ยวกับการค้ามนุษย์ตามพระราชบัญญัติป้องกัน
และปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ.2551 กฎหมายกำหนดให้เป็นความผิดมูลฐาน

⁵⁶ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ.2551, มาตรา 23.

ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542⁵⁷ ดังนั้นจึงต้องมีการประสานงานระหว่างสำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาศังคมและความมั่นคงของมนุษย์ซึ่งทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการและคณะกรรมการ ปกค. กับสำนักงาน ปปง. ในการร่วมมือกันดำเนินการตามกฎหมายทั้ง 2 ฉบับ

⁵⁷ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ.2551, มาตรา 14.

บทที่ 3

อำนาจหน้าที่ในการบังคับกฎหมายของเจ้าหน้าที่ในหน่วยงาน ป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินต่างประเทศ

ปัจจุบันประเทศต่างๆ ยอมรับให้มีมาตรการในการป้องกันและปราบปรามการ ฟอกเงิน โดยมีวัตถุประสงค์ในการตัดวงจรการประกอบอาชญากรรมโดยเฉพาะอาชญากรรมในทาง เศรษฐกิจและการเงิน ซึ่งในปัจจุบันมีอาชญากรรมหลายประเภทที่สร้างรายได้มหาศาลให้แก่ผู้ก่อ อาชญากรรม เช่น อาชญากรรมเกี่ยวกับยาเสพติด การก่อการร้าย การเล็งภาษี กระบวนการฟอก เงินซึ่งได้ถูกนำมาใช้กับเงินที่ได้มาจากการทำความผิดเหล่านั้น เพื่อให้เงินสกปรกที่ได้มาจาก รายได้ที่ได้ผิดกฎหมายดูเหมือนว่าเป็นเงินสะอาดถูกต้องตามกฎหมาย เมื่อมีการฟอกเงินมากขึ้น หลายประเทศจึงได้บัญญัติกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน เพื่อให้การฟอกเงินเป็น ความผิดและมีโทษตามกฎหมาย ทั้งยังได้สร้างมาตรการต่างๆ ที่ให้อำนาจแก่รัฐและเจ้าหน้าที่ของ รัฐในการบังคับใช้กฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินเพื่อเป็นการป้องกันหรือสกัดกั้น การกระทำที่มีลักษณะเป็นการฟอกเงิน โดยกฎหมายฟอกเงินได้มีการบัญญัติครั้งแรกใน The Bank Secrecy Act of 1970 และมีการบัญญัติให้การฟอกเงินเป็นความผิดครั้งแรกในปี ค.ศ. 1986 ตาม The Money Laundering Control Act of 1986 ของประเทศสหรัฐอเมริกา และตาม The Drug Trafficking Offences Act of 1986 ของประเทศอังกฤษ

เมื่อหลายประเทศตระหนักถึงปัญหาการฟอกเงินโดยมีการบัญญัติ ปรับปรุง พัฒนา กฎหมายภายในประเทศของตนเพื่อให้ภาครัฐและเจ้าหน้าที่ของรัฐสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพในการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน อีกทางหนึ่ง ฝ่ายอาชญากรรมหรือผู้กระทำ ความผิดก็หาวิธีการหลบเลี่ยงมาตรการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินของฝ่ายรัฐเช่นกัน วิทยานิพนธ์เล่มนี้จะศึกษาอำนาจในการบังคับใช้กฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ของต่างประเทศซึ่งแต่ละประเทศได้มีการบัญญัติ แก้ไข ปรับปรุงและพัฒนากฎหมายให้มีความ เท่าทันต่อการกระทำอันเป็นการหลบเลี่ยงกฎหมายฟอกเงินของเหล่าอาชญากร ซึ่งประเทศที่จะ ทำการศึกษา ได้แก่ ประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศออสเตรเลีย ประเทศอังกฤษ ประเทศนิวซีแลนด์ และประเทศแคนาดา ดังต่อไปนี้

3.1 กฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินสหรัฐอเมริกา

3.1.1 สารสำคัญของกฎหมายฟอกเงิน

ประเทศสหรัฐอเมริกาถือได้ว่าเป็นต้นกำเนิดของแนวคิดในเรื่องการให้มีความหมายที่เกี่ยวกับการฟอกเงินขึ้นในประเทศต่างๆ ทั่วโลก¹ อันเนื่องมาจากการฟอกเงินเป็นปัญหาที่ร้ายแรงในสหรัฐอเมริกา ต้นตอของเงินส่วนใหญ่มาจากเงินที่ได้จากอาชญากรรมยาเสพติด ซึ่งในแต่ละปีมีมูลค่ามหาศาล เนื่องจากสหรัฐอเมริกาถือเป็นตลาดยาเสพติดที่ใหญ่มากนั่นเอง สหรัฐอเมริกาจึงได้ทำการต่อสู้กับปัญหาการฟอกเงินทั้งในประเทศและต่างประเทศอย่างแข็งขัน ได้พัฒนาแผนการมาตรการ และยุทธวิธีในการป้องกันและตรวจสอบการฟอกเงินมาโดยตลอด เพื่อมิให้ธนาคารและสถาบันการเงิน รวมทั้งธุรกิจต่างๆ ตกเป็นเครื่องมือของอาชญากรนักฟอกเงิน มีการดำเนินการอย่างจริงจังเกี่ยวกับคดีการฟอกเงินและการละเมิดข้อบังคับในการรายงานธุรกรรมที่กฎหมายกำหนด ทั้งในด้านการตรวจสอบ ยึดหรืออายัดเงินหรือทรัพย์สินที่ได้มาโดยมิชอบ²

3.1.2 ความเป็นมาและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการฟอกเงิน

ในช่วงปลายคริสต์ศตวรรษที่ 19 ได้เกิดองค์กรอาชญากรรม ซึ่งเรียกกันว่า “มาเฟีย” (Mafia) ในประเทศสหรัฐอเมริกาเพื่อดำเนินกิจการต่างๆ อันผิดกฎหมาย เช่น การค้าประเวณี การค้ายาเสพติด บ่อนการพนัน การขโมยทรัพย์สิน และรับของโจร เป็นต้น ซึ่งองค์กรอาชญากรรมนี้นำเงินที่ได้จากการกระทำผิดกฎหมายมาลงทุนในธุรกิจที่ถูกกฎหมาย เช่น การนำเงินนั้นไปซื้อขายแลกเปลี่ยนเป็นทรัพย์สินอื่นที่ถูกกฎหมาย หรือนำเงินฝากเข้าบัญชีธนาคาร เป็นต้น ซึ่งในกรณีหลังนี้รัฐบาลสหรัฐมีความกังวลเป็นอย่างมากในการใช้บัญชีธนาคารลับของชาวอเมริกัน เพื่อประโยชน์ในการทำผิดกฎหมาย และมักจะมีกรรายงานว่าธนาคารจะถูกใช้เพื่อดำเนินการดังต่อไปนี้

- 1) หลบหนีภาษีรายได้
- 2) ยักย้ายถ่ายเทหลักทรัพย์ในตลาดหลักทรัพย์ของสหรัฐ
- 3) ทำการค้าทอง
- 4) ทำการรับฝากเงินที่ได้มาจากกิจกรรมที่ผิดกฎหมาย
- 5) นำเงินจากแหล่งที่ผิดกฎหมายกลับเข้าสู่สหรัฐในฐานะเป็นเงินบริสุทธ์

¹ สุทธิชัย จิตรวาณิช, “กฎหมายเกี่ยวกับการฟอกเงินของสหรัฐอเมริกา,” *อุลพาห* 42 (ตุลาคม-ธันวาคม 2538): 151-152.

² นิกร เกริกกุล, *การป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ทฤษฎี กฎหมาย และแนวทางปฏิบัติ*, (กรุงเทพฯ : ทวานสเลเตอร์แอสทอว์, 2543), หน้า 58-59.

ต่อมาอาชญากรในสหรัฐได้พัฒนาวิธีการฟอกเงินให้ซับซ้อนยิ่งขึ้น อันยากต่อการสืบสาวถึงแหล่งที่มาของเงินทุนที่ได้จากการประกอบอาชญากรรม ประกอบกับกฎหมายที่มีอยู่ในขณะนั้นไม่สามารถติดตามและนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษได้ จึงส่งผลให้อาชญากรรมเหล่านั้นได้เงินมาขยายขอบข่ายขององค์กร อันทำให้เกิดการละเมิดต่อกฎหมายและเกิดความไม่สงบในสังคมที่ทวีความรุนแรงมากขึ้นเรื่อยๆ ด้วยเหตุนี้รัฐบาลกลางของสหรัฐอเมริกาจึงได้เริ่มบัญญัติกฎหมายขึ้นหลายฉบับเพื่อต่อต้านการดำเนินการใดอันเกี่ยวกับรายได้อันไม่ชอบด้วยกฎหมายขององค์กรอาชญากรรมเพื่อให้เท่าทันต่อการประกอบอาชญากรรมที่ผิดกฎหมายเหล่านี้

กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินของสหรัฐอเมริกามีหลายฉบับ ซึ่งแต่ละฉบับมีวัตถุประสงค์และวิธีการบังคับใช้ที่ประสานสอดคล้องกัน³ โดยกฎหมายที่สำคัญเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินของสหรัฐอเมริกาประกอบด้วยกฎหมายหลัก 3 ฉบับ คือ

Federal Crimes and Criminal Procedure เป็นหลักกฎหมายเบื้องต้นในการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดทางอาญา อันได้แก่

1) การกระทำหรือพยายามกระทำการ ดังนี้

- สนับสนุนหรือช่วยเหลือในการกระทำความผิดเกี่ยวกับการเงิน
- ปกปิดหรือซ่อนเร้นในการกระทำความผิด
- หลีกเลี่ยงไม่รายงานการโอนเงิน

ให้ระวางโทษปรับไม่เกิน 50,000 เหรียญ หรือสองเท่าของมูลค่าทรัพย์สินที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับจำนวนใดจะสูงกว่ากัน หรือจำคุกไม่เกิน 20 ปี หรือทั้งปรับทั้งจำ

2) การกระทำ หรือพยายามนำเข้าหรือนำออกไปซึ่งตราสารหรือเอกสารทางการเงิน (Money Instrument) เช่น เงินตราของทุกประเทศ เช็คเดินทาง เช็คธนาคาร ตั๋วเงิน และตั๋วสัญญาใช้เงิน เป็นต้น ให้ระวางโทษปรับไม่เกิน 500,000 เหรียญ หรือสองเท่าของมูลค่านั้น ทั้งนี้แล้วแต่จำนวนใดจะสูงกว่ากัน หรือจำคุกไม่เกิน 20 ปี หรือทั้งปรับทั้งจำ

3) ผู้กระทำความผิดทั้งสองกรณีดังกล่าวมานี้ต้องรับผิดทางแพ่งไม่เกินมูลค่าของทรัพย์สินนั้น หรือไม่เกิน 10,000 เหรียญ

³ สุรพล ไตรเวทย์, ความผิดมูลฐาน ตาม พ.ร.บ. ป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542, (กรุงเทพฯ: วิญญูชน, 2543), หน้า 36.

ดังนั้น Federal Crimes and Criminal Procedure จึงเป็นหลักกฎหมายเบื้องต้นในการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดทางอาญา ทั้งนี้ไม่ว่าจะเป็นการกระทำ หรือพยายามกระทำความผิด ในลักษณะสนับสนุนหรือช่วยเหลือในการกระทำความผิด ปกปิดหรือซ่อนเร้นในการกระทำความผิด หลีกเลี่ยงไม่รายงานการโอนเงิน ตลอดจนการกระทำหรือพยายามนำเข้าหรือนำออกไปซึ่งตราสารหรือเอกสารทางการเงิน (Money Instrument) * โดยผู้กระทำความผิดดังกล่าวจะได้รับโทษทั้งในทางอาญาและทางแพ่ง **

The Bank Secrecy Act of 1970 - the BSA

ในปี ค.ศ. 1970 รัฐบาลกลางของสหรัฐอเมริกาได้ออกกฎหมายเกี่ยวกับการรายงานในเรื่องการหมุนเวียนของเงินตราและการโอนเงินตราต่างประเทศ อันมีวัตถุประสงค์เพื่อการพิสูจน์ทราบแหล่งที่มาของจำนวนเงินที่ต้องสงสัยในสถาบันการเงิน การหมุนเวียนของกระแสการเงินที่มีการนำเข้าหรือส่งออกนอกประเทศและเพื่อให้เจ้าหน้าที่ของรัฐสามารถทำการตรวจสอบและสืบสวนผู้กระทำความผิดตามกฎหมายอาญาและกฎหมายเกี่ยวกับภาษี เนื่องจากในขณะนั้นมีการก่ออาชญากรรมในประเทศสหรัฐอเมริกาในอัตราที่สูงและเมื่ออาชญากรได้เงินจากการกระทำความผิดก็ทำการฟอกเงินเพื่อไม่ให้เจ้าหน้าที่ติดตามร่องรอยและยึดเงินดังกล่าวสำหรับแหล่งฟอกเงินที่อาชญากรนิยมฟอกเงินกันมาก คือ สถาบันการเงิน ทำให้ประเทศสหรัฐอเมริกาออกกฎหมาย Bank Secrecy Act เพื่อต้องการพิสูจน์ทราบ ถึงแหล่งที่มาของจำนวนเงินและความเคลื่อนไหวของกระแสการเงินที่นำเข้าหรือส่งออกนอกประเทศ หรือฝากไว้ในธนาคารหรือสถาบันการเงิน ช่วยให้เจ้าหน้าที่ของรัฐสามารถตรวจสอบและสืบสวนผู้กระทำการฝ่าฝืนกฎหมายอาญา กฎหมายภาษี และกฎหมายอื่นๆ ได้ โดย Bank Secrecy Act กำหนดให้สถาบันการเงินภายในประเทศรายงานการโอนเงิน การจ่ายเงิน และการรับเงินตามจำนวนที่กฎหมายกำหนดที่ผ่านทางสถาบันการเงิน และรวมถึงให้บุคคลผู้นำเข้าหรือนำออกซึ่งเกินกว่าที่กฎหมายกำหนดต้องรายงานการดำเนินงานดังกล่าวต่อทางการ หากสถาบันการเงินหรือผู้ใดฝ่าฝืนกฎหมายที่กล่าวมานี้จะต้องรับโทษทางอาญา

ในปี ค.ศ. 1982 สภาของเกรสได้ปรับปรุงแก้ไขรัฐบัญญัติ การรายงานธุรกรรมต่างประเทศและกระแสเงินตรา (Currency and Foreign Transaction Reporting Act) โดยกำหนดให้ เอกชน ธนาคาร และสถาบันการเงินอื่น ๆ ต้องรายงานการทำธุรกรรมทางการเงินทั้งใน

* ตราสารหรือเอกสารทางการเงิน (Money Instrument) เช่น เงินของทุกประเทศ เช็คเดินทาง เช็คธนาคาร ตัวเงิน และตัวสัญญาใช้เงิน เป็นต้น

** การรับโทษในทางแพ่ง คือ ต้องรับผิดชอบไม่เกินมูลค่าของทรัพย์สินนั้น หรือไม่เกิน 10,000 เหรียญ

ประเทศและต่างประเทศต่อรัฐบาลกลาง สำหรับการไม่ปฏิบัติตามบทบัญญัติดังกล่าว กฎหมาย Bank Secrecy Act ได้กำหนดมาตรการติดตามการฝากเงินผ่านทางสถาบันการเงินมีสาระสำคัญ ดังนี้

1) กำหนดให้สถาบันการเงินต้องรู้จักลูกค้าที่มาติดต่อธุรกรรมกับ หรือ ผ่าน สถาบันการเงินโดยลูกค้าต้องแสดงตนและที่อยู่จริง ไม่อนุญาตให้มีการเปิดบัญชีโดยมีการใช้ชื่อปลอมหรือนามแฝง

2) กำหนดให้สถาบันการเงิน จัดทำและเก็บรักษาบันทึกข้อมูลทางการเงินไว้เป็นเวลา 5 ปี ซึ่งมีหลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไขให้เป็นไปตามรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังได้ กำหนด (31 U.S.C. มาตรา 5281(2))

3) กำหนดให้ธนาคารหรือสถาบันการเงิน รวมทั้งบุคคลธรรมดา รายงานข้อมูลทางการเงินประเภทต่าง ๆ ต่อหน่วยงานของรัฐ

ต่อมาในปี 1994 สภาองเกรสของสหรัฐอเมริกาได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติ การปราบปรามการฟอกเงิน ค.ศ. 1994 (The Money Laundering Suppression Act of 1994-MLSA) ขึ้นใช้บังคับซึ่งมีลักษณะเป็นการแก้ไขเปลี่ยนแปลงพระราชบัญญัติความลับทางธนาคาร ค.ศ. 1970 (the Bank Secrecy Act of 1970-the BSA) โดยสาระสำคัญที่มีการแก้ไขเปลี่ยนแปลงพระราชบัญญัติความลับทางธนาคาร ค.ศ. 1970 (the BSA) แบ่งออกเป็น 3 ประการ คือ ⁴

1) ปรับเปลี่ยนการรายงานการทำธุรกรรมเงินสด (Currency Transaction Report)

2) การพิจารณาอย่างละเอียดเกี่ยวกับธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการโอนเงิน และ

3) ความพยายามในการปรับเปลี่ยนโครงสร้างที่สำคัญโดยการขยายบทลงโทษทางแพ่งและเพิ่มโทษทางอาญาสำหรับการกระทำบางประการ

อย่างไรก็ตามกฎหมายเรื่องนี้ยังไม่สามารถปราบปรามการกระทำความผิดได้ ถึงแม้ว่าจะสามารถติดตามร่องรอยทางบัญชีของผู้กระทำความผิดได้ แต่ก็ไม่สามารถยึดหรือ

⁴ Matthew s. Morgan, "Money Laundering : The United States Law and its global influence," essays in International Financial & Economic Law, No. 5, (London: Mimeographed, 1996), pp. 35-36.

อายัดเงินจำนวนดังกล่าวได้ เพราะไม่มีการกำหนดให้การฟอกเงินเป็นความผิดทั้งทางอาญาหรือทางแพ่งแต่อย่างใด

Money Laundering Control act 1986 (MLCA)

ด้วยเหตุที่กฎหมายที่บังคับใช้ยังมีช่องโหว่ รัฐบาลกลางของสหรัฐอเมริกาจึงได้พิจารณาและประกาศใช้พระราชบัญญัติควบคุมการฟอกเงิน ค.ศ.1986 (Money Laundering Control Act 1986- MLCA) ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของกฎหมาย Anti-Drug Act of 1986 โดยปรากฏอยู่ในส่วน H ของตอน 1 ของกฎหมายดังกล่าว ประกาศใช้เมื่อวันที่ 27 ตุลาคม ค.ศ. 1986 ในสมัยของประธานาธิบดีเรแกน โดย MLCA นี้มีวัตถุประสงค์ที่จะใช้กฎหมายความผิดมูลฐานเพื่อควบคุมการฟอกเงิน ซึ่งได้กำหนดห้ามการเกี่ยวข้องกับฟอกเงินในลักษณะกว้างๆ ของการโอนเงินที่ได้มาจากการประกอบอาชญากรรม ซึ่งกฎหมายฉบับนี้จะใช้บังคับกับบุคคลทั่วไปและสถาบันการเงินด้วย MLCA นี้ได้มีการกำหนดความผิดมูลฐานไว้เป็นจำนวนมาก และเป็นความผิดมูลฐานที่มีพื้นฐานมาจากอาชญากรรมทางการเงินหรือเป็นความผิดที่รัฐเห็นว่าเป็นภัยคุกคามทางการเงิน โดยผู้กระทำจะมีความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ก็ต่อเมื่อผู้กระทำนั้นมีเจตนาที่จะสนับสนุนการกระทำที่มีขอบด้วยกฎหมายหรือรู้ว่าการโอนเงินนั้นได้กระทำไปโดยมีเจตนาที่จะปกปิดแหล่งที่มาหรือเจ้าของเงินหรือควบคุมเงินหรือหลบเลี่ยงการรายงานการโอนเงินด้วย

Money Laundering Control act 1986 (MLCA) ได้บัญญัติไว้ในบรรพ 18 ของกฎหมายสหรัฐอเมริกา มาตรา 1956 (18 U.S.C. Section 1956) เพื่อเป็นการต่อต้านอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ ด้วยการกระทำในลักษณะเป็นเครื่องมือในการฟอกเงินอันมีหลักเกณฑ์ดังนี้

1) บุคคลใดก็ตามดำเนินการหรือพยายามที่จะดำเนินธุรกรรมทางการเงิน (Financial Transaction) อันเกี่ยวเนื่องกับเงินที่ได้มาจากการกระทำอันไม่ชอบด้วยกฎหมาย (Unlawful Activity) โดยรู้ถึงที่มาของเงินในการดำเนินธุรกรรมดังกล่าว ไม่ว่าจะโดยเจตนาช่วยเหลือในการกระทำไม่ชอบด้วยกฎหมาย หรือรู้ว่าการกระทำทั้งหมดหรือบางส่วนซึ่งกระทำดังกล่าวขึ้น เพื่อ

- ปกปิด หรือลวงสภาพ ที่ตั้ง แหล่งที่มา ความเป็นเจ้าของ หรือการควบคุมรายได้ของการกระทำอันไม่ชอบด้วยกฎหมาย หรือ

- หลีกเลี่ยงการรายงานธุรกรรมซึ่งกำหนดไว้ภายใต้กฎหมายของมลรัฐ หรือกฎหมายของสหรัฐ จะต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 50,000 เหรียญ หรือปรับเป็นจำนวนสอง

เท่าของมูลค่าทรัพย์สินเกี่ยวกับธุรกรรมแล้วแต่ว่าจำนวนใดมากกว่ากัน หรือจำคุกไม่เกินสี่ปี หรือทั้งจำทั้งปรับ

2) บุคคลใดก็ตาม ทำการส่งหรือพยายามที่จะส่งตราสารทางการเงิน (Monetary Instrument) หรือ เงินทุน (funds) ภายในสหรัฐฯ ออกหรือผ่านไปยังสถานที่แห่งใดภายนอกสหรัฐฯ หรือนำเข้าซึ่งตราสารหรือเงินทุนใด ๆ ยังสหรัฐฯ จากหรือผ่านสถานที่แห่งใดภายนอกสหรัฐฯ ไม่ว่าจะด้วยเจตนาช่วยเหลือในการกระทำอันไม่ชอบด้วยกฎหมาย หรือรู้ว่ตราสารทางการเงินหรือเงินทุนดังกล่าวเกี่ยวข้องกับเงินซึ่งได้มาจากการกระทำอันไม่ชอบด้วยกฎหมาย และรู้ว่าการส่งหรือนำเข้าเงินทั้งหมดหรือบางส่วนดังกล่าวนั้น เพื่อ

- ปกปิดหรือลวงสภาพ ที่ตั้ง แหล่งที่มา ความเป็นเจ้าของ หรือการควบคุมรายได้ของการกระทำอันไม่ชอบด้วยกฎหมาย หรือ

- หลีกเลี่ยงการรายงานหรือการนำเข้าเงินซึ่งกำหนดไว้ภายใต้กฎหมายของมลรัฐหรือกฎหมายของสหรัฐฯ จะต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 50,000 เหรียญ หรือปรับเป็นจำนวนสองเท่าของมูลค่าของตราสารทางการเงินหรือเงินทุนในการกระทำความผิดนั้น แล้วแต่ว่าจำนวนใดมากกว่ากัน หรือจำคุกไม่เกินสี่ปี หรือทั้งจำทั้งปรับ

3) บุคคลใดก็ตาม ดำเนินการหรือพยายามดำเนินธุรกรรมดังกล่าวมาในข้อ 1 หรือส่ง หรือนำเข้า หรือพยายามส่ง หรือนำเข้าดังที่กล่าวมาในข้อ 2 ต้องรับผิดชอบต่อสหรัฐฯ เป็นจำนวนไม่เกินกว่ามูลค่าของทรัพย์สิน เงินทุน หรือตราสารทางการเงินซึ่งเกี่ยวกับธุรกรรม หรือเป็นเงิน 10,000 เหรียญ⁵ ทั้งนี้ ผู้กระทำต้องมีเจตนา หรือรู้ว่าเป็นเงินสกปรกซึ่ง การรู้หรือเจตนาในที่นี้หมายรวมถึงการจงใจละเลยหรือไม่กระทำการด้วย

ดังนั้น ขอบเขตของกฎหมายฉบับนี้จึงใช้บังคับแก่บุคคลทั่วไปและสถาบันการเงิน สำหรับการโอนรายได้อันมิชอบด้วยกฎหมาย มีดังต่อไปนี้⁶

1) ความผิดมูลฐานที่กำหนดใน 18 U.S.C. มาตรา 1956(7) คือ การกระทำตามมาตรา 1961(1) (RICO) ยกเว้นบทที่ 31 เรื่องการไม่รายงานการโอนเงินไปต่างประเทศได้แก่

⁵ วีระพงษ์ บุญญเษาศ, “กฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน : ศึกษากรณี ความผิดมูลฐานของประเทศสหรัฐอเมริกาและออสเตรเลีย,” วารสารกฎหมายจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 20,3 (2544): 67-77.

⁶ ปณิดา อนุวัตคุณธรรม, “การให้พนักงานเจ้าหน้าที่ ปง. มีอำนาจสอบสวนคดีอาญา,” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทนิติศาสตร สาขาวิชานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2548), หน้า 93-96.

- ความผิดเกี่ยวกับการฆาตกรรม
- ความผิดเกี่ยวกับการลักพาตัว
- ความผิดเกี่ยวกับการพนัน
- ความผิดเกี่ยวกับการวางเพลิง
- ความผิดเกี่ยวกับการปล้นทรัพย์
- ความผิดเกี่ยวกับสินบน
- ความผิดเกี่ยวกับการข่มขู่กรรโชก
- ความผิดเกี่ยวกับการค้าวัตถุลามกอนาจาร
- ความผิดเกี่ยวกับการค้ายาเสพติดหรือยาอันตรายอื่น ๆ ซึ่งมีความผิด

ภายใต้กฎหมายแห่งรัฐและมีโทษจำคุกมากกว่า 1 ปี

2) ความผิดลักษณะเฉพาะที่กำหนดใน 18 U.S.C. มาตรา 1956(1996)

- ความผิดเกี่ยวกับการแสดงข้อความเท็จ
- ความผิดเกี่ยวกับการลักลอบขนสินค้าหนีภาษี
- ความผิดเกี่ยวกับการเคลื่อนย้ายสินค้าจากเขตศุลกากร
- ความผิดเกี่ยวกับการละเมิดทางอาญาเกี่ยวกับลิขสิทธิ์
- ความผิดเกี่ยวกับการลักลอบขนสินค้าเถื่อนทางอากาศ
- ความผิดเกี่ยวกับการฝ่าฝืนกฎหมายควบคุมการส่งอุปกรณ์การใช้จ่าย
- ความผิดเกี่ยวกับการฝ่าฝืนกฎหมายควบคุมการส่งออกอาวุธ

(มาตรา 1956(7) (B) (v) (i))

- ความผิดเกี่ยวกับการฝ่าฝืนกฎหมายการบริหารจัดการการส่งออก

(มาตรา 1956(7) (B) (v) (ii))

- ความผิดเกี่ยวกับการฝ่าฝืนกฎหมายเกี่ยวกับอำนาจในภาวะฉุกเฉิน

ทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ

- ความผิดเกี่ยวกับกฎหมายควบคุมการค้ากับชาติศัตรู

3) การฝ่าฝืนกฎหมายที่ไม่ได้ระบุไว้เฉพาะเจาะจงเป็นประการอื่น ความผิดบางประการที่ไม่ได้ระบุและถือได้ว่าเป็นความผิดมูลฐาน ถ้ามีส่วนเกี่ยวข้องกับ “การนำเข้าที่ฝ่าฝืนกฎหมาย” ภายใต้ 18 U.S.C. มาตรา 545(1996) เช่น การบริการหรือการจำหน่ายสินค้า ปลอมแปลง กฎหมายห้ามการนำเข้าสัตว์ การขนส่งระหว่างมลรัฐซึ่งทรัพย์สินที่ถูกลักมา

4) นอกจากนี้ กฎหมายฉบับนี้ยังได้กำหนดคำจำกัดความของ “การกระทำอันมิชอบด้วยกฎหมาย” ในมาตรา 1956 (D)(7) ดังนี้คือ Specified Unlawful Activity (การกระทำอันมิชอบด้วยกฎหมายที่กำหนดไว้) คำนิยาม Specified Unlawful Activity “ได้บัญญัติไว้ในมาตรา 1956 (D)(7) ดังนี้

(ก) การกระทำใดหรือกิจกรรมที่ก่อให้เกิดความผิดตามข้อหาที่กำหนดไว้ในมาตรา 1961(1) ของตอนนี้ เว้นแต่การกระทำนั้นกำหนดไว้ภายใต้พระราชบัญญัติเงินตราและการรายงานการโอนเงินไปต่างประเทศ

(ข) ใช้บังคับแก่การโอนเงินซึ่งเกิดขึ้นทั้งหมดหรือส่วนภายในประเทศ สหรัฐอเมริกาความผิดต่อรัฐต่างประเทศ ซึ่งเกี่ยวกับเรื่องการผลิต และการนำเข้าสินค้า การขายจำหน่ายสารเสพติดตามพระราชบัญญัติควบคุมสารเสพติด

(ค) การกระทำใด ๆ หรือการกระทำซึ่งก่อให้เกิดการประกอบธุรกิจที่ผิดกฎหมายอย่างต่อเนื่อง ดังคำนิยามที่บัญญัติควบคุมสารเสพติด มาตรา 408 หรือ

(ง) การกระทำความผิดข้อหาต่าง ๆ ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 152 (เกี่ยวเนื่องกับการซ่อนเร้นทรัพย์สิน การอ้างสิทธิเรียกร้องและสาบานตัวที่เป็นเท็จ การให้สินบน มาตรา 215 (เกี่ยวกับการให้ค่าคอมมิชชั่น หรือของขวัญในการขอกู้ยืม) มาตรา 500 ถึง 503 (เกี่ยวเนื่องกับความฐานปลอมแปลง) มาตรา 541 (เกี่ยวกับการจำแนกประเภทสินค้าอันเป็นเท็จ) มาตรา 542 (เกี่ยวกับการนำสินค้าเข้ามาโดยการแจ้งอันเป็นเท็จ) มาตรา 545 (เกี่ยวกับการลักลอบนำสินค้าเข้ามายังสหรัฐ) มาตรา 549(เกี่ยวกับการเคลื่อนย้ายสินค้าไปจากความดูแลของศุลกากร) มาตรา 641 (เกี่ยวเนื่องกับการลักทรัพย์ การลักขโมย การกระทำที่ผิดวัตถุประสงค์โดยพนักงานธนาคารหรือลูกจ้าง) มาตรา 666 (เกี่ยวเนื่องกับการลักหรือให้สินบนในการเสนอโปรแกรมเพื่อรับเงินอุดหนุนจากมลรัฐ) มาตรา 793, 794 หรือ 798 (เกี่ยวเนื่องกับการจารกรรม) มาตรา 875 (เกี่ยวเนื่องกับการคมนาคมภายในรัฐ) มาตรา 1201 (เกี่ยวเนื่องกับการลักพาตัว) มาตรา 1203 (เกี่ยวเนื่องกับการจับตัวประกัน) มาตรา 1344 (เกี่ยวเนื่องกับการซื้อโกงธนาคาร) หรือมาตรา 2113 หรือมาตรา 2114 (เกี่ยวเนื่องกับธนาคารและการปล้นทรัพย์หรือลักทรัพย์ในการให้บริการสาธารณะ) ของตอนนี้ มาตรา 38 ของพระราชบัญญัติควบคุมการส่งออกซึ่งอาวุธ (22U.S.C 2778) มาตรา 2 (เกี่ยวเนื่องกับการลงโทษทางอาญา) ตามพระราชบัญญัติการบริหารการส่งออก ค.ศ. 1979 (50 U.S.C. App. 2401) มาตรา 203 (เกี่ยวเนื่องกับมาตรการบังคับทางอาญา) ตามพระราชบัญญัติอำนาจ ในภาวะฉุกเฉินทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ หรือ มาตรา 3

(เกี่ยวข้องกับการกระทำผิดในทางอาญา) ตามพระราชบัญญัติการค้ากับชาติที่เป็นศัตรู (50 U.S.C. App. 3)

จากคำนิยามของ “การกระทำมิชอบด้วยกฎหมายที่กำหนดไว้ Specified Unlawful Activity” จึงเห็นได้ว่า มาตรา 1956 ได้มีการระบุถึง “การกระทำอันมิชอบด้วยกฎหมายที่กำหนดไว้” ที่เป็นการผิดมูลฐานจากการกระทำผิดทางศุลกากร ได้แก่ มาตรา 541 (เกี่ยวกับการจำแนกประเภทสินค้าอันเป็นเท็จ) มาตรา 542 (เกี่ยวกับการนำสินค้าเข้ามาโดยการแจ้งอันเป็นเท็จ) มาตรา 545 (เกี่ยวกับการลักลอบนำเข้าสินค้าเข้าสหรัฐ) มาตรา 549 (เกี่ยวกับการเคลื่อนย้ายสินค้าไปจากความดูแลของศุลกากร) ซึ่งจะต้องถูกยึดทรัพย์ทางแพ่งตามที่บัญญัติไว้ใน Title 18 มาตรา 981 นอกจากนี้ความผิดมาตรา 1956 มีความเชื่อมโยงกับมาตรา 1961 ซึ่งเป็นกฎหมายที่ป้องกันการกระทำมิชอบโดยมิได้กำหนดการกระทำผิดเป็นฐานความผิดแต่เพียงฐานใดฐานหนึ่ง แต่นำความผิดหลายฐานรวมเข้าเป็น “แบบแผนของการประกอบกิจการมิชอบ” เพื่อที่จะได้ตัวบ่งการในการกระทำผิดแต่ละฐานที่แท้จริงมาลงโทษ เพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายเป็นผล และยังพบว่าความผิดมูลฐานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินของสหรัฐอเมริกา ได้มีการกำหนดความผิดมูลฐานไว้กว่า 200 ฐานความผิดมูลฐาน โดยการพิจารณาฐานความผิดจากความผิดที่เงินเป็นปัจจัยที่สำคัญ คือ ความผิดทางเศรษฐกิจ และผลร้ายของความผิดดังกล่าว จะมีส่วนทำลายสังคม เศรษฐกิจ ตลอดจนมนุษยชาติ

3.1.3 หน่วยงานที่รับผิดชอบ

ประเทศสหรัฐอเมริกา มีหน่วยงานที่รับผิดชอบในการแก้ไขปัญหาการฟอกเงินอยู่ 3 หน่วยงาน คือ

1) FinCen (Financial Crimes Enforcement Network) จัดตั้งขึ้นในเดือนเมษายน ค.ศ.1990 โดยเน้นการสืบเสาะข้อมูลทางการเงินจากหลายหน่วยงาน (Multi Agencies) ซึ่งไม่มีอำนาจสืบสวนสอบสวนแต่อย่างใด วัตถุประสงค์หลักของ FinCen คือการนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง FinCen มีเจ้าหน้าที่ประมาณ 200 คน โดยในส่วนของ Criminal Investigators และ Ananlysisists ส่วนใหญ่มาจากหน่วยงานต่าง ๆ เช่น จากหน่วยงานศุลกากร IRS, FBI, DEA. เป็นต้น

FinCEN เป็นหน่วยงานกลางของสหรัฐอเมริกาซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบในการแก้ไขปัญหาการฟอกเงินของประเทศ ซึ่งจัดตั้งโดยกระทรวงการคลังของสหรัฐ ทำหน้าที่บริหารข้อมูล

เกี่ยวกับความผิด เช่น ความผิดทางด้านการเงินรวมถึงความผิดทางอาญาอย่างอื่น FinCEN ประกอบขึ้นด้วยผู้เชี่ยวชาญในด้านการวิเคราะห์ข้อมูลจากหน่วยงานต่างๆ เช่น พนักงานสอบสวน คดีอาญา ผู้สอบบัญชี บุคลากรระดับผู้บริหารจากหน่วยงานของสหรัฐ ซึ่งได้แก่ บุคลากรจากหน่วยงานสรรพากร ศุลกากร ตำรวจลับสหรัฐ รวมทั้งตัวแทนจากเจ้าพนักงาน ผู้บังคับใช้กฎหมาย จากรัฐบาลกลาง และสำนักงานที่ทำหน้าที่ดูแลกิจการของธนาคาร

ภาระหน้าที่ของ FinCEN คือ วิเคราะห์ข้อมูลทางการเงิน ซึ่งจะเป็นตัวชี้ให้เห็นถึงความผิดปกติ ซึ่งมาจากธุรกรรมที่มีขอบด้วยกฎหมาย อันสามารถนำไปสู่การวินิจฉัยถึงพฤติกรรมที่ผิดปกติในระบบการเงินได้

FinCEN ใช้มาตรการหลายอย่างประสานกัน คือ วิเคราะห์ ตรวจสอบ และสืบสวน โดยได้ข้อมูลจากหลายหน่วยงาน เช่น จากเจ้าหน้าที่ปราบปรามของรัฐบาลกลาง และของหน่วยงานด้านกฎระเบียบ รัฐบาลท้องถิ่น และรัฐบาลของรัฐต่างๆ ในสหรัฐ การร่วมมือกับรัฐบาลต่างประเทศ รวมทั้งข้อมูลจากภาคเอกชนด้วย

FinCEN ใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยในการดำเนินงาน และการวิเคราะห์ข้อมูล เท่าทันกับพฤติการณ์ของอาชญากรรม

สำหรับข้อมูลและข่าวสารซึ่งวิเคราะห์แล้ว FinCEN จะใช้ประโยชน์ในการบ่งชี้และรายงานเกี่ยวกับเป้าหมายสำคัญทางอาชญากรรมรวมทั้งวิธีการ รูปแบบ และแนวโน้มของอาชญากรรมด้วย ข้อมูลดังกล่าวเป็นประโยชน์อย่างมากในการสนับสนุน การสืบสวนสอบสวน คดีอาญา การฟ้องคดี และการดำเนินคดีทรัพย์สินในคดีอาญาต่างๆ รวมทั้งความผิดฐานฟอกเงินด้วย

นอกจากนี้ FinCEN ยังทำหน้าที่ให้คำปรึกษา คำแนะนำแก่หน่วยงานปราบปรามทั้งในระดับท้องถิ่น ระดับภูมิภาค ระดับรัฐและระดับรัฐบาลกลางในเรื่องการข่าวและข้อมูลทางการเงินพร้อมกันนั้นก็เผยแพร่วิธีการและเทคนิคในการสืบสวนสอบสวนด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้านวิจัยข่าว อาชญากรรมทางการเงิน จะรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลทางการเงินที่มีอยู่ เพื่อวิเคราะห์ความผิดปกติซึ่งเป็นเรื่องบ่งชี้ประเภทของการกระทำผิดอาญา ในกรณีที่ผู้เชี่ยวชาญด้านวิจัยสรุปผลว่าความผิดปกติที่ปรากฏเป็นสิ่งที่บ่งชี้การกระทำผิดอาญา ก็จะมีการวิเคราะห์ต่อไปเพื่อวินิจฉัยว่า การกระทำผิดอาญานั้นเป็นความผิดประเภทใด

สิ่งบ่งชี้การกระทำผิดอาญาแต่ละประเภทไม่จำเป็นต้องแตกต่างกัน หรือสิ่งบ่งชี้ไม่จำเป็นต้องสังเกตเห็นได้โดยง่ายจากการทำธุรกรรมปกติ การวิเคราะห์ข้อมูลทางการเงินจะ

พัฒนาสิ่งบ่งชี้ความผิดปกติ ซึ่งอาจเป็นการเคลื่อนย้ายรายได้ที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย หรือการฉ้อฉลตลปตะแลงในระบบการเงิน สิ่งเหล่านี้จะต้องมีการฝึกให้มีการวิเคราะห์ที่มีประสิทธิภาพ และการวินิจฉัยที่เฉียบขาด เพียงตรงในการแยกแยะการกระทำที่มีชอบด้วยกฎหมาย

การใช้มาตรการหลายอย่างประสานกัน (Multi-disciplinary approach) เช่น การวิเคราะห์ การตรวจสอบ การสืบสวนสอบสวน รวมทั้งการใช้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทำงานร่วมกัน (Multi-agency) เช่น หน่วยปราบปราม เจ้าหน้าที่กำกับดูแลของธนาคาร เป็นผลให้ FinCEN สามารถรวบรวมข้อมูลจากแหล่งต่างๆ ได้ในรูปของรายงานการสืบสวนสอบสวน หมายค้น และข้อมูลส่วนตัวเป็นต้น เมื่อมีการรวบรวมข้อมูลได้แล้ว ก็จะมีการผสมผสานทั้งข้อมูลที่ได้จากคนและจากคอมพิวเตอร์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อแสดงความผิดปกติ ซึ่งอาจใช้เป็นพยานหลักฐานในการกระทำผิดกฎหมายได้

เมื่อได้มีการแสดงถึงความผิดปกติหรือสิ่งบ่งชี้ที่เกี่ยวกับการกระทำผิดกฎหมายแล้ว ทีมงานของ FinCEN ก็จะทำการแยกสิ่งบ่งชี้ว่าเป็นธุรกรรมที่ชอบด้วยกฎหมายออกไป และเมื่อแยกธุรกรรมที่ชอบด้วยกฎหมายออกไปแล้ว ทีมงานของ FinCEN ก็จะเริ่มกระบวนการวินิจฉัยรูปแบบของการกระทำผิดกฎหมาย อันเป็นเหตุให้พบความผิดปกติของธุรกรรมที่ผิดกฎหมาย

ภายหลังที่ได้มีการวินิจฉัยว่าได้มีการกระทำความผิดกฎหมายแล้วผลการวินิจฉัยนั้นก็จะถูกส่งไปยังหน่วยปราบปรามที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการสืบสวนเพิ่มเติมต่อไป การสืบสวนดังกล่าวจะเป็นการกลั่นกรองการวิเคราะห์ของ FinCEN ซึ่งจะเป็นผลต่อการจับกุมและการยึดทรัพย์สิน ทั้งนี้ FinCEN เป็นหน่วยงานรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์และเผยแพร่ไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้วย

การดำเนินงานของ FinCEN อาจเน้นหนักไปทางด้านอาชญากรรมยาเสพติดเท่านั้น แต่โดยข้อเท็จจริงแล้ว แม้ว่าสถานการณ์ในสหรัฐอเมริกาและทั่วโลก มีความต้องการข้อมูลข่าวสารด้านยาเสพติดเป็นอย่างมาก แต่ FinCEN ก็ดำเนินการพัฒนาข้อมูลข่าวสารให้อำนวยประโยชน์ต่อการป้องกันและปราบปรามการกระทำผิดกฎหมายทุกรูปแบบ เช่น อาชญากรรมทางเศรษฐกิจ การพนัน ฉ้อโกง และอาชญากรรมทางธุรกิจต่างๆ เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม FinCen โดยตัวเองแล้วจะไม่ดำเนินการจับหรือยึดด้วยตนเอง FinCen จึงเป็นเพียงหน่วยงานที่มีศักยภาพในการรวบรวมวิเคราะห์แล้วนำส่งข้อมูลเท่านั้น นอกจากนี้ FinCen ยังมีหน้าที่ช่วยแนะนำเจ้าพนักงานของสหรัฐและมลรัฐและระดับท้องถิ่นใน

ส่วนที่เกี่ยวข้องกับการหาข้อมูลทางการเงินตลอดจนเผยแพร่วิทยาการใหม่ ๆ รวมทั้งการจัดการสัมมนาให้ความรู้แก่หน่วยงานต่างๆ ด้วย

ข้อมูลที่ FinCen จะทำการวิเคราะห์นั้นมาจาก 3 แหล่งคือ

1) Law Enforcement Data Base เป็นข้อมูลจากหน่วยงานต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็น DEA, IRS เป็นต้น การประสานงานข้อมูลระหว่างกันจะใช้ระบบ MOU

2) Financial Data Base เป็นข้อมูลที่สำคัญตามกฎหมายเกี่ยวกับการฟอกเงิน ได้มาจากหน่วยงาน 2 หน่วยงาน คือ IRS และหน่วยงานศุลกากร

3) Commercial Data Base เป็นข้อมูลที่ได้จากกิจการต่าง ๆ หรือผู้ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งได้เปิดเผยต่อสาธารณชนไว้แล้ว (nation Automatic Telephone Directory)

นอกจากนี้ยังมี Uniform Commercial Code และ UCC Listing ซึ่งเป็นข้อมูลอย่างเดียวกันกับที่ใช้ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยได้มาจากบริษัทจำกัดที่จดทะเบียนกับสำนักงานทะเบียนหุ้นส่วนบริษัท

ประโยชน์ของข้อมูลที่ได้จาก FinCen มี 3 ประเภท คือ

1) Tactical Support Product ใช้เพื่อสนับสนุนหน่วยงานผู้ปฏิบัติโดยตรง (Law Enforcement Agencies) รวมทั้งเป็นข้อมูลที่ให้หน่วยงานผู้ปฏิบัติไปศึกษาต่อไป

2) ใช้เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการยึดหรืออายัดทรัพย์สินที่ได้จากการฟอกเงิน

3) ใช้เพื่อประโยชน์ในการกำหนดนโยบายระดับประเทศ

กล่าวโดยสรุป หน้าที่หลักของ FinCen ก็คือ เป็นหน่วยวิเคราะห์ข้อมูลทางการเงินให้แก่หน่วยงานผู้ปฏิบัติ ดังนั้น เมื่อ FinCen ทำการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการฟอกเงินแล้ว หน่วยงานที่ทำหน้าที่นำข้อมูลดังกล่าวของ FinCen มาใช้ในการสืบสวนสอบสวนต่อ คือ Asset Forfeiture and Money Laundering Section (AFMLS)

2) Asset Forfeiture and Money Laundering Section (AFMLS) เป็นหน่วยงานที่สองที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน เป็นแผนกหนึ่งในสังกัด Criminal Division ของกระทรวงยุติธรรม โดยเป็นหน่วยงานที่มีอำนาจตาม Money Laundering Control Act ทำหน้าที่ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการริบทรัพย์สินทั้งในทางแพ่ง (Civil Forfeiture) และทางอาญา (Criminal Forfeiture)⁷ โดยให้ความสำคัญกับเหตุ (Transaction) และ

⁷ Criminal Division, Department of Justice, Asset Forfeiture and Money Laundering Section (AFMLS), <http://www.usdoj.gov/criminal/afmls.html>, [2008, February 3]

ติดตามอย่างใกล้ชิด นอกจากนี้หน่วยงานนี้ยังให้ความสำคัญกับการให้ความร่วมมือระหว่างประเทศในการดำเนินการริบและการแบ่งทรัพย์สิน

FMLS ได้ดำเนินการจัดการการปกครองสำหรับแผนกทรัพย์สิน (Department's asset forfeiture program) เพื่อสร้างความมั่นคงในการยึดถือหลักฐานและสร้างประสิทธิภาพในการใช้อำนาจบังคับคดี อีกทั้งยังกำหนดคำสั่งด้านการจัดการให้กับภาคส่วนต่างๆ ของแผนกเพื่อการดำเนินการฟ้องร้องต่อการฟอกเงินอีกด้วย หน่วยงานนี้ได้เริ่มต้นประสานงาน ทำการทบทวนด้านนิติบัญญัติ และเสนอนโยบายอันมีผลต่อระเบียบการริบทรัพย์สินและหน่วยงานด้านการฟอกเงิน

หน่วยงานริบทรัพย์สินและการฟอกเงินทำงานร่วมกับหน่วยงานที่มีอำนาจควบคุมและบังคับใช้กฎหมาย โดยใช้กระบวนการร่วมกันระหว่างกฎ หน่วยงาน และวิธีดำเนินงานที่เป็นสากล หน่วยงานนี้ได้รับอำนาจในการประสานงานระหว่างการสืบสวนที่มีรายละเอียดหลากหลายและการฟ้องคดีอาญา ให้คำแนะนำ ให้ความช่วยเหลือและชี้แนะทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการริบทรัพย์สินและสืบสวนสอบสวนและการยื่นฟ้องการฟอกเงิน พัฒนาการให้กฎและบทนิติบัญญัติ สร้างความมั่นใจในมาตรฐานการให้กฎหมายเกี่ยวกับการฟอกเงิน แก่ต่างให้คดีความที่มีความซับซ้อนและละเอียดอ่อนในรายละเอียด และให้ความช่วยเหลือด้านการดำเนินคดีความแก่สำนักงานนายความและแผนกอาชญากรรมแห่งสหรัฐอเมริกา(U.S. Attorneys' Offices and Criminal Division)

หน่วยงานริบทรัพย์สิน ทำการควบคุมการริบทรัพย์สินและการกระทำการฟอกเงิน อีกทั้งยังจัดการสัมมนาสำหรับอัยการแห่งสหรัฐ หน่วยงานสืบสวนสอบสวน และผู้มีอำนาจบังคับใช้กฎหมาย และยังสร้างสิ่งพิมพ์และการอบรมทางกฎหมายเพื่อเพิ่มศักยภาพในการสนับสนุนด้านกฎหมาย

หน่วยงานริบทรัพย์สิน ได้มีการออกฎีกาเพื่อการขอลดหย่อนโทษหรือการบรรเทาโทษในคดีที่มีการตัดสินริบทรัพย์สิน ดำเนินโครงการเพื่อการป้องกันและลดอาชญากรรมรุนแรงและโครงการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางด้านความยุติธรรม (The Weed and Seed Program and the Equitable Sharing Program) อีกทั้งยังควบคุมการให้อำนาจในการยึดทรัพย์สินแก่เจ้าหน้าที่โดยหน่วยงานสหรัฐ (federal)⁸

⁸ Criminal Division, Department of Justice, Asset Forfeiture and Money Laundering Section (AFMLS), <http://www.usdoj.gov/criminal/afmls>, [2008, January 5]

3) The Office of Financial Enforcement เป็นหน่วยงานที่ได้รับการจัดตั้งขึ้นตาม Bank Secrecy Act (BSA) 1970 สังกัดอยู่ในกระทรวงการคลัง ทำหน้าที่ปฏิบัติให้เป็นไปตาม BSA ออกกฎหรือระเบียบเพื่อปฏิบัติตาม BSA และเป็นหน่วยงานที่ทำหน้าที่ในการจัดเก็บข้อมูลทางการเงินที่ได้รับจากการรายงานการทำธุรกรรมของสถาบันการเงินและหน่วยงานต่าง ๆ ตลอดจนทำหน้าที่ในการสืบสวนสอบสวนการกระทำผิดตาม BSA ด้วย โดย The Office of Financial Enforcement มีการกำหนดให้สถาบันการเงินจัดทำรายงาน โดยต้องไม่เป็นการแทรกแซงลูกค้า และกำหนดวิธีการปฏิบัติสำหรับสถาบันการเงิน (Banking Compliance) ไว้อย่างชัดเจน แล้วจะพิจารณากรณีที่พนักงานหรือสถาบันการเงินใดไม่ปฏิบัติตามที่แจ้งไว้ จะมีความผิดตามกฎหมาย และเน้นการทำความเข้าใจกับสถาบันการเงิน เพื่อให้เกิดความร่วมมือในการปฏิบัติตามกฎหมาย

3.1.4 อำนาจหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่

พนักงานเจ้าหน้าที่ของ FinCEN มีหน้าที่วิเคราะห์ข้อมูลทางการเงิน ซึ่งจะเป็นตัวชี้ให้เห็นถึงความผิดปกติซึ่งมาจากธุรกรรมที่มีขอบข่ายกฎหมาย อันสามารถนำไปสู่การวินิจฉัยถึงพฤติกรรมที่ผิดปกติในระบบการเงิน ซึ่งใช้มาตรการหลายอย่างทั้งการวิเคราะห์ ตรวจสอบ และสืบสวน โดยได้ข้อมูลจากหลายหน่วยงาน เช่น จากเจ้าหน้าที่ปราบปรามของรัฐบาลกลาง และของรัฐบาลหน่วยงานด้านกฎระเบียบ รัฐบาลท้องถิ่น และรัฐบาลของรัฐต่างๆ ในสหรัฐ การร่วมมือกับรัฐบาลต่างประเทศ รวมทั้งข้อมูลจากภาคเอกชนด้วย ต่อจากนั้นก็ให้นำข้อมูลเหล่านี้มาวิเคราะห์โดยผ่านเครื่องมือเทคโนโลยีที่ทันสมัย เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการบ่งชี้ และรายงานเกี่ยวกับเป้าหมายสำคัญทางอาชญากรรม วิธีการ รูปแบบ แนวโน้มของอาชญากร ซึ่งจะสามารถนำไปสู่การบ่งชี้การกระทำผิดทางการเงิน นอกจากนี้ ยังทำหน้าที่ให้คำปรึกษาแนะนำแก่หน่วยงานปราบปราม ทั้งในระดับท้องถิ่น ระดับภูมิภาค ระดับรัฐและระดับรัฐบาลกลางในเรื่องการข่าวและข้อมูลทางการเงินพร้อมกันนั้นก็เผยแพร่วิธีการและเทคนิคในการสืบสวนสอบสวนด้วย

เนื่องจากภาระหน้าที่ของ FinCen คือวิเคราะห์ข้อมูลซึ่งจะเป็นตัวชี้ให้เห็นถึงความผิดปกติมาจากระบบการธุรกรรมที่มีขอบข่ายกฎหมายอันสามารถนำไปสู่การวินิจฉัยถึงพฤติกรรมที่ผิดปกติในระบบ เจ้าหน้าที่ในหน่วยงานนี้จะถูกฝึกฝนให้มีความละเอียดถี่ถ้วนในการสังเกตจากข้อมูลต่าง ๆ

การใช้มาตรการหลายอย่างประสานกัน วิเคราะห์ ตรวจสอบ และสืบสวน โดยอาศัยข้อมูลจากหลายหน่วยงาน ทำให้ FinCen สามารถเก็บข้อมูลทางการเงินได้อย่าง

หลากหลาย เช่น จากสำนวนการสอบสวนข้อมูลจากการดำเนินการตามหมายค้นและ ข้อมูลจาก ภาคเอกชน ข้อมูลเหล่านี้จะถูกรวบรวมและจัดเก็บไว้ในคอมพิวเตอร์เป็นระบบ ทำให้สามารถ นำไปใช้เพื่อชี้ให้เห็นถึงความผิดปกติและเป็นพยานในการกระทำความผิดทางอาญาได้

ด้วยข้อมูลที่เป็นตัวชี้ให้เห็นถึงความผิดปกติ เจ้าหน้าที่ของ FinCen จะสามารถ สวาทต่อไปถึงกระบวนการประกอบธุรกิจที่ผิดกฎหมายและปรับตัวเข้ากับตัวบทกฎหมายที่ กำหนดค่าธุรกรรมนั้นเป็นความผิด จากนั้น FinCen ก็จะส่งเรื่องนั้นพร้อมข้อมูลที่เกี่ยวข้องไปยัง หน่วยงานบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องเพื่อเริ่มต้นการสอบสวน หากหน่วยงานนั้นได้รับ รายละเอียดจาก FinCen มากเพียงใด การสัมฤทธิ์ผลในการบังคับใช้กฎหมายต่อกรณีนั้นก็ ได้มากเพียงนั้น⁹

อย่างไรก็ตาม FinCen โดยตัวเองแล้ว จะไม่ดำเนินการจับหรือยึดด้วยตนเอง FinCen จึงเป็นเพียงหน่วยงานที่มีศักยภาพในการรวบรวมวิเคราะห์แล้วนำส่งข้อมูลเท่านั้น

พนักงานเจ้าหน้าที่ของ AFMLS มีหน้าที่ประสานงาน ทำการทบทวนด้านนิติ บัญญัติ และเสนอนโยบายอันมีผลต่อระเบียบการริบทรัพย์สินและหน่วยงานด้านการฟอกเงิน โดย ทำงานร่วมกับหน่วยงานที่มีอำนาจควบคุมและบังคับใช้กฎหมาย โดยใช้กระบวนการร่วมกัน ระหว่างกฎ หน่วยงาน และวิธีดำเนินงานที่เป็นสากล มีหน้าที่ประสานงานระหว่างการสืบสวนที่มี รายละเอียดหลากหลายและการฟ้องคดีอาญา ให้คำแนะนำ ให้ความช่วยเหลือและชี้แนะทาง กฎหมายที่เกี่ยวกับการริบทรัพย์สินและสืบสวนสอบสวนและการยื่นฟ้องการฟอกเงิน พัฒนาการ ให้กฎและบทนิติบัญญัติ สร้างความมั่นใจในมาตรฐานการให้กฎหมายเกี่ยวกับการฟอกเงิน แก่ ต่างให้คดีความที่มีความซับซ้อนและละเอียดอ่อนในรายละเอียด และให้ความช่วยเหลือด้านการ ดำเนินคดีความแก่สำนักทนายความและแผนกอาชญากรรมแห่งสหรัฐอเมริกา (U.S. Attorneys' Offices and Criminal Division)¹⁰

พนักงานเจ้าหน้าที่ของ The Office of Financial Enforcement มีหน้าที่ทำ หน้าที่ในการจัดเก็บข้อมูลทางการเงินที่ได้รับจากการรายงานการทำธุรกรรมของสถาบันการเงิน

⁹ สุทธิชัย จิตรวานิช, “กฎหมายเกี่ยวกับการฟอกเงินของประเทศสหรัฐอเมริกา,” ตุลพาห 42, 4 (ตุลาคม-ธันวาคม 2538): 153-155.

¹⁰ Criminal Division, Department of Justice, Asset Forfeiture and Money Laundering Section (AFMLS), <http://www.usdoj.gov/criminal/afmls>, [2008, January 5]

และหน่วยงานต่าง ๆ ตลอดจนทำหน้าที่ในการสืบสวนสอบสวนการกระทำความผิดตาม BSA และ
 ทำความเข้าใจกับสถาบันการเงิน เพื่อให้เกิดความร่วมมือในการปฏิบัติตามกฎหมาย

จากการศึกษาการพบว่าประเทศสหรัฐอเมริกา มีหน่วยงานที่รับผิดชอบเกี่ยวกับ
 กฎหมายฟอกเงิน 3 หน่วยงาน คือ FinCEN มีหน้าที่สืบหาข้อมูลเพื่อนำไปวิเคราะห์ ตรวจสอบ
 และสืบสวนโดยใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย เท่าทันพฤติกรรมของอาชญากรตลอดจนเผยแพร่
 วิทยาการใหม่ๆ รวมทั้งการจัดสัมมนาให้ความรู้แก่หน่วยงานต่างๆ เพราะ FinCEN ไม่มีอำนาจใน
 การดำเนินการจับหรือยึดด้วยตนเอง ส่วน AFMLS (Asset Forfeiture and Money
 Laundering Section) มีหน้าที่ในการริบทรัพย์สินทั้งในทางเพ่งและทางอาญา รวมทั้งให้ความ
 ร่วมมือระหว่างหน่วยงานในการใช้กฎหมาย การจัดอบรมสัมมนากับอัยการของรัฐเพื่อเพิ่ม
 ศักยภาพในการสนับสนุนด้านกฎหมาย และ The Office Financial Enforcement มีหน้าที่ใน
 การจัดเก็บข้อมูลทางการเงิน สืบสวนสอบสวนการกระทำความผิดตาม BSA กำหนดการจัดทำ
 รายงานและวิธีปฏิบัติของสถาบันการเงิน สำหรับเจ้าหน้าที่ของ FinCEN มีหน้าที่เพียงสืบหาข้อมูล
 เพื่อนำไปวิเคราะห์แล้วรวบรวมข้อมูลส่งไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง แต่ไม่มีอำนาจในการ
 ดำเนินการจับหรือยึด ส่วน AFMLS (Asset Forfeiture and Money Laundering Section) มี
 หน้าที่ประสานงาน ทบทวนด้านนิติบัญญัติและเสนอนโยบายเกี่ยวกับการริบทรัพย์สิน การฟอก
 เงิน ประสานความร่วมมือระหว่างการสอบสวน ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับกฎหมายการริบทรัพย์สิน การ
 ฟอกเงิน และเจ้าหน้าที่ของ The Office Financial Enforcement มีหน้าที่ในการจัดเก็บข้อมูลทาง
 การเงินและสืบสวนสอบสวนการกระทำความผิดตาม BSA (Bank Secrecy Act)

3.2 กฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินออสเตรเลีย

3.2.1 สารสำคัญของกฎหมายฟอกเงิน

ประเทศออสเตรเลียเป็นประเทศที่มีศูนย์กลางทางการเงินที่เจริญก้าวหน้าประเทศหนึ่ง
 ของโลก โดยเฉพาะโครงสร้างขอบเขตทางการเงินและสภาพภูมิศาสตร์ที่เอื้ออำนวยต่อการเป็นที่
 หลบซ่อนพักพิงของผู้กระทำความผิด และผู้กระทำความผิดมักนำเงินที่ได้มาจากการกระทำ
 ความผิดดังกล่าวไปใช้จ่าย หรือทำการแปลงสภาพเพื่อปกปิดการกระทำความผิด และเพื่อหา
 ผลประโยชน์เพิ่มขึ้น ด้วยเหตุนี้รัฐบาลจึงได้ออกกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปราม
 การฟอกเงินขึ้นใช้บังคับรวมทั้งให้มีอำนาจในการปราบปรามการค้ายาเสพติด การค้าของเถื่อน
 อีกทั้งยังได้มีการออกกฎหมายศุลกากรขึ้นฉบับแรกเมื่อปี ค.ศ. 1901 และยังสามารถพัฒนาให้เป็น
 ประเทศผู้นำตัวอย่างในการควบคุมการแพร่หลายของการฟอกเงินไปยังประเทศต่างๆด้วยการออก
 กฎหมายทั้งกฎหมายภายในประเทศและผ่านทางรัฐบาลออสเตรเลีย ตลอดจนได้เข้าเป็นสมาชิก

องค์กร FATF และยังสามารถให้สัตยาบันต่อการประชุมยาเสพติดขององค์การสหประชาชาติ (UN Narcotics Convention) ในปี ค.ศ. 1992 อีกด้วย

3.2.2 ความเป็นมาและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการฟอกเงิน

ในประเทศออสเตรเลียการฟอกเงินเป็นความผิดตามกฎหมายเป็นครั้งแรกในปี ค.ศ.1987 โดยได้มีการบัญญัติกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด (The Proceed of Crime Act) ซึ่งทำให้เป็นประเทศแรกในเอเชียที่มีกฎหมายยึดทรัพย์ประกาศใช้ และทำให้การกระทำความผิดฐานฟอกเงินเป็นความผิดอาญา ทั้งนี้เนื่องจากพบว่าอุตสาหกรรมและอาชีพหลายประเภทเป็นจุดอ่อนที่ใช้สำหรับการฟอกเงินที่ได้จากการประกอบอาชญากรรม โดยอุตสาหกรรมและอาชีพหลายประเภทที่ถูกใช้เป็นเครื่องมือในการฟอกเงิน ได้แก่ สถาบันการเงิน (โดยเฉพาะธนาคาร) อสังหาริมทรัพย์ บริษัท ธุรกิจเกี่ยวกับเงินสด ทรัสต์ ธนาคารใต้ดิน นักบัญชี นักกฎหมาย นักธุรกิจเงินสด เป็นต้น

กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินของประเทศออสเตรเลีย นั้นมีด้วยกันหลายฉบับ คือ Financial Transaction Report Act 1988-FTR Act (กฎหมายฉบับเดิมเรียกว่า Cash Transaction Report Act 1988) เพื่อให้เป็นที่เข้าใจกันว่ากฎหมายฉบับนี้มีหลักการครอบคลุมถึงธุรกรรมเกี่ยวกับการเงินทุกประเภท ไม่จำกัดถึงทรัพย์สินในลักษณะที่เป็นเงินสดเท่านั้น จึงได้มีการเปลี่ยนชื่อในปี 1988 โดยให้รายงานธุรกรรมประเภทต่าง ๆ ได้แก่ ธุรกรรมเงินสดปริมาณมาก หรือเกินกว่า 10,000 เหรียญสหรัฐ ธุรกรรมที่น่าสงสัย และคำสั่งให้โอนเงินระหว่างประเทศ กฎหมายฉบับนี้ มีหลักการครอบคลุมถึงธุรกรรมเกี่ยวกับการเงินทุกประเภท และมีการกำหนดให้ธนาคารหรือสถาบันการเงินมีหน้าที่รายงานคำสั่งการโอนเงินระหว่างประเทศ และเป็นหน้าที่ของหน่วยงาน โดยกฎหมายฉบับนี้มีเจตนารมณ์ในการใช้เป็นเครื่องมือในการสืบสวนสอบสวนการกระทำความผิดต่าง ๆ เช่น การหลีกเลี่ยงภาษี การกระทำความผิดตามกฎหมายหุ้นส่วนบริษัท การฟอกเงินจากการค้ายาเสพติดและจากองค์กรอาชญากรรม

นอกจากนี้ยังได้กำหนดให้มีการรายงาน และการแสดงตนของลูกค้าสถาบันการเงินไว้ ซึ่งระบบดังกล่าว มีผลบังคับใช้ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1990 อีกทั้งยังห้ามการเปิดหรือการดำเนินการทางบัญชีเงินฝาก กับธนาคารหรือผู้ประกอบการการเงินอื่น ๆ โดยใช้ชื่อปลอม โดยผู้ประกอบการการเงินนั้น มิได้หมายความว่าเพียงธนาคาร สหภาพเครดิต และสมาคมการก่อสร้างเท่านั้น แต่หมายความรวมถึงผู้ประกอบการหลักทรัพย์ นายหน้า ผู้ค้าทองแท่ง สถานคาสีโน เจ้ามือรับแทงม้า และสถานที่เล่นการพนัน เป็นต้น ซึ่งข้อห้ามดังกล่าวนี้ ได้มีผลบังคับใช้ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1988 เป็นต้นมา นอกจากนั้นผู้ดำเนินการเกี่ยวกับธุรกรรมทางการเงินจะได้รับแนวทาง

ปฏิบัติเช่นเดียวกับสมาคมธนาคารและสถาบันการเงินอื่น หรือได้รับแนวทางปฏิบัติ (guideline) เป็นหนังสือเวียนเป็นระยะ ซึ่งออกโดย AUSTRAC ที่เกี่ยวกับการรายงานธุรกรรมที่น่าสงสัย และกระบวนการเปิดบัญชี เป็นต้น จึงเป็นกฎหมายที่ให้อำนาจรัฐในการสืบสวนเกี่ยวกับธุรกรรมทางการเงินทั้งในและนอกประเทศทุกประเภท พร้อมถึงช่วยรัฐในการสืบสวนโดยไม่มีภาระมุ่งเน้นหรือกำหนดความผิดมูลฐานในการกำหนดความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินแต่อย่างใด

Proceeds of Crime Act 1987

เป็นที่ทราบกันว่าเป็นกฎหมายริบทรัพย์สินของเครื่องจักรภพ ซึ่งกฎหมายในลักษณะเดียวกันนี้ได้ถูกนำไปใช้ในระดับรัฐด้วย โดยกฎหมายนี้ได้กำหนดหลักเกณฑ์ให้อำนาจศาลสั่งยึดทรัพย์สินที่ใช้หรือเกี่ยวกับการกระทำความผิด และให้เจ้าหน้าที่ตำรวจสามารถขออำนาจศาล สั่งให้สถาบันการเงินส่งข้อมูลของบุคคลใดให้แก่เจ้าหน้าที่ตำรวจนั้น เมื่อมีเหตุอันควรสงสัยหรือเชื่อว่าข้อมูลซึ่งอยู่ที่สถาบันการเงินนั้น แสดงว่าบุคคลนั้นกำลังทำ หรือกำลังจะทำหรือเกี่ยวข้องกับกระทำความผิดข้อหารุนแรง (Serious Offence) อันได้แก่ การค้ายาเสพติด การร่วมกันฉ้อโกง การหลอกลวงและการเล่นการพนัน หรือแสดงว่าบุคคลนั้นได้รับหรือกำลังจะได้รับผลประโยชน์ไม่ว่าโดยตรงหรืออ้อมจากการกระทำความผิด ตลอดจนเจ้าหน้าที่ตำรวจสามารถขอหมายค้นจากศาลได้ หรือให้ขอหมายค้นจากศาลโดยทางโทรศัพท์ได้ในกรณีมีเหตุเร่งด่วน หากเจ้าหน้าที่ตำรวจเชื่อว่า ผู้ใดมีทรัพย์สินซึ่งได้มาจากการกระทำความผิด (Tainted Property) ไว้ในครอบครอง ส่วนสถาบันการเงินก็ต้องทำการเก็บรักษาหลักฐานธุรกรรมทางการเงิน (Financial Transaction Document) ไว้อย่างน้อย 7 ปี หากผู้ใดฝ่าฝืนกฎหมายที่กล่าวมานี้จะต้องรับโทษทางอาญา

อนึ่ง กฎหมายฉบับดังกล่าวนี้มิได้กำหนดความผิดมูลฐานไว้ แต่ได้มีการกำหนดถึงการให้อำนาจแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งได้แก่ ศาล เจ้าหน้าที่ตำรวจ พร้อมทั้งได้กำหนดบทลงโทษแก่บุคคลที่พยายามช่วยเหลือ ยุยง จัดหา ยักยอก ถวายทรัพย์สิน ช่วยผู้กระทำความผิดข้อหารุนแรง (Serious Offence) ไว้ใน Sect. 7 Meaning of “Serious offence” อันได้แก่ การค้ายาเสพติด การร่วมกันฉ้อโกงซึ่งทำเป็นขบวนการ การฟอกเงิน และการหลอกลวงและการเล่นการพนัน จึงสรุปได้ว่าความผิดมูลฐานของการฟอกเงินตามกฎหมายฉบับนี้ คือ การกระทำความผิดข้อหารุนแรงโดยกลมกลืนไปกับมาตรการให้อำนาจของรัฐในการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

Telecommunications (Interception) – Amendment Act 1987

เป็นกฎหมายที่เพิ่มอำนาจในการติดตาม และรับทราบข่าวสารทางอุปกรณ์สื่อสาร ซึ่งเดิมนั้นหน่วยงานที่จะได้ปฏิบัติหน้าที่นี้ได้คือ Australian Federal Police สำหรับความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดบางประเภทเท่านั้น แต่ต่อมากฎหมายฉบับนี้กำหนดให้เจ้าหน้าที่ของรัฐสามารถขอหมายศาลเพื่อดักฟังทางโทรศัพท์ได้เฉพาะในคดีที่สำคัญๆ เช่น คดีฆาตกรรม ยาเสพติด การลักพาตัว การหลบเลี่ยงภาษี Serious Fraud หรือ Serious Revenue เป็นต้น กฎหมายฉบับนี้มีได้กล่าวถึงความผิดที่ถือเป็นความผิดมูลฐานโดยตรง แต่กำหนดให้คดีสำคัญๆ จะต้องได้รับการสนับสนุนในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่รัฐเพื่อตรวจสอบหาข้อมูลและป้องกัน พร้อมทั้งรับทราบข้อมูลที่จำเป็นในการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดเช่นกัน

Mutual Assistance in Criminal Matter Act 1987

เป็นกฎหมายที่ออสเตรเลียมีความมุ่งมั่นที่จะปรับปรุงแก้ไขตั้งแต่ปี ค.ศ. 1985 โดยได้กำหนดหลักการพื้นฐานด้านกฎหมายในการทำ ความตกลงกับประเทศต่างๆ ในการให้ความช่วยเหลือในเรื่องทางอาญา รวมทั้งการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินที่ถือเป็นความผิดอาญาข้อหาหนึ่งในประเทศออสเตรเลีย ความร่วมมือระหว่างประเทศนี้ได้แก่ การยึดอายัดและริบทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด การควบคุมทรัพย์สินที่อาจถูกริบทรัพย์สินหรือเกี่ยวข้องกับความผิดในทางการเงิน เป็นต้น เมื่อมีคำสั่งยึดอายัดและริบทรัพย์สินของประเทศออสเตรเลียก็สามารถดำเนินการบังคับได้ในประเทศที่ให้ความร่วมมือตาม The Mutual Assistance Act ในขณะที่เดียวกันคำสั่งยึดอายัดและริบทรัพย์ของประเทศอื่น ๆ สามารถดำเนินการบังคับได้ในออสเตรเลียเช่นเดียวกัน

Custom Act ค.ศ. 1901

กฎหมายฉบับนี้กำหนดหลักเกณฑ์ไว้ว่า ให้รัฐมีอำนาจยึดอายัดได้ซึ่งมีที่มาจาก การซื้อขายยาเสพติด ไม่ว่าจะขายได้นั้นจะเป็นเงินสด เช็ค หรือทรัพย์สินใดๆ ก็ตาม รวมทั้งกำหนดให้อำนาจศาลสั่งปรับผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดได้ในจำนวนที่สูงเท่ากับผลประโยชน์ที่ได้รับจากการซื้อขายยาเสพติด แต่อย่างไรก็ตามกฎหมายฉบับนี้มิได้กำหนดถึงความผิดมูลฐานที่เกี่ยวกับยาเสพติดไว้โดยตรง เพียงแต่ตรากฎหมายเพื่อรองรับในการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินดังกล่าวเท่านั้น

พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและการทุจริตทางการเงิน ปี 2006¹¹

พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและการทุจริตทางการเงิน ปี 2006(AML/CTF) ได้รับการอนุญาตจากสถาบันกษัตริย์ในปี 2006 พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและการทุจริตทางการเงินนี้เป็นส่วนหนึ่งของของบทบัญญัติซึ่งจะถูกนำไปปฏิบัติเป็นส่วนแรกของการปฏิรูประเบียบการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและการทุจริตทางการเงินของออสเตรเลีย โดยการปฏิรูปมีวิธีการหลักดังต่อไปนี้

- 1) ให้ฝ่ายการเงินของออสเตรเลียสามารถรักษาความสัมพันธ์ทางธุรกิจในระดับนานาชาติไว้ได้
- 2) ป้องกันและตรวจสอบการฟอกเงินและการทุจริตทางการเงินโดยหน่วยราชการตามกฎหมายเพื่อเข้าถึงข้อมูลอันเกี่ยวกับกิจการที่มีแนวโน้มผิดกฎหมาย และ
- 3) นำพาออสเตรเลียสู่ความเป็นมาตรฐานสากล อันประกอบไปด้วยมาตรฐานที่ตั้งขึ้นโดยหน่วยงานดูแลทางการเงิน (FATF)

พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและการทุจริตทางการเงินครอบคลุมไปถึงการดำเนินการทางการเงิน, การพนัน, ผู้ค้าทองแท่ง, และธุรกิจและอาชีพอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมีรายละเอียดตามที่ระบุไว้ในหน่วยงานที่ได้รับการแต่งตั้ง

พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและการทุจริตทางการเงินจะปฏิบัติให้บรรลุตามเป้าหมายตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ การเริ่มต้นปฏิบัติจะเริ่มจาก 1 วัน, 6 เดือน, 12 เดือน, และ 24 เดือน หลังการได้รับอนุญาตจากสถาบันกษัตริย์ ซึ่งจะอนุญาตให้ภาคส่วนทั้งหลายปรับปรุงและปฏิบัติตามอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและการทุจริตทางการเงินได้กำหนดข้อบังคับไว้หลายประการในการรายงานตามเป็นจริงเมื่อภาคส่วนต่าง ๆ ได้จัดทำเอกสารแจ้งรายละเอียด ซึ่งข้อบังคับและวันที่จะมีผลใช้จริงจะประกอบด้วย

¹¹ Australian Transaction Reports and Analysis Centre, Australian Government, Anti-Money Laundering and Counter-Terrorism Financing Act 2006, http://www.austrac.gov.au/aml_ctf.html, [2007, December 27]

1) การพิสูจน์และการระบุข้อกำหนดของศุลกากร คือ 12 เดือนหลังจากได้รับอนุญาตจากสถาบันกษัตริย์

2) การรักษาบันทึกไว้ ในแต่ละช่วงระยะ คือ 6 เดือน 12 เดือน หลังจากได้รับอนุญาตจากสถาบันกษัตริย์ และ

3) การก่อตั้งและรักษาไว้ซึ่งระเบียบของพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและการทุจริตทางการเงิน คือ 12 เดือนหลังจากได้รับอนุญาตจากสถาบันกษัตริย์

4) การปฏิบัติของศุลกากรตามรายละเอียดและรายงาน (วัตถุประสงค์สงสัย, การเริ่มกิจการค้าและ คำสั่งการโอนเงินข้ามชาติ) คือ 24 เดือน หลังจากได้รับอนุญาตจากสถาบันกษัตริย์

พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและการทุจริตทางการเงินจะดำเนินการกับภาวะความเสี่ยงตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับ สาระสำคัญการรายงานจะใช้เพื่อตัดสินว่าความเสี่ยงเหล่านั้นตรงตามข้อบังคับหรือไม่ ซึ่งจะอ้างอิงจากการประเมินความเสี่ยงว่าเข้าข่ายการฟอกเงินหรือการทุจริตทางการเงินหรือไม่

ในวันที่ 13 กรกฎาคม 2007 หน่วยงานที่ได้รับอำนาจมอบหมายทั่วไป (Attorney-General's Department) ได้ออกร่างบทบัญญัติซึ่งแสดงข้อมูลของเอกสารที่ได้ระบุไว้อันครอบคลุมถึงส่วนที่ 2 ของการบัญญัติพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและการทุจริตทางการเงิน

ส่วนซึ่งมีผลตามส่วนที่สองของการบัญญัติคือ

- 1) การอสังหาริมทรัพย์ ซึ่งหมายรวมถึงการซื้อขายและการขายอสังหาริมทรัพย์
- 2) ผู้ค้าอัญมณีและกิจการที่เกี่ยวข้องตามที่ระบุไว้ในตอนต้น
- 3) ทัศนคติ นักกฎหมาย ผู้ประกอบวิชาชีพทางกฎหมาย และพนักงานบัญชี ซึ่งทำกิจการเกี่ยวกับกฎหมายที่กล่าวมา
- 4) ทริสต์และบริษัทผู้ให้บริการทั้งหลาย ที่กระทำการตามที่ระบุไว้ในบัญชีกิจการค้าตามคำอธิบายของ FATF

3.2.3 หน่วยงานที่รับผิดชอบ

ประเทศออสเตรเลียได้จัดตั้งหน่วยงานที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินคือ AUSTRAC (Australian Transaction Reports and Analysis Centre) ซึ่งได้ก่อตั้งขึ้นเมื่อปี 1991 ตามกฎหมายใน ส่วนที่ VI ของ Financial Transaction Report Act 1988 (FTRA) ที่ได้กำหนดให้มีการจัดตั้งหน่วยงานขึ้นมาเพื่อทำหน้าที่รับผิดชอบให้เป็นไปตามกฎหมายฉบับนี้

AUSTRAC ได้พัฒนามาจากหน่วยงานเดิม คือ Cash Transaction Reports Agency (CTRA) ซึ่ง CTRA ได้รับการจัดตั้งขึ้นตาม Cash Transaction Report Act 1988 แต่ต่อมาภายหลังที่กฎหมาย Cash Transaction Report Act 1988 ได้ปรับปรุงแก้ไขและเปลี่ยนชื่อเป็น Financial Transaction Report Act 1988 (FTR Act) ซึ่งได้จัดตั้ง AUSTRAC ขึ้น

AUSTRAC กับการบังคับใช้พร้อมกันระหว่างพระราชบัญญัติ FTR และพระราชบัญญัติ AML/CTF¹²

พระราชบัญญัติ AML/CTF จะค่อย ๆ ใช้แทนที่พระราชบัญญัติ FTR ขณะที่ทำการบังคับใช้พระราชบัญญัติ AML/CTF พระราชบัญญัติ FTR จะยังคงมีผลอยู่จนกว่าพระราชบัญญัติ AML/CTF ได้ถูกนำมาบังคับใช้โดยสมบูรณ์ ในช่วงรอยต่อนี้เอง การบังคับใช้กฎหมาย จะดำเนินไปพร้อม ๆ กัน เพื่อให้ปฏิบัติตามบทบัญญัติในพระราชบัญญัติทั้งสองฉบับนั้น ส่วนบทบัญญัติในพระราชบัญญัติ FTR ที่มีได้ถูกแทนที่โดย พระราชบัญญัติ AML/CTF อย่างชัดเจน จะยังคงมีผลบังคับใช้ต่อไป เมื่อมีช่องโหว่ในตัวพระราชบัญญัติหรือต้องมีการจัดการพิจารณาหรือเกิดความเคลงใจขึ้น จะมีการใช้บทบัญญัติที่เกี่ยวข้องเข้ามาเพื่อช่วยดำเนินการนโยบายที่กล่าวไว้ในหน้านี้เหมาะสมกับทั้ง 2 สถานการณ์ดังกล่าว เว้นแต่พฤติกรรมที่มีหลักกรณนโยบายของรัฐมนตรี (คำสั่งลงโทษทางอาญา) ปี ค.ศ. 2006 (the Minister's Policy (Civil Penalty Orders)) เข้ามาเกี่ยวข้อง ซึ่งจะกล่าวต่อไป

พระราชบัญญัติ AML/CTF

หลักการนโยบาย – คำสั่งจากรัฐมนตรี ด้านความยุติธรรมและศุลกากร

รัฐมนตรีด้านความยุติธรรมและศุลกากรกำหนดหลักการนโยบายภายใต้ส่วนที่ 213 ของพระราชบัญญัติ AML/CTF ให้ฝ่ายบริหารของ AUSTRAC เพื่อนำไปปรับใช้กับอำนาจหน้าที่ หลักการนโยบายแรกที่ถูกตั้งขึ้นภายใต้ส่วนของ หลักการนโยบาย ปี ค.ศ. 2006 (คำสั่งลงโทษทางแพ่ง) มีผลโดยตรงต่อการใช้อำนาจหน้าที่ของ AUSTRAC ภายใต้พระราชบัญญัติ AML/CTF AUSTRAC ได้มีการร่างเงื่อนไขที่ฝ่ายบริหารของ AUSTRAC สามารถนำไปใช้กับคำสั่งลงโทษทางแพ่ง เพื่อการป้องกัน ลักษณะการรายงาน อันประกอบไปด้วยระยะเวลาที่นำมาใช้และเนื้อหาที่ต้องนำมาพิจารณา ระยะเวลาดังกล่าวโดยทั่วไปแล้วจะนับเป็น

¹² Australian Transaction Reports and Analysis Centre, Australian Government, Anti-Money Laundering and Counter-Terrorism Financing Act 2006, http://www.austrac.gov.au/aml_ctf.html, [2007, December 27]

15 เดือนหลังจากวันเริ่มใช้พระราชบัญญัติ อ้างอิงตาม ส่วนที่ 2 ของพระราชบัญญัติ AML/CTF โดยช่วงเวลาก่อนหน้านี้ จะมีข้อห้ามสำหรับพฤติกรรมที่ผู้บริหาร AUSTRAC จะสามารถเริ่มใช้อำนาจการลงโทษทางแพ่ง

ตามหลักการนโยบายแล้ว ในแต่ละกรณีจะต้องถูกพิจารณาตามรูปลักษณะไปอย่างไรก็ตาม AUSTRAC ได้เน้นว่า หลักการนโยบายเหล่านี้จะไม่สามารถจำกัดการตัดสินใจทั้งในการดำเนินการตามบทลงโทษทางอาญาและการลงโทษทางอาญาซึ่ง ได้รับอนุญาตหรือมอบอำนาจจากศาล ในกรณีที่มีการเพิกเฉยอย่างชัดเจนต่อกฎหมายทั้งภายใต้พระราชบัญญัติ FTR หรือระหว่างระยะการดำเนินการใช้พระราชบัญญัติ AML/CTF

วิธีการบังคับคดีของ AUSTRAC

AUSTRAC จะดำเนินการตามพระราชบัญญัติ AML/CTF อย่างเคร่งครัด แต่ในเวลาเดียวกันก็จะมี การแจ้งถึงความแตกต่างของลักษณะเฉพาะของแต่ละกรณี และการวินิจฉัย ความเสี่ยง การดำเนินการตามหลักความเที่ยงธรรมนั้น ต้องให้ความสำคัญในแต่ละกรณีเสมอกัน และข้อเท็จจริงของแต่ละกรณี จะถูกนำมาประกอบการพิจารณาในการตัดสินลักษณะของแต่ละรูปการเสมอ AUSTRAC พุ่งเป้าไปที่การปฏิบัติตามกฎอย่างสูงสุด ลดภาวะความเสี่ยงและให้ ความเป็นอิสระทางพาณิชย์โดยการเลือกใช้วิธีการบังคับคดี และเครื่องมืออันมีประสิทธิภาพอย่าง เหมาะสมในการยับยั้งการกระทำผิด

AUSTRAC มีจุดประสงค์ที่จะดำเนินการพิจารณาอย่างเหมาะสมโดยอยู่บน พื้นฐานความจริงที่คำนึงถึงกระบวนการที่เหมาะสมและความเป็นธรรมเทียบได้กับระเบียบการ ปกครองของสมาพันธรัฐ AUSTRAC มีมาตรการที่สามารถอธิบายและแจ่มแจ้งได้ซึ่งช่วยในการ กำหนดขอบเขตของอำนาจหน้าที่ไม่ให้ล่วงล้ำภาคส่วนอื่น มาตรการเหล่านี้ประกอบไปด้วย หลักการปกครองภายในของAUSTRAC เองซึ่งรวมถึงนโยบายอันสอดคล้องกับหลักกฎหมาย สำหรับเจ้าหน้าที่ในการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ ซื่อสัตย์ ปราศจากความลำเอียง และตั้งอยู่ใน ศรัทธาอันดี มีการตรวจสอบการทำงานต่อหน้าคณะกรรมการรัฐสภาโดยผู้ตรวจราชการแห่ง สมาพันธรัฐ หน่วยตรวจสอบและสืบสวนทั่วไป อีกทั้งยังมีการทบทวนทางกฎหมายในด้านการ พิจารณาโดยศาลและบัลลังก์ตุลาการ

ระบบการปกครองภายในองค์กรนี้ยังมีการแต่งตั้งมีคณะกรรมการเพื่อดูแลกฎ วัตถุประสงค์ ความโปร่งใสและการแจ่มแจ้งได้ในกระบวนการใช้อำนาจหน้าที่บรรดา คณะกรรมการจะประกอบไปด้วยผู้มีคุณวุฒิจากภาคส่วนสำคัญๆ ในวงการธุรกิจและเจ้าหน้าที่

จากภายใน AUSTRAC เอง คณะกรรมการจะปฏิบัติหน้าที่ภายใต้นามสมมติ โดยทำหน้าที่ในการให้ความเห็นชอบต่อนโยบายที่บังคับใช้ ให้คำแนะนำต่อระเบียบการในการมอบอำนาจอย่างเป็นทางการในการพิจารณาต่างๆ ตัดสินว่าข้อเสนอแนะจากภาคส่วนหรือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องใดควรนำมาปรับใช้ในการใช้อำนาจหน้าที่ จัดลำดับความสำคัญในแต่ละกรณี ชี้แนะหรือเสนอยุทธศาสตร์ในการดำเนินการ และมีส่วนในการพิจารณากระบวนการของแต่ละกรณีไป

ภายใต้พระราชบัญญัติ FTR และ AML/CTF การใช้อำนาจหน้าที่และอำนาจในการสอบบัญชีจะมอบให้แก่บุคคลผู้ซึ่งเป็นฝ่ายบริหารของ AUSTRAC หรือผู้ได้รับมอบอำนาจหรือในบางกรณีอาจเป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจหรือศุลกากร

การมอบอำนาจให้แก่ผู้เหมาะสมต่อการใช้อำนาจหน้าที่ โดยหน่วยงานของ AUSTRAC ให้เพื่อการใช้อำนาจหน้าที่อันสำคัญเพื่อให้เป็นไปตามนโยบายภายในของ AUSTRAC ที่มีจุดประสงค์เพื่อมาตรฐานการพิจารณาขั้นสูง และการปกครองโดยเคร่งครัดในกฎเกณฑ์ การจัดการการปกครองภายในนี้สะท้อนให้เห็นถึงการให้ความสำคัญและการใส่ใจในการปฏิบัติหน้าที่อย่างสูง อันนำมาซึ่งอำนาจหน้าที่ของ AUSTRAC ภายใต้พระราชบัญญัติ FTR และ AML/CTF การบังคับใช้กฎและกระบวนการนี้เพื่อให้เกิดความมั่นใจ ในการเคร่งครัดต่อกฎหมาย การบรรลุวัตถุประสงค์ ความโปร่งใสและแจ่มแจ้งได้ และความยืดหยุ่นให้ความสำคัญและปฏิบัติตามจุดประสงค์ของ AUSTRAC วัตถุประสงค์หรือสถานการณ์เบื้องต้นทั้งหมดที่ถูกสืบสวนหรือต้องสงสัย ที่ไม่ปฏิบัติตามกฎหมายจะถูกส่งไปยังหน่วยบังคับคดี (Enforcement Unit) ถ้ามาตรการหรือการใช้อำนาจหน้าที่ได้พิจารณาแล้วและมีผลบังคับต่อมา AUSTRAC จะพิจารณาว่าควรจะนำกรณีดังกล่าวมาเผยแพร่เพื่อสาธารณประโยชน์หรือไม่ เพื่อตัดสินนำมาสรุปรายละเอียดเพื่อเผยแพร่ และการเผยแพร่ข้อมูลดังกล่าวจะเป็นไปอย่างระมัดระวังตามมาตรการรักษาความเป็นส่วนตัวของเจ้าของกรณี และสื่อที่ใช้ในการเผยแพรดังกล่าวคือเว็บไซต์และรายงานประจำปีขององค์กร

คดีที่ถูกใช้ดุลพินิจในการใช้อำนาจบังคับคดี จะอ้างอิงได้จากการปฏิบัติตามกฎหมายที่เคยมีมาหรือประสบการณ์การทำงานของ AUSTRAC และหน่วยงานในการบังคับกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ตามหลักในการบังคับใช้ที่เหมาะสม AUSTRAC จะคำนึงถึงการพิจารณาดังต่อไปนี้

1) ลักษณะและความรุนแรง(ที่ถูกสืบสวนหรือต้องสงสัย) ของการฝ่าฝืนกฎหมายหรือการค้นพบซึ่งความไม่น่าไว้วางใจซึ่งส่งผลกระทบต่อความมั่นคงในระบบการเงินทั้งหมด

2) ประวัติการบังคับคดีและการปฏิบัติตามกฎหมาย การให้ความร่วมมือและความเป็นธรรมในการให้ความร่วมมือกับAUSTRAC และการตอบสนองต่อคำสั่งให้แก้ไขหรือปรับปรุงเอกสาร

3) ระดับของความน่าเชื่อถือในการให้เหตุผลและความซับซ้อนของข้อเท็จจริงและความเหมาะสมของขั้นตอนการศึกษาและการแนะนำของข้อเท็จจริงเพื่อบ่งชี้ว่ารูปการจะเป็นเช่นไร

4) ความสอดคล้องกับการบังคับใช้ที่ผ่านมาโดย AUSTRAC ในกรณีคล้ายกัน

5) ด้านดีและเสียของการเลือกบังคับใช้ตามวิธีการที่มีอยู่

6) การประเมินว่าข้อเท็จจริงใดที่ต้องเป็นที่ถกเถียงหรือต้องสงสัย อีกทั้งน้ำหนักของหลักฐานที่มีอยู่เพื่อใช้สนับสนุนการตัดสินใจและความเหมาะสมของค่าใช้จ่ายและเวลาที่เสียไป

7) ผลที่ตามมาเพื่อที่การกระทำการยับยั้งหรือป้องกันการกระทำผิดตามกฎหมายอื่น ๆ ในอนาคต

การฝ่าฝืนกฎหมายในบางกรณีจะไม่มีผลบังคับคดีเพราะ การกระทำนั้นอาจพิจารณาได้ว่าเป็นพฤติกรรมที่ไม่สำคัญหรือมีผลเล็กน้อยเกินไป ตัวอย่างเช่น หากการกระทำนั้นเป็นความผิดพลาดอันเล็กน้อยซึ่งสามารถประนีประนอมได้ตามขอบเขตของพระราชบัญญัติ AML/CTF หรือหากเกิดข้อขัดข้องหรือปัญหาเฉพาะหน้าที่สามารถแก้ไขได้อย่างเหมาะสมทันที ณ เวลานั้น หรือระยะสั้นๆ หลังจากนั้นแล้ว AUSTRAC อาจจะไม่ดำเนินการตามกฎหมายต่อไป แต่อย่างไรก็ดี หากในบางกรณีที่การฝ่าฝืนกฎหมายค่อนข้างรุนแรง หรือชี้ให้เห็นได้ถึงความเสี่ยงต่อภัยคุกคามทางการเงินที่ร้ายแรง ก็จะต้องมีการดำเนินการอย่างเป็นทางการตามกฎหมายต่อไป และหากการดำเนินการบังคับตามกฎหมายในขั้นต้นไม่ได้รับผลที่น่าพอใจ จะมีการใช้ขั้นตอนการบังคับคดีที่เข้มข้นขึ้นต่อไป

การบังคับคดีจะสิ้นสุดลง ถ้าหากคู่ความหรือผู้กระทำผิด ได้แสดงถึงผลอันยอมรับได้ต่อAUSTRAC แล้ว แต่อย่างไรก็ตาม AUSTRAC ก็ยังคงต้องการการปฏิบัติตามกฎหมายที่มาจากจิตสำนึก อันจะส่งผลต่อการเคารพกฎหมายในระยะยาวมากกว่าการปฏิบัติตามกฎหมายเฉพาะหน้าเพียงเพื่อหลีกเลี่ยงความผิดและการถูกบังคับคดี

3.2.4 อำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่

พนักงานเจ้าหน้าที่ของ AUSTRAC เป็นหน่วยงานสำคัญที่มีหน้าที่ในการตรวจสอบและจัดทำผลการวิเคราะห์ข้อมูลการโอนเงินสดของผู้ประกอบธุรกิจเกี่ยวกับเงินสด เช่น การรายงาน การโอนเงินที่ต้องสงสัย (Suspect Transaction) การรายงานการโอนเงินสดราย

สำคัญ (Significant Cash Transaction) เป็นต้น การตรวจสอบคำสั่งการโอนเงินระหว่างประเทศ (International Funds Transfer Instruction – IFTI) ซึ่งเป็นคำสั่งการโอนเงินเข้าสู่หรือออกนอกประเทศออสเตรเลียโดยทางไฟฟ้าหรือทางโทรเลข อำนาจหน้าที่ประการหลังนี้เป็นอำนาจของ AUSTRAC ที่ขยายตัวเพิ่มขึ้นจากอำนาจของ CTRA แต่เดิมนั้นเอง นอกจากนี้ การกำหนดให้ภาคการเงินหรือผู้ประกอบการธุรกิจการเงิน มีหน้าที่รายงานธุรกรรมไปยัง AUSTRAC ทำให้ AUSTRAC ทำหน้าที่เป็นหน่วยงานบริการให้ความช่วยเหลือสำหรับหน่วยงานปราบปรามต่าง ๆ ซึ่งทำหน้าที่สืบสวนสอบสวนองค์กรอาชญากรรม เช่น สำนักงานภาษีอากร เป็นต้น และนอกจากนี้ยังทำหน้าที่ในการดูแลการปฏิบัติงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหาองค์กรอาชญากรรม ให้เป็นไปตามกฎหมายและระเบียบข้อบังคับด้วย ทั้งนี้มีหน่วยงานปราบปรามซึ่งรับบริการข้อมูลจาก AUSTRAC ได้แก่ สำนักงานศุลกากรของออสเตรเลีย ตำรวจรัฐบาลกลางของออสเตรเลีย คณะกรรมการหลักทรัพย์ของออสเตรเลีย สำนักงานภาษีอากรของออสเตรเลีย คณะกรรมการกระบวนการยุติธรรมทางอาญาของควีนส์แลนด์ คณะกรรมการอิสระต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ สำนักงานอาชญากรรมแห่งชาติ สำนักงานตำรวจของนิวเซาท์เวลส์ กองกำลังตำรวจของนอร์ธเทิร์น เทอริทอรี เป็นต้น

อำนาจหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ AUSTRAC ภายใต้พระราชบัญญัติ FTR จะถูกจำกัดโดยมาตรการลงโทษทางอาญาและการขอปลดเปลื้องทุกข์จากคำสั่งห้ามของศาล ในขณะที่อำนาจหน้าที่ของ AUSTRAC ภายใต้พระราชบัญญัติ AML/CTF ในการปฏิบัติตามกฎหมายและการบังคับคดีนั้นจะมีอิสระและยืดหยุ่นมากกว่า

อำนาจหน้าที่นั้นจะเริ่มต้นจากขั้นที่เคร่งครัดที่สุด ซึ่งจะประกอบไปด้วย การฟ้องร้องต่อการละเมิดกฎหมายอาญา การวางโทษทางแพ่ง การออกคำสั่งสำหรับการละเมิดประกาศ การแก้ไขคำสั่ง คำสั่งห้ามของศาล หน้าที่ในการยอมรับการบังคับคดี การเตือนหรือให้ข้อมูลเกี่ยวกับการประเมินความเสี่ยงต่อการฟอกเงินและการทุจริตทางการเงิน การใช้อำนาจหน้าที่ที่สามารถมอบอำนาจให้แก่เจ้าหน้าที่ศุลกากรหรือเจ้าหน้าที่ตำรวจได้อีกด้วย โดยอนุญาตให้ตั้งคำถาม สืบค้นและจับกุมในกรณีการเคลื่อนไหวของเงินสดข้ามพรมแดนและการถือตราสารและเอกสารการแลกเปลี่ยนทางการเงิน (BNIs)

แม้ว่าพระราชบัญญัติ FTR จะให้อำนาจในการเดินเผชิญสืบของศาล แต่อำนาจนั้นก็จะมีขอบเขตอยู่ภายใต้พระราชบัญญัติ AML/CTF อำนาจหน้าที่ที่เพิ่มเติมในการตรวจสอบและรวบรวมข้อมูลที่เจ้าหน้าที่ผู้ได้รับมอบอำนาจได้รับในการเข้าถึงสถานที่ที่ระบุชี้ไว้ตามรายงานเป็นอำนาจที่ได้รับความเห็นชอบหรือการตรวจสอบจากศาลซึ่งออกให้โดยผู้พิพากษาเอง

(magistrate) อำนาจดังกล่าวประกอบไปด้วยอำนาจในการค้นหาสถานที่ตามบันทึกการปฏิบัติตามกฎหมาย และหนังสือรวบรวมรายงานคดีภายใต้พระราชบัญญัติและระเบียบแบบแผนที่ใช้เพื่อการจัดเตรียมหนังสือดังกล่าว อีกทั้งยังมีอำนาจในการคุ้มครองวัตถุที่พบในอาคารสถานที่นั้น ๆ เป็นเวลา 24 ชั่วโมงตามสภาวะการณ์อีกด้วย นอกจากนี้ ขณะที่อำนาจภายใต้การเห็นชอบหรือการตรวจสอบจากศาล AUSTRAC สามารถตั้งคำถาม และค้นหาเอกสารที่มีความเกี่ยวข้องพันตามพระราชบัญญัติ ข้อบังคับและกฎต่าง ๆ อีกด้วย

การใช้อำนาจหน้าที่กับพฤติการณ์ฝ่าฝืนหรือกระทำผิดนั้นสามารถเลือกวิธีที่เหมาะสมได้ตามแต่กรณี ซึ่งความเหมาะสมตามแต่กรณีนั้นแน่นอนว่าขึ้นอยู่กับความเป็นจริงและพฤติการณ์ที่มีอยู่ก่อนในการใช้อำนาจตามที่กล่าวไว้ในบทบัญญัติ รูปแบบของการใช้อำนาจนั้นจะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับพิจารณาต่อแต่ละเหตุการณ์ตามที่กล่าวไว้ข้างต้น (เช่น ลักษณะและความร้ายแรงของการกระทำผิด บันทึกการปฏิบัติตามกฎหมาย ลักษณะความเสี่ยง ฯลฯ) การแทรกแซง (intervention) จะใช้สำหรับกรณีที่ฝ่าฝืนอย่างร้ายแรง ในแต่ละกรณี AUSTRAC จะเลือกวิธีการดำเนินการที่เหมาะสมเพื่อให้ได้การบรรลุผลตามกฎหมายอย่างน่าพอใจ แต่ถ้าหากวิธีการที่ได้เลือกไว้ไม่ประสบผลสำเร็จ AUSTRAC ก็จะมีการเลือกวิธีการใหม่ ซึ่งโดยปกติจะมีการขยายหรือเพิ่มเติมการดำเนินการซึ่งจะเป็นการเพิ่มอำนาจในการบังคับใช้กฎหมายต่อการฝ่าฝืนหรือกระทำผิด ซึ่งการเพิ่มอำนาจนี้จะนำไปอย่างรวดเร็วในกรณีที่มีตัวอย่างกรณีที่เคยถูกพิจารณาใช้การเพิ่มอำนาจบังคับอย่างถี่ถ้วนแล้ว และในกรณีที่มีการละเมิดกฎหมายอย่างร้ายแรง การพิจารณาที่ AUSTRAC จะนำไปขึ้นบัญชีไว้คือ กรณีที่ถูกพิจารณาว่าเป็นข้อมูลเฉพาะซึ่งสมควรนำการพิจารณานั้นไปปรับใช้ในกรณีใกล้เคียงกันได้ การดำเนินการที่เข้มงวดและมีประสิทธิภาพโดยเฉพาะอย่างยิ่งที่มีผลและเป็นที่น่าสนใจต่อสาธารณะ จะมีผลบังคับใช้ต่อกรณีอื่นอย่างมาก ทั้งเพื่อการยับยั้งการฝ่าฝืนกฎหมายและเพื่อส่งเสริมการสร้างเชื่อมั่นในปฏิบัติตามกฎหมายและข้อบังคับตามกฎหมาย ซึ่งที่กล่าวมาทั้งหมดนี้เป็นไปเพื่อการสร้างความมั่นใจในการธำรงไว้ซึ่งความยุติธรรมของพระราชบัญญัติ AML/CTF¹³

จากการศึกษาการพบว่าประเทศออสเตรเลีย มีหน่วยงานที่รับผิดชอบเกี่ยวกับกฎหมายการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน คือ AUSTRAC (Australian Transaction Reports and Analysis Centre) พนักงานเจ้าหน้าที่ของ AUSTRAC มีหน้าที่ตรวจสอบและจัดทำผล วิเคราะห์ข้อมูลการโอนเงินสดของผู้ประกอบธุรกิจเกี่ยวกับเงินสด ตรวจสอบการโอนเงิน

¹³ Australian Transaction Reports and Analysis Centre, Australian Government, Enforcement Policy, http://www.austrac.gov.au/enforcement_policy.html, [2007, December 20]

ระหว่างประเทศ บริการและให้ความช่วยเหลือแก่หน่วยปราบปราม ดูแลการปฏิบัติงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหาองค์กรอาชญากรรม

3.3 กฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินอังกฤษ

3.3.1 สาระสำคัญของกฎหมายฟอกเงิน

ในฐานะที่อังกฤษ โดยเฉพาะที่ลอนดอนเป็นศูนย์กลางทางการเงินโลก อังกฤษจึงมีบทบาทสำคัญในการต่อสู้กับการฟอกเงิน ทั้งนี้เพราะสถาบันการเงินและสมาคมให้กู้ยืมเพื่อก่อสร้างอาคาร (Building society) จะต้องเผชิญกับปัญหาการฟอกเงิน ซึ่งจะต้องเสี่ยงกับการถูกฟ้องร้องดำเนินคดี และเสียชื่อเสียงในวงการธุรกิจอีกด้วย¹⁴

อีกทั้ง อังกฤษยังเห็นว่าการฟอกเงินมิได้มีวิธีเดียว แต่จะใช้วิธีการต่างๆ ตั้งแต่การซื้อ การขายสิ่งของหรูหราฟุ่มเฟือย เช่น รถยนต์ หรืออัญมณี เพื่อให้เงินผ่านเข้าไปในระบบธุรกิจระหว่างประเทศและธุรกิจที่ชอบด้วยกฎหมาย เดิมมั่นในกรณีของยาเสพติด และ อาชญากรรมร้ายแรงบางประเภท เช่น ปล้นทรัพย์ เมื่อมีรายได้มาในรูปของเงินสด ก็จำเป็นต้องนำเข้าสู่ระบบการเงินหรือการซื้อขายยาเสพติดตามท้องถนน ซึ่งมีรายได้มาในรูปเงินสดก็จะนำเข้าสู่ระบบการเงินเช่นเดียวกัน

3.3.2 ความเป็นมาและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการฟอกเงิน

ในช่วงหลายปีที่ผ่านมา เป็นที่ยอมรับโดยทั่วไปว่า เป็นความจำเป็นที่จะต้องป้องกันมิให้อาชญากรรมกระทำให้รายได้จากการกระทำผิดกฎหมายเป็นรายได้ที่ชอบด้วยกฎหมาย หรืออีกนัยหนึ่งคือการเปลี่ยนรายได้ที่สกปรกให้เป็นรายได้ที่สะอาด การฟอกเงินรายได้จากการกระทำผิดกฎหมาย โดยผ่านทางระบบการเงิน เป็นสิ่งที่บ่งบอกถึงความสำเร็จของการประกอบอาชญากรรม บรรดาผู้เกี่ยวข้องในการประกอบอาชญากรรมจึงหาช่องทางที่สะดวก โดยอาศัยสถาบันทางการเงินในการฟอกเงินเพื่อให้เขาได้รับประโยชน์จากรายได้สกปรกเหล่านั้น เมื่อโลกได้มีการปรับปรุงให้ระบบการเงินเป็นระบบเดียวกันมากขึ้น และมีการขจัดอุปสรรคในการเคลื่อนย้ายเงินทุนโดยเสรี ก็กลับเป็นการอำนวยความสะดวกในการฟอกเงินของอาชญากร และเป็นผลให้การติดตามสืบสวนสอบสวนเป็นไปด้วยความยากลำบาก

¹⁴ Joint Money Laundering Steering Group, Money Laundering (Revised), Guidance Notes for Mainstream Banking – Lending and Deposit Taking Activities, para 5 February 1995.

อังกฤษได้พัฒนากฎหมายเพื่อแก้ไขปัญหาค้ายาเสพติดโดยครอบคลุมถึงอาชญากรรมหลัก 3 ประการคือ ยาเสพติด การก่อการร้าย และอาชญากรรมอื่น ๆ โดยมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินอยู่หลายฉบับ คือ

Drug Trafficking Act 1994-England and Wales only

เป็นกฎหมายกำหนดให้การฟอกเงินเป็นความผิด สำหรับผู้ที่กระทำการปกปิดอำพรางเปลี่ยนแปลง หรือโอนรายได้ของบุคคลหนึ่งบุคคลใด ซึ่งเป็นรายได้จากการค้ายาเสพติด โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อหลีกเลี่ยงการถูกฟ้องร้องดำเนินคดีในความผิดฐานค้ายาเสพติด หรือหลีกเลี่ยงคำสั่งริบทรัพย์สินหรือการบังคับคดีตามคำสั่งริบทรัพย์สิน นอกจากนี้ผู้ปกปิดอำพรางรายได้จากการค้ายาเสพติดโดยรู้หรือมีเหตุอันควรสงสัยว่ารายได้นั้นเป็นรายได้จากการค้ายาเสพติด ตลอดจนใช้บังคับถึงผู้ที่ให้ความสะดวก ผู้สนับสนุนช่วยเหลือผู้ค้ายาเสพติด และผู้รับครอบครองหรือการใช้รายได้จากการค้ายาเสพติดของบุคคลอื่น โดยรู้ว่ารายได้ดังกล่าวเป็นรายได้จากการค้ายาเสพติด ผู้ที่กระทำฝ่าฝืนกฎหมายดังกล่าวต้องได้รับโทษทางอาญา

Prevention of Terrorism (Temporary Provisions) Act 1989

เป็นกฎหมายที่กำหนดความผิดสำหรับการเกี่ยวข้องในการดำเนินการเก็บรักษาหรือควบคุมรายได้ของผู้ก่อการร้ายโดยหรือในนามของบุคคลอื่น ในลักษณะช่วยเหลืออำนวยความสะดวก และสำหรับการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับบุคคลอื่น หรือมีเรื่องอื่นใด ซึ่งน่าจะก่อให้เกิดความเสียหายแก่การสืบสวนเกี่ยวกับผู้ก่อการร้าย หรือการสืบสวนซึ่งได้มีการเสนอข้อมูลแล้ว หรือแสดงเท็จ ปกปิด หรือทำลาย หรือแจกจ่าย เอกสาร ซึ่งน่าจะเกี่ยวข้องกับการสืบสวน โดยรู้หรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าตำรวจกำลังดำเนินการ หรือกำลังเสนอที่จะดำเนินการเกี่ยวกับการสืบสวนผู้ก่อการร้าย หรือรู้หรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าได้มีการรายงานไปยังตำรวจหรือผู้กำกับดูแลแล้ว แต่ความผิดดังกล่าวข้างต้นไม่ใช่บังคับแก่ผู้มีวิชาชีพในการให้คำปรึกษาทางกฎหมายซึ่งเปิดเผยข้อมูลแก่ลูกค้าหรือลูกค้าความในกรณีที่เกี่ยวข้องกับการให้คำปรึกษาทางกฎหมาย หรือผู้ซึ่งเปิดเผยข้อมูลแก่บุคคลอื่นใด โดยมีความมุ่งหมาย หรือเพื่อวัตถุประสงค์ในการดำเนินการตามกฎหมาย ตลอดจนความผิดสำหรับการไม่รายงานการรู้หรือสงสัยเกี่ยวกับการฟอกเงินซึ่งสืบเนื่องมาจากการค้า อาชีพธุรกิจ หรือการว่าจ้างแก่ตำรวจ หรือผู้กำกับดูแลในกรณีที่เป็นพนักงานหรือลูกจ้าง

Criminal Justice (Scotland) Act 1987 (as amended by the Criminal Justice Act 1993)

เป็นกฎหมายที่ใช้บังคับแก่สกอตแลนด์สำหรับความผิดตามมาตรา 50 ถึงมาตรา 53 แห่งกฎหมาย Drug Trafficking Act 1994 อันเป็นความผิดเกี่ยวกับการสนับสนุนช่วยเหลือผู้อื่นในการเก็บรักษารายได้จากการค้ายาเสพติด เกี่ยวกับการรับ ครอบครอง หรือใช้รายได้จากการค้ายาเสพติด เกี่ยวกับการไม่รายงานการรู้ หรือสงสัยเกี่ยวกับการฟอกเงิน และเกี่ยวกับการก่อให้เกิดความเสียหายแก่การสืบสวนการฟอกเงิน

Criminal Justice Act 1988 (as amended by the Criminal Justice Act 1993)

เป็นบทบัญญัติเกี่ยวกับการสนับสนุนช่วยเหลือผู้อื่นในการเก็บรักษาผลประโยชน์เกี่ยวกับยาเสพติดและบทบัญญัติเกี่ยวกับการได้รับ ครอบครอง หรือใช้ทรัพย์สิน ซึ่งเป็นรายได้จากยาเสพติด

Criminal Justice (International Co-operation) Act 1990

กำหนดขึ้นเพื่อใช้บังคับแก่สกอตแลนด์และไอร์แลนด์เหนือ

Criminal Justice (Confiscation) (Northern Ireland) Order 1990

กำหนดขึ้นเพื่อใช้บังคับแก่ความผิดฐานฟอกเงินในไอร์แลนด์เหนือซึ่งมีลักษณะเช่นเดียวกับมาตรา 49 และ มาตรา 50 ของ Drug Trafficking Act 1994

3.3.3 หน่วยงานที่รับผิดชอบ

ประเทศอังกฤษมีหน่วยงานกลางที่ทำหน้าที่ป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินคือ National Criminal Intelligence Service (NCIS) โดยอธิบดีของ NCIS จะอยู่ภายใต้สังกัดกระทรวงมหาดไทย การพิจารณาจัดตั้ง NCIS นี้ ดำเนินการโดยกระทรวงมหาดไทยของอังกฤษในปี 1990 และได้เริ่มปฏิบัติงานเมื่อวันที่ 1 เมษายน 1992 โดยมีสำนักงานใหญ่ตั้งอยู่ที่ (Spring Gardens) กรุงลอนดอน และมีสำนักงานภูมิภาคอีก 5 แห่ง ตั้งอยู่ที่ลอนดอน บริสตอล เบอร์มิงแฮม แมนเชสเตอร์ และเวสต์ฟิลด์ ต่อมาในปี ค.ศ. 2004 รัฐมนตรีกระทรวงมหาดไทยของอังกฤษได้ประกาศให้ NCIS เข้าไปเป็นหน่วยงานหนึ่งภายใต้สังกัดหน่วยปราบปรามอาชญากรรมร้ายแรง (the new Serious Organised Crime Agency – SOCA) ซึ่งเป็นหน่วยงานที่จัดตั้งขึ้นใหม่โดยจะเริ่มปฏิบัติหน้าที่ในปี ค.ศ. 2006 ในด้านงบประมาณสำหรับ NCIS จะมาจาก Common Police Services (CPS) ซึ่งแสดงให้เห็นถึงการร่วมดำเนินการกันระหว่างตำรวจท้องถิ่นและรัฐบาลกลาง นอกจากนี้งบประมาณด้านอื่นของ CPS ได้แก่ งบประมาณสำหรับ วิทยาลัย

ตำรวจ ศูนย์ฝึกอบรมประจำเขต และคอมพิวเตอร์ของตำรวจ อย่างไรก็ตามที่มิงงานของศุลกากรใน NCIS จะได้รับงบประมาณจากหน่วยงานศุลกากรและภาษีอากร

NCIS คือ องค์กรที่ทำการป้องกันอาชญากรรม ซึ่งทำหน้าที่จัดเตรียมข่าวด้านการก่ออาชญากรรมร้ายแรงและมีการวางแผนในการก่ออาชญากรรม สำหรับหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ทางกฎหมายทั้งภายในและภายนอกประเทศ NCIS ได้ให้คำจำกัดความกับการก่ออาชญากรรมที่มีการวางแผนล่วงหน้า (organized crime) ไว้ตามเกณฑ์ดังต่อไปนี้¹⁵

- การก่ออาชญากรรมที่มีผู้ร่วมกระทำอย่างน้อยสามคน
- การก่ออาชญากรรมที่กินระยะเวลาและไร้ขอบเขต
- การก่ออาชญากรรมที่ได้รับแรงจูงใจจากผลประโยชน์และอำนาจ
- การฝ่าฝืนทางอาญาอย่างร้ายแรง

NCIS ได้ร่วมมือกับกิจการด้านการข่าวกรองทางอาชญากรรมในระดับสูงของ สหราชอาณาจักรหลายหน่วยงานโดยได้ทำการพัฒนาด้านข่าวกรองสำหรับหน่วยงานที่ปฏิบัติอำนาจหน้าที่ทางกฎหมาย เช่น แผนกอาชญากรรมแห่งชาติ (The National Crime Squad) ซึ่งได้ทำการเตรียมสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อผู้ทำหน้าที่สอบสวน เช่น การระบุกลุ่มเป้าหมาย การเข้าถึงอำนาจหน้าที่ทางกฎหมายของต่างประเทศ หน่วยการชำนาญการพิเศษด้านข่าวกรอง (SIB) ได้พัฒนาองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้อง เช่น มาตรฐานด้านข่าวกรองแห่งชาติ (the National Intelligence Model) โดยมีจุดประสงค์เพื่อการสร้างมาตรฐานด้านข่าวกรองให้แพร่ขยายไปทั่วประเทศ

การทำงานของ NCIS

NCIS คือ พหุองค์กรที่มีการจ้างเจ้าหน้าที่เพื่อทำงานโดยตรงและเจ้าหน้าที่ทำหน้าที่สำรองจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 25 หน่วยงาน เช่น หน่วยการอพยพคนเข้าเมือง สรรพากร หน่วยงานหนังสือเดินทางเข้าเมืองแห่งสหราชอาณาจักร ภาษีสรรพสามิตและศุลกากร หน่วยงานควบคุมเภสัชกรรม หน่วยงานด้านการเงินและกองกำลังตำรวจประจำท้องถิ่น โดยมีสำนักงานใหญ่อยู่ที่กรุงลอนดอน สำนักงานประจำท้องถิ่น 5 สำนักงาน คือ ที่เมืองเบอร์มิงแฮม บริสโตล กลาส

¹⁵ Criminal Information Bureau, *National Criminal Intelligence Service*, <http://www.criminal-information-agency.com/article.php?article=63>, [2007, December 12]

โกว แมนเซสเตอร์ และเวคฟิลด์ และมีสำนักงานลูกอยู่ที่เบลฟาสต์ ดังนั้น NCIS จึงสามารถวิเคราะห์ข้อมูลจากแต่ละท้องถิ่นเพื่อปรับใช้ในระดับประเทศและระดับโลกได้

สำนักงานประจำท้องถิ่นบริหารโดย แผนกของหน่วยข่าวกรองแห่งสหราชอาณาจักร (the UK Division of NCIS) ซึ่งประกอบไปด้วยหน่วยความร่วมมือพิเศษระหว่างสก๊อตและไอร์แลนด์ในกรุงลอนดอน แผนกหน่วยข่าวกรองแห่งสหราชอาณาจักรได้ร่วมกับศูนย์การตำรวจสากลแห่งชาติ (UK National Central Bureau of Interpol) หน่วยงานด้านการเมืองแห่งยุโรปประจำสหราชอาณาจักร (the UK Europol National Unit) สำนักงานเครือข่ายความร่วมมือด้านเภสัชกรรมแห่งยุโรป (the UK European Drug Liaison Officer network) เครือข่ายสำนักงานการอพยพเข้าเมืองแห่งสหราชอาณาจักร (the UK Immigration Officer network)

การเข้าถึงข้อมูลภายในประเทศทำให้ NCIS มีมุมมองที่กว้างขึ้นในเรื่องเครือข่ายอาชญากรรมและตัวการสำคัญที่อยู่ในสหราชอาณาจักร และด้วยข้อมูลเหล่านี้เองทำให้องค์กรสามารถปฏิบัติอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายเพื่อการต่อต้านการนำเข้าผิดกฎหมาย, การค้ายาเสพติด, อันธพาลฟุตบอลและการก่ออาชญากรรมประเภทอื่น ๆ

ในระดับนานาชาติ ด้วยการร่วมมือและแลกเปลี่ยนข่าวกรองจากยุโรปและองค์กรทั่วโลก ข้อมูลที่ได้แลกเปลี่ยนกันนี้เป็นประโยชน์ต่อการต่อต้านการก่ออาชญากรรมข้ามชาติ ในยุคก่อนนั้น การรวบรวมข้อมูลและข่าวกรองจะขึ้นอยู่กับดำเนินการสืบสวนการก่ออาชญากรรมแต่ละกรณีไป แต่ในปัจจุบัน การรวบรวมข้อมูลของ NCIS ได้มีจุดประสงค์เพื่อการสร้างแผนการป้องกันการอาชญากรรมในระยะยาว

หน้าที่หลักของ NCIS

ยาเสพติด NCIS เป็นส่วนสำคัญของหน่วยงานร่วมด้านการปฏิบัติการเภสัชกรรมของรัฐบาล (the Government's Concerted Inter agency Drug Action (CIDA)) ซึ่งมีหน้าที่ในการลดการจัดหาหรือปริมาณของยาเสพติดประเภท A ทั้งในระดับประเทศและระดับนานาชาติ ภายใต้ยุทธศาสตร์ใหม่ด้านยาเสพติดของรัฐบาล

โคเคน NCIS มีหน้าที่เตรียมการรับมือกับการค้าโคเคนซึ่งตลาดการค้าโคเคนในสหราชอาณาจักรกำลังขยายตัว โดยการใช้อำนาจหน้าที่ตามกฎหมายและความช่วยเหลือจากหน่วยงานอื่นๆ ภายในสหราชอาณาจักร เพื่อการต่อต้านการค้าโคเคนอันมีผลกระทบต่อประเทศ

เฮโรอีน เพื่อพัฒนาและวิเคราะห์ข้อมูลที่สำคัญด้านการค้าเฮโรอีน และให้ความร่วมมือกับการให้อำนาจหน้าที่ตามกฎหมายของหน่วยงานต่างชาติ NCIS ได้ให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์เรื่องผู้ครอบครองเฮโรอีนและผู้ร่วมกระทำต่อทั้งสหราชอาณาจักรและต่างประเทศ

โคเคนผสม (Crack cocaine) NCIS มีหน้าที่เตรียมข่าวกรองเกี่ยวกับโคเคนผสมเพื่อสนับสนุนหน่วยงานที่ปฏิบัติอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายในสหราชอาณาจักร โดยมุ่งประเด็นไปที่การประสานงานและพัฒนาด้านข่าวกรองและการระบุตัวการหลักที่เกี่ยวข้องกับการจำหน่ายโคเคนโดยผิดกฎหมายในตลาดโคเคนในสหราชอาณาจักร (crack market)

ยาเสพติดสังเคราะห์ (เช่น methamphetamine) NCIS มีหน้าที่ยับยั้งการผลิต การจำหน่ายจ่ายแจกและการค้ายาเสพติดสังเคราะห์ โดยปฏิบัติหน้าที่วิเคราะห์ข่าวที่ได้จากบรรดาแหล่งข่าว การระบุได้ถึงกลุ่มอาชญากรรมที่เกี่ยวข้องกับการผลิตยาเสพติดสังเคราะห์ โดยผิดกฎหมายทั้งในสหราชอาณาจักรและต่างประเทศได้ส่งผลอย่างมีประสิทธิภาพต่อการดำเนินการทำลายกลุ่มอาชญากรรมเหล่านั้น ซึ่งประกอบไปด้วยการรื้อถอนห้องปฏิบัติการและยึดยาเสพติดประเภทกระตุ้นประสาท (amphetamine-type stimulant) ได้อีกด้วย

Precursor Chemicals NCIS มุ่งเน้นไปที่การสกัดกั้นการผลิตยาเสพติดทุกประเภท (โดยเฉพาะ ประเภท A) โดยการตรวจสอบความเคลื่อนไหวของสาร Precursor Chemicals ทั้งเข้าและออกจากสหราชอาณาจักร ในทุกๆ ปีมีการสกัดกั้นกระบวนการส่งสาร Precursor Chemicals ซึ่งส่งผลกระทบต่อคุณภาพและความบริสุทธิ์ของตัวผลิตภัณฑ์เหล่านี้โดยจุดประสงค์ในการผลิตสิ่งเสพติดผิดกฎหมายทั้งภายในและนอกสหราชอาณาจักร

อาวุธปืน หนึ่งในภัยคุกคามหลักของสหราชอาณาจักร คือ การเพิ่มขึ้นของจำนวนการก่ออาชญากรรมโดยใช้อาวุธปืน การครอบครองที่ผิดต่ออาญาและการใช้อาวุธปืนเป็นผลกระทบต่อสาธารณะ และการใช้อาวุธปืนเพื่อการข่มขู่ทำให้เกิดการคุกคามต่อเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจปฏิบัติตามกฎหมาย อีกทั้งยังส่งผลให้เกิดความเสี่ยงต่อการขยายตัวของอาชญากรรม NCIS ทำการรวบรวมข่าวกรองและข้อมูลเกี่ยวกับการและเปลี่ยนอาวุธเพื่อการอาชญากรรม และการค้าอาวุธปืนเถื่อนทั้งการนำเข้าและการค้าภายในสหราชอาณาจักรเอง NCIS ระบุถึงข้อมูลเกี่ยวกับแนวโน้มของการแลกเปลี่ยนอาวุธ การหลบซ่อนอาวุธปืนและกลุ่มก่ออาชญากรรม หน่วยสืบสวนอาวุธปืนแห่งชาติ (the National Firearms Tracing Service) มีจุดประสงค์เพื่อเชื่อมโยงเจ้าของหรือผู้ถือครองอาวุธปืน การก่ออาชญากรรมที่เคยผ่านมา เพื่อนำข้อมูลเหล่านี้มาวิเคราะห์ถึงแนวโน้มการใช้อาวุธปืนต่อไปในอนาคต NCIS ได้จัดทำที่สำหรับสำนักเลขานุการด้านอาชญากรรมทางอาวุธปืน (the Firearms Crime Secretariat) ซึ่งทำหน้าที่

ประสานงานในการสร้างยุทธศาสตร์เพื่อการลดการใช้อาวุธปืน NCIS มีหน้าที่เป็นศูนย์กลางระหว่างฐานข้อมูลและข่าวกรองด้านกฎหมายเกี่ยวกับอาวุธปืนแห่งชาติ (the National Firearm Forensic Intelligence Database) และฝ่ายตำรวจ

อาชญากรรมการอพยพเข้าเมือง (Immigration crime) ปีแล้วปีเล่าการอพยพเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายได้เพิ่มสูงขึ้น โดยมีการใช้วิธีการที่ซับซ้อนมากขึ้นเพื่อผลประโยชน์ทั่วโลก โดยประมาณที่มากถึง 8 ล้านล้านปอนด์ ปัจจุบันกฎหมายจึงได้พิจารณาอาชญากรรมการอพยพเข้าเมืองให้เป็นอาชญากรรมระดับเดียวกับยาเสพติดร้ายแรงซึ่งนับเป็นภัยคุกคามต่อสหราชอาณาจักร

การตอบโต้ต่ออาชญากรรมนี้กระทำโดยการใช้อุทธรณ์ของหน่วยงานร่วมของรัฐภายใต้การดูแลของประธานแห่งแผนกอาชญากรรมแห่งชาติ (the National Crime Squad) โดยเริ่มเมื่อปี 2000 เพื่อการต่อต้านอาชญากรรมการอพยพเข้าเมืองซึ่งส่งผลกระทบต่อสหราชอาณาจักร NCIS ให้การสนับสนุนยุทธศาสตร์การตอบโต้โดยการระบุตัวการผู้กระทำผิดอาชญากรรมการอพยพเข้าเมือง การก่ออาชญากรรมการอพยพเข้าเมืองประกอบไปด้วย การประสานงานด้าน กลยุทธ์และการวางแผนกับเครือข่ายอาชญากรรม การใช้หนังสือเดินทางปลอม การสมรส การลี้ภัยทางการเมือง การใช้หนังสือเดินทางและวีซ่าปลอม และการเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย

ความหมายของการลักลอบนำเข้าหรือส่งออก การลักลอบเข้าเมืองอาจหมายความว่า การจัดหาหรือดำเนินการเพื่อให้ได้รับโดยทางตรงหรือทางอ้อมซึ่งเงินหรือผลประโยชน์อื่น ๆ ด้วยการนำบุคคลเข้าสู่เมืองโดยผิดกฎหมาย โดยบุคคลนั้นมีใช้คนท้องถิ่นหรือมีสัญชาติอื่น ๆ อยู่แล้ว และ “การเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย” อาจหมายถึง การข้ามพรมแดนโดยปราศจากการกระทำตามกฎหมายหรือข้อบังคับอันจำเป็นสำหรับการเข้าเมืองของเมืองนั้น ๆ

หน่วยข่าวกรองทางการเงิน ในปีค.ศ. 2003 NCIS ได้รับข้อมูลที่เปิดเผยถึง 100,000 ข้อมูล ซึ่งนับว่าเพิ่มขึ้นถึง 60% จากข้อมูลที่ได้ในปี 2002 NCIS จัดอันดับข้อมูลโดยใช้มาตรฐานตามลำดับของความเสียหาย และส่งข้อมูลโดยตรงไปสู่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในข้อมูลที่เปิดเผยบางข้อมูล จะได้รับความเห็นชอบให้เปิดเผยได้ภายใต้พระราชบัญญัติการดำเนินการต่ออาชญากรรม ปีค.ศ. 2002 (the Proceeds of Crime Act 2002) จำนวนของข้อมูลดังกล่าวได้เพิ่มขึ้นถึง 10 เท่า และปัจจุบัน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้มีการจัดเรียงลำดับของการดำเนินการที่ได้รับอนุญาต และเมื่อเดือนมีนาคม ค.ศ. 2004 ได้มีการคุ้มครองเงิน(เช่น โดยการระงับ ยึดทรัพย์ หรือคืนเงินให้แก่ผู้เสียหาย) โดยได้รับการตัดสินที่ได้รับการเห็นชอบถึง 25 ล้านปอนด์

ขอบเขตอื่น ๆ ของความรับผิดชอบของ NCIS มีดังนี้

- การปลอมเงิน
- การกระทำผิดร้ายแรงทางเพศ
- การลักพาตัวและกรรโชกทรัพย์
- อาชญากรรมต่อยานพาหนะ (Organised vehicle crime)
- ความรุนแรงในกีฬาฟุตบอล
- อาชญากรรมต่อสัตว์ป่า

3.3.4 อำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่

พนักงานเจ้าหน้าที่ของ NCIS มีหน้าที่ในการรวบรวม ตรวจสอบ ประเมิน วิเคราะห์ และพัฒนาข้อมูลและข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับอาชญากรรมร้ายแรง และอาชญากรรมสำคัญในภูมิภาคทั้งในระดับชาติและระดับประเทศโดยการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวจะต้องประสานกับหน่วยงานอื่นที่ปฏิบัติงานด้านการข่าวของชาติด้วย นอกจากนี้ การปฏิบัติหน้าที่ของ NCIS จะได้รับคำแนะนำและการให้คำปรึกษาจากคณะกรรมการ 2 คณะ คือ คณะที่ให้ข้อมูลด้านวิชาการ และคณะที่เป็นกลุ่มผู้ใช้ข้อมูล คณะที่ให้ข้อมูลด้านวิชาการ จะประกอบด้วยผู้แทนจากตำรวจกระทรวงมหาดไทย ศุลกากร นายตำรวจ และหน่วยปฏิบัติตามนโยบาย สำหรับกลุ่มผู้ใช้ข้อมูล ประกอบด้วยนายตำรวจอาวุโส และเจ้าหน้าที่ศุลกากร

จากการศึกษาการพบว่าประเทศอังกฤษมีหน่วยงานที่รับผิดชอบคือ NCIS เป็นองค์กรที่ทำกรป้องกันอาชญากรรม ทำหน้าที่จัดเตรียมข่าวด้านการก่ออาชญากรรมร่วมมือกับหน่วยงานที่ปฏิบัติหน้าที่ทางกฎหมาย สร้างมาตรฐานด้านข่าวสาร ให้ความร่วมมือและแลกเปลี่ยนข่าวสารจากยุโรปและองค์กรทั่วโลกเพื่อสร้างแผนการป้องกันอาชญากรรมระยะยาว สำหรับพนักงานเจ้าหน้าที่ของ NCIS มีหน้าที่รวบรวม ตรวจสอบ ประเมิน วิเคราะห์และพัฒนาข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับอาชญากรรมร้ายแรงและอาชญากรรมสำคัญทั้งในระดับภูมิภาค ระดับชาติและระดับประเทศ โดยประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่ปฏิบัติหน้าที่ด้านข่าวสาร และรับคำแนะนำ คำปรึกษาจากคณะกรรมการ 2 คณะ คือ คณะกรรมการผู้ให้ข้อมูลและคณะกรรมการผู้ใช้ข้อมูล

3.4 กฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินนิวซีแลนด์

3.4.1 สาระสำคัญของกฎหมายฟอกเงิน

นิวซีแลนด์เป็นประเทศเกาะซึ่งมีประชากร 3.7 ล้านคน มีการลักลอบปลูกกัญชาซึ่งใช้เสพในประเทศมากกว่าที่จะส่งออก นอกจากนี้ยังมีการผลิตมอร์ฟีนและเฮโรอีนโดยผิดกฎหมายจากผลิตภัณฑ์โคเคอีน อย่างไรก็ตาม นิวซีแลนด์ก็ไม่ใช่ประเทศผู้ผลิตยาเสพติด หรือไม่ใช่ประเทศทางผ่านของยาเสพติด และเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศต่างๆ ที่มีปัญหาการใช้ยาเสพติดแล้ว นิวซีแลนด์มีการใช้ยาเสพติดในระดับที่น้อยมาก ยาเสพติดผิดกฎหมายที่แพร่หลายทั่วไป คือ ฮอลโลซิโนเจนส์ (LSD) และมีการเสพโคเคน แอมเฟตามีน และฝิ่น ด้วย มีหลักฐานปรากฏว่า นิวซีแลนด์เป็นแหล่งขององค์กรอาชญากรรมระดับระหว่างประเทศทั้งที่นิวซีแลนด์มิได้มีเหตุจูงใจ เช่น มิได้เป็นประเทศปลอดภาษี (tax haven country) และการพนันก็ถูกควบคุมโดยรัฐบาล อย่างไรก็ตาม การฟอกเงินได้เกิดขึ้นแล้วในนิวซีแลนด์ โดยเงินผิดกฎหมายมิใช่ได้มาจากยาเสพติดเท่านั้น แต่ได้มาจากอาชญากรรมทางการเงินประเภทต่างๆ

3.4.2 ความเป็นมาและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการฟอกเงิน

นิวซีแลนด์ได้ลงนาม และให้สัตยาบันอนุสัญญาเวียนนา 1988 ว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบค้ายาเสพติดและวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท และเป็นสมาชิกของ Financial Action Task Force on Money Laundering และ Asia Pacific Group ซึ่งเป็นการให้ความร่วมมือระหว่างประเทศ และเพื่อแก้ปัญหายาเสพติดและการฟอกเงิน

สำหรับการฟอกเงินในนิวซีแลนด์ที่กระทำกันมาก คือ การฟอกเงินที่ได้จากการค้ายาเสพติด นอกจากนี้การฟอกเงินได้พบในคดีข้อโกงบริษัท และคดีข้อโกงร้ายแรงอื่นๆ จากการสอบสวนและฟ้องคดีโดยสำนักงานคดีข้อโกงร้ายแรง (Serious Fraud Office) ปรากฏว่า ในคดีข้อโกงร้ายแรงหลายคดี มีเงินที่ถูกฟอกเพื่อปิดบังอาชญากรรมบางอย่าง ดังนั้น การฟอกเงินจะมีขึ้นเพียงเปลี่ยนแปลงสภาพของเงินซึ่งเป็นรายได้จากอาชญากรรมเท่านั้นแต่ใช้การฟอกเพื่อปิดบังอาชญากรรมด้วย และเมื่อพิสูจน์ถึงเจตนาข้อโกงจากการสอบสวนและฟ้องคดีปรากฏว่ามีการข้อโกงร้ายแรงถึง ๕๐ ล้านเหรียญนิวซีแลนด์ต่อปี

นิวซีแลนด์มีกฎหมายเกี่ยวกับการฟอกเงิน คือ

Crime Act 1961

กฎหมายฉบับนี้กำหนดให้การฟอกเงินเป็นความผิดทางอาญาโดยมีลักษณะเป็นการกำหนดให้การทำความผิดเกี่ยวกับการฟอกเงินโดยรู้ว่าทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องเป็นผลมาจากการกระทำความผิดร้ายแรง และการครอบครองทรัพย์สินซึ่งรู้ว่าได้มาจากการกระทำความผิดร้ายแรง เพื่อวัตถุประสงค์ในการฟอกเงิน ส่วนข้อต่อผู้ตามกฎหมายในความผิดฐานฟอกเงินที่สำคัญคือการฟอกเงินนั้นได้กระทำด้วยเจตนาสุจริต เพื่อวัตถุประสงค์ในการปราบปราม

Proceeds of Crime Act 1991

กฎหมายฉบับนี้มีผลใช้บังคับเมื่อ 1 กรกฎาคม 1992 และใช้บังคับแก่รายได้จากการกระทำความผิดใดๆ ซึ่งมีโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีขึ้นไป ในกรณีที่มีคำพิพากษาว่าบุคคลใดกระทำความผิดดังกล่าว กฎหมายกำหนดให้ศาลมีคำสั่งริบทรัพย์สินที่ไม่บริสุทธิ์ (ทั้งรายได้และอุปกรณ์ต่างๆ) และ/หรือมีคำสั่งลงโทษทางการเงินในส่วนที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ซึ่งได้รับจากการกระทำความผิด กฎหมายบัญญัติให้ออกหมายค้นและยึดทรัพย์สินที่ไม่บริสุทธิ์ได้ และให้ออกคำสั่งในลักษณะต่างๆ เช่น คำสั่งให้งดเว้นการกระทำเกี่ยวกับทรัพย์สินสำหรับบุคคลซึ่งต้องคำพิพากษาหรือถูกฟ้องในคดีความผิดร้ายแรง คำสั่งให้ส่งเอกสารหรือหลักฐานและคำสั่งเรียกให้มาให้ถ้อยคำเพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับทรัพย์สินของบุคคลซึ่งต้องคำพิพากษาหรือต้องสงสัยว่ากระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด

Financial Transaction Reporting Act 1996

ในปี 1996 รัฐบาลนิวซีแลนด์ได้ตัดสินใจนำมาตราการกฎหมายซึ่งมีวัตถุประสงค์ในการตรวจสอบและสืบสวนเงินข้ามพรมแดน กฎหมายนี้คือ Financial Transaction Reporting Act 1996 ซึ่งกำหนดให้สถาบันการเงินมีหน้าที่รายงานทางการเงิน และรายงานเกี่ยวกับเงินสดข้ามแดน บทบัญญัติเกี่ยวกับเงินสดข้ามแดนนี้กำหนดในหน้าที่ 5 ของกฎหมาย โดยบุคคลผู้ส่งเงินสดออกหรือนำเงินสดเข้าประเทศเกินกว่าจำนวนที่กำหนด จะต้องรายงานต่อศุลกากรนิวซีแลนด์

Serious Fraud Office Act. (SFO)

พระราชบัญญัติ SFO ประกอบไปด้วยบทบัญญัติเฉพาะเพื่อการรักษาความลับเพื่อการสร้างความน่าเชื่อถือของข้อมูลที่มาจากรับการเปิดเผยจาก SFO เมื่อการร้องทุกข์

ได้รับการพิจารณาว่าไม่เหมาะสมกับหน้าที่ของ SFO จะมีการเสนอการร้องทุกข์นั้น ๆ ไปสู่นักกฎหมายอื่น ๆ เพื่อการพิจารณาดำเนินการต่อไป

เพื่อการพิจารณาว่าการกระทำผิดใดเกี่ยวข้องกับกรณีสืบสวนหรือข้อหาที่ร้ายแรงหรือข้อหาอื่น ๆ พระราชบัญญัติสำนักงานการสืบสวนข้อหาที่ร้ายแรง ปีค.ศ. 1990 ได้จัดให้ผู้อำนวยการ (หรือเจ้าหน้าที่) สำนักงานทำการพิจารณาตามหลักต่อไปนี้

- ลักษณะการและผลของการกระทำผิดที่ต้องสงสัย
- ระดับการกระทำผิดที่ต้องสงสัย
- หลักกฎหมาย สภาพแท้จริงและความซับซ้อนของเหตุการณ์หรือวัตถุ
- พิจารณาตามผลประโยชน์ที่เกี่ยวข้องกับสาธารณะ

การชี้ชัดหรือการพิจารณาแต่ละกรณีที่ถูกสอบสวนหรือถูกฟ้องโดยสำนักงานการสืบสวนข้อหาที่ร้ายแรงไม่สามารถที่จะกำหนดวิธีพิจารณาที่ตายตัวได้ หากแต่การพิจารณาโดยทั่วไปจะอิงตามดุลพินิจดังต่อไปนี้

- การข้อหาที่มีมูลค่ามากกว่า 500,000 ดอลลาร์
- การจงใจข้อหาโดยใช้วิธีอันซับซ้อน
- การข้อหาที่ส่งผลกระทบต่อผลประโยชน์สาธารณะและ
- ผู้อำนวยการ (หรือเจ้าหน้าที่) สำนักงานมีอิสระในการพิจารณาแต่ละคดี

อย่างเต็มที่

อิสระในการทำงานของผู้อำนวยการ (หรือเจ้าหน้าที่) สำนักงานนับเป็นหลักสำคัญในนิเวศน์ที่การพิจารณาของหน่วยงานที่มีอำนาจตามกฎหมายในการทำการสืบสวนและดำเนินการฟ้องคดีแต่ละกรณีจะต้องไม่ขึ้นอยู่กับอำนาจหรือการควบคุมทางการเมือง

การตัดสินใจทำการสอบสวนกรณีที่ต้องสงสัยของการข้อหาที่ร้ายแรงหรือข้อหาอื่น ๆ หรือการดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับกรณีดังกล่าวหรือการฝ่าฝืนพระราชบัญญัตินี้ (พระราชบัญญัติ SFO) ผู้อำนวยการ (หรือเจ้าหน้าที่) สำนักงานจะไม่มีหน้าที่หรือเกี่ยวข้องกับทนายความหรือผู้ได้รับมอบอำนาจทั่วไป แต่จะต้องกระทำด้วยความเป็นอิสระ

การกระทำผิดภายใต้พระราชบัญญัติ SFO บุคคลอาจถูกตัดสินว่าทำการละเมิดทางอาญาภายใต้พระราชบัญญัติ SFO หากได้ทำการขัดขวางการสืบสวน ทำลาย เปลี่ยนแปลง

ต่อต้านการสืบค้นหรือซ่อนเร้นบันทึกหรือข้อมูล ซึ่งการกระทำผิดดังกล่าวจะมีโทษจำคุก ปรับ หรือ ทั้งจำทั้งปรับ

3.4.3 หน่วยงานที่รับผิดชอบ

นิวซีแลนด์มีหน่วยงานซึ่งเกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหาการฟอกเงิน ดังนี้

- 1) ตำรวจนิวซีแลนด์เป็นตำรวจแห่งชาติ และเป็นหน่วยปราบปรามหลักของนิวซีแลนด์ในคดีฟอกเงิน
- 2) สำนักงานคดีข้อโกงร้ายแรง ซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐบาล
- 3) ศาลการนิวซีแลนด์ เป็นหน่วยงานหลักซึ่งประจำอยู่ที่พรมแดน

3.4.4 อำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่

1) ตำรวจนิวซีแลนด์ มีหน้าที่และความรับผิดชอบในการสืบสวนสอบสวน เว้นแต่คดีซึ่งเกี่ยวกับการข้อโกงรายใหญ่ และตำรวจเป็นหน่วยงานซึ่งมีหน้าที่ในการรับรายงานธุรกรรม ที่มีเหตุอันควรสงสัยจากสถาบันการเงิน และ “รับรายงานเงินสดข้ามแดน” (Border Cash Report) จากศาลการด้วย ซึ่งรายงานนี้จะถูกดำเนินการต่อไป โดยหน่วยพิเศษของสำนักงานใหญ่ตำรวจในเวลลิงตัน (หน่วยข่าวทางการเงิน) ซึ่งจะส่งคดีที่เห็นสมควรดำเนินการไปยังหน่วยตำรวจหรือสำนักงานคดีข้อโกงร้ายแรง (Serious Fraud Office) เพื่อให้ดำเนินการต่อไป

2) สำนักงานคดีข้อโกงร้ายแรง¹⁶ มีอำนาจในการสืบสวนสอบสวน และฟ้องคดีความผิดฐานข้อโกงร้ายแรงและซบซ้อน สำนักงานนี้มีอำนาจพิเศษที่จะขอเอกสารข้อมูล และส่งให้ผู้ใดมาให้ถ้อยคำได้ โดยที่หน่วยข่าวทางการเงินของตำรวจสามารถส่งเรื่องธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยให้สำนักงานคดีข้อโกงร้ายแรงได้ ซึ่งสำนักงานนี้ได้จัดตั้งกลุ่มงานขึ้นโดยเฉพาะเพื่อรับผิดชอบธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยที่ได้รับรายงาน โดยกลุ่มงานนี้จะรวบรวมข้อมูล ข่าวสาร และดำเนินการสอบสวนเมื่อเห็นสมควร

อำนาจของ SFO ได้มีระบุไว้ในพระราชบัญญัติ SFO สำนักงานได้รับมอบหมายให้สร้างความมั่นใจว่า SFO จะได้รับข้อมูลอันเป็นประโยชน์ต่อการสืบสวนและสอบสวนการข้อโกงร้ายแรงหรือซบซ้อน อำนาจของผู้อำนวยความสะดวก (หรือเจ้าหน้าที่) สำนักงานมีขอบเขตค่อนข้าง

¹⁶ Serious Fraud Office, Serious Fraud Office Introduction, <http://www.sfo.govt.nz/about.html>, [2007, November 26]

กว้าง เพราะไม่เพียงแต่บุคคลผู้ต้องสงสัยว่ากระทำความผิดที่จะต้องแสดงข้อมูลต่อผู้อำนวยการ (หรือเจ้าหน้าที่) เท่านั้น แต่ทุกคนผู้ที่มีข้อมูลที่ผู้อำนวยการหรือเจ้าหน้าที่พิจารณาแล้วว่าเกี่ยวข้องกับ การสืบสวนสอบสวนก็ต้องแสดงข้อมูลด้วย ผู้อำนวยการสำนักงานได้มอบอำนาจให้แก่ เจ้าหน้าที่ผู้กระทำการแทนผู้อำนวยการในการสืบสวนสอบสวน

การสืบหา เมื่อพบว่ามีความผิดหรือพฤติกรรมของบุคคลใดต้องสงสัยว่า เข้าข่ายกระทำการฉ้อโกงร้ายแรง ผู้อำนวยการสามารถขอให้บุคคลนั้น(หมายรวมถึง บริษัท ห้าง ร้าน ด้วย) กระทำการต่อไปนี้ คือ การจัดเตรียมข้อมูลเอกสาร การตอบคำถามถึงตำแหน่งหรือที่มา ที่ไปของตัวเอกสารนั้น และในบางกรณี ผู้อำนวยการสามารถขอให้ศาลออกหมายค้นได้

การสืบสวนสอบสวน เมื่อผู้อำนวยการสำนักงานมีมูลเหตุให้เชื่อได้ว่ามี การกระทำความผิดเกี่ยวกับการฉ้อโกงที่ร้ายแรงหรือซับซ้อนเกิดขึ้น ผู้อำนวยการมีอำนาจที่จะ ขอให้บุคคลกระทำการดังต่อไปนี้ คือ การจัดเตรียมเอกสาร การจัดเตรียมข้อมูล การรายงานตัว และตอบคำถามและเช่นเดียวกับการสืบหา ในบางกรณีผู้อำนวยการสามารถขอให้ศาลออกหมาย ค้นได้

การกล่าวโทษ/พาดพิงตนเอง เมื่อบุคคลได้ถูกขอให้มารายงานตัวและ ตอบคำถาม แต่ไม่สามารถหาข้อแก้ต่างหรือแก้ต่างในขณะที่ตอบคำถามเกี่ยวกับมูลเหตุของการ กระทำได้ อาจทำให้ผู้นั้นต้องคดีอาญา

อย่างไรก็ตาม หากคำให้การตามการสอบสวนไม่สามารถอ้างหรือรับฟังได้สำหรับ กระบวนการทางอาญาเพื่อป้องกันตัวบุคคลนั้น นอกเสียจากว่า บุคคลผู้นั้นได้ให้หลักฐานมาใน ภายหลัง ซึ่งหลักฐานนั้นไม่สอดคล้องกับคำให้การและมีพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับการละเมิด กฎหมายภายใต้พระราชบัญญัติ SFO

3) ศาลกานิวซีแลนด์ มีอำนาจหน้าที่ในการป้องกันและนำเข้ายาเสพติดและ สินค้าต้องห้าม ศาลกานิวซีแลนด์มีความเข้าใจกับตำรวจในเรื่องบทบาทของแต่ละฝ่าย ในส่วนที่ เกี่ยวกับการสืบสวนคดียาเสพติด โดยศาลกานิวซีแลนด์มีความรับผิดชอบหลักในการสืบสวน และตรวจสอบการเคลื่อนย้ายเงินตราข้ามแดนด้วย *

* รายงานของนิวซีแลนด์ในที่ประชุม Third Asia/Pacific Money Laundering Method Typologies Workshop , 1-2 March 200, Bangkok Thailand

สรุปได้ว่าประเทศนิวซีแลนด์ มีหน่วยงานที่รับผิดชอบเกี่ยวกับปัญหาการฟอกเงิน 3 หน่วยงาน คือ ตำรวจ มีหน้าที่ในการสืบสวนสอบสวน รับรายงานธุรกรรมอันควรสงสัยจากสถาบันการเงิน รับรายงานเงินสดข้ามแดน สำนักงานคดีข้อโกงร้ายแรง มีหน้าที่ในการสืบหาสืบสวนสอบสวนการกล่าวโทษ การฟ้องร้องคดีความผิดฐานข้อโกงร้ายแรงและซับซ้อน และมีอำนาจในการขอ เอกสาร ข้อมูล สั่งให้ผู้ใดมาให้ถ้อยคำ ส่วนเจ้าหน้าที่ศุลกากร มีหน้าที่ในการป้องกันและนำเข้ายาเสพติด สินค้านำเข้าต้องห้ามและมีหน้าที่หลักในการสืบสวนคดียาเสพติด ตรวจสอบการเคลื่อนย้ายเงินตราข้ามแดน

3.5 กฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินแคนาดา

3.5.1 สารสำคัญของกฎหมายฟอกเงิน

แคนาดาได้มีการปรับปรุงกฎหมายต่างๆ ขึ้นใหม่ เพื่อให้สามารถใช้เป็นมาตรการในการปราบปรามการฟอกเงินได้ โดยได้มีการแก้ไขประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 462.31 โดยให้ถือว่าการดำเนินการต่างๆ เพื่อแปรสภาพทรัพย์สินที่ได้รับมาจากการประกอบอาชญากรรมเป็นความผิด

3.5.2 ความเป็นมาและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการฟอกเงิน

ตามกฎหมายของประเทศแคนาดาการดำเนินการเพื่อแปรสภาพทรัพย์สินที่ได้รับมาจากการประกอบอาชญากรรมเป็นความผิด ลักษณะของการกระทำนั้นได้แก่ การเปลี่ยน โอนกรรมสิทธิ์ การครอบครอง หรือมอบแก่บุคคล หรือสถานที่ใดๆ โดยการขนส่ง ส่งผ่าน เปลี่ยนแปลงจำหน่าย หรือกระทำประการอื่นๆ ไม่ว่าจะกระทำด้วยวิธีการใดๆ ต่อทรัพย์สิน หรือผลประโยชน์แห่งทรัพย์สินนั้น โดยมีเจตนาเพื่อปกปิด หรือเปลี่ยนแปลงทรัพย์สิน หรือผลประโยชน์ของทรัพย์สินดังกล่าว โดยรู้บางส่วนหนึ่งส่วนใด หรือทั้งหมดของทรัพย์สิน หรือผลประโยชน์จากทรัพย์สินนั้น ได้รับมาจาก หรือมีแหล่งที่มา โดยทางตรงหรือทางอ้อม จากผลของการกระทำ ความผิดดังต่อไปนี้

1) การประกอบวิสามัญอาชญากรรม (Enterprise Crime Offence) คือการกระทำความผิดฐานต่างๆ เช่น การติดสินบนเจ้าหน้าที่ การทุจริตต่อราชการ การประพฤติเป็นเจ้าของบ่อนการพนัน การเล่นเกมการพนัน การประกอบกิจการช่องโศกเถื่อน การฆาตกรรม การลักทรัพย์ การปล้นทรัพย์ การเรียกค่าคุ้มครอง การปลอมเอกสาร การข้อโกง การกระทำเป็นองค์กรใต้ดิน การปลอมแปลงเงินตรา เป็นต้น

2) การกระทำความผิดเฉพาะอย่างที่กำหนดขึ้นเกี่ยวกับการเสพยาเสพติด (Designated Drug Offence) รวมถึงการกระทำต่างๆ เช่น การลักลอบค้ายาอันตราย การควบคุมพิเศษตามกฎหมายอาหารและยา การครอบครองทรัพย์สินหรือผลกำไรจากทรัพย์สินที่ได้รับมาจากการลักลอบค้ายาอันตราย ยาควบคุมพิเศษ การแปรสภาพทรัพย์สินที่ได้รับมาทั้งทางตรงและทางอ้อม จากการลักลอบค้ายาอันตราย ยาควบคุมพิเศษ รวมทั้งการลักลอบค้า การลักลอบนำเข้า หรือส่งออกยาเสพติด การลักลอบปลูกฝิ่น และรวมถึงการสมคบ และการที่จะพยายามกระทำ ความผิดด้วย ทั้งนี้โดยให้รวมถึงการสมคบ หรือการพยายามที่จะกระทำ ความผิด ตามที่กล่าวมาข้างต้นด้วย โดยให้สามารถดำเนินคดี ได้ทั้งที่เป็น การกระทำ ความผิดในประเทศและนอกประเทศ แคนาดา นอกจากนี้ยังมีการออกกฎหมายที่มาควบคุมสถาบันการเงินต่างๆ เช่น ธนาคาร สหกรณ์ ออมทรัพย์ ทรัสต์ โดยกำหนดให้สถาบันการเงินต่างๆ ต้องบันทึกรายละเอียดของผู้ที่ทำการโอนเงินตั้งแต่ 10,000 เหรียญแคนาดาขึ้นไป โดยบันทึกของแหล่งที่มาของเงินนั้น ชื่อบัญชีเงินฝาก ที่อยู่ของผู้โอน หรือผู้รับโอน วัตถุประสงค์ของการโอน และลายมือชื่อของผู้โอนด้วย โดยบันทึกลงในไมโครฟิล์มหรือเครื่องมือทางอิเล็กทรอนิกส์ โดยสถาบันการเงินต้องเก็บข้อมูลไว้อย่างน้อย 5 ปี เพื่อรอการตรวจสอบจากเจ้าหน้าที่

พระราชบัญญัติการดำเนินการพิจารณาคดีอาญา(การฟอกเงิน)และการ ก่อการร้ายทางการเงิน (Proceeds of Crime (Money Laundering) and Terrorist Financing Act)¹⁸

พระราชบัญญัติการดำเนินการพิจารณาคดีอาญา(การฟอกเงิน)การเงินได้ถูกแก้ไขเป็น พระราชบัญญัติการดำเนินการพิจารณาคดีอาญา(การฟอกเงิน)และการก่อการร้ายทางการเงิน (PMLTFA) เมื่อเดือนธันวาคม ปีค.ศ. 2001

วัตถุประสงค์ของ PMLTFA

- เพื่อการบรรลุตามมาตรฐานสำคัญในการสืบและยับยั้งกิจกรรมการฟอกเงิน และการก่อการร้ายทางการเงิน เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกในการสืบสวนสอบสวนหรือการฟ้องร้องทางอาญาต่อการกระทำผิดฐานฟอกเงินและก่อการร้ายทางการเงิน โดยประกอบไปด้วย

¹⁸ Financial Transactions and Reports Analysis Centre of Canada, Proceeds of Crime (Money Laundering) and Terrorist Financing Act, <http://www.fintrac.gc.ca/act-loi/1-eng.asp>, [2008, February 21]

- การเก็บรักษา การบันทึกและการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับบุคคลซึ่งเกี่ยวข้องกับ ผู้ให้บริการทางการเงินและบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจ การประกอบอาชีพ หรือกิจกรรมอื่น ๆ ซึ่งอาจใช้หรือเกี่ยวข้องกับกิจการการฟอกเงินและการก่อการร้ายทางการเงิน

- การร้องขอรายงานของกิจการที่น่าสงสัยและการเคลื่อนไหวทางการเงินและ เอกสารหรือตราสารการเงินข้ามพรมแดน และสร้างหน่วยงานที่มีความรับผิดชอบต่อการจัดการ กับการรายงานและข้อมูลอื่น ๆ

- ตอบโต้กับภัยคุกคามองค์กรทางอาชญากรรม โดยการจัดเตรียมข้อมูลที่จำเป็น แก่การสืบสวนสอบสวนและการฟ้องร้องดำเนินคดีต่อการกระทำผิดฐานฟอกเงินหรือการก่อการ ร้ายทางการเงินแก่เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจตามกฎหมาย และขณะเดียวกัน ต้องสร้างความมั่นใจด้าน การรักษาและปกป้องความเป็นส่วนตัวของบุคคลตามความเหมาะสม ด้วยการให้ความเคารพต่อ ข้อมูลส่วนบุคคลและให้ความช่วยเหลือในการสร้างค้ำประกันสัญญาาระหว่างประเทศในการเข้า ร่วมกับการต่อต้านการก่ออาชญากรรมข้ามชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การฟอกเงินและการ ก่อการร้าย

การแก้ไขพระราชบัญญัติ PMLTFA ได้รับความเห็นชอบจากสถาบันกษัตริย์ เมื่อ วันที่ 14 ธันวาคม ค.ศ. 2006 สามารถหาข้อมูลเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติที่ C-25 ได้ที่เว็บไซต์ รัฐสภาแห่งแคนาดา การแก้ไขบางประการในตัวพระราชบัญญัติได้มีการบังคับใช้ในปัจจุบันแล้ว ซึ่งได้บังคับใช้เมื่อเดือนกุมภาพันธ์และมีถุนายน ค.ศ. 2007 และได้นำไปรวมกับหน่วย ราชการต่างๆ

3.5.3 หน่วยงานที่รับผิดชอบ

ประเทศแคนาดา มีหน่วยงานเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ที่เรียกว่า FINTRAC ซึ่งย่อมาจาก The Financial Transactions and Report Analysis Centre of Canada

ก่อตั้งขึ้นเมื่อเดือนกรกฎาคม ปี ค.ศ.2000 มีหน้าที่ตรวจสอบกระแสทางการเงินโดยเป็น หน่วยงานที่เก็บข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลและเข้าถึงข้อมูลทางการเงิน อีกทั้งเป็นหน่วยงานที่คอย ตรวจสอบเกี่ยวกับการฟอกเงินและอาชญากรรมทางการเงินที่น่าสงสัย

ศูนย์วิเคราะห์รายงานและกิจการค้าแห่งแคนาดา (FINTRAC)¹⁹

FINTRAC ได้เข้าร่วมเป็นส่วนสำคัญกับกลุ่มองค์กรต่อต้านการฟอกเงินและการกระทำทุจริต องค์กรเหล่านี้ล้วนมีความสัมพันธ์อย่างเป็นพิเศษกับ FINTRAC เพราะตามลักษณะการมอบหมายเพื่อจัดการแล้ว ศูนย์กลางของกระบวนการทำงานเริ่มจากการส่งรายงานที่เกี่ยวข้องจากสถาบันและตัวกลางทางการเงินทั้งหลายเข้ามาที่ FINTRAC อีกทั้ง FINTRAC ยังดำเนินงานด้วยอุปกรณ์เครื่องมือเฉพาะด้านที่ทันสมัย เจ้าหน้าที่ผู้เชี่ยวชาญเพื่อการวิเคราะห์กิจการค้าและข้อมูลจากแหล่งอื่น ๆ ที่รายงานเข้ามา เพื่อนำมาวิเคราะห์หาข่าวกรองซึ่งเกี่ยวข้องกับการสืบสวนสอบสวนหรือการฟ้องร้องทางอาญาต่อการทำผิดฐานฟอกเงิน ลักษณะการกระทำการก่อการร้ายทางการเงินและภัยคุกคามต่อความมั่นคงของแคนาดา

การฟอกเงินและทุจริตทางการเงินในแต่ละกรณี อาจมีความซับซ้อนอย่างมาก และมักมีผู้ร่วมกระทำระหว่างประเทศที่เข้ามาพัวพันและร่วมกันกระทำการที่มีขอบด้วยกฎหมายในการสืบสวนสอบสวนมักต้องใช้เวลาและข้อมูลจำนวนมาก ซึ่งเป็นเหตุให้ระยะเวลาที่ FINTRAC ใช้ในการเริ่มต้นและสรุปการสืบสวนสอบสวนกินเวลาค่อนข้างนาน

งานหลักอีกอย่างของ FINTRAC คือ การแยกประเภทของข่าวกรองทางการเงิน FINTRAC ต้องเตรียมข้อมูลด้านกลวิธีเกี่ยวกับแนวโน้มและการแยกประเภทของการฟอกเงินและการก่อการร้ายทางการเงิน เพราะการฟอกเงินและการก่อการร้ายทางการเงินมันจะพัวพันกับการร่วมมือระหว่างชาติ และ FINTRAC ก็มีหน้าที่ในการแลกเปลี่ยนข้อมูลกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในต่างประเทศ ดังนั้น FINTRAC จึงต้องทำการจัดเตรียมภาพรวมของกลวิธีและข้อมูลเหล่านั้นโดยอาศัยมุมมองที่เป็นสากลด้วย

FINTRAC ได้ลงนามในข้อตกลงการแลกเปลี่ยนข้อมูลกับเครือข่าย FIUs ทั่วโลก เพื่อการจัดหาข่าวกรองด้านการเงินให้แก่ผู้ร่วมลงนามด้วยกัน ซึ่งจะส่งผลสำคัญต่อการสืบสวนสอบสวนคดีที่เกี่ยวกับการขนถ่ายเงินข้ามชาติ และในทางเดียวกัน FINTRAC ก็จะได้รับข้อมูลที่เกี่ยวข้องจาก FIUs ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการวิเคราะห์ข้อมูลของ FINTRAC เช่นกัน

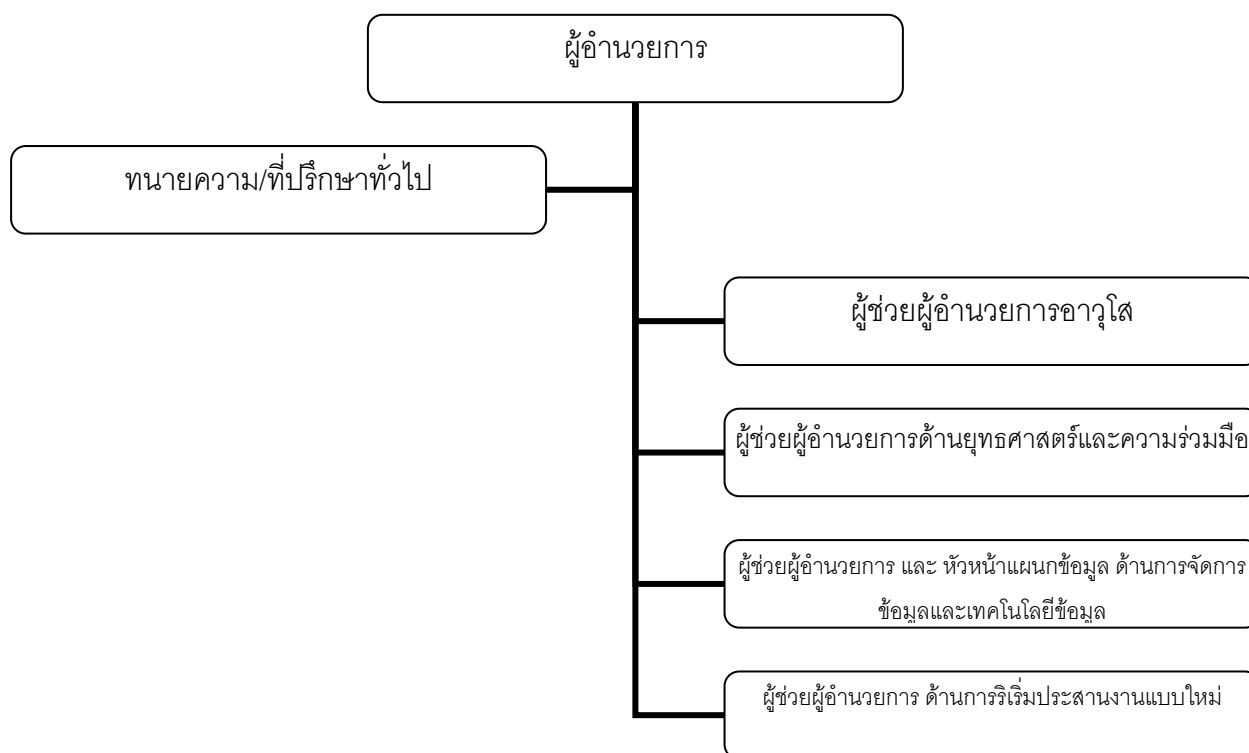
¹⁹ Financial Transactions and Reports Analysis Centre of Canada, Proceeds of Crime (Money Laundering) and Terrorist Financing Act, <http://www.fintrac.gc.ca/act-loi/1-eng.asp>, [2008, February 21]

FINTRAC เริ่มต้นในการตั้งวัตถุประสงค์เพื่อการสนับสนุนความร่วมมือระหว่างประเทศในระดับนโยบายอีกด้วยและอีกบทบาทที่โดดเด่นของ FINTRAC คือ การเข้าร่วมกับกลุ่ม Egmont หน่วยงานการรวบรวมทางการเงินอย่างไม่เป็นทางการ ซึ่ง FINTRAC ได้ให้คำมั่นที่จะแลกเปลี่ยนและลงมือทำกิจกรรมอื่น ๆ เพื่อให้การสนับสนุนอย่างมั่นคงแก่กฎหมายทางการเงินเกี่ยวกับการต่อต้านการฟอกเงินและการก่อการร้ายทางการเงินอีกด้วย

การจัดการภายใน FINTRAC

FINTRAC บริหารโดยผู้อำนวยการศูนย์ผู้ถูกแต่งตั้งจากผู้ปกครองในสภา (Governor in council) โดยมีศูนย์กลางการทำงานแบ่งเป็น 3 ส่วนคือ ฝ่ายปฏิบัติการฝ่ายยุทธศาสตร์และฝ่ายประสานงาน และยังมีหน่วยงานเกี่ยวกับการจัดการข้อมูลหรือเทคโนโลยีข้อมูล

แผนผังการบริหารของ FINTRAC²⁰

²⁰ Financial Transactions and Reports Analysis Centre of Canada, Proceeds of Crime (Money Laundering) and Terrorist Financing Act, <http://www.fintrac.gc.ca/act-loi/1-eng.asp>, [2008, February 21]

FINTRAC คือ หน่วยการข่าวกรองด้านการเงินของแคนาดา ซึ่งเป็นหน่วยงานพิเศษที่ถูกตั้งขึ้นเพื่อการรวบรวม วิเคราะห์ และเปิดเผยข้อมูลทางการเงิน และข่าวกรองซึ่งต้องสงสัยว่าได้เกี่ยวข้องกับฟอกเงินและการก่อการร้ายทางการเงิน FINTRAC ถูกตั้งขึ้นเมื่อเดือนกรกฎาคม ปี ค.ศ. 2000 FINTRAC เป็นหน่วยงานของแคนาดาที่เกี่ยวข้องโดยสมบูรณ์กับการต่อต้านการฟอกเงินและการก่อการร้ายทางการเงินระดับโลก

หน้าที่ของ FINTRAC หน่วยงานนี้ถูกก่อตั้งขึ้นเพื่อการสืบสวนและยับยั้งการฟอกเงิน โดยการจัดการหาข้อมูลเพื่อสนับสนุนการสืบสวนสอบสวนและการฟ้องคดีทางอาญาต่อการกระทำผิดฐานฟอกเงิน ในเดือนธันวาคม ปีค.ศ. 2001 อำนาจหน้าที่นี้ได้ขยายไปถึงการสืบและการยับยั้งการก่อการร้ายทางการเงินอีกด้วย

ภารกิจของ FINTRAC ภารกิจของ FINTRAC คือ หน่วยงานเพื่อการจัดเตรียมข่าวกรองและดำเนินการทางกฎหมายกับการฟอกเงิน การก่อการร้ายทางการเงินและภัยคุกคามความมั่นคงของแคนาดา และยังมีความรับผิดชอบต่อการสร้างความมั่นใจในการพิทักษ์ข้อมูลที่มีอยู่ในองค์กรอีกด้วย

บทบาทของ FINTRAC คือการจัดเตรียมข้อมูลทางการเงินให้แก่หน่วย CSIS เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ CSIS ในการสืบสวนสอบสวนภัยคุกคามต่อความมั่นคงของแคนาดา ได้มีการให้คำจำกัดความของภัยคุกคามต่อความมั่นคงของแคนาดา ไว้ในพระราชบัญญัติหน่วยข่าวกรองด้านความมั่นคงแห่งแคนาดา ว่า

- 1) การจารกรรมการก่อวินาศกรรมหรือการกระทำที่สนับสนุนพฤติกรรมดังกล่าวเพื่อต่อต้านแคนาดา หรือสร้างความเสียหายต่อผลประโยชน์ของประเทศแคนาดา
- 2) กิจการอันมีผลกระทบจากต่างชาติต่อภายในหรือที่เกี่ยวข้องกับแคนาดา อันเป็นการสร้างความเสียหายต่อผลประโยชน์ต่อแคนาดา รวมถึงการปิดบัง ตบตา หรือข้องเกี่ยวกับการคุกคามต่อตัวบุคคล
- 3) กิจการภายในหรือที่เกี่ยวข้องกับแคนาดาอันพุ่งเป้าหรือสนับสนุนการคุกคามโดยการกระทำรุนแรงต่อบุคคลหรือทรัพย์สิน เพื่อให้บรรลุจุดประสงค์ทางการเมือง, ศาสนา หรือลัทธิ ทั้งภายในแคนาดาและต่างชาติ
- 4) กิจการที่พุ่งเป้าไปที่การบั่นทอนอำนาจของระบบการปกครองตามรัฐธรรมนูญของแคนาดาโดยการกระทำอันมิชอบด้วยกฎหมาย การพุ่งเป้าไปหรือมีแนวโน้มที่จะ

นำไปสู่การทำลายหรือล้มล้างด้วยความรุนแรง แต่จะไม่รวมถึงการสนับสนุนที่ชอบตามกฎหมาย การประท้วง หรือมีความเห็นขัดแย้ง ซึ่งมีได้รวมตัวหรือร่วมชุมนุมกันตามกิจกรรมที่อ้างถึงข้อ 1) ถึง ข้อ 3)

FINTRAC กับการเป็นสมาชิกกลุ่ม Egmont (หน่วยงานรวบรวมข้อมูลทางการเงินอย่างไม่เป็นทางการ)

FINTRAC ได้เข้าร่วมเป็นสมาชิกกับกลุ่ม Egmont ในเดือนมิถุนายน ปี 2002 กลุ่ม Egmont เป็นหน่วยงานด้านข่าวกรองทางการเงิน (FIUs) ซึ่งมีจุดประสงค์ในการขยายความร่วมมือและการแลกเปลี่ยนข้อมูล เพื่อการสนับสนุนการต่อต้านการฟอกเงินและการก่อการร้ายทางการเงินของประเทศสมาชิก ปัจจุบัน Egmont มีสมาชิก 101 ประเทศ Egmont มีจุดประสงค์เพื่อการสนับสนุนการสื่อสารและพัฒนากลุ่มและเปลี่ยนข้อมูล, ข่าวกรอง และความรู้ระหว่างประเทศสมาชิก(FIUs) การเข้าร่วมเป็นสมาชิก Egmont นับเป็นประวัติศาสตร์หน้าสำคัญของ FINTRAC ซึ่งเป็นผลให้องค์กรสามารถสร้างความมั่นคงในความสัมพันธ์กับประเทศสมาชิกจากทั่วโลก และทำให้เกิดความสะดวกรวดเร็วในการสร้างข้อตกลงในการแลกเปลี่ยนข้อมูลซึ่งกันและกัน ซึ่งจะช่วยให้แคนาดาและประเทศสมาชิกเองมีประสิทธิภาพในการสืบค้น ยับยั้ง และป้องกันการฟอกเงินและการก่อการร้ายทางการเงิน

3.5.4 อำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่

FINTRAC มีหน้าที่ตรวจสอบกระแสทางการเงินโดยเป็นหน่วยงานที่เก็บข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลและเข้าถึงข้อมูลทางการเงิน อีกทั้งเป็นหน่วยงานที่คอยตรวจสอบเกี่ยวกับการฟอกเงินและอาชญากรรมทางการเงินที่น่าสงสัยนอกนั้นยังมีหน้าที่พิเศษ คือ รับและเก็บรายงานธุรกรรมทางการเงินที่น่าสงสัย และข้อมูลเกี่ยวกับการฟอกเงินและอาชญากรรมทางการเงินโดยตรง FINTRAC มีอำนาจในการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการสืบสวนสอบสวนและดำเนินคดีในความผิดเกี่ยวกับการฟอกเงินและอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ อีกด้วย

พนักงานเจ้าหน้าที่ของ FINTRAC มีหน้าที่ดังนี้²¹ คือ รับและรวบรวมรายงานเกี่ยวกับการต้องสงสัย กิจกรรมค้าทางการเงินที่เข้าข่าย และข้อมูลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับฟอกเงินและ

²¹ Financial Transactions and Reports Analysis Centre of Canada, Proceeds of Crime (Money Laundering) and Terrorist Financing Act, <http://www.fintrac.gc.ca/act-loi/1-eng.asp>, [2008, February 21]

การก่อการร้ายทางการเงิน รับรายงานเกี่ยวกับความเคลื่อนไหวของเงินจำนวนมากหรือเอกสาร
ตราสารทางการเงินข้ามพรมแดน วิเคราะห์และประเมินข้อมูลที่ได้มา จัดหาข่าว ข้อมูลตาม
อำนาจทางกฎหมายเกี่ยวกับการเงินที่อาจเกี่ยวข้องกับการสืบสวนสอบสวนหรือการฟ้องร้องทาง
อาญาต่อการกระทำผิดฐานฟอกเงิน และการก่อการร้ายทางการเงิน อีกทั้งจัดเตรียมข้อมูล
เกี่ยวกับข่าวกรองทางการเงินที่อาจเป็นภัยคุกคามต่อความมั่นคงของแคนาดาให้ CSIS (หน่วย
ข่าวกรองด้านความมั่นคงของแคนาดา) สร้างความมั่นใจว่าข้อมูลส่วนบุคคลที่อยู่ภายใต้การดูแล
ของ FINTRAC จะได้รับการป้องกันการเปิดเผยโดยมิได้รับอนุญาต สร้างความมั่นใจในการปฏิบัติ
ตามกฎหมายโดยตัวกลางทางการเงิน และการรายงานที่มีอยู่ ภายใต้พระราชบัญญัติและ
ข้อบังคับ และ ยกระดับการรับรู้และความเข้าใจสถานการณ์หรือการกระทำที่เข้าข่ายการฟอก
เงินและการก่อการร้ายทางการเงิน

จากการศึกษาพบว่าประเทศแคนาดา มี FINTRAC เป็นหน่วยงานที่ทำหน้าที่
ตรวจสอบกระแสการเงิน โดยจัดเก็บ วิเคราะห์ข้อมูลและจัดส่งข้อมูลด้านการเงินและ
อาชญากรรมทางการเงิน แยกประเภทข่าวกรองทางการเงิน แลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างประเทศ
การเข้าเป็นสมาชิกกลุ่ม Egmont เพื่อแลกเปลี่ยนและทำกิจกรรมต่างๆ เพื่อสนับสนุนความมั่นคง
ทางการเงิน สำหรับเจ้าหน้าที่มีหน้าที่ตรวจสอบกระแสการเงิน โดยจัดเก็บ วิเคราะห์ข้อมูลและ
เข้าถึงข้อมูลด้านการเงิน อีกทั้งตรวจสอบการฟอกเงินและอาชญากรรมทางการเงิน รับและจัดเก็บ
ข่าวงานธุรกรรมทางการเงิน บังคับใช้กฎหมายในการสืบสวนสอบสวนดำเนินคดีในความผิดเกี่ยว
กับการฟอกเงินและอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ

บทที่ 4

วิเคราะห์หาแนวทางที่เหมาะสมสำหรับอำนาจในการบังคับใช้กฎหมายของพนักงาน เจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542

4.1 อำนาจในการบังคับใช้กฎหมายของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 พิจารณาเปรียบเทียบกับเจ้าหน้าที่สำนักงานป.ป.ส.

4.1.1 อำนาจในการบังคับใช้กฎหมายของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542

ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ได้กำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจในการบังคับใช้กฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินไว้หลายประการ โดยอำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่จะเกิดขึ้นต่อเมื่อได้รับมอบหมายเป็นหนังสือจากคณะกรรมการธุรกรรมหรือเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินแล้วแต่กรณี ซึ่งพนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. ซึ่งได้รับมอบหมายจะมีอำนาจในการดำเนินการกับทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดมูลฐานซึ่งเป็นมาตรการในทางแพ่ง ได้แก่ การตรวจสอบทรัพย์สินและการยึดหรืออายัดทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดมูลฐานและความผิดฐานฟอกเงิน ส่วนในการดำเนินการทางอาญากับผู้กระทำความผิดมูลฐานและความผิดฐานฟอกเงิน นั้นพนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. ซึ่งได้รับมอบหมายมีอำนาจจับผู้กระทำความผิดฐานฟอกเงินและมีอำนาจบันทึกถ้อยคำผู้ถูกจับเพื่อเป็นหลักฐานเบื้องต้นแล้วส่งตัวให้พนักงานสอบสวนโดยไม่ชักช้าแต่ต้องไม่เกิน 24 ชั่วโมง แต่ในส่วนการดำเนินคดีอาญาตามความผิดมูลฐานพนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. ไม่มีอำนาจในส่วนนี้ ซึ่งอำนาจดังกล่าวเป็นของเจ้าหน้าที่ตำรวจ พนักงานสอบสวนหรือหน่วยงานที่มีอำนาจสอบสวนคดีอาญาตามความผิดมูลฐานต่างๆ

ดังนั้น เมื่อมีการกระทำความผิดที่เกี่ยวข้องกับการฟอกเงินเกิดขึ้น สามารถแบ่งการดำเนินคดีได้เป็น 2 ส่วน คือ การดำเนินการกับทรัพย์สินซึ่งเป็นมาตรการในทางแพ่ง และการดำเนินการกับผู้กระทำความผิดซึ่งเป็นมาตรการทางอาญา ดังนี้

1) การดำเนินการกับทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดมูลฐานและความผิดฐานฟอกเงิน เป็นหน้าที่ของสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ซึ่งตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 นั้น ได้จัดให้มีคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินมีอำนาจดำเนินงานในระดับนโยบายและคณะกรรมการธุรกรรมมีอำนาจดำเนินงานในระดับปฏิบัติการ โดยมีสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอก

เงินเป็นหน่วยงานที่สนับสนุนงานด้านธุรการ และพนักงานเจ้าหน้าที่เป็นองค์กรที่ดำเนินงานควบคุมและบังคับใช้กฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้¹

- 1) เสนอมาตรการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินต่อคณะรัฐมนตรี
- 2) พิจารณาให้ความเห็นต่อรัฐมนตรีในการออกกฎกระทรวง ระเบียบ และประกาศเพื่อดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้
- 3) วางระเบียบเกี่ยวกับการส่งคืนทรัพย์สินตามมาตรา 49 และมาตรา 51/1 การเก็บรักษา การนำทรัพย์สินออกขายทอดตลาด การนำทรัพย์สินไปใช้ประโยชน์ และการประเมินค่าเสียหายและค่าเสื่อมสภาพตามมาตรา 57 และวางระเบียบเกี่ยวกับกองทุนตามมาตรา 59/1 มาตรา 59/4 มาตรา 59/5 และมาตรา 59/6
- 4) ส่งเสริมความร่วมมือของประชาชนเกี่ยวกับการให้ข้อมูลข่าวสารเพื่อป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน และวางระเบียบในการดำเนินการกับข้อมูลหรือเอกสารเพื่อใช้เป็นพยานหลักฐานในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้
- 5) ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้
- 6) ปฏิบัติการอื่นตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่น หรือระเบียบอื่นใดในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้

คณะกรรมการ ป.ง. มีหน้าที่รับรายงานกรณีที่เกิดคณะกรรมการธุรกรรมหรือเลขาธิการสั่งยับยั้งการทำธุรกรรมตามมาตรา 35 หรือมาตรา 36² และในกรณีที่พนักงานอัยการเห็นว่าเรื่องดังกล่าวยังไม่สมบูรณ์พอที่จะยื่นคำร้องขอให้ศาลมีคำสั่งให้ทรัพย์สินนั้นทั้งหมดหรือบางส่วนตกเป็นของแผ่นดินได้ เมื่อพนักงานอัยการแจ้งให้เลขาธิการทราบเพื่อดำเนินการ ให้เลขาธิการรีบดำเนินการแล้วส่งเรื่องเพิ่มเติมไปให้พนักงานอัยการพิจารณาอีกครั้งหนึ่ง หากพนักงานอัยการยังเห็นว่าไม่มีเหตุพอที่จะยื่นคำร้องขอให้ศาลมีคำสั่งให้ทรัพย์สินนั้นทั้งหมดหรือบางส่วนตกเป็นของแผ่นดิน ให้พนักงานอัยการรีบแจ้งให้เลขาธิการทราบเพื่อส่งเรื่องให้

¹ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2551, มาตรา 25.

² พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2551, มาตรา 37.

คณะกรรมการ ปปง. วินิจฉัยชี้ขาด คณะกรรมการ ปปง. จึงมีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาดในกรณีดังกล่าว แต่ต้องวินิจฉัยชี้ขาดภายในกำหนดสามสิบวันนับแต่ได้รับเรื่องจากเลขาธิการ และเมื่อคณะกรรมการ ปปง. วินิจฉัยชี้ขาดเป็นประการใดให้พนักงานอัยการและเลขาธิการปฏิบัติตามนั้น หากคณะกรรมการ ปปง. มิได้วินิจฉัยชี้ขาดภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ให้ปฏิบัติตามความเห็นของพนักงานอัยการ³ นอกจากนั้น คณะกรรมการ ปปง. มีหน้าที่รับรายงานการเสนอของบุดและรายงานการจ่ายเงินของกองทุนในปีที่ล่วงมาแล้วจากเลขาธิการ ปปง. ซึ่งสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินตรวจสอบรับรอง⁴ มีอำนาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาและเสนอความเห็นในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง หรือปฏิบัติการอย่างใดอย่างหนึ่งแทนคณะกรรมการ ปปง. ก็ได้⁵

คณะกรรมการธุรกรรมมีอำนาจดำเนินงานในระดับปฏิบัติการและมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้⁶

- 1) ตรวจสอบธุรกรรมหรือทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด
- 2) สั่งยับยั้งการทำธุรกรรมตามมาตรา 35 หรือมาตรา 36
- 3) ดำเนินการตามมาตรา 48
- 4) เสนอรายงานผลการปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ต่อคณะกรรมการ ปปง. และคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ
- 5) กำกับดูแลความเป็นอิสระและเป็นกลางของสำนักงานและเลขาธิการ
- 6) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

ในกรณีที่มีเหตุอันควรสงสัยและมีพยานหลักฐานอันสมควรว่าธุรกรรมใดเกี่ยวข้องกับหรืออาจเกี่ยวข้องกับ การกระทำความผิดมูลฐานหรือฐานฟอกเงิน ให้คณะกรรมการธุรกรรมมีอำนาจสั่งเป็นหนังสือยับยั้งการทำธุรกรรมนั้นไว้ก่อนได้ภายในเวลาที่กำหนดแต่ไม่เกิน

³ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2551, มาตรา 49 วรรคสาม.

⁴ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2551, มาตรา 59/7.

⁵ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542, มาตรา 30.

⁶ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2551, มาตรา 34.

สามวันทำการและในกรณีจำเป็นเร่งด่วนเลขาธิการ ป.ป.ง.จะสั่งยับยั้งการทำธุรกรรมแล้วรายงานต่อคณะกรรมการธุรกรรมก็ได้⁷ ในกรณีที่มีหลักฐานเป็นที่เชื่อได้ว่าธุรกรรมใดเกี่ยวข้องกับหรืออาจเกี่ยวข้องกับกระทำความผิดมูลฐานหรือฐานฟอกเงิน ให้คณะกรรมการธุรกรรมมีอำนาจสั่งเป็นหนังสือยับยั้งการทำธุรกรรมนั้นไว้ชั่วคราวภายในเวลาที่กำหนดแต่ไม่เกินสิบวันทำการ⁸ นอกจากนี้ กรรมการธุรกรรม ยังมีอำนาจดังต่อไปนี้⁹

1) มีหนังสือสอบถามหรือเรียกให้สถาบันการเงิน ส่วนราชการ องค์การ หรือหน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ แล้วแต่กรณี ส่งเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องมาเพื่อให้ถ้อยคำ ส่งคำชี้แจงเป็นหนังสือ หรือส่งบัญชี เอกสาร หรือหลักฐานใด ๆ มาเพื่อตรวจสอบหรือเพื่อประกอบการพิจารณา

2) มีหนังสือสอบถามหรือเรียกบุคคลใด ๆ มาเพื่อให้ถ้อยคำ ส่งคำชี้แจงเป็นหนังสือหรือส่งบัญชี เอกสาร หรือหลักฐานใด ๆ มาเพื่อตรวจสอบหรือเพื่อประกอบการพิจารณา

3) เข้าไปในเคหสถาน สถานที่ หรือยานพาหนะใด ๆ ที่มีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการซุกซ่อนหรือเก็บรักษาทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด หรือพยานหลักฐานที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดฐานฟอกเงิน เพื่อตรวจค้นหรือเพื่อประโยชน์ในการติดตาม ตรวจสอบ หรือยึดหรืออายัดทรัพย์สินหรือพยานหลักฐาน เมื่อมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าหากเนินช้ากว่าจะเอาหมายค้นมาได้ ทรัพย์สินหรือพยานหลักฐานดังกล่าวนั้นจะถูกยกย้าย ซุกซ่อน ทำลาย หรือทำให้เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม

นอกจากนั้นคณะกรรมการธุรกรรมยังมีอำนาจหน้าที่ดังนี้ กล่าวคือ ทำรายงานสรุปการดำเนินการต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติทุกสี่เดือน ซึ่งในรายงานต้องมีการระบุนายละเอียด ดังต่อไปนี้¹⁰

(1) บุคคลผู้ถูกตรวจสอบธุรกรรมหรือทรัพย์สิน หรือถูกสั่งยับยั้งการทำธุรกรรม หรือถูกยึดหรืออายัดทรัพย์สิน

(2) พยานหลักฐานที่ใช้ดำเนินการต่อบุคคลตาม (1)

⁷ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2551, มาตรา 35.

⁸ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2551, มาตรา 36.

⁹ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542, มาตรา 38.

¹⁰ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2551, มาตรา 39/1.

(3) ผู้ขอ ผู้ใช้หรือสั่งการให้มีการดำเนินการ

(4) ผลการดำเนินการ

เมื่อส่งรายงานสรุปการดำเนินงานต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติแล้ว อาจมีการแต่งตั้งผู้เชี่ยวชาญคนหนึ่งให้ตรวจสอบรายงานดังกล่าวว่าการดำเนินการที่รายงานชอบด้วยพระราชบัญญัตินี้หรือไม่ เพื่อเสนอต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติต่อไป¹¹ ในกรณีที่การตรวจสอบตามวรรคหนึ่งพบว่ามีการกระทำที่ไม่เป็นไปตามกฎหมายและคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเห็นด้วยกับการตรวจสอบดังกล่าว ให้ส่งผลการตรวจสอบและความเห็นของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติให้คณะกรรมการธุรกรรมดำเนินการต่อไป¹² และในกรณีที่คณะกรรมการธุรกรรมหรือเลขาธิการ ได้สั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สินหรือสิ่งเพิกถอนการยึดหรืออายัดทรัพย์สินนั้นแล้ว ให้คณะกรรมการธุรกรรมรายงานต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน¹³

สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินเป็นหน่วยงานที่สนับสนุนงานด้านธุรกรรมมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้¹⁴

1) ดำเนินการให้เป็นไปตามมติของคณะกรรมการ คณะกรรมการธุรกรรมและปฏิบัติงานธุรกรรมอื่น

2) รับรายงานการทำธุรกรรมที่ส่งให้ตามหมวด 2 และแจ้งตอบการรับรายงานรวมทั้งการรับรายงานและข้อมูลเกี่ยวกับการทำธุรกรรมที่ได้มาโดยทางอื่น

3) รับหรือส่งรายงานหรือข้อมูลเกี่ยวกับการทำธุรกรรมเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่น

4) เก็บ รวบรวม ติดตาม ตรวจสอบ ศึกษา ประมวลผล และวิเคราะห์รายงานและข้อมูลต่างๆ เกี่ยวกับการทำธุรกรรม

¹¹ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2551, มาตรา 39/2 วรรคหนึ่ง.

¹² พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2551, มาตรา 39/2 วรรคสาม.

¹³ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2551, มาตรา 48 วรรคห้า.

¹⁴ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542, มาตรา 40

5) เก็บรวบรวมพยานหลักฐานเพื่อดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้

6) จัดให้มีโครงการที่เกี่ยวกับการเผยแพร่ความรู้ การให้การศึกษา และฝึกอบรมในด้านต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้ หรือช่วยเหลือหรือสนับสนุนทั้งภาครัฐและภาคเอกชนให้มีการจัดโครงการดังกล่าว

7) ปฏิบัติการอื่นตามพระราชบัญญัตินี้หรือตามกฎหมายอื่น

พนักงานเจ้าหน้าที่เป็นองค์กรที่ดำเนินงานควบคุมและบังคับใช้กฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ซึ่งอำนาจในการบังคับใช้กฎหมายของพนักงานเจ้าหน้าที่ แบ่งได้เป็น 2 ส่วน คือ การดำเนินการกับทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด และการดำเนินการกับผู้กระทำความผิดในคดีอาญา

การดำเนินการกับทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด

การตรวจสอบทรัพย์สิน เป็นการตรวจสอบรายงานและข้อมูลการทำธุรกรรม คือ¹⁵

1) รายงานและข้อมูลเกี่ยวกับการทำธุรกรรม ที่กระทำโดยสถาบันการเงินตามมาตรา 13 และมาตรา 14

2) รายงานและข้อมูลเกี่ยวกับการทำธุรกรรม ที่กระทำโดยสำนักงานที่ดินตามมาตรา 15

3) รายงานและข้อมูลเกี่ยวกับการทำธุรกรรม ที่กระทำโดยผู้ประกอบการอาชีพเกี่ยวกับการดำเนินการ หรือให้คำแนะนำในการทำธุรกรรมเกี่ยวกับการลงทุน หรือการเคลื่อนย้ายเงินทุน ที่ได้รับรายงาน ตามมาตรา 16

4) รายงานและข้อมูลเกี่ยวกับการทำธุรกรรมที่ได้มาโดยทางอื่นนอกเหนือไปจากรายงานและข้อมูลเกี่ยวกับการทำธุรกรรมตามมาตรา 13, 14, 15 และ 16 ทั้งนี้ เป็นไปตามมาตรา 25(4) และเป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กฎกระทรวงกำหนดไว้ ตามมาตรา 48 วรรคสาม

¹⁵ สีนหาท ประยูรรัตน์, คำอธิบายพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2524, (กรุงเทพฯ: ส.เอเชีย เพลส, 2542), หน้า 153.

ดังนั้น เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ได้รับรายงานธุรกรรมหรือได้รับรายงานคดีจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งได้รับการแต่งตั้งตามกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินมีหน้าที่ตรวจสอบรายงานการทำธุรกรรมหรือรายงานคดี ซึ่งพนักงานเจ้าหน้าที่จะต้องพิจารณาในเรื่องความผิดมูลฐานว่าเป็นไปตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542 หรือไม่ นอกจากนั้นต้องพิจารณาในเรื่องอำนาจหน้าที่และการดำเนินการกับทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด เมื่อได้พิจารณาในเบื้องต้นแล้วเห็นว่ารายงานธุรกรรมหรือรายงานคดีที่ส่งมาอยู่ในอำนาจของสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน และมีสิ่งบอกร่องเหตุว่าธุรกรรมนั้นเกี่ยวข้องหรืออาจเกี่ยวข้องกับการฟอกเงินพนักงานเจ้าหน้าที่จะต้องปฏิบัติ ดังนี้

กรณีที่มีเหตุอันควรสงสัยและมีพยานหลักฐานอันสมควรว่าธุรกรรมใดเกี่ยวข้องหรืออาจเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดมูลฐานหรือฐานฟอกเงินให้รับรายงานเพื่อเสนอให้คณะกรรมการธุรกรรม หรือเลขาธิการ แล้วแต่กรณีพิจารณาสั่งเป็นหนังสือ ให้ยับยั้งการทำธุรกรรมนั้นไม่เกิน 3 วันทำการ¹⁶ แต่ถ้าเหตุดังกล่าวถึงขั้น มีหลักฐานเป็นที่เชื่อได้ว่าเป็นการทำธุรกรรมที่เกี่ยวข้องหรืออาจเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดมูลฐานหรือฐานฟอกเงินก็ให้รับรายงานเพื่อเสนอให้คณะกรรมการธุรกรรม หรือเลขาธิการ แล้วแต่กรณีพิจารณาสั่งเป็นหนังสือ ให้ยับยั้งการทำธุรกรรมนั้นไม่เกิน 10 วันทำการ¹⁷

กรณีมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่า การทำธุรกรรมนั้น อาจมีการโอน จำหน่าย ยักย้ายปกปิด หรือซ่อนเร้นทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด ให้พนักงานเจ้าหน้าที่รับรายงานภายใน 7 วันนับแต่วันพบเหตุ เพื่อให้คณะกรรมการธุรกรรม หรือเลขาธิการ แล้วแต่กรณีพิจารณาสั่งยึดและ/หรืออายัดทรัพย์สินไว้ชั่วคราว มีกำหนดไม่เกิน 90 วัน¹⁸

แต่ถ้าพนักงานเจ้าหน้าที่พิจารณาแล้วเห็นว่าพยานหลักฐานที่ได้รับรายงานมา ยังไม่เพียงพอต่อการที่จะบ่งชี้ว่าบุคคลเป้าหมายนั้นเกี่ยวข้องกับการทำธุรกรรมการฟอกเงินหรือไม่ พนักงานเจ้าหน้าที่ก็ต้องเริ่มการสืบสวนหาข้อมูลเบื้องต้นเพื่อที่จะนำรายงานธุรกรรมหรือรายงานคดีเสนอต่อคณะกรรมการธุรกรรมหรือเลขาธิการ ปง. เพื่อให้มีคำสั่งมอบหมายพนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจสอบทรัพย์สินของผู้กระทำความผิดและบุคคลที่เกี่ยวข้อง ดังนั้น ก่อนที่จะเสนอ

¹⁶ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2551, มาตรา 35.

¹⁷ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2551, มาตรา 36.

¹⁸ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542, มาตรา 48.

รายงานคดี พนักงานเจ้าหน้าที่ที่จะต้อง รวบรวมพยานหลักฐานเบื้องต้นก่อนมีคำสั่งเลขาธิการ ปปง. มอบหมายพนักงานเจ้าหน้าที่ ซึ่งการสืบสวนสอบสวน รวบรวมพยานหลักฐานเบื้องต้นนั้น อาศัยอำนาจของสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ตามมาตรา 40(3) (4) และ (5) แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว

เมื่อได้ข้อมูลและพยานหลักฐานเป็นที่แน่ชัดแล้วว่าคุณคนเป้าหมายน่าจะมีส่วนเกี่ยวข้องกับ ความผิดมูลฐาน และมีทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดมูลฐาน พนักงานเจ้าหน้าที่ก็นำพยานหลักฐานที่ได้รวบรวมมาสรุปเป็นข้อมูลเอกสาร รวมทั้งอาจทำเป็นแผนผัง แสดงความสัมพันธ์ของการกระทำความผิดมูลฐานของคุณคนเป้าหมาย เพื่อนำรายงานคดีเสนอ ต่อคณะกรรมการธุรกรรมหรือเลขาธิการ ปปง. เพื่อพิจารณา มอบหมายพนักงานเจ้าหน้าที่ให้มี อำนาจตรวจสอบธุรกรรมทางการเงินและทรัพย์สินของคุณคนเป้าหมายและบุคคลที่เกี่ยวข้องต่อไป

พนักงานเจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายเป็นหนังสือจากเลขาธิการ ปปง. มีอำนาจที่จะมีหนังสือสอบถามหรือเรียกให้สถาบันการเงิน ส่วนราชการ องค์กร หรือหน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจแล้วแต่กรณี ส่งเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องมาให้ถ้อยคำ ส่งคำชี้แจงเป็นหนังสือ หรือส่ง บัญชี เอกสาร หรือหลักฐานใดๆ มาเพื่อตรวจสอบ หรือเพื่อประกอบการพิจารณาได้ หรืออาจมี หนังสือสอบถาม หรือเรียกบุคคลใดๆ มาเพื่อให้ถ้อยคำ ส่งคำชี้แจงเป็นหนังสือ หรือส่งบัญชี หรือ เอกสาร หรือหลักฐานใดๆ มาเพื่อตรวจสอบ หรือเพื่อประกอบการพิจารณา หรือเข้าไปในเคหะสถาน สถานที่ หรือยานพาหนะใดๆ ที่มีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการซุกซ่อน หรือเก็บรักษาทรัพย์สินที่ เกี่ยวกับการกระทำความผิด หรือพยานหลักฐานที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดฐานฟอกเงิน เพื่อ ตรวจสอบ หรือเพื่อประโยชน์ในการติดตาม ตรวจสอบ ยึด หรืออายัดหรือพยานหลักฐาน เมื่อมีเหตุ อันควรเชื่อได้ว่าหากเนิ่นช้ากว่าจะเอาหมายค้นมาได้ทรัพย์สินหรือพยานหลักฐานดังกล่าวนั้นจะ ถูกยกย้าย ซุกซ่อน ทำลาย หรือทำให้เปลี่ยนแปลงสภาพไปจากเดิม¹⁹

ในการตรวจสอบทรัพย์สิน การรวบรวมข้อมูลและเอกสารหลักฐานประกอบการ ตรวจสอบรายงานการทำธุรกรรม การขอทราบข้อเท็จจริงและเอกสารหลักฐานเพื่อให้ทราบข้อมูล เกี่ยวกับทรัพย์สิน อาชีพ รายได้ ของผู้ถูกตรวจสอบ การติดตามร่องรอยทางบัญชีเพื่อค้นหาที่มา และที่ไปของเงินฝาก การสอบปากคำผู้ถูกตรวจสอบ ผู้อาจอ้างเป็นเจ้าของทรัพย์สินหรือ ผู้เกี่ยวข้อง การวิเคราะห์ทรัพย์สินเพื่อหาทรัพย์สินที่ผู้ถูกตรวจสอบมีเกินกว่าฐานะ หรือความสามารถ ในการประกอบอาชีพ และต้องทำการสรุปสำนวนการตรวจสอบทรัพย์สินพร้อมความเห็น ซึ่งจาก

¹⁹ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542,มาตรา 38.

กระบวนการข้างต้นสามารถแบ่งการดำเนินการเป็น 3 ขั้นตอน คือ การสืบสวน การสืบสวนพิเศษ และการสอบสวน ตามที่ได้กล่าวมาแล้วใน บทที่ 2

เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการสืบสวนสอบสวนเสร็จสิ้นและปรากฏหลักฐานเป็นที่เชื่อได้ว่าเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องทำรายงานการสืบสวนสอบสวน ประกอบพยานหลักฐานและนำเสนอต่อคณะกรรมการธุรกรรม เพื่อคณะกรรมการธุรกรรมจะได้ทำการตรวจสอบธุรกรรมหรือทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด²⁰ หากกรณี ปรากฏหลักฐานเป็นที่เชื่อได้ว่าเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดก็ให้เลขาธิการส่งเรื่องให้พนักงานอัยการยื่นคำร้องขอต่อศาลมีคำสั่งให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน ซึ่งอาจแบ่งได้เป็น 2 กรณี

1) กรณีไม่มีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าจะมีการโอน จำหน่าย ยักย้าย ปกปิดหรือซ่อนเร้นทรัพย์สินใดที่เป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดและคณะกรรมการธุรกรรมไม่ได้สั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สินไว้ชั่วคราวตามมาตรา 48 วรรคหนึ่ง และจากการตรวจสอบรายงานและข้อมูลเกี่ยวกับการทำธุรกรรม การตรวจสอบธุรกรรมหรือทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด ปรากฏหลักฐานเป็นที่เชื่อได้ว่าเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด เลขาธิการสามารถส่งเรื่องให้พนักงานอัยการยื่นคำร้องขอต่อศาลมีคำสั่งให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน ซึ่งการยื่นคำร้องของพนักงานอัยการขอให้ทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดตกเป็นของแผ่นดินในกรณีนี้ เป็นกรณีที่ไม่มีคำสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สินชั่วคราวตามมาตรา 48 วรรคหนึ่ง

2) กรณี มีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าจะมีการโอน จำหน่าย ยักย้าย ปกปิดหรือซ่อนเร้นทรัพย์สินใดที่เป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดและคณะกรรมการธุรกรรมสั่งให้ยึดหรืออายัดทรัพย์สินไว้ชั่วคราวมีกำหนดเวลาไม่เกิน 90 วัน ตามมาตรา 48 วรรคหนึ่ง ในกรณีนี้ เลขาธิการต้องส่งเรื่องให้พนักงานอัยการยื่นคำร้องขอต่อศาลมีคำสั่งให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน ภายในเวลาที่ยึดหรืออายัดไว้

ดังนั้น ถ้าเป็นกรณีที่คณะกรรมการธุรกรรมมีคำสั่งให้ยึดหรืออายัดทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดไว้ชั่วคราวมีกำหนดเวลาไม่เกิน 90 วัน พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องดำเนินการยึดหรืออายัดทรัพย์สินดังกล่าวซึ่งจะได้กล่าวในหัวข้อถัดไป

การยึดหรืออายัดทรัพย์สิน เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ทำการสืบสวนสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐานอันเกี่ยวกับการทำความผิดมูลฐานและทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำ

²⁰ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542,มาตรา 34(1).

ความผิดได้แล้วก็ต้องนำเสนอต่อคณะกรรมการธุรกรรมเพื่อตรวจรายงานและข้อมูลเกี่ยวกับการทำธุรกรรมหรือทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดที่เจ้าหน้าที่ได้นำเสนอและหากคณะกรรมการธุรกรรมมีเหตุอันควรเชื่อว่าอาจมีการโอน จำนาย ยักย้าย ปกปิด หรือซ่อนเร้นทรัพย์สินใดที่เป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด คณะกรรมการธุรกรรมมีอำนาจสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สินนั้นชั่วคราวมีกำหนดไม่เกิน 90 วัน สำหรับกรณีจำเป็นเร่งด่วนเลขาธิการคณะกรรมการ ปปง. จะสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดไปก่อนได้²¹

เมื่อมีการยึดหรืออายัดทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดชั่วคราวมีกำหนดไม่เกิน 90 วัน ไม่ว่าจะเป็นการยึดหรืออายัดโดยคณะกรรมการธุรกรรมหรือโดยเลขาธิการในกรณีจำเป็นเร่งด่วน ตามมาตรา 48 กฎหมายได้กำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการยึดหรืออายัดทรัพย์สินนั้นตามแนวทางที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงฉบับที่ 10(พ.ศ. 2543) ออกตามความในพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ดังนี้

1) เมื่อคณะกรรมการธุรกรรมหรือเลขาธิการ แล้วแต่กรณี มีคำสั่งให้ยึดอสังหาริมทรัพย์ได้แล้ว ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีหนังสือแจ้งให้เจ้าพนักงานที่ดินหรือเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจหน้าที่ในการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์นั้นทราบโดยเร็วและให้เจ้าพนักงานที่ดินหรือเจ้าหน้าที่ดังกล่าวบันทึกการสั่งยึดไว้

2) ก่อนทำการยึดทรัพย์สิน ให้พนักงานเจ้าหน้าที่แสดงเอกสารมอบหมายบัตรประจำตัว และคำสั่งยึดทรัพย์สินต่อเจ้าของหรือผู้มีสิทธิในทรัพย์สิน ถ้าไม่พบผู้นั้น ให้แสดงต่อผู้ครอบครองหรือบุคคลในครอบครัวของผู้ครอบครองทรัพย์สิน หากไม่พบบุคคลดังกล่าวให้ดำเนินการยึดโดยให้เจ้าพนักงานตำรวจหรือเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองแห่งท้องที่นั้นมาร่วมเป็นพยานด้วย

3) ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการยึดทรัพย์สินได้ทุกวันในเวลาระหว่าง พระอาทิตย์ขึ้นถึงพระอาทิตย์ตก เว้นแต่ในกรณีที่มีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าหากไม่ดำเนินการทันทีทรัพย์สินนั้นจะสูญหายหรือถูกยักย้าย ให้มีอำนาจดำเนินการยึดทรัพย์สินในเวลาอื่นได้

4) ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ปิดประกาศการยึดไว้ ณ บริเวณอสังหาริมทรัพย์นั้นและมีหนังสือแจ้งการยึดให้เจ้าของอสังหาริมทรัพย์และเจ้าของรวม หรือผู้มีสิทธิในอสังหาริมทรัพย์ทราบ หากไม่สามารถแจ้งแก่บุคคลดังกล่าวได้ ให้ปิดประกาศแจ้งการยึดไว้ในที่เปิดเผย ณ สำนักงานที่ดิน สำนักงานเขตหรือที่ว่าการอำเภอแห่งท้องที่ที่มีการยึดอสังหาริมทรัพย์นั้น และที่ท่า

²¹ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542,มาตรา 48.

การของสำนักงานทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ในกรณีที่พนักงานเจ้าหน้าที่สามารถนำหนังสือสำคัญสำหรับอสังหาริมทรัพย์มาได้ให้นำหนังสือสำคัญนั้นมาเก็บรักษาไว้ ณ สำนักงาน

5) การยึดที่ดินที่มีโรงเรือน สิ่งปลูกสร้าง หรือสิ่งใดๆ ที่เป็นของผู้อื่นหรือที่ผู้อื่นมีสิทธิรวมอยู่ด้วย ให้พนักงานเจ้าหน้าที่บันทึกถ้อยคำผู้เป็นเจ้าของ ผู้มีสิทธิหรือผู้ครอบครองโรงเรือน สิ่งปลูกสร้าง หรือสิ่งใดๆ นั้น ให้ปรากฏว่ามีสิทธิในที่ดินนั้นอย่างไร เช่น สิทธิอาศัย สิทธิการเช่า หรือสิทธิเหนือพื้นดิน

6) การยึดโรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่น ให้พนักงานเจ้าหน้าที่จัดแจ้งรายละเอียดของโรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างนั้นตามสมควร

7) การยึดอสังหาริมทรัพย์ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีหนังสือแจ้งการยึดให้เจ้าของทรัพย์สินและเจ้าของรวม หรือผู้มีสิทธิในทรัพย์สินทราบ ถ้าไม่สามารถแจ้งแก่บุคคลดังกล่าวได้ให้ปิดประกาศแจ้งการยึดไว้ ณ สถานที่ตำรวจแห่งท้องที่ที่มีการยึดทรัพย์สินนั้น และที่ทำการของสำนักงานทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค

กรณียึดอสังหาริมทรัพย์ที่มีทะเบียนกรรมสิทธิ์ เช่น เรือกำปั่นหรือเรือที่มีระวางตั้งแต่หกตันขึ้นไป เรือกลไฟหรือเรือยนต์ที่มีระวางตั้งแต่ห้าตันขึ้นไป แพคนอยู่อาศัย เครื่องจักรหรืออากาศยาน ให้พนักงานเจ้าหน้าที่แจ้งการยึดไปยังนายทะเบียนแห่งทรัพย์สินนั้น และให้นายทะเบียนบันทึกการยึดนั้นไว้

8) ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทำบัญชีทรัพย์สินที่ยึด โดยแสดงรายละเอียดเกี่ยวกับทรัพย์สิน เช่น ชื่อ ประเภท จำนวน ขนาด น้ำหนัก และสภาพของทรัพย์สิน ตามลำดับหมายเลขไว้ และให้แสดงเครื่องหมายไว้ ที่ทรัพย์สินนั้นให้เห็นเป็นที่ประจักษ์แจ้งว่าได้มีการยึดแล้วตามวิธีที่เห็นสมควร

9) เมื่อได้ยึดทรัพย์สินแล้ว ให้พนักงานเจ้าหน้าที่จัดการให้เจ้าของหรือผู้มีสิทธิในทรัพย์สินนั้นหรือผู้ครอบครองหรือบุคคลในครอบครัวของผู้ครอบครองทรัพย์สินนั้นลงลายมือชื่อรับรองบัญชีทรัพย์สินที่ยึดไว้ หากผู้นั้นไม่ยินยอมลงลายมือชื่อ หรือในกรณีที่ไม่มีบุคคลดังกล่าวให้จัดแจ้งในบัญชีทรัพย์สินที่ยึดและให้เจ้าพนักงานตำรวจหรือเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองแห่งท้องที่นั้นลงลายมือชื่อรับรองแทน

10) ในกรณีที่พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการยึดอสังหาริมทรัพย์ใดแล้วไม่สามารถขนย้ายอสังหาริมทรัพย์นั้นมาเก็บรักษาไว้ ณ สำนักงาน หรือสถานที่เก็บรักษาได้ หรืออสังหาริมทรัพย์

นั้นมีสภาพไม่เหมาะสมที่จะนำมาเก็บรักษา ให้รายงานคณะกรรมการธุรกรรมหรือเลขาธิการทราบ เพื่อพิจารณาสั่งการตามที่เหมาะสม ในกรณีที่คณะกรรมการธุรกรรมหรือเลขาธิการ แล้วแต่กรณี ยังไม่สั่งการตามวรรคหนึ่ง ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ดำเนินการยึดนั้นจัดการเก็บรักษาทรัพย์สินไว้ ตามที่เห็นสมควรไปพลางก่อน

11) เมื่อคณะกรรมการธุรกรรมหรือเลขาธิการ แล้วแต่กรณี ได้มีคำสั่งให้อายัดทรัพย์สินใดแล้ว ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีหนังสือแจ้งคำสั่งแก่เจ้าของทรัพย์สิน ผู้มีสิทธิหรือผู้ครอบครองทรัพย์สินนั้น กรณีทรัพย์สินประเภทสิทธิเรียกร้อง ให้แจ้งแก่บุคคลภายนอกซึ่งมีหน้าที่หรือความรับผิดชอบในการชำระหนี้หรือส่งมอบสิ่งของตามสิทธิเรียกร้องนั้นด้วย ในการประเมินราคาทรัพย์สินบางประเภท พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ได้รับมอบหมายอาจขอความร่วมมือจากผู้เชี่ยวชาญ หรือผู้มีความรู้ความชำนาญ เพื่อตรวจสอบประเภทชนิด และประเมินราคาทรัพย์สินนั้นได้ แต่ในกรณีที่คณะกรรมการธุรกรรมหรือเลขาธิการเห็นว่าราคาทรัพย์สินที่พนักงานเจ้าหน้าที่ประเมินนั้นต่ำหรือสูงเกินไป คณะกรรมการธุรกรรมหรือเลขาธิการอาจสั่งให้พนักงานเจ้าหน้าที่ชี้แจงเหตุผลในการประเมิน หรือสั่งให้มีการประเมินราคาทรัพย์สินนั้นใหม่

12) เมื่อมีการยึดหรืออายัดทรัพย์สินรายใดแล้ว ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ได้รับมอบหมายดำเนินการประเมินราคาทรัพย์สินดังกล่าวโดยเร็ว เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ได้ดำเนินการยึดหรืออายัด และประเมินราคาทรัพย์สินเสร็จแล้ว ให้ทำรายงานเสนอต่อคณะกรรมการธุรกรรมหรือเลขาธิการ แล้วแต่กรณีพร้อมทั้งแนบบัญชี ทรัพย์สินที่ยึดหรืออายัดนั้นไปด้วย

เมื่อคณะกรรมการธุรกรรมทำการตรวจสอบธุรกรรม ทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดและในกรณีเป็นที่ปรากฏหลักฐานเป็นที่เชื่อได้ว่าทรัพย์สินใดเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน จะส่งเรื่องให้พนักงานอัยการพิจารณาเพื่อยื่นคำร้องขอให้ศาลมีคำสั่งให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน²²

เมื่อพนักงานอัยการได้ยื่นคำร้องต่อศาล ขอให้ศาลมีคำสั่งให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน คดีจะต้องมีการพิจารณาในชั้นศาลเป็นเวลานาน โดยต้องมีการไต่สวนคำร้องของพนักงานอัยการและของผู้ซึ่งอ้างว่าเป็นเจ้าของทรัพย์สินหรือของผู้รับโอนแล้วแต่กรณี ซึ่งอาจทำให้ทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดมีการโอน จำหน่ายหรือยกย้ายไปเพื่อให้พ้นจากการดำเนินการทางศาล และเมื่อศาลได้มีคำสั่งให้ทรัพย์สินดังกล่าวตกเป็นของแผ่นดินแล้วก็อาจไม่มีตัวทรัพย์สิน ดังนั้น เพื่อมิให้มีการโอน จำหน่ายหรือยกย้ายไปซึ่งทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำ

²² พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542, มาตรา 49.

ความผิด หากมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าอาจมีการโอน จำหน่ายหรือยกย้ายไปซึ่งทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด กฎหมายกำหนดให้อำนาจเลขาธิการส่งเรื่องให้พนักงานอัยการยื่นคำขอฝ่ายเดียวร้องขอให้ศาลมีคำสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สินไว้ชั่วคราว ก่อนที่ศาลจะมีคำสั่งให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินหรือส่งคืนทรัพย์สินแล้วแต่กรณี เมื่อศาลได้รับคำขอของพนักงานอัยการและศาลพิจารณาคำขอเป็นการด่วน ถ้ามีหลักฐานเป็นที่เชื่อได้ว่ามีเหตุอันสมควรศาลก็จะสั่งตามที่ขอ

2) การดำเนินคดีอาญากับผู้กระทำความผิดตามความผิดมูลฐานและความผิดฐานฟอกเงิน หน้าที่หลักเป็นของเจ้าหน้าที่ตำรวจ พนักงานสอบสวนหรือหน่วยงานซึ่งมีหน้าที่ทำการสอบสวนในความผิดฐานนั้นๆ ซึ่งความผิดมูลฐานปัจจุบันมีทั้งหมด 11 ฐานความผิดในการดำเนินคดีอาญาตามความผิดมูลฐานเป็นอำนาจของเจ้าหน้าที่ตำรวจ พนักงานสอบสวนหรือหน่วยงานซึ่งมีหน้าที่ทำการสอบสวนในความผิดมูลฐาน ส่วนคดีอาญาฐานฟอกเงินนั้น พนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. มีอำนาจในการจับกุมและบันทึกถ้อยคำเบื้องต้น หลังจากนั้นต้องส่งตัวผู้ถูกจับไปยังพนักงานสอบสวนในทันทีแต่ไม่เกิน 24 ชั่วโมง²³ ตามกฎหมายฟอกเงินได้มีการกำหนดให้ความผิดฐานฟอกเงินเป็นความผิดทางอาญาแยกจากดำเนินคดีอาญาตามความผิดมูลฐานและการดำเนินการกับทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดมูลฐาน ซึ่งตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการประสานงานในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542 พ.ศ. 2544 ได้กำหนดการประสานงานระหว่างหน่วยงานที่มีอำนาจในการดำเนินคดีอาญาตามความผิดมูลฐานต่างๆ กับสำนักงาน ปปง. ดังนี้

เมื่อมีการร้องทุกข์หรือกล่าวโทษหรือจับกุมดำเนินคดีในความผิดมูลฐาน กฎหมายฟอกเงินได้กำหนดให้พนักงานสอบสวนหรือตำรวจแห่งท้องที่หรือหน่วยงานซึ่งมีอำนาจหน้าที่ทำการสอบสวนในความผิด เช่น กรมศุลกากร เจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด(ปป.ส.) เป็นต้น ให้ดำเนินการสืบสวนสอบสวนว่ามีหรือมีเหตุอันควรเชื่อว่าจะมีการกระทำความผิดฐานฟอกเงินตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินด้วยหรือไม่ หากปรากฏว่ามีการกระทำความผิดฐานฟอกเงินฐานใดฐานหนึ่งดังกล่าว ให้พนักงานสอบสวนดำเนินการสืบสวนสอบสวนในความผิดฐานนั้นๆ ด้วย แล้วให้หัวหน้าพนักงานสอบสวนแห่งท้องที่หรือหน่วยงานนั้นรีบรายงานสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินทราบ²⁴

²³ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542, มาตรา 38/1.

²⁴ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการประสานงานในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542 พ.ศ. 2544, ข้อ 4.

เมื่อมีการรายงานคดีความผิดมูลฐานหรือคดีการกระทำความผิดฐานฟอกเงินมายังสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน หากเลขาธิการเห็นสมควรอาจขอเข้าร่วมฟังการสอบสวนด้วยตนเองหรือให้พนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งเลขาธิการมอบหมายเข้าร่วมฟังการสอบสวนด้วยก็ได้ โดยต้องทำหนังสือแจ้งหัวหน้าพนักงานสอบสวนแห่งท้องที่หรือหน่วยงานซึ่งมีอำนาจหน้าที่ทำการสอบสวนทราบก่อนว่าจะเข้าร่วมฟังการสอบสวนและหัวหน้าพนักงานสอบสวนหรือหน่วยงานที่ได้รับแจ้งนั้นรีบทำหนังสือแจ้งกำหนด วัน เวลา และสถานที่ที่จะทำการสอบสวนไปให้เลขาธิการหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งเลขาธิการมอบหมายทราบล่วงหน้าก่อนทุกครั้งที่จะทำการสอบสวนโดยให้มีวันเวลาเพียงพอแก่การเดินทางด้วย เว้นแต่ในกรณีจำเป็นเร่งด่วนจะแจ้งทางโทรศัพท์หรือเครื่องมือสื่อสารอื่น²⁵ เช่น ทางจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ e-mail หรือ ทางวิทยุสื่อสารก็ได้และในกรณีที่เลขาธิการหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งเลขาธิการมอบหมาย ไม่อาจเข้าร่วมฟังการสอบสวนตามที่ได้แจ้งไว้ ให้พนักงานสอบสวนบันทึกไว้ในสำนวนการสอบสวนแล้วให้ดำเนินการสอบสวนต่อไปได้

เมื่อเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งเลขาธิการมอบหมายร่วมฟังการสอบสวนแล้วเห็นว่ามิใช่ข้อเท็จจริงใดเป็นสาระสำคัญแห่งคดี หรือเห็นว่ามิใช่พยานหลักฐานใดเป็นพยานหลักฐานที่เป็นประโยชน์ต่อการพิสูจน์ความผิดในคดี ให้เลขาธิการหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งได้รับมอบหมายแจ้งให้พนักงานสอบสวนดำเนินการ แต่ถ้าพนักงานสอบสวนไม่เห็นด้วย ให้เลขาธิการหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งเลขาธิการมอบหมายเข้าร่วมฟังการสอบสวนนั้น ทำบันทึกความเห็นพร้อมเหตุผลว่าทำไมต้องมีความจำเป็นต้องซักถามประเด็นนั้นหรือทำไมต้องมีพยานหลักฐานรายการนั้น โดยรวมไว้ในสำนวนการสอบสวนเพื่อประกอบการพิจารณาของพนักงานอัยการต่อไป²⁶

กรณีที่เลขาธิการหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งเลขาธิการมอบหมายไม่ได้เข้าร่วมฟังการสอบสวนในคดีตามความผิดมูลฐานหรือความผิดฐานฟอกเงินตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน หากเลขาธิการเห็นว่าสำนวนการสอบสวนนั้นเป็นประโยชน์ต่อคดีการดำเนินการกับทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดมูลฐานซึ่งอยู่ในอำนาจของสำนักงาน เลขาธิการอาจขอให้พนักงานสอบสวนแห่งท้องที่หรือหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ทำการ

²⁵ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการประสานงานในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542 พ.ศ. 2544, ข้อ 5.

²⁶ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการประสานงานในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542 พ.ศ. 2544, ข้อ 6.

สอบสวนส่งสำเนารายงานการสอบสวนในคดีนั้นให้สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ภายในเวลาที่กำหนดก็ได้²⁷

ถ้าคณะกรรมการธุรกรรมหรือเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินได้มีคำสั่งยับยั้งการทำธุรกรรมตามมาตรา 35หรือมาตรา 36 หรือมีคำสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด ตามมาตรา 48 หัวหน้าพนักงานสอบสวนแห่งท้องที่หรือหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ทำการสอบสวนในคดีความผิดมูลฐานหรือความผิดฐานฟอกเงินนั้นมีหน้าที่ต้องส่งสำเนาสำนวนการสอบสวนให้สำนักงานโดยเร็ว²⁸

เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งเลขาธิการมอบหมายอาจแจ้งให้พนักงานสอบสวนแห่งท้องที่หรือหน่วยงานซึ่งมีอำนาจหน้าที่ทำการสอบสวน ทำการสอบสวนในคดีความผิดมูลฐานหรือความผิดฐานฟอกเงินได้นอกจากนั้นยังสามารถเข้าไปสอบถามหรือตรวจสอบกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับคดี หรือสามารถเข้าไปซักถามผู้ต้องหาหรือผู้ต้องขังในสถานที่ควบคุมหรือเรือนจำได้ ซึ่งกรณีดังกล่าวต้องมีการแจ้งให้หัวหน้าหน่วยงานนั้นทราบก่อน²⁹

ตามมาตรา 38(3) ได้กำหนดคณะกรรมการธุรกรรม เลขาธิการ หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายเป็นหนังสือจากเลขาธิการมีอำนาจดังต่อไปนี้³⁰

ให้มีอำนาจเข้าไปในเคหะสถาน คณะกรรมการธุรกรรม หรือเลขาธิการ ปปง. หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายเป็นหนังสือจากเลขาธิการ ปปง. มีอำนาจเข้าไปในเคหะสถาน สถานที่ หรือยานพาหนะใดๆ ถ้ามีเหตุอันควรสงสัยว่าจะซุกซ่อนหรือเก็บรักษาทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดมูลฐาน หรือมีเหตุอันควรสงสัยว่ามีพยานหลักฐานที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดฐานฟอกเงิน ทั้งนี้เพื่อตรวจค้นหรือเพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบ หรือยึดหรืออายัดทรัพย์สิน หรือพยานหลักฐาน ทั้งนี้โดยไม่ต้องมีหมายค้นแต่ต้องเป็นกรณีมีเหตุอันควรเชื่อได้

²⁷ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการประสานงานในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542 พ.ศ. 2544, ข้อ 7.

²⁸ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการประสานงานในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542 พ.ศ. 2544, ข้อ 8.

²⁹ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการประสานงานในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542 พ.ศ. 2544, ข้อ 9.

³⁰ วิชัย ตันติกุลานันท์, คำอธิบายกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน, (กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัดพิมพ์อักษร, 2543), หน้า 140-141.

ว่าถ้ารอเอาหมายค้นเสียก่อน ทรัพย์สินหรือพยานหลักฐานเหล่านั้นจะถูกยกย้าย ซุกซ่อน หรือทำให้เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม กรณีดังกล่าวเป็นเรื่องกฎหมายให้อำนาจพิเศษแก่คณะกรรมการธุรกรรมหรือเลขาธิการ ปปง. หรือเจ้าพนักงานผู้ได้รับมอบหมายซึ่งเป็นบทบัญญัติพิเศษแตกต่างจากประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ที่บัญญัติห้ามมิให้เจ้าพนักงานเข้าไปค้นในเคหะสถานโดยไม่มีหมายค้น อย่างไรก็ตาม ตามกฎหมายป้องกันและปราบปรามก็ได้กำหนดตัวบุคคลที่จะเข้าไปดำเนินการโดยเคร่งครัด โดยเฉพาะมีเลขาธิการ ปปง. เป็นข้าราชการชั้นผู้ใหญ่เป็นผู้กำกับดูแลอยู่แล้ว และการดำเนินการภายใต้เงื่อนไขตามที่กล่าวมาข้างต้นด้วย อีกประการหนึ่งตาม มาตรา 38 วรรคสองได้กำหนดว่ากรณีเข้าไปค้นในเคหะสถานหรือสถานที่หรือยานพาหนะใดๆ นั้น ถ้าผู้ที่เข้าไปค้นในเคหะสถานหรือสถานที่หรือยานพาหนะไม่ใช่คณะกรรมการธุรกรรมหรือไม่ใช่เลขาธิการสำนักงาน ปปง. แต่เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ที่ได้รับมอบหมายจากเลขาธิการสำนักงาน ปปง. ให้ไปดำเนินการดังกล่าวแล้ว พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้นั้นจะต้องแสดงเอกสารหนังสือการรับมอบหมายดังกล่าวพร้อมด้วยบัตรประจำตัวต่อบุคคลที่เกี่ยวข้องคือจะต้องแสดงหลักฐานดังกล่าวต่อผู้ครอบครองเคหะสถาน สถานที่หรือยานพาหนะ ที่จะทำการตรวจค้นนั้นเสียก่อน

ในการตรวจค้นนั้น เมื่อพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้รับแจ้งจากเลขาธิการหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งเลขาธิการมอบหมายให้ร่วมเข้าไปในเคหะสถาน สถานที่ หรือยานพาหนะใดๆ ที่มีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการซุกซ่อนหรือเก็บรักษาทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดหรือพยานหลักฐานที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดฐานฟอกเงิน หรือเกี่ยวกับการดำเนินการเกี่ยวกับทรัพย์สิน เพื่อตรวจค้น ติดตาม ตรวจสอบหรือยึดหรืออายัดทรัพย์สินหรือพยานหลักฐานใด ให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ความร่วมมือส่งเจ้าหน้าที่หรือบุคคลเข้าร่วมกับพนักงานเจ้าหน้าที่ตามที่ร้องขอ³¹

ดังนั้น เมื่อพิจารณากฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ไม่ว่าจะ เป็นพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 หรือ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการประสานงานในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542 พ.ศ. 2544 ได้กำหนดให้ เจ้าหน้าที่ตำรวจ พนักงานสอบสวน หรือ หน่วยงานที่มีอำนาจในการดำเนินคดีอาญาตามความผิดมูลฐานในท้องที่นั้นๆ มีหน้าที่ในการดำเนินคดีอาญาฐานฟอกเงินเป็นหลัก ส่วนพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งได้รับมอบหมายมีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินคดีอาญาฐานฟอกเงินเป็นเพียงองค์เสริมเท่านั้น ได้แก่

³¹ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการประสานงานในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542 พ.ศ. 2544, ข้อ 10.

1) รับประทานอาหารสอบสวนจากพนักงานสอบสวน

2) การเข้าร่วมฟังการสอบสวน

3) การขอให้พนักงานสอบสวนซักถามในประเด็นที่เห็นว่าสำคัญแห่งคดี หรือกรณีที่ยังมีพยานหลักฐานใดเป็นประโยชน์ต่อการพิสูจน์ความผิดแห่งคดีก็ขอให้พนักงานสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐานเพิ่มเติมได้

4) กำหนดให้หัวหน้าพนักงานสอบสวนหรือหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่สอบสวน ส่งสำเนาสำนวนการสอบสวนมายังสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน เมื่อเลขาธิการร้องขอ

5) กำหนดให้หัวหน้าพนักงานสอบสวนหรือหน่วยงานที่มีอำนาจสอบสวนส่งสำเนาสำนวนการสอบสวนมายังสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน โดยเร็ว เมื่อมีการดำเนินการตามมาตรา 35, 36 หรือ มาตรา 48 แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542

6) แจ้งให้พนักงานสอบสวนหรือหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่สอบสวน ทำการสอบสวนคดีความผิดมูลฐานหรือความผิดฐานฟอกเงินได้

7) ขอความร่วมมือไปยังพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อเข้าไปตรวจค้นในเคหสถาน สถานที่ หรือยานพาหนะใดๆ ที่มีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการซุกซ่อนหรือเก็บรักษาทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดหรือพยานหลักฐานที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดฐานฟอกเงิน หรือเกี่ยวกับการดำเนินการเกี่ยวกับทรัพย์สิน

8) จับกุมผู้กระทำความผิดฐานฟอกเงินและบันทึกถ้อยคำเบื้องต้น

แต่อำนาจการดำเนินคดีอาญาตามความผิดมูลฐานและความผิดฐานฟอกเงินส่วนใหญ่ยังคงเป็นอำนาจของเจ้าหน้าที่ตำรวจ พนักงานสอบสวน หรือหน่วยงานที่มีอำนาจในการดำเนินคดีอาญาตามความผิดมูลฐานในท้องที่นั้นๆ กล่าวคือ เมื่อมีการร้องทุกข์ กล่าวโทษหรือมีการจับกุมดำเนินคดีในความผิดมูลฐานในท้องที่ใด เจ้าหน้าที่ตำรวจ พนักงานสอบสวนหรือหน่วยงานที่มีอำนาจในการดำเนินคดีอาญาตามความผิดมูลฐานในท้องที่นั้น มีหน้าที่ในการดำเนินคดีอาญาฐานฟอกเงินกับผู้กระทำความผิด ไม่ว่าจะเป็นการจับกุม สืบสวน สอบสวน และในกรณีที่พนักงานเจ้าหน้าที่ ปบง. ได้จับกุมผู้กระทำความผิดฐานฟอกเงิน หลังจากบันทึกถ้อยคำเบื้องต้นก็ต้องส่งตัวผู้ถูกจับไปยังพนักงานสอบสวนเพื่อทำการสอบสวน และหากปรากฏ

ข้อเท็จจริงและมีพยานหลักฐานว่ามีกระทำความผิดฐานฟอกเงิน พนักงานสอบสวนก็มีหน้าที่ต้องส่งสำนวนการสอบสวนเพื่อให้พนักงานอัยการพิจารณาดำเนินคดีอาญากับผู้กระทำความผิดฐานฟอกเงิน ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542 ต่อไป

4.1.2 เปรียบเทียบอำนาจในการบังคับใช้กฎหมายของพนักงานเจ้าหน้าที่และเจ้าพนักงาน ป.ป.ส.

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ป.ป.ส.) จัดตั้งขึ้นมาเนื่องจากการแก้ไขปัญหายาเสพติดเป็นนโยบายสำคัญของหลายรัฐบาลที่ผ่านมา โดยเมื่อปี 2501 รัฐบาลขณะนั้นได้ประกาศให้ยกเลิกการเสฟฝิ่น แต่ปัญหายาเสพติดก็ได้หมดไป กลับปรากฏว่ามียาเสพติดชนิดใหม่ที่รุนแรงกว่าฝิ่น คือเฮโรอีนระบาดอย่างรวดเร็ว รัฐบาลจึงได้แต่งตั้งคณะกรรมการปราบปรามยาเสพติดให้โทษ (ก.ป.ส.) ขึ้นในปี 2504 ทำหน้าที่กำหนดนโยบายและประสานงาน เพื่อแก้ไขปัญหานี้โดยด่วน จึงได้มีการจัดตั้งสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด โดยเมื่อได้มีการตราพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติดให้โทษ พ.ศ.2519 ให้ไว้ ณ วันที่ 16 พฤศจิกายน 2519 และมาตรา 11 กำหนดให้มีสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด เรียกโดยย่อว่า"สำนักงาน ป.ป.ส." มีหน้าที่ดำเนินกิจการให้เป็นไปตามมติของคณะกรรมการและปฏิบัติงาน อื่นๆ ในสังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี ได้แบ่งส่วนราชการ ณ ขณะนั้นเป็น 7 กอง คือ สำนักงานเลขานุการกรม กองนโยบายและวางแผน กองการต่างประเทศ กองสารนิเทศ กองสืบสวนสอบสวนและปราบปราม กองนิติการและพิสูจน์หลักฐาน กองประสานงานและตรวจสอบและเริ่มดำเนินงานในปีงบประมาณ 2520³²

ปัจจุบันสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดมีการแบ่งส่วนราชการดังต่อไปนี้ คือ สำนักเลขานุการกรม กองนิติการ ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศ สถาบันพัฒนาบุคลากรด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด สถาบันวิชาการและตรวจพิสูจน์ยาเสพติด สถาบันสำรวจและติดตามการปลูกพืชเสพติด สำนักการต่างประเทศ สำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติดกรุงเทพมหานคร สำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ภาค 1-9 สำนักตรวจสอบทรัพย์สินคดียาเสพติด สำนักปราบปรามยาเสพติด สำนักพัฒนาการป้องกันและ

³² สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, ประวัติย่อ การจัดตั้งสำนักงาน ป.ป.ส., <http://www.oncb.go.th/ONCBStaticWeb/document/approved/p1-oncb43.htm>, [8 มกราคม 2551]

แก้ไขปัญหายาเสพติดและสำนักยุทธศาสตร์³³ โดยสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด เป็นหน่วยงานในกระทรวงยุติธรรม* มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้³⁴

1) ดำเนินงานในฐานะหน่วยงานปฏิบัติของคณะกรรมการตามอำนาจและหน้าที่ที่กำหนด

2) ประสานนโยบาย แผน งบประมาณและการปฏิบัติงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติดกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน

3) สนับสนุนข้อมูล ข่าวสาร วิชาการ ตลอดจนพัฒนาบุคลากรของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาครัฐและเอกชนในประเทศและต่างประเทศ

4) ปฏิบัติงานด้านการประชาสัมพันธ์ต่อต้านยาเสพติด

5) ประสานความร่วมมือกับต่างประเทศและองค์ระหว่างประเทศ ในด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

6) ประสาน ตรวจสอบ ตลอดจนติดตามและประเมินผลการดำเนินงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

7) ปฏิบัติราชการอื่นตามที่คณะกรรมการมอบหมายหรือตามที่กฎหมายกำหนด

นอกจากนั้น ตามกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด กระทรวงยุติธรรม พ.ศ. 2548 ข้อ 2 ได้กำหนดภารกิจและอำนาจหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ไว้ดังนี้

ให้สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด มีภารกิจเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของประเทศ โดยการเฝ้าระวังการแพร่ระบาดของยาเสพติด กำหนดและปรับยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ บริหารจัดการเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างบูรณาการ กำกับ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานให้เป็นไปตามยุทธศาสตร์ที่กำหนด อำนาจการให้มีการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด การตรวจสอบทรัพย์สินคดียาเสพติด เป็นหน่วยงานกลางในการ รณรงค์ ประชาสัมพันธ์ต่อต้านยาเสพติด การประสานความร่วมมือกับต่างประเทศ การพัฒนา

³³ กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด กระทรวงยุติธรรม พ.ศ. 2548, ข้อ 3.

* แก้ไขเปลี่ยนแปลงโดย พ.ร.บ.ปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. 2545 มาตรา 33 และ พ.ร.ฎ.โอนกิจการบริหารและอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการให้เป็นไปตาม พ.ร.บ.ปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. 2545 พ.ศ.2545 มาตรา 112.

³⁴ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. 2519, มาตรา 11.

บุคลากร ข้อมูล วิชาการ เทคโนโลยีสารสนเทศ รวมทั้งเสริมสร้างความเข้มแข็งและสนับสนุนชุมชนองค์กรภาคเอกชนและองค์กรภาคประชาชนในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด โดยให้มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

1) ดำเนินการเป็นเลขานุการและหน่วยปฏิบัติของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด คณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สิน เป็นฝ่ายอำนวยการของคณะกรรมการเพื่อปฏิบัติราชการเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดซึ่งคณะรัฐมนตรีหรือนายกรัฐมนตรีแต่งตั้ง รวมทั้งงานเลขานุการและหน่วยปฏิบัติของคณะกรรมการที่ปรึกษาและคณะอนุกรรมการที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดแต่งตั้ง หรือคณะอนุกรรมการที่คณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินแต่งตั้ง หรือคณะอนุกรรมการอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

2) ประเมินสถานการณ์การดำเนินงานและจัดระบบเฝ้าระวังการแพร่ระบาดของยาเสพติด

3) ให้ข้อเสนอแนะ ประสาน และบูรณาการด้านนโยบาย ยุทธศาสตร์ แผน และงบประมาณในการดำเนินงานด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด เพื่อให้การแก้ไขปัญหา ยาเสพติดเป็นเอกภาพและแก้ปัญหาเชิงบูรณาการ

4) อำนวยการ เร่งรัด กำกับ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้เป็นไปตามนโยบาย ยุทธศาสตร์ แผนและ งบประมาณ

5) ให้ข้อเสนอแนะด้านยุทธศาสตร์และประสานความร่วมมือระหว่างประเทศด้าน ยาเสพติด

6) เป็นศูนย์วิชาการด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด พัฒนาและสนับสนุนวิชาการด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ให้แก่หน่วยงานของรัฐและของภาคเอกชนทั้งในประเทศและต่างประเทศ

7) ส่งเสริมและสนับสนุนด้านการพัฒนาองค์กร ทรัพยากรบุคคล ข้อมูล สารสนเทศกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

8) ปฏิบัติงานด้านการป้องกัน การรณรงค์และการประชาสัมพันธ์ต่อต้าน ยาเสพติด

9) เป็นศูนย์กลางการข่าวยาเสพติดของประเทศ

10) ดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด กฎหมายว่าด้วยมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติดและกฎหมายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

11) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของสำนักงานหรือตามที่รัฐมนตรีหรือคณะรัฐมนตรีมอบหมาย

ในการบังคับใช้กฎหมายและการปฏิบัติตามภารกิจและอำนาจหน้าที่ของสำนักงาน ป.ป.ส. ได้กำหนดให้มีเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดมีหน้าที่ควบคุมดูแลโดยทั่วไปซึ่งราชการของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ขึ้นตรงต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมและเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการในสำนักงาน และให้มีรองเลขาธิการเป็นผู้ช่วยปฏิบัติราชการ³⁵

ดังนั้น จากอำนาจหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด(ป.ป.ส.) ซึ่งมีอำนาจตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด กฎหมายว่าด้วยมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดและกฎหมายอื่นๆ ในการเปรียบเทียบอำนาจในการบังคับใช้กฎหมายของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 กับเจ้าหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (สำนักงาน ป.ป.ส.) จึงจะทำการเปรียบเทียบกับพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534 ก่อนเนื่องจากมีความคล้ายคลึงกับพนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. มากกว่า หลังจากนั้น จึงทำการเปรียบเทียบกับเจ้าพนักงานตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. 2519

4.1.2.1 เปรียบเทียบกับอำนาจพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534

พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534 ได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับพิเศษ เล่มที่ 108 ตอนที่ 170 ลงวันที่ 27 กันยายน 2534 และมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 28 กันยายน 2534 ซึ่งตามพระราชบัญญัตินี้ได้มีการกำหนดถึงอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับอำนาจในการบังคับใช้กฎหมายของพนักงานเจ้าหน้าที่ ดังนั้น จึงแบ่งพิจารณาเป็น 2 ส่วน คือ 1) คณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สิน และ 2) พนักงานเจ้าหน้าที่

1) คณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สิน

คณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สิน ประกอบด้วย ปลัดกระทรวงยุติธรรมเป็นประธานกรรมการ อัยการสูงสุดเป็นรองประธานกรรมการ ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ อธิบดีกรม

³⁵ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. 2519, มาตรา 12.

ที่ดิน อธิบดีกรมบังคับคดี อธิบดีกรมศุลกากร อธิบดีกรมสรรพากร และผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทยเป็นกรรมการ และเลขาธิการเป็นกรรมการและเลขานุการ คณะกรรมการจะแต่งตั้งข้าราชการคนใดคนหนึ่งในสำนักงาน เป็นผู้ช่วยเลขานุการก็ได้ โดยให้คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้³⁶

- 1) เสนอแนะต่อรัฐมนตรีเกี่ยวกับการออกกฎกระทรวงตามมาตรา 14 มาตรา 21 มาตรา 22 มาตรา 23 และมาตรา 33
- 2) ตรวจสอบทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด
- 3) วินิจฉัยว่าทรัพย์สินใดของผู้ต้องหาหรือผู้อื่นเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำ ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดหรือไม่
- 4) ยึดหรืออายัดทรัพย์สินตามมาตรา 22
- 5) วางระเบียบเกี่ยวกับการเก็บรักษา การนำทรัพย์สินออกขายทอดตลาดและการนำทรัพย์สินไปใช้ประโยชน์ตามมาตรา 24 และระเบียบเกี่ยวกับกองทุนตามมาตรา 37 และมาตรา 38

คณะกรรมการอาจมอบหมายให้องค์กรกรมหรือเลขาธิการดำเนินการตรวจสอบทรัพย์สินหรือดำเนินการยึดหรืออายัด แล้วรายงานให้ทราบก็ได้

ในกรณีที่มีเหตุอันควรสงสัยว่าทรัพย์สินของผู้ต้องหารายใดเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ให้คณะกรรมการสั่งให้มีการตรวจสอบทรัพย์สินของผู้นั้น ในกรณีที่มีความจำเป็นเร่งด่วน เลขาธิการอาจสั่งให้มีการตรวจสอบทรัพย์สินของผู้ต้องหาไปก่อน แล้วรายงานให้คณะกรรมการทราบก็ได้³⁷ และหากมีหลักฐานเป็นที่เชื่อได้ว่าทรัพย์สินใดของผู้อื่นเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของผู้ต้องหา โดยได้รับทรัพย์สินนั้นมาโดยเสน่หา ก็ให้คณะกรรมการมีอำนาจสั่งให้มีการตรวจสอบทรัพย์สินของผู้นั้นด้วย และในกรณีที่มีความจำเป็นเร่งด่วน เลขาธิการอาจสั่งให้มีการตรวจสอบทรัพย์สินของผู้ต้องหาไปก่อน แล้วรายงานให้คณะกรรมการทราบก็ได้³⁸

³⁶ พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534, มาตรา 16.

³⁷ พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534, มาตรา 19.

³⁸ พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534, มาตรา 20.

ในการตรวจสอบทรัพย์สิน ถ้าผู้ถูกตรวจสอบหรือผู้ซึ่งอ้างว่าเป็นเจ้าของทรัพย์สิน ไม่สามารถแสดงหลักฐานได้ว่าทรัพย์สินที่ถูกตรวจสอบไม่เกี่ยวเนื่องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด หรือได้รับโอนทรัพย์สินนั้นมาโดยสุจริตและมีค่าตอบแทน หรือเป็นทรัพย์สินที่ได้มาตามสมควรในทางศีลธรรมอันดี หรือในทางกุศลสาธารณะให้คณะกรรมการสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สินนั้นไว้จนกว่าจะมีคำสั่งเด็ดขาด ไม่ฟ้องคดีซึ่งต้องไม่ช้ากว่าหนึ่งปีนับแต่วันยึดหรืออายัด หรือจนกว่าจะมีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ยกฟ้องในคดีที่ต้องหา นั้นและในการตรวจสอบทรัพย์สินนั้น หากมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าทรัพย์สินรายใดอาจมีการโอน ยักย้าย ซุกซ่อน หรือเป็นกรณีที่มีเหตุผล และความจำเป็นอย่างอื่น ให้คณะกรรมการมีอำนาจสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สินรายนั้นไว้ชั่วคราว จนกว่าจะมีการวินิจฉัยว่าทรัพย์สินใดของผู้ต้องหาหรือผู้อื่นเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดหรือไม่ ทั้งนี้ ไม่ตัดสิทธิผู้ถูกตรวจสอบหรือผู้ซึ่งอ้างว่าเป็นเจ้าของทรัพย์สินที่จะยื่นคำร้องขอผ่อนผันเพื่อขอรับทรัพย์สินนั้นไปใช้ประโยชน์โดยไม่มีประกัน หรือมีประกันและหลักประกันก็ได้ และในกรณีที่มีความจำเป็นเร่งด่วน เลขาธิการอาจสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สินของผู้ต้องหาไปก่อน แล้วรายงานให้คณะกรรมการทราบก็ได้³⁹

2) พนักงานเจ้าหน้าที่

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า ผู้ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัติ⁴⁰ และให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่⁴¹ ซึ่งในการพิจารณาแต่งตั้งเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ผู้ที่จะเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่จะต้องมีคุณสมบัติ ดังนี้⁴²

- 1) เป็นข้าราชการตั้งแต่ระดับสามหรือเทียบเท่า หรือชั้นสัญญาบัตรขึ้นไป หรือ
- 2) เป็นพนักงานขององค์การหรือหน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ ซึ่งเทียบได้ไม่ต่ำกว่า ข้าราชการใน ข้อ 1)

³⁹ พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534, มาตรา 22.

⁴⁰ พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534, มาตรา 3.

⁴¹ พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534, มาตรา 4.

⁴² ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยคุณสมบัติของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2535, ข้อ 3.

สำหรับอำนาจในการบังคับใช้กฎหมายของพนักงานเจ้าหน้าที่พระราชบัญญัติ มาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534 นั้น พนักงานเจ้าหน้าที่จะมีอำนาจในการตรวจสอบทรัพย์สิน หรืออำนาจในการยึดหรืออายัดก็ต่อเมื่อมีการ มอบหมายโดยคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินหรือเลขาธิการแล้วแต่กรณี และเมื่อมีการ มอบหมายดังกล่าวแล้วพนักงานเจ้าหน้าที่จึงจะมีอำนาจดังต่อไปนี้⁴³

1) มีหนังสือสอบถามหรือเรียกเจ้าหน้าที่ของส่วนราชการ องค์การหรือ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจมาให้ถ้อยคำ ส่งคำชี้แจงเป็นหนังสือ หรือส่งบัญชีเอกสาร หรือหลักฐานใดมาเพื่อตรวจสอบหรือเพื่อประกอบการพิจารณา

2) มีหนังสือสอบถามหรือเรียกบุคคลใดที่เกี่ยวข้องมาให้ถ้อยคำ ส่งคำชี้แจง เป็นหนังสือ หรือส่งบัญชีเอกสารหรือหลักฐานใดมาเพื่อตรวจสอบ หรือเพื่อประกอบการพิจารณา ทั้งนี้ รวมถึงการตรวจสอบจากธนาคาร ตลาดหลักทรัพย์และสถาบันการเงินด้วย

3) เข้าไปในเคหสถาน สถานที่ หรือยานพาหนะใดที่มีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการ กระทำความผิด หรือมีทรัพย์สินตามมาตรา 22 ซุกซ่อนอยู่ เพื่อทำการตรวจค้นหรือเพื่อประโยชน์ ในการตรวจสอบ ยึดหรืออายัดทรัพย์สินในเวลากลางวันระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นถึงพระอาทิตย์ตก ในกรณีที่มีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าหากไม่ดำเนินการในทันทีทรัพย์สินนั้นจะถูก ยักย้าย ก็ให้มีอำนาจ เข้าไปในเวลากลางคืน

ในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ได้รับมอบหมาย พนักงานเจ้าหน้าที่ ต้องแสดงเอกสาร มอบหมายต่อบุคคลที่เกี่ยวข้องทุกครั้ง

ในการตรวจสอบทรัพย์สินนั้น คณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สิน หรือเลขาธิการ อาจมอบหมายให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการตรวจสอบทรัพย์สินแทนแล้วรายงานให้ทราบก็ได้ ⁴⁴ การตรวจสอบทรัพย์สินให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2535) ออกตามความในพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534 ดังนี้

1) การดำเนินการตรวจสอบทรัพย์สิน พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ได้รับมอบหมาย จะต้องดำเนินการภายใต้การกำกับดูแลของคณะอนุกรรมการที่คณะกรรมการแต่งตั้ง

⁴³ พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534, มาตรา 25 วรรคสอง ประกอบกับมาตรา 25 วรรคสาม.

⁴⁴ พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534, มาตรา 21.

2) เมื่อได้รับมอบหมายให้ตรวจสอบทรัพย์สินของผู้ต้องหาในคดีเกี่ยวกับยาเสพติดให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการตรวจสอบดังนี้

2.1) รวบรวมข้อมูลเพื่อให้ได้ทราบถึงทรัพย์สินที่ได้มาหรือทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดจากข้อมูลข่าวสาร หรือหลักฐานที่ได้รับจากการรายงานการจับกุมตามมาตรา 14 รายงานที่ได้รับตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการประสานงานในคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2537 และจากรายงานที่ได้รับจากการสืบสวนในทางอื่น

2.2) ในการตรวจสอบทรัพย์สินตามที่รวบรวมได้ตาม 2.1) พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องตรวจสอบให้ทราบถึงรายละเอียดเกี่ยวกับทรัพย์สินนั้นให้ปรากฏว่าทรัพย์สินนั้นเป็นของผู้ใด ผู้เป็นเจ้าของทรัพย์สินได้ทรัพย์สินนั้นมาโดยวิธีใด เมื่อใด มีหลักฐานการได้มาอย่างไร และมีราคาโดยประมาณเท่าใด

2.3) จัดทำรายละเอียดแสดงรายการทรัพย์สินที่ตรวจสอบรวมทั้งรายละเอียดที่ได้จากการตรวจสอบลงในสารบบคดี บันทึกรายละเอียดเกี่ยวกับทรัพย์สินที่ตรวจสอบตามแบบที่สำนักงานกำหนด

3) ในกรณีที่มีความจำเป็นเพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบทรัพย์สิน หรือมีเหตุอันสมควรที่เชื่อได้ว่าทรัพย์สินที่ต้องตรวจสอบอาจมีการโอน ยักย้าย ซุกซ่อน พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ได้รับมอบหมายอาจร้องขอให้คณะกรรมการโดยอาศัยอำนาจตามมาตรา 22 สั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สินนั้นไว้ชั่วคราวก่อนได้ หรืออาจร้องขอให้มอบหมายให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการตามมาตรา 25 แทนคณะกรรมการได้

4) เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อเท็จจริงและรายละเอียดต่างๆ อันจะเป็นประโยชน์แก่การรวบรวมข้อมูล เอกสาร และพยานหลักฐานในการตรวจสอบทรัพย์สินของผู้ที่ถูกตรวจสอบทรัพย์สิน

4.1) ในกรณีที่เป็นการตรวจสอบบงกชหาริมทรัพย์ พนักงานเจ้าหน้าที่อาจขอความร่วมมือไปยังเจ้าพนักงานที่ดินหรือเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจหน้าที่ในการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมเกี่ยวกับบงกชหาริมทรัพย์ที่เกี่ยวข้อง เพื่อขอให้ดำเนินการตรวจสอบให้ก็ได้

4.2) ในกรณีที่เป็นการตรวจสอบบงกชหาริมทรัพย์

(ก) สำหรับบงกชหาริมทรัพย์ที่ต้องมีทะเบียนตามกฎหมาย พนักงานเจ้าหน้าที่อาจขอความร่วมมือไปยังนายทะเบียน หรือเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการจดทะเบียนบงกชหาริมทรัพย์ที่เกี่ยวข้อง เพื่อขอให้ดำเนินการตรวจสอบให้ก็ได้

(ข) สำหรับบงกชหาริมทรัพย์อื่น หากพนักงานเจ้าหน้าที่เห็นว่าบุคคลใดมีข้อมูล เอกสาร หรือพยานหลักฐานใดๆ ที่เกี่ยวกับบงกชหาริมทรัพย์ของผู้ต้องหาที่ถูกตรวจสอบ

ทรัพย์สิน พนักงานเจ้าหน้าที่อาจขอให้บุคคลดังกล่าวมาให้ถ้อยคำ หรือให้แจ้งข้อมูล หรือให้ส่งเอกสารหรือพยานหลักฐานนั้นก็ได้

4.3) การตรวจสอบการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมเกี่ยวกับทรัพย์สินของผู้ต้องหาที่ถูกตรวจสอบทรัพย์สิน ให้ตรวจสอบจากการจดทะเบียนที่ได้กระทำภายในระยะเวลาสิบปีก่อนวันที่ผู้ต้องหานั้นถูกจับกุมหรือได้รับการแจ้งข้อกล่าวหา และที่ได้กระทำภายหลังวันดังกล่าวด้วย

4.4) การตรวจสอบทรัพย์สินประเภทเงินฝากธนาคารหรือเงินฝากในสถาบันการเงิน พนักงานเจ้าหน้าที่อาจขอความร่วมมือจากสำนักงานใหญ่ของธนาคารหรือสถาบันการเงินนั้น เพื่อขอเอกสารหลักฐานเงินฝากในชื่อของผู้ถูกตรวจสอบที่มีหรือที่เคยมีบุคคลในครอบครัว รวมทั้งที่ใช้ชื่อนามอื่น ซึ่งผู้ถูกกล่าวหาเป็นเจ้าของหรือมีอำนาจสั่งจ่ายร่วมกับบุคคลอื่นได้

4.5) การตรวจสอบพยานหลักฐานอื่นๆ ให้ตรวจสอบตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการกำหนด

5) ในกรณีทรัพย์สินที่ตรวจสอบได้มีหลักฐานของทางราชการหรือหลักฐานอื่นที่ปรากฏแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ระบุว่าทรัพย์สินดังกล่าวเป็นของบุคคลอื่น หรือในกรณีที่พนักงานเจ้าหน้าที่เห็นว่าบุคคลอื่นอาจอ้างตัวเป็นเจ้าของทรัพย์สินนั้นได้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีหนังสือแจ้งให้บุคคลดังกล่าวทราบถึงการตรวจสอบทรัพย์สินนั้น ในกรณีที่ไมอาจทราบได้ว่าทรัพย์สินนั้นเป็นของบุคคลใด ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ปิดประกาศแจ้งการตรวจสอบทรัพย์สินนั้นไว้ในที่เปิดเผย ที่ทำการของสำนักงานทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค และที่สำนักงานเขตหรือที่ว่าการอำเภอแห่งท้องที่ที่ตรวจสอบพบทรัพย์สินนั้นเป็นเวลาไม่น้อยกว่าสามสิบวัน และประกาศในหนังสือพิมพ์รายวันที่มีจำหน่ายในท้องที่นั้นอย่างน้อยสองฉบับ เป็นเวลาอย่างน้อยสองวันติดต่อกัน และในกรณีที่เป็นการสงวนทรัพย์สิน ให้ปิดประกาศไว้ ณ สำนักงานที่ดินแห่งท้องที่ที่ถือสงวนทรัพย์สินนั้น ตั้งอยู่และบริเวณที่ตั้งของสงวนทรัพย์สินนั้นด้วยการมีหนังสือแจ้งตามวรรคหนึ่งและการประกาศตามวรรคสองนั้น ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ระบุรายละเอียดของทรัพย์สินให้ชัดเจนเพียงพอที่บุคคลทั่วไปจะเข้าใจได้ถึงประเภท ชนิด ลักษณะ ขนาดหรือจำนวน และท้องที่ที่ตรวจสอบพบหรือที่ตั้งของทรัพย์สินนั้น

6) ในระหว่างที่ยังไม่มีคำสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สิน เจ้าของทรัพย์สินอาจไปแสดงตัวต่อพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อขอรับทรัพย์สินของตนคืนได้ในวันและเวลาทำการของพนักงานเจ้าหน้าที่หากว่าทรัพย์สินนั้นไม่เกี่ยวเนื่องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด หรือเจ้าของทรัพย์สินได้รับโอนทรัพย์สินนั้นมาโดยสุจริตและมีค่าตอบแทน หรือได้มาตามสมควรในทางศีลธรรมอันดีหรือในทางกุศลสาธารณะโดยให้นำพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องไปแสดงด้วย ในการนี้

ให้พนักงานเจ้าหน้าที่บันทึกปากคำของบุคคลดังกล่าวและรายละเอียดแห่งพยานหลักฐานนั้นไว้เพื่อประกอบการพิจารณาของคณะกรรมการต่อไป

7) เมื่อได้ดำเนินการตรวจสอบทรัพย์สินเสร็จแล้ว ให้พนักงานเจ้าหน้าที่รายงานผลการดำเนินการพร้อมด้วยสารบบคดี บันทึกรายละเอียดเกี่ยวกับทรัพย์สินที่ตรวจสอบได้ต่อเลขาธิการ เพื่อเลขาธิการจะได้นำเสนอต่อคณะกรรมการเพื่อพิจารณาต่อไป

เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ทำการตรวจสอบทรัพย์สินแล้วมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด คณะกรรมการหรือเลขาธิการแล้วแต่กรณี ได้มีคำสั่งให้ยึดหรืออายัดทรัพย์สินใดแล้ว ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายดำเนินการยึดหรืออายัดทรัพย์สินและประเมินราคาทรัพย์สินนั้นโดยเร็ว แล้วรายงานให้ทราบ⁴⁵

การยึดหรืออายัดทรัพย์สินและการประเมินราคาทรัพย์สินที่ยึดหรืออายัดไว้ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2535) ออกตามความในพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534

1) เมื่อคณะกรรมการหรือเลขาธิการมีคำสั่งให้ยึดหรืออายัดทรัพย์สินใดแล้ว ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีหนังสือแจ้งให้เจ้าพนักงานที่ดินหรือเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจหน้าที่ในการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์นั้นทราบโดยเร็ว และให้เจ้าพนักงานที่ดินหรือเจ้าหน้าที่ดังกล่าวบันทึกการสั่งยึดนั้นไว้

2) ก่อนทำการยึดทรัพย์สิน ให้พนักงานเจ้าหน้าที่แสดงเอกสารการมอบหมายตามมาตรา 25 และคำสั่งยึดทรัพย์สินต่อผู้ถูกตรวจสอบหรือเจ้าของทรัพย์สิน ถ้าไม่พบตัวผู้นั้น ก็ให้แสดงต่อบุคคลผู้ครอบครองหรือบุคคลในครอบครองของผู้ครอบครองทรัพย์สิน หากไม่พบตัวบุคคลใดๆ ณ ที่ทำการยึดนั้น ก็ให้ดำเนินการยึดโดยให้มีเจ้าหน้าที่ตำรวจหรือพนักงานฝ่ายปกครองในท้องที่นั้นมาร่วมเป็นพยานด้วย

3) ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการยึดทรัพย์สินได้ทุกวันในระหว่างเวลากลางวัน เว้นแต่ในกรณีที่มีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าหากไม่ได้ดำเนินการในทันที ทรัพย์สินนั้นจะสูญหายหรือถูกยกย้าย ก็ให้มีอำนาจดำเนินการยึดในเวลากลางคืนได้

⁴⁵ พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534, มาตรา

4) ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ปิดประกาศการยึดไว้ ณ บริเวณอสังหาริมทรัพย์นั้นและมีหนังสือแจ้งการยึดให้ผู้ถูกตรวจสอบ เจ้าของอสังหาริมทรัพย์ และเจ้าของร่วมทราบ หากไม่สามารถแจ้งแก่บุคคลดังกล่าวได้ ให้ปิดประกาศแจ้งการยึดไว้ในที่เปิดเผย ณ สำนักงานที่ดินและสำนักงานเขตหรือที่ว่าการอำเภอแห่งท้องที่ อันเป็นที่ตั้งแห่งอสังหาริมทรัพย์นั้นและที่ทำการของสำนักงานทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค

ในกรณีที่พนักงานเจ้าหน้าที่สามารถนำหนังสือสำคัญสำหรับอสังหาริมทรัพย์มาได้ให้นำหนังสือสำคัญนั้นมาเก็บรักษาไว้ ณ ที่สำนักงาน

5) ในการยึดที่ดินที่มีโรงเรือน สิ่งปลูกสร้าง หรือสิ่งใดๆ ที่เป็นของผู้อื่นรวมอยู่ด้วย ให้พนักงานเจ้าหน้าที่บันทึกถ้อยคำผู้เป็นเจ้าของหรือผู้ครอบครองสิ่งนั้น ให้ปรากฏว่ามีสิทธิในที่ดินนั้นอย่างไร เช่น สิทธิอาศัย สิทธิการเช่า หรือสิทธิเหนือพื้นดิน

6) การยึดโรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่น ให้พนักงานเจ้าหน้าที่จดแจ้งรายละเอียดของสิ่งเหล่านั้นตามที่เห็นสมควร

7) การยึดอสังหาริมทรัพย์ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีหนังสือแจ้งการยึดให้ผู้ถูกตรวจสอบเจ้าของทรัพย์สิน หรือเจ้าของร่วมทราบ หากไม่สามารถแจ้งแก่บุคคลดังกล่าวได้ ให้ปิดประกาศแจ้งการยึดไว้ ณ ที่ทำการของสำนักงานทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค

กรณียึดอสังหาริมทรัพย์ที่มีทะเบียนกรรมสิทธิ์ เช่น เรือกำปั่น หรือเรือที่มีระวางตั้งแต่หกตันขึ้นไป เรือกลไฟ หรือเรือยนต์ที่มีระวางตั้งแต่ห้าตันขึ้นไป แพคนอยู่อาศัย เครื่องจักรอากาศยาน ให้แจ้งการยึดไปยังนายทะเบียนแห่งทรัพย์สินนั้น และให้นายทะเบียนบันทึกการยึดนั้นไว้

8) ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทำบัญชีทรัพย์สินที่ยึด โดยแสดงรายละเอียด เช่น ชื่อ ประเภท จำนวน ขนาด น้ำหนัก สภาพของทรัพย์สิน ตามลำดับหมายเลขไว้ และให้แสดงเครื่องหมายไว้ที่ทรัพย์สินนั้นให้เห็นโดยประจักษ์แจ้งว่าได้มีการยึดแล้วตามวิธีที่เห็นสมควร

9) เมื่อได้ยึดทรัพย์สินแล้ว ให้พนักงานเจ้าหน้าที่จัดการให้ผู้ถูกตรวจสอบ หรือเจ้าของทรัพย์สิน หรือผู้ที่ครอบครอง หรือผู้ที่อยู่ในครอบครองของผู้ครอบครองทรัพย์สินนั้นลงนามรับรองบัญชีหรือทรัพย์สินที่ยึดไว้ หากผู้นั้นไม่ยินยอมลงลายมือชื่อ หรือในกรณีไม่มีบุคคลดังกล่าว ให้จดแจ้งในบัญชีทรัพย์สินที่ยึด และให้เจ้าหน้าที่ตำรวจหรือพนักงานฝ่ายปกครองในท้องที่นั้นลงลายมือชื่อรับรองแทน

10) ในกรณีที่พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการยึดสังหาริมทรัพย์ได้แล้ว ไม่สามารถขนย้ายสังหาริมทรัพย์ที่ ยึดนั้นมาเก็บรักษาไว้ได้ หรือสังหาริมทรัพย์นั้นมีสภาพไม่เหมาะสมที่จะนำมาเก็บรักษา ให้รายงานเลขาธิการทราบเพื่อพิจารณา สั่งการตามที่เหมาะสม ในกรณีที่เลขาธิการยังไม่มีคำสั่งให้พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ดำเนินการยึดนั้นจัดการเก็บรักษาทรัพย์สินไว้ตามที่เห็นสมควรไปพลางก่อน

11) เมื่อคณะกรรมการมีคำสั่งให้อายัดทรัพย์สินหรือสิทธิเรียกร้องใดแล้ว ให้พนักงานเจ้าหน้าที่แจ้งคำสั่งแก่ผู้ถูกตรวจสอบหรือเจ้าของทรัพย์สินและบุคคลภายนอก ซึ่งต้องรับผิดชอบ เพื่อชำระหนี้หรือส่งมอบสิ่งของนั้น

12) ถ้าค่าแห่งสิทธิเรียกร้องซึ่งอายัดไว้นั้น ต้องเสื่อมเสียไปเพราะความผิดของบุคคลภายนอกเนื่องจากการที่ไม่ปฏิบัติตามคำสั่งอายัดไม่ว่าด้วยประการใดๆ ให้คณะกรรมการหรือเลขาธิการเรียกให้บุคคลภายนอกนั้น รับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อความเสียหายใดๆ อันเกิดขึ้นแต่การนั้น

13) คำสั่งอายัดนั้นอาจออกได้ ไม่ว่าหนี้ของบุคคลภายนอกนั้นจะมีข้อโต้แย้งข้อจำกัด หรือเงื่อนไข หรือว่าได้กำหนดจำนวนไว้แน่นอนหรือไม่

14) เมื่อมีการยึดหรืออายัดทรัพย์สินรายใดแล้ว ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ได้รับมอบหมายดำเนินการประเมินราคาทรัพย์สินดังกล่าวโดยเร็ว โดยในการประเมินราคาทรัพย์สินบางประเภท พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ได้รับมอบหมายอาจขอความร่วมมือจากผู้เชี่ยวชาญหรือผู้มีความรู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบประเภท ชนิด และประเมินราคาทรัพย์สินนั้นได้ ซึ่งกรณีที่คณะกรรมการหรือเลขาธิการเห็นว่าราคาทรัพย์สินที่พนักงานเจ้าหน้าที่ประเมินต่ำหรือสูงเกินไป คณะกรรมการหรือเลขาธิการอาจสั่งให้พนักงานเจ้าหน้าที่ชี้แจงเหตุผลแห่งการประเมิน หรือ สั่งให้มีการประเมินราคาทรัพย์สินนั้นใหม่ได้

ทรัพย์สินที่พนักงานเจ้าหน้าที่ยึดมานั้น ถ้าคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินพิจารณาแล้วเห็นว่าเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ก็จะสามารถดำเนินการให้พนักงานอัยการยื่นคำร้องเพื่อขอให้ศาลสั่งริบทรัพย์สินนั้น โดยจะยื่นคำร้องไปพร้อมกับคำฟ้องหรือในเวลาใดๆ ก่อนศาลชั้นต้น มีคำพิพากษาก็ได้ แต่ถ้ามีเหตุอันสมควรแสดงได้ว่าไม่สามารถยื่นคำร้องก่อนศาลชั้นต้นมีคำพิพากษา จะยื่นคำร้องภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่ศาลชั้นต้นมีคำพิพากษาก็ได้และในกรณีที่พบว่าทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดเพิ่มเติมอีก ให้ยื่นคำร้องเพื่อขอให้ศาลสั่งริบทรัพย์สินนั้นภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่ศาล

ขั้นต้นมีคำพิพากษา เว้นแต่มีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ยกฟ้อง⁴⁶ แต่ถ้าศาลมีคำสั่งรับคำร้องของพนักงานอัยการและศาลพิจารณาแล้วเห็นว่าคดีมีมูลว่าเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้ศาลสั่ง ริบทรัพย์สิน และให้ทรัพย์สินที่ริบตกเป็นของกองทุนป้องกันและปราบปรามยาเสพติด แต่ภายหลังศาลมีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องคดี หรือมีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ยกฟ้องผู้ต้องหาหรือ จำเลยรายใด ให้การยึดหรืออายัดทรัพย์สินของผู้ต้องหาหรือจำเลยรายนั้น รวมทั้งทรัพย์สินของผู้อื่นที่ได้ยึดหรืออายัดไว้เนื่องจากเกี่ยวเนื่องกับการกระทำความผิดของผู้ต้องหาหรือจำเลยรายนั้นสิ้นสุดลง ส่วนทรัพย์สินที่ไม่ปรากฏตัวเจ้าของที่ได้ยึดหรืออายัดไว้เนื่องจากการกระทำความผิดของผู้ต้องหาหรือจำเลยรายนั้น ถ้าไม่มีผู้ใดมาขอรับคืนภายในหนึ่งปี นับแต่วันที่ศาลมีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องคดีหรือมีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ยกฟ้อง ให้ตกเป็นของกองทุนป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

ในกรณีที่ไม้อาจดำเนินคดีได้ภายในสองปีนับแต่วันที่การกระทำความผิดเกิดและไม่อาจจับตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยได้ ให้ทรัพย์สินที่ได้ยึดหรืออายัดไว้เนื่องจากการกระทำความผิดของผู้ต้องหาหรือจำเลยรายนั้นตกเป็นของกองทุนป้องกันและปราบปรามยาเสพติด แต่ถ้าไม้อาจดำเนินคดีต่อไปได้เพราะเหตุที่ผู้ต้องหาหรือจำเลยรายใดถึงแก่ความตายให้ทรัพย์สินตกเป็นของกองทุนป้องกันและปราบปรามยาเสพติด เว้นแต่ภายในสองปี นับแต่วันที่ผู้ต้องหาหรือจำเลยรายนั้นถึงแก่ความตาย และทายาทของผู้ต้องหาหรือจำเลยรายนั้นสามารถพิสูจน์ได้ว่าทรัพย์สินนั้นไม่เกี่ยวเนื่องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด หรือผู้ต้องหาหรือจำเลยรายนั้นได้ทรัพย์สินดังกล่าวมาโดยสุจริตและมีค่าตอบแทน หรือได้มาตามสมควรในทางศีลธรรมอันดีหรือในทางกุศล สาธารณะก็ให้คืนทรัพย์สินนั้นให้แก่ทายาทของผู้ต้องหาหรือจำเลยรายนั้น

สำหรับเรื่องอำนาจในการบังคับใช้กฎหมายของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (พนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง.) เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบกับอำนาจในการบังคับใช้กฎหมายของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด (พนักงานเจ้าหน้าที่ ป.ป.ส.) สามารถพิจารณา ได้ดังนี้

1) ในประเด็นการแต่งตั้งและคุณสมบัติมีความคล้ายคลึงกัน กล่าวคือ พนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. นั้นนายกรัฐมนตรีเป็นผู้มีอำนาจแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ โดยพนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. ต้องสำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีหรือเทียบเท่าในสาขา เศรษฐศาสตร์ การเงิน การ

⁴⁶ พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534, มาตรา

คลัง กฎหมาย หรือสาขาใดสาขาหนึ่งที่มีประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน และต้องเป็นข้าราชการตั้งแต่ระดับ 3 หรือเทียบเท่า หรือเป็นข้าราชการตำรวจหรือทหาร ตั้งแต่ชั้นสัญญาบัตรขึ้นไป หรือเป็นพนักงานรัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานรัฐ ตั้งแต่ระดับ 4 หรือเทียบเท่าขึ้นไป หรือเป็นผู้ซึ่งได้รับมอบหมายเป็นหนังสือ จากหัวหน้าส่วนราชการ หรือหัวหน้าหน่วยงานของรัฐให้มีหน้าที่และความรับผิดชอบเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ส่วนกรณีของพนักงานเจ้าหน้าที่ ป.ป.ส. รัฐมนตรีกระทรวงยุติธรรมเป็นผู้แต่งตั้งให้ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ โดยต้องมีคุณสมบัติ คือ เป็นข้าราชการตั้งแต่ระดับสามหรือเทียบเท่า หรือชั้นสัญญาบัตรขึ้นไป หรือ เป็นพนักงานขององค์การหรือหน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ ซึ่งเทียบได้ไม่ต่ำกว่า ข้าราชการระดับ 3 หรือเทียบเท่า

2) ในประเด็นเกี่ยวกับอำนาจในการบังคับใช้กฎหมายของพนักงานเจ้าหน้าที่ ป.ป.ส. กล่าวคือ

2.1 ขอบเขตของอำนาจในการปฏิบัติงาน พนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน มีอำนาจในการตรวจสอบทรัพย์สินและธุรกรรมทางการเงินเฉพาะที่เกี่ยวกับความผิดมูลฐานตามกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ซึ่งปัจจุบันมี 11 มูลฐาน ได้แก่ ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ความผิดเกี่ยวกับการค้าหญิงและเด็ก ความผิดเกี่ยวกับการฉ้อโกงประชาชน ความผิดเกี่ยวกับการยกยอก ฉ้อโกงของสถาบันการเงิน ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ ความผิดเกี่ยวกับการกรรโชก ริดเอาทรัพย์สินโดยอ้างอำนาจอัยย์ ช้องโจร ความผิดเกี่ยวกับการลักลอบหนีศุลกากร ความผิดเกี่ยวกับการก่อการร้ายตามประมวลกฎหมายอาญา ความผิดเกี่ยวกับการซื้อเสียงความผิดเกี่ยวกับการค้ามนุษย์ และความผิดเกี่ยวกับการพนัน แต่ในกรณีพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติดนั้น มีอำนาจในการตรวจสอบทรัพย์สินและธุรกรรมทางการเงินของผู้กระทำ ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด เท่านั้น

2.2 อำนาจในการตรวจสอบ พนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน มีอำนาจตรวจสอบธุรกรรมหรือทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำ ความผิดเมื่อได้รับมอบหมายเป็นหนังสือจากเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน โดยเมื่อได้รับมอบหมายแล้ว พนักงานเจ้าหน้าที่สามารถมีหนังสือสอบถามหรือเรียกให้สถาบันการเงิน ส่วนราชการ องค์การ หรือหน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ แล้วแต่กรณี ส่งเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องมาเพื่อให้ถ้อยคำ ส่งคำชี้แจงเป็นหนังสือ หรือส่งบัญชี เอกสาร หรือหลักฐานใด ๆ มาเพื่อตรวจสอบหรือเพื่อประกอบการพิจารณาหรือมีหนังสือสอบถามหรือเรียกบุคคลใด ๆ มาเพื่อให้ถ้อยคำ ส่งคำชี้แจงเป็นหนังสือหรือส่งบัญชี เอกสาร หรือหลักฐานใด ๆ มาเพื่อตรวจสอบ

หรือเพื่อประกอบการพิจารณา นอกจากนั้น ยังมีอำนาจในการเข้าไปในเคหสถาน สถานที่ หรือยานพาหนะใด ๆ ที่มีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการซุกซ่อนหรือเก็บรักษาทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด หรือพยานหลักฐานที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดฐานฟอกเงิน เพื่อตรวจค้นหรือเพื่อประโยชน์ในการติดตาม ตรวจสอบ หรือยึดหรืออายัดทรัพย์สินหรือพยานหลักฐาน เมื่อมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าหากเนิ่นช้ากว่าจะเอาหมายค้นมาได้ทรัพย์สินหรือพยานหลักฐานดังกล่าวนั้นจะถูกยกย้าย ซุกซ่อน ทำลาย หรือทำให้เปลี่ยนแปลงสภาพไปจากเดิม แต่สำหรับพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดจะมีอำนาจในการตรวจสอบทรัพย์สินเมื่อคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สิน หรือเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดมีคำสั่งมอบหมาย เมื่อมีคำสั่งมอบหมายแล้ว พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจเข้าไปในเคหสถาน สถานที่ หรือยานพาหนะใดที่มีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการกระทำความผิด หรือมีทรัพย์สิน ซุกซ่อนอยู่ เพื่อทำการตรวจค้นหรือเพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบ ยึดหรืออายัดทรัพย์สินในเวลากลางวันระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นถึงพระอาทิตย์ตก ในกรณีที่มีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าหากไม่ดำเนินการในทันทีทรัพย์สินนั้นจะถูก ยกย้าย ก็ให้มีอำนาจเข้าไปในเวลากลางคืน อำนาจในการมีหนังสือสอบถามหรือเรียกเจ้าหน้าที่ของส่วนราชการ องค์กรหรือหน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจมาเพื่อให้ถ้อยคำ ส่งคำชี้แจงเป็นหนังสือ หรือส่งบัญชีเอกสารหรือหลักฐานใดมาเพื่อตรวจสอบหรือเพื่อประกอบการพิจารณาหรือ การมีหนังสือสอบถามหรือเรียกบุคคลใดที่เกี่ยวข้องมาเพื่อให้ถ้อยคำ ส่งคำชี้แจงเป็นหนังสือ หรือส่งบัญชีเอกสารหรือหลักฐานใดมาเพื่อตรวจสอบหรือเพื่อประกอบการพิจารณา ทั้งนี้ รวมถึงการตรวจสอบจากธนาคาร ตลาดหลักทรัพย์และสถาบันการเงินด้วย เป็นอำนาจกรรมการตรวจสอบทรัพย์สิน อนุกรรมการตรวจสอบทรัพย์สิน และเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดโดยเฉพาะ ซึ่งพนักงานเจ้าหน้าที่ ป.ป.ส. ไม่มีอำนาจในตรงส่วนนี้

2.3 อำนาจในการยึด อายัดทรัพย์สิน ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 นั้น เมื่อคณะกรรมการธุรกรรมหรือเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ได้มีคำสั่งให้ยึดหรืออายัดทรัพย์สินใดตาม มาตรา 48 แล้ว ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายดำเนินการยึดหรืออายัดทรัพย์สินตามคำสั่ง แล้วรายงานให้ทราบพร้อมทั้งประเมินราคาทรัพย์สินนั้นโดยเร็ว ทั้งนี้ ให้นำประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้บังคับโดยอนุโลม⁴⁷ ส่วนกรณีตามพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534 เมื่อคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินหรือเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ได้มีคำสั่งให้ยึดหรืออายัดทรัพย์สินใดแล้วให้

⁴⁷ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542, มาตรา 56.

พนักงานเจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายดำเนินการยึดหรืออายัดทรัพย์สินและประเมินราคาทรัพย์สินนั้นโดยเร็ว ทั้งนี้ ให้นำประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้บังคับโดยอนุโลม⁴⁸ ซึ่งจะเห็นได้ว่าอำนาจในการยึดหรืออายัดทรัพย์สิน ไม่ว่าจะ เป็นของพนักงานเจ้าหน้าที่ ปง. หรือ ป.ป.ส. ก็ มีอำนาจเช่นเดียวกัน กล่าวคือ มีอำนาจเมื่อคณะกรรมการหรือเลขาธิการมีและสั่งยึดหรืออายัด นอกจากนั้นพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งจะมีอำนาจในการยึดหรืออายัดต้องเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งได้รับมอบหมาย โดยการยึดหรืออายัดทรัพย์สินนั้นให้นำประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้บังคับโดยอนุโลม

3) หลักเกณฑ์การพิสูจน์ความผิดเพื่อดำเนินการกับทรัพย์สิน ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 และพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534 นั้นมีความใกล้เคียงกัน กล่าวคือ ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 นั้น ในการที่ศาลจะมีคำสั่งให้ทรัพย์สินที่สงสัยว่าเกี่ยวกับการกระทำความผิดตกเป็นของแผ่นดิน ต้องเป็นกรณีที่ศาลเชื่อว่าเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด และผู้ซึ่งอ้างว่าเป็นเจ้าของทรัพย์สินหรือผู้รับโอนทรัพย์สินหรือผู้รับประโยชน์ไม่สามารถพิสูจน์ได้ว่าตนเป็นเจ้าของที่แท้จริง และทรัพย์สินนั้นไม่ใช่ทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด หรือตนเป็นผู้รับโอนโดยสุจริตและมีค่าตอบแทน หรือได้มาโดยสุจริต และตามสมควรในทางศีลธรรมอันดีหรือในทางกุศลสาธารณะโดยถ้าผู้อ้างว่าเป็นเจ้าของหรือผู้รับโอนทรัพย์สินหรือผู้รับประโยชน์นั้นเป็นผู้ซึ่งเกี่ยวข้องหรือเคยเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับผู้กระทำความผิด มูลฐานหรือความผิดฐานฟอกเงินมาก่อน ตามกฎหมายให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าบรรดาทรัพย์สินดังกล่าว เป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดหรือได้รับโอนมาโดยไม่สุจริต ส่วนกรณีตามพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534 นั้น ในกรณีที่ศาลจะมีคำสั่งให้รับทรัพย์สินต้องเป็นกรณีที่คดีมีมูลว่าเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดเว้นแต่บุคคล ซึ่งอ้างว่าเป็นเจ้าของทรัพย์สินได้ยื่นคำร้องขอคืนก่อนคดีถึงที่สุดและแสดงให้เห็นว่าตนเป็นเจ้าของที่แท้จริง และทรัพย์สินนั้นไม่ได้เกี่ยวเนื่องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด หรือตนเป็นผู้รับโอนหรือผู้รับประโยชน์และได้ทรัพย์สินนั้นมาโดยสุจริตและมีค่าตอบแทน หรือได้มาตามสมควรในทางศีลธรรมอันดี หรือในทางกุศลสาธารณะ แต่ถ้าปรากฏหลักฐานว่าจำเลยหรือผู้ถูกตรวจสอบเป็นผู้เกี่ยวข้องหรือเคยเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดมาก่อน กฎหมายให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าบรรดาเงินหรือทรัพย์สินที่ผู้นั้นมีอยู่หรือได้มาเกินกว่าฐานะ หรือความสามารถในการประกอบอาชีพหรือกิจกรรมอย่างอื่นโดยสุจริตเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ที่แตกต่างกับ

⁴⁸ พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534, มาตรา 23.

พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 คือ ในกรณีศาลในคดีอาญามีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องคดี หรือมีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ยกฟ้องผู้ต้องหาหรือจำเลยรายใด ให้การยึดหรืออายัดทรัพย์สินของผู้ต้องหาหรือจำเลยรายนั้น รวมทั้งทรัพย์สินของผู้อื่นที่ได้ยึดหรืออายัดไว้ เนื่องจากเกี่ยวเนื่องกับการกระทำความผิดของผู้ต้องหาหรือจำเลยรายนั้นสิ้นสุดลง ซึ่งจะเห็นได้ว่าการดำเนินการกับทรัพย์สินตามกฎหมายฟอกเงินนั้นไม่ผูกติดกับการดำเนินคดีอาญา ซึ่งแตกต่างกับกฎหมายมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ซึ่งผูกติดกับคดีอาญา

4.1.2.2 เปรียบเทียบกับอำนาจเจ้าพนักงานตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. 2519

พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. 2519 ได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับพิเศษ เล่มที่ 93 ตอนที่ 144 ลงวันที่ 17 พฤศจิกายน 2519 และมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 18 พฤศจิกายน 2519 และได้มีการแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2534 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2543 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2545 ซึ่งตามพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวได้มีการกำหนดถึงอำนาจหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ป.ป.ส.) ซึ่งได้กล่าวมาแล้วข้างต้น นอกจากนั้นได้มีการกำหนดอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดและเจ้าพนักงาน ดังนั้น ในการศึกษาเปรียบเทียบกับเจ้าพนักงานตามพระราชบัญญัตินี้จึงขอแบ่งพิจารณาเป็น 2 ส่วน คือ 1) คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด และ 2) เจ้าพนักงาน

1) คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ป.ป.ส.) ประกอบด้วยนายกรัฐมนตรีเป็นประธานกรรมการ รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี ซึ่งนายกรัฐมนตรีมอบหมาย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ อัยการสูงสุด ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ อธิบดีกรมศุลกากรเป็นกรรมการโดยตำแหน่งและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิที่คณะรัฐมนตรีแต่งตั้งไม่เกินหกคน และเลขาธิการเป็นกรรมการและเลขานุการ โดยกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิที่คณะรัฐมนตรีแต่งตั้งให้พิจารณาแต่งตั้งบุคคลจากภาคเอกชนที่มีผลงานเป็นที่ประจักษ์ เกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ไม่เกินสอง

คน⁴⁹ โดยมีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสองปี กรรมการซึ่งพ้นจากตำแหน่งอาจได้รับการแต่งตั้งอีกได้⁵⁰ และคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดมีอำนาจหน้าที่ซึ่งเป็นอำนาจหน้าที่ทั่วไป ดังต่อไปนี้⁵¹

1) กำหนดแผนงานและมาตรการป้องกันและปราบปรามผู้กระทำความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด

2) ควบคุมการสืบสวน สอบสวน และการฟ้องคดีความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด

3) วางโครงการและดำเนินการ ตลอดจนสั่งให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องดำเนินการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด

4) ควบคุม เร่งรัดและประสานงานการปฏิบัติหน้าที่ของส่วนราชการที่มีอำนาจหน้าที่ในการปฏิบัติการตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด

5) เสนอความเห็นต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อให้มีการปรับปรุงการปฏิบัติราชการหรืองานแผนงาน หรือโครงการของส่วนราชการที่มีอำนาจหน้าที่ในการปฏิบัติการตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด

6) ประสานงานและกำกับเกี่ยวกับการบำบัดรักษาตัวผู้ติดยาเสพติด

7) พิจารณานุมัติการแต่งตั้งเจ้าพนักงานเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

8) เสนอความเห็นต่อคณะรัฐมนตรี เพื่อกำหนดมาตรการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในสถานประกอบการและกำหนดให้สถานที่ซึ่งใช้ในการประกอบธุรกิจใดๆ เป็นสถานประกอบการที่อยู่ภายใต้บังคับของมาตรการดังกล่าว⁵²

⁴⁹ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. 2519, มาตรา 5 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2545, มาตรา 4.

⁵⁰ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. 2519, มาตรา 6.

⁵¹ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. 2519, มาตรา 13.

⁵² แก้ไขเพิ่มเติมโดย พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2543, มาตรา

9) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่พระราชบัญญัตินี้บัญญัติให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ⁵³

10) เสนอความเห็นเกี่ยวกับการให้ความดีความชอบหรือโยกย้ายหรือลงโทษทางวินัยต่อข้าราชการ พนักงานส่วนท้องถิ่น พนักงานรัฐวิสาหกิจ หรือพนักงานของหน่วยงานของรัฐ ที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการแก้ไขปัญหายาเสพติด หรือเข้าไปเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ตลอดจนขอให้ส่วนราชการเจ้าสังกัดเร่งรัดการดำเนินการ ที่เกี่ยวข้อง⁵⁴

11) พิจารณาและดำเนินการจัดสรรงบประมาณให้แก่หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด รวมทั้งกำกับและติดตามการใช้งบประมาณของหน่วยงานดังกล่าว⁵⁵

12) สนับสนุนให้หน่วยงานภาครัฐหรือเอกชน รวมทั้งประชาชนมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด⁵⁶

นอกจากอำนาจหน้าที่ทั่วไปของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดแล้ว เพื่อให้การดำเนินการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. 2519 ยังได้มีการกำหนดอำนาจหน้าที่ในการดำเนินงานโดยให้ กรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด รองเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดและเจ้าพนักงานตามกฎหมายฉบับนี้ มีอำนาจเช่นเดียวกับกรรมการ ซึ่ง มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้⁵⁷

1) เข้าไปในเคหสถาน หรือสถานที่เพื่อตรวจค้นเมื่อมีเหตุอันควรสงสัยตามสมควรว่ามีบุคคลที่มีเหตุอันควรสงสัยว่ากระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดหลบซ่อนอยู่ หรือมีทรัพย์สินซึ่งมีไว้เป็นความผิดหรือได้มาโดยการกระทำความผิด หรือได้ใช้หรือจะใช้ในการกระทำ

⁵³ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2543, มาตรา 3.

⁵⁴ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2545, มาตรา 7.

⁵⁵ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2545, มาตรา 7.

⁵⁶ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2545, มาตรา 7.

⁵⁷ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. 2519 มาตรา 14 ข้อความเดิมถูกยกเลิกโดยพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2545, มาตรา 8.

ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด หรือซึ่งอาจใช้เป็นพยานหลักฐานได้ ประกอบกับมีเหตุอันควรเชื่อว่า เนื่องจากการเน้นย้ำว่าจะเอาหมายค้นมาได้ บุคคลนั้น จะหลบหนีไป หรือทรัพย์สินนั้นจะถูกโยกย้าย ซุกซ่อน ทำลาย หรือทำให้เปลี่ยนสภาพไปจากเดิม

2) ค้นบุคคล หรือยานพาหนะใดๆ ที่มีเหตุอันควรสงสัยตามสมควรว่ามียาเสพติด ซุกซ่อนอยู่โดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย

3) จับกุมบุคคลใดๆ ที่กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด

4) ยึดหรืออายัดยาเสพติดที่มีไว้โดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย หรือทรัพย์สินอื่นใดที่ได้ใช้หรือจะใช้ในการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด หรือที่อาจใช้เป็นพยานหลักฐานได้

5) ค้นตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

6) สอบสวนผู้ต้องหาในคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด *

7) มีหนังสือสอบถามหรือเรียกบุคคลใดๆ หรือเจ้าหน้าที่ของหน่วยราชการใดๆ มาให้ถ้อยคำหรือให้ส่งบัญชี เอกสาร หรือวัตถุใดๆ มาเพื่อตรวจสอบหรือประกอบการพิจารณา

8) ในกรณีที่เป็นและมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่ามีบุคคลหรือกลุ่มบุคคลใดเสพยาเสพติดในเคหสถาน สถานที่ใดๆ หรือยานพาหนะ ให้มีอำนาจตรวจหรือทดสอบหรือสั่งให้การตรวจหรือทดสอบว่าบุคคลหรือกลุ่มบุคคลนั้นมีสารเสพติดอยู่ในร่างกายหรือไม่⁵⁸

9) เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติการตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติดให้ถือว่ากรรมการ เลขาธิการ รองเลขาธิการ และเจ้าพนักงานซึ่งได้รับมอบหมายให้มีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับพนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาได้ทั่วราชอาณาจักร⁵⁹

* อำนาจสอบสวนตามมาตรา 14(6) กฎหมายจำกัดเฉพาะในเรื่องที่เกี่ยวกับการสอบสวนผู้ต้องหาเท่านั้น จะตีความให้มีความหมายว่าเป็นอำนาจสอบสวนโดยทั่วไปไม่ได้ ตามหนังสือตอบข้อหารือของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาที่ สร 0601/1408 ลงวันที่ 14 พฤษภาคม 2525

⁵⁸ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. 2519 มาตรา 14 ทวิ ข้อความเดิมถูกยกเลิกโดยพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2543, มาตรา 5.

⁵⁹ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. 2519, มาตรา 15.

10) ให้มีอำนาจควบคุมผู้ถูกจับตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติดไว้เพื่อทำการสอบสวนได้เป็นเวลาไม่เกิน 3 วัน เมื่อครบกำหนดเวลาดังกล่าว หรือก่อนนั้น ตามที่จะเห็นสมควรให้ส่งตัวผู้ถูกจับไปยังพนักงานสอบสวน ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาเพื่อดำเนินการต่อไปทั้งนี้โดยมิให้ถือว่าการควบคุมผู้ถูกจับดังกล่าวเป็นการควบคุมของพนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา⁶⁰

2) เจ้าพนักงาน ป.ป.ส.

“เจ้าพนักงาน” หมายความว่า ผู้ซึ่งเลขาธิการแต่งตั้งให้ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้⁶¹ ผู้ซึ่งจะได้รับการแต่งตั้งเป็นเจ้าพนักงาน ป.ป.ส. ต้องมีคุณสมบัติ ดังนี้⁶²

- 1) เป็นข้าราชการตั้งแต่ระดับสามหรือเทียบเท่า หรือชั้นสัญญาบัตรขึ้นไป
- 2) เป็นผู้ที่ได้รับมอบหมายเป็นลายลักษณ์อักษรจากผู้บังคับบัญชาหัวหน้าหน่วยงาน ให้มีหน้าที่ปราบปรามผู้กระทำความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด และ
- 3) เป็นผู้ที่ไม่เคยมีประวัติมั่วหมอง เช่น มั่วหมองเกี่ยวกับยาเสพติดหรือการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ เป็นต้น

เจ้าพนักงาน ป.ป.ส. ซึ่งเป็นผู้มีอำนาจในการบังคับใช้กฎหมายป้องกันและปราบปรามยาเสพติด มีอำนาจในการปฏิบัติงานเช่นเดียวกับ กรรมการ เลขาธิการ และรองเลขาธิการ ตามที่กล่าวมาแล้วข้างต้น แต่สำหรับเจ้าพนักงานนั้น ในการปฏิบัติหน้าที่ เจ้าพนักงานจะมีอำนาจตามที่เลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดเป็นผู้กำหนดโดยได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดโดยทำเอกสารมอบหมายให้ไว้ประจำตัวเจ้าพนักงานผู้ได้รับมอบหมายนั้น⁶³ คือ บัตรประจำตัวเจ้าพนักงาน ป.ป.ส. โดยเจ้าพนักงานต้องแสดงเอกสารมอบหมายนั้นต่อบุคคลที่เกี่ยวข้องทุกครั้ง⁶⁴

⁶⁰ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. 2519, มาตรา 15.

⁶¹ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. 2519, มาตรา 3.

⁶² ระเบียบคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ว่าด้วยกาแต่งตั้ง การปฏิบัติหน้าที่และการกำกับดูแลการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงาน ป.ป.ส. พ.ศ. 2545 ข้อ 7.

⁶³ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. 2519, มาตรา 14 วรรคสาม.

⁶⁴ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. 2519, มาตรา 14 วรรคสี่.

สำหรับการค้น ให้เจ้าพนักงานผู้ค้นปฏิบัติตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด และแสดงความบริสุทธิ์ก่อนการเข้าค้น รายงานเหตุผลและการตรวจค้นเป็นหนังสือต่อผู้บังคับบัญชาเหนือขึ้นไป และบันทึกเหตุอันควรสงสัยตามสมควรและเหตุอันควรเชื่อที่ทำให้สามารถเข้าค้นได้เป็นหนังสือให้ไว้แก่ผู้ครอบครองเคหสถาน หรือสถานที่ค้น แต่ถ้าไม่มีผู้ครอบครองอยู่ ณ ที่นั้น ให้เจ้าพนักงานผู้ค้นส่งมอบสำเนาหนังสือนั้นให้แก่ผู้ครอบครองดังกล่าว ในทันทีที่กระทำได้ และหากเป็นการเข้าค้นในเวลากลางคืนภายหลังพระอาทิตย์ตก เจ้าพนักงานผู้เป็นหัวหน้าในการเข้าค้นต้องเป็นข้าราชการพลเรือนตำแหน่งตั้งแต่ระดับ 7 ขึ้นไป หรือข้าราชการตำรวจตำแหน่งตั้งแต่สารวัตรหรือเทียบเท่าขึ้นไป หรือข้าราชการทหารตำแหน่งตั้งแต่ผู้บังคับกองร้อยหรือเทียบเท่าขึ้นไป⁶⁵

ในกรณีที่น่าจะเป็นและมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่ามีบุคคลหรือกลุ่มบุคคลใดเสพยาเสพติดในเคหสถาน สถานที่ใดๆ หรือยานพาหนะ ให้เจ้าพนักงานมีอำนาจตรวจหรือทดสอบ หรือสั่งให้รับการตรวจหรือทดสอบว่าบุคคลหรือกลุ่มบุคคลนั้นมีสารเสพติดอยู่ในร่างกายหรือไม่⁶⁶ และในการปฏิบัติงานของเจ้าพนักงานถ้ามีเหตุอันควรเชื่อได้ว่า เอกสารหรือข้อมูลข่าวสารอื่นใด ซึ่งส่งทางไปรษณีย์ โทรเลข โทรศัพท์ โทรสาร คอมพิวเตอร์ เครื่องมือ หรืออุปกรณ์ในการสื่อสาร สื่ออิเล็กทรอนิกส์ หรือสื่อทางเทคโนโลยีสารสนเทศ ฎุกใช้หรืออาจถูกใช้เพื่อประโยชน์ในการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด เจ้าพนักงานซึ่งได้รับอนุมัติจากเลขาธิการเป็นหนังสือจะยื่นคำขอฝ่ายเดียวต่ออธิบดีผู้พิพากษาศาลอาญา เพื่อมีคำสั่งอนุญาตให้เจ้าพนักงานได้มาซึ่งข้อมูลข่าวสารดังกล่าวได้⁶⁷

นอกจากนั้น เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติงานให้ถือว่าเจ้าพนักงานซึ่งได้รับมอบหมาย มีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับพนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาได้ทั่วราชอาณาจักร และให้มีอำนาจควบคุมผู้ถูกจับไว้เพื่อทำการสอบสวนได้เป็นเวลาไม่เกินสามวัน เมื่อครบกำหนดเวลาดังกล่าว หรือก่อนนั้น ตามที่จะเห็นสมควร ให้ส่งตัวผู้ถูกจับไปยังพนักงานสอบสวน ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาเพื่อดำเนินการต่อไปทั้งนี้โดยมิให้ถือว่าการควบคุมผู้ถูกจับดังกล่าวเป็นการควบคุมของพนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา⁶⁸

⁶⁵ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. 2519, มาตรา 14 วรรคสอง.

⁶⁶ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. 2519, มาตรา 14 ทวิ.

⁶⁷ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. 2519, มาตรา 14 จัตวา.

⁶⁸ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. 2519, มาตรา 15.

ในการปฏิบัติหน้าที่นั้น ถ้าเจ้าพนักงานได้ขอให้บุคคลใดช่วยเหลือการปฏิบัติหน้าที่ ให้บุคคลนั้นมีอำนาจช่วยการปฏิบัติงานของเจ้าพนักงานได้⁶⁹

สำหรับเรื่องอำนาจในการบังคับใช้กฎหมายของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (พนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง.) เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบกับอำนาจในการบังคับใช้กฎหมายของเจ้าพนักงานตามกฎหมายป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (เจ้าพนักงาน ป.ป.ส.) สามารถพิจารณาได้ดังนี้

1) ในประเด็นการแต่งตั้งและคุณสมบัติมีความใกล้เคียงกัน กล่าวคือ พนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. นั้นนายกรัฐมนตรีเป็นผู้มีอำนาจแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ โดยพนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. ต้องสำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีหรือเทียบเท่าในสาขา เศรษฐศาสตร์ การเงิน การคลัง กฎหมาย หรือสาขาใดสาขาหนึ่งที่มีประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน และต้องเป็นข้าราชการตั้งแต่ระดับ 3 หรือเทียบเท่า หรือเป็นข้าราชการตำรวจหรือทหาร ตั้งแต่ชั้นสัญญาบัตรขึ้นไป หรือเป็นพนักงานรัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานรัฐ ตั้งแต่ระดับ 4 หรือเทียบเท่าขึ้นไป หรือเป็นผู้ซึ่งได้รับมอบหมายเป็นหนังสือ จากหัวหน้าส่วนราชการ หรือหัวหน้าหน่วยงานของรัฐให้มีหน้าที่และความรับผิดชอบเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ส่วนเจ้าพนักงาน ป.ป.ส. เลขาธิการเป็นผู้แต่งตั้งและต้องมีคุณสมบัติ คือ เป็นข้าราชการตั้งแต่ระดับสามหรือเทียบเท่า หรือชั้นสัญญาบัตรขึ้นไป หรือเป็นผู้ที่ได้รับมอบหมายเป็นลายลักษณ์อักษรจากผู้บังคับบัญชาหัวหน้าหน่วยงาน ให้มีหน้าที่ปราบปรามผู้กระทำความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด และเป็นผู้ที่ไม่เคยมีประวัติมัวหมอง เช่น มัวหมองเกี่ยวกับยาเสพติดหรือการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ เป็นต้น

2) ในประเด็นเกี่ยวกับอำนาจในการบังคับใช้กฎหมายของพนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. กับ เจ้าพนักงาน ป.ป.ส. กล่าวคือ

2.1 ขอบเขตอำนาจในการปฏิบัติงาน พนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน มีอำนาจในการตรวจสอบทรัพย์สิน ธุรกรรมทางการเงินและดำเนินการยึดอายัดทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดมูลฐานตามกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินซึ่งเป็นการดำเนินการในทางแพ่ง ในปัจจุบันความผิดมูลฐานตามกฎหมายฟอกเงินมี 11 มูลฐาน ได้แก่ ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ความผิดเกี่ยวกับการค้าหญิงและเด็ก ความผิดเกี่ยวกับการซื้อโกงประชาชน ความผิดเกี่ยวกับการยกยอก ข้อโกงของสถาบันการเงิน ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ ความผิดเกี่ยวกับการกรรโชก รีดเอาทรัพย์สินโดยอ้างอำนาจอั้งยี่

⁶⁹ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. 2519, มาตรา 14 ตี.

ช่องใจ ความผิดเกี่ยวกับการลักลอบหนีศุลกากร ความผิดเกี่ยวกับการก่อการร้ายตามประมวลกฎหมายอาญา ความผิดเกี่ยวกับการซื้อเสียงความผิดเกี่ยวกับการค้ามนุษย์ และความผิดเกี่ยวกับการพนัน แต่ในกรณีพนักงาน ป.ป.ส. ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. 2519 นั้น เจ้าพนักงาน ป.ป.ส. มีอำนาจดำเนินการทางอาญากับผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ซึ่งเจ้าพนักงาน ป.ป.ส. มีอำนาจเข้าไปในเคหสถานหรือสถานที่เพื่อตรวจค้นค้นบุคคล หรือยานพาหนะใดๆ ที่มีเหตุอันควรสงสัยตามสมควรว่ามียาเสพติดซุกซ่อนอยู่โดยไม่ชอบด้วยกฎหมายหรือมีทรัพย์สินซึ่งมีไว้เป็นความผิดหรือได้มาโดยการกระทำความผิด หรือได้ใช้หรือจะใช้ในการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด หรือซึ่งอาจใช้เป็นพยานหลักฐานได้ จับกุมบุคคลใดๆ ที่กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด สอบสวนผู้ต้องหาในคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดได้

2.2 ลักษณะของอำนาจในการบังคับใช้กฎหมาย พนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. จะมีอำนาจในการบังคับใช้กฎหมาย กล่าวคือ มีอำนาจในการตรวจสอบทรัพย์สิน ธุรกรรมทางการเงินและดำเนินการยึดอายัดทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดมูลฐาน หรือมีอำนาจจับกุมผู้กระทำความผิดฐานฟอกเงิน รวมทั้งบันทึกถ้อยคำผู้กระทำความผิดตามกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินก็ต่อเมื่อมีคำสั่งมอบหมายเป็นหนังสือจากเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน แต่ในกรณีของเจ้าพนักงาน ป.ป.ส. กฎหมายกำหนดให้การมีอำนาจเป็นไปตามที่เลขาธิการกำหนดด้วยความเห็นชอบของคณะกรรมการ ป.ป.ส. โดยอาจกำหนดให้เจ้าพนักงานตำแหน่งใดหรือระดับใดมีอำนาจหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดไว้ กล่าวคืออำนาจในการตรวจค้น จับกุม สอบสวน โดยอาจให้เจ้าพนักงานคนใดมีอำนาจทั้งหมดหรือแต่บางส่วนก็ได้ หรือจะต้องได้รับอนุมัติจากบุคคลใดก่อนดำเนินการก็ได้ โดยทำเอกสารมอบหมายให้ไว้ประจำตัวเจ้าพนักงานผู้ได้รับมอบหมายนั้น แต่ในทางปฏิบัติเจ้าพนักงาน ป.ป.ส. จะมีอำนาจทันทีโดยไม่ต้องมีการได้รับมอบหมายจากเลขาธิการก่อนเหมือนดังเช่น พนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. ซึ่งจะมีอำนาจต่อเมื่อได้รับมอบหมายเป็นหนังสือจากเลขาธิการก่อน เท่านั้น แต่สำหรับเจ้าพนักงาน ป.ป.ส. จะมีการทำเอกสารมอบหมายให้ไว้ประจำตัวเจ้าพนักงานผู้ได้รับมอบหมาย คือ บัตรประจำตัวเจ้าพนักงาน ป.ป.ส. ดังนั้น เมื่อต้องการบังคับใช้กฎหมาย เจ้าพนักงาน ป.ป.ส. จึงสามารถแสดงบัตรประจำตัวเพื่อปฏิบัติหน้าที่ได้ทันที

2.3 อำนาจในสวนการดำเนินคดีอาญา พนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. ไม่มีอำนาจดำเนินคดีอาญาผู้กระทำความผิดมูลฐาน แต่มีอำนาจดำเนินคดีอาญาผู้กระทำความผิดฐานฟอกเงิน กล่าวคือ มีจับกุมผู้กระทำความผิดฐานฟอกเงินและบันทึกถ้อยคำผู้ถูกจับ หลังจากนั้นต้องส่งตัวผู้ถูกจับไปยังพนักงานสอบสวนทันทีแต่ไม่เกิน 24 ชั่วโมง แต่สำหรับเจ้าพนักงาน

ป.ป.ส. กฎหมายได้กำหนดให้เจ้าพนักงานซึ่งได้รับมอบหมายให้มีอำนาจในการจับกุมบุคคลใดที่กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด มีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับพนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาได้ทั่วราชอาณาจักร และให้มีอำนาจควบคุมผู้ถูกจับไว้เพื่อทำการสอบสวนได้เป็นเวลาไม่เกินสามวัน เมื่อครบกำหนดเวลาดังกล่าวหรือก่อนนั้น ตามที่จะเห็นสมควร ให้ส่งตัวผู้ถูกจับไปยังพนักงานสอบสวน ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาเพื่อดำเนินการต่อไป ทั้งนี้โดยมิให้ถือว่าการควบคุมผู้ถูกจับดังกล่าวเป็นการควบคุมของพนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ซึ่งพนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. ไม่มีอำนาจตรงส่วนนี้

4.2 อำนาจในการบังคับใช้กฎหมายของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินของไทยพิจารณาเปรียบเทียบกับต่างประเทศ

จากการศึกษาการบังคับใช้กฎหมายของพนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. ของต่างประเทศ สรุปได้ว่า ประเทศสหรัฐอเมริกา มีหน่วยงานที่รับผิดชอบเกี่ยวกับกฎหมายฟอกเงิน 3 หน่วยงาน คือ FinCEN มีหน้าที่สืบหาข้อมูลเพื่อนำไปวิเคราะห์ ตรวจสอบและสืบสวนโดยใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยเท่าทันพฤติกรรมของอาชญากรตลอดจนเผยแพร่วิทยาการใหม่ๆ รวมทั้งการจัดสัมมนาให้ความรู้แก่หน่วยงานต่างๆ เพราะ FinCEN ไม่มีอำนาจในการดำเนินการจับหรือยึดด้วยตนเอง ส่วน AFMLS (Asset Forfeiture and Money Laundering Section) มีหน้าที่ในการริบทรัพย์สินทั้งในทางฟ่งและทางอาญา รวมทั้งให้ความร่วมมือระหว่างหน่วยงานในการใช้กฎหมาย การจับอบรมสัมมนากับอัยการของรัฐเพื่อเพิ่มศักยภาพในการสนับสนุนด้านกฎหมายและ The Office Financial Enforcement มีหน้าที่ในการจัดเก็บข้อมูลทางการเงิน สืบสวนสอบสวนการกระทำความผิดตาม BSA กำหนดการจัดทำรายงานและวิธีปฏิบัติของสถาบันการเงิน สำหรับเจ้าหน้าที่ของ FinCEN มีหน้าที่เพียงสืบหาข้อมูลเพื่อนำไปวิเคราะห์แล้วรวบรวมข้อมูลส่งไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง แต่ไม่มีอำนาจในการดำเนินการจับหรือยึด ส่วน AFMLS (Asset Forfeiture and Money Laundering Section) มีหน้าที่ประสานงาน ทบทวนด้านนิติบัญญัติและเสนอนโยบายเกี่ยวกับการริบทรัพย์สิน การฟอกเงิน ประสานความร่วมมือระหว่างการสอบสวน ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับกฎหมายการริบทรัพย์สิน การฟอกเงิน และเจ้าหน้าที่ของ The Office Financial Enforcement มีหน้าที่ในการจัดเก็บข้อมูลทางการเงินและสืบสวนสอบสวนการกระทำความผิดตาม BSA (Bank Secrecy Act)

ประเทศออสเตรเลีย มีหน่วยงานที่รับผิดชอบเกี่ยวกับกฎหมายการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน คือ AUSTRAC (Australian Transaction Reports and Analysis Centre) เจ้าหน้าที่ของ AUSTRAC มีหน้าที่ตรวจสอบและจัดทำผล วิเคราะห์ข้อมูลการโอนเงินสด

ของผู้ประกอบธุรกิจเกี่ยวกับเงินสด ตรวจสอบการโอนเงินระหว่างประเทศ บริการและให้ความช่วยเหลือแก่หน่วยปราบปราม ดูแลการปฏิบัติงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหาคอร์รัปชันอาชญากรรม

ประเทศอังกฤษมีหน่วยงานที่รับผิดชอบคือ NCIS เป็นองค์กรที่ทำการป้องกันอาชญากรรม ทำหน้าที่จัดเตรียมข่าวด้านการก่ออาชญากรรมร่วมมือกับหน่วยงานที่ปฏิบัติหน้าที่ทางกฎหมาย สร้างมาตรฐานด้านข่าวสาร ให้ความร่วมมือและแลกเปลี่ยนข่าวสารจากยุโรปและองค์กรทั่วโลกเพื่อสร้างแผนการป้องกันอาชญากรรมระยะยาว สำหรับเจ้าหน้าที่ของ NCIS มีหน้าที่รวบรวม ตรวจสอบ ประเมิน วิเคราะห์และพัฒนาข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวกับอาชญากรรมร้ายแรงและอาชญากรรมสำคัญทั้งในระดับภูมิภาค ระดับชาติและระดับประเทศ โดยประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่ปฏิบัติหน้าที่ด้านข่าวสารและรับคำแนะนำ คำปรึกษาจากคณะกรรมการ 2 คณะ คือคณะกรรมการผู้ให้ข้อมูลและคณะกรรมการผู้ใช้ข้อมูล

ประเทศนิวซีแลนด์ มีหน่วยงานที่รับผิดชอบเกี่ยวกับปัญหาการฟอกเงิน 3 หน่วยงาน คือ ตำรวจ มีหน้าที่ในการสืบสวนสอบสวน รับรายงานธุรกรรมอันควรสงสัยจากสถาบันการเงิน รับรายงานเงินสดข้ามแดน สำนักงานคดีข้อโกงร้ายแรง มีหน้าที่ในการสืบหา สืบสวนสอบสวนการกล่าวโทษ การฟ้องร้องคดีความผิดฐานข้อโกงร้ายแรงและซับซ้อน และมีอำนาจในการขอเอกสาร ข้อมูล สั่งให้ผู้ใดมาให้อภัยค่า ส่วนเจ้าหน้าที่ศุลกากร มีหน้าที่ในการป้องกันและนำเข้ายาเสพติด สินค้านำเข้าต้องห้ามและมีหน้าที่หลักในการสืบสวนคดียาเสพติด ตรวจสอบการเคลื่อนย้ายเงินตราข้ามแดน

ประเทศแคนาดา มี FINTRAC เป็นหน่วยงานที่ทำหน้าที่ตรวจสอบกระแสการเงิน โดยจัดเก็บ วิเคราะห์ข้อมูลและจัดส่งข้อมูลด้านการเงินและอาชญากรรมทางการเงิน แยกประเภทข่าวกรองทางการเงิน แลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างประเทศ เข้าเป็นสมาชิกกลุ่ม Egmont เพื่อแลกเปลี่ยนและทำกิจกรรมต่างๆ เพื่อสนับสนุนความมั่นคงทางการเงิน สำหรับเจ้าหน้าที่ของศูนย์ฯ มีหน้าที่ตรวจสอบกระแสการเงิน โดยจัดเก็บ วิเคราะห์ข้อมูลและเข้าถึงข้อมูลด้านการเงิน อีกทั้งตรวจสอบการฟอกเงินและอาชญากรรมทางการเงิน รับและจัดเก็บข่าวงานธุรกรรมทางการเงิน บังคับใช้กฎหมายในการสืบสวนสอบสวนดำเนินคดีในความผิดเกี่ยวกับการฟอกเงินและอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ

จากอำนาจของหน่วยงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและอำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานของต่างประเทศนั้นจะเห็นได้ว่า พนักงานเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินของต่างประเทศไม่มีอำนาจในการบังคับใช้กฎหมาย มีเพียงอำนาจ

จัดเก็บข้อมูลและธุรกรรมทางการเงิน และนำข้อมูลมาวิเคราะห์ หลังจากนั้นก็ทำการส่งข้อมูลดังกล่าวไปยังหน่วยงานที่มีอำนาจในการบังคับใช้กฎหมาย ทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ เพื่อทำหน้าที่บังคับใช้กฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินต่อไป ซึ่งแตกต่างจากสำนักงาน ป.ปง. ของประเทศไทยที่มีอำนาจทั้งในส่วนการจัดเก็บข้อมูลและธุรกรรมทางการเงิน วิเคราะห์ข้อมูลและธุรกรรม เมื่อเห็นว่ามีกิจกรรมทำความผิดตามกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินก็ดำเนินการบังคับใช้กฎหมายได้ทันที

4.3 แนวทางที่เหมาะสมในการให้ หรือใช้อำนาจในการบังคับใช้กฎหมายของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

4.3.1 แนวทางพัฒนาการใช้อำนาจในการดำเนินการทางทรัพย์สินของผู้กระทำผิด โดยพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

ในการบังคับใช้กฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินในส่วนของดำเนินการทางแพ่งหรือในส่วนของดำเนินการกับทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการทำความผิดมูลฐานหรือความผิดฐานฟอกเงิน สามารถแบ่งการบังคับใช้กฎหมายได้เป็น 3 ส่วน กล่าวคือ อำนาจในการตรวจสอบทรัพย์สินและธุรกรรมทางการเงิน อำนาจในการยับยั้งการทำธุรกรรมทางการเงินและอำนาจในการยึดอายัดทรัพย์สิน ซึ่งอำนาจทั้ง 3 ส่วนนั้นไม่ได้เป็นอำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่ ป.ปง. ซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติงานโดยตรง แต่เป็นอำนาจของคณะกรรมการธุรกรรมและเลขาธิการ ป.ปง. ซึ่งจะขอกล่าวดังต่อไปนี้

1) อำนาจในการตรวจสอบทรัพย์สินและธุรกรรมทางการเงิน

เนื่องจากในปัจจุบันพนักงานเจ้าหน้าที่ ป.ปง. ไม่มีอำนาจโดยตรงในการบังคับใช้กฎหมาย ไม่ว่าอำนาจในการตรวจสอบทรัพย์สินและธุรกรรมทางการเงินที่สงสัยว่าจะเกี่ยวข้องกับ การทำความผิดฐานฟอกเงิน ซึ่งอำนาจดังกล่าวเป็นไปตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 มาตรา 38 ซึ่งกำหนดให้กรรมการธุรกรรม เลขาธิการ และพนักงานเจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายเป็นหนังสือจากเลขาธิการมีอำนาจมีหนังสือสอบถามหรือเรียกให้สถาบันการเงิน ส่วนราชการ องค์การ หรือหน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ แล้วแต่กรณี ส่งเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องมาเพื่อให้ถ้อยคำ ส่งคำชี้แจงเป็นหนังสือ หรือส่งบัญชี เอกสาร หรือหลักฐานใดๆ มาเพื่อตรวจสอบหรือเพื่อประกอบการพิจารณา หรือ มีหนังสือสอบถามหรือเรียกบุคคลใดๆ มาเพื่อให้ถ้อยคำ ส่งคำชี้แจงเป็นหนังสือหรือส่งบัญชี เอกสาร หรือหลักฐานใดๆ มาเพื่อตรวจสอบหรือเพื่อประกอบการพิจารณา หรือ เข้าไปในเคหสถาน สถานที่ หรือยานพาหนะใดๆ ที่มีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการซุกซ่อนหรือเก็บรักษาทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการทำความผิด หรือ

พยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดฐานฟอกเงิน เพื่อตรวจค้นหรือเพื่อประโยชน์ในการติดตาม ตรวจสอบ หรือยึดหรืออายัดทรัพย์สินหรือพยานหลักฐาน เมื่อมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าหากเนิ่นช้ากว่าจะเอาหมายค้นมาได้ทรัพย์สินหรือพยานหลักฐานดังกล่าวนั้นจะถูกยกย้าย ซุกซ่อน ทำลาย หรือทำให้เปลี่ยนสภาพไปจากเดิม ซึ่งจะเห็นได้ว่าอำนาจดังกล่าวเป็นอำนาจของกรรมการธุรกรรม เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน โดยพนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. จะมีอำนาจก็ต่อเมื่อได้รับมอบหมายเป็นหนังสือจากเลขาธิการ ปปง. ก่อน ไม่ได้เป็นอำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. โดยตรงที่สามารถมีอำนาจในการบังคับใช้กฎหมายได้ทันที

2) อำนาจในการยับยั้งการทำธุรกรรมทางการเงิน

อำนาจในการยับยั้งการทำธุรกรรมทางการเงินเป็นอำนาจของคณะกรรมการธุรกรรมและเลขาธิการ ปปง. โดยตามมาตรา 35 ในกรณีที่มีเหตุอันควรสงสัยและมีพยานหลักฐานอันสมควรว่าธุรกรรมใดเกี่ยวข้องกับหรืออาจเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดฐานฟอกเงิน หรือความผิดฐานฟอกเงิน ให้คณะกรรมการธุรกรรมมีอำนาจสั่งเป็นหนังสือยับยั้งการทำธุรกรรมนั้นไว้ก่อนได้ ภายในเวลาที่กำหนดแต่ไม่เกิน 3 วันทำการ แต่ถ้าเป็นกรณีจำเป็นหรือเร่งด่วน เลขาธิการจะสั่งยับยั้งการทำธุรกรรมไปก่อน แล้วรายงานต่อคณะกรรมการธุรกรรมทราบในภายหลัง แต่สำหรับตามมาตรา 36 กรณีที่มีหลักฐานเป็นที่เชื่อได้ว่าธุรกรรมใดเกี่ยวข้องกับหรืออาจเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดฐานฟอกเงิน หรือความผิดฐานฟอกเงิน ให้คณะกรรมการธุรกรรมมีอำนาจสั่งเป็นหนังสือยับยั้งการทำธุรกรรมนั้นไว้ชั่วคราวภายในเวลาที่กำหนดแต่ไม่เกิน 10 วันทำการ ซึ่งจะเห็นได้ว่าอำนาจดังกล่าวเป็นอำนาจของคณะกรรมการธุรกรรมและเลขาธิการ ปปง. เท่านั้น โดยพนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. ซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติงานไม่มีอำนาจโดยตรงในการยับยั้งการทำธุรกรรมทางการเงินดังกล่าว

3) อำนาจในการยึด อายัดทรัพย์สิน

นอกจากอำนาจในการตรวจสอบทรัพย์สินและธุรกรรมทางการเงินที่สงสัยว่าจะเกี่ยวข้องกับหรืออาจเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดฐานฟอกเงิน การยับยั้งการทำธุรกรรมทางการเงินแล้ว ในการบังคับใช้กฎหมายฟอกเงินยังมีอำนาจที่จำเป็นเพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายฟอกเงินบรรลุวัตถุประสงค์ คือ อำนาจในการยึด อายัดทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดฐานฟอกเงิน หรือความผิดฐานฟอกเงิน โดยตามมาตรา 48 กำหนดให้เป็นอำนาจของคณะกรรมการธุรกรรมและเลขาธิการ ปปง. ในการมีคำสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สิน กล่าวคือ ในการตรวจสอบรายงานและข้อมูลเกี่ยวกับการทำธุรกรรมหากมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าอาจมีการโอน จำหน่าย ยกย้าย ปกปิด หรือซ่อนเร้นทรัพย์สินใด ที่เป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด ให้

คณะกรรมการธุรกรรมมีอำนาจสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สินนั้นไว้ชั่วคราวมีกำหนดไม่เกิน 90 วัน แต่ในกรณีจำเป็นหรือเร่งด่วน เลขาธิการจะสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สินไปก่อนแล้วรายงานต่อคณะกรรมการธุรกรรมทราบในภายหลังก็ได้ ซึ่งตามมาตรา 48 จะเห็นได้ว่าอำนาจในการยึดอายัดทรัพย์สินเป็นอำนาจของคณะกรรมการธุรกรรมและเลขาธิการ ปปง. ซึ่งไม่ใช่อำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. โดยตรง ซึ่งพนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. จะมีอำนาจในการยึด อายัดทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดต่อเมื่อได้รับมอบหมายดำเนินการยึดหรืออายัดทรัพย์สินตามคำสั่งคณะกรรมการธุรกรรมหรือเลขาธิการ ปปง. แล้วแต่กรณี ซึ่งเป็นไปตามมาตรา 56 กล่าวคือ เมื่อคณะกรรมการธุรกรรมหรือเลขาธิการ ได้มีคำสั่งให้ยึดหรืออายัดทรัพย์สินใดตามมาตรา 48 แล้ว ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายดำเนินการยึดหรืออายัดทรัพย์สินตามคำสั่ง แล้วรายงานให้ทราบพร้อมทั้งประเมินราคาทรัพย์สินนั้นโดยเร็ว

จากอำนาจในการบังคับใช้กฎหมายทั้ง 3 ส่วน ไม่ว่าจะเป็นอำนาจในการตรวจสอบทรัพย์สินและธุรกรรมทางการเงิน อำนาจในการยับยั้งการทำธุรกรรมทางการเงินและอำนาจในการยึด อายัดทรัพย์สิน ไม่มีอำนาจใดเป็นอำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. โดยตรง แต่พนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. จะมีอำนาจก็ต่อเมื่อมีการมอบหมายจากเลขาธิการ ปปง. หรือคณะกรรมการธุรกรรมแล้วแต่กรณี ดังนั้น ในกรณีที่มีการกระทำความผิดมูลฐานตามกฎหมายฟอกเงินหรือมีการกระทำความผิดฐานฟอกเงินเกิดขึ้น ถ้าเป็นกรณีที่มีการกระทำความผิดซึ่งหน้าและปรากฏว่าพบทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดมูลฐานและฐานฟอกเงินหรือในกรณีที่มีการตรวจค้น จับกุมผู้กระทำความผิดฐานฟอกเงินและในระหว่างการตรวจค้นนั้นพบทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดมูลฐานและฐานฟอกเงิน พนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. ไม่มีอำนาจในการดำเนินการกับทรัพย์สินนั้น ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น นอกจากนั้น ในการปฏิบัติงานเมื่อมีการส่งรายงานธุรกรรมตามมาตรา 13,14,15 หรือตามช่องทางอื่นนั้น ในการตรวจสอบและวิเคราะห์ข้อมูลหรือการเข้าถึงข้อมูลในการตรวจสอบเบื้องต้นโดยพนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. ไม่ว่าจะเป็นการตรวจ ท.14 ตรวจสอบข้อมูลรถยนต์กับกรมการขนส่งทางบก ตรวจทะเบียนนิติบุคคล ซึ่งการตรวจสอบเบื้องต้นนี้เป็นการตรวจสอบก่อนมีคำสั่งมอบหมาย จึงมีปัญหาว่า พนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. ซึ่งยังไม่ได้รับมอบหมายจากเลขาธิการ ปปง. หรือคณะกรรมการธุรกรรม จะมีอำนาจในการตรวจสอบเบื้องต้นหรือไม่ ซึ่งสำหรับปัญหานี้มีด้วยกัน 2 ความเห็น โดยความเห็นแรกเห็นว่าพนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจตรวจสอบเบื้องต้น ตามมาตรา 40 แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542 ซึ่งเป็นอำนาจของสำนักงาน ปปง. แต่ความเห็นที่สองเห็นว่าพนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. ไม่มีอำนาจตามมาตรา 40 โดยพนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. จะมีอำนาจก็ต่อเมื่อได้รับมอบหมายเป็นหนังสือจากเลขาธิการ ปปง. หรือคณะกรรมการธุรกรรม เท่านั้น

จากการพนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. ไม่มีอำนาจโดยตรงในการดำเนินการกับทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดมูลฐานหรือความผิดฐานฟอกเงิน แต่อำนาจดังกล่าวเป็นอำนาจของคณะกรรมการธุรกรรมและเลขาธิการ ปปง. ดังนั้นในการปฏิบัติงานจริง พนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. ต้องอาศัยอำนาจเจ้าหน้าที่ตำรวจ พนักงานสอบสวนหรือหน่วยงานที่มีอำนาจดำเนินคดีอาญาตามความผิดมูลฐานช่วยในการบังคับใช้กฎหมายก่อนที่จะพนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. จะได้รับมอบหมาย เช่น การยึดอายัดทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดมูลฐานหรือความผิดฐานฟอกเงินไว้ตรวจสอบหรือเป็นของกลางในคดีอาญาไว้ก่อน หลังจากนั้น พนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. จึงนำคดีดังกล่าวเสนอต่อคณะกรรมการธุรกรรมหรือเลขาธิการ ปปง. เพื่อให้มีคำสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สินดังกล่าวและคณะกรรมการธุรกรรมหรือเลขาธิการ ปปง. ต้องมีคำสั่งมอบหมายให้พนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. มีอำนาจในการยึด อายัดอีกครั้งหนึ่ง ซึ่งจะทำให้พนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. มีอำนาจดำเนินการกับทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด ดังนั้น จะเห็นได้ว่าถ้าเป็นกรณีที่มีการกระทำความผิดซึ่งหน้าหรือในการตรวจค้น จับกุมผู้กระทำความผิดฐานฟอกเงิน ถ้าพนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. ไปดำเนินการบังคับใช้กฎหมายตามลำพังโดยไม่มีเจ้าหน้าที่เจ้าหน้าที่ตำรวจ พนักงานสอบสวนหรือหน่วยงานที่มีอำนาจดำเนินคดีอาญาตามความผิดมูลฐานไปร่วมปฏิบัติงานด้วย หากพบทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดฐานฟอกเงินและความผิดมูลฐาน ในกรณีที่เลขาธิการ ปปง. ยังไม่ได้มอบหมาย พนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. ก็ไม่มีอำนาจในการดำเนินการกับทรัพย์สินนั้น ดังนั้น จึงได้เสนอแนวทางการพัฒนาอำนาจของพนักงานเจ้า ปปง. ให้มีอำนาจในการดำเนินการกับทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดตามแนวทางดังต่อไปนี้

แนวทางการพัฒนาอำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. ให้มีอำนาจในการดำเนินการกับทรัพย์สิน

ในการดำเนินการกับทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดมูลฐานหรือความผิดฐานฟอกเงินของพนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. ซึ่งตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ได้กำหนดให้อำนาจในการตรวจสอบทรัพย์สินและธุรกรรมทางการเงินตามมาตรา 38 เป็นอำนาจของ กรรมการธุรกรรม เลขาธิการ ปปง. และพนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. ซึ่งได้รับมอบหมายเป็นหนังสือจากเลขาธิการ ปปง. อำนาจยับยั้งธุรกรรมทางการเงินที่ต้องสงสัย ตามมาตรา 35 เป็นอำนาจของคณะกรรมการธุรกรรมหรือกรณีจำเป็นเร่งด่วนเป็นอำนาจของเลขาธิการ ปปง. และตามมาตรา 36 เป็นอำนาจของคณะกรรมการธุรกรรม และอำนาจในการยึด อายัดทรัพย์สิน ตามมาตรา 48 เป็นอำนาจของคณะกรรมการธุรกรรมหรือกรณีจำเป็นเร่งด่วนเป็นอำนาจของเลขาธิการ ปปง. แต่สำหรับการดำเนินการไปยึดอายัดทรัพย์สินตามมาตรา 48 นั้น มาตรา 56 กำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. ซึ่งได้รับมอบหมายดำเนินการยึดอายัดทรัพย์สินดังกล่าว

จากการดำเนินการกับทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดมูลฐานหรือความผิดฐานพอกเงินนั้น ไม่ว่าจะเป็นการตรวจสอบทรัพย์สินและธุรกรรมทางการเงินตามมาตรา 38 อำนาจยับยั้งธุรกรรมทางการเงินที่ต้องสงสัย ตามมาตรา 35 และมาตรา 36 และการยึดอายัดทรัพย์สินตามมาตรา 48 ล้วนแต่เป็นอำนาจของคณะกรรมการธุรกรรมเป็นหลัก และมีข้อยกเว้นในกรณีที่จำเป็นเร่งด่วนให้เป็นอำนาจของเลขาธิการ ปปง. จากบทบัญญัติดังกล่าวมาเป็นบทบัญญัติที่กระทบกระเทือนสิทธิของประชาชน ในการที่จะพิจารณาดำเนินการในมาตรการใดๆ จึงสมควรได้มีการพิจารณาอย่างรอบคอบ การที่พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ได้กำหนดหน้าที่หลักดังกล่าวให้แก่คณะกรรมการธุรกรรมซึ่งทำงานในรูปแบบคณะกรรมการย่อมทำให้การดำเนินการเกิดความรอบคอบ ส่งผลดีต่อประชาชน แต่ในกรณีที่มีความจำเป็นเร่งด่วน เลขาธิการ ปปง. ย่อมมีอำนาจดำเนินการแทนคณะกรรมการธุรกรรมและรายงานให้คณะกรรมการธุรกรรมทราบในภายหลัง ซึ่งทำให้การปฏิบัติงานเกิดความคล่องตัวมากขึ้น ดังนั้นการที่พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ได้กำหนดตามแนวทางดังกล่าวจึงมีความเหมาะสมแล้ว แต่ในกรณีที่พบทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดมูลฐานหรือความผิดฐานพอกเงินซึ่งมีความผิดซึ่งหน้าหรือพบทรัพย์สินในขณะทำการตรวจค้น จับกุมโดยทั่วไปแล้วพนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. ย่อมยังไม่มีอำนาจดำเนินการกับทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดในขณะนั้น เนื่องจากพนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. จะมีอำนาจในดำเนินการกับทรัพย์สินก็ต่อเมื่อได้รับมอบหมายเป็นหนังสือจากคณะกรรมการธุรกรรมหรือเลขาธิการ ปปง. ซึ่งในทางปฏิบัติเมื่อพบทรัพย์สินจากการกระทำความผิดซึ่งหน้าหรือในขณะทำการจับกุมผู้กระทำความผิด พนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. ต้องทำการกล่าวโทษผู้กระทำความผิดต่อพนักงานสอบสวน เพื่อให้ดำเนินการจับกุมผู้กระทำความผิดและตรวจยึดทรัพย์สินไว้ตรวจสอบหรือเป็นของกลางในคดีอาญาก่อน หลังจากนั้น พนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. จึงนำคดีดังกล่าวเสนอต่อคณะกรรมการธุรกรรมหรือเลขาธิการ ปปง. เพื่อให้มีคำสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สินดังกล่าวอีกครั้งหนึ่ง นอกจากนั้นคณะกรรมการธุรกรรมหรือเลขาธิการ ปปง. ต้องมีคำสั่งมอบหมายให้พนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. มีอำนาจในการยึด อายัด พนักงานเจ้าหน้าที่จึงจะมีอำนาจ ซึ่งจะเห็นได้ว่ากรณีที่พนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. ไม่มีอำนาจในส่วนนี้ย่อมทำให้การบังคับใช้กฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอในการปฏิบัติงาน เนื่องจากจะต้องพึ่งพาอำนาจเจ้าหน้าที่ตำรวจ พนักงานสอบสวนหรือหน่วยงานที่มีอำนาจดำเนินคดีอาญาตามความผิดมูลฐาน ดังนั้น ถ้าให้อำนาจพนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. มีอำนาจยึด อายัดทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดมูลฐานหรือความผิดฐานพอกเงินไว้ชั่วคราวในกรณีที่พบทรัพย์สินจากการกระทำความผิดซึ่งหน้าหรือพบทรัพย์สินในขณะทำการจับกุม โดยอาจกำหนดให้หลังจากทำการยึด อายัดทรัพย์สินดังกล่าวแล้ว พนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. ต้องรีบรายงานการยึด อายัดต่อคณะกรรมการธุรกรรมหรือ

เลขาธิการ ป.ปง. โดยเร็ว เพื่อทำการยึดหรืออายัดทรัพย์สินนั้นต่อไป และเนื่องจากการยึดหรืออายัดทรัพย์สินดังกล่าวนั้นเป็นมาตรการที่กระทบสิทธิของประชาชน จึงอาจกำหนดให้เฉพาะพนักงานเจ้าหน้าที่ ป.ปง. ซึ่งมีตำแหน่งระดับใดขึ้นไปเป็นผู้มีอำนาจ เช่น ต้องเป็นข้าราชการระดับ 7 หรือเทียบเท่าขึ้นไป เป็นต้น ซึ่งตรงกับความเห็นของนักวิชาการและผู้ปฏิบัติงาน ดังนี้

พ.ต.อ. ยุทธบูล ดิสสะมาน มีความเห็นว่า การพัฒนาอำนาจในการดำเนินการกับทรัพย์สิน โดยให้พนักงานเจ้าหน้าที่ ป.ปง. ที่มีอำนาจยึดทรัพย์สินไว้ตรวจสอบเมื่อพบการกระทำผิดซึ่งหน้าและมีพยานหลักฐานเพียงพอ โดยเมื่อดำเนินการยึดแล้ว ภายใน 24 ชั่วโมง ต้องส่งเรื่องให้เลขาธิการ ป.ปง. หรือคณะกรรมการตุลาการ พิจารณาดำเนินการยึดหรืออายัดต่อไป โดยพนักงานเจ้าหน้าที่ ป.ปง. ที่จะมีอำนาจยึดทรัพย์สินไว้ตรวจสอบได้นั้น ควรเป็นข้าราชการตั้งแต่ระดับ 8 ขึ้นไป เพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการดำเนินการมากขึ้น⁷⁰

นายชาติชาย สุทธิกลม มีความเห็นว่า การให้พนักงานเจ้าหน้าที่ ป.ปง. มีอำนาจดำเนินการกับทรัพย์สินในกรณีพบการกระทำผิดซึ่งหน้า หรือพบทรัพย์สินในขณะทำการจับกุมผู้กระทำความผิดโดยที่ไม่ต้องได้รับมอบหมายเป็นหนังสือจากเลขาธิการ ป.ปง. หรือคณะกรรมการตุลาการ นั้น ทางสำนักงาน ป.ป.ส. ก็มีแนวคิดเช่นเดียวกัน เนื่องจากปัจจุบันการดำเนินการกับทรัพย์สินในกรณีที่ยังไม่มีคำสั่งมอบหมายหรือคำสั่งยึด อายัดนั้น ทางพนักงานเจ้าหน้าที่ ต้องใช้อำนาจของเจ้าพนักงาน ป.ป.ส. ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ.2519 หรือใช้อำนาจของตำรวจหรือพนักงานสอบสวนในการยึดหรืออายัดทรัพย์สิน เอกสาร พยานหลักฐานหรือสิ่งของ ไว้ตรวจสอบ หลังจากนั้นจึงเสนอเรื่องให้เลขาธิการ ป.ปง. ยึดต่อไป ดังนั้น น่าจะให้พนักงานเจ้าหน้าที่ ป.ป.ส. มีอำนาจยึดหรืออายัดทรัพย์สินเบื้องต้น แล้วแจ้งให้เลขาธิการ ป.ป.ส. ทราบโดยเร็ว ซึ่งปัจจุบันทางสำนักงาน ป.ป.ส. ได้มีการร่างกฎหมายในส่วนนี้อยู่⁷¹

พ.ต.ท. ธนัท ธรรมากุลวิชัย มีความเห็นว่า เห็นด้วยกับการให้พนักงานเจ้าหน้าที่ ป.ปง. มีอำนาจดำเนินการกับทรัพย์สินในกรณีพบการกระทำผิดซึ่งหน้า หรือพบทรัพย์สินในขณะทำการจับกุมผู้กระทำความผิดโดยที่ไม่ต้องได้รับมอบหมายเป็นหนังสือจากเลขาธิการ ป.ปง. หรือคณะกรรมการตุลาการ แต่ต้องมีมาตรการไม่ให้กระทบสิทธิของประชาชน และอำนาจในการดำเนินการดังกล่าวควรเป็นของ พนักงานเจ้าหน้าที่ ป.ปง. ที่ข้าราชการตั้งแต่ ระดับ 7 หรือ 8 ขึ้นไป

⁷⁰ สัมภาษณ์ พ.ต.อ. ยุทธบูล ดิสสะมาน, เลขาธิการ ป.ปง., 24 มีนาคม 2551.

⁷¹ สัมภาษณ์ นายชาติชาย สุทธิกลม, ที่ปรึกษาการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด สำนักงาน ป.ป.ส., 26 มีนาคม 2551.

นอกจากนั้นเมื่อทำการยึดหรืออายัดแล้วต้องรีบรายงานต่อเลขาธิการ ปปง. หรือคณะกรรมการ
ธุรกรรมโดยเร็ว แต่ไม่ควรเกิน 3 วัน⁷²

ดังนั้น ถ้ามีการกำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. มีอำนาจยึดหรืออายัดทรัพย์สินที่
เกี่ยวกับการกระทำความผิดมูลฐานหรือความผิดฐานฟอกเงินไว้ชั่วคราว ในกรณีพบทรัพย์สินจาก
การกระทำความผิดซึ่งหน้าหรือพบทรัพย์สินในขณะจับกุมผู้กระทำความผิดโดยไม่ต้องได้รับ
มอบหมายจากคณะกรรมการธุรกรรมหรือเลขาธิการ ปปง. นอกจากนี้ในกรณี การตรวจสอบ
เบื้องต้นก่อนมีคำสั่งมอบหมายควรมีการระบุให้ชัดเจนว่าพนักงานเจ้าหน้าที่ควรมีอำนาจ
ตรวจสอบเพียงใดเพื่อขจัดปัญหาทางข้อกฎหมาย ซึ่งถ้ามีการพัฒนากฎหมายฟอกเงินในประเด็น
ดังกล่าวย่อมทำให้การบังคับใช้กฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินมีประสิทธิภาพมาก
ขึ้น

4.3.2 แนวทางพัฒนาการใช้อำนาจในการดำเนินคดีอาญาโดยพนักงานเจ้าหน้าที่ ตามกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

เนื่องจากในปัจจุบัน พนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. มีอำนาจในการดำเนินการเกี่ยวกับทรัพย์สิน
ที่กระทำความผิด แต่ในการดำเนินการทางอาญานั้น พนักงานเจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายเป็น
หนังสือจากเลขาธิการ ปปง. มีอำนาจจับผู้กระทำความผิดฐานฟอกเงิน เท่านั้น ดังนั้น กรณีการ
ดำเนินการทางอาญาไม่ว่าจะเป็นอำนาจสืบสวน จับกุมและการสอบสวนคดีตามความผิดมูลฐาน
และความผิดฐานฟอกเงินยังเป็นอำนาจของเจ้าหน้าที่ตำรวจ พนักงานสอบสวน หรือหน่วยงานที่มี
อำนาจในการดำเนินคดีอาญาตามความผิดมูลฐานเป็นหลัก โดยพนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจ
เพียงจับผู้กระทำความผิดฐานฟอกเงินเท่านั้น และหลังจากจับกุม เมื่อบันทึกถ้อยคำเรียบร้อยแล้ว
ต้องส่งตัวผู้ถูกจับไปยังพนักงานสอบสวนโดยไม่ชักช้า แต่ต้องไม่เกินสี่ชั่วโมง หลังจากได้ส่งตัว
ผู้ถูกจับกุมให้แก่พนักงานสอบสวน พนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. มีอำนาจในทางอาญาเพียงการขอ
ร่วมรับฟังการสอบสวน ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการประสานงานตาม
พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 พ.ศ. 2544 เท่านั้น

ในปัจจุบันพบว่า การดำเนินการทางแพ่งและทางอาญาในคดีฟอกเงินขาดความสมดุล
กัน กล่าวคือ การดำเนินคดีส่วนใหญ่มีแต่การดำเนินการทางแพ่งหรือการดำเนินการกับทรัพย์สินที่
เกี่ยวกับการกระทำความผิดมูลฐานและฐานฟอกเงิน เท่านั้น เหตุผลที่ทำให้ไม่มีการดำเนินคดีทาง

⁷² สัมภาษณ์ พ.ต.ท. ธนัท ธรรมากุลวิชัย, พนักงานสอบสวน (สบ 3) ฝ่ายปฏิบัติการ 1 บก.ปศท., 31
มีนาคม 2551.

อาญานั้น เนื่องจากการไม่มีการขยายผลข้อมูลหลักฐานเพื่อดำเนินคดีทางอาญาต่อ ประกอบกับภาระงานของเจ้าพนักงานตำรวจนั้นมีมาก และเจ้าพนักงานตำรวจส่วนใหญ่ก็ไม่ได้มีความชำนาญในการสืบสวนสอบสวนในความผิดฐานฟอกเงิน เป็นเหตุให้มีการละเลยการดำเนินคดีอาญาในความผิดฐานฟอกเงิน ดังนั้น ถ้าให้พนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. มีส่วนในการดำเนินคดีอาญาตามความผิดมูลฐานและฐานฟอกเงิน ย่อมทำให้การป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินมีประสิทธิภาพมากขึ้น เนื่องจากการใช้มาตรการทางแพ่งหรือทางอาญาเพียงอย่างเดียวย่อมไม่ทำให้การบังคับใช้กฎหมายฟอกเงินบรรลุวัตถุประสงค์และมีประสิทธิภาพสูงสุด ดังนั้นจึงได้เสนอแนวทางการพัฒนาอำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. ให้มีอำนาจในการดำเนินคดีอาญาตามแนวทางดังต่อไปนี้

แนวทางการพัฒนาอำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. ให้มีอำนาจในการดำเนินคดีอาญา

1) พนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. มีอำนาจดำเนินการคดีอาญาทั้งกระบวนการ

ในกรณีที่ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. มีอำนาจดำเนินคดีอาญาทั้งกระบวนการ เป็นกรณีที่ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. มีอำนาจเช่นเดียวกับเจ้าหน้าที่ตำรวจและพนักงานสอบสวน กล่าวคือ มีอำนาจในการตรวจค้นบุคคลสิ่งของหรือสถานที่ ยึดหรืออายัดสิ่งของ จับกุมผู้ที่ถูกกล่าวหาหรือผู้ที่สงสัยว่ากระทำความผิด ออกหมายอาญาต่างๆ เช่น หมายจับ หมายค้น และหมายปล่อยชั่วคราว ตลอดจนชั้นสูตรพลิกศพ โดยการใช้อำนาจนั้นมีขอบเขตจำกัดให้ใช้ได้เฉพาะในการแสวงหาพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับความผิดที่กล่าวหาและนำพยานหลักฐานที่ได้มานั้น รวบรวมเพื่อทราบข้อเท็จจริงของการกระทำความผิด หรือการพิสูจน์ความผิดและนำตัวผู้กระทำความผิดให้ได้รับโทษตามกระบวนการยุติธรรมทางอาญาต่อไป โดยเมื่อสืบสวนสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐานเรียบร้อยแล้ว ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. มีหน้าที่สรุปสำนวนการสอบสวน พร้อมทำความเห็นเสนอพนักงานอัยการโดยตรง ซึ่งการให้พนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. มีบทบาทดำเนินคดีอาญาทั้งกระบวนการย่อมทำให้มีอำนาจหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาได้อย่างเต็มที่ ซึ่งถ้าพนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. มีอำนาจในการดำเนินคดีอาญาทั้งกระบวนการตามที่กล่าวมาแล้ว พนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. ก็จะมีอำนาจใกล้เคียงกับเจ้าหน้าที่ตำรวจและพนักงานสอบสวนซึ่งเป็นเจ้าพนักงานในกระบวนการยุติธรรม นอกจากนั้น ยังมีความใกล้เคียงกับเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ (จ.พ.ท.) ซึ่งเป็นกรณีเจ้าพนักงานอื่นที่มีอำนาจดำเนินคดีอาญาทั้งกระบวนการ โดยที่เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์นั้นจะมีอำนาจดำเนินคดีอาญาเฉพาะความผิดอาญาที่เกี่ยวกับการล้มละลายเท่านั้น สำหรับความผิดฐานอื่นๆ แล้วเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ไม่มีอำนาจดำเนินคดีอาญาแต่อย่างใด แต่แม้ว่าเจ้าพนักงานพิทักษ์

ทรัพย์สินจะมีอำนาจในการดำเนินคดีอาญาเกี่ยวกับคดีล้มละลาย ก็ไม่ตัดอำนาจเจ้าหน้าที่ตำรวจ และพนักงานสอบสวนที่จะดำเนินคดีอาญาเกี่ยวกับคดีล้มละลายนี้ และในกรณีที่เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ไม่ดำเนินคดีอาญากับผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับคดีล้มละลาย ผู้เสียหายเกี่ยวกับคดีล้มละลายสามารถร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวนให้ดำเนินคดีแทนได้

ในการดำเนินคดีอาญาเกี่ยวกับคดีฟอกเงินนั้น สามารถแบ่งการดำเนินคดีออกเป็น 2 ส่วน คือ การดำเนินคดีอาญาตามความผิดมูลฐาน และการดำเนินคดีอาญารฐานฟอกเงิน ดังนั้น ในกรณีที่ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. มีอำนาจในการดำเนินคดีอาญา จึงขอกล่าวถึงการดำเนินคดีในทั้ง 2 ส่วน ดังนี้

1.1) กรณีพนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. มีอำนาจดำเนินคดีอาญาตามความผิดมูลฐานทั้งกระบวนการ

ในกรณีที่พนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. มีอำนาจดำเนินการทางอาญาตามความผิดมูลฐานทั้งกระบวนการ กล่าวคือ พนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. มีอำนาจดำเนินคดีอาญากับผู้กระทำความผิดที่ทำความผิดมูลฐาน ทั้ง 11 มูลฐาน กล่าวคือ ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542 ได้กำหนดความผิดไว้ 9 มูลฐาน ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. 2550 ได้กำหนดความผิดไว้อีก 1 มูลฐานและตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ.2551 กำหนดความผิดไว้อีก 1 มูลฐาน ดังนั้น ถ้าพนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. มีอำนาจดำเนินคดีอาญาตามความผิดมูลฐานทั้งกระบวนการ จะทำให้พนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. มีอำนาจในการตรวจค้นบุคคลสิ่งของหรือสถานที่ ยึดหรืออายัดสิ่งของ จับกุมผู้ที่ถูกกล่าวหาหรือผู้ที่สงสัยว่ากระทำความผิดมูลฐาน ออกหมายอาญาต่างๆ เช่น หมายจับ หมายค้น และหมายปล่อยชั่วคราว ตลอดจนชั้นสูตรพลิกศพ โดยการใช้อำนาจนั้นมีขอบเขตจำกัดให้ใช้ได้เฉพาะในการแสวงหาพยานหลักฐานที่เกี่ยวกับความผิดมูลฐาน เท่านั้น และนำพยานหลักฐานที่ได้มา รวบรวมเพื่อทราบข้อเท็จจริงของการกระทำความผิด หรือการพิสูจน์ความผิดและนำตัวผู้กระทำความผิดให้ได้รับโทษตามกระบวนการยุติธรรมทางอาญาต่อไป โดยเมื่อสืบสวนสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐานเรียบร้อยแล้ว ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. มีหน้าที่สรุปสำนวนการสอบสวน พร้อมทำความเห็นเสนอพนักงานอัยการโดยตรง

1.2) กรณีพนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. มีอำนาจดำเนินคดีอาญาฐานฟอกเงินทั้งกระบวนการ

ในกรณีที่พนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. มีอำนาจดำเนินคดีอาญาฐานฟอกเงินทั้งกระบวนการ กล่าวคือ พนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. มีอำนาจดำเนินคดีอาญากับผู้กระทำความผิดในความผิดฐานฟอกเงิน ตามมาตรา 5 แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ดังนั้น ถ้าพนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. มีอำนาจดำเนินคดีอาญาฐานฟอกเงินทั้งกระบวนการ จะทำให้พนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. มีอำนาจในการตรวจค้นบุคคลสิ่งของหรือสถานที่ ยึดหรืออายัดสิ่งของ จับกุมผู้ที่ถูกกล่าวหาหรือผู้ที่สงสัยว่ากระทำความผิดฐานฟอกเงิน ออกหมายอาญาต่างๆ เช่น หมายจับ หมายค้น และหมายปล่อยชั่วคราว ตลอดจนชั้นสูตรพลิกศพ โดยการใช้อำนาจนั้นมีขอบเขตจำกัดให้ใช้ได้เฉพาะในการแสวงหาพยานหลักฐานที่เกี่ยวกับความฐานฟอกเงิน เท่านั้น และนำพยานหลักฐานที่ได้มา รวบรวมเพื่อทราบข้อเท็จจริงของการกระทำความผิด หรือการพิสูจน์ความผิดและนำตัวผู้กระทำความผิดให้ได้รับโทษตามกฎหมายตามกระบวนการยุติธรรมทางอาญาต่อไป โดยเมื่อสืบสวนสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐานเรียบร้อยแล้ว ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. มีหน้าที่สรุปสำนวนการสอบสวน พร้อมทำความเห็นเสนอพนักงานอัยการโดยตรง

2) พนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. มีอำนาจดำเนินคดีอาญาร่วมกับหน่วยงานอื่น

ในกรณีที่ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. มีอำนาจดำเนินคดีอาญาร่วมกับหน่วยงานอื่น คือ การให้พนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. มีอำนาจดำเนินคดีอาญาร่วมกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ พนักงานสอบสวนหรือหน่วยงานที่มีอำนาจดำเนินคดีอาญาตามความผิดมูลฐานนั้นสามารถแบ่งได้เป็น 2 กรณี

(ก) การให้พนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. เป็นพนักงานสอบสวนร่วม

การให้พนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. เป็นพนักงานสอบสวนร่วมเป็นกรณีที่ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. มีฐานะเป็นพนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา แต่ไม่มีอำนาจดำเนินคดีอาญาโดยลำพัง โดยการดำเนินคดีอาญาต้องกระทำร่วมกันทั้ง 2 ฝ่าย กล่าวคือ พนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. ต้องทำร่วมกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ พนักงานสอบสวนหรือหน่วยงานที่มีอำนาจดำเนินคดีอาญาตามความผิดมูลฐาน โดยการที่ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. มีฐานะเป็นพนักงานสอบสวนด้วยนั้นทำให้มีอำนาจทำการสอบสวน ดำเนินคดีอาญากับผู้กระทำความผิด มีอำนาจแสวงหาพยานหลักฐาน มีอำนาจในการตรวจค้นบุคคลสิ่งของหรือสถานที่ ยึดหรืออายัดสิ่งของ จับกุมผู้ที่ถูกกล่าวหาหรือผู้ที่สงสัยว่ากระทำความผิด ออกหมายอาญาต่างๆ เช่น

หมายจับ หมายค้น และหมายปล่อยชั่วคราว ตลอดจนชั้นสูตรพลิกศพ จนกระทั่งสรุปสำนวนการสอบสวนพร้อมทำความเห็นเสนอพนักงานอัยการได้โดยตรงตามอำนาจของพนักงานสอบสวนตามที่กำหนดไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา การที่ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. เป็นพนักงานสอบสวนร่วมนั้น เป็นกรณีที่ใกล้เคียงกับที่กำหนดไว้ในข้อบังคับกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการดำเนินคดีอาญา(ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2536 ข้อ 4 ได้มีการกำหนดให้อธิบดีกรมตำรวจหรือผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจแต่งตั้งเจ้าพนักงานอื่นให้เป็นพนักงานสอบสวนร่วมและให้มีอำนาจเช่นเดียวกับพนักงานสอบสวน ซึ่งทำให้มีอำนาจแสวงหาพยานหลักฐานเพื่อพิสูจน์ความผิด จนกระทั่งสรุปสำนวนการสอบสวนพร้อมทำความเห็นเสนอพนักงานอัยการได้โดยตรง

(ข) การให้พนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. ร่วมฟังการสอบสวน

การให้พนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. ร่วมฟังการสอบสวนนั้น เป็นการให้พนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. มีอำนาจร่วมฟังการสอบสวน แต่ไม่ได้ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. มีอำนาจเป็นพนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ดังนั้น ในกรณีนี้ พนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. ไม่มีอำนาจเข้าไปแสวงหาพยานหลักฐานเพื่อพิสูจน์ความผิด ไม่มีอำนาจในการตรวจค้นบุคคลสิ่งของหรือสถานที่ ยึดหรืออายัดสิ่งของ จับกุมผู้ที่ถูกกล่าวหาหรือผู้ที่สงสัยว่ากระทำความผิด ไม่มีอำนาจออกหมายอาญาต่างๆ เช่น หมายจับ หมายค้น และหมายปล่อยชั่วคราว โดยพนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. มีอำนาจเพียงการเข้าร่วมฟังการสอบสวนเท่านั้น ซึ่งการให้พนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. มีอำนาจร่วมฟังการสอบสวนนั้น เป็นอำนาจซึ่งใกล้เคียงกับอำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. ในปัจจุบัน ซึ่งเป็นไปตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการประสานงานในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 พ.ศ. 2544 ข้อ 5 และ ข้อ 6 กล่าวคือ ในคดีความผิดมูลฐานหรือความผิดฐานฟอกเงินที่สำนักงานปปง. ได้รับรายงานจากพนักงานสอบสวนหรือหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ทำการสอบสวนในความผิดมูลฐาน กรณีดังกล่าวหากเลขาธิการ ปปง. เห็นสมควรขอเข้าร่วมฟังการสอบสวนด้วยตนเอง หรือให้พนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. ซึ่งเลขาธิการมอบหมายร่วมฟังการสอบสวนด้วยก็ได้ ในการร่วมฟังการสอบสวนนั้น เมื่อเลขาธิการ ปปง. หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ดังกล่าวเห็นว่าข้อเท็จจริงใดเป็นสาระสำคัญแห่งคดี อาจขอให้พนักงานสอบสวนซักถามในประเด็นนั้น ๆ ด้วยก็ได้ ถ้าพนักงานสอบสวนไม่เห็นด้วย ให้เลขาธิการหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ทำบันทึกความเห็นพร้อมเหตุผลรวมไว้ในสำนวนการสอบสวน เพื่อประกอบการพิจารณาของพนักงานอัยการต่อไป นอกจากนี้ในกรณีที่เลขาธิการ ปปง. หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ดังกล่าวเห็นว่ายังมีพยานหลักฐานที่เป็นประโยชน์ในคดี ให้แจ้งพนักงานสอบสวนดำเนินการ ถ้าพนักงานสอบสวนไม่เห็นด้วย ให้

เลขาธิการหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ทำบันทึกความเห็นพร้อมเหตุผลรวมไว้ในสำนวนการสอบสวน เพื่อประกอบการพิจารณาของพนักงานอัยการต่อไป

2.1) กรณีพนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. มีอำนาจดำเนินคดีอาญาตามความผิดมูลฐานร่วมกับหน่วยงานอื่น

ในกรณีที่ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. มีอำนาจดำเนินคดีอาญาตามความผิดมูลฐานร่วมกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ พนักงานสอบสวนหรือหน่วยงานที่มีอำนาจดำเนินคดีอาญาตามความผิดมูลฐานนั้นสามารถแบ่งได้เป็น 2 กรณี

(ก) การให้พนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. เป็นพนักงานสอบสวนร่วม

การให้พนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. มีฐานะเป็นพนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา โดยให้ดำเนินคดีอาญาตามความผิดมูลฐานร่วมกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ พนักงานสอบสวนหรือหน่วยงานที่มีอำนาจดำเนินคดีอาญาตามความผิดมูลฐาน นั้นๆ แต่ไม่มีอำนาจดำเนินคดีอาญาตามความผิดมูลฐานโดยลำพัง ในกรณีเช่นนี้ พนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. มีฐานะเป็นพนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มีอำนาจดำเนินคดีอาญากับผู้กระทำความผิด มีอำนาจแสวงหาพยานหลักฐาน มีอำนาจในการตรวจค้นบุคคล สิ่งของหรือสถานที่ ยึดหรืออายัดสิ่งของ จับกุมผู้ที่ถูกกล่าวหาหรือผู้ที่สงสัยว่ากระทำความผิดมูลฐาน ออกหมายอาญาต่างๆ เช่น หมายจับ หมายค้น และหมายปล่อยชั่วคราว จนกระทั่งสรุปสำนวนการสอบสวนพร้อมทำความเห็นเสนอพนักงานอัยการได้โดยตรงตามอำนาจของพนักงานสอบสวนตามที่กำหนดไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา แต่การให้พนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. มีอำนาจสอบสวนร่วมกับพนักงานสอบสวนหรือร่วมกับหน่วยงานอื่นที่มีอำนาจดำเนินคดีอาญาตามความผิดมูลฐานนั้น จะเห็นได้ว่าพนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. ไม่มีอำนาจดำเนินคดีอาญาตามความผิดมูลฐานตามลำพัง ดังนั้น ไม่ว่าจะการดำเนินการแสวงหาพยานหลักฐาน การสืบสวนสอบสวน การจับกุมผู้ที่ถูกกล่าวหาหรือผู้ที่สงสัยว่ากระทำความผิดมูลฐาน การออกหมายอาญาต่างๆ เช่น หมายจับ หมายค้น และหมายปล่อยชั่วคราว จึงต้องได้รับความเห็นชอบทั้ง 2 ฝ่าย ซึ่งอาจทำให้การดำเนินคดีเกิดความล่าช้า

(ข) การให้พนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. ร่วมฟังการสอบสวน

การให้พนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. ร่วมฟังการสอบสวนนั้น เป็นการให้พนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. มีอำนาจร่วมฟังการสอบสวนในการดำเนินคดีอาญาตามความผิดมูลฐาน แต่ไม่ได้ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. มีอำนาจเป็นพนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธี

พิจารณาความอาญา ดังนั้น ในกรณีนี้ พนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. ไม่มีอำนาจเข้าไปแสวงหาพยานหลักฐานเพื่อพิสูจน์ความผิด ไม่มีอำนาจในการตรวจค้นบุคคลสิ่งของหรือสถานที่ ยึดหรืออายัดสิ่งของ จับกุมผู้ที่ถูกกล่าวหาหรือผู้ที่สงสัยว่ากระทำความผิด ไม่มีอำนาจออกหมายอาญาต่างๆ เช่นหมายจับหมายค้น และหมายปล่อยชั่วคราว โดยพนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. มีอำนาจเพียงการเข้าร่วมฟังการสอบสวนเท่านั้น ซึ่งการให้พนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. มีอำนาจร่วมฟังการสอบสวนนั้น กล่าวคือ ในกรณีดังกล่าวหากเลขาธิการ ปปง. เห็นสมควรขอเข้าร่วมฟังการสอบสวนด้วยตนเอง หรือให้พนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. ซึ่งเลขาธิการมอบหมายร่วมฟังการสอบสวนด้วยก็ได้ ในการร่วมฟังการสอบสวนนั้น เมื่อเลขาธิการ ปปง. หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ดังกล่าวเห็นว่าข้อเท็จจริงใดเป็นสาระสำคัญแห่งคดี อาจขอให้พนักงานสอบสวนซักถามในประเด็นนั้น ๆ ด้วยก็ได้ ถ้าพนักงานสอบสวนไม่เห็นด้วย ให้เลขาธิการหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ทำบันทึกความเห็นพร้อมเหตุผลรวมไว้ในสำนวนการสอบสวน เพื่อประกอบการพิจารณาของพนักงานอัยการต่อไป นอกจากนี้ในกรณีที่เลขาธิการ ปปง. หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ดังกล่าวเห็นว่ายังมีพยานหลักฐานที่เป็นประโยชน์ในคดี ให้แจ้งพนักงานสอบสวนดำเนินการ ถ้าพนักงานสอบสวนไม่เห็นด้วย ให้เลขาธิการหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ทำบันทึกความเห็นพร้อมเหตุผลรวมไว้ในสำนวนการสอบสวนเพื่อประกอบการพิจารณาของพนักงานอัยการต่อไป จากกรณีดังกล่าวจะเห็นได้ว่าพนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. ไม่ได้มีอำนาจสอบสวนและดำเนินคดีอาญาตามความผิดมูลฐาน แต่เป็นอำนาจของพนักงานสอบสวนหรือหน่วยงานที่มีอำนาจดำเนินคดีอาญาตามความผิดมูลฐาน พนักงานเจ้าหน้าที่อำนาจเพียงร่วมฟังการสอบสวนและมีอำนาจเสนอให้พนักงานสอบสวนซักถามในประเด็นใดและเสนอมีพยานหลักฐานที่เป็นประโยชน์ในคดี แต่พนักงานสอบสวนไม่ผูกพันที่จะต้องกระทำการดังกล่าวตามที่เลขาธิการ หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. เสนอ

2.2) กรณีพนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. มีอำนาจดำเนินคดีอาญารฐานฟอกเงินร่วมกับหน่วยงานอื่น

ในกรณีที่ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. มีอำนาจดำเนินคดีอาญาตามความผิดฐานฟอกเงินร่วมกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ พนักงานสอบสวนนั้นสามารถแบ่งได้เป็น 2 กรณี

(ก) การให้พนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. เป็นพนักงานสอบสวนร่วม

การให้พนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. มีฐานะเป็นพนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา โดยให้ดำเนินคดีอาญารฐานฟอกเงินร่วมกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ พนักงานสอบสวน แต่ไม่มีอำนาจดำเนินคดีอาญารฐานฟอกเงินโดยลำพัง ในกรณีเช่นนี้ พนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. มีฐานะเป็นพนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มี

อำนาจดำเนินคดีอาญากับผู้กระทำความผิด มีอำนาจแสวงหาพยานหลักฐาน มีอำนาจในการตรวจค้นบุคคลสิ่งของหรือสถานที่ ยึดหรืออายัดสิ่งของ จับกุมผู้ที่ถูกกล่าวหาหรือผู้ที่สงสัยว่ากระทำความผิดฐานฟอกเงิน ออกหมายอาญาต่างๆ เช่น หมายจับ หมายค้น และหมายปล่อยชั่วคราว จนกระทั่งสรุปสำนวนการสอบสวนพร้อมทำความเห็นเสนอพนักงานอัยการได้โดยตรงตามอำนาจของพนักงานสอบสวนตามที่กำหนดไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา แต่การให้พนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. มีอำนาจสอบสวนร่วมกับพนักงานสอบสวน จะเห็นได้ว่าพนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. ไม่มีอำนาจดำเนินคดีอาญาตามความผิดฐานฟอกเงินตามลำพัง ดังนั้นไม่ว่าการดำเนินการแสวงหาพยานหลักฐาน การสืบสวนสอบสวน การจับกุมผู้ที่ถูกกล่าวหาหรือผู้ที่สงสัยว่ากระทำความผิดฐานฟอกเงิน การออกหมายอาญาต่างๆ เช่น หมายจับ หมายค้น และหมายปล่อยชั่วคราว จึงต้องได้รับความเห็นชอบทั้ง 2 ฝ่าย ซึ่งอาจทำให้การดำเนินคดีฐานฟอกเงินเกิดความล่าช้า

(ข) การให้พนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. ร่วมฟังการสอบสวน

การให้พนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. ร่วมฟังการสอบสวนนั้น เป็นการให้พนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. มีอำนาจร่วมฟังการสอบสวนในการดำเนินคดีอาญาตามความผิดฐานฟอกเงิน แต่ไม่ได้ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. มีอำนาจเป็นพนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ดังนั้น ในกรณีนี้ พนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. ไม่มีอำนาจเข้าไปแสวงหาพยานหลักฐานเพื่อพิสูจน์ความผิด ไม่มีอำนาจในการตรวจค้นบุคคลสิ่งของหรือสถานที่ ยึดหรืออายัดสิ่งของ จับกุมผู้ที่ถูกกล่าวหาหรือผู้ที่สงสัยว่ากระทำความผิด ไม่มีอำนาจออกหมายอาญาต่างๆ เช่น หมายจับ หมายค้น และหมายปล่อยชั่วคราว โดยพนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. มีอำนาจเพียงการเข้าร่วมฟังการสอบสวนเท่านั้น ซึ่งการให้พนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. มีอำนาจร่วมฟังการสอบสวนนั้น กล่าวคือ ในกรณีดังกล่าวหากเลขาธิการ ปปง. เห็นสมควรขอเข้าร่วมฟังการสอบสวนด้วยตนเอง หรือให้พนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. ซึ่งเลขาธิการมอบหมายร่วมฟังการสอบสวนด้วยก็ได้ ในการร่วมฟังการสอบสวนนั้น เมื่อเลขาธิการ ปปง. หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ดังกล่าวเห็นว่าข้อเท็จจริงใดเป็นสาระสำคัญแห่งคดี อาจขอให้พนักงานสอบสวนซักถามในประเด็นนั้น ๆ ด้วยก็ได้ ถ้าพนักงานสอบสวนไม่เห็นด้วย ให้เลขาธิการหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ทำบันทึกความเห็นพร้อมเหตุผลรวมไว้ในสำนวนการสอบสวน เพื่อประกอบการพิจารณาของพนักงานอัยการต่อไป นอกจากนั้นในกรณีที่เลขาธิการ ปปง. หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ดังกล่าวเห็นว่ายังมีพยานหลักฐานที่เป็นประโยชน์ในคดี ให้แจ้งพนักงานสอบสวนดำเนินการ ถ้าพนักงานสอบสวนไม่เห็นด้วย ให้เลขาธิการหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ทำบันทึกความเห็นพร้อมเหตุผลรวมไว้ในสำนวนการสอบสวน เพื่อประกอบการพิจารณาของพนักงานอัยการต่อไป จากกรณีดังกล่าวจะเห็นได้ว่าพนักงาน

เจ้าหน้าที่ ปปง. ไม่ได้มีอำนาจสอบสวนและดำเนินคดีอาญาตามความผิดฐานฐาน แต่เป็นอำนาจของพนักงานสอบสวน พนักงานเจ้าหน้าที่อำนาจเพียงร่วมฟังการสอบสวนและมีอำนาจเสนอให้พนักงานสอบสวนซักถามในประเด็นใดและเสนอมีพยานหลักฐานที่เป็นประโยชน์ในคดี แต่พนักงานสอบสวนไม่ผูกพันที่จะต้องกระทำการดังกล่าวตามที่พนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. เสนอ

3) พนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. มีอำนาจดำเนินคดีอาญาในเบื้องต้น

ในกรณีที่ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. มีอำนาจดำเนินคดีอาญาในเบื้องต้น เป็นกรณีที่พนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. ไม่มีฐานะเป็นพนักงานสอบสวนแต่กฎหมายรับรองให้มีอำนาจสอบสวนคดีอาญาได้ ในลักษณะที่เป็นการสอบสวนเบื้องต้นเพื่อรวบรวมรายละเอียดข้อเท็จจริงกล่าวคือ มีอำนาจแสวงหาพยานหลักฐานโดยมีอำนาจเข้าไปในเขตสถาน สถาน ที่ หรือยานพาหนะใด ๆ เพื่อตรวจ ค้น สถานที่ บุคคล หรือสิ่งของ ยึดอายัด สิ่งของ สอบสวนผู้ต้องหาและเรียกบุคคลมาให้ถ้อยคำ หรือส่งเอกสารสิ่งของต่างๆ ได้ แต่เมื่อรวบรวมพยานหลักฐานเสร็จสิ้นแล้ว ต้องส่งสำนวนการสอบสวนไปให้พนักงานสอบสวนดำเนินคดีอาญาตามที่กำหนดในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เพื่อเป็นการเริ่มคดีให้แก่พนักงานสอบสวนสำหรับนำไปสอบสวนและดำเนินคดีอาญาตามหน้าที่ของพนักงานสอบสวนต่อไป ในกรณีนี้พนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. ไม่มีอำนาจสรุปสำนวนการสอบสวนเพื่อส่งให้พนักงานอัยการโดยตรง แต่ต้องส่งสำนวนการสอบสวนให้พนักงานสอบสวนได้ตรวจสอบกลับกรองก่อนที่จะส่งเรื่องให้พนักงานอัยการพิจารณาสั่งคดีเพื่อเป็นการตรวจสอบและถ่วงดุลอำนาจ ซึ่งถ้าพนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. มีอำนาจในการดำเนินคดีอาญาในเบื้องต้นตามที่กล่าวมาแล้ว พนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. ก็จะมีอำนาจใกล้เคียงกับเจ้าพนักงาน ป.ป.ส. ซึ่งมีอำนาจในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด โดยตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. 2519 มิได้บัญญัติให้ เจ้าพนักงาน ป.ป.ส. เป็นพนักงานสอบสวน ดังนั้นเจ้าพนักงาน ป.ป.ส. จึงไม่มีอำนาจทำการสอบสวนและดำเนินคดีอย่างพนักงานสอบสวน แต่เนื่องจากปัญหายาเสพติดเป็นปัญหาสำคัญของชาติ ตามพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว จึงได้กำหนดให้กรรมการ เลขาธิการ รองเลขาธิการ และเจ้าพนักงาน ป.ป.ส. ซึ่งได้รับมอบหมายมีอำนาจจับกุมผู้กระทำความผิดตามกฎหมายยาเสพติด มีอำนาจเข้าไปในเคหสถานหรือสถานที่เพื่อตรวจค้น ค้นบุคคลหรือยานพาหนะใดๆ ที่มีเหตุอันควรสงสัยว่ามียาเสพติดซ่อนอยู่โดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ยึดหรืออายัดยาเสพติดที่มีไว้โดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย หรือทรัพย์สินอื่นใดที่ได้ใช้หรือจะใช้ในการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด หรืออาจใช้เป็นพยานหลักฐานได้ สอบสวนผู้ต้องหาในคดีความผิดยาเสพติด มีหนังสือสอบถาม หรือเรียกบุคคลใด ๆ หรือเจ้าหน้าที่ของหน่วยราชการใดๆ มาให้ถ้อยคำ หรือให้ส่งบัญชี หรือเอกสาร หรือวัตถุใดๆ เพื่อตรวจสอบ หรือประกอบการพิจารณา ในกรณีที่กรรมการ เลขาธิการ รองเลขาธิการ และเจ้าพนักงาน ป.ป.ส. มี

การจับกุมบุคคลใดๆ ที่กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ให้กรรมการ เลขาธิการ รองเลขาธิการ และเจ้าพนักงาน ป.ป.ส. มีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกันกับพนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาได้ทั่วราชอาณาจักร และให้มีอำนาจควบคุมผู้ถูกจับเพื่อทำการสอบสวนได้เป็นเวลาไม่เกิน 3 วัน หลังจากนั้นให้ส่งตัวผู้ถูกจับไปยังพนักงานสอบสวน ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาเพื่อดำเนินการต่อไป ทั้งนี้โดยไม่ถือว่าการควบคุมผู้ถูกจับดังกล่าวเป็นการควบคุมของพนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

3.1) กรณีพนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. มีอำนาจดำเนินคดีอาญาตามความผิดมูลฐานในเบื้องต้น

ในกรณีที่ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. มีอำนาจดำเนินคดีอาญาความผิดมูลฐานในเบื้องต้น เป็นกรณีที่พนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. ไม่มีฐานะเป็นพนักงานสอบสวนแต่กฎหมายรับรองให้มีอำนาจสอบสวนคดีอาญาได้ ในลักษณะที่เป็นการสอบสวนเบื้องต้นเพื่อรวบรวมรายละเอียดข้อเท็จจริงกล่าวคือ มีอำนาจแสวงหาพยานหลักฐานโดยมีอำนาจเข้าไปในเขตสถาน สถานที่ หรือยานพาหนะใดๆ เพื่อตรวจ ค้น สถานที่ บุคคล หรือสิ่งของ ยึด อาศัย สิ่งของ สอบสวนผู้ต้องหาและเรียกบุคคลมาให้ถ้อยคำ หรือส่งเอกสารสิ่งของต่างๆ ได้ แต่เมื่อรวบรวมพยานหลักฐานเสร็จสิ้นแล้ว ต้องส่งสำนวนการสอบสวนไปให้พนักงานสอบสวนดำเนินคดีอาญาตามที่กำหนดในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เพื่อเป็นการเริ่มคดีให้แก่พนักงานสอบสวนสำหรับนำไปสอบสวนและดำเนินคดีอาญาตามหน้าที่ของพนักงานสอบสวนต่อไป ในกรณีนี้พนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. ไม่มีอำนาจสรุปสำนวนการสอบสวนเพื่อส่งให้พนักงานอัยการโดยตรง แต่ต้องส่งสำนวนการสอบสวนให้พนักงานสอบสวนได้ตรวจสอบกลับกรองก่อนที่จะส่งเรื่องให้พนักงานอัยการพิจารณาสั่งคดี เพื่อเป็นการตรวจสอบและถ่วงดุลอำนาจ

3.2) กรณีพนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. มีอำนาจดำเนินคดีอาญามูลฐานพอกเงินในเบื้องต้น

ในกรณีที่ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. มีอำนาจดำเนินคดีอาญาความผิดฐานพอกเงินในเบื้องต้น เป็นกรณีที่พนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. ไม่มีฐานะเป็นพนักงานสอบสวนแต่กฎหมายรับรองให้มีอำนาจสอบสวนคดีอาญาได้ ในลักษณะที่เป็นการสอบสวนเบื้องต้นเพื่อรวบรวมรายละเอียดข้อเท็จจริงกล่าวคือ มีอำนาจแสวงหาพยานหลักฐานโดยมีอำนาจเข้าไปในเขตสถาน สถานที่ หรือยานพาหนะใดๆ เพื่อตรวจ ค้น สถานที่ บุคคล หรือสิ่งของ ยึด อาศัย สิ่งของ สอบสวนผู้ต้องหาและเรียกบุคคลมาให้ถ้อยคำ หรือส่งเอกสารสิ่งของต่างๆ ได้ แต่เมื่อรวบรวมพยานหลักฐานเสร็จสิ้นแล้ว ต้องส่งสำนวนการสอบสวนไปให้พนักงานสอบสวนดำเนินคดีอาญาตามที่กำหนดในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เพื่อเป็นการเริ่มคดีให้แก่พนักงาน

สอบสวนสำหรับนำไปสอบสวนและดำเนินคดีอาญาตามหน้าที่ของพนักงานสอบสวนต่อไป ในกรณีนี้พนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. ไม่มีอำนาจสรุปสำนวนการสอบสวนเพื่อส่งให้พนักงานอัยการโดยตรง แต่ต้องส่งสำนวนการสอบสวนให้พนักงานสอบสวนได้ตรวจสอบกลับกรองก่อนที่จะส่งเรื่องให้พนักงานอัยการพิจารณาสั่งคดี เพื่อเป็นการตรวจสอบและถ่วงดุลอำนาจ

จากแนวทางในการพัฒนาอำนาจในการดำเนินคดีอาญาตามความผิดมูลฐานและความผิดฐานพอกเงินโดยพนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. ไม่ว่าจะเป็นกรณีให้พนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. มีอำนาจดำเนินการคดีอาญาทั้งกระบวนการ หรือให้พนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. มีอำนาจดำเนินคดีอาญาร่วมกับหน่วยงานอื่น หรือให้พนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. มีอำนาจดำเนินคดีอาญาในเบื้องต้น อาจกล่าวได้ว่า แต่ละรูปแบบมีข้อดีข้อเสียแตกต่างกัน สำหรับรูปแบบที่เหมาะสมของการดำเนินคดีอาญาโดยพนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. มีดังต่อไปนี้

การดำเนินคดีอาญาตามความผิดมูลฐาน หน้าที่หลักทั้งในส่วนการ สืบสวน จับกุม สอบสวนควรเป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจ พนักงานสอบสวนหรือหน่วยงานที่มีหน้าที่ดำเนินคดีอาญาตามความผิดมูลฐาน เนื่องจากคดีตามความผิดมูลฐานนั้น เจ้าหน้าที่ตำรวจหรือพนักงานสอบสวนหรือเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานที่มีหน้าที่ดำเนินคดีอาญาตามความผิดมูลฐาน จะมีความชำนาญในการดำเนินคดีอาญาตามความผิดมูลฐานมากกว่าพนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. และมีกำลังบุคคลากรเพียงพอในการบังคับใช้กฎหมาย นอกจากนี้ทางสำนักงานตำรวจแห่งชาติหรือหน่วยงานที่มีหน้าที่ดำเนินคดีอาญาตามความผิดมูลฐานยังมีฐานข้อมูลเกี่ยวกับประวัติอาชญากร ประวัติการดำเนินคดีของผู้ต้องหาแต่ละคนซึ่งอาจทำให้การสืบสวนสอบสวนมีประสิทธิภาพมากกว่า และสามารถเชื่อมโยงไปถึงบุคคลผู้ที่อยู่เบื้องหลังหรือบุคคลที่กระทำความผิดร้ายใหญ่มากขึ้น แต่ในการดำเนินคดีอาญาตามความผิดมูลฐานนั้น ควรให้พนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. มีอำนาจร่วมฟังการสอบสวนโดยให้มีอำนาจเสนอให้พนักงานสอบสวนซักถามในประเด็นใดและเสนอว่ามีพยานหลักฐานใดที่เป็นประโยชน์ในคดี แต่การเสนอของพนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. ดังกล่าว ไม่ผูกพันพนักงานสอบสวนที่จะต้องกระทำการตามที่พนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. เสนอ และเมื่อสำนวนการสอบสวนเสร็จสิ้น พนักงานสอบสวนก็จะส่งเรื่องให้พนักงานอัยการพิจารณาสั่งคดีต่อไป

จากแนวคิดที่ให้การดำเนินคดีอาญาตามความผิดมูลฐานหน้าที่หลักเป็นของเจ้าหน้าที่ตำรวจ พนักงานสอบสวนและหน่วยงานที่มีหน้าที่ดำเนินคดีอาญาตามความผิดมูลฐานและให้พนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. เป็นฝ่ายสนับสนุนโดยมีอำนาจร่วมฟังการสอบสวนคดีตามความผิดมูลฐาน นั้น จะส่งผลให้เป็นการช่วยแบ่งเบาภาระงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจ พนักงานสอบสวนหรือ

หน่วยงานที่มีอำนาจดำเนินคดีอาญาตามความผิดมูลฐาน เกี่ยวกับการกระทำความผิดที่เกี่ยวกับการฟอกเงิน โดยการเสนอให้เพิ่มเติมประเด็นคำถามหรือเสนอพยานหลักฐานที่เห็นว่าเป็นประโยชน์ทำให้การดำเนินคดีตามความผิดมูลฐานมีความรัดกุมและชัดเจน นอกจากนี้ยังทำให้พนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. ได้รับทราบข้อมูลในคดีความผิดมูลฐานเพื่อประกอบการพิจารณาในคดีฐานฟอกเงินอีกด้วย ซึ่งตรงกับความเห็นของนักวิชาการและผู้ปฏิบัติงานดังนี้

นายสุรศักดิ์ ตริรัตน์ตระกูล มีความเห็นว่า ไม่ควรให้พนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. มีอำนาจจับกุมผู้กระทำความผิดมูลฐานหรือมีอำนาจสอบสวน เพราะไม่สอดคล้องกับอำนาจหน้าที่ของสำนักงาน ปปง. และมีหน่วยงานอื่น เช่น ตำรวจ ป.ป.ส. กรมสอบสวนคดีพิเศษ ทำหน้าที่อยู่แล้ว⁷³

พ.ต.อ. ยุทธบูล ดิสสะมาน มีความเห็นว่า ไม่เห็นด้วยกับการที่จะให้พนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. มีอำนาจในคดีอาญาตามความผิดมูลฐาน เนื่องจากเห็นว่าพนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. ไม่มีความพร้อมในการจับกุม ใส่เครื่องพันธนาการ หรือเมื่อพบการกระทำความผิดแล้วไม่ทำการจับกุม ก็อาจทำให้มีความผิดฐานละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ ตามมาตรา 157 ประมวลกฎหมายอาญา ที่มีความเห็นเช่นนั้นเพราะว่าพนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. ไม่เคยเป็นตำรวจมาก่อน หากปฏิบัติหน้าที่บกพร่องเป็นเหตุให้ได้รับโทษทางอาญาได้ แต่หากมีกฎหมายให้พนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. มีหน้าที่ในการดำเนินคดีอาญาฐานฟอกเงินและคดีอาญาตามความผิดมูลฐาน เห็นว่าควรให้พนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. มีอำนาจในการบังคับใช้กฎหมายเท่ากับพนักงานสอบสวนและเจ้าหน้าที่กรมสอบสวนคดีพิเศษ (DSI) โดยมีอำนาจจับกุม สอบสวน ทั้งความผิดฐานฟอกเงินและความผิดมูลฐาน เนื่องจากการที่กฎหมายให้อำนาจมาครึ่งๆ กลางๆ ทำให้การบังคับใช้กฎหมายทำไม่ได้และมีปัญหาในทางปฏิบัติมาก⁷⁴

พ.ต.ท. ธนัท ธรรมากุลวิรัช มีความเห็นว่า พนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. ควรมีเฉพาะ อำนาจในคดีอาญาฐานฟอกเงินเท่านั้น แต่ไม่ควรมีอำนาจตามความผิดมูลฐาน⁷⁵

นายชาติชาย สุทธิกลม มีความเห็นว่า สำหรับกรณีที่จะให้พนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. มีอำนาจในการดำเนินคดีอาญาตามความผิดมูลฐานนั้น สำนักงาน ปปง. ควรมีพนักงานเจ้าหน้าที่

⁷³ สัมภาษณ์ นายสุรศักดิ์ ตริรัตน์ตระกูล, รองอธิบดีอัยการฝ่ายคดีพิเศษ, 31 มีนาคม 2551.

⁷⁴ สัมภาษณ์ พ.ต.อ. ยุทธบูล ดิสสะมาน, เลขานุการ ปปง., 24 มีนาคม 2551.

⁷⁵ สัมภาษณ์ พ.ต.ท. ธนัท ธรรมากุลวิรัช, พนักงานสอบสวน(สบ 3) ฝ่ายปฏิบัติการ 1 บก.ปศท., 31 มีนาคม 2551.

ไม่น้อยกว่า 2,000 คน ทั่วประเทศ แต่สำหรับปัจจุบันนี้แล้วเห็นว่า พนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. ยังไม่ควรมีอำนาจในส่วนนี้⁷⁶

ดังนั้น ในส่วนของการทำสำนวนคดีตามความผิดมูลฐานจึงควรเป็นอำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจ พนักงานสอบสวนหรือหน่วยงานที่มีอำนาจในการดำเนินคดีอาญาตามความผิดมูลฐานเป็นหลัก โดยพนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. มีหน้าที่เพียงหน่วยเสริมในการร่วมฟังการสอบสวน พร้อมทั้งอาจเสนอให้พนักงานสอบสวนซักถามในประเด็นใดและเสนอว่ามีพยานหลักฐานใดที่เป็นประโยชน์ในคดี เท่านั้น

การดำเนินคดีอาญารฐานฟอกเงินควรกำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. มีอำนาจดำเนินการคดีอาญาทั้งกระบวนการ กล่าวคือ มีอำนาจดำเนินคดีอาญากับผู้กระทำความผิดในความผิดฐานฟอกเงิน ตามมาตรา 5 แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 โดยให้พนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มีอำนาจในการตรวจค้นบุคคลสิ่งของหรือสถานที่ ยึดหรืออายัดสิ่งของ จับกุมผู้ที่ถูกกล่าวหาหรือผู้ที่สงสัยว่ากระทำความผิดฐานฟอกเงิน ออกหมายอาญาต่างๆ เช่น หมายจับ หมายค้น และหมายปล่อยชั่วคราว ตลอดจนชั้นสูตรพลิกศพ โดยการใช้อำนาจนั้นมีขอบเขตจำกัดให้ใช้ได้เฉพาะในการแสวงหาพยานหลักฐานที่เกี่ยวกับความผิดฐานฟอกเงิน เท่านั้น และนำพยานหลักฐานที่ได้มา รวบรวมเพื่อทราบข้อเท็จจริงของการกระทำความผิด หรือการพิสูจน์ความผิดและนำตัวผู้กระทำความผิดให้ได้รับโทษตามกระบวนการยุติธรรมทางอาญาต่อไป โดยเมื่อสืบสวนสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐานเรียบร้อยแล้ว ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. มีหน้าที่สรุปสำนวนการสอบสวน พร้อมทำความเข้าใจเสนอพนักงานอัยการโดยตรง นอกจากนั้น ในปัจจุบันพนักงานเจ้าหน้าที่จะมีอำนาจในคดีอาญารฐานฟอกเงินเมื่อได้รับมอบหมายจากเลขาธิการ ปปง. นั้น ควรกำหนดในกรณีพบความผิดซึ่งหน้าในพนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจได้โดยไม่ต้องได้รับมอบหมาย

การที่กำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. มีอำนาจดำเนินคดีฐานฟอกเงินทั้งกระบวนการนั้น ย่อมไม่ตัดอำนาจเจ้าหน้าที่ตำรวจ พนักงานสอบสวนหรือหน่วยงานที่มีอำนาจดำเนินคดีอาญารฐานฟอกเงินในการดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดฐานฟอกเงิน กล่าวคือ ยังคงให้อำนาจแก่เจ้าหน้าที่ตำรวจ พนักงานสอบสวนหรือหน่วยงานที่มีอำนาจดำเนินคดีอาญารฐานฟอกเงิน มีอำนาจในการดำเนินคดีอาญารฐานฟอกเงินกับผู้กระทำความผิดต่อไป

⁷⁶ สัมภาษณ์ นายชาติชาย สุทธิกลม, ที่ปรึกษาการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด สำนักงาน ปปส., 26 มีนาคม 2551.

จากแนวคิดที่ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. มีอำนาจดำเนินคดีอาญาฐานฟอกเงินทั้งกระบวนการย่อมส่งผลให้การบังคับใช้กฎหมายฟอกเงินสามารถดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินสามารถดำเนินคดีทั้งในทางแพ่งที่เกี่ยวกับการดำเนินการกับทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดมูลฐาน ความผิดฐานฟอกเงินและในทางอาญาที่เกี่ยวกับการดำเนินคดีอาญาฐานฟอกเงินได้ดำเนินการควบคู่กันไป โดยการที่หน่วยงานเดียวมีอำนาจทั้งในการดำเนินคดีในทางแพ่งและทางอาญา ทำให้เกิดความสมดุลของปริมาณคดีทั้งทางแพ่งและทางอาญาขึ้นสู่ศาล ทำให้มีมาตรการที่มีประสิทธิภาพในการดำเนินคดีแก่ผู้กระทำความผิด นอกจากนั้นในการดำเนินคดีอาญาฐานฟอกเงิน พนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. ย่อมมีความชำนาญมากกว่าเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานอื่น ซึ่งตรงกับความเห็นของ พ.ต.ท. ธนัท ธรรมากุลวิเศษ ซึ่งมีความเห็นว่า ในส่วนอำนาจในคดีอาญาฐานฟอกเงิน พนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. ควรมีทั้งอำนาจจับกุมและสอบสวนคดีอาญาฐานฟอกเงิน เนื่องจากการสอบสวนคดีอาญาฐานฟอกเงินนั้นมีความยากลำบากในการรวบรวมพยานหลักฐานและพิสูจน์ความผิด ดังนั้น ผู้มีหน้าที่สอบสวนต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ ความชำนาญในการสอบสวนคดีอาญาฐานฟอกเงินอย่างแท้จริง จึงควรเป็นอำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง.⁷⁷ เนื่องจากสำนักงาน ปปง. เป็นหน่วยงานที่ดำเนินการในการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินโดยเฉพาะ จึงทำให้มีความรู้ความเข้าใจกฎหมายฟอกเงินมากเป็นพิเศษ นอกจากนั้นการที่ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. มีอำนาจดำเนินคดีอาญาฐานฟอกเงินยังส่งผลให้เกิดความต่อเนื่องของพยานหลักฐานและการใช้ข้อมูลตามบทสันนิษฐานในมาตราต่างๆ ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 อีกด้วย เช่น กรณีตามมาตรา 51 วรรคสาม กรณีผู้อ้างว่าเป็นเจ้าของหรือผู้รับโอนทรัพย์สินเป็นผู้ซึ่งเกี่ยวข้องหรือเคยเกี่ยวข้องกับสัมพันธกับผู้กระทำความผิดมูลฐานหรือความผิดฐานฟอกเงินมาก่อน กฎหมายให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าบรรดาทรัพย์สินดังกล่าวเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดหรือได้รับโอนมาโดยไม่สุจริต หรือตามมาตรา 52 วรรคสอง กรณีผู้ที่อ้างว่าเป็นผู้รับประโยชน์ เป็นผู้ซึ่งเกี่ยวข้องหรือเคยเกี่ยวข้องกับสัมพันธกับผู้กระทำความผิดมูลฐานหรือความผิดฐานฟอกเงินมาก่อนให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าผลประโยชน์ดังกล่าวเป็นผลประโยชน์ที่มีอยู่หรือได้มาโดยไม่สุจริต เป็นต้น ในกรณีดังกล่าวถ้าพนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. มีอำนาจดำเนินคดีอาญาตามความผิดมูลฐานหรือฐานฟอกเงินย่อมสามารถใช้บทสันนิษฐานดังกล่าวในทางปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม เนื่องจากการมีอำนาจในการดำเนินคดีอาญาไม่ว่าจะเป็นการดำเนินคดีอาญาฐานฟอกเงินหรือตามความผิดมูลฐานย่อมทำให้มีการเก็บข้อมูลประวัติบุคคลที่กระทำความผิดฐานฟอกเงินและผู้เกี่ยวข้องกับการ

⁷⁷ สัมภาษณ์ พ.ต.ท. ธนัท ธรรมากุลวิเศษ, พนักงานสอบสวน(สบ 3) ฝ่ายปฏิบัติการ 1 บก.ปศท., 31 มีนาคม 2551.

ฟอกเงินเอาไว้ ทำให้การเสนอพยานหลักฐานเพื่อดำเนินการกับทรัพย์สินที่เกี่ยวกับกากระทำ ความผิดมูลฐานหรือฐานฟอกเงิน เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

4.3.3 แนวทางพัฒนาการใช้อำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายป้องกัน และปราบปรามการฟอกเงิน สำหรับมาตรการอื่นๆ

การพัฒนาบทบาทอำนาจหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. จะมีผลสมดัง เจตนารมณ์ได้นั้น จะต้องมีการพัฒนาด้านอื่นๆ ควบคู่กันไปกับบทบาทอำนาจหน้าที่ด้วย ซึ่ง มาตรการอื่นๆ ที่ต้องพัฒนาควบคู่กันไปกับบทบาทและอำนาจหน้าที่มีดังนี้ คือ

1) ความรู้ความสามารถของพนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง.

เพื่อให้การปฏิบัติงานของพนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. มีประสิทธิภาพตามบทบาท และอำนาจหน้าที่ ที่จะพัฒนาตามรูปแบบต่างๆ ต้องมีการพัฒนาความรู้ความสามารถของ พนักงานเจ้าหน้าที่ให้เหมาะสมกับบทบาทและอำนาจหน้าที่ที่เพิ่มขึ้น ด้วยการฝึกอบรมให้ พนักงานเจ้าหน้าที่มีความรู้และความชำนาญเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ทั้ง ทางข้อกฎหมายและทางปฏิบัติหน้าที่เพื่อแสวงหาพยานหลักฐาน พนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. จะต้องทำการตรวจค้นบุคคล สิ่งของ หรือสถานที่ เข้าไปในสถานที่เพื่อยึด อาศัยหรือจับกุมผู้ถูก กล่าวหา อันเป็นการกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของบุคคลได้ จึงต้องเพิ่มความรู้ความสามารถใน ด้านนี้ให้กับพนักงานเจ้าหน้าที่ในด้านนี้ด้วย อบรมวิธีการบังคับใช้กฎหมายในหลักสูตรต่างๆ เช่น หลักสูตรพนักงานเจ้าหน้าที่ หลักสูตรสืบสวนสอบสวนทางการเงิน เป็นต้น

2) อัตรากำลังของพนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง.

เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. มีอำนาจหน้าที่เพิ่มขึ้น ภารกิจต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับ อำนาจหน้าที่ย่อมเพิ่มขึ้นตามไปด้วย ทำให้เจ้าหน้าที่แต่ละคนต้องรับผิดชอบงานมากขึ้น จนอาจ เกินกำลังเจ้าหน้าที่ที่จะปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพได้ เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจมากขึ้นทั้ง ในการดำเนินการกับทรัพย์สินที่เกี่ยวกับกากระทำ ความผิดมูลฐานฟอกเงินและการดำเนินการทาง อาญากับผู้กระทำความผิดฐานฟอกเงิน ดังนั้น ในการดำเนินการจึงอาจแฝงไปด้วยอิทธิพลต่างๆ ซึ่งทำให้การแสวงหาพยานหลักฐานเกิดความยากลำบาก จึงต้องพัฒนาอัตรากำลังเจ้าหน้าที่ให้มี ความเหมาะสมกับภาระหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบมากขึ้น มิให้เจ้าหน้าที่มีงานล้นมือเกินกำลังที่แต่ ละคนจะทำได้ ขณะเดียวกันต้องควบคุมอัตรากำลังไม่ให้ลดลงเพราะอาจมีผลต่อสำนวนการ สอบสวนที่ได้ทำไปแล้ว เนื่องจากกรณีที่เจ้าหน้าที่เข้ามาใหม่จะยังไม่มีประสบการณ์และความ

ชำนาญซึ่งต้องใช้เวลาศึกษาเพื่อปฏิบัติหน้าที่ต่อจากเจ้าหน้าที่คนเดิมที่ทำไว้แล้วจะทำให้การปฏิบัติหน้าที่ไม่ทันตามเวลาที่กำหนด

3) สวัสดิการของพนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง.

การปฏิบัติภารกิจในการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินเป็นภารกิจที่หนัก มีความเสี่ยงและต้องอาศัยความซื่อสัตย์สุจริตของพนักงานเจ้าหน้าที่ ดังนั้น จึงควรส่งเสริมให้เจ้าหน้าที่มีขวัญ กำลังใจในการปฏิบัติงานโดยไม่เกรงกลัวต่อความยากลำบากและอิทธิพลใดๆ มีการให้เงินประจำตำแหน่งเป็นพิเศษต่างจากเงินเดือนหรือจัดสวัสดิการอื่นๆ ที่สามารถบำรุงขวัญ กำลังใจให้แก่พนักงานเจ้าหน้าที่ ซึ่งหากพนักงานเจ้าหน้าที่มีขวัญ กำลังใจที่จะปฏิบัติหน้าที่อันยากลำบากนี้แล้ว การป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินจะมีประสิทธิภาพมากขึ้น

4.4 การควบคุมการบังคับใช้กฎหมายของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

ในระบบกฎหมายที่ดีและมีประสิทธิภาพนั้น นอกจากจะมีการกำหนดให้หน่วยงานภาครัฐซึ่งมีอำนาจในการบังคับใช้กฎหมายสามารถปฏิบัติงานได้อย่างดีมีประสิทธิภาพสูงสุดแล้ว ต้องมีการจัดตั้งองค์กรต่างๆ ของรัฐ ในการทำหน้าที่ตรวจสอบและถ่วงดุลความโปร่งใสและตรวจสอบได้ของหน่วยงานภาครัฐซึ่งมีอำนาจในการบังคับใช้กฎหมาย ในกรณีหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐปฏิบัติงานผิดพลาด บกพร่อง ขาดความเป็นธรรมหรือปฏิบัติงานโดยกระตลบลึงการ เสรีภาพของประชาชนมากเกินไป ดังนั้น หากให้พนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. มีอำนาจในดำเนินการกับทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดมูลฐานตามกฎหมายฟอกเงินและให้มีอำนาจดำเนินคดีอาญาทั้งตามความผิดมูลฐานและฐานฟอกเงินโดยเป็นการเพิ่มอำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. แล้ว รัฐจึงจำเป็นต้องมีกลไกที่ทำหน้าที่ในการตรวจสอบการใช้อำนาจดังกล่าวของพนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. ด้วย ซึ่งระบบการควบคุมการบังคับใช้กฎหมายของพนักงานเจ้าหน้าที่ ตามกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินสามารถแบ่งการตรวจสอบและควบคุม ได้เป็น 3 รูปแบบ คือ กระบวนการตรวจสอบและควบคุมโดยองค์กรภายในสำนักงาน ปปง. การตรวจสอบและควบคุมทั้งจากองค์กรภายในกระบวนการยุติธรรมและการตรวจสอบและควบคุมโดยองค์กรภายนอกกระบวนการยุติธรรม

4.4.1 กระบวนการตรวจสอบและควบคุมโดยองค์กรภายในสำนักงาน ปปง.

กระบวนการตรวจสอบและควบคุมพนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. โดยองค์กรภายในสำนักงาน ปปง. มีด้วยกัน 3 องค์กร คณะกรรมการ ปปง. ซึ่งเป็นองค์กรมีอำนาจตรวจสอบและ

ควบคุมการดำเนินงานในระดับนโยบาย คณะกรรมการธุรกรรมมีอำนาจตรวจสอบและควบคุมการดำเนินงานในระดับปฏิบัติการ และเลขาธิการ ปปง. เป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการในสำนักงาน ปปง. จึงมีอำนาจตรวจสอบและควบคุมการทำงานของพนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. โดยตรง ดังนั้น ในการนำเสนอถึงกระบวนการตรวจสอบและควบคุมพนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. โดยองค์กรภายใน สำนักงาน ปปง. จึงนำเสนอโดยกล่าวถึงองค์กรที่มีความใกล้ชิด หรือมีอำนาจหน้าที่ในการ ตรวจสอบและควบคุมพนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. โดยตรงก่อน ตามลำดับดังต่อไปนี้

4.4.1.1 เลขาธิการ ปปง.

เลขาธิการ ปปง. เป็นข้าราชการพลเรือนสามัญ ซึ่งทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งขึ้นตามคำแนะนำของคณะรัฐมนตรี โดยได้รับความเห็นชอบจากสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภามาตรา 42 มีหน้าที่ควบคุมดูแลโดยทั่วไปซึ่งราชการของสำนักงาน ปปง. โดยอิสระ และเป็นกลางขึ้นตรงต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม และเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการในสำนักงาน ปปง. มาตรา 41 ซึ่งรวมถึงพนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. ด้วย นอกจากนี้ เลขาธิการ ปปง. มีอำนาจมอบหมายพนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. ให้ดำเนินการบังคับใช้กฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน กรณีตามมาตรา 38 กล่าวคือ การมอบหมายให้พนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. มีหนังสือสอบถามหรือเรียกให้สถาบันการเงิน ส่วนราชการ องค์กร หรือหน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ แล้วแต่กรณี ส่งเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องมาเพื่อให้ถ้อยคำ ส่งคำชี้แจงเป็นหนังสือ หรือส่งบัญชี เอกสาร หรือหลักฐานใดๆ มาเพื่อตรวจสอบหรือเพื่อประกอบการพิจารณา หรือมีหนังสือสอบถามหรือเรียกบุคคลใดๆ มาเพื่อให้ถ้อยคำ ส่งคำชี้แจงเป็นหนังสือหรือส่งบัญชี เอกสาร หรือหลักฐานใดๆ มาเพื่อตรวจสอบหรือเพื่อประกอบการพิจารณา หรือ เข้าไปในเคหสถาน สถานที่ หรือยานพาหนะใดๆ ที่มีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการซุกซ่อนหรือเก็บรักษาทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด หรือพยานหลักฐานที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดฐานฟอกเงิน เพื่อตรวจค้นหรือเพื่อประโยชน์ในการติดตาม ตรวจสอบ หรือยึดหรืออายัดทรัพย์สินหรือพยานหลักฐาน เมื่อมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าหากเนิ่นช้ากว่าจะเอาหมายค้นมาได้ทรัพย์สินหรือพยานหลักฐานดังกล่าวนั้นจะถูกยกย้าย ซุกซ่อน ทำลาย หรือทำให้เปลี่ยนแปลงสภาพไปจากเดิม กรณีการดำเนินการยึดหรืออายัดทรัพย์สิน ตามมาตรา 56 กล่าวคือ เมื่อคณะกรรมการธุรกรรมหรือเลขาธิการ แล้วแต่กรณี ได้มีคำสั่งให้ยึดหรืออายัดทรัพย์สินใดตามมาตรา 48 แล้ว ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ดำเนินการยึดหรืออายัดทรัพย์สินตามคำสั่งยึดหรืออายัดนั้น นอกจากการดำเนินการกับทรัพย์สิน เลขาธิการ ปปง. ยังมีอำนาจมอบหมายพนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. เพื่อให้มีอำนาจจับผู้กระทำความผิดฐานฟอกเงินและบันทึกถ้อยคำผู้ถูกจับเพื่อเป็นหลักฐานเบื้องต้น ตามมาตรา 38/1

เนื่องจากเลขาธิการ ปปง. มีอำนาจตรวจสอบและควบคุมการทำงานของพนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. โดยตรงทั้งในฐานะที่พนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. เป็นข้าราชการของสำนักงาน ปปง. และสามารถตรวจสอบและควบคุมโดยการมอบหมายพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อให้มีอำนาจในการบังคับใช้กฎหมาย ไม่ว่าจะเป็นการดำเนินการกับทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำ ความผิดมูลฐานหรือความผิดฐานฟอกเงิน และการดำเนินการจับกุมผู้กระทำความผิดฐานฟอกเงิน ดังนั้น เลขาธิการ ปปง. จึงสามารถตรวจสอบและควบคุม ให้คุณ ให้โทษการทำงานของพนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. ในการทำงานได้โดยตรง

4.4.1.2 คณะกรรมการธุรกรรม

คณะกรรมการธุรกรรมประกอบด้วยกรรมการธุรกรรมจำนวน 5 คนซึ่งคณะกรรมการ ปปง. แต่งตั้งจากบุคคลซึ่งได้รับการเสนอชื่อจากคณะกรรมการตุลาการศาลยุติธรรม คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ และคณะกรรมการอัยการ คณะละ 1 คน โดยให้เลขาธิการ ปปง. เป็นกรรมการและเลขานุการ โดยคณะกรรมการธุรกรรมต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในทางเศรษฐศาสตร์ การเงิน การคลัง กฎหมาย หรือทางใดทางหนึ่งที่เป็นประโยชน์ในการปฏิบัติงานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน และต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้⁷⁸

- 1) มีอายุไม่เกินเจ็ดสิบปี
- 2) เป็นหรือเคยเป็นข้าราชการตั้งแต่ระดับสิบหรือเทียบเท่าขึ้นไป หรือเป็นหรือเคยเป็นพนักงานรัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานของรัฐในตำแหน่งรองหรือเทียบเท่ารองหัวหน้าหน่วยงานรัฐวิสาหกิจหรือรองหรือเทียบเท่ารองหัวหน้าหน่วยงานของรัฐนั้นขึ้นไป หรือเป็นหรือเคยเป็นผู้สอนวิชาในสาขาดังกล่าวและดำรงตำแหน่งหรือเคยดำรงตำแหน่งตั้งแต่วรรณศาสตราจารย์ขึ้นไป
- 3) ไม่เป็นสมาชิกพรรคการเมือง หรือกรรมการหรือเจ้าหน้าที่พรรคการเมือง
- 4) ไม่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาท้องถิ่นผู้บริหารท้องถิ่น หรือข้าราชการการเมืองหรือกรรมการในรัฐวิสาหกิจ
- 5) ไม่เป็นกรรมการในหน่วยงานของรัฐ เว้นแต่จะได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการ
- 6) ไม่เป็นกรรมการ ผู้จัดการ ที่ปรึกษา หรือดำรงตำแหน่งอื่นใดที่มีลักษณะคล้ายกันหรือมีผลประโยชน์เกี่ยวข้องกับห้างหุ้นส่วน บริษัท หรือสถาบันการเงิน หรือประกอบอาชีพหรือวิชาชีพอย่างอื่น หรือประกอบกิจการใดๆ อันขัดต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

⁷⁸ พระราชบัญญัติ ป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542, มาตรา 32.

เมื่อคณะกรรมการธุรกรรมได้รับการแต่งตั้งแล้ว มีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสามปี กรรมการธุรกรรมที่พ้นจากตำแหน่งอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้ แต่ต้องไม่เกินสองวาระติดต่อกัน

คณะกรรมการธุรกรรมมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้⁷⁹

- (1) ตรวจสอบธุรกรรมหรือทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด
- (2) สั่งยับยั้งการทำธุรกรรมตามมาตรา 35 หรือมาตรา 36
- (3) ดำเนินการตามมาตรา 48
- (4) เสนอรายงานผลการปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ต่อคณะกรรมการ ปง.

และคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

(5) กำกับดูแลความเป็นอิสระและเป็นกลางของสำนักงาน ปง. และเลขาธิการ ปง.

(6) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่คณะกรรมการ ปง. การมอบหมาย

นอกจากนั้นคณะกรรมการธุรกรรมยังมีอำนาจหน้าที่ดังนี้ กล่าวคือ ทำรายงานสรุปการดำเนินการต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติทุกสี่เดือน ซึ่งในรายงานต้องมีการระบุรายละเอียด ดังต่อไปนี้⁸⁰

(1) บุคคลผู้ถูกตรวจสอบธุรกรรมหรือทรัพย์สิน หรือถูกสั่งยับยั้งการทำธุรกรรมหรือถูกยึดหรืออายัดทรัพย์สิน

(2) พยานหลักฐานที่ใช้ดำเนินการต่อบุคคลตาม (1)

(3) ผู้ขอ ผู้ใช้หรือสั่งการให้มีการดำเนินการ

(4) ผลการดำเนินการ

เมื่อส่งรายงานสรุปการดำเนินงานต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติแล้ว อาจมีการแต่งตั้งผู้เชี่ยวชาญคนหนึ่งให้ตรวจสอบรายงานดังกล่าวว่าการดำเนินการที่รายงานขอด้วยพระราชบัญญัตินี้หรือไม่ เพื่อเสนอต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติต่อไป⁸¹ ในกรณีที่การตรวจสอบตามวรรคหนึ่งพบว่ามีการกระทำที่ไม่เป็นไปตามกฎหมายและคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเห็นด้วยกับการตรวจสอบดังกล่าว ให้ส่งผลการตรวจสอบและความเห็นของคณะกรรมการป้องกันและ

⁷⁹ พระราชบัญญัติ ป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542, มาตรา 34.

⁸⁰ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2551, มาตรา 39/1.

⁸¹ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2551, มาตรา 39/2 วรรคหนึ่ง.

ปราบปรามการทุจริตแห่งชาติให้คณะกรรมการตุกรกรรมดำเนินการต่อไป⁸² และในกรณีที่ คณะกรรมการตุกรกรรมหรือเลขาธิการ ได้สั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สินหรือสั่งเพิกถอนการยึดหรือ อายัดทรัพย์สินนั้นแล้ว ให้คณะกรรมการตุกรกรรมรายงานต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปราม การฟอกเงิน⁸³

จากอำนาจของคณะกรรมการตุกรกรรมจะเห็นได้ว่า มีอำนาจในการตรวจสอบและ ควบคุมการทำงานสำนักงาน ปปง. เลขาธิการ ปปง. และพนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. เนื่องจาก คณะกรรมการตุกรกรรมมีอำนาจหน้าที่ในการกำกับดูแลความเป็นอิสระและเป็นกลางของ สำนักงาน ปปง. และเลขาธิการ ปปง. นอกจากนี้ ในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. หลังจากที่ตรวจสอบทรัพย์สินและธุรกรรมทางการเงินของผู้กระทำความผิด แล้วทำการสรุป จำนวนการสืบสวนสอบสวนเพื่อเสนอต่อคณะกรรมการตุกรกรรมได้พิจารณาตรวจสอบธุรกรรมหรือ ทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดและดำเนินการยึดหรืออายัดตามมาตรา 48 ดังนั้น คณะกรรมการตุกรกรรมสามารถตรวจสอบและควบคุมการทำงานของพนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. ได้ เป็นอย่างดีเพราะสำนวนคดีที่พนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. ทำการสืบสวนสอบสวนทุกคดีต้องนำเสนอ ต่อคณะกรรมการตุกรกรรมเพื่อให้คณะกรรมการตุกรกรรมมีมติให้เลขาธิการส่งเรื่องให้พนักงาน อัยการพิจารณาเพื่อยื่นคำร้องขอให้ศาลมีคำสั่งให้ทรัพย์สินนั้นตกเป็นของแผ่นดิน

4.4.1.3 คณะกรรมการ ปปง.

นอกจากคณะกรรมการตุกรกรรมและเลขาธิการ ปปง. ซึ่งเป็น 2 องค์กระระดับ ปฏิบัติการที่มีอำนาจในการตรวจสอบ ควบคุมในการปฏิบัติงานและการบังคับใช้กฎหมายของ พนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน เป็นอีกองค์กรหนึ่งซึ่ง เป็นองค์กรที่มีอำนาจตรวจสอบและควบคุมการทำงานของสำนักงาน ปปง. ในระดับนโยบายซึ่งมี ความสำคัญในการตรวจสอบและควบคุมการปฏิบัติงานของพนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. อีกองค์กร หนึ่ง ซึ่งคณะกรรมการ ปปง. ประกอบด้วย นายกรัฐมนตรีเป็นประธานกรรมการ รัฐมนตรีว่าการ กระทรวงยุติธรรม และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังเป็นรองประธานกรรมการ ปลัดกระทรวง ยุติธรรม อัยการสูงสุด ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและ ปราบปรามยาเสพติด ผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง อธิบดีกรมที่ดิน อธิบดีกรม ศุลกากร อธิบดีกรมสรรพากร อธิบดีกรมสนธิสัญญาและกฎหมาย ผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย

⁸² พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2551, มาตรา 39/2 วรรคสาม.

⁸³ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2551, มาตรา 48 วรรคห้า.

ไทย เลขาธิการคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย เลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ ประธานสมาคมธนาคารไทย และผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนเก้าคน ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจากบุคคลที่มีความเชี่ยวชาญในทางเศรษฐศาสตร์การเงิน การคลัง กฎหมายหรือสาขาใดสาขาหนึ่งที่เป็นประโยชน์ ในการปฏิบัติงานตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 โดยความเห็นชอบของสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาตามลำดับเป็นกรรมการและเลขาธิการเป็นกรรมการและเลขานุการ⁸⁴

โดยคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้⁸⁵

- (1) เสนอมาตรการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินต่อคณะรัฐมนตรี
- (2) พิจารณาให้ความเห็นต่อรัฐมนตรีในการออกกฎกระทรวง ระเบียบ และประกาศเพื่อดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้
- (3) วางระเบียบเกี่ยวกับการส่งคืนทรัพย์สินตามมาตรา 49 และมาตรา 51/1 การเก็บรักษา การนำทรัพย์สินออกขายทอดตลาด การนำทรัพย์สินไปใช้ประโยชน์ และการประเมินค่าเสียหายและค่าเสื่อมสภาพ ตามมาตรา 57 และวางระเบียบเกี่ยวกับกองทุนตามมาตรา 59/1 มาตรา 59/4 มาตรา 59/5 และมาตรา 59/6
- (4) ส่งเสริมความร่วมมือของประชาชนเกี่ยวกับการให้ข้อมูลข่าวสารเพื่อป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน และวางระเบียบในการดำเนินการกับข้อมูลหรือเอกสารเพื่อใช้เป็นพยานหลักฐานในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้
- (5) ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้
- (6) ปฏิบัติการอื่นตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่นหรือระเบียบอื่นใดในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้

คณะกรรมการ ป.ป.ง. มีหน้าที่รับรายงานกรณีที่คณะกรรมการธุรกรรมหรือเลขาธิการสั่งยับยั้งการทำธุรกรรมตามมาตรา 35 หรือมาตรา 36⁸⁶ และในกรณีที่พนักงานอัยการเห็นว่าเรื่องดังกล่าวยังไม่สมบูรณ์พอที่จะยื่นคำร้องขอให้ศาลมีคำสั่งให้ทรัพย์สินนั้นทั้งหมดหรือบางส่วนตกเป็นของแผ่นดินได้ เมื่อพนักงานอัยการแจ้งให้เลขาธิการทราบเพื่อดำเนินการ ให้เลขาธิการรีบดำเนินการแล้วส่งเรื่องเพิ่มเติมไปให้พนักงานอัยการพิจารณาอีกครั้งหนึ่ง หากพนักงานอัยการยังเห็นว่าไม่มีเหตุพอที่จะยื่นคำร้องขอให้ศาลมีคำสั่งให้ทรัพย์สินนั้นทั้งหมดหรือบางส่วนตกเป็นของแผ่นดิน ให้พนักงานอัยการรีบแจ้งให้เลขาธิการทราบเพื่อส่งเรื่องให้คณะกรรมการ ป.ป.ง. วินิจฉัยชี้ขาด คณะกรรมการ ป.ป.ง. จึงมีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาดในกรณีดังกล่าว แต่ต้องวินิจฉัยชี้ขาดภายในกำหนดสามสิบวันนับแต่ได้รับเรื่องจากเลขาธิการ และเมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ง. วินิจฉัยชี้ขาดเป็นประการใดให้พนักงานอัยการและเลขาธิการปฏิบัติตามนั้น

⁸⁴ พระราชบัญญัติ ป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542, มาตรา 24.

⁸⁵ พระราชบัญญัติ ป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542, มาตรา 25.

⁸⁶ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2551, มาตรา 37.

หากคณะกรรมการ ปปง. มิได้วินิจฉัยชี้ขาดภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ให้ปฏิบัติตามความเห็นของพนักงานอัยการ⁸⁷ นอกจากนี้ คณะกรรมการ ปปง. มีหน้าที่รับรายงานการเสนอขบดุลและรายงานการจ่ายเงินของกองทุนในปีที่ล่วงมาแล้วจากเลขาธิการ ปปง. ซึ่งสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินตรวจสอบรับรอง⁸⁸ มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อพิจารณาและเสนอความเห็นในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง หรือปฏิบัติการอย่างใดอย่างหนึ่งแทนคณะกรรมการ ปปง. ก็ได้⁸⁹

ดังนั้น การที่คณะกรรมการ ปปง. มีอำนาจในระดับนโยบายโดยการเสนอมาตรการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินต่อคณะรัฐมนตรี พิจารณาให้ความเห็นต่อรัฐมนตรีในการออกกฎกระทรวง ระเบียบ และประกาศต่างๆ ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ดังนั้น คณะกรรมการ ปปง. จึงมีอำนาจในการตรวจสอบและควบคุมการทำงานของคณะกรรมการธุรกรรม เลขาธิการ ปปง. รวมถึงพนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. ด้วย

4.4.2 กระบวนการตรวจสอบและควบคุมโดยองค์กรภายในกระบวนการยุติธรรม

4.4.2.1 อัยการ

บทบาทของพนักงานอัยการมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดกับการควบคุมและตรวจสอบในกระบวนการยุติธรรม โดยเฉพาะกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ซึ่งอัยการเป็นองค์กรที่มีอิทธิพลอย่างยิ่ง ในการควบคุมตรวจสอบหรือกำกับดูแลเพื่อให้เกิดการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน และเพื่อที่จะควบคุมปราบปรามอาชญากรรมในสังคม การควบคุมกระบวนการดำเนินคดีอาญาของไทยเพื่อให้เป็นไปตามระเบียบสากลนั้น โดยการให้พนักงานอัยการได้มีอำนาจควบคุมการจับกุมและการสอบสวนได้มากขึ้น กล่าวคือ ให้ได้มีส่วนรับผิดชอบควบคุมตั้งแต่การออกหมายจับ การสอบสวนตั้งแต่เริ่มคดี โดยการสอบสวนนั้นยังคงอยู่ที่เจ้าพนักงานตำรวจเหมือนเดิม แต่อัยการเข้าไปมีส่วนควบคุมตั้งแต่เริ่มคดี ทั้งในส่วนของพิจารณาการออกหมายจับและควบคุมการสอบสวน ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมแก่สังคมและคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน ดังนั้น เมื่ออัยการได้มีบทบาทเข้าไปควบคุมการดำเนินคดีอาญาตั้งแต่เริ่มคดีดังเช่นเดียวกับอัยการสากลทั่วไป ทำให้เกิดความเป็นธรรมแก่คู่กรณีเป็นอย่างยิ่ง และเป็นการคานอำนาจในการดำเนินคดีอาญาระหว่างเจ้าหน้าที่ตำรวจ อัยการและศาล ที่มีอยู่ในปัจจุบันนี้ด้วย ตัวอย่างเช่น ในประเทศสหรัฐอเมริกา อัยการเป็นองค์กรที่สำคัญที่สุดขององค์กรหนึ่งใน

⁸⁷ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2551, มาตรา 49 วรรคสาม.

⁸⁸ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2551, มาตรา 59/7.

⁸⁹ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542, มาตรา 30.

กระบวนการยุติธรรมทางอาญา และมีบทบาทที่สำคัญในการควบคุมอำนาจของตำรวจในมลรัฐหลายแห่งของสหรัฐอเมริกาไม่ว่าขั้นตอนก่อนการจับกุมตรวจค้นหรือหลังจากการจับกุมตรวจค้น การควบคุมและการสอบสวน ก็ตาม ขั้นตอนก่อนการจับกุมตรวจค้น กฎหมายบังคับไว้ว่า อัยการต้องให้ความเห็นชอบในหมายจับเสียก่อน มิฉะนั้นแล้วศาลจะออกหมายจับไม่ได้

สำหรับในกรณีที่การจับกุมและตรวจค้นนั้น มิได้มีการควบคุมมาก่อนล่วงหน้า ซึ่งได้แก่ กรณีที่กระทำไปโดยมิได้มีการออกหมายจับและหมายค้นก่อนนั้น การควบคุมหลังจากการดำเนินการจับกุมและตรวจค้นไปแล้วจึงมีความสำคัญในแง่ของการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนเป็นอย่างยิ่ง เพราะการจับกุมและตรวจค้นอาชกรกระทำไปโดยพลการขาดการไตร่ตรองอย่างรอบคอบ ในสหรัฐอเมริกาอัยการมีบทบาทอันสำคัญยิ่งที่จะคอยควบคุมการใช้อำนาจจับกุมและตรวจค้น เพราะอัยการคือผู้ที่ดำเนินการฟ้องคดียังศาล หากอัยการเห็นว่าตำรวจกำลังจับกุมคนบริสุทธิ์ ซึ่งมีได้กระทำความผิดที่กล่าวหาแต่อย่างใด อัยการย่อมใช้ดุลยพินิจสั่งไม่ฟ้องคดีได้*

สำหรับประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของประเทศไทยที่ใช้อยู่ปัจจุบัน กฎหมายได้แยกการสอบสวนกับการฟ้องคดีออกจากกันโดยเด็ดขาด การสอบสวนคดีอาญาตั้งแต่การรับคำร้องทุกข์สืบสวนจับกุมสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐานจนกระทั่งสรุปสำนวนเสนอความเห็นอยู่ในอำนาจหน้าที่ของพนักงานสอบสวนโดยตลอด อัยการจะเข้าเกี่ยวข้องกับคดีอาญาได้ก็ต่อเมื่อพนักงานสอบสวนได้ส่งสำนวนและความเห็นมาแล้วเท่านั้น จากนั้นอัยการจึงจะพิจารณาสั่งฟ้อง สั่งไม่ฟ้องหรืองดการสอบสวน หรือสั่งให้พนักงานสอบสวนเพิ่มเติม ฯลฯ⁹⁰

ดังนั้น อัยการจึงเป็นองค์กรที่สามารถควบคุมและตรวจสอบการบังคับใช้กฎหมายของพนักงานเจ้าหน้าที่ ปบง. ได้ทั้งในส่วนการดำเนินการกับทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดและการดำเนินคดีอาญาได้อย่างเหมาะสมที่สุด ซึ่งจะเห็นได้จากเหตุผลดังต่อไปนี้

* การจับกุมผู้ต้องหาว่ากระทำความผิดในประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศอังกฤษ มีหลักปฏิบัติเหมือนกัน ซึ่งบัญญัติไว้ใน Judge's Rule คือ การจับกุมผู้ต้องหาว่ากระทำความผิดในสหรัฐอเมริกาในทุกกรณี จะต้องเป็นหลักประกันต่อเสรีภาพจะไม่ถูกลิดรอนหรือทำให้เสียเปรียบโดยปราศจากเหตุอันสมควร ฉะนั้นผู้ถูกจับกุมจะได้รับคำแนะนำจากเจ้าหน้าที่ตำรวจให้ตระหนักถึงสิทธิหน้าที่ในอันที่จะรับสารภาพ หรือปฏิเสธข้อกล่าวหา ซึ่งหลักดังกล่าวใช้ปฏิบัติทั้งในประเทศสหรัฐอเมริกาและอังกฤษ

⁹⁰ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา, มาตรา 140, 141.

1) อัยการมีหลักประกันความมั่นคงในตำแหน่งหน้าที่ เพราะอัยการมีคณะกรรมการอัยการ (ก.อ.) อันเป็นองค์กรอิสระเป็นผู้พิจารณาความดีความชอบโยกย้ายหรือลงโทษทางวินัย อัยการจึงอยู่ในวิสัยที่จะปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างตรงไปตรงมา

2) อัยการเป็นเจ้าพนักงานที่มีคุณวุฒิทางกฎหมายระดับสูง คือ ต้องเป็นทั้งบัณฑิตทางกฎหมายจากมหาวิทยาลัยและเป็นทั้งเนติบัญญัติเป็นอย่างน้อย จึงเป็นหลักประกันที่น่าเชื่อถือได้ในเรื่องการวินิจฉัยทั้งปัญหาข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย

3) อัยการมีความรู้ในเชิงการดำเนินคดีชั้นศาลเป็นอย่างดี เนื่องจากประสบการณ์ในทางปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับศาล ทำให้อัยการรู้ดีว่าควรจะทำ การสอบสวนอย่างไร จึงจะเป็นการถูกต้องรัดกุมเป็นประโยชน์แก่การดำเนินคดีในชั้นศาล ถ้าได้ความอย่างไรจึงจะควรดำเนินคดีถ้าไม่ได้ความอย่างนั้นก็ควรปล่อยตัวผู้ต้องหาให้พ้นข้อหาไปโดยเร็วทำให้คดีไม่รอกศาล ประชาชนไม่ต้องตกเป็นจำเลยโดยใช่เหตุอันมีผลทำให้อิสรภาพของเขาถูกระทบกระเทือนระหว่าง การดำเนินคดี ต้องเสียเวลาทำมาหากินและเสียเงินทองเพื่อจ้างทนายความต่อสู้คดี

4) อัยการมีหน้าที่ว่าความในศาลอยู่แล้ว การที่อัยการจะได้อ่านข้อเท็จจริงมาตั้งแต่ต้นในชั้นจับกุม สอบสวน ย่อมเป็นประโยชน์ในการว่าความ เพราะการที่ได้ฟังได้เห็นผู้ต้องหา ผู้เสียหายและพยานด้วยตนเอง ย่อมทำให้อัยการรู้ดีในลักษณะและสามารถวินิจฉัยข้อเท็จจริงได้ถูกต้องกว่าที่จะเพียงอ่านเอาจากตัวหนังสือในสำนวนซึ่งพนักงานสอบสวนเป็นผู้ทำ เสนอมาให้

การถ่วงดุลและคานอำนาจการสอบสวนของพนักงานอัยการตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของไทย ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 140, 142, 143 และ 144 มีบทบัญญัติให้พนักงานอัยการทำหน้าที่ดุลและคานอำนาจการสอบสวนและการดำเนินคดีอาญาของพนักงานสอบสวน สรุปได้ดังนี้

1) มีอำนาจสั่งให้พนักงานสอบสวนทำการสอบสวนรวมพยานหลักฐานเพิ่มเติม ในกรณีที่เห็นว่าสำนวนการสอบสวนยังไม่ครบถ้วนสมบูรณ์หรือไม่ชัดเจน

2) มีอำนาจเหนือพนักงานสอบสวนในการสั่งให้พนักงานสอบสวนทำการเปรียบเทียบ ปรับสั่งฟ้องหรือไม่สั่งฟ้องผู้ต้องหาแต่ในกรณีที่พนักงานอัยการมีความเห็นสั่งไม่ฟ้องผู้ต้องหา และความเห็นนั้นไม่ใช่ความเห็นของอธิบดีกรมอัยการ อัยการต้องส่งสำนวนการสอบสวนกลับมาให้อธิบดีกรมตำรวจพิจารณาสำหรับในกรุงเทพฯ หรือผู้ว่าราชการจังหวัดสำหรับต่างจังหวัด ถ้าอธิบดีกรมตำรวจหรือผู้ว่าราชการจังหวัดเห็นด้วยกับอัยการความเห็นถือเป็นยุติ แต่

ถ้าไม่เห็นด้วยจะต้องส่งสำนวนการสอบสวนไปให้อธิบดีกรมอัยการชี้ขาด จะเห็นได้ว่าการถ่วงดุลและคานอำนาจการสอบสวนไว้อย่างเหมาะสมกับสังคมไทยและมีประสิทธิภาพในการควบคุมการสอบสวนที่น่าพอใจเมื่อเปรียบเทียบกับระบบกฎหมายในประเทศอื่น

3) ในคดีฆาตกรรม โดยการกระทำของเจ้าพนักงานซึ่งอ้างว่าปฏิบัติราชการตามหน้าที่ คดีวิสามัญฆาตกรรม หรือตายระหว่างอยู่ในความควบคุมของเจ้าพนักงานเมื่อได้มีการชันสูตรพลิกศพแล้ว ให้พนักงานสอบสวนส่งสำนวนการชันสูตรพลิกศพไปยังอัยการ เพื่อให้อัยการทำคำร้องต่อศาลชั้นต้นแห่งท้องที่ที่ศพนั้นอยู่ ให้ศาลทำการไต่สวนและทำคำสั่งแสดงว่าผู้ตายคือใคร ตายที่ไหน เมื่อใด ถึงเหตุและพฤติการณ์ที่ตาย

ในการนี้ศาลจะต้องทำการไต่สวนโดยเปิดเผย และสามมี ภรรยา บุพการี ผู้สืบสันดาน ผู้แทนโดยชอบธรรมหรือผู้อนุบาลของผู้ตาย มีสิทธิยื่นคำร้องต่อศาล 3 กรณี

- 1) ขอเข้ามาซักถามพยานที่อัยการนำมาสืบ
- 2) สืบพยานอื่นได้ด้วย แม้พนักงานสอบสวนจะไม่ได้สอบสวนพยานนั้นไว้
- 3) มีสิทธิแต่งตั้งทนายเข้าดำเนินการแทน

ซึ่งเป็นมาตรการตามกฎหมาย ที่ให้ความคุ้มครองประชาชน และขณะเดียวกันก็เป็นการถ่วงดุลและคานอำนาจโดยศาล อัยการ และทนายความอีกด้วย ในการควบคุมการปฏิบัติงานของตำรวจจากอำนาจของอัยการในการถ่วงดุลและคานอำนาจการสอบสวนของพนักงานอัยการตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของไทย มาตรา 140, 142, 143 และมาตรา 144 สามารถนำมาปรับใช้กับการควบคุมและตรวจสอบการบังคับใช้กฎหมายของพนักงานเจ้าหน้าที่ปปง. ไม่ว่าจะเป็นในส่วนของดำเนินการกับทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดและการดำเนินคดีอาญาที่พนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. มีอำนาจดำเนินการ เนื่องจากเมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. สรุปสำนวนคดีเสร็จสิ้น ก็ต้องดำเนินการส่งสำนวนให้พนักงานอัยการตรวจสอบสำนวนคดีก่อนส่งคดีดังกล่าวขึ้นสู่กระบวนการในชั้นศาล

4.4.2.2 ศาล

การควบคุมและตรวจสอบโดยองค์กรตุลาการนั้น เป็นการควบคุมไม่ให้การกระทำขององค์กรฝ่ายบริหารขัดต่อกฎหมาย และรัฐธรรมนูญ เนื่องจากองค์กรตุลาการ เป็นองค์กรที่มีความเป็นอิสระจากองค์กรฝ่ายบริหารและองค์กรฝ่ายนิติบัญญัติ ดังนั้น องค์กรตุลาการจึงเป็นองค์กรที่มีความสำคัญและเป็นหัวใจของกระบวนการยุติธรรม ในการควบคุมและตรวจสอบ

นั้น องค์การตุลาการที่ทำหน้าที่ดังกล่าวอาจจะอีกองค์การหนึ่งแยกต่างหากจากองค์การตุลาการผู้ทำหน้าที่พิจารณาพิพากษาคดีแพ่งและคดีอาญาก็ได้ เช่น ศาลปกครอง ซึ่งมีอำนาจหน้าที่พิจารณาคดีปกครอง หรือศาลรัฐธรรมนูญ ซึ่งมีอำนาจหน้าที่พิจารณาความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของกฎหมาย

เดิมระบบศาลของประเทศไทยเป็น "ระบบศาลเดี่ยว" คือ มีศาลยุติธรรมแต่เพียงศาลเดียวที่มีอำนาจพิจารณาคดีทุกประเภทและมีศาลฎีกาเป็นศาลยุติธรรมสูงสุด ต่อมาเมื่อได้มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับปัจจุบันซึ่งกำหนดให้มี ศาลปกครอง แยกต่างหากจากศาลยุติธรรม จึงทำให้ระบบศาลของประเทศไทยกลายเป็น ระบบศาลคู่

(ก) **ระบบศาลเดี่ยว** ระบบศาลเดี่ยว ได้แก่ ระบบศาลของประเทศที่ไม่มีการแบ่งแยกกฎหมายและศาล คือ ให้ศาลยุติธรรมมีอำนาจหน้าที่วินิจฉัยชี้ขาดคดีต่างๆทุกประเภท ไม่ว่าจะเป็นคดีแพ่ง คดีอาญา คดีปกครอง หรือคดีประเภทอื่น ประเทศที่ใช้ระบบนี้จะได้แก่ ประเทศอังกฤษ ประเทศสหรัฐอเมริกา และประเทศที่ใช้ระบบกฎหมายคอมมอนลอว์แบบเดียวกับประเทศอังกฤษ รวมทั้งประเทศไทยก่อนที่จะประกาศใช้รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน

(ข) **ระบบศาลคู่** ระบบศาลคู่ ได้แก่ ระบบศาลของประเทศที่ให้ศาลยุติธรรมมีอำนาจหน้าที่วินิจฉัยชี้ขาดคดีแพ่งและคดีอาญาเท่านั้น ส่วนการวินิจฉัยชี้ขาดคดีปกครองนั้นอยู่ในอำนาจหน้าที่ของศาลปกครองซึ่งมีระบบศาลและระบบผู้พิพากษาแยกต่างหากจากระบบศาลและระบบผู้พิพากษาของศาลยุติธรรม ประเทศที่ใช้ระบบนี้จะได้แก่ ประเทศฝรั่งเศส ประเทศเบลเยียม

เมื่อรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันได้บัญญัติให้มีศาลปกครองขึ้นแยกต่างหากจากศาลยุติธรรม ดังนั้น ประเทศไทยจึงกลายเป็นประเทศที่ใช้ระบบศาลคู่ ซึ่งโดยทั่วไปนั้นการจัดระเบียบศาลของประเทศที่มีระบบศาลเป็นระบบศาลคู่ จะมีลักษณะดังนี้ คือ⁹¹

(1) ศาลแต่ละประเภท คือ ศาลยุติธรรมและศาลปกครอง ต่างประกอบด้วย ศาล ชั้นต้น ศาลอุทธรณ์และศาลสูงสุด

(2) มีการแบ่งแยกอำนาจระหว่างศาลยุติธรรมและศาลปกครองอย่างเด็ดขาดโดยมีหลักการว่า การตัดสินคดีใดต้องนำหลักการของกฎหมายเอกชนมาบังคับใช้ การตัดสินคดีนั้นเป็นอำนาจของศาลยุติธรรม ซึ่งเป็นศาลที่มีความชำนาญพิเศษทางกฎหมายเอกชน ส่วนการตัดสินคดี

⁹¹ อิศสระ นิตินันท์ประภาศ, เรียนรู้เรื่องศาลปกครองอย่างคนธรรมดา, (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2540), หน้า 15-16.

ได้ต้องนำหลักการของกฎหมายมหาชนมาบังคับใช้ การตัดสินใจดีนั้นเป็นอำนาจของศาลปกครอง ซึ่งเป็นศาลที่มีความชำนาญพิเศษทางกฎหมายมหาชน

(3) ศาลยุติธรรมและศาลปกครองต่างเป็นอิสระซึ่งกันและกัน ซึ่งเป็นผลมาจากการที่ คำพิพากษาของศาลแต่ละประเภทซึ่งเป็นศาลชั้นต้นไม่อยู่ในความควบคุมของศาลอุทธรณ์และศาลสูงสุดซึ่งเป็นศาลต่างประเภทกัน กล่าวคือ คำพิพากษาของศาลยุติธรรมที่เป็นศาลชั้นต้น จะต้องอุทธรณ์ต่อศาลยุติธรรมระดับอุทธรณ์และฎีกาต่อศาลยุติธรรมสูงสุด เช่นเดียวกับคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้นจะต้องอุทธรณ์ต่อศาลปกครองระดับอุทธรณ์และฎีกาต่อศาลปกครองสูงสุด

(4) มีการแบ่งแยกผู้พิพากษาศาลยุติธรรมและผู้พิพากษาศาลปกครองอย่างเด็ดขาด

เมื่อประเทศไทยกลายเป็นระบบศาลคู่ จึงมีความจำเป็นที่จะต้องพิจารณาถึง "การแบ่งแยกอำนาจ" ระหว่างศาลยุติธรรมและศาลปกครอง ซึ่งโดยปกติทั่วไป ไปนั้นประเทศต่างๆ ที่ใช้ระบบศาลคู่จะให้ศาลยุติธรรมมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีพิพาทระหว่างเอกชนกับเอกชนโดยทั่วไป ส่วนศาลปกครองจะมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีที่เอกชนพิพาทกับฝ่ายปกครองเกี่ยวกับการใช้อำนาจทางปกครอง รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ได้บัญญัติถึงเขตอำนาจของศาลยุติธรรมและศาลปกครองไว้แยกต่างหากจากกัน ดังนี้

(ก) **เขตอำนาจศาลยุติธรรม** รัฐธรรมนูญมาตรา 218 ได้บัญญัติไว้ให้ศาลยุติธรรมมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีทั้งปวง เว้นแต่คดีที่รัฐธรรมนูญนี้หรือกฎหมายบัญญัติให้อยู่ในเขตอำนาจของศาลอื่น เช่น ศาลปกครองหรือศาลทหาร เป็นต้น ดังนั้น เมื่อมีข้อพิพาทเกิดขึ้นและเป็นข้อพิพาทที่ไม่ได้อยู่ในเขตอำนาจของศาลอื่น ประชาชนย่อมนำข้อพิพาทดังกล่าวเข้าสู่การพิจารณาของศาลยุติธรรมได้ โดยศาลยุติธรรมเป็นองค์กรที่ใช้อำนาจตุลาการ ซึ่งมีความสำคัญต่อการปกครองประเทศแบบนิติรัฐ เพื่อคานและดุลกับอำนาจนิติบัญญัติและบริหาร โดยหลักนิติธรรม ศาลยุติธรรมจำเป็นต้อง มีความเป็นอิสระไม่ถูกแทรกแซงจากฝ่ายอื่น เพื่อทำหน้าที่คุ้มครองสิทธิเสรีภาพ และทรัพย์สินของปัจเจกชนอย่างอิสระ ด้วยความบริสุทธิ์ยุติธรรม ภายใต้กฎเกณฑ์แห่งกฎหมายอย่างเดียวกัน ตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ภายใต้ภารกิจหลักในด้านการอำนวยความยุติธรรมแก่ประชาชนและการส่งเสริมการบังคับใช้กฎหมายอย่างเสมอภาคและเท่าเทียมกัน

(ข) **เขตอำนาจศาลปกครอง** ศาลปกครอง ได้แก่ สถาบันหรือองค์กรที่มีความเชี่ยวชาญในด้านกฎหมายเกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดิน จัดตั้งขึ้นเพื่อแก้ปัญหาข้อพิพาทหรือโต้แย้งระหว่างประชาชนกับเจ้าหน้าที่ของรัฐในการปฏิบัติหน้าที่ โดยศาลปกครองจะมีอำนาจหน้าที่ที่สำคัญ คือ ตรวจสอบการดำเนินการของเจ้าหน้าที่ของรัฐว่าได้ดำเนินการไปโดยชอบด้วย

กฎหมายหรือไม่ หรือให้ความเป็นธรรมแก่ประชาชนพอเพียงแล้วหรือไม่ ถ้าการดำเนินการของเจ้าหน้าที่ของรัฐไม่ถูกต้อง ศาลปกครองก็จะวินิจฉัยชี้ขาดให้ยกเลิกเพิกถอนคำสั่งหรือการกระทำดังกล่าว⁹²

รัฐธรรมนูญมาตรา 223 ศาลปกครองมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีพิพาทระหว่างหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น หรือองค์กรตามรัฐธรรมนูญ หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกับเอกชน หรือระหว่างหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น หรือองค์กรตามรัฐธรรมนูญ หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐด้วยกัน อันเนื่องมาจากการใช้อำนาจทางปกครองตามกฎหมาย หรือเนื่องมาจากการดำเนินกิจการทางปกครองของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น หรือองค์กรตามรัฐธรรมนูญ หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ รวมทั้งมีอำนาจพิจารณาพิพากษาเรื่องที่รัฐธรรมนูญ หรือกฎหมายบัญญัติให้อยู่ในอำนาจของศาลปกครอง แต่อำนาจศาลปกครองไม่รวมถึงการวินิจฉัยชี้ขาดขององค์กรตามรัฐธรรมนูญ ซึ่งเป็นการใช้อำนาจโดยตรงตามรัฐธรรมนูญขององค์กรตามรัฐธรรมนูญนั้น

เมื่อพิจารณาเขตอำนาจของศาลยุติธรรมและเขตอำนาจของศาลปกครองดังที่ได้กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญดังกล่าวมาแล้วข้างต้น จะเห็นได้ว่า ศาลปกครองมีอำนาจหน้าที่พิจารณาวินิจฉัยคดีที่เป็นข้อพิพาทระหว่างหน่วยงานของรัฐกับประชาชนหรือระหว่างหน่วยงานของรัฐด้วยกัน ส่วนศาลยุติธรรมมีอำนาจหน้าที่พิจารณาวินิจฉัยคดีอื่นนอกเหนือจากคดีที่อยู่ในเขตอำนาจของศาลปกครอง ซึ่งก็คือการพิจารณาวินิจฉัยคดีที่เป็นข้อพิพาทระหว่างเอกชนด้วยกัน

จะเห็นได้ว่า การควบคุมโดยองค์กรตุลาการของประเทศไทยซึ่งมีระบบศาลแบบระบบศาลคู่ จึงอาจเป็นการตรวจสอบและควบคุมโดยศาลยุติธรรมหรือศาลปกครอง ซึ่งในการควบคุมและตรวจสอบการบังคับใช้กฎหมายของพนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. นั้น เมื่อมีคดีเกี่ยวกับการฟอกเงิน ไม่ว่าจะเป็นการใช้มาตรการทางอาญาหรือมาตรการยึดทรัพย์ในทางแพ่ง ศาลยุติธรรมย่อมมีหน้าที่ในการควบคุมและตรวจสอบในชั้นการพิจารณาคดีของศาลให้เป็นไปอย่างถูกต้องและเป็นธรรม นอกจากนั้น ถ้าเป็นกรณีที่ประชาชนเห็นว่า การบังคับใช้กฎหมายของพนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. ไม่ถูกต้องประการใด ก็สามารถฟ้องศาลปกครองได้ การควบคุมและตรวจสอบโดยองค์กรตุลาการจึงได้รับการยอมรับมาโดยตลอดเพราะเป็นองค์กรที่มีความเป็นอิสระจากอำนาจนิติบัญญัติและอำนาจบริหาร จากความเป็นอิสระนั้นทำให้สามารถควบคุมและตรวจสอบการใช้อำนาจและการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายของเจ้าหน้าที่ของรัฐ อันเป็นการลวง

⁹² สำนักงานศาลปกครอง, “บทบรรณาธิการ,” วารสารกฎหมายปกครอง, 15 (ธันวาคม 2539): 6.

ละเมิดสิทธิเสรีภาพของประชาชนได้เป็นอย่างดี องค์กรตุลาการจึงนับว่าเป็นองค์กรหนึ่งซึ่งมีส่วนให้การบังคับใช้กฎหมายของพนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. และเจ้าหน้าที่ของรัฐในหน่วยงานอื่นๆ เป็นไปโดยชอบด้วยกฎหมายและบริสุทธิ์ยุติธรรม ดังนั้น เพื่อให้การควบคุมและตรวจสอบการบังคับใช้กฎหมายของพนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น องค์กรตุลาการควรมีส่วนในการควบคุมและตรวจสอบทุกชั้นตอนตามบทบาทอำนาจหน้าที่ที่มีอยู่ในกระบวนการยุติธรรม ตั้งแต่ขั้นก่อนการพิจารณา ขั้นพิจารณา จนกระทั่งคดีเสร็จสิ้น อันจะทำให้การดำเนินคดีเป็นไปด้วยความบริสุทธิ์ยุติธรรม ผู้กระทำผิดได้รับการลงโทษและผู้บริสุทธิ์ได้รับการคุ้มครองตามกฎหมาย

4.4.3 กระบวนการตรวจสอบและควบคุมจากองค์กรภายนอกกระบวนการยุติธรรม

4.4.3.1 สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.)

ในอดีตรัฐบาลนายสัญญา ธรรมศักดิ์ได้มีเจตจำนงที่จะป้องกันและปราบปรามการทุจริต และประพฤติมิชอบในวงราชการให้หมดสิ้นไปหรืออย่างน้อยก็ให้บรรเทาเบาบางลง จึงได้แต่งตั้งคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการขึ้นโดยอาศัยอำนาจตามความใน ข้อ 9(6) แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 218 ลงวันที่ 29 กันยายน 2515 มีนายกรัฐมนตรีนั่งเป็นประธานกรรมการแต่ไม่ทันได้เริ่มดำเนินการ นายสัญญา ธรรมศักดิ์ได้ลาออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรีเสียก่อน หลังจากนั้นเมื่อได้รับ พระมหากรุณาธิคุณโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม แต่งตั้งให้เป็นนายกรัฐมนตรี อีกครั้งก็ได้ปรับปรุงคณะกรรมการ ป.ป.ป. ใหม่ และเริ่มดำเนินงานตั้งแต่วันที่ 2 กรกฎาคม 2517 หลังจากนั้นไม่นานก็ได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ พ.ศ. 2518 เมื่อวันที่ 3 มีนาคม 2518 และตราพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 216 ลงวันที่ 29 กันยายน 2515 (ฉบับที่ 10) พ.ศ. 2518 จัดตั้งสำนักงาน ป.ป.ป. สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรีขึ้นและเมื่อได้มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2540 ซึ่งมีการกำหนดองค์กรอิสระขึ้นรวม 8 องค์กร หนึ่งในจำนวนนั้นได้มีองค์กรหนึ่งที่มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริต เรียกว่าคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ มีสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเป็นหน่วยธุรการที่เป็นอิสระในการบริหารงานบุคคล การงบประมาณ และการดำเนินการอื่น ต่อมาในวันที่ 17 พฤศจิกายน 2542 ได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2542 ประกาศราชกิจจานุเบกษาเล่ม 116 ตอนที่ 114 ก วันที่ 17 พ.ย.

2542 เป็นผลให้สำนักงานป.ป.ป.ได้ถูกยุบเลิกไป และได้มีการจัดตั้งเป็นสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ที่เรียกโดยย่อว่า "สำนักงาน ป.ป.ช." ขึ้น และตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2550 ก็ยังคงหลักการเดิมโดยให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นองค์กรอิสระซึ่งมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริต เช่นเดียวกับรัฐธรรมนูญปี 2540

ตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต บัญญัติให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

1) ใ้สอบสวนข้อเท็จจริงและสรุปสำนวน พร้อมทั้งนำความเห็นเสนอต่อวุฒิสภา กรณีมีการร้องขอให้ถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี สมาชิกสภา ผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ประธานศาลฎีกา ประธานศาลรัฐธรรมนูญ ประธานศาลปกครองสูงสุด อัยการสูงสุด กรรมการการเลือกตั้ง ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ กรรมการตรวจเงินแผ่นดิน รองประธานศาลฎีกา ตุลาการศาลปกครองสูงสุด หัวหน้าสำนักตุลาการทหาร รองอัยการสูงสุด ผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูง และผู้ดำรงตำแหน่งอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ

2) ใ้สอบสวนข้อเท็จจริงและสรุปสำนวน พร้อมทั้งทำความเห็นส่งไปยังอัยการสูงสุด เพื่อฟ้องคดีต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง กรณีมีผู้กล่าวหา ร้องเรียนให้ดำเนินคดีอาญากับผู้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือข้าราชการการเมืองอื่นร่ำรวยผิดปกติ กระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการตามประมวลกฎหมายอาญา หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่หรือทุจริตต่อหน้าที่ ตามกฎหมายอื่น และให้ใช้บังคับกับกรณีที่บุคคล ดังกล่าวหรือบุคคลอื่นเป็นตัวการ ผู้ใช้หรือผู้สนับสนุนด้วย

3) ใ้สอบสวนและวินิจฉัยว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐร่ำรวยผิดปกติ กระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม

4) ตรวจสอบความถูกต้องและความมีอยู่จริง รวมทั้งความเปลี่ยนแปลงของทรัพย์สินและหนี้สินของเจ้าหน้าที่ของรัฐ รวมทั้งตรวจสอบความเปลี่ยนแปลงของทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

5) กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการกำหนดตำแหน่งและชั้นหรือระดับของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน

6) กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของเจ้าหน้าที่ของรัฐ และการเปิดเผยบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรี

7) รายงานผลการตรวจสอบ และผลการปฏิบัติหน้าที่พร้อมข้อสังเกตต่อ คณะรัฐมนตรี สมาชิกวุฒิสภา และวุฒิสภา ทุกปี และนำรายงานนั้นออกพิมพ์เผยแพร่ต่อไป

8) เสนอมาตรการ ความเห็น หรือข้อเสนอแนะต่อคณะรัฐมนตรี รัฐสภา ศาล หรือ คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน เพื่อให้มีการปรับปรุงการปฏิบัติราชการ หรือวางแผนงานโครงการ ของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐเพื่อป้องกันและปราบปรามการทุจริตต่อหน้าที่ การกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือการกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการ ยุติธรรม

9) ดำเนินการให้ศาลมีคำสั่งหรือคำพิพากษาให้ยกเลิกหรือเพิกถอนสิทธิหรือ เอกสารสิทธิที่เจ้าหน้าที่ของรัฐได้อนุมัติหรืออนุญาตให้สิทธิประโยชน์หรือออกเอกสารสิทธิแก่ บุคคลใดไปโดยมิชอบด้วยกฎหมายหรือระเบียบของทางราชการอันเป็นเหตุให้เสียหายแก่ทาง ราชการ

10) ดำเนินการเพื่อป้องกันการทุจริตและเสริมสร้างทัศนคติและค่านิยมเกี่ยวกับ ความซื่อสัตย์สุจริต รวมทั้งดำเนินการให้ประชาชนหรือกลุ่มบุคคลมีส่วนร่วมในการป้องกันและ ปราบปรามการทุจริต

11) ให้ความเห็นชอบในการแต่งตั้งเลขาธิการ

12) แต่งตั้งบุคคลหรือคณะบุคคลเพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมาย

13) ดำเนินการอื่นตามที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้บัญญัติ หรือที่ กฎหมายอื่นกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในชั้นนี้ได้แก่

13.1) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญา ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. 2542

13.2) พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อ หน่วยงานของรัฐ พ.ศ. 2542

13.3) กฎหมายว่าด้วยการจัดการหุ้นส่วนหรือหุ้นของรัฐมนตรี

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรียกโดยย่อ ว่า “สำนักงาน ป.ป.ช.” เป็นส่วนราชการที่เป็นหน่วยงานอิสระตามรัฐธรรมนูญมีฐานะเป็นกรมตาม กฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน ซึ่งเป็นองค์กรสำคัญของรัฐที่มีบทบาทในการ ตรวจสอบควบคุมการปฏิบัติงานของราชการและพนักงานในองค์กรของรัฐทุกหน่วยงาน รวมทั้ง การทำงานของพนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. ด้วย หากมีกรณีที่ประชาชนร้องเรียนระบุถึงการทุจริตหรือ การประพฤติมิชอบของพนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. สำนักงาน ป.ป.ช. จะเข้ามาทำการสืบสวน สอบสวนข้อเท็จจริง เมื่อผลการสอบสวนมีพยานหลักฐานเชื่อได้ว่ามีการกระทำความผิดต่อ

ตำแหน่งหน้าที่ราชการจริงก็จะมีกรนำเรื่องดังกล่าวเข้าสู่การพิจารณาโดยคณะกรรมการ ป.ป.ช. เมื่อคณะกรรมการชี้มูลความผิดแล้ว ก็จะแจ้งให้ผู้บังคับบัญชาต้นสังกัดพิจารณาดำเนินการต่อไป ทั้งทางอาญาและทางวินัย ซึ่งนับว่า สำนักงาน ป.ป.ช. เป็นองค์กรหนึ่งที่เข้ามาถ่วงดุล ควบคุมและตรวจสอบการทำงานของข้าราชการ รวมถึงพนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. ได้เป็นอย่างดีอีกทางหนึ่ง

4.4.3.2 สำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน

การตรวจเงินแผ่นดินของไทยเป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน พ.ศ. 2542 ซึ่งออกตามความในมาตรา 312 แห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ที่กำหนดให้การตรวจเงินแผ่นดิน กระทำโดยคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินและผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินที่เป็นอิสระและเป็นกลาง และตามบทเฉพาะกาล มาตรา 333 ได้กำหนดสาระสำคัญของกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน ประกอบด้วย อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน อันได้แก่ การวางนโยบาย การให้คำปรึกษาและคำแนะนำ การเสนอแนะให้มีการแก้ไข ข้อบกพร่องเกี่ยวกับการตรวจเงินแผ่นดิน การกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีพิจารณาใน เรื่องวินัยทางงบประมาณและการคลัง การกำหนดโทษปรับทางปกครอง การพิจารณาวินิจฉัยความผิดทางวินัยและงบประมาณและการคลังในฐานะที่เป็น องค์กรสูงสุด และการพิจารณาเลือกผู้สมควรดำรงตำแหน่งผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน การปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินและผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน และการจัดให้มีสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินที่เป็นอิสระเพื่อดำเนินการเกี่ยวกับ การบริหารงานบุคคล การงบประมาณ การปฏิบัติงาน และการดำเนินการอื่น

ดังนั้น ในปัจจุบันตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 ยังคงหลักการเดิม โดยให้การตรวจเงินแผ่นดินจึงเป็นองค์กรตรวจสอบ อิสระและเป็นกลาง ประกอบด้วย คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน และสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน โดยให้เสนอรายงานผลการปฏิบัติงาน ต่อสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา และคณะรัฐมนตรี และมีคณะกรรมการวินัยทางงบประมาณและการคลัง ซึ่งมีอำนาจหน้าที่พิจารณา และกำหนดโทษปรับทางปกครองเบื้องต้น แก่เจ้าหน้าที่หรือ พนักงานของหน่วยรับตรวจที่ฝ่าฝืน มาตราการเกี่ยวกับการควบคุมการเงินของรัฐ และมีอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบดังต่อไปนี้

สำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน (สตง.) เป็นองค์กรตรวจสอบอิสระและเป็นกลาง ประกอบด้วย คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน และสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน โดยมีการรายงานผลปฏิบัติงานดังนี้ คือ จัดทำรายงานผลปฏิบัติงานประจำปี เสนอต่อสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา และคณะรัฐมนตรี จัดทำรายงานผลปฏิบัติงานระหว่างปีเสนอ

ต่อสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา และคณะรัฐมนตรีตามความจำเป็นและเหมาะสม⁹³ และรายงานที่ผ่านการพิจารณาให้เผยแพร่ต่อสาธารณชนได้⁹⁴

อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน (คตง.)⁹⁵ มีดังต่อไปนี้ คือ วางนโยบายการตรวจเงินแผ่นดิน ให้คำปรึกษาแก่ประธานรัฐสภาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของ คตง. ให้คำแนะนำแก่ฝ่ายบริหารในการแก้ไขกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับเกี่ยวกับการควบคุมเงินของรัฐ กำหนดมาตรฐานหรือมาตรการเกี่ยวกับการตรวจสอบการบริหารงบประมาณ สำหรับหน่วยรับตรวจ เป็นองค์กรชี้ขาดสูงสุดในกระบวนการทางวินัยทางงบประมาณและการคลัง พิจารณาคัดเลือกผู้ว่าการ แต่งตั้งกรรมการวินัยทางงบประมาณและการคลังหรืออนุกรรมการ พิจารณาคำร้องขอของสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา หรือคณะรัฐมนตรีที่ขอให้ตรวจสอบ ออกระเบียบ ข้อบังคับ และประกาศตามอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการตรวจเงินแผ่นดิน เสนอข้อสังเกตและความเห็นต่อคณะกรรมการพิจารณาการพิจารณางบประมาณรายจ่ายประจำปี⁹⁶ ออกระเบียบ ประกาศเกี่ยวกับการบริหารทั่วไป การบริหารงานบุคคล การงบประมาณ การเงินและการคลัง และการดำเนินการอื่น⁹⁷

ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน มีอำนาจดังนี้⁹⁸ คือ ออกคำสั่งหรือข้อบังคับเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของ สตง. กำหนดแผนการตรวจสอบ แต่งตั้งเจ้าหน้าที่ตรวจสอบ ให้คำปรึกษา ความเห็น หรือข้อมูลแก่ คตง. จัดจ้างที่ปรึกษา ผู้เชี่ยวชาญ หรือสำนักงานเอกชน กำหนดค่าสอบบัญชี ค่าธรรมเนียมและค่าตอบแทนอื่น รายงานผลการตรวจสอบต่อ คตง. และคณะกรรมการวินัยและเป็นผู้บังคับบัญชาและรับผิดชอบการปฏิบัติงานของ สตง.⁹⁹

สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน (สตง.) มีหน้าที่ดังนี้¹⁰⁰ คือ รับผิดชอบงานธุรการของ คตง. ตรวจสอบการเงินแผ่นดิน ตรวจสอบการรับจ่าย การเก็บรักษาและการใช้จ่ายเงินและทรัพย์สิน รวมทั้งตรวจสอบผลการดำเนินงาน ตรวจสอบรายงานการรับจ่ายเงินประจำปีและงบประมาณแสดงฐานะการเงินแผ่นดิน ตรวจสอบบัญชีทุนสำรองเงินตราประจำปี ตรวจสอบการ

⁹³ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน พ.ศ. 2542, มาตรา 49.

⁹⁴ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน พ.ศ. 2542, มาตรา 48 วรรคสาม.

⁹⁵ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน พ.ศ. 2542, มาตรา 15.

⁹⁶ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน พ.ศ. 2542, มาตรา 16.

⁹⁷ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน พ.ศ. 2542, มาตรา 52.

⁹⁸ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน พ.ศ. 2542, มาตรา 37.

⁹⁹ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน พ.ศ. 2542, มาตรา 26.

¹⁰⁰ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน พ.ศ. 2542, มาตรา 39.

จัดเก็บและการประเมินภาษีอากร ค่าธรรมเนียมและรายได้อื่น จัดทำรายงานและติดตามผลการปฏิบัติงาน ตรวจสอบเงินราชการลับหรือเงินที่มีลักษณะคล้ายกัน¹⁰¹

คณะกรรมการวินัยทางงบประมาณและการคลังมีอำนาจหน้าที่พิจารณาและกำหนดโทษปรับทางปกครองเบื้องต้น แต่เจ้าหน้าที่หรือพนักงานของหน่วยรับตรวจที่ฝ่าฝืนมาตรการเกี่ยวกับการควบคุมการเงินของรัฐที่คณะกรรมการกำหนด¹⁰²

จะเห็นได้ว่าสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน เป็นองค์กรที่มีหน้าที่กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีพิจารณาใน เรื่องวินัยทางงบประมาณและการคลัง กำหนดโทษปรับทางปกครอง พิจารณาวินิจฉัยความผิดทางวินัยและงบประมาณและการคลัง จึงเป็นอีกหน่วยงานหนึ่ง ซึ่งเป็นหน่วยควบคุมและตรวจสอบการดำเนินงานของสำนักงาน ป.ป.ง. ในด้านการคลังและงบประมาณ

4.4.3.3 ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา

ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา หรือ Ombudsman มาจากภาษาสวีดิช แปลว่า "ผู้แทน" หรือ "ผู้รับมอบอำนาจในการตรวจการ" ในประเทศอังกฤษเรียกว่า "Parliamentary ommissioner of Administration" เป็นบุคลากรหรือองค์กรทำหน้าที่ตรวจสอบการปฏิบัติงานของฝ่ายปกครอง ซึ่งหลักทั่วไปของวิธีการตรวจสอบคือการรับเรื่องร้องเรียนที่มาจากประชาชน หรือนำปัญหาต่างๆ ที่เกิดจากการดำเนินการของ ฝ่ายปกครองมาพิจารณา แล้วสรุปรายงานโดยมีการเสนอแนะทางแก้ไขปัญหาต่อหน่วยงานของฝ่ายปกครองที่เกี่ยวข้อง ตลอดจน เสนอต่อสภาผู้แทนราษฎรและอาจเสนอต่อประชาชนทั่วไป ซึ่งการเสนอรายงานดังกล่าวจะเป็นการโน้มน้าวความคิดของประชาชน โดยส่วนรวม อันจะก่อให้เกิดมีการวิพากษ์วิจารณ์อย่างกว้างขวาง และมีผลทำให้ผู้เกี่ยวข้องนำไปแก้ไขปัญหาคต่อไป

ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาได้มีการก่อตั้งเป็นครั้งแรกเป็นเวลากว่าร้อยปีมาแล้วในประเทศแถบสแกนดิเนเวีย อันได้แก่ สวีเดน นอร์เวย์ และเดนมาร์ก เพื่อทำหน้าที่ดูแลบิดเป่าเรื่องทุกข์ร้อนของประชาชนแทนพระมหากษัตริย์ในสมัยนั้น ซึ่งองค์กรนี้ได้ปฏิบัติหน้าที่บรรลุผลสำเร็จเป็นอย่างดี และได้มีวิวัฒนาการเรื่อยมา ในปัจจุบันประเทศต่างๆ ดังกล่าวข้างต้น ได้พัฒนาการปกครองมาสู่ระบอบประชาธิปไตยในระบบรัฐสภาอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาในประเทศเหล่านี้พัฒนาจากการแต่งตั้งตามความพระราชประสงค์

¹⁰¹ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน พ.ศ. 2542, มาตรา 40.

¹⁰² พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน พ.ศ. 2542, มาตรา 19.

ของ พระมหากษัตริย์โดยตรง มาสู่การแต่งตั้งโดยได้รับความเห็นชอบของรัฐสภา และจากรายงานเรื่องราวต่างๆ ต่อพระมหากษัตริย์ มาสู่การเสนอรายงานต่อรัฐสภา

อย่างไรก็ตามผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาในประเทศเหล่านี้มีอำนาจหน้าที่ที่แตกต่างไปจากฝ่ายตุลาการ โดยผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาจะไม่ใช่ผู้ออกคำวินิจฉัยหรือสั่งการให้มีการดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งอันมีผลบังคับโดยตรง เหมือนดังศาล แต่จะทำหน้าที่พิจารณาเห็นว่าประชาชนไม่ได้รับความเป็นธรรมเดือดร้อนเพราะเหตุใด หากเป็นเรื่องที่เกิดจากหน่วยงานของรัฐละเลยไม่ปฏิบัติตามหน้าที่ ก็จะแจ้งให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนั้นรีบไปดำเนินการแก้ไข หากเป็นเรื่องที่หน่วยงานของรัฐปฏิบัติถูกต้องตามกฎหมายทุกอย่าง แต่ความเดือดร้อนของประชาชนเกิดจากการที่กฎหมายไม่เป็นธรรม ก็จะเสนอต่อรัฐสภาเพื่อพิจารณาแก้ไขปัญหาดังกล่าว ซึ่งถ้าหากรัฐสภาเห็นชอบด้วยกับรายงานนี้ ก็จะใช้มาตรการทางสภาให้ทางรัฐบาล ซึ่งเป็นฝ่ายบริหารต้องรีบไปดำเนินการแก้ไข นอกจากนี้ รายงานดังกล่าวยังเปิดเผยต่อสาธารณชนด้วยอีกทางหนึ่ง ซึ่งถ้าหากสาธารณชนเห็นพ้องด้วยกับรายงานของผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา และเห็นว่าเกิดความไม่เป็นธรรมจริง ก็จะเกิดการใช้ มาตรการ ผลักดันทางสังคมต่างๆ ให้รัฐบาลต้องดำเนินการแก้ไขมาตรการเหล่านี้ รวมไปถึงการผลักดัน ผ่านพรรคการเมือง และผู้แทนของประชาชนในระดับต่างๆ ทั้งในรัฐสภาและสภาท้องถิ่นดังนั้นการทำงาน ของผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา ในประเทศเหล่านี้จึงบรรลุผลสำเร็จในระดับหนึ่ง ในการเป็นหลักประกันสิทธิเสรีภาพของประชาชน ประเทศต่างๆ รับเอารูปแบบ องค์การผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาไปใช้ในประเทศของตนโดยปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ของแต่ละประเทศซึ่งประเทศต่างๆ นอกกลุ่มสแกนดิเนเวียที่ได้จัดตั้งผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา ได้แก่ ออสเตรเลีย แคนาดา เป็นต้น สำหรับประเทศไทย ก็ได้รับเอาแนวคิดผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภานี้มาศึกษาและเป็นแนวทางการจัดตั้งเช่นกัน โดยหวังว่าจะเป็นเครื่องมือป้องกันการใช้อำนาจเกินขอบเขตโดยมิชอบของเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง และยังเป็นเครื่องถ่วงอำนาจ ของฝ่ายปกครอง ไปในตัวอีกด้วย จนมีกระแสผลักดัน ให้มีการปฏิรูปการเมืองและนำไปสู่การแก้ไขกฎหมายรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักร พุทธศักราช 2534 ฉบับที่ 6 แก้ไขพุทธศักราช 2538 โดยมีการแก้ไขเพิ่มเติม มาตรา 211 ในเรื่องการตั้งคณะกรรมการสภาร่างรัฐธรรมนูญนั้น การจัดตั้งสถาบันผู้ตรวจการรัฐสภามาประสบความสำเร็จ โดยสภาร่างรัฐธรรมนูญ ได้ยอมรับหลักการในเรื่องนี้ไว้ โดยใช้ชื่อว่า "ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา" บัญญัติไว้ในหมวด 6 รัฐสภา ส่วนที่ 7 ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา มาตรา 196 ถึง มาตรา 198 ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 และตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ก็ยังคงหลักการเดิมเอาไว้ ซึ่งตาม

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา พุทธศักราช 2542 ได้กำหนดอำนาจหน้าที่ของผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาไว้ดังนี้¹⁰³

1) พิจารณาและสอบสวนหาข้อเท็จจริงตามคำร้องเรียนในกรณี

1.1) เรื่องที่ข้าราชการ พนักงานของรัฐหรือลูกจ้างของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจ หรือข้าราชการส่วนท้องถิ่นไม่ปฏิบัติตามกฎหมายหรือปฏิบัติ นอกเหนืออำนาจหน้าที่

1.2) เรื่องที่ข้าราชการ พนักงานของรัฐหรือลูกจ้างของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจ หรือข้าราชการส่วนท้องถิ่น ปฏิบัติหรือละเลยไม่ปฏิบัติหน้าที่โดย ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ร้องเรียน หรือประชาชนโดยไม่เป็นธรรม ไม่ว่าจะการปฏิบัตินั้นจะชอบ หรือไม่ชอบด้วยอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายก็ตาม

1.3) กรณีอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ

2) จัดทำรายงานพร้อมทั้งเสนอความเห็นและข้อเสนอแนะต่อรัฐสภา

3) เสนอเรื่องพร้อมทั้งความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญหรือศาลปกครองเพื่อวินิจฉัย ในกรณีที่เห็นว่า บทบัญญัติแห่งกฎหมาย กฎ ข้อบังคับ หรือการกระทำใดของบุคคลตามข้อ 1 มี ปัญหาเกี่ยวกับ ความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ

4) เสนอแนะต่อหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วน ท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องเพื่อพิจารณาดำเนินการให้มีการปรับปรุงหรือแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ หรือมติ คณะรัฐมนตรีในเรื่องดังกล่าวต่อไป ในกรณีที่ เกี่ยวกับมติคณะรัฐมนตรี ให้ส่งรายงานดังกล่าวให้คณะรัฐมนตรีทราบด้วย

5) แจ้งให้หน่วยงานที่มีอำนาจสอบสวนและผู้บังคับบัญชาของข้าราชการ พนักงานหรือลูกจ้างของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจ หรือข้าราชการส่วนท้องถิ่น ดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ เมื่อเห็นว่า มีเหตุอันควรสงสัยว่า มีการทุจริต หรือประพฤติมิชอบในวง ราชการ หรือมีมูลความผิดทางอาญา หรือมีมูลความผิดทางวินัย และให้หน่วยงานที่มีอำนาจ สอบสวนและผู้บังคับบัญชาดังกล่าว แจ้งผลการดำเนินการ ให้ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา ทราบทุก 3 เดือน

¹⁰³ สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา, ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา, www.ombudsman.go.th

6) ขอให้หน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น ส่งหนังสือชี้แจงข้อเท็จจริงหรือให้ความเห็นในการปฏิบัติงาน หรือส่งวัตถุ เอกสาร หลักฐาน หรือ พยานหลักฐานอื่นที่เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการพิจารณา และสามารถให้หัวหน้างานดังกล่าว เจ้าหน้าที่ของรัฐ พนักงานอัยการ พนักงานสอบสวน หรือบุคคลใดมาให้ถ้อยคำ หรือส่งวัตถุ เอกสาร หลักฐานหรือพยานหลักฐานอื่นที่เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการพิจารณารวมทั้ง ขอให้ศาลส่ง วัตถุเอกสาร หลักฐาน หรือพยานหลักฐานอื่นที่เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการพิจารณานอกจากนั้น ยัง สามารถตรวจสอบสถานที่ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่มีการร้องเรียน

7) ออกระเบียบกำหนดหลักเกณฑ์ เพื่อปฏิบัติตามพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วย ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา พุทธศักราช 2542

อำนาจในการบังคับใช้กฎหมายของผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา

1) อำนาจบังคับในขั้นตอนการพิจารณาผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา

1.1) ให้หัวหน้าหรือเจ้าหน้าที่หน่วยงานของรัฐ พนักงานอัยการ พนักงานสอบสวน หรือบุคคลใดมีหนังสือชี้แจงข้อเท็จจริง หรือให้ถ้อยคำ หรือส่งวัตถุ เอกสาร หลักฐาน หรือพยานหลักฐานอื่น ที่เกี่ยวข้อง เพื่อประกอบ การพิจารณา ซึ่งผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามต้อง ระวังโทษจำคุกไม่เกิน 6 เดือน หรือปรับไม่เกิน 10,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

1.2) การตรวจสอบสถานที่ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่มีการร้องเรียนต้องแจ้งให้เจ้าของ หรือผู้ครอบครองสถานที่ทราบล่วงหน้าในเวลาอันควร ซึ่งผู้ใดต่อสู้ หรือขัดขวางต้องระวังโทษ จำคุกไม่เกิน 1 ปี หรือปรับไม่เกิน 20,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

2) อำนาจบังคับหน่วยงานให้ทำตามคำวินิจฉัย

2.1) ไม่มีอำนาจสั่งการฝ่ายเจ้าหน้าที่ของรัฐ

2.2) กรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐไม่ปฏิบัติตามข้อเสนอแนะในเวลาอันสมควร ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาอาจส่งเรื่องให้กับนายกรัฐมนตรี หรือรัฐมนตรีที่ควบคุมกำกับดูแล เพื่อสั่งการตามควรแก่กรณีได้

2.3) ในกรณีที่ส่งเรื่องให้กับนายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีแล้ว แต่เจ้าหน้าที่ ของรัฐนั้น ยังคงไม่ปฏิบัติตามข้อเสนอแนะข้างต้นในเวลาอันสมควรโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร และเป็นเรื่องที่สำคัญ หรือเกี่ยวข้องกับประโยชน์สาธารณะ หรือเกี่ยวข้องกับประชาชนจำนวนมาก

ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาอาจทำรายงานเรื่องนั้นเสนอต่อวุฒิสภาและสภาผู้แทนราษฎรเป็นเรื่องด่วนได้

2.4) รายงานดังกล่าวต้องเปิดเผยให้ประชาชนทราบตามวิธีการที่ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภากำหนด

(ก) เรื่องใดที่ไม่ได้รับไว้พิจารณาหรืออาจไม่รับไว้พิจารณาจะส่งเรื่องให้หน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องดำเนินการต่อไปตามควรแก่กรณีก็ได้

(ข) เรื่องที่รับไว้พิจารณาต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จโดยไม่ชักช้า และเปิดโอกาสให้ทั้งผู้ร้องเรียน และบุคคล หรือหน่วยงานที่ถูกร้องเรียนชี้แจงและแสดงหลักฐานตามสมควร โดยสามารถให้หน่วยงานของรัฐนั้นๆ มาให้ถ้อยคำ หรือมีหนังสือ ชี้แจงข้อเท็จจริงหรือส่งวัตถุเอกสาร รวมถึงขอให้ศาลส่งวัตถุ เอกสาร หลักฐาน หรือพยานหลักฐานอื่นที่เกี่ยวข้อง เพื่อประกอบ การพิจารณาและการตรวจสอบสถานที่ ที่เกี่ยวกับเรื่องที่มีการร้องเรียน โดยแจ้งให้เจ้าของ หรือผู้ครอบครอง ทราบล่วงหน้า ในเวลา อันควร

3) เรื่องใดที่ไม่รับไว้พิจารณา หรือให้ยุติเรื่อง ให้แจ้งให้ผู้ร้องเรียนทราบพร้อมทั้งเหตุผล

4) เมื่อพิจารณาและสอบสวนเรื่องใดเสร็จแล้ว ให้ทำรายงานสรุปข้อเท็จจริง พร้อมทั้งความเห็น และข้อเสนอแนะ ในการปรับปรุงแก้ไขส่งให้หน่วยราชการทราบ หรือดำเนินการต่อไป

5) เรื่องใดพิจารณาแล้ว ปรากฏว่าการกระทำของข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ หรือของราชการส่วนท้องถิ่น กระทำไป ตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ หรือมติคณะรัฐมนตรี แล้วก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรม หรือความไม่เสมอภาคในกฎหมาย หรือเป็นการเลือกปฏิบัติ หรือลำเอียง ให้เสนอแนะให้หน่วยงานของรัฐดังกล่าว ดำเนินการปรับปรุงหรือแก้ไขเพิ่มเติม แต่ในกรณีของ มติคณะรัฐมนตรีให้ส่งรายงานให้คณะรัฐมนตรีทราบด้วย

6) เรื่องใดไม่อาจสอบสวนหาข้อเท็จจริงต่อไปได้ให้ยุติเรื่องนั้นและรายงานให้วุฒิสภาและ สภาผู้แทนราษฎรทราบ

อย่างไรก็ตาม ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาจะไม่รับเรื่องร้องเรียนหากเป็นเรื่องที่มีการฟ้องร้องเป็นคดีอยู่ในศาลหรือเรื่องศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเด็ดขาดแล้ว¹⁰⁴

จึงกล่าวได้ว่าผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาเป็นกลไกในการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐอีกองค์การหนึ่งที่เป็นอิสระ ซึ่งแม้ไม่มีอำนาจวินิจฉัยชี้ขาดแต่ก็ทรงไว้ซึ่งอำนาจในการตรวจสอบและให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้อำนาจของรัฐในทางปกครอง เป็นองค์อิสระตามรัฐธรรมนูญที่มีบทบาทอีกด้านหนึ่งในการเป็นตัวกลางเชื่อมประสานความสัมพันธ์ที่ระหว่างประชาชนกับหน่วยงานของรัฐ และเป็นทางเลือกของประชาชนในการร้องทุกข์ เป็นกลางและเสียค่าใช้จ่ายน้อย นอกจากนี้ยังไม่มีการสร้างบรรยากาศของการเผชิญหน้ากันอย่างไม่เป็นมิตร เพื่อนำไปสู่การแก้ปัญหาที่ตกลงกันได้ และผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสหายังสามารถเป็นที่พึ่งให้ประชาชนและเป็นอีกกลไกหนึ่งที่จะช่วยตอบสนองความต้องการด้านสิทธิพลเมืองขั้นพื้นฐาน ซึ่งเป็นบทบาทที่สำคัญของผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาจึงเป็นผู้ที่มีหน้าที่แก้ไขปัญหาคือความเดือดร้อนและสร้างความยุติธรรม โดยการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพขั้นพื้นฐานของประชาชน จึงเป็นองค์กรที่สามารถตรวจสอบและควบคุมการบังคับใช้กฎหมายของพนักงานเจ้าหน้าที่ ปง. ได้อีกองค์การหนึ่ง

4.4.3.4 สำนักงานสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เป็นองค์อิสระตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 และ พ.ศ. 2550 เกิดขึ้นจากแรงผลักดันและความเรียกร้องต้องการของประชาชน ที่มุ่งหวังให้มีกลไกอิสระ เพื่อทำหน้าที่ส่งเสริม คุ้มครอง และพิทักษ์สิทธิเสรีภาพของประชาชนให้มีผลปรากฏเป็นจริง ตามที่มีการบัญญัติรับรองสิทธิเสรีภาพอย่างกว้างขวางไว้ในรัฐธรรมนูญฉบับนี้ โดยที่กระบวนการร่างกฎหมายเพื่อจัดตั้งคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ภายหลังประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 นับเป็นแบบอย่างที่ดีของการร่างกฎหมายที่มีผลเกี่ยวข้องกับประชาชน โดยคณะรัฐมนตรีกำหนดให้มีการประชาพิจารณ์ทั่วประเทศ ในขณะที่ภาคประชาชนก็ตื่นตัวมีส่วนร่วมจัดเวทีศึกษาแลกเปลี่ยนบทเรียนของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนของประเทศอื่นๆ ซึ่งเป็นผลให้มีการปรับปรุงร่างกฎหมายนี้ให้ดีขึ้นจากร่างเดิมในหลายประเด็น

ประเทศไทยมีวิถีชีวิต ในการอยู่ร่วมกันเป็นชุมชนที่สุขสงบและเคารพคุณค่าซึ่งกันและกันมายาวนาน รวมทั้งได้รับรองปฏิญญาสากลสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ ในวันที่

¹⁰⁴ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา พ.ศ. 2542, มาตรา 24.

10 ธันวาคม พ.ศ. 2491 ต่อมาก็แสดงเจตนารมณ์ในการพัฒนาการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนทั้งในประเทศไทย และในระดับสากล โดยการเข้าเป็นภาคีพันธกรณีสนธิสัญญาระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชนอีกหลายฉบับในระยะต่อมา ที่สำคัญเช่น

- 1) อนุสัญญาว่าด้วยการจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีในทุกรูปแบบ พ.ศ. 2522
- 2) อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก พ.ศ. 2532
- 3) กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง พ.ศ. 2509
- 4) อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจสังคมและวัฒนธรรม

การเป็นภาคีพันธกรณีระหว่างประเทศเหล่านี้ มีผลให้ประเทศไทยมีข้อผูกพันที่จะต้องรายงานสถานการณ์สิทธิมนุษยชนแต่ละด้านต่อสหประชาชาติ และต้องมีการปรับปรุงรัฐธรรมนูญ กฎหมาย กฎระเบียบต่างๆ และการปฏิบัติของหน่วยงานรัฐให้สอดคล้องกับพันธกรณีต่างๆ รวมถึงการจัดตั้งกลไกอิสระระดับชาติ เพื่อทำหน้าที่ตรวจสอบ คุ้มครอง และส่งเสริมสิทธิมนุษยชนให้ปรากฏผลที่เป็นจริง

บทบาทหน้าที่ "คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ" นั้นใกล้เคียงกับบทบาทหน้าที่ของ "ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา" แต่มีประเด็นต่างจากอาจจำแนกโดยย่อดังนี้

- 1) คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติสามารถตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน ทั้งการละเมิดจาก เอกชน และจากเจ้าหน้าที่ของรัฐได้ นอกจากนี้สามารถหยิบยกกรณีมีการละเมิดสิทธิมนุษยชนขึ้นมาพิจารณาตรวจสอบได้เองแม้จะไม่มีผู้ร้องเรียน และยังสามารถรับเรื่องร้องเรียนที่ไม่ระบุผู้ร้องได้ ในขณะที่ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาไม่อาจที่จะริเริ่มการตรวจสอบได้เอง และได้จำกัดเฉพาะกรณีร้องเรียนต่อหน่วยงานรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐเท่านั้น

- 2) ในการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชนของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ไม่จำกัดอยู่ที่ความชอบตามกฎหมายแต่เพียงอย่างเดียว เพราะต้องมีการพิจารณาด้วยว่า กฎหมาย กฎระเบียบต่างๆ นั้นขัดกับหลักสิทธิเสรีภาพ และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 และหลักสิทธิมนุษยชนตามพันธกรณี หรือสนธิสัญญาหรืออนุสัญญาระหว่างประเทศที่ประเทศไทยเป็นภาคีหรือไม่ นอกจากนี้บางกรณีแม้ อาจจะมีการกระทำหรือละเลยการกระทำที่ไม่ผิดกฎหมาย แต่อาจเป็นการกระทำที่ไม่เหมาะสมหรือไม่เป็นธรรมในมิติของสิทธิมนุษยชนได้ด้วย ส่วนการมีบทบาทในการไกล่เกลี่ยเยียวยาได้นั้น คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติสามารถทำหน้าที่ได้เช่นเดียวกับ "ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา" ซึ่งมีบทบาทด้านนี้ได้เต็มที่

3) คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีหน้าที่ทำงานเชิงรุก เพื่อส่งเสริมและป้องกันการละเมิดสิทธิมนุษยชน โดยมีการศึกษา วิจัย และมีข้อเสนอแนะในเชิงกฎหมาย และนโยบายต่อรัฐบาลและรัฐสภา รวมทั้งการเผยแพร่ความรู้ด้านสิทธิมนุษยชน เพื่อสร้างกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของสังคมในการสร้างสรรค์วัฒนธรรมสิทธิมนุษยชน โดยมีหน้าที่ประสานความร่วมมือกับเครือข่ายจากหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ สถาบันวิชาการ องค์กรพัฒนาเอกชน และประชาชน ซึ่งผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา ก็เน้นการทำงานประสานงานกับเครือข่ายเช่นกัน แต่ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภามีหน้าที่ชัดเจนโดยตรงในการเสนอกฎหมาย กฎระเบียบ และการกระทำต่าง ๆ ให้ศาลรัฐธรรมนูญ หรือให้ศาลปกครองวินิจฉัยความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ

4) คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีหน้าที่จัดทำรายงานประเมินสถานการณ์สิทธิมนุษยชนประจำปีเสนอต่อคณะรัฐสภา คณะรัฐมนตรีและสาธารณชน และเสนอแนะต่อรัฐบาลในการปฏิบัติตาม พันธกรณีระหว่างประเทศที่ไทยเป็นภาคี รวมทั้งการพิจารณาเสนอการเข้าเป็นภาคีเพิ่มเติมในข้อตกลงระหว่างประเทศที่ได้ประกาศใช้แล้วในนานาประเทศ

อำนาจหน้าที่ตามบทบัญญัติของ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 บทบัญญัติมาตรา 200 ได้กำหนดให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

1) ตรวจสอบและรายงานการกระทำหรือการละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน หรืออันไม่เป็นไปตามพันธกรณีระหว่างประเทศเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนที่ประเทศไทยเป็นภาคี และเสนอมาตรการการแก้ไขที่เหมาะสมต่อบุคคลหรือหน่วยงานที่กระทำหรือละเลยการกระทำดังกล่าว เพื่อดำเนินการ ในกรณีที่ปรากฏว่าไม่มีการดำเนินการตามที่เสนอ ให้รายงานต่อรัฐสภาเพื่อดำเนินการต่อไป

2) เสนอแนะนโยบายและข้อเสนอในการปรับปรุงกฎหมาย กฎ หรือข้อบังคับ ต่อรัฐสภาและคณะรัฐมนตรีเพื่อส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

3) ส่งเสริมการศึกษา การวิจัย และการเผยแพร่ความรู้ด้านสิทธิมนุษยชน

4) ส่งเสริมความร่วมมือและการประสานงานระหว่างหน่วยงานราชการ องค์กรการเอกชน และองค์กรอื่นในด้านสิทธิมนุษยชน

5) จัดทำรายงานประจำปีเพื่อประเมินสถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนภายในประเทศ และเสนอต่อรัฐสภา

6) อำนาจหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ

ในการปฏิบัติหน้าที่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติต้องคำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนรวมของชาติและประชาชน และมีอำนาจเรียกตรวจเอกสารหรือหลักฐานที่เกี่ยวข้องจากบุคคลใด หรือเรียกบุคคลใดมาให้ถ้อยคำ รวมทั้งมีอำนาจอื่นเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ ทั้งนี้ตามกฎหมายบัญญัติ ในส่วนของ พระราชบัญญัติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. 2542 กำหนดอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ดังนี้¹⁰⁵ คือ ส่งเสริมการเคารพและการปฏิบัติตามหลักสิทธิมนุษยชนทั้งในประเทศและระหว่างประเทศ ตรวจสอบและรายงานการกระทำหรือการละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน หรืออันไม่เป็นไปตามพันธกรณีระหว่างประเทศเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนที่ประเทศไทยเป็นภาคี และเสนอมาตรการการแก้ไขที่เหมาะสมต่อบุคคลหรือหน่วยงานที่กระทำหรือละเลยการกระทำดังกล่าวเพื่อดำเนินการ ในกรณีที่ปรากฏว่าไม่มีการดำเนินการตามที่เสนอให้รายงานต่อรัฐสภาเพื่อดำเนินการต่อไป เสนอแนะนโยบายและข้อเสนอในการปรับปรุงกฎหมาย กฎ หรือข้อบังคับต่อรัฐสภา และคณะรัฐมนตรีเพื่อส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ส่งเสริมการศึกษา การวิจัย และการเผยแพร่ความรู้ด้านสิทธิมนุษยชน ส่งเสริมความร่วมมือและการประสานงานระหว่างหน่วยราชการ องค์การเอกชน และองค์การอื่นในด้านสิทธิมนุษยชน จัดทำรายงานประจำปีเพื่อประเมินสถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนภายในประเทศเสนอต่อรัฐสภาและคณะรัฐมนตรี และเปิดเผยต่อสาธารณชน ประเมินผลและจัดทำรายงานผลการปฏิบัติงานประจำปีเสนอต่อรัฐสภา เสนอความเห็นต่อคณะรัฐมนตรีและรัฐสภาในกรณีที่ประเทศไทยจะเข้าเป็นภาคีสันติสัญญาเกี่ยวกับการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน แต่งตั้งอนุกรรมการเพื่อปฏิบัติงานตามที่คณะกรรมการมอบหมาย ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่นซึ่งกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ

ในการปฏิบัติหน้าที่ให้คณะกรรมการมีอำนาจดังต่อไปนี้¹⁰⁶ มีหนังสือสอบถามส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ เพื่อให้มีหนังสือชี้แจงข้อเท็จจริงหรือให้ความเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติราชการหรืองานใดๆ หรือส่งวัตถุ เอกสาร หรือพยานหลักฐานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือส่งผู้แทนมาชี้แจงหรือให้ถ้อยคำประกอบการพิจารณาได้ มีหนังสือเรียกบุคคล นิติบุคคล หรือหน่วยเอกชนที่เกี่ยวข้องมาให้ถ้อยคำหรือให้ส่งวัตถุ เอกสาร หรือพยานหลักฐานอื่นที่เกี่ยวข้องของมาตรวจวัน เวลาและสถานที่ที่กำหนด ดำเนินการขอให้ศาลที่มีเขตอำนาจออกหมายเพื่อเข้าไปใน

¹⁰⁵ พระราชบัญญัติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. 2542, มาตรา 15.

¹⁰⁶ พระราชบัญญัติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. 2542, มาตรา 32.

เคหสถานหรือสถานที่ใดๆ เพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบข้อเท็จจริงหรือเพื่อรวบรวมพยานหลักฐานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งต้องกระทำเท่าที่จำเป็นและโดยไม่ชักช้า

ดังนั้น สำนักงานสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเป็นอีกหน่วยงานหนึ่งที่สามารถตรวจสอบการทำงานการบังคับใช้กฎหมายของพนักงานเจ้าหน้าที่ ปง. ให้ทำงานไปโดยชอบด้วยกฎหมายและไม่ไปกระทบสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชนตามที่รัฐธรรมนูญได้รับรองไว้ เนื่องจากสำนักงานสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีหน้าที่ตรวจสอบและรายงานการกระทำหรือการละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน นอกจากนี้ประชาชนที่ถูกละเมิดสิทธิก็สามารถร้องเรียนต่อคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้

บทที่ 5

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

5.1 บทสรุป

จากการศึกษาเป็นที่ยอมรับว่าอาชญากรรมเป็นพฤติกรรมที่เกิดขึ้นและคงอยู่ในสังคม ขณะที่สังคมพยายามควบคุมอาชญากรรมที่เกิดขึ้น อาชญากรรมก็มีการพัฒนาตัวเองตลอดเวลา ทั้งในรูปแบบของการก่ออาชญากรรมและเทคนิคการหลบเลี่ยง ปิดบัง ซ่อนเร้น เพื่อไม่ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐดำเนินการทางกฎหมายกับองค์การอาชญากรรมเหล่านั้น และนอกจากรูปแบบในการก่ออาชญากรรมที่เปลี่ยนไป วัตถุประสงค์ในการประกอบอาชญากรรมก็ได้มีการเปลี่ยนแปลงไปด้วย จากเดิมที่เป็นการประกอบอาชญากรรมเพื่อล้างแค้นหรือเพื่อการดำรงอยู่ของชีวิต กลายมาเป็นการก่ออาชญากรรมเพื่อผลประโยชน์ตอบแทนที่เป็นตัวเงินหรือทรัพย์สินที่มีมูลค่ามหาศาล ซึ่งเงินหรือทรัพย์สินที่องค์การอาชญากรรมได้มานอกจากจะไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ทางเศรษฐกิจยังเป็นอุปสรรคในการบังคับใช้กฎหมาย เนื่องจากมีการนำไปสร้างอิทธิพลในระบบการเมืองและกระบวนการยุติธรรม นอกจากนี้ ยังนำไปสร้างความแข็งแกร่งให้กับองค์การอาชญากรรมและใช้เป็นต้นทุนในการกระทำความผิดครั้งต่อไป ดังนั้น ในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม จึงจำเป็นต้องนำมาตรการในการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินมาใช้เพื่อตัดแรงจูงใจและตัดความสามารถในการก่ออาชญากรรม โดยนำมาตรการที่มีประสิทธิภาพมาบังคับใช้ และการให้อำนาจกับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานให้สามารถบังคับใช้กฎหมายอย่างมีประสิทธิภาพ รวดเร็ว และเท่าทันต่อการพัฒนาของเหล่าองค์การอาชญากรรมซึ่งเป็นมาตรการหนึ่งที่สามารถลดการก่ออาชญากรรมได้ ในขณะเดียวกันการให้อำนาจกับเจ้าหน้าที่ในการบังคับใช้กฎหมายนั้น ก็ต้องให้กระหอบสิทธิเสรีภาพของประชาชนน้อยที่สุดด้วย

ในการดำเนินคดีฟอกเงินโดยพนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง.จากการศึกษาและวิเคราะห์อำนาจในการบังคับใช้กฎหมายของพนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. โดยการพิจารณาถึงการใช้อำนาจตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 และกฎหมายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องนั้น การบังคับใช้กฎหมายของพนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. อาจทำให้เกิดการกระทบสิทธิและเสรีภาพของประชาชนซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 ได้รับรองสิทธิเสรีภาพในเคหสถานตามมาตรา 33 สิทธิเสรีภาพในการสื่อสารตามมาตรา 36 สิทธิของบุคคลในทรัพย์สินตามมาตรา 41 ซึ่งการบังคับใช้กฎหมายของพนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. อาจจะกระทบสิทธิและเสรีภาพของประชาชนในเรื่องดังกล่าวได้ และเมื่อพิจารณาอำนาจในการบังคับใช้กฎหมายของพนักงาน

เจ้าหน้าที่ ปปง. ของไทยเปรียบเทียบกับอำนาจในการบังคับใช้กฎหมายของเจ้าหน้าที่ ปปง. หน่วยงานต่างประเทศแล้ว จะพบว่าอำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. ของไทยนั้นมียอำนาจมากกว่า เนื่องจากเจ้าหน้าที่ ปปง. หน่วยงานต่างประเทศนั้น ไม่ว่าจะเป็นประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศออสเตรเลีย ประเทศอังกฤษ ประเทศนิวซีแลนด์และประเทศแคนาดา พนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. ของประเทศต่างๆ ข้างต้น ไม่มีอำนาจในการบังคับใช้กฎหมาย แต่อำนาจในส่วนนั้นเป็นของเจ้าหน้าที่ตำรวจ สุลกากร หรือหน่วยงานอื่นๆ โดยเจ้าหน้าที่ ปปง. หน่วยงานต่างประเทศมีหน้าที่เพียงรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์เพื่อส่งข้อมูลดังกล่าวต่อไปยังหน่วยงานต่างๆ ที่มีอำนาจในการบังคับใช้กฎหมายอีกต่อหนึ่ง แต่เมื่อเปรียบเทียบกับอำนาจในการบังคับใช้กฎหมายกับพนักงานเจ้าหน้าที่ ป.ป.ส. และเจ้าพนักงาน ป.ป.ส. ซึ่งเป็นหน่วยงานที่มีอำนาจใกล้เคียงกัน จะพบว่าในส่วนของ การดำเนินการในด้านทรัพย์สิน พนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. กับ พนักงานเจ้าหน้าที่ ป.ป.ส. มีอำนาจใกล้เคียงกันมาก กล่าวคือ ไม่มีอำนาจในตัวเองแต่จะมีอำนาจเมื่อได้รับมอบหมายจากผู้มีอำนาจ คือ ต้องได้รับมอบหมายเลขากิจการก่อน สำหรับการดำเนินคดีอาญาเมื่อเปรียบเทียบพนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. กับ เจ้าพนักงาน ป.ป.ส. ก็มีอำนาจใกล้เคียงกันมาก กล่าวคือ พนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. และเจ้าพนักงาน ป.ป.ส. มีอำนาจจับและสอบสวนเบื้องต้นเท่านั้น และเมื่อจับได้แล้วต้องส่งตัวผู้ต้องหาให้พนักงานสอบสวนภายในเวลาที่กฎหมายกำหนด ส่วนหน้าที่ในการสอบสวน รวบรวมพยานหลักฐานเพื่อเสนอสำนวนคดีให้พนักงานอัยการดำเนินคดีในชั้นศาลเป็นหน้าที่ของพนักงานสอบสวน สำหรับอำนาจจับกุมของพนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. และเจ้าพนักงาน ป.ป.ส. นั้นมีความแตกต่างจากเจ้าหน้าที่ตำรวจ เนื่องจากกฎหมายกำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. และเจ้าพนักงาน ป.ป.ส. จะมีอำนาจจับกุมก็ต่อเมื่อได้รับมอบหมายจากเลขากิจการ ปปง. หรือ เลขากิจการ ป.ป.ส. แล้วแต่กรณีในขณะที่เจ้าหน้าที่ตำรวจมีอำนาจในตัวเอง ซึ่งเป็นอำนาจตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ดังนั้น ในทางปฏิบัติ เลขากิจการ ป.ป.ส. จึงจัดให้มีบัตรประจำตัวเจ้าพนักงาน ป.ป.ส. เป็นหนังสือมอบหมายเพื่อให้เจ้าพนักงาน ป.ป.ส. มีอำนาจจับเมื่อพบการกระทำความผิดได้ทันที จากการเปรียบเทียบการทำงานของสำนักงาน ป.ป.ส. อาจจะทำให้เข้าใจว่า สำนักงาน ป.ป.ส. นั้นมีเจ้าหน้าที่ซึ่งทำงานในส่วนการดำเนินคดีเกี่ยวกับทรัพย์สินแยกต่างหากจากการดำเนินคดีอาญา แต่ความเป็นจริงแล้วในการปฏิบัติงานการดำเนินคดีเกี่ยวกับทรัพย์สินกับการดำเนินคดีอาญาต้องมีการดำเนินคดีไปด้วยกัน ดังนั้น ทางสำนักงาน ป.ป.ส. จึงแก้ปัญหาโดยให้ข้าราชการของสำนักงาน ป.ป.ส. หนึ่งคนเป็นทั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ ป.ป.ส. คือ เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534 ในขณะที่เดียวกันก็เป็นเจ้าพนักงาน ป.ป.ส. คือ เจ้าพนักงานตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. 2519 จึงทำให้มีอำนาจทั้งการดำเนินคดีเกี่ยวกับทรัพย์สินและการดำเนินคดีอาญาไปพร้อมๆ กัน ทำให้การบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการ

ป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ทั้งในส่วนการดำเนินคดีอาญา ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. 2519 และการดำเนินการกับทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ตามพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534 เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

เกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการบังคับใช้กฎหมายของพนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. ในการดำเนินคดีฟอกเงิน เนื่องจากพนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. เป็นองค์กรหลักที่บังคับใช้กฎหมายฟอกเงิน การที่ผู้กระทำความผิดในคดีฟอกเงินจะถูกดำเนินคดีและถูกลงโทษตามกฎหมายได้หรือไม่ขึ้นอยู่กับหัวใจสำคัญ คือ อำนาจในการบังคับใช้กฎหมายของพนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. หากกฎหมายกำหนดวิธีการบังคับใช้กฎหมายที่มีประสิทธิภาพก็จะนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษตามกฎหมายได้ ดังนั้น การดำเนินการต้องมีการร่วมมือกันทั้งภายในหน่วยงานและระหว่างหน่วยงานสำหรับการดำเนินคดีฟอกเงินในประเทศไทยนั้น หน่วยงานที่รับผิดชอบด้านการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน คือ สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ปปง.) ซึ่งมีอำนาจในการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน แต่พนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. ยังไม่มีอำนาจบังคับใช้กฎหมายในตัวเอง แต่จะมีอำนาจเมื่อได้รับมอบหมายเป็นหนังสือจากคณะกรรมการตุลาการหรือเลขาธิการ ปปง. แล้วแต่กรณี จากกรณีที่ไม่มีอำนาจในตัวเองนั้นมีข้อดี คือ ทำให้การพิจารณาว่าจะดำเนินการโดยใช้มาตรการต่างๆ ตามกฎหมายฟอกเงินกับผู้ใดนั้นได้พิจารณาโดยกลุ่มบุคคลที่เป็นคณะกรรมการหรือเป็นข้าราชการระดับสูง ซึ่งการพิจารณาในรูปคณะกรรมการตุลาการหรือเลขาธิการ ปปง. ย่อมมีความรอบคอบและป้องกันการกระทบสิทธิเสรีภาพของประชาชนได้ แต่การที่พนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. ไม่มีอำนาจในตัวเอง ย่อมทำให้การบังคับใช้กฎหมายและมาตรการต่างๆ ตามกฎหมายฟอกเงินเกิดความล่าช้าและไม่ทันการหลบเลี่ยง ยักยักจ่าย จำหน่ายจ่ายโอนทรัพย์สินของผู้กระทำความผิด โดยเฉพาะกรณีพบการกระทำความผิดซึ่งหน้าหรือพบทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดในการตรวจค้น จับกุมผู้กระทำความผิดคดีฟอกเงิน พนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. ไม่มีอำนาจดำเนินการบังคับใช้กฎหมายในส่วนนั้นเลย

แม้ว่าพนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. จะไม่มีอำนาจในตัวเอง แต่เมื่อมีการมอบหมายเป็นหนังสือจากคณะกรรมการตุลาการหรือเลขาธิการ ปปง. แล้ว พนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. จะมีอำนาจตามที่ได้รับมอบหมาย ไม่ว่าจะเป็นการดำเนินการกับทรัพย์สินและการดำเนินคดีอาญาฐานฟอกเงินเฉพาะอำนาจในการจับและสอบสวนเบื้องต้น ในความผิดมูลฐานตามมาตรา 3 แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 จำนวน 9 มูลฐาน ความผิดเกี่ยวกับการเลือกตั้งตามมาตรา 53 วรรคสองแห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. 2550 และความผิด

เกี่ยวกับการคุ้มครอง ตามมาตรา 14 แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการคุ้มครอง พ.ศ. 2551 รวมทั้ง 11 ความผิดมูลฐาน ซึ่งเป็นอำนาจที่มีมากพอสมควร ในการดำเนินการใน บางกรณีอาจใช้อำนาจที่มีอยู่ไปในทางที่ไม่ถูกต้องได้ ทำให้ต้องมีการตรวจสอบและควบคุมการใช้ อำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. ไม่ว่าจะเป็นการควบคุมและตรวจสอบโดยองค์กรภายใน สำนักงาน ปปง. องค์กรภายในกระบวนการยุติธรรมและองค์กรภายนอกกระบวนการยุติธรรม เพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่มีมาตรฐานและมีประสิทธิภาพตลอดจนมีความเป็นกลาง ดังที่ได้เสนอมา ตามลำดับ ดังนั้น เพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายของพนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเท่าทันต่อการหลบเลี่ยงความผิดขององค์กรอาชญากรรมเพื่อให้สามารถ ดำเนินการสำเร็จลุล่วงไปได้ตามวัตถุประสงค์ของพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอก เงิน พ.ศ. 2542 ในขณะเดียวกันการบังคับใช้กฎหมายก็ต้องคำนึงถึงรัฐธรรมนูญแห่ง ราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 ซึ่งรับรองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนเอาไว้ โดยให้กระทบสิทธิ เสรีภาพของประชาชนน้อยที่สุด จึงขอสรุปสภาพปัญหาและอุปสรรคที่รวบรวมข้อเสนอแนะเพื่อ เป็นแนวทางให้ได้มีการพิจารณาศึกษาในประเด็นดังกล่าว ดังนี้

1) การแต่งตั้ง คุณสมบัติ และการพ้นจากตำแหน่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. จะ เห็นได้ว่า การให้นายกรัฐมนตรีเป็นผู้มีอำนาจแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ โดยมีการกำหนด คุณสมบัติในด้านการศึกษา ต้องสำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีหรือเทียบเท่าในสาขา เศรษฐศาสตร์ การเงิน การคลัง กฎหมาย หรือสาขาใดสาขาหนึ่งที่มีประโยชน์ต่อการปฏิบัติงาน ป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน นอกจากนั้นต้องมีการทำงานหรือมีประสบการณ์การทำงาน อย่างหนึ่งอย่างใด คือ เป็นข้าราชการตั้งแต่ระดับ 3 หรือเทียบเท่า หรือเป็นข้าราชการตำรวจหรือ ทหารตั้งแต่ชั้นสัญญาบัตรขึ้นไป หรือเป็นพนักงานรัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานรัฐ ตั้งแต่ระดับ 4 หรือ เทียบเท่าขึ้นไป หรือเป็นผู้ซึ่งได้รับมอบหมายเป็นหนังสือ จากหัวหน้าส่วนราชการ หรือหัวหน้า หน่วยงานของรัฐให้มีหน้าที่และความรับผิดชอบเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน และต้องไม่เคยมีมลทินมัวหมอง หรือมีความประพฤติเสื่อมเสีย เช่น การทุจริต หรือประพฤติมิชอบ ในวงราชการ ย่อมเป็นการประกันได้ว่าบุคคลที่จะมาเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. นั้นเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถเข้าใจกฎหมายฟอกเงินเป็นอย่างดี และเป็นผู้ที่มีความซื่อสัตย์สุจริต และ ตามกฎหมายได้กำหนดให้การพ้นจากตำแหน่งเป็นไปได้โดยง่าย กล่าวคือ กรณีที่ขาดคุณสมบัติ หรือมีลักษณะต้องห้ามของพนักงานเจ้าหน้าที่ บัตรประจำตัวหมดอายุและไม่ดำเนินการขอมีบัตร ประจำตัวใหม่ กระทำการฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามอย่างใดอย่างหนึ่งตามที่กำหนดไว้ในระเบียบ หรือ นายกรัฐมนตรีมีคำสั่งให้พ้นจากตำแหน่งตามความเห็นของเลขาธิการหรือของส่วนราชการ

รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐต้นสังกัด จะเห็นได้ว่าการกำหนดให้การแต่งตั้ง คุณสมบัติ และการพ้นจากตำแหน่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. ได้กำหนดไว้อย่างเหมาะสมแล้ว

2) อำนาจในการบังคับใช้กฎหมายของพนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง.

2.1) การบังคับใช้กฎหมายในการดำเนินการกับทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด ตามกฎหมายไม่ได้กำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. มีอำนาจโดยตรง แต่อำนาจดังกล่าวเป็นของคณะกรรมการธุรกรรมและเลขาธิการ ปปง. โดยพนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. จะมีอำนาจต่อเมื่อได้รับมอบหมายเป็นหนังสือจากคณะกรรมการธุรกรรมหรือเลขาธิการ ปปง. แล้วแต่กรณี ดังนั้นในการบังคับใช้กฎหมายในส่วนที่เกี่ยวกับการดำเนินการกับทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดตามกรณีดังกล่าวจะเห็นได้ว่ามี ข้อดีคือ ผู้มีอำนาจตัดสินใจในการดำเนินการกับทรัพย์สินไม่ว่าจะเป็นอำนาจตรวจสอบทรัพย์สิน อำนาจตรวจสอบธุรกรรมทางการเงิน อำนาจค้นเพื่อหาพยานหลักฐานและอำนาจยึดหรืออายัดทรัพย์สิน เป็นองค์กรในรูปคณะกรรมการที่มีความน่าเชื่อถือ คือ คณะกรรมการธุรกรรม หรือเป็นข้าราชการระดับสูง ในกรณีที่เลขาธิการเป็นผู้ใช้อำนาจ อันทำให้การตัดสินใจมีความรอบคอบ รัดกุม เป็นกลางและมีความอิสระในการปฏิบัติงาน แต่กรณีที่พนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. ไม่มีอำนาจโดยตรงนั้นมี ข้อเสีย คือ ทำให้การปฏิบัติงานไม่มีความคล่องตัว ในบางครั้งไม่สามารถปฏิบัติงานได้เท่าทันการหลบเลี่ยงการกระทำความผิดของเหล่าอาชญากรได้ และในกระบวนการบางขั้นตอนก่อให้เกิดปัญหาในการปฏิบัติงาน เนื่องจากผู้ใช้อำนาจ คือ คณะกรรมการธุรกรรมและเลขาธิการ ปปง. เป็นลักษณะการใช้อำนาจแบบรวมศูนย์ อำนาจอยู่กับบุคคลเพียงกลุ่มเดียวหรือคนเดียว ทำให้การปฏิบัติงานเกิดความล่าช้า เนื่องจากต้องรอคำสั่งจากผู้มีอำนาจก่อน จากความล่าช้าตรงจุดนี้ทำให้การบังคับใช้กฎหมายของพนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. ยังไม่มีประสิทธิภาพและเท่าทันกับการปราบปรามอาชญากรตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 เช่น ในกรณีที่พนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. พบทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดมูลฐานหรือฐานฟอกเงินซึ่งเป็นการกระทำความผิดซึ่งหน้าหรือพบทรัพย์สินจากการตรวจค้น ทำให้พนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. ไม่สามารถได้รับการมอบหมายเป็นหนังสือจากคณะกรรมการธุรกรรมหรือเลขาธิการ ปปง. ได้

2.2) การบังคับใช้กฎหมายในการดำเนินการทางอาญา ทั้งในส่วนการดำเนินคดีอาญาตามความผิดมูลฐานและความผิดฐานฟอกเงิน ตั้งแต่พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 18 สิงหาคม 2542 เป็นต้นมา พนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. ไม่มีอำนาจในการดำเนินคดีอาญาไม่ว่าจะเป็นคดีอาญาตามความผิดมูลฐานและความผิดฐานฟอกเงิน แต่มีอำนาจเพียงการร่วมฟังการสอบสวนที่ดำเนินการโดย

พนักงานสอบสวนเท่านั้น แต่เมื่อมีการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 โดยมาตรา 16 แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2551 ซึ่งมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 2 มีนาคม 2551 ทำให้พนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. มีอำนาจในส่วนการดำเนินคดีอาญาเพิ่มขึ้น กล่าวคือ ตามมาตรา 38/1 กำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. ซึ่งได้รับมอบหมายเป็นหนังสือจากเลขาธิการ ปปง. มีอำนาจจับและบันทึกถ้อยคำผู้กระทำความผิดฐานฟอกเงิน แล้วส่งตัวให้พนักงานสอบสวนภายใน 24 ชั่วโมง เพื่อดำเนินการสอบสวนต่อไป ตามกรณีดังกล่าวจะเห็นได้ว่าพนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. มีบทบาทในการดำเนินคดีอาญาในคดีฟอกเงินเพียงอำนาจจับกุมผู้กระทำความผิดฐานฟอกเงินเท่านั้น แต่ไม่มีอำนาจกับกุมผู้กระทำความผิดมูลฐาน นอกจากนั้น พนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. ไม่มีอำนาจสอบสวนผู้กระทำความผิดไม่ว่าจะเป็นกรณีผู้กระทำความผิดฐานฟอกเงินหรือความผิดมูลฐานและไม่มีอำนาจในการดำเนินคดีอาญาโดยตรงเนื่องจากพนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. มีอำนาจจับกุมก็ต่อเมื่อได้รับมอบหมายเป็นหนังสือจากเลขาธิการ ปปง.

ในการดำเนินคดีอาญาเกี่ยวกับคดีฟอกเงินนั้น ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ ส่วนการดำเนินคดีอาญาตามความผิดมูลฐานและการดำเนินคดีอาญาฐานฟอกเงิน แต่พนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. มีอำนาจเฉพาะในส่วนคดีอาญาฐานฟอกเงินเท่านั้น แต่ไม่มีอำนาจในส่วนคดีความผิดมูลฐาน ซึ่งในการปฏิบัติงานนับว่า การที่ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. มีอำนาจเฉพาะในการดำเนินคดีอาญาฐานฟอกเงินแต่ไม่มีอำนาจในความผิดมูลฐานนั้น ทำให้ไม่สามารถดำเนินการกับผู้กระทำความผิดได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในทางปฏิบัตินั้น เป็นการยากที่จะพบการกระทำความผิดฐานฟอกเงินก่อนพบการกระทำความผิดมูลฐาน ทำให้ส่วนใหญ่การจับกุมและดำเนินคดีอาญาสามารถทำได้กับผู้กระทำความผิดมูลฐานได้มากกว่า เนื่องจากกรณีจะมีความผิดฐานฟอกเงินนั้นจะต้องพิจารณาตามมาตรา 5 พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ที่บัญญัติว่า ผู้ใด (1) โอน รับโอน หรือเปลี่ยนแปลงทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดเพื่อซุกซ่อนหรือปกปิดแหล่งที่มาของทรัพย์สินนั้น หรือเพื่อช่วยเหลือผู้อื่นไม่ว่าก่อน ขณะ หรือหลังการกระทำความผิดมิให้ต้องรับโทษหรือรับโทษน้อยลงในความผิดมูลฐาน หรือ (2) กระทำด้วยประการใดๆ เพื่อปกปิดหรืออำพรางลักษณะที่แท้จริง การได้มา แหล่งที่ตั้ง การจำหน่าย การโอน การได้สิทธิใดๆ ซึ่งทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด ผู้นั้นกระทำความผิดฐานฟอกเงิน จากบทบัญญัติดังกล่าวจะเห็นได้ว่า การที่จะพิสูจน์ว่าบุคคลใดกระทำความผิดฐานฟอกเงินได้นั้น ต้องพิสูจน์ให้ได้ก่อนว่าบุคคลนั้นกระทำความผิดมูลฐานตามกฎหมายฟอกเงินก่อนเสมอ ทำให้คดีฟอกเงินส่วนใหญ่ที่สามารถดำเนินคดีอาญากับผู้กระทำความผิดได้จึงเป็นกรณีจับกุมผู้กระทำความผิดตามความผิดมูลฐานมากกว่าการจับกุมผู้กระทำความผิดฐานฟอกเงิน ดังนั้น การที่

กฎหมายให้อำนาจพนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. มีอำนาจจับกุมเฉพาะผู้กระทำความผิดฐานฟอกเงิน จึงไม่เอื้อต่อการปฏิบัติงานจริง แต่ถึงอย่างไรก็ตามการที่จะกำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. มีอำนาจดำเนินคดีอาญาตามความผิดมูลฐานด้วยนั้น จะต้องมีการเตรียมการในด้านอัตรากำลังของพนักงานเจ้าหน้าที่ของสำนักงาน ปปง. ให้มีอย่างเพียงพอต่อการบังคับใช้กฎหมายในส่วนการดำเนินคดีอาญาตามความผิดมูลฐานไม่ว่าจะเป็นการจับกุม สอบสวน รวบรวมพยานหลักฐานเพื่อส่งสำนวนคดีให้พนักงานอัยการ ซึ่งปัจจุบัน อัตรากำลังของพนักงานเจ้าหน้าที่ของสำนักงาน ปปง. ในปัจจุบันนั้นมีไม่เพียงพอ เนื่องจากในปัจจุบันพนักงานเจ้าหน้าที่ของสำนักงาน ปปง. มีทั้งหมดประมาณ 220 คน ซึ่งเป็นฝ่ายที่ใช้อำนาจในการบังคับใช้กฎหมายตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 และกฎหมายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องประมาณ 120 คน ที่เหลือเป็นเจ้าหน้าที่ในส่วนอำนาจการและด้านนโยบาย ดังนั้น หากให้พนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. มีอำนาจดำเนินคดีอาญาตามความผิดมูลฐานจะทำให้ไม่สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนั้น การดำเนินคดีอาญาตามความผิดมูลฐานนั้น มีหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรงอยู่แล้วไม่ว่าจะเป็น สำนักงานตำรวจแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ป.ป.ส.) สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ปปช.) กรมศุลกากร กรมสอบสวนคดีพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) เป็นต้น ดังนั้น อำนาจในการบังคับใช้กฎหมายในตรงส่วนนี้จึงควรเป็นหน้าที่โดยตรงของหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบดังกล่าวมา ไม่ควรเป็นหน้าที่ของสำนักงาน ปปง. พนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. จึงควรมีอำนาจเพียงเป็นฝ่ายสนับสนุนในการร่วมฟังการสอบสวน มีอำนาจในการเสนอประเด็นคำถามในการสอบสวนและถ้าเห็นว่ามีข้อเท็จจริงใดเป็นสาระสำคัญแห่งคดี หรือเห็นว่ามีพยานหลักฐานใดเป็นพยานหลักฐานที่เป็นประโยชน์ต่อการพิสูจน์ความผิดในคดีก็ให้อำนาจเสนอได้

ในส่วนการดำเนินคดีอาญาฐานฟอกเงินของพนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. ตามกฎหมายกำหนดให้อำนาจบันทึกถ้อยคำหรือสอบสวนเบื้องต้นหลังจากจับกุมผู้กระทำความผิดฐานฟอกเงิน และต้องส่งตัวผู้กระทำความผิดให้พนักงานสอบสวนภายใน 24 ชั่วโมง นั้น ผู้เขียนเห็นว่ายังไม่เหมาะสมแล้ว เนื่องจากในการดำเนินคดีอาญาต่อรัฐซึ่งพนักงานอัยการเป็นผู้ฟ้องคดีนั้น ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญากำหนดให้ต้องมีการสอบสวนก่อนฟ้องคดี เพื่อให้มีการตรวจสอบข้อเท็จจริงและการสอบสวนของพนักงานสอบสวน โดยการสอบสวนเป็นกระบวนการเกี่ยวกับการค้นหาข้อเท็จจริงของการกระทำความผิด เพื่อพิสูจน์ความผิดและเอาตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษ การสอบสวนจึงเป็นกลไกสำคัญในคดีอาญา ผู้ทำการสอบสวนจึงต้องเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถและมีความเชี่ยวชาญในการสอบสวน เพื่อให้สำนวนการสอบสวนมีประสิทธิภาพ มีน้ำหนักเพียงพอที่ศาลจะรับฟังและลงโทษผู้กระทำความผิด การที่กฎหมาย

กำหนดให้การสอบสวนเป็นหน้าที่ของพนักงานสอบสวนซึ่งเป็นตำรวจจึงยังไม่เหมาะสม เนื่องจากในคดีอาญาความผิดฐานฟอกเงินนั้นเป็นคดีที่มีความซับซ้อน มักจะมีผู้มีโอกาสเข้าไปเกี่ยวข้องกับคดี และยากต่อการพิสูจน์ความผิด จึงต้องให้บุคคลที่มีทักษะความชำนาญ มีความรอบรู้เกี่ยวกับคดี ฟอกเงิน กฎหมายและระเบียบต่างๆ ที่เกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินเพราะการดำเนินคดีความผิดฐานฟอกเงินมีความซับซ้อนมาก การเก็บรวบรวมพยานหลักฐานจะต้องทำด้วยความรอบคอบมากที่สุด ดังนั้น ผู้ทำการสอบสวนคดีอาญาฐานฟอกเงินจึงต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ ความชำนาญในเรื่องต่างๆ เหล่านี้ด้วย จึงควรเป็นหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. ดังนั้น ในคดีอาญาฐานฟอกเงินควรเป็นหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. ในการบังคับใช้กฎหมาย โดยให้มีอำนาจสืบสวน จับกุม สอบสวน รวบรวมพยานหลักฐานและส่งสำนวนคดีให้พนักงานอัยการ โดยให้ถือว่าการสอบสวนดังกล่าวเป็นการสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

3) การควบคุมและตรวจสอบการบังคับใช้กฎหมายของพนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. มีการควบคุมโดยองค์กรภายในสำนักงาน ปปง. องค์กรภายในกระบวนการยุติธรรมและองค์กรภายนอกกระบวนการยุติธรรม นั้น มีความเหมาะสมแล้ว พิจารณาได้จาก

การควบคุมและตรวจสอบโดยองค์กรภายในสำนักงาน ปปง. นั้น เป็นการควบคุมโดยเลขาธิการ ปปง. ซึ่งเป็นข้าราชการระดับสูง มีกฎหมายคุ้มครองความเป็นอิสระในการทำงานของเลขาธิการ ปปง. การควบคุมโดยคณะกรรมการตุลาการและคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน เป็นการควบคุมการใช้อำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. ในรูปคณะกรรมการ ซึ่งทำให้การพิจารณาในเรื่องต่างๆ มีความรอบคอบและมีความเป็นอิสระจากการถูกแทรกแซง

การควบคุมและตรวจสอบโดยองค์กรภายในกระบวนการยุติธรรมนั้น เป็นการควบคุมและตรวจสอบโดย อัยการและศาล ซึ่งเป็นองค์กรหลักของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา และเป็นองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2550 จึงเป็นองค์กรที่สามารถควบคุมและตรวจสอบการทำงาน of พนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. ได้เป็นอย่างดี

การควบคุมและตรวจสอบโดยองค์กรภายนอกกระบวนการยุติธรรมนั้น เป็นองค์กรเสริมที่ช่วยให้การควบคุมและตรวจสอบ มีประสิทธิภาพมากขึ้น ซึ่งองค์กรเหล่านั้น ได้แก่ สำนักงานป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ(ป.ป.ช.) สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาและสำนักงานสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ซึ่งส่งผลให้มีการตรวจสอบและควบคุมการทำงาน of พนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. ให้เป็นไปตามกฎหมายและความชอบธรรม

อันเป็นการคุ้มครองประชาชน ไม่ให้ถูกรบกวนสิทธิในการบังคับใช้กฎหมายของพนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง.

5.2 ข้อเสนอแนะ

ในส่วนอำนาจในการบังคับใช้กฎหมายของพนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. ผู้เขียนขอเสนอแนะแนวทางการพัฒนาบทบาทและอำนาจหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. ทั้ง การบังคับใช้กฎหมายในการดำเนินการกับทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดและการบังคับใช้กฎหมายในการดำเนินการทางอาญา ให้มีประสิทธิภาพมากกว่าในปัจจุบัน และเสนอแนะแนวทางการตรวจสอบและควบคุมการบังคับใช้กฎหมายของพนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. เพื่อป้องกันการกระทบสิทธิเสรีภาพของประชาชนตามรัฐธรรมนูญจากการใช้อำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. ดังนี้

1) การบังคับใช้กฎหมายในการดำเนินการกับทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด ผู้เขียนเสนอแนะให้แก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติว่าด้วยอำนาจหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. ดังนี้

ประการแรก ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. มีอำนาจในการในการสืบสวนสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐานเบื้องต้นก่อนมีการมอบหมายจากเลขาธิการ ปปง. โดยให้มีอำนาจ เก็บรวบรวม ติดตาม ตรวจสอบ และวิเคราะห์รายงานและข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับการทำธุรกรรมที่ได้รับรายงานจากหน่วยงานต่างๆ และสามารถรวบรวมพยานหลักฐานเบื้องต้นเพื่อเสนอพยานหลักฐานต่อคณะกรรมการธุรกรรมและเลขาธิการ ปปง. เพื่อมีคำสั่งมอบหมาย

ประการที่สอง กรณีพนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. ซึ่งได้รับมอบหมายเป็นหนังสือจากเลขาธิการ ปปง. มีอำนาจเข้าไปในเคหสถาน สถานที่หรือยานพาหนะ ตามมาตรา 38(3) ควรระบุให้ชัดเจนว่า ในกรณีมีการค้น ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. มีอำนาจขอยกค้นต่อศาลและกำหนดให้นำกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาว่าด้วยการค้นมาบังคับใช้โดยอนุโลม

ประการที่สาม กรณีอำนาจในการยึดหรืออายัดทรัพย์สินตามมาตรา 48 ซึ่งนอกจากคณะกรรมการธุรกรรมและเลขาธิการ ปปง. ซึ่งมีอำนาจตามมาตราดังกล่าว ผู้เขียนเสนอให้พนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. มีอำนาจยึดหรืออายัดทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดมูลฐานหรือฐานฟอกเงินไว้ตรวจสอบชั่วคราวเฉพาะกรณีพบการกระทำความผิดซึ่งหน้า และทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดซึ่งตรวจพบในการตรวจค้น จับกุมหรือต่อเนื่องจากการตรวจค้น จับกุมของพนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. แต่หลังจากทำการยึดหรืออายัดทรัพย์สินดังกล่าวแล้ว พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องเสนอพยานหลักฐาน พร้อมเหตุผลการยึดอายัดทรัพย์สินต่อ

คณะกรรมการธุรกรรมหรือเลขาธิการ ปปง. ภายในเวลาที่กำหนด เช่น ภายใน 48 ชั่วโมง เพื่อพิจารณาดำเนินการกับทรัพย์สินนั้นต่อไป นอกจากนี้ พนักงานเจ้าหน้าที่ที่จะทำการยึดหรืออายัดได้นั้น ควรต้องเป็นข้าราชการระดับ 8 ขึ้นไป

2) การบังคับใช้กฎหมายในการดำเนินการทางอาญา ผู้เขียนเสนอแนะให้แก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติว่าด้วยอำนาจหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. ดังนี้

ประการแรก อำนาจในการจับกุมของพนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. ตามมาตรา 38/1 นอกจากที่กำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. ที่ได้รับมอบหมายจากเลขาธิการ ปปง. มีอำนาจจับกุมผู้กระทำความผิดฐานฟอกเงิน นั้น ผู้เขียนเสนอให้พนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. มีอำนาจจับกุมผู้กระทำความผิดฐานฟอกเงินในกรณีพบการกระทำความผิดซึ่งหน้าได้โดยไม่ต้องได้รับมอบหมายจากเลขาธิการ ปปง. นอกจากนั้นกรณีที่มิใช่ความผิดซึ่งหน้าควรมีการระบุให้ชัดเจนว่า ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. ซึ่งได้รับมอบหมายมีอำนาจขอหมายจับต่อศาลและนำวิธีพิจารณาความอาญาว่าด้วยการจับมาใช้โดยอนุโลม

ประการที่สอง การค้นในคดีความผิดฐานฟอกเงินและคดีตามความผิดฐานฟอกเงินควรระบุให้ชัดเจนว่าในกรณีมีการค้น ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. ซึ่งได้รับมอบหมายเป็นหนังสือจากเลขาธิการ ปปง. มีอำนาจขอหมายค้นต่อศาลและกำหนดให้นำกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาว่าด้วยการค้นมาบังคับใช้โดยอนุโลม

ประการที่สาม อำนาจในการสอบสวน ตามมาตรา 38/1 กำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. ซึ่งได้รับมอบหมายเป็นหนังสือจากเลขาธิการ ปปง. มีอำนาจบันทึกถ้อยคำผู้ถูกจับกุมเพื่อเป็นหลักฐานเบื้องต้นและส่งตัวให้พนักงานสอบสวนภายใน 24 ชั่วโมง ซึ่งพนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. มีอำนาจสอบสวนเบื้องต้นเท่านั้น ผู้เขียนเห็นว่าควรให้พนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. มีอำนาจสอบสวนผู้กระทำความผิดฐานฟอกเงินและให้ถือว่าการสอบสวนดังกล่าวเป็นการสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

3) การตรวจสอบและควบคุมการบังคับใช้กฎหมายของพนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. เมื่อกฎหมายให้อำนาจพนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. ในการบังคับใช้กฎหมายทั้งในส่วนการดำเนินการกับทรัพย์สินและการดำเนินคดีอาญามากขึ้น การปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. ย่อมมีโอกาสกระทบสิทธิและเสรีภาพของประชาชนด้านต่างๆ ตามที่รัฐธรรมนูญรองรับไว้ได้ ดังนั้น เพื่อป้องกันการบังคับใช้กฎหมายที่เกินขอบเขตที่กฎหมายให้ไว้ และการใช้ดุลยพินิจที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงจำเป็นต้องมีองค์กรคอยตรวจสอบและควบคุมการใช้อำนาจดังกล่าว ซึ่งผู้เขียนเห็นว่า

องค์กรที่เหมาะสมที่จะมาตรวจสอบและควบคุมนั้น ต้องประกอบด้วยหลายองค์กร ทั้งที่เป็น องค์กรภายในสำนักงาน ปปง. ได้แก่ เลขาธิการ ปปง. คณะกรรมการธุรกรรมและคณะกรรมการ ปปง. นอกจากองค์กรภายในสำนักงาน ปปง. แล้ว เพื่อความโปร่งใสและเป็นที่ยอมรับแก่ ประชาชนทั่วไปนั้น ยังต้องมีการตรวจสอบโดยองค์กรอื่นๆ ได้แก่ อัยการและศาล ซึ่งเป็นองค์กร ภายในกระบวนการยุติธรรม และสำนักงาน ป.ป.ช. สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน ผู้ตรวจการ แผ่นดินของรัฐสภาและสำนักงานสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ซึ่งเป็นองค์กรภายนอกกระบวนการ ยุติธรรม นอกจากองค์กรต่างๆ ที่เป็นหน่วยงานราชการตามที่กล่าวมา ผู้เขียนเห็นว่า สื่อมวลชน เป็นอีกองค์กรหนึ่งของทางภาคเอกชนที่มีความเป็นอิสระและมีอิทธิพลสูงมาก สามารถกระตุ้นการ ปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่รัฐให้เป็นไปโดยความยุติธรรม จึงเป็นองค์กรหนึ่งที่สามารถตรวจสอบการ บังคับใช้กฎหมายของพนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. ได้

ถ้าพนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. มีอำนาจทั้งในส่วนของกระทำความผิดและการดำเนินคดีอาญาในความผิดมูลฐานและความผิดฐานฟอกเงินตามที่ ผู้เขียนได้เสนอมานี้ ย่อมทำให้การป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากการที่พนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. มีอำนาจในการดำเนินคดีอาญาในการจับกุมและ สอบสวนในความผิดฐานฟอกเงินนั้นย่อมทำให้สำนักงาน ปปง. มีฐานข้อมูลผู้กระทำความผิดใน คดีฟอกเงิน เพื่อช่วยในการติดตาม สืบสวน สอบสวนผู้กระทำความผิด จนกระทั่งสามารถขยาย ผลการดำเนินการไปสู่ผู้อยู่เบื้องหลังการกระทำความผิดได้ นอกจากนี้ การที่มีฐานข้อมูล ผู้กระทำความผิดคดีฟอกเงินยังส่งผลต่อการดำเนินคดีทรัพย์สินที่สามารถใช้บทสันนิษฐานตาม มาตรา 51วรรคสามและ มาตรา 52 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการ ฟอกเงิน พ.ศ. 2542 กับผู้กระทำความผิดได้ ทำให้การบังคับใช้กฎหมายในส่วนการดำเนินการกับ ทรัพย์สินมีประสิทธิภาพมากขึ้นด้วย นอกจากการให้อำนาจในการบังคับใช้กฎหมายที่มี ประสิทธิภาพแล้ว เพื่อความโปร่งใสในการปฏิบัติงานยังต้องให้มีองค์กรควบคุมการใช้อำนาจของ พนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. ไม่ให้กระทบสิทธิเสรีภาพของประชาชน ทั้งนี้ การตรวจสอบและควบคุม การบังคับใช้กฎหมายของพนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. นั้น เป็นวิธีการที่ทำให้การบังคับใช้กฎหมาย เป็นไปด้วยความบริสุทธิ์ ยุติธรรม เป็นองค์กรทางกฎหมายที่สามารถสร้างความเชื่อมั่นและเป็น ที่พึ่งของประชาชน รวมทั้งปกป้องประเทศชาติจากการก่ออาชญากรรม อันมีผลกระทบต่อระบบ เศรษฐกิจ การเมืองของประเทศ รวมทั้งทำให้สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินเป็น องค์กรหลักในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม สมดังเจตนารมณ์ของกฎหมายป้องกัน และปราบปรามการฟอกเงิน

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กฎกระทรวงฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2543) ออกตามความในพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542.
- กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด กระทรวงยุติธรรม พ.ศ. 2548.
- ชาติชาย สุทธิกลม. ที่ปรึกษาการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด สำนักงาน ปปส.. สัมภาษณ์, 26 มีนาคม 2551.
- ไชยยศ เหมะรัชตะ. กฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน. วารสารกฎหมาย 16 (2539): 8.
- ไชยยศ เหมะรัชตะ. มาตรการทางกฎหมายในการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์นิติธรรม, 2540.
- ไชยยศ เหมะรัชตะ. มาตรการทางกฎหมายในการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน. รพีสาร ปีที่4, ฉบับที่ 13 (ตุลาคม-ธันวาคม 2538): 11.
- ทวีเกียรติ มินะกนิษฐ. สิ่งที่ต้องคำนึงเกี่ยวกับกฎหมายฟอกเงิน, ใน รวมบทความและสาระน่ารู้เกี่ยวกับกฎหมายฟอกเงิน, 87. กรุงเทพมหานคร : กองนิติการ สำนักงาน ป.ส.ส. สำนักนายกรัชมณฑรี, 2542.
- ธนัท ธรรมากุลวิชัย, พ.ต.ท.. พนักงานสอบสวน(สบ 3) ฝ่ายปฏิบัติการ 1 บก.ปศท.. สัมภาษณ์, 31 มีนาคม 2551.
- นิกร เกริกกุล. การป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ทฤษฎี กฎหมาย และแนวทางปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : ทรานสเลเตอร์โฮเทลอร์, 2543.
- บทบรรณาธิการ. วารสารกฎหมายปกครอง เล่ม 15 (ธันวาคม 2539 ตอน 3) : 6.
- ปณิดา อนุวัตคุณธรรม. การให้พนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. มีอำนาจสอบสวนคดีอาญา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2548.
- ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา.
- พงษ์ศักดิ์ กนิษฐกุล. การบริหารงานสอบสวนสภาพปัญหาและทิศทางการพัฒนา, 2533.
- พระราชกฤษฎีกาโอนกิจการบริหารและอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการให้เป็นไปตาม พ.ร.บ. ปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. 2545 พ.ศ.2545.
- พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 พ.ศ. 2546.

- พระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. 2545.
- พระราชบัญญัติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. 2542.
- พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน พ.ศ. 2542.
- พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2551.
- พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542.
- พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. 2519.
- พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534.
- พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534.
- พีรพันธุ์ เปรมภูติ. การฟอกเงินและการปราบปรามยาเสพติด. เอกสารประกอบการบรรยายวิชา
กฎหมายเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ. คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
, วันที่ 7 กรกฎาคม 2547. (อัดสำเนา)
- ยุทธบูล ดิสสะมาน, พ.ต.อ.. เลขาธิการ ปปง.. สัมภาษณ์, 24 มีนาคม 2551.
- ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยคุณสมบัติของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วย
มาตรการ ในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2535.
- ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการประสานงานในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติป้องกัน
และปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 พ.ศ. 2544.
- วัชรพล ประสารราชกิจ. อาชญากรรมข้ามชาติในประเทศไทย : รูปแบบ ขอบเขตความรุนแรงและ
แนวทางแก้ไขปัญหา เอกสารวิจัยหลักสูตรผู้บริหารกระบวนกรยุติธรรมระดับสูง
วิทยาลัยการยุติธรรม กระทรวงยุติธรรม, 2541, 14.
- วิชัย ตันติกุลานันท์. คำอธิบายกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน. กรุงเทพมหานคร :
ห้างหุ้นส่วนจำกัดพิมพ์อักษร, 2543.
- วีระพงษ์ บุญโญภาส. กฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน : ศึกษากรณี ความผิดมูล
ฐาน ของประเทศสหรัฐอเมริกาและออสเตรเลีย. วารสารกฎหมายจุฬาลงกรณ์วิทยาลัย
20,3 (2544) : 67-77.
- วีระพงษ์ บุญโญภาส. ความผิดมูลฐานตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน
พ.ศ. 2542 กับความจำเป็นในการบังคับใช้กฎหมายของประเทศไทย. วารสารกฎหมาย
21, 1 (2545) : 353.
- วีระพงษ์ บุญโญภาส. สนช.แก้ไขกฎหมายฟอกเงิน ประสงค์ดี หรือ มีเบื้องหลัง ?. ประชาชาติ
ธุรกิจ (3 เมษายน 2551) : 36.
- วีระพงษ์ บุญโญภาส. อาชญากรรมทางเศรษฐกิจ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์นิติ
ธรรม, 2540.

- วีระพงษ์ บุญโญภาส. อาชญากรรมทางเศรษฐกิจ. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัด ปี.เจ.เพลท โปรเซ็สเซอร์, 2544.
- ศูนย์บริการข้อมูลทางกฎหมาย. การป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน. สำนักเลขาธิการ วุฒิสภา, 2537.
- สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. ประวัติย่อ การจัดตั้งสำนักงาน ป.ป.ส. แหล่งที่มา: <http://www.oncb.go.th> [8 มกราคม 2551]
- สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน. การป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน : คู่มือประชาชน. กรุงเทพฯ : สิงหาคม 2543.
- สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน. คู่มือพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติ ป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ : 2547.
- สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา. ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา. แหล่งที่มา: www.ombudsman.go.th [13 มกราคม 2551]
- สีหนาท ประยูรรัตน์. คำอธิบายพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์เอเชีย เพลส, 2542.
- สุทธิชัย จิตรวาทนิช. กฎหมายเกี่ยวกับการฟอกเงินของประเทศสหรัฐอเมริกา. ดูเฉพาะ 42, 4 (ตุลาคม-ธันวาคม 2538): 153-155.
- สุปัญญา แพ้ใหญ่. อนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านองค์การอาชญากรรมข้ามชาติ ค.ศ. 2000 ศึกษาเฉพาะกรณีความผิดฐานฟอกเงินเปรียบเทียบกับพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ. คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, 2547.
- สุรพล ไตรเวทย์. ความผิดมูลฐาน ตาม พ.ร.บ. ป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ: วิญญูชน, 2543.
- สุรพล ไตรเวทย์. คำอธิบายกฎหมายฟอกเงิน. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2542.
- สุรศักดิ์ ตีร์รัตน์ตระกูล. รองอธิบดีอัยการฝ่ายคดีพิเศษ. สัมภาษณ์, 31 มีนาคม 2551.
- อรอนพ ลิขิตจิตถะ. เอกสารถาม-ตอบประกอบการแถลงและชี้แจงร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.....เสนอต่อสภาผู้แทนราษฎร, ชุดที่ 20, ปีที่ 2, ครั้งที่ 4(สมัยสามัญ) เมื่อวันที่ 1, 2, 15 และ 22 กรกฎาคม 2541. 9.
- อิสสระ นิติทัณฑ์ประภาศ. เรียนรู้เรื่องศาลปกครองอย่างคนธรรมดา. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ วิญญูชน, 2540.

ภาษาอังกฤษ

Anti-Money Laundering and Counter-Terrorism Financing Act 2006.

Australian Transaction Reports and Analysis Centre, Australian Government. Anti-Money Laundering and Counter-Terrorism Financing Act 2006[Online].

Available from : http://www.austrac.gov.au/aml_ctf.html[20 December 2007].

Criminal Division, Department of Justice. Asset Forfeiture and Money Laundering Section (AFMLS) [Online]. <http://www.usdoj.gov/criminal/afmls.html> [3 February 2008].

Criminal Information Bureau. National Criminal Intelligence Service [Online]. Available from :<http://www.criminal-information-agency.com/article.php?article=63> [12 December 2007].

Criminal Justice (Confiscation) (Northern Ireland) Order 1990 1. Crime Act 1961.

Criminal Justice (International Co-operation) Act 1990.

Criminal Justice (Scotland) Act 1987.

Criminal Justice Act 1988.

Custom Act 1901 1. Drug Trafficking Act 1994-England and Wales only.

Federal Crimes and Criminal Procedure.

Financial Transaction Report Act 1988.

Financial Transaction Reporting Act 1996.

Financial Transactions and Reports Analysis Centre of Canada. Proceeds of Crime (Money Laundering) and Terrorist Financing Act[Online]. Available from : <http://www.fintrac.gc.ca/act-loi/1-eng.asp> [21 February 2008].

Fred E. Inhaul. Cases and Comments on Criminal Procedure. p.481.

Joint Money Laundering Steering Group, Money Laundering (Revised), Guidance Notes for Mainstream Banking – Lending and Deposit Taking Activities, para 5 February 1995.

Matthew s. Morgan. Money Laundering : The United States Law and its global influence,” essays in International Financial & Economic Law, No. 5, (London, November 1996. (Mimeographed.) pp. 35-36.

Money Laundering Control act 1986 (MLCA).

Prevention of Terrorism(Temporary Provisions) Act 1989.

Proceeds of Crime Act 1987.

Proceeds of Crime Act 1991.

Proceeds of Crime(Money Laundering)and Terrorist Financing Act 2006

Serious Fraud Office Act. (SFO).

Serious Fraud Office. Serious Fraud Office Introduction[Online]. Available from :

<http://www.sfo.govt.nz/about.html> [26 November 2007].

The Bank Secrecy Act of 1970 - the BSA.

ภาคผนวก

ตารางเปรียบเทียบอำนาจในการบังคับใช้กฎหมายของพนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. ของประเทศไทยกับต่างประเทศ

หัวข้อ	อเมริกา	ออสเตรเลีย	อังกฤษ	นิวซีแลนด์	แคนาดา	ไทย
1.ชื่อหน่วยงานที่มีหน้าที่ป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน	1.FinCEN 2.AFMLS 3.The Office of Financial Enforcement	AUSTRAC	NCIS	1.ตำรวจ 2.สำนักงานคดีข้อโกงร้ายแรง 3.ศุลกากร	FINTRAC	ปปง. (AMLO)
2.กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน	1. Federal Crimes and Criminal Procedure 2. The Bank Secrecy Act of 1970 - the BSA 3. Money Laundering Control act 1986 (MLCA)	1.Anti-Money Laundering and Counter-Terrorism Financing Act 2006 2. Financial Transaction Report Act 1988 3. Proceeds of Crime Act 1987	1.Drug Trafficking Act 1994-England and Wales only 2.Prevention of Terrorism(Temporary Provisions) Act 1989 3 Criminal Justice (Scotland) Act 1987 4. Criminal Justice Act 1988	1. Crime Act 1961 2. Proceeds of Crime Act 1991 3. Financial Transaction Reporting Act 1996 4. Serious Fraud Office Act. (SFO)	Proceeds of Crime(Money Laundering)and Terrorist Financing Act 2006	พ.ร.บ. ป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 (แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2551)

หัวข้อ	อเมริกา	ออสเตรเลีย	อังกฤษ	นิวซีแลนด์	แคนาดา	ไทย
		4. Custom Act 1901	5. Criminal Justice (International Co-operation) Act 1990 6. Criminal Justice (Confiscation) (Northern Ireland) Order 1990			
3.อำนาจในการบังคับใช้กฎหมายของพนักงานเจ้าหน้าที่	1.พนักงานเจ้าหน้าที่ของ FinCEN มีหน้าที่วิเคราะห์ข้อมูลและธุรกรรมทางการเงินเพื่อส่งข้อมูลให้หน่วยงานที่มีอำนาจในการบังคับใช้กฎหมายต่อไป	พนักงานเจ้าหน้าที่ของ AUSTRAC มีหน้าที่ตรวจสอบและจัดทำผล วิเคราะห์ข้อมูลการโอนเงินสดของผู้ประกอบธุรกิจเกี่ยวกับเงินสด ตรวจสอบการโอนเงินระหว่างประเทศ	พนักงานเจ้าหน้าที่ของ NCIS มีหน้าที่รวบรวม ตรวจสอบ ประเมิน วิเคราะห์และพัฒนา ข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับอาชญากรรมร้ายแรงและอาชญากรรมสำคัญทั้งในระดับภูมิภาค	1.ตำรวจ มีหน้าที่ในการสืบสวนสอบสวน รับรายงานธุรกรรมอันควรสงสัยจากสถาบันการเงิน รับรายงานเงินสดข้ามแดน 2.เจ้าหน้าที่ของสำนักงานคดีฉ้อโกง	พนักงานเจ้าหน้าที่ของ FINTRAC มีหน้าที่ตรวจสอบ กระแสการเงิน โดยจัดเก็บ วิเคราะห์ ข้อมูลและเข้าถึงข้อมูลด้านการเงิน อีกทั้งตรวจสอบการฟอกเงินและ	พนักงานเจ้าหน้าที่ป่ง. 1.มีอำนาจตรวจสอบวิเคราะห์ ธุรกรรมทางการเงิน และทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำ ความผิดมูลฐานหรือฐานฟอกเงิน

หัวข้อ	อเมริกา	ออสเตรเลีย	อังกฤษ	นิวซีแลนด์	แคนาดา	ไทย
	<p>2.พนักงานเจ้าหน้าที่ของ AFMLS มีหน้าที่ประสานงานทำการทบทวนด้านนิติบัญญัติ และเสนอนโยบายอันมีผลต่อระเบียบการริบทรัพย์สินมีอำนาจควบคุมและบังคับใช้กฎหมาย</p> <p>3.พนักงานเจ้าหน้าที่ของ The Office of Financial Enforcement มีหน้าที่ทำหน้าที่ในการจัดเก็บข้อมูลทางการเงินที่ได้รับ</p>	<p>บริการและให้ความช่วยเหลือแก่หน่วยปราบปราม ดูแลการปฏิบัติงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหาคอร์รัปชันอาชญากรรม</p>	<p>ระดับชาติและระดับประเทศ โดยประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่ปฏิบัติหน้าที่ด้านข่าวสารและรับคำแนะนำคำปรึกษาจากคณะกรรมการ 2 คณะคือคณะกรรมการผู้ให้ข้อมูลและคณะกรรมการผู้ให้ข้อมูล</p>	<p>ร้ายแรง มีหน้าที่ในการสืบหา สืบสวน สอบสวนการกล่าวโทษ การฟ้องร้องคดีความผิดฐานฉ้อโกงร้ายแรงและซบช้อน และมีอำนาจในการขอเอกสาร ข้อมูล สิ่งให้ผู้ใดมาให้ถ้อยคำ</p> <p>3.เจ้าหน้าที่ศุลกากรมีหน้าที่ในการป้องกันและนำเข้ายาเสพติด สินค้านำเข้าต้องห้ามและมีหน้าที่หลักในการสืบสวนคดียาเสพติด</p>	<p>อาชญากรรมทางการเงิน รับและจัดเก็บข่าวงานธุรกรรมทางการเงิน บังคับใช้กฎหมายในการสืบสวนสอบสวนดำเนินคดีในความผิดเกี่ยวกับการฟอกเงินและอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ</p>	<p>2.สืบสวน สอบสวนตรวจค้น และทำการยึดอายัด ทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำ ความผิดมูลฐานหรือฐานฟอกเงิน</p> <p>3.จับกุมและบันทึกถ้อยคำผู้กระทำ ความผิดฐานฟอกเงิน หลังจากนั้นต้องส่งตัวให้พนักงานสอบสวนภายใน 24 ชั่วโมง</p>

หัวข้อ	อเมริกา	ออสเตรเลีย	อังกฤษ	นิวซีแลนด์	แคนาดา	ไทย
	<p>จากการรายงานการ ทำธุรกรรมของ สถาบันการเงินและ หน่วยงานต่าง ๆ ตลอดจนทำหน้าที่ใน การสืบสวนสอบสวน การกระทำความผิด ตาม BSA</p>			<p>ตรวจสอบการ เคลื่อนย้ายเงินตรา ข้ามแดน</p>		

ตารางเปรียบเทียบอำนาจในการบังคับใช้กฎหมายของพนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. พนักงานเจ้าหน้าที่ ป.ป.ส. และ เจ้าพนักงาน ป.ป.ส.

หัวข้อ	พนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง.	พนักงานเจ้าหน้าที่ ป.ป.ส.	เจ้าพนักงาน ป.ป.ส.
1. สังกัดหน่วยงาน	สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ปปง.)	สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ป.ป.ส.)	สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ป.ป.ส.)
2.กฎหมายที่ให้อำนาจในการบังคับใช้กฎหมาย	พระราชบัญญัติ ป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2551	พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534	พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. 2519
3.คุณสมบัติ	นายกรัฐมนตรีนับเป็นผู้มีอำนาจแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ โดยพนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. ต้องสำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีหรือเทียบเท่าในสาขา เศรษฐศาสตร์ การเงิน การคลัง กฎหมาย หรือสาขาใดสาขาหนึ่งที่มีประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน และต้องเป็นข้าราชการตั้งแต่ระดับ 3 หรือเทียบเท่า	รัฐมนตรีกระทรวงยุติธรรมเป็นผู้แต่งตั้งให้ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ โดยต้องมีคุณสมบัติ คือ เป็นข้าราชการตั้งแต่ระดับสามหรือเทียบเท่า หรือชั้นสัญญาบัตรขึ้นไป หรือ เป็นพนักงานขององค์การหรือหน่วยงานของรัฐ หรือ รัฐวิสาหกิจ ซึ่งเทียบได้ไม่ต่ำกว่าข้าราชการระดับ 3 หรือเทียบเท่า	เลขาธิการ ป.ป.ส.เป็นผู้แต่งตั้งและต้องมีคุณสมบัติ คือ เป็นข้าราชการตั้งแต่ระดับสามหรือเทียบเท่า หรือชั้นสัญญาบัตรขึ้นไป หรือเป็นผู้ที่ได้รับมอบหมายเป็นลายลักษณ์อักษรจากผู้บังคับบัญชาหัวหน้าหน่วยงาน ให้มีหน้าที่ปราบปรามผู้กระทำความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด และเป็นผู้ที่ไม่เคยมีประวัติมัวหมอง เช่น

หัวข้อ	พนักงานเจ้าหน้าที่ ป.ป.ง.	พนักงานเจ้าหน้าที่ ป.ป.ส.	เจ้าพนักงาน ป.ป.ส.
	<p>หรือเป็นข้าราชการตำรวจหรือทหาร ตั้งแต่ชั้นสัญญาบัตรขึ้นไป หรือเป็น พนักงานรัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานรัฐ ตั้งแต่ระดับ 4 หรือเทียบเท่าขึ้นไป หรือ เป็นผู้ซึ่งได้รับมอบหมายเป็นหนังสือ จากหัวหน้าส่วนราชการ หรือหัวหน้า หน่วยงานของรัฐให้มีหน้าที่และความ รับผิดชอบเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน</p>		<p>มีวามองเกี่ยวกับยาเสพติดหรือการ พุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ</p>
<p>4.อำนาจในการบังคับใช้กฎหมาย 4.1 ขอบเขตของอำนาจในการ บังคับใช้กฎหมาย</p>	<p>มีอำนาจในการตรวจสอบทรัพย์สินและ ธุรกรรมทางการเงินเฉพาะที่เกี่ยวกับ ความผิดมูลฐานตามกฎหมายป้องกัน และปราบปรามการฟอกเงิน ซึ่ง ปัจจุบันมี 11 มูลฐาน ได้แก่</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด 2.ความผิดเกี่ยวกับการค้าหญิงและ เด็ก 	<p>มีอำนาจในการตรวจสอบทรัพย์สินและ ธุรกรรมทางการเงินของผู้กระทำ ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด</p>	<p>มีอำนาจดำเนินการทางอาญากับ ผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด</p>

หัวข้อ	พนักงานเจ้าหน้าที่ ป.ป.ง.	พนักงานเจ้าหน้าที่ ป.ป.ส.	เจ้าพนักงาน ป.ป.ส.
	3.ความผิดเกี่ยวกับการฉ้อโกง ประชาชน 4.ความผิดเกี่ยวกับการยกยอก ฉ้อโกง ของสถาบันการเงิน 5.ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ 5.ความผิดเกี่ยวกับการกรรโชก รีดเอา ทรัพย์สินโดยอ้างอำนาจอั้งยี่ ช้องโจร 7.ความผิดเกี่ยวกับการลักลอบหนี ศุลกากร 8.ความผิดเกี่ยวกับการก่อการร้ายตาม ประมวลกฎหมายอาญา 9.ความผิดเกี่ยวกับการซื้อเสียง 10.ความผิดเกี่ยวกับการค้ำมนุษย์ 11.การผิดเกี่ยวกับการพนัน		
4.2 อำนาจตรวจสอบธุรกรรม ทางการเงินและทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับ การกระทำความผิด	มีอำนาจตรวจสอบธุรกรรมหรือ ทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด เมื่อได้รับมอบหมายเป็นหนังสือจาก	มีอำนาจในการตรวจสอบทรัพย์สินเมื่อ คณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สิน หรือ เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและ	-

หัวข้อ	พนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง.	พนักงานเจ้าหน้าที่ ป.ป.ส.	เจ้าพนักงาน ป.ป.ส.
	<p>เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินหรือจากคณะกรรมการธุรกรรม</p>	<p>ปราบปรามยาเสพติดมีคำสั่งมอบหมาย</p>	
<p>4.3 อำนาจในการยึดอายัดทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำ ความผิด</p>	<p>นั้น เมื่อคณะกรรมการธุรกรรมหรือเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ได้มีคำสั่งให้ยึดหรืออายัดทรัพย์สินใดตาม มาตรา 48 แล้ว ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายดำเนินการยึดหรืออายัดทรัพย์สินตามคำสั่ง แล้วรายงานให้ทราบพร้อมทั้งประเมินราคาทรัพย์สินนั้นโดยเร็ว ทั้งนี้ ให้นำประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้บังคับโดยอนุโลม</p>	<p>เมื่อคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินหรือเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ได้มีคำสั่งให้ยึดหรืออายัดทรัพย์สินใดแล้ว ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายดำเนินการยึดหรืออายัดทรัพย์สินและประเมินราคาทรัพย์สินนั้นโดยเร็ว ทั้งนี้ ให้นำประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้บังคับโดยอนุโลม</p>	<p>-</p>
<p>4.4 อำนาจจับกุมผู้กระทำความผิด และสอบสวนเบื้องต้น</p>	<p>พนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. จะมีอำนาจในการบังคับใช้กฎหมายในสวนการดำเนินการทางอาญา กล่าวคือ มี</p>	<p>-</p>	<p>กฎหมายกำหนดให้การมีอำนาจเป็นไปตามที่เลขาธิการกำหนดด้วยความเห็นชอบของคณะกรรมการ ป.ป.ส. ซึ่ง</p>

หัวข้อ	พนักงานเจ้าหน้าที่ ป.ป.ง.	พนักงานเจ้าหน้าที่ ป.ป.ส.	เจ้าพนักงาน ป.ป.ส.
	<p>อำนาจจับกุมผู้กระทำความผิดฐานพอกเงิน รวมทั้งบันทึกถ้อยคำผู้กระทำความผิดตามกฎหมายป้องกันและปราบปรามการพอกเงินก็ต่อเมื่อมีคำสั่งมอบหมายเป็นหนังสือจากเลขาธิการ ป.ป.ง. และเมื่อได้รับมอบหมายแล้วพนักงานเจ้าหน้าที่ ป.ป.ง. มีอำนาจดำเนินคดีอาญาผู้กระทำความผิดฐานพอกเงิน กล่าวคือ มีจับกุมผู้กระทำความผิดฐานพอกเงินและบันทึกถ้อยคำผู้ถูกจับหลังจากนั้นต้องส่งตัวผู้ถูกจับไปยังพนักงานสอบสวนทันทีแต่ไม่เกิน 24 ชั่วโมง</p>		<p>ในทางปฏิบัติเจ้าพนักงาน ป.ป.ส. จะมีอำนาจทันทีโดยไม่ต้องมีการได้รับมอบหมายจากเลขาธิการก่อนเนื่องจากเจ้าพนักงาน ป.ป.ส. จะมีการทำเอกสารมอบหมายให้ไว้ประจำตัวเจ้าพนักงานผู้ได้รับมอบหมาย คือ บัตรประจำตัวเจ้าพนักงาน ป.ป.ส. ดังนั้น เมื่อต้องการบังคับใช้กฎหมาย เจ้าพนักงาน ป.ป.ส. จึงสามารถแสดงบัตรประจำตัวเพื่อปฏิบัติหน้าที่ได้ทันที นอกจากนั้น กฎหมายได้กำหนดให้เจ้าพนักงานซึ่งได้รับมอบหมายให้มีอำนาจในการจับกุมบุคคลใดที่กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด มีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับพนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาได้ทั่วราชอาณาจักร และให้มีอำนาจควบคุมผู้ถูกจับไว้เพื่อทำการสอบสวนได้เป็นเวลาไม่เกินสามวัน</p>

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นายสิงหนพล พลสิงห์

เกิดวันที่ 9 กันยายน 2525 สถานที่เกิด จังหวัดชุมพร

นิติศาสตรบัณฑิต (เกียรตินิยมอันดับสอง) มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ปี พ.ศ.2547

ประกาศนียบัตรสำนักฝึกอบรบวิชาว่าความแห่งสหภาพนายความ รุ่นที่ 24

เนติบัณฑิตไทย สมัยที่ 59

ผลงานวิชาการ คู่มือเตรียมสอบเข้านิติศาสตร์ และ แบบฝึกหัดเตรียมสอบเข้านิติศาสตร์

ตำแหน่ง เจ้าหน้าที่สืบสวนสอบสวน 4 สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ปปง.)